Bestselerio ALCHEMIKAS autorius

Peter James

Tiesa

Ciniškų ir brutalių jėgų manipuliacijos žmonių baime ir teise žinoti

Peter James

Tiesa

Iš anglų kalbos vertė Arvydas Malinauskas

Jotema

UDK 821.111-31
Ja289

Peter James
THE TRUTH
Orion Books, London, 1997

ISBN 978-9955-13-343-8

Skiriu Jonui Thurley'ui, padėjusiam savo patarimais, geranoriškumu, viltimi, o visų svarbiausia — tikėjimu.

Prologas

Holivudo memorialinio parko kapinės, Los Andželas, 1996-ieji.

Nuo neblėstančios miesto žiburių pašvaistės buvo gerokai šviesiau nei vyrų trijulė norėjo. Jie vylėsi, kad bus tamsu, tačiau juos pasitiko neoninė prieblanda.

Vienas iš jų rankose laiko lagaminą ir faksogramos fotokopiją, kitas — žibintuvėlį, o dar kitas — du juostele tampriai surištus kastuvus. Jiems nederėtų čia būti ir jie nervinasi; yra visiškai kitaip nei jie įsivaizdavo. Vyras su lagaminu sumanesnis už savo kolegas ir jis supranta: niekada nebūna taip, kaip mes įsivaizduojame.

Jie sukorė ilgą kelią; ši vieta juos baugina; mintis apie tai, ką ketina daryti, baugina dar labiau. Tačiau labiausiai baugina žmogus, nusamdęs juos šiam darbui.

Du iš jų niekada nėra jo matę, tik girdėję pasakojant apie jį, bet savo vaikams tokių dalykų jie niekada nepasakotų. Girdėtos istorijos sukasi jų galvose ir dabar, uždegdamos tokį pasiryžimą, kokio dar niekuomet nebuvo pajutę. Sakytum jie stovėtų ant palaikio sielio, kurį būtų įsukęs sraunus verpetas, o to sielio pavadinimas — *Baimė suklysti*.

Žibintuvėlio spindulys, aptikęs antkapį, nubraukia nuo jo tamsą, nelyginant senovės dulkių sluoksnį. Pasirodo graviruoti žodžiai. Seniai miręs mylimasis; ne tas. Jie toliau traukia lygiu žemės paviršiumi, praeina pro medžių guotą ir nedidelę dirbtinai suformuotą kalvą.

Kitas antkapis; vėl ne tas, kurio reikia. Jie stabtelėja, pasitikslina sunkiai įžiūrimame faksogramos tekste. Paskui apsidairo, nužvelgia marmurinius obeliskus, onikso angelėlius, granito plokštes, porfyro urnas, akmenyje iškaltus meilius žodžius, citatas, eiles. Tačiau šie vyrai nėra poezijos mylėtojai, ir žodžiai tamsoje neprasiskverbia iki jų širdžių.

— Betgi mes visai ne toje eilėje, subingalviai jūs. Štai toji eilė, priešais. Tik pažiūrėkite — nurodyta aiškiai: trečia eilė. O mes atėjome tik iki antros.

Trijulė suranda reikiamą eilę. Paskui ir reikiamą antkapį.

HANA KATRINA ROUZVEL

1892–1993

MYLIMA ŽMONA IR MOTINA

Vyras pasitikslina faksogramoje, sunkiai įskaitydamas neaiškų tekstą, o tada dar kartą įdėmiai perskaito užrašą antkapyje. Jis įpratęs veikti griežtai pagal planą. Galų gale pritariamai linkteli.

Abu jo kompanionai atsargiai pjauna velėną ir nuvynioja ją tartum kilimą. Paskui jiedu ima kasti, o vyriškis su faksograma stebi, klausosi kastuvų džerškėjimo, automobilių ūžesio Saulėtekio bulvare, anapus užrakintų kaltinių geležies vartų, stebi judančius šešėlius ir kontūrus figūros, kurios jis, lankydamasis čionai pastarąjį kartą, nepastebėjo. Naktis šilta, o dirvožemis sausas, prisotintas kalcio iš senų kaulų, sutrupėjusių jau prieš daugybę metų.

Kastuvas dzingtelėja užkliudydamas akmenį, ir šiltos drėgnos nakties tamsoje pasigirsta pašnibždom ištrūkęs keiksmas. Netrukus vyrai trumpam pertraukia darbą, kad atsigertų vandens iš gertuvės.

Jie triūsia veik tris valandas, iki ilgainiui pasirodo visas karsto dangtis. Jis gerai išsilaikęs, lakuotas palisandras vis dar blizga; čia tai prabanga — atogrąžų girioje augęs medis karstui suteikė gyvybę.

Du vyrai, stovintys ant dangčio, paguldo savo kastuvus ant žemės ir atsitiesia. Abu gauna po nailoninę virvę su apkaba, kurią užkabina už rankenos savo pusėje, paskui išsiropščia iš kapo duobės ir vėl atsitiesia, pajusdami palengvėjimą. Vienas iš jų palaižo delne pritrintą pūslę ir apvynioja delną nosine.

Nors darbuojasi trise, karsto iškėlimas pareikalauja iš jų kelių minučių ir didelių, varginančių pastangų, bet galiausiai jiems pavyksta, ir tasai aptvarstyta ranka tuojau pat, visiškai išsekęs, atsisėda tiesiai ant jo. Jie vėl atsigeria vandens ir nerimaudami įdėmiai žiūri į naktį. Pro šalį pralekia mažas graužikas, kurį tuojau praryja tamsa.

Taigi karstas iškeltas, ir juos ką tik vijusi skuba jau išblėso. Vyrai kelioms akimirkoms atsitraukia nuo karsto, žiūri į varines rankenas ir vienas į kitą, kiekvienas slapčia svarsto, kaip galėtų atrodyti lavonas po trejų žemėje praleistų metų.

Po kurio laiko ima knebinėtis prie sraigtų, atsuka juos ir įsideda į kišenes. Dvejoja. Tie, kurie atkasė kapą, stveria dangtį ir bando jį nukelti, bet jis laikosi labai tvirtai. Jie įsirężia dar labiau, tarpiklis pasiduoda, pasigirsta šūvio garsą primenantis pokštelėjimas ir dangtį viename gale pavyksta kilstelėti keletą colių.

Tą pačią akimirką jie jį paleidžia ir svirduliuodami pasitraukia į šalį.

— Fe, Jėzau! — ištrūksta vyrui su aprišta ranka.

Smarvė.

Niekas jiems nė neužsiminė apie smarvę. Sakytum po jais būtų išlietas septinis bakas.

Jie traukiasi dar toliau, tačiau dvokas sklinda visur, galima pamanyti, kad dvokia net pati naktis. Vyras su žibintuvėliu rankoje žiaukčioja, paskui nugurkia vėmulį. Vilkdami kojas jie atsitraukia dar toliau.

Ilgainiui smarvė ganėtinai susilpnėja, ir vyrai gali grįžti atgal prie karsto. Šįsyk jie pasirengia ir, prieš kilstelėdami ir nukeldami dangtį, giliai įkvepia.

Viduje — dailus dygsniuotas baltas satinas; balta — mirties spalva. Senolės plaukai irgi balti, išretėję, kuokštuoti, tokio pat atspalvio kaip ir satinas, tik nebelikę jų blizgesio; jos veidas rudas, oda tarytum aptrinta, pro ją vietomis matyti kaulai, o grimasa išsišiepę dantys atrodo it būtų ką tik išvalyti. Velionės palaikai taip gerai išsilaikę dėl kokybiško karsto ir sauso Kalifornijos klimato; gulėdama drėgnesnėje žemėje ir pigesniame karste ji neatrodytų taip gerai.

Smarvė jau nebe tokia stipri, ją atskiedė grynas oras, lavonas kurio nejuto trejus metus. Vyras su faksograma rankoje žiūri į laikrodį

ir supranta, kad jiems liko truputį mažiau kaip trys valandos tamsos. Jis skaito instrukcijas lapo apačioje, nors jau yra gerai įsidėmėjęs jas atmintinai, mat pastarąją savaitę galvojo apie jas dieną ir naktį.

Jis atidaro atsineštą lagaminą, ištraukia iš jo žirkles, peilį mėsai nuo kaulų atskirti ir nedidelį šaltkrepšį. Paskui greitais judesiais nukerpa mirusiosios plaukų kuokštą, išpjauna iš krūtinės kūno kvadratėlį ir amputuoja dešiniosios rankos smilių; iš žaizdos nepasirodo joks skystis, pirštas sausas, diržingas, nelyginant senovinis kaištis. Vyriškis sudeda savo trofėjus į šaltkrepšyje iš anksto paruoštus atskirus skyrius, dar kartą pasitikslina nurodymus faksogramoje, o tada mintyse pažymi juos varnele.

Jie vėl uždengia karstą dangčiu, nuleidžia jį atgal į duobę ir ima kasti ant jo žemes. Darbas einasi greičiau nei prieš tai. Tačiau ne per greičiausiai.

Rytą pro šalį praeina vienas iš ginkluotų apsaugininkų; jis nepastebi, kad kas nors būtų ne taip; tam nėra jokios priežasties.

1

— Bet čia nėra garažo, — pastebėjo Džonas.

— Aš galiu išsiversti ir be jo. Ar daug namų Londone *turi* garažus?

Džonas linktelėjo galva. Ji buvo teisi — galbūt tai visai neesminis dalykas.

— Man jis patinka, o kaip tau?

Džonas, išsiblaškęs, paskendęs mintyse, žvilgtelėjo į skelbimą „Parduodamas“, tada ėmė tyrinėti rankose laikomą detalią informaciją apie namą, paskui pakėlė akis į kolonomis dabintą prieangį, tokiam namui atrodantį kone absurdiškai prašmatnų, į raudono mūro sienas, maskuojamas gebenių ir raganių, o galiausiai žvilgsnis vėl užkliuvo už bokštelio. Jį labiausiai domino, tiesiog nedavė ramybės būtent šis bokštelis.

Paauglystėje Džonas svajojo būti architektu, ir jeigu jis būtų gyvenęs praeitame amžiuje, greičiausiai būtų suprojektavęs labai panašų namą. Tai atskiras trijų aukštų pastatas, vienintelis toks visoje gatvėje, atskirtas nuo kitų statinių, užsiglaudęs už Viktorijos stiliaus raudonų plytų terasos, o savitumo, reikšmingumo ir ekscentriškumo jam daugiausia suteikė kaip tik šis bokštelis.

Nekilnojamojo turto agentas Darenas Morisas — Džono manymu, jam galėjo būti apie dvidešimt — strikinėjo aplink pačiame jo periferinio vaizdo kamputyje, žiaumodamas kramtomąją gumą atvira burna, kuri kartu su priekin sušukuotais kirpčiais, pakumpusia nugara ir ištįsusiomis galūnėmis darė jį panašų į neandertalietį; atrodė, dabar jam *reikia* būti kažkur kitur — jis aiškiai skubėjo, o savo skleidžiamais

fluidais leido suprasti, kad jie užlaiko jį nuo neatidėliotino reikalo. Džonas kurį laiką manevravo už agento nugaros, paskui, dantimis įsikandęs namo aprašymą, ėmė mėgdžioti pažastis besikasančią gorilą.

Siuzana greitai nukreipė žvilgsnį į šalį, tačiau nepajėgė nuslėpti šypsulio. Nekilnojamojo turto agentas apsigręžė, bet išvydo tik įdėmiai namą apžiūrinėjantį Džoną.

— Sodas pietinėje pusėje, — paaiškino Darenas Morisas, jau trečią ar net ketvirtą kartą pabrėždamas šį reikšmingą, anot jo, faktą.

Džonas nekreipė į tai dėmesio, toliau atidžiai tyrinėjo pastatą ir bandė įsidėmėti jo vidų.

Pro erkerį į svetainę krintančius saulės spindulius, gracingumo, šilto kolorito ir erdvumo kombinaciją. Puikius kambarius aukštomis lubomis. Gilų prieškambarį, į kurį įėjęs iškart pasijunti čia laukiamas. Valgomąjį, kuriame lengvai galėtų tilpti dvylika žmonių, tačiau tai jokia problema (tiek daug svečių vienu metu pas juos dar niekada nėra lankęsi, bet kas žino?). Šalia valgomojo mažą kambarėlį su langu į sodą; Siuzana iš anksto šį užsiėmė, pareiškusi, kad tai bus jos darbo kambarys. Rūsį, kurį jis vieną gražią dieną pavers vyno saugykla.

Džonas vėl pakėlė akis į bokštelį. Ten, aukštai, esantis kambarys, iš kurio matosi viskas aplink, galėtų būti nuostabus miegamasis. Pirmame ir antrame aukštuose buvo dar keturi kambariai; viename jis galėtų įsirengti jaukų darbo kambarį, o kituose būtų miegamieji svečiams, be to, buvo dar ir palėpė, į kurią jie kol kas neįkėlė kojos.

— Man labai patinka šis sodas, — pratarė Siuzana. — Kaip Londonui jis labai didelis.

Džonui jis taip pat patiko, ypač jo nuošalumas ir kitapus tvoros gražus parkas su teniso kortais, tvenkiniu ir pieva, kurios paviršiuje šįryt žaižaravo šalna. Į šį namą reikėjo įdėti nemažai pinigų, ir tai buvo vienintelė aplinkybė, verčianti prieš jį įsigyjant gerai pagalvoti. Stogas atrodė ne itin tvarkingas, tą patį galima pasakyti ir apie elektros instaliaciją bei apie vandentiekio sistemą, ir tik vienas Dievas žino, kokios senų namų bėdos čia dar slypi. Jam reikėtų gerokai pasistengti, kad sukrapštytų prašomą kainą, o ką jau kalbėti apie remonto darbus ir atnaujinimą.

Džono dėmesį vėl patraukė bokštelis — jis negalėjo atitraukti nuo jo akių ir ūmai pajuto nenumaldomą akstiną apsigyventi name

su bokšteliu. Tiesa, tai buvo ne tik bokštelis. Tai buvo pirmas kartas gyvenime, kai jis, įėjęs į namą, akimirksniu pagalvojo, kad jame galėtų praleisti visą likusį savo gyvenimą. Šis namas dvelkė didingumu, bet kartu ir bohemiška dvasia, naujoviškumu ir elegancija, trumpai tariant, turėjo savo *stilių*. Būtų nuostabu, jeigu čia jis galėtų priimti savo klientus, mąstė Džonas. Tai buvo vieta, kuri bylojo: *Dėmesio! Atvyko Džonas Karteris!*

Deja, čia nebuvo garažo.

Staiga Džonas, visuomet svajojęs apie namą su garažu, suprato, kad garažas jam nėra būtinas. Prie namo buvo nedidelė išbetonuota aikštelė, joje išsitektų vienas automobilis. Ir daug vietos medžiais apsodintoje gatvėje. Tai buvo rami, tyli vieta, atokiau nuo Londono triukšmo. Oazė.

Jis įsivaizdavo, kaip mylisi su Siuzana bokštelyje įrengtame miegamajame; paskui ėmė galvoti, kaip būtų gera mylėtis su ja savo sode, šviečiant saulei, vasarą, kuri jau ne už kalnų. Ėjo paskutinė vasario savaitė, ir iki to laiko jie jau galėtų įsikelti.

— Man čia patinka, — prabilo jis.

— Aš myliu tave, — tarė ji, apkabindama jį ir stipriai spausdama prie savęs. — Myliu labiau už viską pasaulyje.

Paskui Siuzana ilgesingai pažvelgė už jo, į namą, ir suspaudė jį dar stipriau. Ji žvelgė į savo išsvajotos Anglijos dalelę. Šis namas mintyse sužadino vaizdus, aprašytus jos skaitytose knygose — Osten, Hardžio, Dikenso, Trolopo, Tekerėjaus, Forsterio, Grino. Vienas po kito vaizduotėje atgimė elegantiškų Londono namų ir vasarnamių aprašymai.

Jos vaikystė praėjo Kalifornijoje, dažniausiai panirus į knygas, svajojant apie Angliją, persikūnijant į knygų herojus, mintyse galbūt rengiant ištaigingus pokylius arba einant pas kažką į svečius, kur pasitinka mandagus liokajus, o gal paprasčiausiai skubant, lietui merkiant, per Londoną.

— Ir aš tave myliu, — atsakė Džonas.

Nekilnojamojo turto agentas pasitraukė į šalį ir ėmė lūkuriuoti prie savo automobilio, paskui dar sykį dirstelėjo į rankinį laikrodį ir susikišo rankas į kišenes. Visi ėjo iš proto dėl šio namo, visi jį pamačiusieji norėdavo įsigyti, bet to niekada nepadarydavo — jiems sutrukdydavo siaubingas dvidešimt devynių puslapių aprašymas su

išvardytomis visomis namo problemomis. Jos kartu su prašoma kaina — gerokai per didele, tačiau dėl jos pardavėjai neketino nusileisti — šią vietą pavertė aklaviete.

Jis žiūrėjo į porą, bandydamas susidaryti apie juos nuomonę. Siuzana Karter, sprendžiant iš jos akcento, buvo amerikietė, bebaigianti trečią dešimtį, pečius siekiančiais rusvais, madingai kirptais plaukais, ilgu kupranugario vilnos paltu, o iš po jo matėsi džinsinės kelnės ir batai. Moteris jam priminė aktorę iš filmo „Gorilos rūke", ir jis stengėsi prisiminti aktorės pavardę. Galiausiai prisiminė: Sigurnė Viver. Taip, jam atrodė, kad ir jo klientei būdingas tas pats dailios išvaizdos ir ryžtingumo derinys. Galimas dalykas, ji buvo kažkuo panaši ir į Skali iš „X failų". O, taip. Įdėmiau pažvelgęs į šią moterį dar kartą, jis išvydo dar daugiau Skali bruožų.

Džonas Karteris buvo anglas, truputį vyresnis už žmoną, gal tik pradėjęs, o gal jau įpusėjęs ketvirtą dešimtį, mąstė agentas. Elegantiškas puošeiva, vilkįs neperšlampamą apsiaustą, „Boss" kostiumą, apsiavęs batus su sagtimi, jis atrodė panašus į žiniasklaidos atstovą, dirbantį greičiausiai reklamos srityje. Tiesūs juodi plaukai ir dailus išpuoselėtas veidas darė jį panašų į skaistaveidį berniuką, tačiau geriau įsižiūrėjęs jame galėjai pastebėti ir tvirto, ryžtingo vyro bruožų. Jis užmetė akį į Karterio juodą BMW M3. Nepriekaištingai švarus, tviskantis automobilis dera prie pono Džono Karterio Skaistuolio įvaizdžio, pamanė agentas, tačiau nustebo, kai valstybinio numerio skydelyje neišvydo asmeninių inicialų, o tik tai, kad automobilis yra ketverių metų. Pamaivos automobilis.

Vis dar apsikabinusi Džoną ir žiūrėdama į namą, Siuzana tyliai, leisdama pro burną šiltą garą, pasiteiravo:

— Ar mes galėtume sau tai leisti?

— Ne, tikriausiai negalėtume.

Ji atsilošė, o jos mėlynos akys, paliestos ryto saulės spindulių, suspindo it lazuritas. Tai buvo akys, kurias Džonas įsimylėjo prieš septynerius su puse metų ir tebemylėjo iki šiol. Ji vyptelėjo.

— Taigi?

Jie išgirdo, kad buvusieji namo savininkai išvyko gyventi į užsienį. Namas tuščias, tačiau jo išlaikymas jiems kainuoja, kas žino, galbūt jie nuleis kainą, norėdami jį greičiau parduoti?

Džonas, atsakydamas jai, irgi be didelio noro šyptelėjo. Jis žadino neįgyvendinamas viltis ir jai, ir sau pačiam. Pirkdamas šį namą jis pasielgtų beatodairiškai, betgi šitaip elgėsi visą gyvenimą.

2

Žmogus, kurio bijojo daugelis, oriai, demonstruodamas rafinuotą laisvumą, sėdėjo savo erdviame kabinete.

Aristokratiški veido bruožai per daug metų buvo kiek sunykę, tačiau jo gymyje vis tiek išliko specifinis, turtingos šeimos palikuoniams būdingas blizgesys. Jo pilkoms linksmoms akims, kurių žvilgsnis vis dar buvo skvarbus ir pastabus, nereikėjo nei akinių, nei lęšių. Tamsūs plaukai, dailiai paliesti šarmos, buvo šauniai sušukuoti nuo smilkinių atgal.

Jis vilkėjo „Savile Row" kostiumą, ryšėjo elegantišką kaklaraištį, o juodi bateliai, kurių nesimatė iš po stalo, blizgėjo it veidrodėliai; ilgi grakštūs pirštai, sklaidantys kompiuteriu spausdintų lapų pluoštą, buvo nepriekaištingai prižiūrimi. Visos manieros bylojo apie pasitikėjimą savimi. Šis vyras galėjo būti dar tik įpusėjęs šeštą dešimtį.

Tai buvo Emilis Sarocinis.

Šis vardas jau tapo legenda. Apie jo asmeninį gyvenimą ir ryšius su pokario garsenybėmis sklido legendos: buvo pasakojama, kad jis lankosi Prancūzijos Rivjeroje, dalyvauja Dokerų jachtoje Kanuose, vakarieniauja su Bardo Sent Tropeze, pietauja su Grimaldžiais Monake, yra lankęsis Jungtinėse Valstijose, kur asistavo Mansfild ir Monro, o ir pats buvo pagerbtas tokių aristokratų kaip Vanderbiltai, Rokfeleriai ir Melonai. Sklido gandai, kad Varholas jam nutapė visą paveikslų kolekciją, kurią ponas Sarocinis visiems laikams uždraudė demonstruoti viešai. Pašnibždomis pasakota, kad Profumo skandalo metu nuo bereikalingų kalbų jį saugojo patys Astorai.

Apie šį žmogų buvo galima išgirsti ir kur kas nemalonesnių istorijų, ir nuo jų klausytojus ne juokais krėsdavo šiurpas. Pasitaikydavo ir tokių nutikimų, apie kuriuos priklausantys jam artimų žmonių ratui nedrįso nė prasižioti, mat sklido kalbos, kad ponas Sarocinis turėjo daug ausų, o nelojalumo jis netoleravo.

Gandai gaubė visas jo gyvenimo sritis ne mažiau nei jo amžių, kuris vieniems buvo tuščių spėliojimų objektas, o kitiems — nerimą kelianti mįslė. Tie, kas pas jį dirbo, nebuvo tokie naivūs, kad nieko nežinotų apie pono Sarocinio reputaciją. Ji veikė it magnetas: vertė atsitraukti, bet tuo pat metu ir traukė artyn. Teigiamai ir neigiamai. Intrigos, paslaptys ir spėlionės nelyginant šešėlis lydėjo poną Sarocinį visą jo gyvenimą. Ir tik nedaugelis sugebėjo atsispirti jo apžavams.

Žmogus, dabar skubantis pas jį su svarbia informacija, žinojo apie poną Sarocinį turbūt daugiau nei bet kuris kitas visame pasaulyje. Tačiau dėl šios priežasties ir bijojo jo labiau nei visi kiti.

Kiundzas atidarė apmuštas dvigubas duris ir pateko į laukiamąjį, kuriame sėdėjo sekretorė. Ji sergėjo poną Sarocinį, galėjo įleisti pas jį arba ne, ir tik saujelei išrinktųjų per visą laiką pasisekė įkelti koją į sekretorės šventovę. Tačiau į Kiundzą ji žvilgtelėjo tik akies krašteliu.

Ponas Sarocinis buvo matomas pro praviras duris, tiesiai jai už nugaros, tarytum Egipto dievas savo hipostilyje. Didesnė jo kabineto dalis skendėjo tamsoje, tik nuo paauksuotos stalinės lempos sklindanti ryški šviesa apšvietė čia pat ant stalo, šalia užrašų knygos odiniu viršeliu, tvarkingai į šūsnį sukrautus popieriaus lapus. Kabinete buvo didelis langas, tačiau žaliuzių juostos pakreiptos taip, kad nepraleistų į vidų vėlyvo ryto saulės spindulių.

Kiundzas buvo šešių pėdų šešių colių ūgio vyras plačiais it amerikietiškojo futbolo žaidėjo pečiais, trumpai kirptais plaukais ir suplotu boksininko veidu. Jis vilkėjo vieną iš savo įprastinių vienspalvių kostiumų — šiandien šis buvo tamsiai mėlynas — be liemenės, ryšėjo prie jo kruopščiai priderintą kaklaraištį ir avėjo skrupulingai išblizgintus batelius. Kostiumus jam siuvo pono Sarocinio siuvėjas, ir nors medžiagos buvo brangios, o kostiumai rūpestingai primatuoti, jais vilkėdamas Kiundzas niekuomet nesijautė patogiai. Jo nepažįstantis pašalietis Kiundzą galėjo palaikyti naktinio klubo apsaugininku arba pasiskolintais civiliniais drabužiais apsirengusiu atostogaujančiu kariu.

Prieš įkeldamas koją jis nurijo seiles, pačiupinėjo kaklaraiščio mazgą, dirstelėjo į batelius, užsisegė švarką. Kiundzas žinojo, kad garderobu nusileidžia ponui Sarociniui. Tačiau kitais atžvilgiais jis di-

džiavosi viskuo, ką buvo perėmęs iš savo mokytojo, ir ištikimai vykdė jo nurodymus.

Tai ponas Sarocinis padarė jį tuo, kuo jis yra dabar, tačiau Kiundzas suprato, kad jo šeimininkas gali bet kada viską atimti, ir ši baimė nuolat kurstė jo vergišką atsidavimą.

— Nagi? — pasiteiravo ponas Sarocinis viltingai šypsodamas, Kiundzui besiartinant prie jo stalo.

Šypsena nuramino Kiundzą, o jo meilė šiam žmogui buvo tokia stipri, kad norėjo persisverti per milžinišką stalą ir jį apkabinti, deja, to padaryti negalėjo. Ponas Sarocinis prieš daugelį metų uždraudė tokį fizinį kontaktą. Todėl Kiundzui nebeliko nieko kito, kaip tik įteikti voką ir stovėti lyg įbestam, sakytum išgirdusiam komandą „ramiai“.

— Gali prisėsti, Stefanai, — tarė ponas Sarocinis, iškratydamas voko turinį ir tą pačią akimirką į jį įsigilindamas.

Kiundzas atsisėdo, įsitempęs, ant paties krašto krėslo, kadaise priklausiusio osmanų princui, kurio vardo jis negalėjo prisiminti. Nors pono Sarocinio kabinete netrūko brangenybių ir antikvarinių vertybių, vis dėlto čia buvo ir kažkas tokio, ko vien tik pinigais negalėtum sukurti, ir tai buvo stiprus galios pojūtis.

Kiundzas jautėsi kaip toji maža mergaitė, Alisa, atsidūrusi pasaulyje, kuriame visi daiktai buvo gerokai didesni. Jis sėdėjo užgožtas didžiulių baldų, ant sienų kabančių paveikslų, dydžio sulig aukštais namais, į jį iš viršaus šnairakiuojančių skulptūrų, biustų ir statulėlių, lentynose išrikiuotų sunkių knygų odiniais viršeliais, besišaipančių iš visų, savo išsilavinimu neprilygstančių jų šeimininkui. Jis pakėlė akis į poną Sarocinį.

Išskaityti jo veido išraišką buvo sudėtinga.

Kambaryje kvepėjo išsivadėjusiais cigaro dūmais, bet vienintelė, krištolinė, peleninė ant pono Sarocinio stalo buvo švari. Kiundzas žinojo, kad ponas Sarocinis griežtai laikosi savo įpročių, todėl jau turėjo būti surūkęs savo pirmąjį dienos „Montecristo“, bet antrojo neprisidegs tol, kol nepraeis valanda.

Savo ilgais kaulėtais pirštais, apžėlusiais švelniais plaukeliais, ponas Sarocinis laikė ploną dokumentą, kurį sudarė vos šeši puslapiai. Jis nepratarė nė žodžio, kol nebaigė skaityti, o kai perskaitė, jo veido raumenys susitraukė iš nepasitenkinimo.

— Tai ką man dabar daryti su tuo, Stefanai?

Tai Kiundzą pribloškė. Tiesa, iš savo ilgametės patirties jis žinojo, kad ponui Sarociniui ne visuomet reikalingi aiškūs atsakymai. Jis luktelėjo, kaip ponas Sarocinis jau seniai jį buvo išmokęs, ir neskubėjo atsakyti.

— Viskas jūsų valioje, — galų gale atsakė.

Pono Sarocinio veide pasirodė kažkas panašaus į įniršį, o sutrikęs Kiundzas ne juokais išsigando.

— Bet juk tai — pirkinių sąrašas, Stefanai, sąrašas, kuris praverstų bakalėjos parduotuvėje. Paklausyk, kas čia rašoma: „Dvylika riestainių, du litrus lieso pieno, sviesto, džiovintų abrikosų, saliamio." Kuriems galams man jį atnešei?

Kiundzas karštligiškai mąstė. Tai neįmanoma, iš tikrųjų jis negalėjo, negalėjo suklysti, ne, jokiu būdu. Iš kur atsirado šis sąrašas? Jis nesiliovė svarstęs, prisiminė žmogų, įžymų genetikos specialistą, iš kurio ir gavo šį dokumentą. Gal šis kuoktelėjęs mokslininkas padavė jam visiškai ne tai, ką turėjo duoti?

Ne, tai neįmanoma. Jis juk patikrino, o paskui — ir pakartotinai.

Galiausiai pono Sarocinio veido išraiška pasikeitė — pyktis virto geraširdiška šypsena.

— Viskas gerai, Stefanai, nesijaudink. Atsipalaiduok. Aš tik juokauju. Tau būtų pats laikas suprasti juokus.

Kiundzas žiūrėjo į jį išpūtęs akis, suglumęs, nežinodamas, ko tikėtis toliau.

— Tai gerai, — tęsė ponas Sarocinis, tapšnodamas per dokumentą. — Tai labai gerai.

Kiundzas stengėsi neparodyti palengvėjimo — jis jau buvo išmokęs niekada nedemonstruoti ponui Sarociniui savo silpnumo. O dėkingumas buvo silpnumas. Juk jis turėjo žinoti, kad dokumentas geras, nieko kito iš jo nebuvo tikimasi; o reakcija buvo nereikalinga. Tarnaudamas ponui Sarociniui jis kantriai ėjo išminties taku, ir tam nesimatė galo, bet su tuo buvo priverstas taikstytis beveik visą savo gyvenimą.

Jis nuleido akis į švelnią persiško kilimo vilną, nenorėdamas žvilgsniu išsiduoti ką jaučiąs, ir ėmė tyrinėti jo raštą; visi persiški kilimai pasakoja kokią nors istoriją, tačiau suprasti šio kilimo vaizdinius

buvo per daug sudėtinga. Kiundzas nukreipė mintis į Klaudiją, sutelkė visą savo dėmesį į ją, spėliodamas, ar šįvakar ji leisis jo surišama ir nuplakama. Nusprendė Klaudijos atsiklausti, tačiau jeigu ji ir prieštarautų, jis vis tiek savo pasiektų.

Nuo jo odos sklido jos kvapas; Kiundzas vaizduotėje regėjo jos gaktos plaukų ruoželį, ir baimė, kurią jautė ponui Sarociniui, akimirksniu virto susijaudinimu, kurį sužadino mintis apie Klaudiją. Paskui vėl grįžo baimė.

Kiundzas pakėlė akis į paveikslą ant sienos tiesiai virš pono Sarocinio — tai buvo šiuolaikinės dailės kūrinys, abstraktus, o jis tokios dailės nesuprato, netgi nežinojo, ar tai geras paveikslas, ar blogas, nutuokė tik tiek, kad kabojimas čionai šiam paveikslui suteikia neįkainojamą vertę ir yra labai reikšminga meno pasauliui. Jo apmąstymus pertraukė pono Sarocinio balsas. Jis, kaip paprastai, kalbėjo nepriekaištinga vokiečių kalba, nors, Kiundzas gerai žinojo, tai nebuvo pono Sarocinio gimtoji kalba.

— Prireikė trisdešimties metų. Taip ilgai mes ieškojome. Trisdešimt metų, Stefanai. Ar supranti, ką tai reiškia?

Kiundzas suprato, tačiau tylėjo.

— Ar tu turi kokią nors silpnybę, Stefanai?

Klausimas Kiundzą nustebino. Jis delsė, gerai žinodamas, kad šiam žmogui negalima meluoti.

— Visi turi silpnybių. Tai devynioliktoji taisyklė, — atsakė jis.

Ponas Sarocinis atrodė patenkintas atsakymu. Jis atitraukė rašomojo stalo stalčių, išėmė iš jo voką ir ištiesė Kiundzui.

Viduje Kiundzas rado vyro ir moters fotografijas. Vyras galėjo būti įpusėjęs ketvirtą dešimtį, tamsiaplaukis, ryškių, gal net berniokiškų veido bruožų. Moteris atrodė keleriais metais jaunesnė, rausvais, pečius beveik siekiančiais plaukais; dailus veidas; atrodo šiuolaikiškai.

Voke buvo dar viena nuotrauka, kurioje moteris vilkėjo berankovius marškinėlius su petnešėlėmis ir trumpą sijonėlį. Ji buvo liekna, turėjo gražias, turbūt saikingai raumeningas kojas, ir Kiundzas pajuto, kad šios jį jaudina; krūtys po marškinėliais atrodė standžios ir taip pat sujaudino. Jis ėmė spėlioti, ar ji kvepia taip skaniai kaip Klaudija; paskui nutarė, kad mielai ją surištų ir atsakančiai nuplaktų. Galbūt

sceną stebint jos vyrui vaikišku veidu, tik surištomis rankomis. Ponas Sarocinis vėl pertraukė jo mintis:

— Ponas ir ponia Karteriai. Džonas Karteris ir Siuzana Karter. Gyvena Pietų Londone, visiškai neseniai įsigytame name. Jis yra verslininkas, dirba multimedijos srityje, ji — leidyboje. Vaikų neturi. Išsiaiškinsi Džono Karterio ir Siuzanos Karter silpnąsias puses ir man praneši. Ar viską supratai?

Kiundzas dar kartą pažiūrėjo į nuotraukas, jausdamas vis stiprėjantį susijaudinimą. Tiesą sakant, žiūrėjo į nuotrauką, kurioje buvo matyti Siuzanos Karter kojos ir krūtys, ir svarstė, ar jos gaktos plaukai irgi raudoni. Jis tikėjosi, kad taip.

Ponas Sarocinis buvo davęs jam Klaudiją kaip dovaną už gerą tarnybą. Kas žino, galbūt ponas Sarocinis, jeigu jis ir toliau jam įtiksiąs, duosiąs ir šią moterį?

— Viskas aišku, — atsakė Kiundzas.

3

Džonui Karteriui skubant prie pagrindinio įėjimo į banką, ėmė stipriai drebėti kinkos. Jis buvo išmuštas prakaito ir negalėjo prisiminti, kada pastarąjį kartą teko panašiai jaustis — galbūt tik mokyklos laikais, kai būdavo kviečiamas į direktoriaus kabinetą.

Marškiniai prilipo prie nugaros, galva nedirbo, atrodė tartum sudaužyta. Jis stumtelėjo duris, nors lentelė aiškiai bylojo TRAUKTI, tačiau būdamas pernelyg susijaudinęs jis net nesumišo.

Perėjęs fojė, jausdamasis dar labiau panašus į išsigandusį mokinį, pažvelgė į nusidriekusias prie kasininkų langelių eiles, tada greitai susiorientavo ir patraukė prie langelio su iškaba INFORMACIJA.

Jam užteko vien banko tarnautojos, sėdinčios už stiklinės pertvaros, žvilgsnio, kad pasijustų nejaukiai, sakytum duomenys su jo pavarde ir išvaizdos aprašymu būtų buvę slapta išplatinti visiems banko darbuotojams. *Saugokitės šio žmogaus.*

— Atvykau į susitikimą su ponu Kleiku, — silpstančiu balsu, tarytum neryžtingai savo prekę siūlantis prekeivis, tarė jis tarnautojai

negyvomis akimis, kurios nepalankus žvilgsnis privertė suabejoti, ar jis teisingai pasakė valdytojo pavardę. — Ar aš teisingai ištariau?

Ji linktelėjo, bet žvilgsnis liko toks pat akmeninis kaip ir prieš tai.

Džonas buvo apsirengęs savo kukliausią, konservatyviausio kirpimo tamsiai mėlyną eilutę, baltus medvilninius marškinius, pasirišęs neryškų kaklaraištį ir avėjo juodus tvirtus raštuotos odos suvarstomus batus, mūvėjo raudonos ir baltos spalvų taškuotas trumpikes, kurias maudavosi, kai jam labai reikėdavo sėkmės. Ir iš vakaro, ir šįryt su Siuzana aptarė, ką jam derėtų rengtis, išbandė tris skirtingus kaklaraiščius bei keturias poras batų, kol ji galiausiai liko patenkinta jo išvaizda. Jis atrodąs dailiai, paaiškino ji, ir *nerėžiąs akies*.

Jis galvojo apie poną Kleiką, jau turbūt šimtąjį kartą svarstė, koks jis turėtų būti žmogus. Galvojo apie jį jau dvidešimt keturias valandas, nuo pat pono Kleiko sekretorės telefoninio skambučio vakar. Galvojo ir apie savo automobilį, stovintį dviguba geltona juosta pažymėtoje vietoje, gatvėje netoli banko; galbūt jam pasiseks ir ratų neužblokuos, bet jam dabar ne tai rūpėjo. Jis neturėjo pasirinkimo — laisvos vietos automobiliui pastatyti nebuvo, o į susitikimą vėlavo jau penkiolika minučių.

Džonas netikėtai prisiminė kadaise girdėtą anekdotą. Žmogus pasakoja draugui apie savo banko valdytoją, kurio viena akis yra stiklinė. Draugas teiraujasi, kaip jis galįs pasakyti, katra akis stiklinė, o katra tikra. „O, tai visai paprasta, — atsako šis. — Stiklinė akis atrodo šiltesnė."

Anekdotas jau nebeatrodė juokingas. Džonas išsitraukė nosinę ir tapšnodamas ja nusišluostė kaktą, tokią šlapią, kad atrodė, jog jo kūne būtų trūkęs vandentiekio vamzdynas. Adrenalinas šiuo atveju nebuvo naudingas. Prieš penkiasdešimt tūkstančių metų jis padėjo urviniams žmonėms gelbėtis nuo kardadančių tigrų. Tačiau dabar Džonui adrenalinas nebuvo reikalingas. Dabar jam nereikėjo, kad liaukos išskirtų šią medžiagą, stiprintų raumenų tonusą, plėstų akių vyzdžius, o prakaito liaukos taptų hidrantais. Jam derėjo nurimti, deja, evoliucija nebuvo parūpinusi tam reikalingų priemonių.

Jis vėl nusišluostė kaktą; sprandas buvo lipnus, prakaitas pylė dar labiau. Ne, ne *pylė*, ūmai toptelėjo jam. Prakaitas pila *arklius*, moterys jaučia karštį, o vyrai *prakaituoja*.

Džono galvoje mintys vijo viena kitą, jis neįstengė sutelkti dėmesio. Ūmai supanikavo dėl savo automobilio. Įdomu, ar ilgai jis gali stovėti dviguba geltona linija pažymėtoje zonoje, Pikadilyje? Dešimt minučių? Dvidešimt?

— Jei neprieštarausite, galiu jus palydėti.

Jis stabtelėjo žvilgtelėti į savo atvaizdą veidrodyje, lengvai, vienu pirštu pataisė kelis atsiskyrusius nuo visų plaukus, ištiesino kaklaraištį, paskui giliai įkvėpė. Savitvarda. Per visus darbo metus jį gelbėjo savitvarda. Džonas žinojo, kaip sužavėti žmones: jis meistriškai manipuliavo žmonėmis ir buvo sužavėjęs pirmesnį banko valdytoją, Bilą Viljamsą. Jam tereikėjo išlikti ramiam, būti mandagiam, draugiškam, padėti šiam ponui Kleikui suprasti, kokia graži žadėjo būti ateitis.

Jis nusekė paskui asistentę pro duris. Kabinetas atrodė kaip ir anksčiau — vienodas mėlynas kilimas, tamsus medis, išskyrus vieną detalę. Ponas Kleikas vietoje Bilo Viljamso.

Bilas Viljamsas negalėjo gyventi be technologijų, ir Džonas septynerius metus palaikė jo gyvybę. Jie žaidė virtualų golfą, sėdėdami savo kabinetuose, o Džonas kartkartėmis jį nusiveždavo į savo klubą Ričmonde, kur žaisdavo tikrą golfą. Džonas buvo išmokęs jį naršyti internete, parodęs, kur galima rasti nepadorių nuotraukų, — Bilas vadino jas *pupytėmis,* — ir paslėpti jas tarp daugybės rinkmenų slaptažodžiu apsaugotame kompiuterio standžiajame diske.

Džonas buvo išmokęs Bilą Viljamsą kompiuterijos gerokai daugiau nei jam reikėjo išmanyti, todėl Bilas atsilygindamas teikė viską, ko jo klientui reikėjo iš banko, ir dar daugiau, arba, kaip jis juokaudavo, buvo užnėręs Džonui ant kaklo tokią ilgą virvę, kad šis galėtų ne sykį pasikarti.

Iš Bilo Viljamso buvo likusi tik istorija. Jis pirma laiko išėjo į pensiją. Žaibiškai. Bilas paskambino jam vos prieš savaitę ir sielvartingu balsu pareiškė, kad viską paaiškins vėliau, bet šiuo metu jis negalįs to padaryti, nes yra pernelyg suvaržytas. Atsiprašinėjo, sakė, kad dėl to labai apgailestaująs, tačiau patikino Džoną, jog viskas bus gerai. Jie susitarė kada nors pažaisti golfą, bet datos nenumatė. Bankas ir toliau pasirūpinsiąs Džono reikalais, jam nėra dėl ko nerimauti, jis esąs gerose rankose. Vis dėlto Bilo balsas skambėjo neužtikrintai.

O ir pono Kleiko rankos paspaudimas neatrodė itin draugiškas. Dar mažiau draugiška atrodė jo veido išraiška. Naujojo valdytojo galva buvo plika it kiaušinis, burna mažytė ir nukrypusi nuo centro, o kvadratiniai akiniai jam akivaizdžiai netiko.

— Pone Karteri, gražu iš jūsų, kad taip greitai atvykote.

Jis kalbėjo kaip pilvakalbys, siauros asimetriškos lūpos veik nejudėjo, sakytum dantimis būtų sukandęs smeigtuką.

Jie susėdo. Ponas Kleikas pasilenkė į priekį, per atverstą segtuvą su keliais kompiuteriu spausdinto teksto lapais. Džonas, jų net neskaitęs, spėjo, kad tai — jo verslo finansinės echoskopijos duomenys. Šalia jų ant stalo stovėjo nuotrauka, kurioje, jo manymu, buvo pono Kleiko žmona ir vaikai. Džonas tyrė jo žmonos veidą. Ji atrodė miela moteris — ką gi, Kleikas bent jau esąs žmogus, pagalvojo jis, jausdamas vilties spindulį.

— Jūs verčiatės multimediniais žaidimais, — informavo jį ponas Kleikas.

Džonas linktelėjo ir prikando lūpą. Pono Kleiko kūno kalba jį vertė velniškai įsitempti ir jam nepatiko tai, kaip šis ištarė *multimediniais žaidimais.*

— Taip, technologijomis.

Ponas Kleikas švokšdamas įkvėpė ir pažvelgė žemyn, į spausdintą medžiagą.

— Technologijomis.

Tai ištaręs jis šyptelėjo. Jo šypsena atrodė lyg tolimo degtuko blyksnis neapmatomoje, šalčiu dvelkiančioje erdvėje. Džonas prabėgomis pagalvojo apie savo automobilį, svarstydamas, ar ponas Kleikas nusiteikęs ilgai jį užlaikyti, tačiau ne automobilis dabar buvo svarbu. Jis sukoncentravo dėmesį į šį susitikimą, mintyse pasikartojo visus iš anksto parengtus atsakymus į klausimus, kurių tarėsi sulauksiąs.

— Aš ne kompiuterių specialistas, — tarė ponas Kleikas, prisispaudęs prie stalo. — Nematau reikalo tomis technologijomis per daug žavėtis. Žinoma, jos vaidina tam tikrą vaidmenį, ir man visiškai suprantama tai, kad jūs įžvelgiate jų potencialą.

Džonas dirstelėjo į pono Kleiko stilingą kostiumą, į jo pasipūtusį veidą ir pajuto, kaip viduje kyla pyktis, nelyginant tirštas dusinantis

rūkas. Kaip galima šiuolaikiniame banke einant tokias pareigas, kokias eina ponas Kleikas, daryti panašias netaktiškas pastabas?

Paskui jo žvilgsnis užkliuvo už kažkokio daikto ant plyno stalo paviršiaus, kurio anksčiau nebuvo pastebėjęs. Geriau įsižiūrėjęs Džonas negalėjo patikėti savo akimis. Tai buvo Biblija. Ponas Kleikas ant savo darbo stalo demonstratyviai laikė Bibliją. Kas jis toks, iš kur jis čia atsirado, mąstė Džonas.

— Penkerių metų prognozė, — vėl tarė ponas Kleikas. — Kas ją parengė?

Kleikas greičiausiai turėtų būti vienas iš naujo atgimusių krikščionių, nusprendė jis. Geriau įsižiūrėjus šio žmogaus laikysenoje galima pastebėti kažką dievobaiminga, kažką šventeiviška ar netgi pretendento į mesiją bruožų. Kas žino, gal ponas Kleikas dalyvauja kryžiaus žygyje, gelbstinčiame pasaulį nuo technologijų?

Jausdamas, kaip jį apleidžia drąsa, Džonas stengėsi išlikti šaltakraujis ir bent jau išoriškai atrodyti nuoširdus, mandagus ir pagarbus. Jis ėmė raustis savo lagamine, paskui ištraukė iš jo nešiojamąjį kompiuterį ir jį įjungė.

Pono Kleiko veide pasirodė susierzinimas, o Džono pasiaiškinimas, kad kompiuteris naudoti bus parengtas jau maždaug po minutės, jį tik dar labiau suerzino. Džonas stipriai jaudindamasis svarstė, ką būtų galima pasakyti ir taip nutraukti slegiančią tylą, kaip atrasti kokį nors bendrą sąlyčio tašką.

— Ar jūs... gal žaidžiate golfą? — nerišliai pasiteiravo jis.

Kleikas atsakė papurtydamas galvą.

— Ar ilgai... ar jūs... jau seniai... dirbate... banke?

— Keturiolika metų. O ar ilgai užtruks ta jūsų mašina?

— Jau beveik baigiau.

Džonas smaksojo į ekraną, labiausiai už viską norėdamas, kad jis jau veiktų. Po akimirkos, kai kompiuterio įkrovimo ciklas baigėsi, Džonas vėl pasidomėjo:

— Planą? Penkerių metų planą ar penkerių metų prognozę?

— *Prognozę.* Jau sakiau.

Atrodė, kad pono Kleiko mandagumo atsargos baigia išsekti. Džonas spustelėjo porą klavišų, ir kompiuteris staiga išsijungė.

Paraudęs ir gausiai prakaituodamas Džonas buvo priverstas kartoti pradinę įkeltį. Jis jautė, kad viskas, visa tai, dėl ko jis dirbo, slysta jam iš rankų. Gąsdino tai, kad jis jau nebekontroliuoja susitikimo eigos, o pasitikėjimas savo jėgomis, kurios leistų perimti iniciatyvą į savo rankas, sparčiai nyko.

Jo mintys nuskriejo pas Siuzaną, pagalvojo apie tai, kokia ji laiminga naujajame name ir kiek jie gali prarasti, jei tik Kleikas įširstų. Ir jo partneris, Garetas, kuriam prieš aštuonerius metus pradėdamas savo verslą pasiūlė tapti dalininku, ir jų darbuotojai, šešiasdešimt žmonių, kurių daugelis atėjo pas jį dirbti iškart po koledžo.

Jis pasielgė neapgalvotai, kai pastaruoju metu priėmė į darbą tiek daug naujų žmonių, įsigijo daug įrangos, perkėlė visa tai į naujas patalpas, pirkosi namą, tačiau iki šiol jiems neįtikimai gerai sekėsi ir jis buvo kupinas pasitikėjimo. Dabar Džonui žūtbūt reikėjo perduoti šį pasitikėjimą Kleikui, deja, jis baigė Džoną apleisti.

Jis nervingai nusišypsojo Kleikui.

— Ar jūs? Visą laiką? Gyvenote čia, Londone?

Džonui jo paties balsas nuskambėjo taip, lyg kas nors būtų netinkamu greičiu leidęs magnetofono įrašą.

Ponas Kleikas neatsakė; jis įdėmiai studijavo spausdintą medžiagą. Neatrodė patenkintas.

4

— Kaip jūs manote, kur geriau jį pastatyti?

Haris, dažytojas, pažvelgė į Siuzaną didelėmis liūdnomis akimis. Jis buvo su palinkusiais ūsais, todėl jai priminė Meksikos banditą kadaise matytame vesterne, galbūt filme „Blogas, geras ir bjaurus“, tiesa, ji nebuvo tuo tikra, bet tai nereikšminga detalė.

Jos mintys skrajojo po namą, užuot krypusios ten, kur turėjo būti, tai yra į rankraštį, jos parsineštą dirbti namie. Jautė, kaip sunku sutelkti dėmesį į darbą, nerimaujant dėl Džono susitikimo banke.

Jai buvo gerokai lengviau stebėti dirbantį Harį, galvoti apie spalvų parinkimą namui dažyti, žiūrėti į audinių ir tapetų rietimus, vaikštinėti po kambarius, žymėti kryželiais sienas tose vietose, kur turės

būti įtaisyti kištukiniai lizdai ir tvirtinami radiatoriai, o ne skintis kelią per knygos skyrių, pilną lygčių, aiškinančių sunkio jėgos teoriją.

Džonas buvo žadėjęs paskambinti iškart po susitikimo ir papasakoti, kaip sekėsi. Susitikimas jau turėjo būti pasibaigęs, tačiau jis vis dar neskambino. Gal tai ir geras ženklas, mąstė Siuzana, nors protu suvokė, kad šitaip save tik apgaudinėja. Jei susitikimas būtų buvęs sėkmingas, jis būtų tučtuojau paskambinęs. Labai knietėjo pačiai jam paskambinti, tačiau susilaikė, nes nenorėjo daryti spaudimo.

Šįryt ją išgąsdino Džono būklė. Jis nebuvo iš lengvai pasiduodančių nerimui, priešingai — problemas sprendė ramiai ir pasitikėdamas savimi, bet kartu su didžiuliu, jokių kliūčių nepaisančiu veržlumu; šios savybės ją labiausiai prie jo ir traukė. Džonas visada žinojo, ko nori ir kaip tą pasiekti. Per pirmąjį jųdviejų pasimatymą sausakimšame bare Vestvude šaukdamas, kad būtų išgirstas per triukšmą, jis pareiškė ketinąs ją vesti, o kai ji nusikvatojo, jo akyse žybtelėjo užsispyrimas, veidas bylojo ryžtą ir to užteko Siuzanai susijaudinti taip, kaip dar niekada nebuvo jaudinusis.

Ji buvo turėjusi daugybę vaikinų, bet *vienintelis* Džonas norėjo jos taip, kaip niekas kitas. Kitą rytą jos darbo kabinete buvo tiek daug gėlių, kad ji vos įėjo pro duris.

Būdama su juo Siuzana visada jautėsi saugi, apsaugota: jis niekada nebuvo pažadėjęs to, ko negalėtų ištesėti, niekada nebuvo įsipareigojęs ko nors tokio, ko neįvykdytų. Iki šiol jis dėl nieko per daug nesijaudino. Per keletą savaičių ji paliko viską, ką turėjo Kalifornijoje, ir persikėlė į Londoną. Jis buvo tapęs jos pasauliu.

Tačiau šįryt buvo neatpažįstamai pasikeitęs — blaškėsi aplink, traukė iš spintos vis naujus marškinius, kaklaraiščius, kojines, matavosi juos, keitė kitais, iki ji, apimta nevilties, nurodė, ką rengtis, ir kone išvedė į kiemą, o tada ūmai pasijuto esanti labai pažeidžiama.

Siuzana visada manė, kad jiedu atviri vienas kitam, bet tik šįryt, auštant, po kelių valandų bemiegio blaškymosi ir vartymosi lovoje, jis prisipažino, kad su banku yra susaistytas daug stipriau negu buvo anksčiau pasakojęs. O ir dėl ieškinio, kurį kompanijai iškėlė kompozitorius, iš tikrųjų jis susirūpinęs labiau nei anksčiau jai buvo sakęs.

Ji įtarinėjo, kad pastaraisiais mėnesiais reikalai sekėsi prasčiau nei jis pasakodavo, bet Džonas jos įtarinėjimus visada įtikinamai pa-

neigdavo. Be to, anksčiau jam yra tekę patirti ne vieną sunkesnį išbandymą ir jis visada nugalėdavo. Jis ir šįkart turėtų rasti išeitį; toks jau jis žmogus.

O jeigu ne? Ar jos pajamų užtektų šiam namui išlaikyti? Paskolos įmokoms galbūt užtektų, bet ne daugiau. Britanijos leidyklos, mokėdamos atlyginimus darbuotojams, dosnumu nepasižymėjo, be to, kaip tik šiuo metu virš jos darbovietės kabojo juodas debesis: vienas amerikiečių žiniasklaidos gigantas, perėmęs didelės leidyklos Londone valdymą, pretendavo įsigyti ir jų įmonės kontrolinį akcijų paketą.

Šiaip ar taip, išsekus jų pajamoms, tektų susidurti su dar didesne problema. Kaip reikėtų išlaikyti jos jaunesniąją seserį Keisę?

Siuzana stebeilijo pro švieslangį į sodą, su kuriuo siejo tiek daug planų. Jiedu labai džiaugėsi šiuo namu; nejaugi gali taip atsitikti, kad jis bus iš jų atimtas nesuspėjus jo netgi perdažyti?

Nuostabus buvo ne tik namas. Ne mažiau nuostabi atrodė ir kaimynystė. Jai patiko tyrinėti naująjį pasaulį. Per pastarąsias dvi savaites, tai yra nuo tada, kai jiedu čia apsigyveno, vos už poros minučių kelio Siuzana atrado kepyklą, dėl kurios nebūtų gaila atiduoti ir savo gyvybę, vyno pirklį, tikrą šios srities žinovą, taip stipriai traukiantį Džoną, kad jį buvo sunku sulaikyti, taip pat puikų mažą tailandiečių restoraną, kurio savininkas be paliovos tiekė jiems įvairius patiekalus ir neimdavo nė penso — mat naujieji kaimynai jam labai patiko.

Siuzana buvo sutvarkiusi virtuvę, iš naujo apklijavusi lentynas, pastačiusi į vietą dėžutę prieskoniams ir popierinių rankšluosčių laikiklį, todėl dabar jautėsi patenkinta, kad taip meistriškai pasinaudojo Džono įrankių komplektu. Ji parašė laišką savo tėvams, o prie jo pridėjo ir namo nuotraukas. Namą nufotografavo iš vidaus ir iš išorės (ant nuotraukos, kurioje matyti namo vidus, ji buvo aiškiai nurodžiusi IKI REMONTO!!!), taip pat ir Keisei, kartu su nuotraukomis. Žinoma, nesitikėjo, kad sesutė kada nors jas pamatys arba perskaitys jos laišką, bet ne tai buvo svarbiausia. Siuzanai Keisė visais atžvilgiais buvo svarbus asmuo.

Haris neskubėjo atsakyti, galvojo. Jis įmerkė volelį į dažus, paskui vėl prispaudė prie sienos ir ėmė dažyti vienodais vertikaliais mostais, aukštyn žemyn. Svetainė, buvusi nešvaraus smėlio spalvos, tiesiog jos

akyse virto „Dulux negrynai balta“. Ji ir norėjo būtent „negrynai baltos“, kad kontrastuotų su atlasiškai juoda medžio dirbinių spalva.

Pavakario saulė savo šviesa užliejo plikas ąžuolines grindis; sode žydėjo vyšnia. Kambariai buvo labai erdvūs, ir nei ji, nei Džonas, kurio nuomonė daugeliu klausimų sutapo su jos nuomone, nenorėjo jų užgriozdinti. Jie buvo sutarę išlaikyti erdvumo, atvirumo ir šviesos pojūtį.

Haris stūmė volelį aukštyn, priešindamasis sunkio jėgai, paskui traukė žemyn, tik jau padedamas jos, galvodamas, kaip atsakyti į namo šeimininkės klausimą. Iš jo veido išraiškos Siuzana matė, kad jam labiau patinka traukti volelį žemyn negu stumti aukštyn, ir svarstė, ar jis supranta, kad traukti įrankį žemyn padeda sunkio jėga.

Dabar ji buvo didelė sunkio jėgos specialistė, mat jau dešimt pastarųjų dienų redagavo knygą šia tema. Nors Siuzana neblogai išmanė fiziką, sunkio jėgos teorija jai visada sukeldavo daug vargo, tačiau, kaip ji prisipažino Džonui, guodė faktas, kad su ja nemažai vargo turėjo ir Einšteinas, tiesa, gal mažiau nei ji.

Reikalą dar labiau apsunkino knygos autorius Fergiusas Donlivajus, vienas mėgstamiausių jos autorių ir labiausiai nusisekęs jos įgijinys „Magellan Lowry“ leidyklai, bet šioje savo knygoje jis stengėsi būti pernelyg gudragalvis ar bent jau taip atrodė ir jai, ir nepriklausomam skaitytojui.

— Štai čia, prie prancūziškų langų, — pagaliau ištarė jis. — Pastatykite čia.

Paskui jis dar kažką sumurmėjo apie gerą fengšui, bet ji gerai nenugirdo.

Siuzana atitempė Viktorijos laikų stovą su vazonu prie langųdurų. Haris buvo teisus, vazonas čia labai tiko. Abudu sustoję apžiūrėjo, gėrėdamiesi meno kūriniu, kurį Siuzana praėjusią savaitę nusipirko senienų krautuvėje už kelių gatvių. Paskui ji užplikė puodelį arbatos Hariui, sau pasidarė kavos ir nuėjo į gretimą mažą kambarėlį, kurį buvo pavertusi savo darbo kambariu. Atsisėdo prie stalo, tiesiai priešais atvirą langą, išeinantį į sodą, ir vėl nukreipė dėmesį į rankraštį.

Prisivertė peržiūrėti tris lygtis, bet ilgesniam laikui neleido susikaupti sodo kvapais dvelkiantis šiltas vėjelis. Oras jai priminė Kali-

forniją, vaikystę, prabėgusią Marinoje del Rej, ir studentiškas dienas Vestvude įsikūrusiame UCLA* miestelyje. Įvairūs prisiminimai buvo persipynę, džiaugsmingi sumišę su liūdnais. Jos rūpestingų, mylinčių tėvų neišsipildžiusios gyvenimo svajonės. Keisę ištikusi tragedija, dar ir šiandien atsiliepianti visai jų šeimai.

Ji gurkštelėjo kavos, pažvelgė į žydinčią vyšnią, į medinį suolelį ir į nedidelį išmūrytą vidinį kiemą su jame stovinčia kepsnine bei staleliu iškyloms ir trumpam užsisvajojo apie dulsvus vakarus kieme, su atšaldyto šviesiai raudono vyno taure rankoje. Paskui vėl nukreipė dėmesį į rankraštį, pasiraitojo senų Džono marškinių, dabar jos dėvimų ant džinsų, rankoves, paėmė nuo stalo pieštuką ir, pakramčiusi jo galą, susikaupė darbui.

> Laikas yra kreivė, o ne tiesi linija. Linijinis laikas tėra iliuzija; mes egzistuojame erdvėlaikio aplinkoje; jūsų rankinis laikrodis kalno viršūnėje rodo laiką lėčiau nei kalno papėdėje. Tai neturi nieko bendra su sunkio jėga, o tik su reliatyvumu, tačiau abu šie reiškiniai yra susiję.

Tai buvo vienas iš kertinių Fergiuso gvildenamų klausimų, bet jeigu ši knyga skirta neprofesionalams, jis nepakankamai jį išaiškino. Netgi ji jautėsi sutrikusi.

Po valandėlės į duris pabeldęs Haris atsisveikino iki rytojaus ryto. Ji pamojavo ranka, linkėdama jam labos nakties, nė nepakėlusi akių nuo rankraščio, išgėrė paskutinius atšalusios kavos lašus ir pažymėjo įtrauka naują pastraipą. Per pievelę šokavo juodasis strazdas, it prisukamas žaisliukas trūkčiodamas galvele ir atsidurdamas tai vienoje, tai kitoje pusėje šešėlių, kuriuos ant nepjautos žolės metė anapus, parke, augantys medžiai. Ji stebėjo paukštį, kol šis, sakytum jausdamas jos žvilgsnį, purptelėjo šalin.

Džonas vis dar neskambino. Nepajėgdama ilgiau suvaldyti savo nerimo, Siuzana nukėlė telefono ragelį, ir kaip tik tuo metu suskambo durų skambutis.

Ji nuėjo prie pagrindinių durų ir jas atidarė. Už jų stovėjo vyras

* Kalifornijos universitetas Los Andžele (*University of California, Los Angeles*).

rudu kombinezonu; jam už nugaros, gatvėje, buvo matyti vanas su „Britanijos telekomo" ženklais.

— Tikiuosi, per daug nepavėlavau? — pasiteiravo vyriškis. — Užtrukau kitoje vietoje. Mano įstaiga jums skambino?

— Ne, niekas neskambino, — atsakė Siuzana, galvodama ne tiek apie svečią, kiek apie Džoną ir rankraštį. — Tačiau tai ne bėda.

Atrodo, atvykėliui palengvėjo. Vienoje rankoje jis laikė įrankių dėžę, o kitoje — elektros laidų ritinį, pritvirtintą prie matavimo įrenginio. Vyriškis buvo aukštas, o savo sudėjimu priminė futbolo puolėją nenuovokaus žmogaus veidu ir trumpai kirptais plaukais. Jis buvo labiau panašus į emigrantą iš Rytų Europos, nors kalbėjo Šiaurės Londono tartimi, o kalbos maniera leido įtarti jį esant šiek tiek mulkį.

— Jeigu per vėlu, galiu atvykti ryt.

— Ne, viskas gerai. O ko jums iš tikrųjų reikia?

— Atvykau patikrinti jūsų linijų. Keturios linijos plius ISDN, tiesa?

— Taip, — patvirtino Siuzana. — Užeikite.

Vyriškis žvilgtelėjo į ją; tikrovėje ji atrodė netgi dailesnė nei nuotraukoje, pagalvojo jis. Paskui atidžiai dirstelėjo į antakius. Kas jau kas, bet antakiai niekada neapgauna. Jie buvo rusvi, kaip ir plaukai.

Dabar jis jau žinojo, kad gaktos plaukai po jos džinsais taip pat rusvi. Ir tai jį sujaudino.

5

— Kas čia per velniava?

— Tai telefonas, — ramiu balsu atsakė Džono Karterio sekretorė.

Džonas pažvelgė į ją taip, tarytum ši būtų planktonas kibirėlyje.

— Ir pats suprantu, Stela. Aišku? Tik noriu žinoti, kodėl dabar ant mano stalo stovi *šis* telefonas, o ne tas, kurį palikau čia šįryt, prieš išvykdamas?

Kalčiausias dėl Džono nuotaikos buvo ponas Kleikas, tačiau ją sugadino ir eismo inspektorius, pasirūpinęs užblokuoti jo automobilio ratus, ir advokato, su kuriuo jam teko praleisti didesnę popietės dalį, pranešta naujiena. Tačiau Kleikas sugadino visą dieną. Vis dėlto

šią akimirką Džonas buvo labiau sutelkęs dėmesį į tviskantį pilką „BT CallMaster“ telefoną. Prieš keletą valandų ant darbo stalo jo dar nebuvo.

— Jį pakeitė „Britanijos telekomas“. Buvo atvykęs jų darbuotojas — sakė, kad paslauga nemokama. Jis pakeitė visus „CallMaster“ aparatus, — paaiškino Stela. — Jie lygiai tokie patys kaip ir anie, — pridūrė ji, jau įpratusi prie Džono nuotaikų ir paprastai gebanti jį nuraminti.

Džonas pakėlė ragelį, nuspaudė mygtuką, bet išgirdęs laisvos linijos signalą suabejojo. Jis buvo Siuzanai pažadėjęs paskambinti po susitikimo su Kleiku ir ji dabar, nesulaukdama jo skambučio, greičiausiai nerimauja. O vis dėlto ką, velniai rautų, jis ketinąs pasakyti?

Padėjęs ragelį atgal ant svirtelės, užmetė savo švarką ant kėdės atkaltės ir atsisėdo.

— Norėčiau, Stela, kad artimiausią valandą manęs niekas netrukdytų, — šūktelėjo jis ir užsimerkė, jausdamas vis stiprėjantį galvos skausmą. — Septintą turėčiau žaisti skvošą su Arčiu Varenu. Ar galėtum jam paskambinti ir atšaukti?

— Gal pageidautumėte dar ko nors? Kavos?

Jis papurtė galvą, išgirdo uždaromų durų garsą ir kurį laiką sėdėjo nejudėdamas. Jo viduriai buvo susisukę į kietą gumbuotą kamuolį, pykino. Džonas visą laiką bijojo aukščio ir panašiai — nežmoniškai persigandęs ir bejėgis jausdavosi stovėdamas balkone arba keltuvo kabinoje.

Reikėjo suvaldyti savo padrikas mintis, gerai viską apgalvoti ir kokiu nors būdu rasti dviejų šiandien jį užgriuvusių problemų sprendimus. Sučireno naujasis telefonas, informuojantis apie vidaus ryšio skambutį; jis nekreipė dėmesio. Palei pastato sieną dardėjo krovininis sunkvežimis.

Džonas niūriai spitrijo priešais save. O į jį žvelgė jo gyvenimas. Prie sienų pritvirtinti įrėminti blizgantys programinių įrangų paketai. *Kaip žaisti bridžą... Kaip auginti vaistinguosius augalus... Kaip sukonstruoti raketą... Kaip instaliuoti elektros laidus... Kaip teisingai mylėtis... Kaip sveikai maitintis...*

Džono verslas buvo pagrįstas visiškai paprasta idėja. Jo kompanija kūrė kompiuterines programas, mokančias žmones, kaip daryti tai, ką jie nori daryti, ir teikiančias informaciją mainais į klaviatūros

paspaudimus. Jie pradėjo nuo pastoviosios atminties kompaktinių diskų, tačiau dabar jų paslaugos buvo teikiamos daugiausia internetu, tiesiogiai prisijungus prie daugialypės terpės. Didžiausias jo pastarųjų dvejų metų pasiekimas buvo medicinos paslaugos internetu, o ypač „Virtualusis ginekologas".

Jam nusišypsojo laimė įkalbėti Harvį Adisoną, populiariausią Londono ginekologą, dalyvauti šioje programoje, prie kurios prisijungusios moterys galėtų užduoti jas dominančius klausimus ir gauti tariamai tiesioginę informaciją, nors iš tiesų tai neįtikimai išmani programinė įranga, naudojanti iš anksto nufilmuotus ir įrašytus atsakymus į visus galimus klausimus, sukurianti iliuziją, kad Harvis Adisonas joms atsakinėjąs tiesiogiai. Žmonės, be abejo, suprato, kad ryšys nėra tiesioginis, vis dėlto moterims tai patiko. Vos už porą svarų jos galėdavo kreiptis į tokį žymų specialistą ir gauti išsamų atsakymą net neišeidamos iš savo namų!

„DigiTrak" buvo labai pavykęs projektas. Ant sienų puikavosi įrėminti auksiniai kompaktiniai diskai. Statulėlės, lentelės. Apdovanojimų už inovacijas jo kompanija yra gavusi iš specializuotų kompiuterijos ir medicinos žurnalų bei televizijų. Jos prekės garsėjo kokybe ir buvo gerai vertinamos.

Ir visa tai Džono dėka. Jis turėjo išradingų idėjų, mokėjo pasirinkti sumanius specialistus ir tinkamai panaudoti jų savybes. Iš šešiasdešimties darbuotojų dauguma buvo diplomuoti kompiuterinių technologijų specialistai, jie arba tobulino jau sukurtas programas, arba kurdavo naujas. Jis rūpinosi savo darbuotojais, dosniai mokėjo už darbą ir juos skatino. O pastaraisiais metais surado tiesiog idealias patalpas, kadaise buvusias dideles arklides pačiame Pietų Kensingtono centre, prieš tai glaudusias reklamos agentūrą. Čia buvo daug atvirų plotų, pastatas įrengtas nevienodo aukščio plokštumose, jas jungė statūs spiraliniai laiptai. Kompanijos personalui patiko čia dirbti, o klientai mielai lankydavosi. Naująsias patalpas Džonas išdidžiai pavadino „DigiTrack" rūmais.

Vienintelis pastovus galvos skausmas buvo nuolatinė grynųjų stoka. Plėsdamasi „DigiTrack" rijo pinigus greičiau nei juos uždirbo, todėl jie sukosi tam tikrame užburtame rate. Džonas nebuvo vienas, nes su šia problema susiduria visos sparčiai augančios komercinės įmonės.

Tačiau šiuo metu jis buvo vienišas.

Visada jį globodavęs Bilas Viljamsas pasitraukė ir dabar vietoje jo dirbo ponas Kleikas. O Kleikas nenorėjo jo nė klausytis. Po metų, o gal ir greičiau, turint omenyje jų augimo tempą, jiems atsivers galimybė siūlyti savo kompanijos akcijas. Analitikas apskaičiavo, kad jei Džonas pateiks teisingus skaičiavimus, parduodami kompaniją jie gali tikėtis maždaug dvidešimties milijonų svarų. Tačiau dabartį nuo ateities skyrė žiojinti praraja.

Džonas nudelbė akis į jo laukiančius darbus ant stalo. Dar neskaityti laiškai, taip pat laiškai, laukiantys jo parašo, patvirtinimo reikalaujantis pirkinių sąrašas, čekiai, kuriuos jis turėjo kontrasignuoti. Džonas palietė klaviatūrą, monitorius atgijo. Pasirodė piktograma, informuojanti apie gautą naują elektroninį laišką. Jis dar kartą palietė klaviatūrą. Septyniolika naujų elektroninių laiškų.

Iš nuotraukos ant stalo į jį įdėmiai žiūrėjo Siuzana, o plati, nuoširdi šypsena bylojo: *Aš dievinu tave!* Jis irgi ją dievino, ir jos jam dabar reikėjo labiau nei bet kada anksčiau. Siuzana buvo sumani, niekada nepametanti galvos, ji turėdavo gerų idėjų ir niekada nepanikuodavo. Ji yra nuostabi, jausdamas kartėlį mąstė Džonas, ir nusipelniusi daugiau negu jo nesėkmė.

Nuspaudęs naujojo telefono mygtuką, išklausė vienuolika balso pašto pranešimų, tada pasižymėjo bloknote tuos, į kuriuos vėliau, kai grįš entuziazmas, turėtų atsakyti.

Dievas težino, kada tai bus.

Jis užsidengė galvą rankomis ir, bandydamas numalšinti skausmą, ėmė žnaibyti tarpuakį, paskui keletą minučių sėdėjo nieko neveikdamas, tik galvodamas, mintyse sudarinėdamas sąrašą visų pažįstamų, dirbančių bankininkystės sektoriuje, visų, galinčių prieiti prie investicinių lėšų, tačiau galvoti sekėsi labai sunkiai. Paskui atsistojo ir ėmė vaikštinėti po kabinetą, apžiūrinėdamas lenteles su kompanijos pavadinimu ir sertifikatus, nukabino nuo sienos įrėmintą auksinį kompaktinį diską, pirmąjį jo sukurtą „Namų gydytoją", ir į jį įsistebeilijo.

Štai kuo mes verčiamės, pone Kleikai, piktai pagalvojo Džonas. Tai geriausia. Mūsų produkcija geresnė už konkurentų, kadangi mums rūpi tai, ką darome. Kiekvienam mūsų kompanijos darbuotojui rūpi. Galite šaipytis iš technologijų, bet moterims, kurioms parodėme, kaip

pasitikrinti, ar krūtyse nėra gumbų, ir išgelbėjomė joms gyvybę, tai visiškai nejuokinga.

Džonas, apimtas baisaus, nevaldomo nusivylimo, pakabino įrėmintą diską atgal į vietą ir apsižvalgė po kabinetą, klausdamas savęs, ar jis ir po mėnesio galėsiąs čia įeiti. Klausdamas savęs, ar jis po mėnesio apskritai dar *ką nors* turėsiąs.

Jis pakėlė žaliuzių skersines juostas ir žvilgtelėjo pro langą. Kažkas bandė pravažiuoti pro sunkvežimį ir netekęs kantrybės įnirtingai trimitavo automobilio garso signalu. Turėjo būti puikus vakaras. Jiedu su Siuzana labai laukė šios vasaros naujajame name. Kaip, velniai rautų, reikės jai pranešti, kad jį, galimas dalykas, teks parduoti?

Be to, jie gali netekti ir Siuzanos pajamų, jei tik pasikeis leidyklos, kurioje ji dirba, savininkas.

Velniai griebtų!

Džonas mąstė apie namą. Jam patiko grįžti į jį po darbo, bet kaskart, kai tik sustodavo šalia jo, tekdavo save įtikinėti, kad tai ne sapnas, kad šis namas yra jo. Dabar jis mąstė apie atvirukus, kuriuos jie išsiuntinėjo informuodami apie adreso pakeitimą, ir apie draugus, kuriems jau aprodė savo naują gyvenamąją vietą. Šis namas patiko visiems, visi kartojo, kokie jie esą laimingi. Jie atrodytų tikrai kvailai, jeigu staiga tektų išsikelti. Džonas pagalvojo ir apie savo kompanijos personalą. Kaip pažvelgs jiems į akis? Kaip jausis, atleisdamas juos iš darbo? O kaip *jie* jausis?

Jis atsisėdo ant sofos, po dideliu vazoniniu augalu svyrančiomis šakomis, ir vėl užsimerkė. *Privalau išlaikyti pasitikėjimą savimi.* Išeitis turi būti. Tu visada randi išeitį. Prisimink, ką visada kartodavai kitiems. *Geriausia keršto forma yra sėkmė.* Nugalėk Kleiką savo *sėkme.*

Ėmė čirenti naujasis telefonas — kažkas vėl skambino vidaus ryšiu; Džonas nekreipė į tai dėmesio; telefonas toliau čireno; jis vis tiek nekreipė dėmesio. Paskui atsistojo ir nuėjo prie „vienarankio bandito", originalaus mechaninio lošimų aparato, prieš metus įsigyto antikvariate, įkišo į jį monetą, patraukė svirtį, ir iš jo išdardėjo vyšnia, citrina ir apelsinas.

Į langą vėl tėkštelėjo mėsinė musė. Ji bandė ištrūkti, deja, buvo patekusi į aklavietę. Jis žinojo, ką tai reiškia. Jis irgi buvo patekęs į aklavietę. Mėsinės musės dar vadinamos mėšlinėmis, prisiminė jis.

Mėšlinės musės ėda lavonus. Džonas prisiminė jo kompanijos sukurtą kompaktinį diską „Kaip mumifikuoti lavoną". Diskas turėjo labai didelę paklausą; dar ir dabar jį buvo galima įsigyti internetu.

Telefonas vėl ėmė čirenti. Lauke girdėjosi automobilio garso signalas. Mintys sukosi greitai, tačiau bergždžiai, tarytum ratai be sukibimo. Džonas suprato, kaip turėjo pasielgti; jis turėjo važiuoti žaisti skvošą su Arčiu Varenu, o pažaidęs būtų pasijutęs tikriausiai bent kiek geriau, nors šįvakar ir nebuvo nusiteikęs įveikti savo varžovo. Arčis buvo labiausiai pasiturintis iš visų jo draugų, bet labai mėgo pasirodyti, išsiskirti iš kitų, ir Džonas nuolat pagaudavo save saldžialiežuvaujant, esą kaip gerai, kad „DigiTrak" palaiko su juo tokius gerus santykius. Tačiau šįvakar jis ir gražbyliauti nebuvo nusiteikęs.

Džonas pagaliau apsisprendė. Jis išvyks iš darbo anksčiau, nusipirks mėsinėje, už pirmo posūkio nuo buvusių arklidžių, porą mėsos gabalų, paskui sustos nusipirkti poros butelių geresnio vyno iš to prekiautojo, kurį Siuzana atrado netoli nuo jų namo, ir užkurs ugnį kepsninei. Tada jiedu galės ramiai sėdėti išmūrytame vidiniame kieme ir apgirtę kalbėtis apie viską, kas tik jiems rūpi.

Pagalvojęs apie alkoholį, Džonas nudžiugo. Jis atsistojo, įlindo į švarką ir, uždaręs savo „PowerBook" lagaminėlyje, jau ėjo iš kabineto atsisveikinti su Stela iki rytojaus, bet koridoriuje prie jo pristojo kolega Garetas Noisas. Jis norėjo pasikalbėti su Džonu. Nedelsdamas. Džonas taipogi norėjo su juo pasikalbėti, tačiau tik ne dabar. Jis neketino dalintis naujienomis su kolega, jei tai nebuvo būtina, mat Garetas ne per geriausiai susidorodavo su įtampa. O ir bendrauti su žmonėmis jam nekaip sekėsi. Tačiau jeigu duodavai jam kompiuterį, bet kokį, nors ir blogiausios būklės, nors ir visiškai palaikį, tokį, kuris dėjęs ant gyvenimo, praeidavo vos kelios minutės ir įrenginys pamėgdavo Garetą, tarsi šis būtų buvęs jo mylimiausias dėdė, ir duodavo Garetui viską, ko tik pastarajam reikėdavo. Tačiau žmonių jis taip nežavėjo.

Garetas buvo aukštas, laibas it kartis, o plaukai, nors jis teturėjo trisdešimt vienerius, visą laiką, kiek tik Džonas jį pažinojo, buvo žili. Veido spalva priminė intensyviosios terapijos skyriaus pacientą, o žiūrėdamas į jo dėvimus drabužius galėjai pamanyti, kad Garetas visą naktį linksminosi ir nesuspėjo persirengti.

— Klausyk, — kreipėsi jis į Džoną, — mums reikia pasikalbėti.

Džonas, nors ir nenoromis, nusekė paskui Garetą į jo apgriozdintą kabinetą ir atsisėdo. Džonas suprato, kad kaip verslo partneris privalo papasakoti Garetui apie susitikimą su Kleiku, o vėliau apie pokalbį su advokatu, tačiau kolegos supratimas apie pinigus buvo labai naivus, todėl žinia jį tik išgąsdintų ir nieko daugiau. Garetas gyveno visiškai kitoje nei Džonas planetoje, su kitu realybės poaibiu. Tai buvo viena iš jų sėkmingos partnerystės priežasčių. Džonas buvo atsakingas už finansinius reikalus ir rinkodarą, o Garetas — už techninę dalį. Jų keliai nesikirsdavo.

Garetas kalbėjo taip greitai, kad Džonui buvo per sunku suprasti ką nors daugiau nei pagrindinę mintį. Problema susijusi su jų šiuo metu kuriamu žaidimu. Staigus gedimas. Tai buvo svarbu Garetui, bet ne Džonui, kuris niekuo negalėjo padėti, be to, ši problema buvo niekas, visiškai *niekas*, palyginti su problemomis, dabar neišeinančiomis Džonui iš galvos.

— Juk tai susiję su konfigūracijos parametru, tiesa? — paklausė Garetas. — Bet ne tik konfigūracijos, ar ne? Tai tikriausiai programinių įrangų kolizija... O, Dieve, turiu omenyje tai, kad „Microsoft"...

Garetas leidosi į ilgą nuobodų monologą, kuriame vyravo techninis žargonas, supainiojęs Džoną per keletą sekundžių, tačiau jis kalbėjo ir kalbėjo, kaip buvo įpratęs, nekreipdamas dėmesio į tai, kad Džonas visiškai nesupranta, ką jis sako.

Džonas mintyse išjungė garsą. Jis leido kolegai kalbėti, stebėdamas, kaip šis surūko vieną po kitos dvi cigaretes. Dūmai varė Džoną iš proto. Jis pajuto tokį stiprų norą užsirūkyti, kad jau ketino kaulyti vienos, tik galiausiai šiaip ne taip susitvardė. Džonas prieš trejetą metų buvo metęs rūkyti ir tvirtai laikėsi Siuzanai duotai pažado. Pagaliau, kažkuriuo metu, gerai nesuprasdamas, ar Garetas jau baigė, ar tik nusprendė atsikvėpti, Džonas atsistojo.

— Man reikia eiti. Pasikalbėsime apie tai iš ryto.

— Ar supranti, kad tokiu atveju mums gali tekti atidėti pietus? — niūriai tarė Garetas.

— Aha, bet mes negalime nieko imtis, pirmiau neišsprendę šios problemos.

— Aš manau, kokia nors išeitis vis tiek yra, — pridūrė Garetas, kai Džonas jau buvo prie durų.

Džonas laukė, ką partneris dar pasakys.

— Aha, — tęsė Garetas, tik jau pralinksmėdamas, — aha, aš jau žinau, ką reikia daryti. Neimk į galvą, palik šį reikalą man.

Džonas taip ir padarė, paliko. Jis nusileido liftu į vestibiulį, svajodamas, kaip gerai būtų surasti išeitį iš aklavietės, į kurią jį įstūmė ponas Kleikas, taip pat lengvai, kaip Garetas rado išeitį jam rūpimu programinės įrangos klausimu.

6

— Štai čia — pagrindinis miegamasis. Jame yra vienas telefonas, — parodė Siuzana.

Ji jautėsi netgi išdidi, vedžiodama atvykėlį po savo namą, kuris jai vis dar tebebuvo naujiena, ir ji džiaugėsi juo, kaip vaikas džiaugiasi nauju žaislu. O labiausiai jai patiko atvesti svečius į apskritą kambarį namo bokštelyje su atsiveriančiu į visas keturias puses vaizdu.

Kiundzas akimis nusekė šeimininkės pirštu parodyta kryptimi ir prie pat lovos išvydo telefoną. Įsidėmėjo truputį virš grindjuostės įrengtą pagalbos mygtuką, tačiau jį labiausiai domino kambario kvapai. Jis rūšiavo kvapus, kuriuos šiame kambaryje skleidė moteris ir kuriuos buvo palikęs jos vyras.

Ore tvyrojo stiprokas muskusinis makšties syvų kvapas ir specifinis, it metalo, dar neišsivadėjęs jos vyro spermos tvaikas. Galbūt jie mylėjosi dar šįryt, o jei ne, tai tikrai praėjusią naktį.

— Į šį telefoną ateina dvi linijos, — kalbėjo ji.

Dvi linijos, jis gerai išgirdo. Prie trečios buvo prijungtas faksas jos darbo kambaryje. Ketvirta skirta signalizacijos įtaisui. Name įrengti keturi pavojaus mygtukai. Kiundzas jau buvo juos matęs prie pagrindinių ir užpakalinių durų, šalia lovos ir virtuvėje, prie sienoje įtaisyto belaidžio telefono; jis tiksliai prisiminė jų išdėstymą. ISDN buvo skirtas pono Karterio elektroniniam paštui.

Jo mintys nukrypo į palėpę. Buvo pastebėjęs dureles laiptų aikštelėje, ir jį sujaudino vien tik mintis apie jas, tiesa, ne taip stipriai kaip Siuzanos makšties kvapas arba jos gaktos rusvų plaukų po džinsais vaizdas, vis išnyrantis jo mintyse, tačiau ganėtinai stipriai. Kiundzas

jautė širdyje dėkingumą ponui Sarociniui už leidimą jam dabar čionai atvykti. Jam atrodė, kad ponas Sarocinis visada žino, kas jį labiausiai jaudina.

Jiedu sustojo laiptų aikštelėje. Jis parodė pirštu į dureles.

— Ar tai vienintelis priėjimas?

— Manau, kad taip.

— Ar kur nors yra kopėčios?

— Štai ten, — Siuzana stebėjo šį keistai kalbantį milžiną, bandydama atspėti, ar jam patinka jo darbas.

Ji nebūtų galėjusi pagrįsti savo spėjimo, bet jai atrodė, kad šis žmogus daro visai ne tai, ką jam derėtų daryti, kad šis darbas jam netinka. Galbūt jis negavo norimo darbo, mąstė ji, ir tai, kuo užsiėmė dabar, paprasčiausiai buvo geriau nei nieko nedirbti. Mat jis, kaip ir daugelis kitų žmonių, atrodė apimtas desperacijos.

Siuzana pirma ėmė lipti kopėčiomis aukštyn. Kiundzas liko stovėti apačioje. Jis baisiai kankinosi: stovėdamas čia jautėsi permerktas moters kvapų, o jai kopiant aukštyn jos kojos šmėžavo tiesiai jam prieš akis. Siuzanai statant koją ant aukštesnio skersinio, Kiundzas pastebėjo iš po jos džinsinių kelnių trupam pasirodžiusią nuogą kulkšnį. Kulkšnis jo dar niekuomet nebuvo sujaudinusi — jam tai buvo nauja patirtis.

Kiundzui dar niekada nebuvo tekę mylėtis su moterimi rusvais gaktos plaukais. Jis galvojo apie jos vyro spermą, spėliodamas, ar ten, įsiskverbus į ją, labai slidu.

Stovėdama virš jo, Siuzana atidarė dureles į palėpę ir įjungė šviesą.

Kiundzas persimetė matavimo įrenginius sau per petį ir, rankoje tvirtai laikydamas mėlyną metalinę įrankių dėžę, ėmė lipti aukštyn.

Automobilių srautas lėtai slinko į pietus nuo upės. Džonas sėdėjo savo juodame dviviečiame BMW atidarytu stogu, tyliai grojo Brubekas.

Jo nedžiugino nei šilti vasariško oro verpetai, nei dabar klausoma muzika, nors vylėsi, kad ji nuramins. Ūmai sukilus nekantrumui, Džonas spustelėjo akceleratoriaus pedalą, stebėdamas, kaip tachometro rodyklė šokteli iki raudono brūkšnio, paskui it vaikas vėl pakartojo tą patį. Priekyje važiuojančio automobilio vairuotojas dirstelėjo į jį

veidrodėlyje: jis negalėjo niekuo padėti, jie stovėjo kelių sankirtoje, o prieš jį — dar keturi automobiliai.

Džonas dabar pyko ant savęs už tai, kad lengvai atidėjo šį vakarą numatytą skvošo partiją su Arčiu Varenu. Juk žaisdamas būtų atsipalaidavęs, o dar svarbiau, kad Arčis, sėkmingai dirbantis „City" prekybos brokeriu, turėjo begalę pažinčių. Tai buvo vienas iš tų žmonių, kurie pažįsta *visus*. Džonas kadaise yra pajuokavęs Siuzanai apie Arčio ryšius: jei kada nors užsigeistum susitikti su popiežiumi, pirmiausia pasakyk apie tai Arčiui.

Jis žvilgtelėjo į laikrodį prietaisų skydelyje. Šešios trisdešimt. Automobilyje įmontuotu telefonu surinko Arčio mobiliojo telefono numerį, bet jau po pirmo signalo įsijungė atsakiklis. Bandė skambinti į Arčio kontorą — jei tik paskubėtų, dar galėtų suspėti į „Hurlingham". Deja, įsijungė Arčio balso paštas. Džonas nusivylęs padėjo telefono ragelį į vietą, nesivargindamas nė palikti žinutės.

Ant akinių nuo saulės buvo nusėdusios dulkės; Džonas juos nusiėmė ir jas nupūtė. Kitoje gatvės pusėje, ant šaligatvio, tiesiai priešais barą, stoviniavo žmonės su taurėmis rankose. Jų diena jau ėjo į pabaigą, ir Džonas, išvydęs jų nerūpestingumą, pajuto pavydą.

Būrelis buvo susispietęs aplink naujutėlį „Porsche" nudengiamu stogu, demonstratyviai pastatytą dviem ratais ant šaligatvio krašto, ir Džonas paniuro pagalvojęs, kad jis pats dar ilgai negalės įsigyti naujo automobilio. Jo senstančio BMW kilometražo skaitiklis rodė 90 000 mylių, tačiau apie automobilio keitimą šiuo metu negalėjo būti nė kalbos.

Eismas pajudėjo, Džonas perjungė perdavimo mechanizmą dviem pavaromis žemiau, stipriai nuspaudė akceleratoriaus pedalą ir aplenkė priekyje važiavusį automobilį. Nekreipdamas dėmesio į mirksinčias šviesas ir įnirtingai spaudomus automobilių garso signalus, įlindo į neegzistuojantį tarpą. Jis lygiai taip pat aplenkė dar vieną automobilį, o paskui ir dar vieną.

Važiavo nemažindamas greičio ir tik sustojęs šalikelėje prie namo prisiminė, kad užmiršo nupirkti vyno.

Džonas pastebėjo prie namo stovintį „Telekomo" vaną. Siuzana, prižiūrėdama darbininkus ir stebėdama, kaip jos sumanymai įgauna konkretų pavidalą, jautėsi it žuvis vandenyje. Ji pasižymėjo neeiliniu

dekoratorės talentu. Ne mažiau talentingai ji mokėjo leisti pinigus, tačiau dabar, kai juos, atrodo, ištiko finansinis hemorojus, pinigų jie jau nebeturi.

Jis valandėlę sėdėjo ir žiūrėjo į namą, o širdis blaškėsi, tai šok- telėdama aukštyn, tai ūmai nusileisdama, tarytum bangų blaškomas, inkarą nuleidęs laivas. Kaip jai pasakys, kad reikia nutraukti visus numatytus darbus? Kaip pasakys, kad jie privalo atšaukti įkurtuvių vakarėlį? Ji jau buvo sudariusi svečių sąrašą, beliko tik išspausdinti kvietimus. Jie nusprendė pasikviesti savo kaimynus, nors ir negalėjo būti tikri dėl gyvenančių arčiausiai, dėl Merimanų, jau pakankamai senyvo amžiaus. Senukas, atsargos majoras, atrodantis kvaištelėjęs, esant gražiam orui sėdėdavo savo sode, užsimaukšlinęs ant galvos plačiakraštę skrybėlę nuo saulės, ir žiūrėdavo įsmeigęs žvilgsnį kažkur į priekį, kartkartėmis kažką šūktelėdamas medžiams. Ne dažniau už jį į kiemą, įsitvėrusi į vaikštynę, iškėblindavo jo žmona, o senis, vos tik ją išvydęs, imdavo šūkauti įvairius nurodymus, todėl senutė tuojau pat svirduliuodavo atgal į vidų.

Džonas paerzino Siuzaną, esą šie senukai, jo manymu, galėtų visai neblogai pasilinksminti, bet ši sudraudė jį, kad nebūtų toks ciniš- kas, nes ateis laikas ir jie patys bus senukai.

Jos žodžiai palietė opią vietą. Kai tau trisdešimt ketveri, iki se- natvės, atrodo, dar toli, o vis dėlto, susirūpinęs pagalvojo jis, arčiau nei kadaise. Niekas nestovi vietoje — šis suvokimas Džonui dar nie- kuomet nebuvo toks aiškus kaip dabar. Tavo gyvenimas gali pasikeisti per keletą sekundžių.

Tik viena nesikeitė — Siuzana. Ji buvo tokia pat tvirta, graži mergina kaip ir jų pažinties dieną. Ištekėdama už Džono ji turėjo su- sitaikyti su daugeliu dalyku — išsikeldinimu iš gimtinės, iš tėvų lizdo, ir persikėlimu į kitą šalį, kurioje nieko daugiau nepažinojo, vien tik jį. Tačiau Džoną dar labiau sužavėjo jos gebėjimas įsikurti naujoje vie- toje, užkariauti visų jo draugų širdis, susirasti puikų darbą ir tvarkytis namie. Visi, kas tik su Siuzana susipažindavo, pamėgdavo ją — ji buvo linksma, geros širdies ir nemokėjo pykti.

Džonas nerimavo tik dėl vieno: dėl to, kaip ji sutiko su jo pasi- ryžimu niekada neturėti vaikų, kurį jis atskleidė Siuzanai dar jų pa- žinties pradžioje, prieš jai pasipiršdamas. Jis buvo ne kartą pastebėjęs,

kokiomis akimis ji žvelgia į jų draugų vaikus arba į atsitiktinai sutiktą kūdikį maitinančią motiną. Džonas buvo tikras, kad tokiomis akimirkomis jai suskausdavo širdį. Tačiau ji pati apie tai neužsimindavo.

Yra buvę atvejų, kai jis vakarėlių metu nugirsdavo ką nors pasiteiraujant Siuzanos, kada ji su Džonu ketina susilaukti šeimos, o ji visada maloniai paaiškindavo, kad jie nusprendė neturėti vaikų. Jos tonas, kuriuo ji nuginkluodavo klausiantįjį ir leisdavo suprasti, jog pokalbis šia tema baigtas, tarytum tokį sprendimą ji pati būtų pasiūliusi, o ne su juo sutikusi, kankinama dviprasmiškų jausmų, visuomet leido Džonui ja didžiuotis.

Siuzana nusipelniusi geresnės dalies nei ponas Kleikas.

Jo akyse ėmė tvenktis ašaros. Tegul niekas nė nesikėsina atimti šio namo iš jo ir Siuzanos. Joks plinkantis keturakis kreivaburnis, banko valdytoju prisistatantis šliužas, sau po nosimi ant stalo pasidėjęs Bibliją, nesužlugdys gyvenimo, kurį jie patys sau susikūrė.

Jis apsisuko automobiliu aplink ir nuvažiavo pas vynininką.

Kadaise čia kažkas buvo atlikęs palėpės izoliavimo darbus. Kiekvienas, net menkiausias, plyšys buvo užkimštas absorbuojančia geltona medžiaga, ir Kiundzui, kai jis atsargiai rinkosi kelią tarp sijų, tai patiko. Jis pasuko už kampo, perlipo per sudžiūvusį pelės skeletą spąstuose, kuriuos kažkas buvo čia padėjęs, o paskui pamiršęs; reti kailio lopinėliai kur ne kur dar laikėsi prie griaučių, tačiau irimo smarvė jau senų seniausiai buvo išsivadėjusi.

Tačiau palėpėje buvo juntami kiti kvapai — negyvo paukščio kažkur visai arti, specifinis vandens rezervuaro skleidžiamos drėgmės ir trūnijančių sijų, tikriausiai toje vietoje, kur ties sujungimu tarp dūmtraukio ir stogo buvo silpna hidroizoliacija. Tačiau Kiundzui rūpėjo tik vienas kvapas ir eidamas pirmyn jį godžiai gaudė. Tai buvo Siuzanos Karter kvapas, nuo kurio jam darėsi vis sunkiau susikoncentruoti.

Sutelkti dėmesį padėjo tik visur lydinti mintis apie poną Sarociną. Mintis apie tai, ką jam padarytų ponas Sarocinis, jeigu jis suklystų. Kiundzas retsykiais svarstydavo, kiek laiko tektų kentėti skausmą, kurį sukeltų ant jo įpykęs ponas Sarocinis. Iki šiol šeimininko jam sukeltos

kančios tęsdavosi ne ilgiau kaip keletą dienų. Tačiau jis yra matęs, kaip kankinasi kiti pono Sarocinio nubausti žmonės. Jie klykė ir maldavo, kad jiems leistų numirti, bet būdavo priversti kentėti ištisas dienas, savaites, mėnesius.

Žmonės dažnai kalba apie pragarą žemėje — šį posakį Kiundzas žino iš knygų ir filmų, jis taip pat žino, kad tai tik metafora. Tačiau net tarp išgyvenusiųjų holokaustą tik nedaugeliui teko patirti tokį pragarą, kokį teko iškęsti supykdžiusiems poną Sarociną.

Siuzana Karter buvo tiesiai jam už nugaros. Ji sekė paskui Kiundzą į akliną tamsą už kampo, bet neišskyrė jokio baimės kvapo. Ji pasitikėjo juo, ir tai buvo puiku.

Džonas sėdėjo savo automobilyje, šalia vyninės, ir nykščio nagu baksnojo celofanu aptrauktą „Silk Cut“ pakelį. Netrukus, pašalinęs įvyniokli, atidarė atverčiamą dangtelį, nuplėšė aukso spalvos foliją ir ištraukė cigaretę. Sauso kedro kvapas akimirką priminė jam vaikystę. Mokykloje, stalčiuje, po kojinėmis slepiamas cigaretes, kurios būdavo rūkomos palėpėje arba apleistoje priešlėktuvinėje slėptuvėje, jau už mokyklos teritorijos ribų.

Prisidegęs cigaretę automobiliniu žiebtuvėliu, giliai įkvėpė. Pajuto nemalonų kraujo samplūdį į galvą ir lengvą svaigulį. Įkvėpęs antrą kartą, apsvaigo dar stipriau, išmušė šaltas prakaitas.

Pasišlykštėjęs Džonas atidarė automobilio dureles, išmetė cigaretę į nutekamąjį griovelį, paskui, jausdamasis prasikaltęs, pažvelgė į atidarytą pakelį ant gretimos sėdynės. Tada išlipo, įmetė pakelį, celofaną ir auksinę foliją į šiukšlių dėžę, o į burną įsidėjo „Doublemint“ kramtomosios gumos plytelę. Paskui įsėdo atgal ir atsilošė, jautėsi baisiai. Jis dar negalėjo važiuoti namo, negalėjo susitikti su Siuzana, prieš tai neišgėręs. Truputį toliau, kitoje gatvėje, buvo baras. Džonas užvedė automobilio variklį ir nuvažiavo.

Laukimas. Kiundzas jau žinojo, kad laukimas dažnai būna geriau už jį lydintį malonumą. Dvidešimt pirmoji tiesa bylojo, kad malonu-

mas yra tik išlaisvinimas iš laukimo. Tačiau jis nemanė, kad taip būtų ir šiuo atveju, tik ne su šia moterimi. Jis buvo tikras, kad malonumas, kurį jis patirtų su Siuzana Karter, būtų stipresnis netgi už laukimą.

— Ar aš jums dar reikalinga? — staiga pasiteiravo ji.

Jis neatsakė. Jam patiko tai, kad ji dabar yra kartu su juo, tamsoje, ir tai sukūrė intymumo pojūtį.

Po akimirkos ji paklausė dar kartą:

— Ei? Ar aš jums vis dar reikalinga?

Jam patiko pasikeitęs moters balso tonas, šis erzinimas tyla buvo smagus pokštas, ir jis jautėsi patenkintas. Dar truputį luktelėjęs, pagaliau atsiliepė:

— Ne, visa tai, ko man dabar reikia, yra čia, palėpėje, ačiū jums.

Kiundzas akimis palydėjo namo šeimininkę, sukančią už kampo, pašviesdamas žibintuvėliu kelią, žiūrėdamas, kaip ji lenda pro dureles lubose, su pasimėgavimu ryte rydamas jos skleidžiamus kvapus.

Paskui nuėjo gilyn į palėpę ir sutelkė dėmesį į pirmąjį darbą, kurį privalėjo čionai atlikti. Pasidėjo įrankių dėžę, priklaupė ir iš viršutinio skyriaus išėmė mažytę, dviejų colių ilgio ir vieno colio pločio, metalinę dėžutę. Išsiėmė ir namo plano kopiją, kurią buvo gavęs Planavimo departamente. Priešais veidą siūbavo voratinklis.

Neskubėdamas, atsargiai pavaikščiojęs po palėpę, nustatė optimaliausią vietą, paskui prisuko dėžutę prie izoliacine medžiaga pridengtos sijos krašto, kur būtų saugiausia ir niekas negalėtų aptikti. Dėžutė priims signalus, siunčiamus mikrofonų siųstuvų, kuriuos jis įtaisys į kiekvieną šiame name esantį telefoną, ir transliuos juos į žema orbita skriejantį palydovą.

Būdamas bet kurioje pasaulio vietoje Kiundzas galės girdėti kiekvieną šiuose namuose ištartą žodį, ar tai būtų pokalbis telefonu, ar pašnekesys bet kuriame kambaryje. Šią sistemą jis buvo prijungęs prie namo elektros maitinimo tinklo, tačiau pasirūpino ir autonominiu maitinimu, jei staiga nutrūktų elektros energijos tiekimas. Reikalui esant, jis turėtų grįžti čionai kartą per trejus metus pakeisti metalinėje dėžutėje esančios nikelio ir kadmio baterijos. Jis pasižymėjo datą.

Tikrindamas, kaip atliktas darbas, Kiundzas nutaikė matavimo prietaisą, kurį buvo pasiėmęs su savimi, į dėžutę ir liko patenkintas

jo rodmeniu. Nudžiugo ir atlikęs bandomąją transliaciją — signalas buvo stiprus.

Taigi jis atliko pirmąjį savo darbą, dėl kurio lipo į palėpę. Kitas darbas užtruks ilgiau, jo apytiksliais skaičiavimais — mažų mažiausiai dvi dienas. Tačiau darbuotis čia, panirus į Siuzanos Karter kvapus, jai nuolat sukiojantis aplinkui, Kiundzui buvo vienas malonumas. Jis pagalvojo apie Aštuonioliktosios tiesos išmintį: *Viskas, apie ką įmanoma svajoti, gali tapti tikrove.*

Nuo to karto, kai ponas Sarocinis jam parodė Siuzanos Karter nuotrauką, Kiundzas kas vakarą svajodavo apie ją. Jis kartais stebėdavosi ponu Sarociniu. Ponas Sarocinis visada tiksliai žinojo, kas Kiundzui patiktų. Be abejo, už tai visada reikėdavo sumokėti atitinkamą kainą. Tačiau jis neprieštaravo. Už Siuzaną Karter jokia kaina nebus per aukšta.

Kiundzas uždarė dureles ir kopėčiomis leidosi žemyn. Liko dar vienas smulkus darbelis, ir bus galima išvažiuoti. Jis žinojo, kad pirmą kartą apsilankius svečiuose nedera piktnaudžiauti svetingumu. Galės džiaugtis ja visą likusį gyvenimą.

7

Siuzana buvo virtuvėje, kai išgirdo atidarant namo duris. Ji sunerimusi išskubėjo į prieškambarį. Vaiduokliškai baltas Džono veidas pasakė viską, užteko į jį tik užmesti akį.

— Brangusis, — prabilo ji išsigandusi, ištraukdama lagaminėlį iš jo rankos ir statydama jį ant grindų.

Apsikabinusi jį abiem rankomis pabučiavo. Jokio atsako, it būtų apglėbusi statulą. Džonui iš burnos sklido cigarečių ir alkoholio kvapas, o juk jis nerūkęs ištvėrė net trejus metus.

— Mielasis, — dar labiau išsigandusi kreipėsi Siuzana, — kas atsitiko? Ar gali papasakoti?

Ji tvirtai laikė Džono veidą prispaudusi prie savojo ir jautė, kad jo įtampa šiek tiek, nors ir nelabai, atslūgsta.

— Norėtum išgerti? Viskio?

Bandydama atlaisvinti jo kaklaraištį, Siuzana pastebėjo linktelėjimą.

— Tuojau paruošiu, — tarė ji girdėdama, kaip virpa jos pačios balsas, ir nežinodama, kaip toliau elgtis, ką jam pasakyti. Atrodė, tai ne Džonas, o kažkas kitas.

Virtuvėje ji kliustelėjo į stiklinę „Macallan", įmetė keturis ledo kubelius ir įpylė filtruoto vandentiekio vandens. Norėjo įsipilti sau taurę raudonojo vyno, bet nusprendė, kad ir jai reikia ko nors stipresnio, todėl taip pat įsipylė viskio.

— O, „Telekomas"... Jie čia buvo? — suglumęs pasidomėjo Džonas, žiūrėdamas į projekto kopiją ant stalo.

— Taip, inžinierius... Jis ką tik išvyko. Įtaisė skambėjimo konverterį... Atrodo, kad jis taip pavadino, o gal aš klystu? — ji pažiūrėjo į Džoną.

Jis gūžtelėjo pečiais. Bet kurią kitą dieną būtų užsiminęs apie telefonų meistro apsilankymą darbovietėje, jau vien todėl, kad Siuzana ėjo iš proto dėl sutapimų, bet dabar jam tai nerūpėjo.

Nors ji nekantravo išgirsti apie susitikimą banke, tačiau dabar kažkaip keistai panoro uždelsti šį pokalbį, jausdama, kad to paties norėtų ir Džonas.

— Jis rytoj atvažiuos įvesti tau ISDN linijos, — paaiškino ji, — ir žada nutiesti naujus laidus likusiai sistemai.

— Gerai, — atsakė Džonas išsiblaškiusiu balsu. — Nepasakyčiau, kad ryšys būtų buvęs geras. Traškantis. Leidai patikrinti telefonus?

— Aha. Atrodo, jis labai kruopštus.

Pokalbis nutrūko.

Džonui palenkus stiklinę, garsiai subarškėjo ledo kubeliai. Jis apsisuko, nuo Siuzanos nusigręždamas į langą.

— Banke ne per geriausiai. Naujasis valdytojas... — jis nusivaipė, be didelio noro gurkštelėjo gėrimo, paskui, viena ranka atsargiai laikydamas stiklinę, atsirėmė alkūnėmis į pušinį stalviršį. — Jis yra subingalvis, visiškas subingalvis. Aš... Aš negaliu patikėti...

Siuzana apglėbė Džoną abiem rankomis ir švelniai prisitraukė jo veidą arčiau, nenuleisdama nuo jo sunerimusio žvilgsnio. Jo balsas virpėjo — Džonas tramdė ašaras. Ji dar niekada nebuvo mačiusi jo verkiant.

— Brangusis, vargšeli mano, — kreipėsi paimdama iš jo drebančios rankos stiklinę, o paskui dar tvirčiau jį apkabindama. — Meile mano, tai visiškai neturi reikšmės; man daugiau niekas nesvarbu, išskyrus mus abu.

Džonas išsitraukė savo nosinę, nusišluostė akis, išsišnypštė nosį. Jis nepratarė nė žodžio.

— Ir ką gi naujasis valdytojas tau pasakė? — paklausė ji.

— Jis davė man mėnesį grąžinti kredito perviršiui.

Džonas vėl ėmė šnirpšti, paskui nutilo, bet po kurio laiko labai tyliai tarė:

— Jei ne, jie visiškai nutrauks paramą.

Už trijų mylių nuo Karterių namo Kiundzas pasuko „Telekomo" vaną iš kelio, nuvažiavo kelis šimtus jardų palei nenaudojamos geležinkelio atšakos iškasą ir sustojo prie tam reikalui išsinuomoto mėlyno „Ford" automobilio.

Jam nepatiko vairuoti šį vaną, tačiau per daug nenorėjo ir persėsti atgal į fordą. Ponas Sarocinis praeitų metų spalį jo trisdešimtojo gimtadienio proga jam padovanojo puikų juodą sportinį „Mercedes SL600" juodomis odinėmis sėdynėmis, su „Blaupunkt" dešimties kompaktinių diskų automatiniu keitikliu, dvidešimties juostų grafiniu ekvalaizeriu ir atskiru stiprintuvu su žemų dažnių garsiakalbiu. Automobilis dabar stovėjo Ženevoje, po jo namu įrengtame požeminiame garaže, ir Kiundzui jo labai trūko. Vairuodamas jį visada jausdavosi kietas, to nepasakytum apie jo būseną, kai vairavo išsinuomotą fordą. Tačiau jeigu tai yra viena iš aukų, kurių už Siuzaną Karter reikalauja ponas Sarocinis, jis gali ją aukoti.

Kiundzas iš kišenės išsitraukė storą penkiasdešimties banknotų pluoštą ir ištiesė jį „Telekomo" technikui, tysojusiam vano gale taip, kad nepastebėtų pašalinė akis, ir įdėmiai, sugauto kiškio žvilgsniu stebeilijusiam į jį.

— Čia avansas, — prabilo Kiundzas. — Likusią dalį gausi, kai darbas bus baigtas.

Technikas, smulkaus sudėjimo, beveik pensinio amžiaus vyras, paėmė pinigus; jis atrodė velniškai išsigandęs.

— Aš labai tikiuosi, kad viską atlikote kaip pridera, — ištarė jis.

Kiundzas jį patikino, kad viskas gerai, bet ne todėl, kad šiam žmogui tai būtų turėję kokią nors reikšmę. Po kelių dienų technikas iššoks pro daugiaaukščio pastato langą. Jei Karterių namuose įrengtame telefoninio ryšio tinkle kada nors ir bus atrasta keistų dalykų, tai kaltė bus suversta jam, nes dirbo būdamas sutrikusios dvasinės pusiausvyros.

Jau sėdėdamas forde Kiundzas įjungė savo palydovinį imtuvą, įtaisytą mobiliojo telefono karkase, ir paruošė balsu įjungiamą skaitmeninį garso įrašymo įrenginį. Pakėlęs imtuvą prie ausies, spustelėjo kanalų paieškos mygtuką ir ėmė klausytis. Užteko vieną kartą nežymiai pakoreguoti nustatymą ir pasigirdo tiesiog idealiai aiškus Siuzanos Karter balsas.

Užteko jį išgirsti, ir Kiundzas tą pačią akimirką susijaudino. Jos kvapas, stipriai įsigėręs į jo drabužius, pasklido automobilio salone. Jis delsė nusirengti techniko jam „paskolintą" uniformą. Galimas dalykas, kad pasiliks ją sau.

Siuzana Karter paklausė:

— Kaip tai? Kaip jie gali taip pasielgti? Džonai? Kaip jie gali?

— Jiems galima viskas, ko tik užsimano, — atsakė Džonas. — Tai kvaila, žinau, bet pinigai yra jų ir jie gali daryti ką tik nori.

Siuzana tikėjosi, kad bankas su juo elgsis griežtai, bet ne taip kietaširdiškai.

— Jie negali taip elgtis su žmonėmis, — pareiškė ji.

Džonas vėl siurbtelėjo viskio, gailėdamasis išmetęs cigaretes.

— Jie taip elgiasi visada, šiais laikais.

Siuzana įsipylė į viskį vandens ir gurkštelėjo. Ji norėjo pasakyti bent ką pozityvaus. Juk turėtų būti kokia nors išeitis, išeitys visada būna, reikia tik išlaikyti šaltą protą ir nepanikuoti. Ir pasitikėti savimi. Jei atrodai pasitikintis savimi, tai ir žmonės pasitikės tavimi. Neryžtingumas akyse atbaido žmones.

— Išsineškime gėrimus į sodą, atsipūskime ir pasikalbėkime. Jei nori, galėtume nueiti į tąjų restoraną, — pasiūlė ji.

— Aš... automobilyje palikau kepsnius.

— Kepsnius?

Džonas linktelėjo.

— Ir vyną. aš... galvojau... aš... iškepsiu mėsos.

Siuzana jam švelniai nusišypsojo.

— Puiku. Ar tu norėtum? Galėčiau orkaitėje iškepti keletą bulvių su lupenomis.

Jis patraukė pečiais.

— Geriau imkim taupyti, o ne išlaidaukim.

Džonas atidarė bufeto dureles ir dirstelėjo į vidų. Paėmė stiklinį indą su etikete „Fortnum & Mason“ ir ėmė tyrinėti.

— Kas tai?

— Pesto padažas.

— A.

— Jis buvo dengtoje pintinėje, kurią Arčis mums atsiuntė įkurtuvių proga.

Džonas nenuleido nuo indo akių, sakytum tikėdamasis kur nors etiketėje rasti savo problemų sprendimą.

— Mums nereikėjo čia keltis, štai kur šuva pakastas, — pratarė jis.

Siuzana vėl gurkštelėjo viskio ir įsmeigė žvilgsnį į sodą. Apšviestas švelnių vakarėjančios saulės spindulių jis atrodė nuostabiai, ir ji pagalvojo, kaip reikėtų jaustis vėl sugrįžus į ankštą namelį, pavyzdžiui, į tokį, kokiame jie gyveno prieš tai, arba į butą. Tačiau jeigu reikėtų, tai jie ir persikeltų, ir pasistengtų, kad jiems būtų kuo geriau, o galbūt po kelerių metų, reikia tikėtis, susitaupytų pakankamai pinigų ir galėtų įsigyti ką nors geresnio.

Tik ar jie kada nors dar ras ką nors panašaus į šį namą?

— Gal kalbėjaisi su Bilu Viljamsu? — paklausė Siuzana. — Jis pasibaisėtų, jei tik sužinotų, kas dedasi.

— Bilas jau praeitis. Dabar jis jaučiasi labai vienišas. Vaikšto kur nors golfo aikštelėje.

— Žinau, bet jis buvo tavo draugas. Mes pasikviesdavome jį vakarienės, veždavomės į teatrą, į Glaindborną, į Askotą. Aš buvau priversta taikstytis su jo siauraprote žmona. Bilas tikrai galėtų kuo nors padėti. Jis tau *skolingas.*

Džonas pastatė indą atgal į bufetą ir vėl kilstelėjo savo stiklinę.

— Nemanau, kad Bilas galėtų ką nors padaryti — juk jį išspyrė

dėl manęs. Gal ne vien dėl manęs, bet vis tiek. Aš išskaičiau tai Kleiko veide, — jis išgėrė savo viskį ir ėmė piltis dar.

Siuzana nieko nekomentavo: galbūt šįvakar jam tai buvo geriausia išeitis — šiaip ar taip, bet išgėręs Džonas paprastai tapdavo romus ir visiškai neagresyvus, kaip ir jos tėvas. Galbūt jiems abiem šįvakar geriausia būtų pasigerti.

— O ką tas ponas Kleikas turi prieš tave? Tu juk geras klientas. Aš nesuprantu, kodėl bankas taip staiga sugriežtino sąlygas?

— Oficialiai? Kleikas sako, kad bankas technologijų srityje pernelyg rizikuoja. Jie jau nudegė pirštus su keliomis aukštųjų technologijų kompanijomis, iš kurių kelios buvo Bilo Viljamso numylėtinės. Mūsų balansas neatrodo labai geras, ir jie netiki mūsų perspektyvomis. Jie nemano, kad mes būsime pajėgūs padengti paskolą, todėl nusprendė pasitraukti, kol dar nevėlu.

— O kokios neoficialios priežastys?

— Kleikas yra atsivertęs į tikėjimą uolus Biblijos skelbėjas. Technofobas. Technologijas laiko šėtono išmone — pati žinai, ką turiu omenyje.

Džonas visada būdavo atsargus kalbėdamas su Siuzana religinėmis temomis, nes ji buvo tikinti. Vedybinio gyvenimo pradžioje ji gana dažnai lankydavosi bažnyčioje. Keletą kartų ir jis buvo drauge nuėjęs, dar tuomet, kai jie buvo susižadėję, tiesa, nenoriai, tik tam, kad prieš vedybas nuramintų kunigą, tačiau vėliau kategoriškai atsisakė lankytis bažnyčioje. O pastaruoju metu ir ji retai benueidavo.

Siuzana įsivaizdavo Kleiką esant nepriekaištingai susišukavusį vyrą blyškiu it lavono veidu, žilais plaukais ir pilku kostiumu. Nors ji niekuomet to žmogaus nebuvo mačiusi, staiga išsigando — jo galios, jo įtakos jų atžvilgiu. Siuzana šiurpulingai aiškiai prisiminė tą vakarą, kai jie dar gyveno Fulhame ir pas juos atsiprašinėdamas užsuko Bilas Viljamsas su lagaminėliu, pilnu įvairių blankų. Jis tąsyk paaiškino, kad jai neteks ilgai būti laiduotoja, jis asmeniškai tuo pasirūpinsiąs, tik keletą mėnesių, kol pagerės „DigiTrack“ finansiniai rodikliai.

Pagaliau rodikliai ėmė gerėti, tačiau tuomet jie nusipirko šį namą ir Džonas jai paaiškino, kad bankas nori, kad ji dar kurį laiką būtų laiduotoja ir taip užtikrintų Bilo vyresnybei ramybę.

Siuzana pakankamai gerai išmanė įstatymą, todėl suprato, kad

jeigu ji kartu su Džonu nebūtų pasirašiusi dokumentų, bankas jų namo nebūtų galėjęs net paliesti.

Bilas Viljamsas žaidė golfą, turėjo krūvą pinigų, gavo didelę pensiją, o aplinkinis pasaulis jo nedomino. Ji pajuto, kad iš visų jėgų neapkenčia šio žmogaus, nes per jį atsidūrė nepavydėtinoje padėtyje.

Tuo tarpu Kiundzas, vairuodamas fordą ir klausydamasis palydovinio kilnojamojo radijo telefono, suprato, kad juos ištiko problema. O tai yra gerai, pagalvojo jis. Ponas Sarocinis bus labai juo patenkintas.

Prieš kelerius metus ponas Sarocinis dideliame Škotijos dvare mokė jį žvejoti lašišas. Ponas Sarocinis įbruko jam į rankas ilgą lanksčią rankų darbo meškerę su dailiai pagaminta rite, kelias valandas kantriai lūkuriavo su Kiundzu ant upės kranto ir aiškino, kaip kuo toliau nusviesti valą.

Galų gale, kai ponas Sarocinis liko patenkintas, jis padavė muselę, kurią Kiundzas jo vadovaujamas pririšo prie valo galo, ir leido Kiundzui pirmą kartą savarankiškai užmesti meškerę.

Kiundzas iki šiol nepamiršo tos akimirkos. Virš juodo putojančio Di vandens vinguriuojančio valo, dirbtinės muselės kryčio į upę, po kelių akimirkų staiga į visas puses tyškančių sidabrinių purslų ir neįtikimai stiprios meškerykočio vibracijos.

Tas pats virpulys, lygiai toks pat, kokį Kiundzas patyrė anuomet, perbėgo jo kūnu ir dabar.

Jis vos galėjo patikėti savo sėkme.

— Kokią sumą tau reikia surinkti? — pasiteiravo Siuzana. — Tavo kredito perviršis yra maždaug penki šimtai tūkstančių, ar ne?

Džonas rankose lingavo krištolinę stiklinę.

— Bilas prieš kelis mėnesius padidino jį iki septynių penkiasdešimties. Be to, turime paėmę ketvirčio milijono terminuotą paskolą, kuri yra atlygintina — Bilas bus ją pratęsęs. O prie viso to — dar šio namo įkaitinis raštas.

Siuzana susinervino, bet nutylėjo. O, Dieve, juk tai dar blogiau nei ji tikėjosi. Staiga ją išgąsdino garsus trakštelėjimas.

Džono rankose suskilo stiklinė.

Apstulbusi Siuzana atšoko atgal, ledo kubeliams ir blizgančioms šukėms krintant ant grindų. Iš Džono delno, toje vietoje, kur įsmigo stiklas, veržėsi kraujas. Jis ištraukė šukę ir kurį laiką stovėjo ramus it vaikas, gerai nesuprantąs, ką padarė.

Siuzana apžiūrėjo delną, norėdama įsitikinti, kad žaizdoje nebeliko stiklų, paskui prispaudė drėgną rankšluostį ir pasivedėjusi jį į šalį pasodino į kėdę.

— Mielasis, pabandyk nusiraminti. Pasėdėk čia, o aš tuo tarpu viską sutvarkysiu.

— Aš nenoriu vėl būti vargšas, — tarė Džonas. — Nė už ką. Ne, atgal tikrai negrįšiu.

— Mes nebūsime vargšai, — skubiai atsiliepė ji, atsinešdama keletą skudurėlių, semtuvėlį ir šepetį. — Mes rasime kokią nors išeitį. Aš nuvyksiu ir pasikalbėsiu su tavo ponu Kleiku.

Džonas šykščiai šyptelėjo. Jis įsivaizdavo, kaip Siuzana, būdama karšto temperamento, kamuoliniu žaibu įsiveržia į jo kabinetą.

— O jeigu pabandytum pasikalbėti su sėdinčiais aukščiau už poną Kleiką? Ar banko direktoriai apie tai žino? Nejaugi jie bus patenkinti, kai praras vieną ištikimiausių savo klientų?

— Jei jie atleido Bilą, nes jis man per daug skolino, tikriausiai bus patenkinti.

Siuzana priklaupė ir ėmė tvarkyti duženas.

— Šiandien tu patyrei didelį šoką ir dabar esi per daug įsitempęs, todėl negali blaiviai mąstyti. Ar nenorėtum persirengti — galėtume pasėdėti kieme, užkaisti ant ugnies kepsninę ir truputį atsipalaiduoti? Gerai?

Po dvidešimties minučių, persirengęs patogesniais drabužiais — senais džinsais ir medvilniniu sportiniu nertiniu, Džonas jau žiūrėjo, kaip nuo vienodai degančių medžio anglių kylančios liepsnos lyžčioja kepsninę. Jis buvo įsitaisęs ant suolelio ir iš naujos stiklinės siurbčiojo viskį. Siuzana atnešė dubenį su salotomis ir stalo įrankius, padėjo juos ant stalo ir prisėdo šalia Džono.

Kitoje tvoros pusėje pasigirdo kaimynystėje gyvenančio senuko balsas:

— Nešdinkis, moterie!

Parke ėmė skalyti suerzintas šuo. Stipriai sudundėjo, sakytum griaustinis. Džonas pakėlė akis ir išvydo didelį keleivinį reaktyvinį lėktuvą, artėjantį Hitrou oro uosto link — orlaivis atrodė esąs bauginamai arti ir žemai.

Nors oras buvo šiltas, jis drebėjo. Būdamas vargšas negali skraidyti lėktuvais. Būdamas vargšas esi it musė nelaisvėje, ropojanti tuščiame stiklainyje ir mintanti neišlaižytais uogienės likučiais, nesirūpinanti — ištrūksi iš jo ar ne.

Jo motina buvo jo tėvo nelaisvėje, o paskui, pagimdžiusi Džoną, pateko į dar vieną nelaisvę. Jį augindama motina labai stengėsi nors kiek prisidurti prie bedarbio pašalpos ir kol sūnus būdavo mokykloje, uždarbiaudavo, tiesa, darbai būdavo ne iš maloniųjų. Jei esi vargšas, visas pasaulis gali tavęs nekęsti, tave koneveikti, o tu niekuo negali atsikirsti. Jo motina neturėjo kuo atsikirsti socialinės rūpybos darbuotojoms, norėjusioms atimti iš jos Džoną. Ji neturėjo kuo atsikirsti jo tėvui.

O dabar jis neturėjo kuo atsikirsti Kleikui. Džonui atrodė, kad jis, visą gyvenimą sliuogęs ilga slidžia kartimi aukštyn, buvo jau veik pasiekiąs savo tikslą, tik staiga Kleikas, įsitaisęs pačiame viršuje, iš visų jėgų pastumia jį, ir jis krenta aukštielninkas žemyn, tiesiai į dvokiančią kloaką.

— Mielasis tu mano, — švelniai pratarė Siuzana, — juk „DigiTrak“ dirba sėkmingai, tiesa? Turiu omenyje užsakymus ir reputaciją.

Džonas dvejojo.

— Žinoma.

— Vadinasi, turėtų būti ir bankai, kurie norėtų dalyvauti tavo versle?

Džonas į tai neatsakė. Reaktyvinio lėktuvo gausmas silpnėjo. Dangus dažėsi tamsaus kobalto spalva, ji atrodė neįtikimai ryški. Džonui ji priminė spalvotą teatro atpakalį.

— Taip, jeigu nebūtų iškeltas ieškinys, — atsiliepė jis.

— Dėl kompozitoriaus? Zako Dencigerio? Aš maniau, jums pavyko susitarti ir jis atsisakė pretenzijų.

— Ir aš tikėjausi, — atsakė Džonas. — Tonis Veiras irgi. Buvome sutarę dėl autorinio honoraro, kuris priklausytų nuo pardavimų.

Tonis Veiras buvo Džono advokatas. „DigiTrak" savo programai „Šeimos gydytojas" naudojo Gareto atrasto jauno kompozitoriaus, su kuriuo buvo sudarytas sutartis, muziką, deja, vėliau paaiškėjo, kad dalis šios muzikos, galimas dalykas, yra plagiatas ir pažeidžia vieno iš brangiausiai apmokamų Britanijos kompozitorių Zako Dencigerio autorines teises.

„DigiTrak" kompozitorius kategoriškai neigė plagijavęs Dencigerio kūrinį, bet vieną po kitos išklausius abi melodijas panašumai buvo akivaizdūs. „DigiTrak" teko gintis nuo pareikšto kaltinimo, o šansai atgauti pinigus iš jaunojo muziko buvo labai maži.

— Kas atsitiko? — susirūpinusi pasiteiravo ji.

— Kažkas rekomendavo Dencigeriui apsukrų teisininką, galintį atstovauti jam teisme. Šis jam paaiškino, kad iš mūsų galima išpešti nuo trijų iki penkių milijonų. Mūsų sudarytos profesinės civilinės atsakomybės draudimo sutartyje numatytas vieno milijono limitas, o vien tik teismo išlaidos gali sudaryti pusę šios sumos. Nedaugelis drįstų su mumis susidėti, žinodamas, kad gresia penkių milijonų ieškinys.

Džonas atsistojo ir paniuręs pataisė anglis po kepsnine. Jo liūdesio nepajėgė išsklaidyti net kvapas, kuris jam paprastai patikdavo. Pabaksnojęs kepsnius, mirkytus į jo paties pagamintame pikantiškame marinate su aštriais prieskoniais, pasėmė keletą pilnų šaukštų ir užpylė ant kepamos mėsos.

— Ką gi, — prabilo Siuzana, — tau duotas mėnuo. Šiaip ar taip, bet mes turime laiko.

Viduje suskambo telefonas. Džonas krūptelėjo, tačiau tuojau pat susivaldė.

Siuzana taip pat buvo besirengianti eiti.

— Nueisiu aš, mielasis.

Tačiau ją sulaikė šiurkštus Džono riktelėjimas:

— Ne! Velniop, *palik* tą sumautą telefoną ramybėje. Tam yra atsakiklis.

Siuzana taip ir padarė, o telefonas po penkto signalo nutilo.

— Gal turi kokių naujienų iš darbo? — pasidomėjo jis.

— Ne.

Siuzana dirbo samdoma mokslinės literatūros redaktore „Magellan Lowry“, rimtoje, patikimoje kompanijoje, be to, dar ir nepriklausomoje, o tokių leidybos srityje buvo likusios vos kelios.

— Po Peterio Traubės pastarojo apsilankymo ir patikinimo, kad, „Media International Communication Group“ įsigijus kontrolinį akcijų paketą etatai redakcijoje nebūtų mažinami, nieko naujo, — pridūrė ji.

— Tas Traubė — turbūt didelis viršininkas?

Ji linktelėjo.

— Generalinis direktorius.

— O jis laikosi duoto žodžio?

Siuzana susimąstė ir tik paskui atsakė:

— Ne, nemanau.

Džonas vėl išgėrė viskio ir apsidairė — sodo gale augantys medžiai ir parkas už jų tamsėjo, kaip ir siluetai dangaus fone. Jis mintyse karštligiškai ieškojo šiaudo, į kurį galėtų įsitverti. Bankas tikriausiai uždės areštą pajamoms iš turto vertės padidėjimo, tačiau kadangi Siuzana gaus atlyginimą, o jis galės disponuoti pensijų fonde sukauptomis lėšomis, turimomis akcijomis ir vertybiniais popieriais, jie kurį laiką tikriausiai pajėgs mokėti būsto paskolos įmokas. Deja, buvo dar viena problema, apie kurią nė vienas iš jų kol kas neužsiminė. Siuzanos jaunesnioji sesuo Keisė.

— Tebūnie, — tarė Siuzana, — tu skolingas šią sumą, bet nepamiršk, kad turi šiokį tokį turtą, kurį gali panaudoti skoloms išmokėti. Įrašai užsakymų knygoje byloja, kad verslas klesti, tau priklauso visa kompiuterinė ir biuro įranga, dalį patalpų nuomoji, o tai greičiausiai irgi duoda pajamas...

— Įsigydami patalpas už jas gerokai permokėjome, — įsiterpė Džonas, — o naudota įranga ne kažin kiek verta. Daugelį automobilių mes nuomojamės.

Jis susimąstė, paskui piktai pridūrė:

— Galėtume nebent viską pigiai parduoti. Tačiau naudos iš to ne per daugiausia.

— Mielasis, — tarė Siuzana, — nepamiršk, kad turiu šiek tiek pinigų juodai dienai Valstijose. Beveik dešimt tūkstančių dolerių, ir tu

gali jais naudotis, jei tik reikia. Be to, galiu parduoti savo papuošalus, nors jų ir ne kažin kiek.

Ji pasilenkė į priekį, paėmė jo aptvarstytą ranką ir švelniai pabučiavo pirštus.

Džonas papurtė galvą. Kalifornijoje, tėvų namuose, ištikta komos gulėjo Keisė. Nelaimė ją ištiko prieš devynerius metus, ir tokios vegetacinės būsenos ji gali gyventi dar labai ilgai.

— Šie pinigai yra Keisei. Jų reikės, kai baigsis draudimo išmokos, — atsakė jis.

— O Arčis Varenas? — prisiminė Siuzana. — Ar negalėtum su juo pasikalbėti?

— Būtinai tai padarysiu.

— Šiandien antradienis — ar šįvakar neturėjai žaisti su juo skvošo?

— Atidėjau, nekaip jaučiausi.

— Esu tikra, kad Arčis galės padėti.

Siuzana perėjo per kiemelį, atsisėdo Džonui ant kelių ir pažvelgė jam į akis. Jos buvo tamsaus riešuto rudumo, kartais atrodydavo netgi tokios kietos kaip riešuto kevalas, vis dėlto iš jų nė akimirkai nepradingdavo nuoširdumo ir gerumo kibirkštėlės.

— Išgyvensime, — tarė ji. — Matysi, atrasime išeitį. O jei ir ne, tai mes juk turime vienas kitą. Jeigu jau teks parduoti namą, parduosime. Juk mes dar jauni, — tiek jau to, *apyjauniai*, — todėl galime pasitenkinti kuklesniu būstu, o jei reikės — nedideliu butu, ir vėl viską pradėti iš naujo. Ne tokia jau didelė bėda.

— Ne tokia didelė, — aidu atkartojo Džonas.

Jis išvydo Kleiko veidą, jo kreivą šypsnį ir Bibliją ant stalo. Norėjo sutikti su Siuzana, deja, negalėjo. Tai buvo labai *didelė* bėda, milžiniška.

Jam tai reiškė viską.

8

— Taigi? — pratarė Arčis Varenas. — Ką tu manai?

Jie važiavo Arčio „Aston Martin Virage Volante" Falhamo keliu. Automobilis buvo visiškai naujas, pristatytas jam tik šįryt, todėl hodometras rodė tik septyniolika mylių. Stogas buvo nudengtas, ir Džonas

sėdėjo atvirame salone, susmigęs į kreminės spalvos „Connolly“ oda trauktas sėdynes raudonais apvadais. Automobilyje kvepėjo it odinių pakinktų parduotuvėje. Išmetamojo vamzdžio dundesys akompanavo Dr. Hook'ui, iš garsintuvų plyšaujančiam „I'm rich and I'm having a ball“*.

Arčis Varenas iš tikrųjų šėlo.

Tačiau Džonui, kuris paprastai irgi šiek tiek mėgo pasipuikuoti, šiandien tai nerūpėjo. Šioje spindinčioje, praeivius kurtinančioje pabaisoje jis jautėsi susidrovėjęs, o kartu ir pavydėjo.

Prieš atsakydamas į Arčio klausimą, Džonas pagalvojo, kad šitaip važiuodamas jo draugas atrodo panašus į poną Todą**. Tačiau garsiai to nepasakė.

O kuo atidžiau žiūrėjo, tuo labiau jis priminė Todą. Arčio plaukai buvo šviesūs, retėjantys, nelyginant sėdynės plaukeliai, tačiau po kelerių metų tikriausiai neliksią nei jų, ir jo pakaušis, galimas dalykas, būsiąs visiškai plikas. Jis ryšėjo šilkinį rėžiančių akį spalvų kaklaraištį, vilkėjo dryžuotą kostiumą ir buvo užsidėjęs siaurus ovalius akinius nuo saulės, su kuriais atrodė ne tik šauniai, bet ir grėsmingai.

Arčis buvo trisdešimt ketverių ir pilvotas it vietnamietiška kiaulė. Vis dėlto jis dažniausiai laimėdavo prieš Džoną ir skvošą, ir tenisą, be to, plaukdavo daug greičiau už Džoną ir iš baseino išlipdavo mažiau uždusęs. Tačiau Džonas labiausiai ėjo iš proto dėl to, kad Arčis buvo pranašesnis prieš jį, nors surūkydavo dvidešimt, o gal ir trisdešimt cigarečių per dieną.

Džonas visada buvo vienišius, besivadovaujantis ambicijomis, nutolęs netgi nuo kelių vaikystės draugų. Baigęs mokyklą jis įstojo į technikos koledžą studijuoti architektūros, o vėliau, po dviejų mėnesių darbo kompiuterinio projektavimo srityje, atrado savo nišą sudėtingos ir informatyvios programinės įrangos namų kompiuteriams rinkoje.

Nuo to laiko svarbiausią vietą jo gyvenime užima „DigiTrak“, ir visi, išskyrus Arčį, jo dabartiniai draugai — ne pasirinkti sąmoningai, o todėl, kad taip lėmė likimas— buvo vienaip ar kitaip susiję su jo verslu. Siuzanos draugės ir draugai buvo iš knygų leidybos pasaulio.

* „Aš turtingas, aš šėlstu.“ (*Angl.*)

** Angl. *Toad* — rupūžė, čia — sužmogintos rupūžės populiarus animacinio filmo personažas.

Arčis jam labiausiai patiko turbūt dėl to, kad buvo visiškai kitoks nei jis, be to, su juo visada būdavo linksma. Džoną jis žavėjo ir savo išsiauklėjimu, gautu privilegijuotoje privačioje vidurinėje mokykloje, o ypač įgimtomis aristokratiškomis manieromis.

Jie pirmą kartą susitiko slidinėjimo trasos keltuve Šveicarijoje, maždaug prieš septynerius metus; abu nusiteikę labai ambicingai, mėgstantys gero gyvenimo teikiamus malonumus. Nors Arčis priklausė visuomenės sluoksniui, kuriame daug medžiojama ir žvejojama, tačiau pinigus jis užsidirbdavo, o ne paveldėjo. Jis puikavosi pora „Purdey" šratinių šautuvų, įsigytų aukcione už daugiau kaip penkiasdešimt tūkstančių svarų sterlingų — Džonas ne juokais apstulbo, kai sužinojo iš Arčio jų kainą. Turėjo įspūdingą dvarą, vilą Prancūzijoje, nedidelį lėktuvėlį ir visa kita.

Arčis Londone prekiavo konvertuojamomis japonų obligacijomis ir jų kuponais ir uždirbdavo nežmoniškai didelius pinigus. Jei metai nenusisekdavo, gaudavo milijoną iki atskaitant mokesčius, o sėkmingais metais — gerokai daugiau. Pinigus leido neskaičiuodamas, dalį jų — merginoms, mat vis dar nebuvo vedęs, tačiau daugiausia — įvairiems niekučiams ir maistui.

Restorano, į kurį jis nusivežė Džoną pietų, darbuotojai atrodė laimingi, kad gali patenkinti jo užgaidą patuštinti piniginę. Firminis patiekalas, *assiete de fruits de mer*, buvo patiektas smulkintuose ledo kubeliuose ir išdėstytas keturiais aukštais, o prie jo — chirurginių instrumentų rinkinys. Be jokio apetito imdamas įrankius, Džonas jautėsi nelyginant archeologas, staiga atsidūręs priešais krioniniu būdu užšaldytą gyvąjį paveikslą iš kažkurios senovės civilizacijos.

Arčiui perskeliant krabo žnyples, gyvio syvai užtiško Džonui ant skruosto, tačiau Arčis to nepastebėjo — jis įnirtingai kramtė jūrų sraigės likučius, nuskalavo juos „Chablis" taure ir taikėsi į krabieną. Džonas atsargiai, nenorėdamas atkreipti į save dėmesio, servetėle nusišluostė skruostą.

— Šios jūrų sraigės yra tavo, — tarė Arčis, rodydamas į lėkštę. — Ir vėžys.

— Dėkoju.

Džonas nutraukė krevetei kojas. Jis turėjo milijoną klausimų ir šiandien pat norėjo juos užduoti Arčiui, tačiau kol kas jo draugui la-

biau rūpėjo naujasis automobilis, taip pat šis restoranas, apie kurį jis visiškai neseniai išgirdo, nei patarimai Džonui, į ką šis galėtų kreiptis pagalbos dėl finansavimo. Ir Džono užuomina, gal Arčis norėtų investuoti į „DigiTrak", paprasčiausiai nebuvo išgirsta. Jis pats kaltas, kad toks nekantrus. Reikėjo išlaukti palankesnio momento, kuris galbūt kaip tik dabar ir atėjo.

Jie buvo bepradedą antrą butelį po to, kai Arčis kone vienas ištuštino pirmąjį.

— Numanau daugybę kandidatų, — ūmai pareiškė Arčis. — Tai ne problema. Tačiau, prieš vykdamas pas juos, turėsi atsikratyti tau pareikšto ieškinio.

— O kaip, tavo manymu, tą padaryti?

Prieš imdamasis krabo, Arčis paskubomis įsidėjo į burną krevetę. Jam kalbant, gyvio uodega kyšojo pro jo lūpas, pamažu trumpėdama, kol galiausiai visai pradingo.

— Susitark taikiu būdu.

— Neturiu tiek pinigų, o be to...

— Suprask, Džonai, niekas nenorės nė pažiūrėti į tavo pusę, jeigu tau grės teismo procesas. Štai kur tavo didžiausia problema, dėl kurios visada būsi dulkinamas.

Džonas paėmė siaurą nerūdijančio plieno įrankį su kabliu gale. Jis patapšnojo aštrius jūrų ežio spyglius, tačiau jo nevalgė. Pusė visų šių priešais jį esančių gyvių galėjo likti vandenyno dugne, pagalvojo jis. Jie labiau priminė genofondo reliktus, o ne organizmus, galinčius pretenduoti į žmogaus mitybos grandinę.

Jūrų krabo akys klaikiai spoksojo tiesiai į jį.

— Mes turime patyrusį advokatą, — atsakė Džonas.

Arčis nutraukė galvą dar vienai krevetei, numetė ją į lėkštę atliekoms, o likusią dalį pamirkė majoneze.

— O ką, jei sukandęs dantis leistum „DigiTrak" bankrutuoti, tada, gavęs finansavimą, pradėtum iš naujo?

— „DigiTrak" nėra ribotos atsakomybės bendrovė, ji veikia pagal partnerystės principą. Jeigu ji žlugs, kartu su ja žlugsiu ir aš. Mes neteksime namo ir viso kito.

— Tai velnias.

— Yra dar viena problema.

Arčis teikėsi liautis kramtęs.

— Siuzanos jaunesnioji sesuo Keisė. Atrodo, esu tau apie ją pasakojęs?

Arčis suraukė kaktą.

— Ta, kuri prikaustyta prie lovos?

— Taigi. Jos slauga atsieina tūkstantį dolerių per mėnesį, o rugsėjį bus nutrauktos draudimo išmokos.

Arčis švilptelėjo.

— Krūva pinigų. O tu žadi mokėti už ją?

— Dviese, kartu su Siuzana. Ji nusiteikusi padėti sesei.

— O jos tėvai, gyvenantys Los Andžele?

Džonas jam nusišypsojo ir papurtė galvą.

— Jie neturi nė sudilusio skatiko. Patys vos suduria galą su galu, apie pagalbą kam nors kitam nėra nė kalbos.

Kelneris pripildė Arčio taurę ir simboliškai įpylė šlakelį į vis dar pilną Džono taurę. Šis paprašė dar mineralinio vandens. Bičiulis linktelėjo galvą vėžiagyvių kaugės pusėn.

— Pirmyn, tu vėluoji.

Džonas išsirinko omarą; tai buvo vienas iš jo mėgstamiausių patiekalų, tačiau kramtydamas pirmą kąsnį buvo per daug paskendęs mintyse, kad pajustų jo skonį.

— Jei aš bankrutuočiau, Siuzanai tektų sunki našta — betrūktų tik jai pačiai viską prarasti.

Arčis linktelėjo.

— Popiet paskambinsiu keliems pažįstamiems, — pažadėjo jis, įsidėdamas sau į lėkštę didelį krabą.

Slopindamas sukilusį pasididžiavimą, Džonas paklausė:

— Aš... Aš norėjau pasiteirauti, Arči, gal ir pats norėtum investuoti į „DigiTrak"? Tai rimtas verslas... Mes labai rimtai svarstome galimybę per artimiausius dvejus metus pasiūlyti mūsų akcijas biržoje.

Arčis papurtė galvą.

— Pažiūrėsiu, tačiau nepažadu. Nieko asmeniška, tik aš paprasčiausiai esu prekybininkas, o ne investuotojas. Per pastaruosius kelerius metus sukišau nemažai pinigų į kokį pustuzinį bendrovių, kurios verčiasi vyno darymo įrangos pristatymu į namus, prekyba automobilių padangomis ir teikia mobiliojo ryšio paslaugas. Atvirai kalbant,

įsigydamas rūmus užmiestyje, užsinėriau sau ant kaklo velniškai didelės paskolos kilpą, o ir investavęs patyriau nemažus nuostolius. Todėl niekaip nesukrapštyčiau tau reikalingos sumos grynaisiais.

Tai taręs jis draugiškai nusišypsojo Džonui.

— Bet jeigu pakliūtum į visišką bėdą, duok žinią. Paskolinčiau tau nors šiek tiek.

— Ačiū, esu dėkingas, — atsakė Džonas, — bet aš to nenoriu.

Arčis, per visą savo gyvenimą niekuomet nedaręs to, ko pats nenorėjo, perskėlė krabo pilvą ir tarė:

— Kartais mums visiems tenka daryti tai, ko nenorime.

9

— Puiku. O štai kaip aš suprantu, — tarė Siuzana. — Užšaldžius vandenį, jis pavirsta ledo kubeliais. Juos atšildžius, jie vėl pavirsta vandeniu. Molekulių būsena pakinta, tačiau šis pokytis vis tiek vyksta linijiniame laike.

Ji sukiojo rankoje etiketę, prikabintą prie naujo telefono aparato, iš pat ankstaus ryto, dar prieš jai atvykstant į darbą, įrengto jos kabinete. Matyt, jos senasis telefonas jau gedo, nors ji pati ir nebuvo to pastebėjusi.

Fergiusas Donlivajus savo veido išraiška pasakė maždaug tiek pat, kiek būtų pasakęs, jeigu žaisdamas pokerį būtų gavęs niekam tikusias kortas. Sulinkęs it stalinė lempa, jis dabar sėdosi į vienintelį fotelį priešais stalą ankštame ir beviltiškai užgriozdintame Siuzanos kabinete, o pro nešvarų jo langą buvo matyti tik Kovent Gardeno stogo viršus.

Jis vilkėjo senu tvido švarku, šiltais languotais marškiniais, mūvėjo aptemptais džinsais ir avėjo juodais batais. Jo žilstantys ilgi ir banguojantys plaukai buvo netvarkingai išsidraikę. Veidas, pailgas ir liesas, atrodė savotiškai dailus, sakytum iš „Marlboro Country" reklamos, o Siuzanai jis visada toks ir atrodė — pagyvenęs kaubojus.

Penkerius pastaruosius metus dirbdama jo redaktore Siuzana labai pamėgo šį žmogų; jai jis atrodė neginčijamas autoritetas. Fergiusas buvo pirmasis, kuriam ji paskambino, kai su Džonu nutarė pirkti

namą, o jis pritarė jų pasirinkimui dėl gyvenamojo rajono ir pridūrė, kad prieš porą dešimtmečių ši vieta nebuvo tokia tinkama įsikurti.

— Verdant kiaušinį, — prabilo jis tyliu, šnabždesį primenančiu balsu, — jau nebeįmanoma ką nors pakeisti, kad jis vėl būtų žalias. Spermatozoidas apvaisina kiaušinėlį, ir jau nebeįmanoma jo sugrąžinti į ankstesnę būseną. Šiuo atveju kalbame apie linijinį laiką, tačiau tai yra cheminiai reiškiniai, o ne fizikiniai.

Fergiusas kalbėjo lakoniškai, kaip žmogus, matęs gyvenime ir šilta, ir šalta, vis dėlto jis dar nebuvo persisotinęs gyvenimu ir dar jautė gyvenimo skonį.

— Siuzana, aš noriu, kad skaitytojai įsivaizduotų laiką kaip tą vandenį. Jis gali būti skystas, skysčio būsenos, tačiau gali būti ir kietas, tai yra ledas, trimatis. Viskas priklauso nuo to, kaip mes jį suvokiame tam tikru metu. Laikas yra ir linijinis, ir statiškas. Tai panašu į Šriodingerio katę, bangą ir dalelę...

Siuzana tuojau pat pertraukė jo dėstymą.

— Fergiusai, jei jūsų įrodymas sunkiai įkandamas man, susipažinusiai su fizikos pagrindais, tai kaip turėtų jaustis eilinis skaitytojas be mokslinio išsilavinimo?

Ji dvi pastarąsias savaites grūmėsi su jo rankraščiu. Desperatiškai jaudindamasi dėl Džono ir „DigiTrak" problemų, iš kurių išeities dar nesimatė, visomis išgalėmis stengėsi sutelkti dėmesį į savo darbą ir nesiblaškyti, o nuojauta kuždėjo, kad dabartinio, rankraščio, pavidalo veikalas yra per daug sudėtingas. Tai būdavo labai akivaizdu baigiantis darbo dienai.

Siuzana gurkštelėjo kavos iš geltonojo puodelio, kurį jai gimtadienio proga prieš dvejus metus padovanojo Džonas. Juodomis paryškintomis raidėmis ant jo buvo užrašyta: TAU GERIAU *NEŽINOTI*, KĄ AŠ GALVOJU.

— Fergiusai, kai Einšteinas paskelbė savo reliatyvumo teoriją, visame pasaulyje buvo gal tik penki žmonės, kurie ją suprato.

Daktaras Fergiusas Donlivajus, Londono universiteto koledžo fizikos profesorius, nusišaipė:

— O aš girdėjau, kad iš tikrųjų buvo šeši.

— Tiek jau to, mes norėtume, kad jūsų knyga būtų perkama geriau už „Trumpą laiko istoriją", bet tai pavyks tik tuo atveju, jei žmo-

nės supras, apie ką joje kalbama, bent jau *iš dalies*. Aš kritikuoju ne jūsų tezę, o tai, kaip jūs ją perteikiate.

Fergiusas susimąstęs pažiūrėjo į ją.

— Ar jums nerimą kelia septynioliktas skyrius?

Siuzana nuoširdžiai tikėjo, kad ši knyga gali tapti perkamiausia tarptautiniu mastu. Fergiusas Donlivajus buvo kvalifikuotas šios srities specialistas, o knyga turėjo sudominti savo turiniu. Taip atrodė perskaičius jo paties parašytą šešių puslapių santrauką. O dabar ant jos stalo gulėjo tūkstantis šimtas puslapių, kuriuos įveikti buvo bemaž neįmanomas dalykas. Knygos autorius turėtų šešiems mėnesiams mesti visus pradėtus darbus ir ją perrašyti. Ji stengėsi išlikti taktiška ir vylėsi sugebėsianti ramiai įtikinti profesorių ir šis pakeis savo nuomonę, tačiau kol kas jos pastangos buvo bevaisės.

Siuzana jautė didelę atsakomybę už šią knygą: juk tai ji pasiūlė Fergiusui knygos idėją, pristatė jos metmenis leidyklai, o galiausiai pavedė jam realizuoti sumanymą. Jos idėja buvo labai kilni: Fergiusas turėjo pateikti fizikinius argumentus, įrodančius Dievo ar bent jau Aukštesnės išminties egzistavimą. Jis turėjo *įrodyti*, kad visatą sukūrė kažkokia už žmones protingesnė būtybė.

Šioje knygoje Fergiusas sukritikavo Didžiojo sprogimo teoriją. Jis paneigė darvinizmą kaip priemonę žmonijos egzistavimui paaiškinti. Jis paaiškino, kaip įmanoma judėti didesniu nei šviesos greičiu. Jis turėjo nenuginčijamą įrodymą, patvirtinantį, kad Žemė nėra žmogaus tėvynė, o pirmieji žmonės pateko į ją iš kito visatos kampelio.

Jos mintys trumpam sugrįžo prie Džono. Šiandien jis turi kitą susitikimą, kitame banke, į jį Džoną nukreipė Arčis Varenas, o paskui jis vyks pas Arčį. Džonui buvo kilusi mintis sukviesti rėmėjų konsorciumą, kuriame dalyvautų ir žmonės, asmeniškai suinteresuoti „DigiTrak“ veikla, kaip antai ginekologas Harvis Adisonas, dalyvavęs jų populiariausioje programoje, tačiau jie didelio entuziazmo neparodė.

Didžiausia kankynė — ieškinys. Džonui buvo įteiktas raštiškas teismo dokumentas dėl Zako Dencigerio pateikto ieškinio, o tai nežadėjo nieko gero. Nors Džonas stengėsi atrodyti šaltakraujiškas, ji suprato, kad pasirinkimo jis beveik neturi. Prie viso to prisidėjo dar ir vis augantis „Magellan Lowry“ darbuotojų nerimas dėl artėjančio įmonės savininkų pasikeitimo.

Arčis buvo pakvietęs ją ir Džoną rytoj į Askotą, ir ji vylėsi, kad tai bus gera proga atitrūkti nuo rūpesčių. Arčis kasmet įspūdingai minėdavo Askoto žirgų lenktynes — rezervuodavo ložę ir sukviesdavo aibę įtakingų asmenų. Galbūt Džonas susitiks ką nors, kas norės eiti lažybų. Vis dėlto labiau tikėtina, kad jis pats, statydamas už žirgus, praloš vieną kitą šimtą svarų.

Šiaip ar taip, tačiau Arčio draugijoje turėtų būti smagu. Siuzanai jis patiko, nes mokėjo pralinksminti.

Beje, šis vakaras irgi masino galimybėmis. Jie buvo pakviesti į oficialų pobūvį Rotušėje. Nei ji, nei Džonas negalėjo pasakyti kodėl. Kvietimas atėjo tik prieš savaitę, tarytum jie į dalyvių sąrašą būtų buvę įtraukti pavėluotai. Ji spėjo, kad tai kažkaip susiję su kadaise jos redaguota knyga apie Rytų senienas, tačiau nebuvo tuo tikra.

Kvietimas buvo pasirašytas pono ir ponios Karmaiklų. Pavardė padarė įspūdį, Siuzana žinojo, kad Valteris Tomas Karmaiklas yra vienas turtingiausių žmonių Amerikoje, filantropas ir meno mecenatas. Iš pradžių Džonas neparodė didelio entuziazmo, bet vis dėlto Siuzana jį įkalbėjo, sakydama, kad pobūvyje dalyvaus turtingi žmonės ir jis galbūt susipažinsiąs su kuo nors, kas galėtų jam padėti.

Siuzana pasikvietė Fergiusą Donlivajų pietų, nes tai, jos manymu, buvo nekalčiausias būdas pranešti žinią, kad jis turėsiąs perrašyti visą knygą. Erdviame restorane už Kovent Gardeno jie užsisakė vytinto tuno, kurį užgėrė „Sancerre", ir įsileido į pašnekesį įvairiomis temomis, tik ne apie knygą. Fergiusas papasakojo, kad jo dukra iš vienintelės, prieš keletą metų nutrūkusios, santuokos rudenį įstojo į Diuko universitetą Kalifornijoje studijuoti psichologijos.

— O gal dabar, kai persikėlėte į didelį namą, planuojate šeimos pagausėjimą?

— Ne.

Pastebėjusi, kad Fergiusas išsigando, jog bus palietęs jai opią vietą, Siuzana suskubo gelbėti jį iš keblios padėties:

— Mes nusprendėme neturėti vaikų. Ar aš nebuvau minėjusi?

Fergiusas atsipjovė tuno gabalėlį ir ėmė vedžioti jį po sultis, tačiau nevalgė. Pasigirdo keistas garsas, sklindantis iš jo gerklės, kuris galėjo reikšti tiek pritarimą, tiek nepritarimą. Kai Fergiusas prabilo, jo veido išraiška atrodė griežta, tačiau balsas buvo švelnus.

— Tai buvo anksčiau, — jis kilstelėjo antakius. — Sakėte, Džonas nenori vaikų dėl to, kad jo vaikystė buvusi labai sunki. Buvau susidaręs įspūdį, kad susitaikėte su tokiu jo pasirinkimu, bet tikėjotės vėliau jį perkalbėti.

— Ne, — staiga atkirto ji, nes jis vis dėlto *užmynė* jai ant žaizdos. — Tai... persikėlimas į naują vietą nieko nekeičia.

— Gerai, kad jūsų santuoka tokia tvirta.

Siuzana turėjo ištempti ausis, kad išgirstų jo tylų balsą klegesio fone.

— Iš tikrųjų, — atsakė ji beveik taip pat tyliai.

Fergiusas pažinojo begalę žmonių. Ji svarstė, ar jam papasakoti apie Džono problemas. Galiausiai nutarė — nors jų santykiai ir draugiški, toks elgesys prasilenktų su profesine etika. Ji atėjo pietauti su Fergiusu, tikėdamasi pasikalbėti apie jo knygą, todėl neturėjo to pamiršti.

— Daugelis susituokusių žmonių augina vaikus todėl, kad nebeturi ką pasakyti vienas kitam. Jeigu jūs ir po septynerių metų vis dar turite ką pasakyti, jums tikriausiai taip nenutiks.

— O jūs ir jūsų žmona jau nebeturėjote ką pasakyti vienas kitam? — paklausė ji.

Fergiusas įsidėjo į burną žuvies gabalėlį ir ėmė lėtai kramtyti. Atsinaujinus senai žaizdai, jis atrodė nusiminęs.

— Tam buvo įvairių priežasčių, — jis ūmai nutilo.

Siuzana išgėrė vyno, norėdama nutraukti šią temą.

— Aš jau seniai norėjau paklausti, — tarė Fergiusas, — kaip jūs susitvarkote su biologiniu motinystės instinktu? O gal jo visiškai nejaučiate?

Siuzana apsidairė aplink, tikrindama, kas sėdi netoliese. Tai buvo asmeniškas pokalbis, todėl ji nenorėjo, kad jį nugirstų kas nors iš jos bendradarbių. Prie gretimo staliuko karštai diskutavo jų leidyklos reklamos direktorius ir trys jai nepažįstami vyrai.

— Žinoma, kad jaučiu, bet neleidžiu jam lemti mano gyvenimo.

Fergiusas gurkštelėjo vyno, pastatė taurę, o jo gerklėje, giliai, kaip ir prieš tai, vėl pasigirdo tas pats keistas garsas.

— „Žvaigždės valdo žmones, o išminčiai valdo žvaigždes.“

— Gili mintis. Kieno ji?

— Fransio Bareto, „Magas“.

— Nežinojau, kad nusimanote apie magiją.

Jis nulenkė galvą.

— O jūs ar gerai mane pažįstate?

— Nepažįstu, — atsakė ji. — Iš tikrųjų. Jau senokai esame draugai, bet jūsų *nepažįstu.*

Jis santūriai šyptelėjo.

— O ar gerai pažįstate kitus žmones?

— Ką turite omenyje?

— Kaip artimai pažįstate savo vyrą? Ar tikrai gerai jį pažįstate? Ar pažįstate save? Ar tikrai save *pažįstate*?

Siuzana iškėlė abi rankas.

— Aš... galvoju, kad pažįstu, bet... manau, negaliu būti užtikrinta.

— Nė vienas nežinome, ką mes galime, kol netenka tai daryti.

Fergiusas pakėlė citrinos gabaliuką virš lėkštės krašto ir ant tuno likučių išspaudė paskutinius lašus.

— Aš maniau, kad jūs mokslininkas, — tarė ji. — Magija juk yra iš antgamtinės srities. Kaip jūs tai suderinate?

— Artūras Č. Klarkas kadaise yra pasakęs, kad „magija — tai pažangesnė technologija“. Man atrodo, jis teisus. Antgamtiniais vadiname visus reiškinius, kuriems mokslas dar nerado paaiškinimo.

— Ir jūs tikrai tuo tikite?

— Taip, — atsakė jis.

— Manote, kada nors mes galėsime viską paaiškinti?

— Taip. Tik nežinau kada.

— O gal — kokie bus tie paaiškinimai?

Jis patraukė pečiais.

— Klarensas E. Luisas yra pasakęs: „Mes negalime *a priori* būti tikri, kad tiesa, kai ją sužinosime, bus labai įdomi.“

Siuzana nusišypsojo.

— Tikiuosi, jis klydo.

Fergiusas pažvelgė į ją kažkaip keistai.

— Aš manau, visiškai galimas dalykas, kad klydo.

Ji pakėlė savo taurę.

— Vadinasi, jei nė vienas nežinome, kam esame pajėgūs, tai, anot

jūsų, tik vienetai atliks tai, ką jiems yra skyręs likimas, nes mes jo nesuvokiame?

Valandėlę buvo tylu. Paskui Fergiusas tarė:

— Jūs atliksite. Jūs atliksite tai, ką jums skyrė likimas.

Jis atrodė toks rimtas, kad ji vos nesusijuokė, tačiau vargais negalais susitvardė, nes jis atrodė *labai* rimtas. Netrukus ji pasijuto labai nepatogiai. Fergiusas žiūrėjo jau nebe *į* ją, o *pro* ją, kažkur į jos vidų, į pačią gelmę. O tai, ką jis išvydo, jį giliai sukrėtė. Galėjai pamanyti, kad jis išsigandęs.

Siuzana staiga pajuto kiaurai košiant ledinį šaltį.

— Kas tai? Į ką jūs žiūrite? — paklausė ji.

Tačiau jo ankstesnė išraiška buvo dingusi. Veide pasirodė šypsena, ir jis pakeitė pokalbio temą.

10

Džonas nepastebėjo vaiko su dviračiu.

Važiuodamas penkiasdešimties mylių per valandą greičiu, jis dar stipriau spaudė akceleratoriaus pedalą, nors leistinas greitis buvo trisdešimt. Pasirinko šią gatvelę trumpindamas kelią. Jis dažnai taip darydavo grįždamas iš darbo ir norėdamas išvengti spūsties. Kadangi kelias vedė per gyvenamąjį rajoną, Džonas įprastai važiuodavo atsargiai, bet šįvakar jis pernelyg skubėjo.

Išgėręs tokį kiekį alkoholio, jis išvis neturėjo vairuoti. Jiedu su Arčiu buvo susitikę pavalgyti priešpiečių. Pradėję sumuštiniais, jie baigė austrėmis, kurias užgėrė šampanu ir „Guinness", Arčiui tuo tarpu dalijantis slegiančiomis naujienomis apie tai, kad jis jau nebežino, ko griebtis, kaip surasti investuotojų konsorciumui.

Iki šiol tik vienintelis Harvis Adisonas buvo tvirtai apsisprendęs investuoti dvidešimt penkis tūkstančius svarų sterlingų, jeigu tik jie gaus likusius reikalingus pinigus.

Ieškinys. Zakas Dencigeris, štai kas buvo didžiausia problema. Arčis ir šiandien per priešpiečius priminė Džonui, kad šį nelemtą klausimą būtina išspręsti taikiai. O Džonas per pastarąsias dvi savaites visomis išgalėmis stengėsi tą padaryti. Jie netgi buvo nuvykę į susi-

tikimą Dencigerio advokato kontoroje, kur Džonui teko tvardytis, kad tik nesmogtų šitam pasipūtusiam kompozitorėliui. Dencigeris įėjo išdidžia eisena, pavėlavęs visą valandą; jo šiurkštūs, žele sutepti plaukai buvo sušukuoti atgal, į vėduokliška uodegą, žiurkišką veidą dengė trumpi šeriai, o džinsinis kostiumas buvo puoštas dirbtinų deimantų smeigėmis; jis nesiliovė vadinęs Džono mėšlu, vagimi ir kapitalistiniu šūdžiumi.

Džonas papasakojo Arčiui, kad jo advokatas mano, jog Dencigerio pozicijos, jei vertintume jas iš šalies, atrodo tvirtos, bet iš tikrųjų turi spragų. Anot jo, visiškai tikėtina, kad Dencigeris galų gale tai supras ir, kol dar nepašoko kaina už teismo išlaidas, jiems pavyks susitarti be teismo, tai yra sumokėti kelių šimtų tūkstančių svarų kompensaciją, neviršijančią draudimo išmokos ribų. O jei Dencigeris vis dėlto nesutiktų išspręsti klausimo taikiu būdu, atsakydamas pasiteiravo Arčis.

Vėliau, kai Džonas grįžo atgal į biurą, jį prie sienos prirėmė Garetas. Akivaizdžiai blogai besijaučiantis verslo partneris, drebėdamas nuo nervinės įtampos, kuri bet kada, kaip jau ne kartą yra buvę, galėjo virsti ūmiu susierzinimo priepuoliu, pareiškė Džonui esąs dėl jo rimtai susirūpinęs.

Buvo keista girdėti tokią pastabą iš Gareto — kaip tik jo nepastovus elgesys nuolat kėlė susirūpinimą Džonui, o ypač tais atvejais, kai kolegai prisieidavo savarankiškai bendrauti su kuriuo nors iš svarbesnių klientų. Tačiau šiandien Džonui teko įsiklausyti į Gareto nuomonę ir pripažinti šio teisumą. Buvo akivaizdu, kad visas pardavimo skyrius skundžiasi tuo, jog Džonas atrodo it kvaištelėjęs. Neatsiliepęs į telefono skambučius, vėliau jis neatskambina, neatsako nei į elektroninius, nei į paštu gaunamus laiškus.

Ir tai buvo tiesa, jausdamasis kaltas pagalvojo Džonas. Pastarąsias dvi savaites jis tik teikė pasiūlymus bankams ir potencialiems rėmėjams, be perstojo skambino telefonu visiems, kuriuos buvo kada nors sutikęs ir kurie galėjo arba patys tapti investuotojais, arba tokių pažinoti, ir nuolat lakstė į susitikimus, kuriuose dažniausiai išgirsdavo tą patį: „Stipri kompanija, aukštos kokybės produkcija, bet pirmiau susitarkite su ieškovu, o tada sugrįžkite ir kalbėsimės.“

Džonas vis dar neatskleidė Garetui tiesos, suprasdamas, kad kolega ne tik labai susijaudins, bet ir nedelsdamas pasidalins naujiena su visais pažįstamais, nes buvo beviltiška tikėtis, jog jis moka saugoti paslaptis. Gareto psichinė ir emocinė branda įvairiais atžvilgiais prilygo septynerių metų vaiko brandai. Visi genijai turi savo trūkumų, ne išimtis ir Garetas.

Džonas baiminosi, kad užtektų tik vieno žodžio, ir visi darbuotojai imtų ieškotis naujo darbo. Konkurentai suskubtų tykoti lyg plėšrūs maitvanagiai. Jo moralinė pareiga buvo informuoti visus savo darbuotojus kaip galima greičiau, o ne likus kelioms valandoms iki atleidimo, bet jis negalėjo prisiversti tai padaryti, bent jau kol dar buvo šiokia tokia viltis. O ji *buvo,* ji turi būti. Važiuodamas namo, po to, kai su Garetu ištuštino dar porą, o gal ir trejetą, pintų gero alaus, Džonas vėl pajuto atgimstant optimizmą.

Harvis Adisonas buvo pažadėjęs dvidešimt penkis tūkstančius, o juk jie nepakankamai naudojosi jo vardu. Argi Džonui nevertėtų pasinaudoti Harvio įsipareigojimu, siekiant padrąsinti kitus galimus investuotojus? Juk ginekologas buvo pakankamai garsus: jis vedė labai populiarią laidą BBC1 televizijoje dienos metu. Vairuodamas automobilį Džonas mąstė, kaip išpešti iš Harvio daugiau naudos.

Į priekinį stiklą it vabzdys atsimušė vienišas lietaus lašas, priversdamas jį krūptelėti. Dangus buvo tamsus, niūrus, debesys sunkūs. Jiedu šįvakar turėjo važiuoti į kažkokį ištaigingą oficialų priėmimą, susijusį su Siuzanos darbu, deja, nieko konkretaus jis neprisiminė. Alus dabar veikė visu stiprumu, Džonas jautėsi girtas ir priekyje, už BMW variklio dangčio, nematė nieko daugiau kaip tik neryškius kontūrus. Pastebėjo palei šaligatvio kraštą stovintį gremėzdišką kampuotą sunkvežimį. Artėdamas jo link, spidometrui rodant šešiasdešimt mylių, išvydo silpną blykstelėjimą, kažką raudoną, žvilgų staiga išnyrant tiesiai priešais jo automobilį.

Tai buvo priekinis dviračio ratas.

Siuzana susirūpinusi žvilgčiojo į laikrodį. Buvo be dvidešimt septynios, o jiems pusę aštuntos reikia būti Londone, tai yra už pusva-

landžio kelio. Džonas buvo pažadėjęs grįžti namo laiku, kad nereikėtų skubėti, deja, jo vis dar nebuvo.

Ji gniaužė pirštus ir nekantriai baksnojo krumpliais į krumplius. *Nagi, greičiau, mielasis.* Norėjo nuvažiuoti anksčiau, nes būtent prieš vakarienę, kai galima vaikščioti su taure gėrimo nuo vieno žmogaus prie kito, yra daugiausia šansų susipažinti su tais asmenimis, kuriuos jie galėtų sudominti „DigiTrak" veikla, juoba kad jie jau buvo sumanę ir taktiką, kaip elgtis atvykus į vietą.

Siuzana, ne tokia drovi kaip Džonas, pobūviuose jausdavosi gana laisvai ir nesunkiai susipažindavo su žmonėmis. Jos užduotis buvo bendrauti su kuo didesniu skaičiumi pakviestųjų, o suradus tarp jų finansininką, duoti ženklą Džonui, kuriam prisiartinus beliktų juodu supažindinti. Paskui ji vėl eitų tolyn, medžiodama kitus galimus kandidatus.

Ji jau buvo persirengusi ir vilkėjo juodą šilkinę suknią; šia buvo apsirengusi jau pernelyg daug kartų ir, Siuzanos nuomone, ji buvo beveik senamadiška, nors tokia ir *neatrodė*; beliko tikėtis, kad nė viena iš pobūvio viešnių nebus anksčiau jos pastebėjusi. Šiaip ar taip, Siuzana netgi nebuvo tikra, ar jie apskritai *pažins* ką nors iš priėmimo dalyvių.

Norėdama sužavėti savo garderobu, ji jau keletą kartų keitė auskarus, vėrinius, seges ir batelius, kol galiausiai liko patenkinta — atrodo klasiškai, bet akies nerėžia.

Paskubėk, Džonai, brangusis. Greičiau!

Siuzana bandė skambinti į jo mobilųjį telefoną, bet šis buvo išjungtas, todėl ėmė svarstyti, galbūt paskambinti į biurą. Betgi jis tokiu metu tikriausiai jau išvykęs?

Ji atsisėdo ant sofos svetainėje, priešais marmurinį židinį, ir ėmė grožėtis vykusiai parinktomis spalvomis bei dažais. Siuzanai labai patiko švelni, šilta „negrynai balta", nes kartu su jai kontrastuojančiomis juodomis medinėmis pastato dalimis atrodė nepaprastai elegantiškai. Kai tik bus iškabinti piešiniai ir tapybos darbai, o jie planavo tą padaryti ateinantį savaitgalį, ir pakabintos užuolaidos pilkais ir baltais dryžiais, kurias žadėjo atvežti po sekmadienio, kambarys turėtų labai atgyti.

O jeigu jau tektų parduoti šį namą, gailiai pagalvojo ji, tai jis atrodytų tikrai puikiai. Tačiau Siuzana dabar nenorėjo apie tai galvoti. Džonui reikėjo, kad ji pasitikėtų savimi, o ir jai pačiai to reikėjo. Jei

tvirtai kuo nors tiki, tai tau greičiausiai pasiseks. Jeigu ji ir Džonas parodys žmonėms, kad jie *tiki* „DigiTrak" ateitimi, jiems tikrai gali pavykti.

Ji paėmė į rankas pastaruosius *Publishing News* ir *Bookseller* numerius, kurie pasiekdavo jos stalą tik praėjus kelioms dienoms po to, kai juos pristatydavo į „Magellan Lowry", ir permetė akimis „Kompanijos naujienų" ir „Paskyrimų" skiltis, tikėdamasi sužinoti ką nors nauja apie numatomą savininkų pasikeitimą arba apie pažįstamų žmonių paaukštinimą, vildamasi, kad šie vėliau, ištikus krizei, galėtų pasiūlyti jai darbą.

Paskui Siuzana prisiminė, kad ketvirtadienį ryte surenkamos ir išvežamos buitinės atliekos, todėl skubiai ištuštino šiukšlių dėžes, supildama jų turinį į didelį juodą plastikinį maišą, ir šį išnešė pro šonines virtuvės duris.

Lauke ją nustebino pakilęs vėjas ir keli lietaus lašai. O galvoje vėl aidėjo Fergiuso Donlivajaus žodžiai, ištarti prie pietų stalo. Jie nedavė jai ramybės visą popietę.

„Jūs atliksite. Jūs atliksite tai, ką jums skyrė likimas."

Likimas.

Nors Fergiusas, kaip jai pasirodė, jį regėjo, tačiau atsisakė paaiškinti, koks gi tas jos likimas. Jis nepratarė šia tema nė žodžio daugiau, išskyrus patikinimą, kad tai nieko nereiškia, visiškai nieko, todėl būtų geriausia visa tai pamiršti.

Tačiau Siuzana negalėjo pamiršti. Ji jautė, kad Fergiusas antgamtiniais reiškiniais domisi labiau negu leido žinoti. Siuzana vis dar jautė ją iš vidaus krečiantį stiprų šaltį, o bloga nuojauta kankino dar labiau.

Pakėlus šiukšlių konteinerio dangtį, vėjas į veidą bloškė nedidelį popieriaus lapelį, kuris tuojau pat nukrito ant žemės. Paėmusi jį, Siuzana išvydo, kad tai yra loterijos bilietas su užpildytomis visomis septyniomis eilutėmis. Norėdama įmesti jį atgal pastebėjo, kad bilietų yra ir daugiau. Kelios dešimtys.

— O, Jėzau...

Ji išsėmė visą saują. Iškrito kiaušinio lukštas. Ant visų buvo praėjusio šeštadienio data. Skubėdama Siuzana apytiksliai suskaičiavo apie keturiasdešimt bilietų. Vienas bilietas kainavo septynis svarus,

vadinasi, Džonas loterijai buvo išleidęs daugiau kaip du šimtus penkiasdešimt svarų ir nieko jai apie tai nepasakė.

Siuzana sunerimusi ėmė svarstyti, ar tik jis nebus įnikęs ir į azartinius lošimus. Pirmais ir antrais jų santuokos metais Džonas reguliariai, kartą per savaitę, lankydavosi pokerio mokykloje, tačiau vėliau, visiškai paniręs į darbą „DigiTrak", liovėsi. Siuzana žinojo, kad jos vyras kartkartėmis lošia su savo draugais iš neįtikimai didelių pinigų šeštadienio rytais, kai susitinka žaisti golfo.

Ūmai šmėkštelėjo įtarimas: gal Džonas jai meluoja apie finansines problemas? Gal jos kilo visai ne dėl verslo reikalų, o dėl to, kad jis prasilošė?

Ne, tai atrodė absurdiška. Ji per daug gerai pažinojo Džoną: tiesa, jis mėgo lažybas, bet priklausomas nebuvo.

Tačiau tuo metu prisiminė dar vieną pokalbio su Fergiusu, įvykusio prie pietų stalo, detalę ir vėl pajuto nerimą.

O ar gerai pažįstate kitus žmones? Kaip artimai pažįstate savo vyrą? Ar tikrai gerai jį pažįstate? Ar pažįstate save?

Ji suprato, kad Fergiusas buvo teisus. Ji nepažinojo Džono, ji negalėjo pasakyti, kad *gerai* jį pažįsta, o jis tikriausiai *gerai* nepažinojo jos. Jie žinojo vienas apie kitą tik nedideles atskiras detales, nelyginant dėlionės fragmentus, pamažu atskleidžiančius vis didesnę paveikslo dalį, kuri didėja priklausomai nuo to, kiek laiko būnate kartu. Įdomu, svarstė ji, ar visos poros tokios — du nepažįstamieji, taip ir nesupratę, kad yra nepažįstamieji.

Trinktelėjo virtuvės durys, ir Siuzana apsidairė prasikaltusio žmogaus žvilgsniu, it būtų sugauta šniukštinėjant, — o ji, tiesą sakant, taip ir jautėsi, — užkėlė juodą maišą su šiukšlėmis ant bilietų, paskui sandariai uždarė konteinerio dangtį.

Eidama į vidų ji vėl spėliojo, kodėl Fergiusas Donlivajus atrodė toks keistas, toks išsigandęs. Kas žino, galbūt jis tik žaidė jos mintimis, bet ji nebūtų tuo patikėjusi. Fergiusas nebuvo iš tų žmonių, kuriam patiktų maišyti žmonėms protus.

O gal jis aiškiaregis? Siuzana negalėjo pamiršti jo veido išraiškos. Atmintyje kuo ryškiausiai įstrigo vaizdas, kaip jis žiūri į ją ir kažką mato.

Gal jos likimą?

Kad ir kaip jis būtų neigęs, Fergiusas kažką išvydo.

O tai buvo kažkas bloga.

Džonas pamatė vaiko veidą. Tai buvo mergaitė, trumpais šviesiais plaukais ir kirpčiukais, bet ji nematė jo. *Ji vis dar nematė jo.*

Koja spaudė stabdžių pedalą iki pat dugno, o automobilis, stabdžių antiblokavimo mechanizmui sukimbant ir atsileidžiant, smarkiai vibravo ir džeržgė. Džonas bandė rasti garso signalą, deja, nesėkmingai, ranka tuščiai spausdamas vairaračio iškilimą.

O ji, mindama pedalus, vis labiau artėjo iš už sunkvežimio, užblokavusio Džonui kelią.

Sunkvežimis jau užėmė visą priekinį stiklą.

Džonas neturėjo kada svarstyti, jis tik automatiškai reagavo į situaciją, jo ausys buvo apkurtusios nuo padangų, sukibusių su asfaltu, cypimo. Kitoje gatvės pusėje jis pastebėjo atliekų konteinerį, prigrūstą tinko plokščių nuolaužų.

Mergaitė pamatė jį. Ji išsižiojusi stebeilijo į jį, stabdydama dviratį, galiausiai sustabdė ir nuleido vieną koją ant asfalto. *Netekusi žado mergaitė staiga atsidūrė tiesiai priešais jį.*

Traukis greičiau...

Džonas tuojau pat susuko vairą, automobilis metėsi į šalį. Konteineris pradingo iš regėjimo lauko, tačiau netrukus vėl pasirodė, čia pat, pernelyg arti, ir akimirką atrodė, kad jis it įbestas sėdi vietoje, o metalinė dėžė slysta tiesiai į jį.

Smūgį pajuto pirmiau nei išgirdo trenksmą, pirmiau nei būtų suspėjęs dar kartą pasukti vairą. BMW net šoktelėjo aukštyn, panašiai kaip elektriniai atrakcionų automobiliukai, susidūrę su kliūtimi, sudrebėjo, paskui pasigirdo baisus metalo trenksmas.

Stojo tyla.

Džonas sėdėjo drebėdamas, nesuprasdamas, į kurią pusę jis atsisukęs, desperatiškai bandydamas susiorientuoti. Stengdamasis pamatyti mergaitę.

O, Kristau, kurgi ji?

Tada išvydo ją tiesiai už savęs. Ji buvo nušokusi nuo dviračio, kurį dabar prilaikė rankomis, ir nustėrusiomis akimis žvelgė į jį. Jos

veide Džonas nepastebėjo jokios išraiškos — nei išgąsčio, nei palengvėjimo, net nuostabos, nieko. Jokios išraiškos.

Jis neatsitrenkė į ją.

Ji buvo gyva ir sveika.

Tačiau jis trenkėsi į konteinerį.

Mintys galvoje vijo viena kitą, rankiodamos informacijos nuotrupas. Triukšmas. Žmonės turėjo išgirsti triukšmą. Bet kurią akimirką jie išbėgs į lauką. Tačiau niekas neskubėjo. Nieko panašaus neatsitiko. Vien tyla ir mergaitė, be jokios išraiškos spoksanti į jį.

Tada Džonas prisiminė, jį staiga apėmė panika dėl alkoholio kiekio kraujyje.

Turiu kuo greičiau išlipti ir įsitikinti, kad ji visiškai sveika, pagalvojo jis. Tačiau pabandęs atidaryti dureles suprato, kad jų užraktas užsikirtęs. Atsisegė saugos diržą, trūktelėjo rankenėlę ir visu svoriu užgulė dureles. Atsidarė.

Džonas linkstančiomis kojomis atsistojo ant kelio. Mergaitė su raudonu dviračiu vis dar buvo toje pačioje vietoje ir stebeilijo į jį. Jis atsirėmė į automobilio šoną, pajutęs, kad truputį pykina, ir išsigandęs pažvelgė į įlenktą, stipriai aplamdytą ir suskilinėjusį laužą toje vietoje, kur buvo BMW vairuotojo pusė.

Išorinė durelių skarda buvo nuplėšta nelyginant skardinės dangtelis, iš po jos kyšojo laidai ir dalis lango mechanizmo.

— Ar gerai jautiesi? — šūktelėjo jis mergaitei.

Ji, netekusi žado, skubiai linktelėjo.

Užpakalinis buferis it lėktuvo sparno skydelis buvo pakrypęs įkypai. Džonas pabandė jį grąžinti atgal, tačiau buferis jo neklausė. Alkoholis, pagalvojo jis. Reikia kuo greičiau sprukti iš čia. Vėl pamėgino stumtelėti buferį, bet ir šįsyk nesėkmingai. Išsigandęs Džonas stumtelėjo jį dar stipriau ir šis sugrįžo į vietą, tiesa, nevisiškai idealiai, bet pakankamai. Kažkas bėgo prie jo.

Džonas irgi ryžosi bėgti. Jam žūtbūt reikėjo išsinešdinti anksčiau, nei atvyks policija.

Dirstelėjo pro aprūdijusį konteinerį, įsiropštė atgal į BMW ir užvedė variklį.

Automobilio veidrodėlyje išvydo, kaip vyras, kuris dar ką tik bėgo, sustojo, žvilgtelėjo į jį ir įkišo į kišenę ranką, ieškodamas galbūt užrašų knygelės, o gal mobiliojo telefono.

Džonas staigiu judesiu niūktelėjo pavarų svirtį ir nurūko greičiau nei buvo ketinęs.

11

Džonas, įėjęs pro priekines duris, atrodė kaip vaiduoklis.

Siuzana užuodė alkoholio kvapą per atstumą. Jis nerangiai nusvirduliavo tiesiai į jos glėbį, ir jai teko atsitraukti per žingsnį atgal, kad abu nepargriūtų.

— Ašiprašau... vėluoju, — ištarė jis.

Apkabindama jį Siuzana pastebėjo, kad jo veidas šaltas ir drėgnas nuo prakaito.

— Mylimasis, — prabilo ji. — Brangusis mano...

Jai buvo skaudu matyti savo vyrą, kuriuo taip didžiavosi, girtą ir susitaršiusį. Šis vaizdas ją baugino. Šis tvirtumo įsikūnijimas, kuriuo ji pasikliovė, dabar žlugo, o kartu su juo žlugo ir ji.

Kažin ar jis daug išgėrė, spėliojo Siuzana.

— Mielasis, ar tu jautiesi gerai? Ar galėsi vykti?

Jis nepratarė nė žodžio.

— Aš padėjau tavo smokingą ir marškinius ant lovos, taip pat ir lakuotus batelius, ir kojines.

Džonas išsilaisvino iš jos glėbio, atsisėdo ant apatinio laiptelio ir rankomis susiėmė galvą. Kurį laiką tylėjo. Paskui, slopindamas jaudulį, ištarė:

— Aš vos neužmušiau vaiko.

Siuzanai iš baimės pašiurpo oda.

— Ką nori tuo pasakyti? Kas atsitiko? Kada? Kaip?

— Tai buvo ką tik... Per greitai važiavau. Kvailys.

— O kaip vaikas? Viskas gerai?

— Taip.

— Tu nesužeidei jo... jos?

— Ne.

— Brangusis, — švelniai tarė ji, — privalai suimti save į rankas. Mums turi pavykti, mes vis tiek išsikapstysime.

Džonas pakėlė akis aukštyn tarsi vaikas ir linktelėjo.

Siuzana nusprendė, kad jis nėra toks girtas, kaip jai iš pradžių pasirodė. Buvo ne tik išgėręs, bet dar ir sukrėstas. Ją ūmai išgąsdino mintis, kad užtektų leisti jam rasti dingstį niekur šįvakar nevažiuoti ir su niekuo nesusitikti, ir viskas nueitų šuniui ant uodegos. Jis *privalo* suimti save į rankas, ir ji jautėsi esanti vienintelis žmogus, galintis jį priversti.

— Tu labai norėjai dalyvauti tame priėmime šįvakar, sakei, kad jame galbūt pavyktų susipažinti su reikalingais žmonėmis...

— Žinau, — jis pertraukė Siuzaną. — Aš tik...

— Mes pranešėme apie dalyvavimą, todėl turime vykti.

— Man būtinai reikia išsimaudyti.

Ji pažiūrėjo į savo rankinį laikrodį.

— Nebėra laiko. Apsiprausk veidą vandeniu ir persirenk. Greičiau, esame pakviesti abu.

— Aš negaliu vairuoti... per daug išgėręs... Aš... Nenori iškviesti taksi?

— Galėčiau vairuoti ir aš, — atsakė ji. — Mums reikia taupyti. Esu tikra, jeigu kontroliuosime išlaidas, nemažai sutaupysime.

— Pederastas...

— Greičiau lipk į viršų! Juk neketini leisti tam veikėjui, Kleikui, pribaigti mus, ar ne?

Džonas pažiūrėjo į ją ir Siuzana suprato, kad jai pavyko. Užteko paminėti Kleiko pavardę ir jo akyse įsižiebė pasiryžimas.

— Betgi dabar tu kaip tik tai ir darai. Leidi Kleikui tave nugalėti. O juk privalai kautis. Ir neužmiršk: net jeigu mes prarasime verslą, namą, viską, ką tik turime, vis tiek neleisime jam nugalėti, nes mes ir toliau nesiliausime mylėję vienas kitą, ir ko jau ko, bet to jis iš mūsų nepajėgs atimti. Niekada. Tiesa?

— Aš... aš ašiprašau, — vebleno Džonas. — Diena buvo nežmoniškai sunki. Nieko nebus. Bergždžias reikalas.

— Apie tai galėsi papasakoti automobilyje, — atsakė ji.

Po penkiolikos minučių ji paėmė automobilio raktelius, kuriuos jis buvo palikęs prieškambaryje ant staliuko.

— Važiuokime tavo automobiliu, — skubėdamas pasiūlė Džonas. Jo tarsena dar buvo neaiški, bet ne tokia jau bloga. — Lengviau pastatyti aikštelėje.

Siuzana nusistebėjo, kodėl jis nelinkęs važiuoti savo automobiliu, tačiau praeidama pro jo BMW iš vairuotojo pusės suprato tikrąją priežastį.

— Kas atsitiko?

Pakeliui Džonas papasakojo visą istoriją. Ji išklausė ramiai, įkalbinėdama jį snustelėti nors keletą minučių, teigdama, kad taip jis pasijusiąs geriau, kai jie nuvyksią į vietą, ir kaip įmanydama slėpdama savo susirūpinimą. Ji nutarė neužsiminti apie loterijos bilietus. Peikdama jį arba smalsaudama nieko nelaimėtų. Be to, ji daug tikėjosi iš pobūvio, į kurį dabar važiavo, mat gavusi kvietimą pajuto nuo jo sklindančius teigiamus virpesius.

Galimas dalykas, jie buvo pakviesti vėliau nei kiti svečiai, o galbūt ir apskritai per klaidą; vis dėlto Siuzana buvo pasiryžusi pasinaudoti kiekviena, net menkiausia, galimybe. O ką jie gali prarasti?

Siuzana lėkė automobiliu pramuštgalviškai ir į Rotušę jie nuvažiavo pavėlavę vos dvidešimt minučių, o tai, pasak Džono, buvo veik padoru.

Įėję į vidų, jie pateikė savo bilietus livrėja vilkinčiam ceremonimeistrui, o šis pranešė apie jų atvykimą visą patalpą jau užpildžiusiems, ištaigingai pasipuošusiems priėmimo svečiams, nors jie į tai visiškai nekreipė dėmesio. Ponas ir ponia Karmaiklai greičiausiai irgi buvo šioje erdvioje elegantiškoje menėje, išpuoštoje spindinčiais sietynais, puikiomis statulomis, skydais ir medžio raižiniais.

Apstulbinta prabangos Siuzana valandėlei neteko viso savo pasitikėjimo. Kone visi čia esantys atrodė esą vyresni už ją ir už Džoną, ir ji pasijuto taip, tartum būtų atvykusi į klubą, kuriame visi, išskyrus juos, buvo artimai pažįstami.

Džonas buvo pavargęs. Išgerto alkoholio ir patirto sukrėtimo poveikis silpo, tik ne galvos skausmas ir troškulys. Prie jų priėjo padavėja su padėklu, ant kurio stovėjo taurės su šampanu arba mineraliniu vandeniu. Džonas suprato, kad jam reikia išsiblaivyti, todėl protin-

giausias pasirinkimas būtų buvęs vanduo, tačiau jis paėmė šampano taurę. Padavėjai nespėjus nueiti, jis ištuštino savo taurę ir paėmė dar vieną.

— Džonai... — pratarė Siuzana.

Jis dabar jautėsi labiau pasitikintis ir šiek tiek atbukęs.

— Nevykęs šou, jei šeimininkai nesiteikia sutikti savo svečių. Aš vis dar nesuprantu, kuriems galams mes čia atsidūrėme?

Siuzana žvilgsniu tyrė menę. Vylėsi, kad į priėmimą pakviestas tos knygos apie retus rytietiškus senovės radinius, kurią ji prieš šešerius metus redagavo „Magelan Lowry“ leidyklai, autorius. Ji atsigręžė į Džoną.

— Man atrodo, netrukus ir vakarienė. Gal pamėginkime su kuo nors susipažinti?

Jis išmaukė beveik visą šampaną.

— Žinoma, eikime.

Jiems beeinant pobūvio svečių link, Džonas padarė lankstą ir prisiartinęs prie padėklo, prikrauto sumuštinių, paskubomis susigrūdo į burną vieną paskui kitą tris į sūdytą bekoną susuktus eskalopus. Kai apsidairė, Siuzana buvo kažkur dingusi. Išgėręs šampano likučius, pastebėjo į jį nukreiptą aukšto, išvaizdaus ir laisvai besijaučiančio vyriškio žvilgsnį.

Šis nusišypsojo Džonui.

— Puiki vieta, — prabilo Džonas.

— Taip, labai *maloni*, — mandagiu tonu atsakė užkalbintas vyras; jo balse buvo girdėti labai nežymus akcentas.

Renginys vyko galbūt gražiausioje visoje Britanijoje pokylių salėje, — joje mėgo valgyti karalienė motina, — bet Džonas pašnekovo tone nugirdo kažką panašaus į norą pažeminti, tarytum jam ši patalpa būtų buvusi per maža, tarytum jis įprastai pietautų nepalyginti didingesnėje menėje.

Džonas vargais negalais, nors jam tai nebuvo įprasta, stengėsi suregzti dar vieną kitą žodį. Jis pažiūrėjo į šio žmogaus veidą, bandydamas nustatyti jo amžių, — tikriausiai bebaigiąs šeštą dešimtį, o gal ir vyresnis. Dailus, truputį ištįsęs akivaizdžiai aristokratiškų bruožų veidas, juodi, palei smilkinius elegantiškai žilstelėję, bet dar jaunuoliškai atrodantys, tvarkingai sušukuoti atgal plaukai.

Jo pilkose ir žvitriose akyse žybčiojo nuotaikingos liepsnelės, o veido išraiška išdavė jį esant *bon viveur*, kuris neužmiršta pasirūpinti savo išvaizda, ir bylojo apie šiek tiek senamadę rafinuotą eleganciją. Vyriškis vilkėjo aksomu siuvinėtą smokingą, — Džonas akimirksniu įsigeidė tokio paties, — o jo varlytė padarė gėdą Džono mažai juodai prisegamai peteliškei.

— Ar jūs — Karmaiklų draugas? — išdrįso pasiteirauti Džonas, imdamas nuo padėklo dar vieną šampano taurę.

— Mes draugaujame nuo senų laikų, — atsakė pašnekovas mandagiai, bet kartu ir ganėtinai santūriai, akimis be perstojo klaidžiodamas po salę, sakytum ieškodamas įdomesnės kompanijos.

— A!

Džonas atsispyrė pagundai išmaukti visą taurę ir tik truputį gurkštelėjo. Jis suprato, kad reikėtų išsiaiškinti, ką šis vyras veikia, deja, jo kompaniono dėmesys klaidžiojo kažkur kitur.

Vis dar susierzinusiam dėl neseniai įvykusios avarijos Džonui sunkiai sekėsi sugalvoti dingstį, leidžiančią mandagiai pasišalinti. Jis pasidairė, tikėdamasis pastebėti Siuzaną.

— O jūs? — pasidomėjo pašnekovas tokiu pat oficialiu tonu. — Ar jūs artimas Valterio ir Šarlotės draugas?

— Aš... a... ne. Mano žmona dirba leidyboje... Jos autorius... Senovės Rytai. Taip mes ir... gavome kvietimą... — Džonas užsikirto.

Vyriškis nulenkė galvą ir mandagiai nusišypsojęs atsiprašė:

— Labai malonu susipažinti. Jums leidus, norėčiau iki vakarienės dar su kai kuo šnektelėti.

Jam nuėjus į žmonių būrį, Džonas mintyse nusikeikė. Kur, velniai rautų, Siuzana?

Jis atidžiai apžvelgė veidų jūrą, bet žmonos nepastebėjo. Pamėgino įsibrauti į tirštą minią, deja, kelią užblokavo aklina į pokalbį įsitraukusių žmonių siena. Džonas porą minučių pastovėjo prie vienos grupelės, bandydamas sugauti žvilgsnį kurio nors iš trijų vyrų, gyvai diskutuojančių apie kainas fondų biržoje, tačiau nesėkmingai.

Besigręždamas į kitą pusę, Džonas atkreipė dėmesį į salės pakraštyje sustojusius pobūvio svečius, kurie kažką skaitė. Priėjęs arčiau išvydo, kad jie studijuoja svečių susodinimo planą. Valandėlę pasi-

stumdęs, prisiyrė ganėtinai arti, kad rastų savo ir Siuzanos vietas. Jie turėjo sėdėti prie skirtingų stalų ir jam tai patiko, nes teikė daugiau galimybių susipažinti su žmonėmis.

Jam buvo skirta sėdėti prie ketvirtojo stalo. Iš vienos pusės turėjo sėdėti ledi Trouton, iš kitos — ponas E. Sarocinis. Pavardės nebuvo girdėtos. Džonas jau norėjo tęsti Siuzanos paieškas, bet tuo metu išgirdo tris kartus garsiai pabeldžiant ir griausmingą balsą, skelbiantį, kad vakarienė jau patiekta.

Pagal planą ketvirtasis stalas stovėjo tolimajame krašte. Ledi Trouton jau sėdėjo savo vietoje; ji atrodė labai sena, buvo su tamsiais akiniais ir neatsakė į Džono pasveikinimą. Nieko gera nežadanti pradžia, dingtelėjo jam, kai žvelgė į tuščią kėdę iš dešinės ir vylėsi, kad joje sėdėsiantis asmuo, nesvarbu, kas jis toks, būtų daugiau žadantis pašnekovas.

Džonui pasilenkus į priekį žvilgtelėti į meniu, priešais sėdintis orus vyras linktelėjo galvą, tuo pat metu gyvai šnekučiuodamasis su šalia jo sėdinčia moterimi plieno spalvos plaukais. Paėmęs nuo stalo meniu, ėmė jį nagrinėti. Jame buvo išvardyta keletas puikaus vyno rūšių, išsamiai apibūdinti šeši patiekalai su pikantiškaisiais „Angelais raiteliais" sąrašo gale. Vakaro programoje nebuvo numatyta jokių kalbų, todėl vienintelis raktas, leidžiantis nuspėti vakarienės tikslą, buvo meniu išspausdinti paauksinti žodžiai: VAKARIENĖ SURENGTA PONO VALTERIO TOMO IR PONIOS ŠARLOTĖS KARMAIKLŲ.

Dėdamas valgiaraštį atgal ant stalo, Džonas pajuto, kad kažkas sėdasi greta jo. Atsigręždamas susipažinti su vakarienės kaimynu, jis tą pačią akimirką turėjo prisiversti išspausti šypseną, idant užmaskuotų savo nusivylimą.

— Ką gi, atrodo, mes ir vėl susitikome, — tarė ponas Sarocinis, įdėmiai žiūrėdamas į kortelę su Džono pavarde. — Ponas Karteris. Labai malonu.

Prieš valgį buvo sukalbėta malda.

Džonas padėjo ledi Trouton atsisėsti, tačiau ši nė nepadėkojo, o kai jis vėl pabandė prisistatyti, įtartinai jį nužvelgė.

— Ar jūs esate Valterio ir Šarlotės draugas? — pasidomėjo ji su balse girdima pranašesniojo panieka.

— Ne, — atsakė Džonas. — O jūs?

Buvo patiektos rūkytos lašišos, meniškai išdėstytos aplink putėsius. Pirštinėta ranka į vieną Džono taurę įpylė baltojo vyno. Įnešus pintinę su bandelėmis, ledi Trouton mostelėdama ranka jų atsisakė ir atsigręžė į Džoną.

— Sakykite, — prabilo ji, — ką jūs manote apie nedarbą.

Staiga užkluptas Džonas išvyniojo sviesto gumulėlį, svarstydamas, kaip atsakyti į jam užduotą klausimą.

— Nedarbas ir toliau augs, — atsakė jis. — Technologijos...

Ji pakėlė ranką nutildydama Džoną.

— Atleiskite, mielasis, man sunku vienu metu kalbėti ir valgyti.

Džonas pilna burna ėmė kramtyti lašišą, užgerdamas ją baltuoju vynu, „Bâtard Montrachet 1982", kaip buvo nurodyta valgiaraštyje. Pažvelgė į poną Sarocinį, kuris dar nebuvo palietęs savo maisto.

Nežiūrėdamas į jį, kaimynas pasidomėjo:

— Jūs čia vienas ar su žmona?

Džonas apsidairė, rado stalą, prie kurio sėdėjo Siuzana, ir parodė ją greta sėdinčiam vyriškiui.

— Daili jauna moteris, — tarė ponas Sarocinis.

— Ačiū.

— Ar ilgai esate vedę?

— Septyneri metai.

Vėl stojo tyla.

Valandėlę jie valgė nekalbėdami, paskui Džonas pratarė:

— O jūs? Ar jūs vedęs?

Ponas Sarocinis lėtai palenkė galvą.

— Taip.

— Ar jūsų žmona čia?

— Gaila, ne, — jo akyse buvo matyti liūdesys.

Džonas jautė, kad jo kaimynas nenori kalbėti apie žmoną. Galbūt jie išsiskyrę, o gal ji mirusi. Jam pagailo šio vyro.

— Ar turite vaikų?

Ponas Sarocinis atsilaužė bandelės ir kruopščiai tepėsi sviestą. Jo rankos ilgais dailiais pirštais nežymiai drebėjo ir iš jų buvo galima spręsti, kad jis yra vyresnis nei atrodo iš veido.

— Ne. Nė vieno, — jo pilkos akys apniuko. — O jūs turbūt esate laimingas tėvas?

— Ne. Ir negalėčiau pasakyti — laimė jie ar vargas!

Ponas Sarocinis visiškai nesureagavo. Džonas negrabiai pakėlė vyno taurę, bet priglaudęs prie lūpų suprato, kad ji jau tuščia. Jis nė nepajuto, kad geria taip greitai.

Žvilgtelėjo į ledi Trouton, kuri įnikusi smulkiais kąsneliais pjaustė lašišą.

— Dėl to kalti spalvotieji, — netikėtai pareiškė ji.

Džonas kurį laiką spėliojo, į ką moteris kreipėsi, bet galiausiai suprato, kad ji kalba su juo.

— Atsiprašau?

— Mes niekada neturėjome jiems leisti vairuoti autobusų, turiu omenyje šeštą dešimtmetį. O jie užgrobė viską, argi ne tiesa? Jūs tik pagalvokite, ką Indijai pažadėjo Mountbatenas! Dabar iš baltojo negali nusipirkti net laikraščio.

Džonas vėl pažvelgė į ją, tarsi nesuprasdamas, ar jie abu gyvena toje pačioje planetoje. Žinoma, kad taip, ir tai labiausiai kėlė nerimą.

Ponas Sarocinis dabar gyvai šnekučiavosi su jam iš dešinės sėdinčiu vyriškiu. Džonas tylėdamas valgė savo lašišą, o ledi Trouton nenatūraliai susikaupusi toliau pjaustė žuvį kvadratėliais ir suvalgydavo tik vieną kitą kąsnelį.

— Laimė, — tarė ponas Sarocinis, apstulbindamas Džoną. — Vaikai neabejotinai yra palaima.

Sidabrinėje sriubinėje buvo patiekta sriuba. Ponas Sarocinis palaukė, kol bus įpilta ir Džonui, tada paragavo ir, kaip pasirodė iš šalies, liko nusivylęs. Jis kramsnojo skrebutį.

— Taigi vaikai. Mes visi aliai vienas, pone Karteri, turėtume atminti, kad žemę ne paveldėjome iš savo protėvių, o pasiskolinome iš savo vaikų.

Džonas pajuto jam šiokį tokį prielankumą.

— Ar galėčiau jūsų pasiteirauti — mudu su žmona iki šiol gerai nesupratome: koks šio pobūvio tikslas?

— Karmaiklai paprasčiausiai yra be galo svetingi žmonės, — atsakė ponas Sarocinis. — Būdami Londone jie visuomet surengia nedidelį savo draugų susitikimą. Be abejo, jie šiuo metu yra čia, nes atvyko į Askoto savaitę. Juk žinote, — jis kalbėjo toliau, — jie ne iš tų, kuriems reikia įvairių dingsčių, kad galėtų surengti iškilmingą vakarienę.

— Tai tiesa, — sutiko Džonas, stengdamasis sudaryti įspūdį, kad jis nėra pašalinis Karmaiklų stratosferoje.

— Ar jūs mėgstate žirgų lenktynes? — pasiteiravo ponas Sarocinis.

— Taip. Man labiau patinka lygiosios lenktynės.

— Žinoma. Kliūtinis jojimas... — jis mostelėjo ranka, lyg norėdamas pasakyti, kad šia tema neverta diskutuoti, — kaip čia man geriau pasakius? Trumpai tariant, ganėtinai neskoningas. Ar jūs šiandien buvote Askote?

— Ne, aš vyksiu ten ryt, — Džonas buvo dėkingas Arčiui už pakvietimą.

Į stalą buvo patiekta ėrienos šoninė. Pokalbio tema tapo kelionės: ponas Sarocinis turėjo namus Šveicarijoje, Amerikoje, Anglijoje. Jis gerai žinojo Kaliforniją ir puikiai orientavosi Los Andželo Venecijos paplūdimio rajone, kur buvo užaugusi Siuzana.

— Kur jūs susipažinote su savo žavingąja žmona? — pasidomėjo ponas Sarocinis.

— UCLA miestelyje, Vestvude, — atsakė Džonas. — Vienoje konferencijoje skaičiau pranešimą apie internetinę leidybą, o Siuzana dirbo vieno iš „Time Warner" atstovų asistente.

— Tai bent sinchroniškumas, — tarė ponas Sarocinis, pašaipiai stebeilydamas į jį. — Galimas dalykas, jūs buvote suvesti. Taip buvo lemta.

— Mano žmona yra didelė Jungo gerbėja. Ji tiki sinchroniškumu.

— Ar esate girdėjęs seną kinų patarlę: „Girdžiu ir pamirštu, matau ir prisimenu, darau ir suprantu"?

— Ne, — atsakė Džonas, — tačiau patiko.

— O jūsų žmona? — paklausė ponas Sarocinis. — Tikriausiai jai taip pat patiktų?

— Taip, tikiuosi, kad patiktų, — klausimas Džoną truputį nustebino.

Jis atsipjovė ėrienos gabalėlį, sukramtė, o paskui nuplovė gurkšniu „Mouton Rothshild '66". Jo taurė buvo akimirksniu pripildyta.

Atrodė, Džonui šįvakar visiškai nė motais tai, kiek jis geria, alkoholis jam tik padėjo jaustis vis žvalesniam ir energingesniam. Pagaliau pokalbis su ponu Sarociniu ėmė patikti, jie susidraugavo, tačiau nė vienas nepaklausė, kuo užsiima kitas. Džonui stiprėjo nuojauta, kad

jeigu jis tik elgsis tinkamai, ponas Sarocinis, galimas dalykas, bus kaip tik tas, kuris jam pagelbės, todėl sąmoningai vengė temos apie verslą, nenorėdamas pasirodyti esąs landus.

— O kaip jūsų žmona, — netikėtai paklausė Sarocinis, — ar jai kartais nebūna sunku dėl to, kad neturite vaikų? Ar pobūviuose, panašiuose kaip šis, ji nesutinka žmonių, užduodančių netaktiškus, ją skaudinančius klausimus?

— Taip. Tačiau ji laikosi labai šauniai.

— Ir nėra jokios biologinės priežasties, neleidžiančios pastoti?

— Mes niekada nesitikrinome.

Džonas metė žvilgsnį į ledi Trouton. Ji, giliai susimąsčiusi, pjaustė savo ėrieną mažais kvadratėliais.

— Atleiskite man už per didelį asmeniškumą, — tarė ponas Sarocinis. — Tai mano kaltė.

— Nieko tokio, — nusišypsojo Džonas. — O jūs su žmona irgi sąmoningai apsisprendėte neturėti vaikų?

Po šio klausimo pono Sarocinio veide vėl pasirodė liūdesys, ir Džonas pasigailėjo jį uždavęs.

— Taip, — atsakė ponas Sarocinis. — Taip, sąmoningai apsisprendėme, — it aidas atkartojo jis, o jo veidas ūmai persimainė taip, sakytum būtų pasenęs visu dešimtmečiu.

Į stalą pateikiant *tarte tatin*, ponas Sarocinis galų gale pasidomėjo Džono verslu. Pirmiausia apibūdinęs jį bendrais bruožais, po kiek laiko, įsitikinęs, kad pašnekovas klauso susidomėjęs, papasakojo šiek tiek daugiau. O paskui ir dar daugiau. Tuo metu, kai buvo pilamas portveinas ir atneštas sūrių rinkinys, Džonas smagino poną Sarocinį išsamiu pasakojimu apie savo susitikimą su Kleiku.

O ponas Sarocinis atrodė stebėtinai palankus jo atžvilgiu ir net prisipažino jaučiąs panieką didiesiems bankams.

— Žinote, — kreivai šypsodamas tarė jis Džonui, — tokie bankai suteiks jums paskolą tik tuo atveju, jei galėsite jiems įrodyti, kad ji jums visiškai nereikalinga.

Džonas nusišypsojo ir įsidrąsinęs paklausė:

— O jūs ką dirbate?

Ponas Sarocinis atsakė jam taip pat šypsodamas:

— Aš bankininkas.

Džonas turėjo kaip reikiant pasistengti, kad nei veidu, nei balsu neišduotų savo pakilios nuotaikos.

— O, iš tikrųjų? — tarė jis. — Kokiame... kokiame banke?

Ponas Sarocinis jam ištiesė vizitinę kortelę. Joje buvo išspausdinta: *E. Sarotzini. Director. Vörn Bank.*

Žemiau nurodytas pašto dėžutės numeris Ciuriche.

Džonas atidžiai tyrinėjo kortelę. Joje kažko trūko.

— Nėra telefono numerio? — paklausė jis.

— Mes mieliau patys renkamės, su kuo mums kalbėti, pone Karteri. Esame išrankiausi. Mus domina daugelis kompanijų iš technologijų ir biotechnologijų sektorių. Galbūt mes dar pasikalbėsime apie tai?

Džonas išsiėmė savo kortelę.

— Taip, — atsakė jis. — Ačiū jums. Labai norėčiau.

12

Karterių name buvo tylu. Kiundzas, užsidėjęs ausines, kaip visada spragsėjo kanalų selektoriumi. Jis girdėjo šaldytuvo gausmą Siuzanos virtuvėje, bet visuose kituose kambariuose viešpatavo tyla.

Tačiau netgi klausydamasis šios tylos jis jautė malonumą, nes tai buvo *Siuzanos Karter tyla.*

Karteriai šįvakar dalyvavo iškilmingoje vakarienėje pas poną ir ponią Karmaiklus, ir jam buvo smalsu, kaip jiems ten sekasi. Vakarienėje dalyvavo ir ponas Sarocinis, o Kiundzas gerai nežinojo dienotvarkės. Būdavo, kad ponas Sarocinis jam neatskleisdavo visų detalių, palikdavo jį iš dalies nežinioje, sakytum norėdamas paerzinti; atrodo, ponui Sarociniui tai teikė malonumą — žaisti su juo. Tačiau Kiundzas tam neprieštaravo. Jis iš patirties žinojo, kad ponas Sarocinis nieko nedaro be priežasties, kuri anksčiau ar vėliau, bet visada paaiškėdavo.

Jis toliau klausėsi Siuzanos Karter tylos, įsivaizduodamas tikslią padėtį visų daiktų, esančių apskritame miegamajame bokštelyje, prisotintame jos kvapų.

Taip pat tylu buvo ir Kiundzo bute mansardoje, Pembroko gatvėje, Grafo dvaro rajone. Sienos, grindys ir lubos čia buvo jo paties

išklotos garso nepraleidžiančia medžiaga. Patalpa pastogėje, kur jis dabar sėdėjo, tai yra klausymosi kambarys, buvo visiškai saugus, be langų, jame tvyrojo tokia tyla, kokia būna tik kape.

Be to, šis kambarys buvo ir toks pat nuošalus kaip kapas. Londone Kiundzas jautėsi vienišas. Jis ilgėjosi savo apartamentų Ženevoje, — tai buvo vienintelis nuosavas jo namas, — o būdamas taip toli nuo pono Sarocinio jautėsi labai nesaugiai. Nors iš tikrųjų jis niekada nebūdavo toli nuo pono Sarocinio. Fizinis atstumas nieko nereiškė, nes, kad ir kur jis būtų, ponas Sarocinis visą laiką būdavo su juo, prisijungęs prie jo minčių, skaitė jo mintis, kartais leido jam vadovautis savo protu, o kai kada jam patardavo. Sakytum ponas Sarocinis galėjo įeiti į jo galvą ir išeiti, būdamas bet kurioje pasaulio vietoje, ir manipuliuoti juo.

Kiundzas tam neprieštaravo. Ponas Sarocinis visuomet jam patardavo ir niekuomet nesuklysdavo. Kiundzas suprato, kad visas jo gyvenimas turi būti tarnavimas ponui Sarociniui, ir su tuo besąlygiškai sutiko.

Jis buvo rengiamas šiam vaidmeniui nuo pat pirmųjų savo sąmoningos atminties dienų *château** šalia Ženevos ežero, kurioje ponas Sarocinis jį tada ir įkurdino ir iš kurios Kiundzas vaikystėje iškeldavo koją tik tais retais atvejais, kai tekdavo lydėti poną Sarocinį jo kelionėse. Šeimininkas jam nuo pat mažų dienų įskiepijo įsitikinimą, kad jis, priešingai nei eiliniai mirtingieji, siųstas į šį pasaulį dėl kilnesnio tikslo, ir Kiundzas nedvejodamas su tuo sutiko.

O dabar, būdamas Londone, Kiundzas baiminosi, kad vykdydamas šią ypač svarbią misiją poną Sarocinį gali apvilti. Jam labiausiai kėlė nerimą ne kančia, kurią galėtų sukelti ponas Sarocinis. Kiundzas labiausiai bijojo būti jo atstumtas.

Tačiau kol kas čia, Londone, viskas ėjosi sklandžiai, ponas Sarocinis buvo patenkintas pirmaisiais rezultatais, labiau patenkintas negu Kiundzas išdrįso tikėtis. Dabar jis jautė, kad ponas Sarocinis yra kartu su juo šiame kambaryje: ponas Sarocinis pobūvyje galvoja apie jį. Kiundzas sužadino teigiamas mintis ir pasijuto ne toks vienišas; jis buvo dėkingas ponui Sarociniui už šį tegul ir nedidelį geranoriškumo gestą.

* Pilyje (*pranc.*).

Kiundzas pabandė išsiųsti atgal dėkingumo signalą. Ponas Sarocinis jam buvo aiškinęs, kad įmanoma perduoti mintis, o pakankamai stipriai susikoncentravus galima daryti įtaką kitų mintims.

Jis spėliojo, ar jo pasiųstas signalas pasiekė poną Sarocinį. Taip pat spėliojo, ar ponas Sarocinis esąs arti Siuzanos Karter, ar jis galįs užuosti jos kvapą. Paskui paėmė knygą, Homero „Iliadą“ graikų kalba — ponas Sarocinis jį buvo mokęs, kad knygas reikia skaityti originalo kalba, o ne jų vertimus — ir ėmė skaityti.

Londone Kiundzas ilgėjosi ir dar vieno dalyko: jo knygų. Didžiulė biblioteka pono Sarocinio namuose buvo jo pradinis taškas, kur, globojamas pono Sarocinio, jis skaitė visas iš eilės knygas. O ir paties Kiundzo apartamentuose apstu knygų, ir jam buvo labai gaila jas palikti. Jis vertino knygas labiau nei žmonių draugiją, nes jos padėjo suprasti pasaulį, jo praeitį, dabartį ir ateitį, ir pagal jas jis formavo savo paties požiūrį.

Kartais jis išreikšdavo savo požiūrį įmantriais piešiniais dažų purkštuvu. Kiundzas buvo puikus dailininkas; ponas Sarocinis dažnai girdavo jo darbus, ir jis tuo labai didžiavosi.

Jis pasigedo ir sporto salės, kurioje kasdien treniruodavosi, ir specialaus javainių su šilauogėmis mišinio, kurį valgydavo pusryčiams *Rue de la Confédération* įsikūrusioje *konditorei*, taip pat gaivaus lengvo vėjelio, dvelkiančio nuo ežero, ir savo juodojo „Mercedes SL600“, tačiau suprato, kad turėdamas visa tai jis būtų buvęs pernelyg pastebimas, o Londone jam reikėjo susilieti su aplinka.

Jis pasigedo ir savo drabužių spintos. Joje kabojo daugybė rankomis siūtų kostiumų iš aukščiausios kokybės vilnos, šilko ir lino, lentynos buvo prigrūstos rankų darbo marškinių, ilgomis eilėmis rikiavosi rankų darbo batai. Ponas Sarocinis išmokė jį vertinti kokybę netgi smulkmenose. Visi Kiundzo drabužiai ir apavas buvo geriausi, kaip ir lagaminai, kuriuose jis gabendavo savo mantą, pagaminti iš puikiausios odos, apsiūti rankomis, priderinti vienas prie kito.

Anąsyk, likęs vienas Siuzanos Karter miegamajame, naršydamas po stalčius ir garderobą, jis pastebėjo, kad Džono Karterio kostiumai ir marškiniai yra garsių firmų: „Boss“, „Armani“, „Conran“, tačiau nesiųti specialiai jam. Kiundzui buvo skaudu pagalvojus apie tai, kad į

Siuzaną Karter įsiskverbia vyras, kuris perkasi gatavus drabužius. Ji nusipelniusi daug geresnio. Kiundzas prisiminė Dvidešimt trečiąją tiesą: „Vidutinybė nepripažįsta aukštesnio už save, o talentas akimirksniu atpažįsta genijų."

Pas poną Sarocinį į jo *château* atvykdavo svečiai iš viso pasaulio — tai buvo aukščiausi valstybių vadovai, ministrai, senatoriai, karališkųjų šeimų nariai, kino žvaigždės, mokslininkai, pramonininkai. Ponas Sarocinis buvo įpratinęs jį įsivaizduoti visus šiuos žmones sėdinčius tualete, besituštinančius ir besišluostančius savo užpakalius. Jis norėjo, kad Kiundzas suprastų, jog titulas, laipsnis, garbinga kilmė ar bet kokia įmanoma šlovė išskiria žmogų iš kitų tik tam tikrais atžvilgiais, bet jokiu būdu ne visais.

Siuzana Karter buvo kitokia.

Ji buvo tikrai kitokia.

Kiundzas pajuto galvojąs apie Klaudiją ir susimąstė: nejaugi ponas Sarocinis įpiršo jam šią mintį, norėdamas atitraukti jo dėmesį nuo Siuzanos Karter. Kartais būdavo sunku atskirti, kuri mintis yra jo paties, o kurią jam į galvą įdiegė ponas Sarocinis.

Klaudija. Dabar jis įsivaizdavo esąs savo namuose ir kartu su ja užsiimąs kuo nors nepadoriu; ji mėgo tai, kas nepadoru. Prieš patekdamas pas Siuzaną Karter į namus, kol dar nebuvo atsistojęs priešais ją ir užuodęs jos kvapo, Kiundzas ilgėjosi Klaudijos. Tačiau dabar ne.

Ant mažo šalia stovinčio staliuko gulėjo vokas su bilietu į „Don Žuaną" Glaindborne šį sekmadienį. Tai buvo pono Sarocinio atpildas jam už gerai atliktą darbą. Jis geidė pasikviesti Siuzaną Karter į spektaklį, o paskui pasimylėti su ja, jausti, kaip iš jųdviejų kūnų veržiasi jaudinanti muzikos energija.

Tačiau tai neįmanoma.

— Siuzana, — tyliai sušnabždėjo jis.

Siuzana žvelgė į jį nuo kiekvienos sienos. Iš nuotraukų, kurias jis buvo padaręs miniatiūriniu fotoaparatu, paslėptu po „Britanijos telekomo" emblema, per tas tris nuostabias dienas, kai lankėsi pas ją namuose.

Vaizdas nuotraukose atrodė neryškus, ir tai jį erzino. O ir ji pati atrodė negyva, todėl ir tai jį erzino. Kiundzas norėjo matyti, kaip Siu-

zana Karter juda, kaip ji nusirengia, jis norėjo matyti, kaip ji dulkinasi su savo vyru.

Jam reikėjo, nors ir nebūtinai, preteksto, kuris leistų neapkęsti jos vyro dar labiau nei dabar.

Kiundzas perjungė kitą kanalą ir įsiklausė į garsus savo namuose Ženevoje. Jis girdėjo balsus, sklindančius iš svetainės, tai buvo televizorius. Paskui, pakoregavus triukšmo filtrą, iš televizoriaus sklindantis garsas nutilo. Tada ėmė klausytis, gal išgirs balsą ar kitą garsą, iš kurio būtų galima numanyti, kad pas Siuzaną svečiuojasi koks nors vyras.

Miegamajame nesigirdėjo nieko įtartina. Kiundzas, taukštelėjęs kompiuterio klavišais, įvedė duomenis. Ekranas atgijo. Jame pasirodė spalvota Klaudijos nuotrauka, kurią jis labiausiai mėgo: ji nuoga, išskėtusi kojas, sėdi ant kėdės ir žiūri tiesiai į objektyvą. Jis dabar įsivaizdavo, kad tai ne Klaudija, o Siuzana Karter.

Paėmė telefoną ir nuspaudė mygtuką. Atsiliepė Klaudija. Jis įsivaizdavo girdįs Siuzanos Karter balsą.

— Ką veiki? — pasiteiravo jis.

— Žiūriu televizorių.

— Ką apsirengusi?

— Ne kažin ką, — juokdamasi atsakė ji.

— Kuo kvepi?

— Tavimi.

— Noriu tave pamatyti, — tarė jis.

— Ir aš noriu pamatyti tave.

Taukštelėjęs klavišais, Kiundzas prisijungė prie interneto. Ekrane pasirodė naujas vaizdas: priešais vaizdo kamerą stovi tuščia kėdė. Tą pačią akimirką jis išvydo į ją sėdančią nuogą Klaudiją. Technologija dar nebuvo tobula. Jis stebėjo ją realiu laiku, bet jos judesiai, vaizdui laidais keliaujant iš Ženevos į Londoną, trūkčiojo nelyginant sulėtintame kine.

Jis stebeilijo į gyvą Klaudijos atvaizdą — ji buvo nuoga, o ilgi rudi plaukai krito jai ant pečių. Žiūrėjo tiesiai į jį, žinodama, kad jis žiūri į ją. Tačiau nežinojo, kad vaizduotėje jis mato jau nebe ją, o Siuzaną Karter.

— Paliesk save, — tarė Kiundzas.

Jis žiūrėjo, kaip ji liečia save. Trūkčiojantis vaizdas jaudrino vaiz-

duotę. Stebėjo, kaip ji susikiša sau pirštus. Matė, kaip kinta jos veido išraiška. Judant pirštams, veido bruožai švelnėjo, tarytum ji butų svajojusi, ir Kiundzas ėmė svarstyti, ar Siuzana Karter irgi panašiai atrodytų.

Sujudėjo Klaudijos lūpos, ji kažką sakė. Taip, kalbėk su manimi, o, mano Siuzana, kalbėk su manimi.

— O dabar leisk man pamatyti *tave,* — paprašė ji.

13

Džoną pykino, jis jautėsi pervargęs, nežmoniškai skaudėjo galvą. Portveinas jam visada sukeldavo tokias pasekmes, o vakarykščių vaišių metu Džonas maukė jį it galvą pametęs.

Savo buhalterio pamokytas Džonas buvo susitikęs su bankroto administratoriumi ir dabar kalbėjosi su juo telefonu. Bankui atsisakius teikti paskolą, jis ne kažin ką galėtų padėti Džono verslui išgelbėti. Jei Džonas prieš metus būtų numatęs, kas jo laukia, būtų galėjęs steigti naują kompaniją ir į ją palaipsniui perkelti visą savo verslą. Tačiau nieko panašaus jis nesitikėjo.

Stipriai sunerimęs Džonas padėjo telefono ragelį atgal į vietą. Sekretorė jam atnešė antrą kavos puodelį ir keistai pasižiūrėjo, sukeldama įtarimą, ar tik nebus nugirdusi šefo pokalbį. Stela nebuvo kvaila, ji žinojo, kad kažkas ne taip, tačiau kaip paprastai taktiškai nieko neklausinėjo.

Ji dirbo su Džonu nuo pat pirmų dienų, dar nuo tada, kai jis darbavosi ankštoje kontoroje virš naminių gyvūnėlių parduotuvės Merilbone, o Garetas, kaip kompiuterinės grafikos specialistas, uždarbiavo architektų firmoje. Stela buvo sumani, žvitri, daili ir elegantiška mergina trumpais rudais plaukais, ji draugavo su įkyriu vaikinu, dar jį ir išlaikė, — nuolat dykaduoniaujančiu aktoriumi, kurio savimeilės dydis prilygo Atlanto vandenynui. Ji greitai gautų kitą darbą — ją bematant nutvertų kiekvienas sveiko proto turintis darbdavys, — tačiau jos netektis būtų stiprus smūgis.

Šiaip ar taip, jis jau greitai turės viską papasakoti Garetui ir kitiems darbuotojams. Kol kas vienintelis viską žinantis žmogus kompa-

nijoje buvo finansų kontrolierė, rami, stropi ir sąžininga moteris, Džaneta Penington. Ji atliko skaičiavimus dokumentams, kuriuos Džonas teikė įvairiems bankams ir institucijoms, todėl jis galėjo pasitikėt, kad ši moteris niekam nieko neišplepės.

Iki Kleiko nurodyto galutinio termino liko trylika dienų. O vakar pasirodė nedidelė vilties prošvaistė — šveicaras bankininkas keista pavarde.

— Kaip galva? — paklausė Stela.

— Blogai.

Galvos skausmas jam buvo tapęs kone kasdienine būsena, bet šiandien skaudėjo kaip niekada stipriai.

— Prieš jums išvykstant aš duosiu dar dvi paracetamolio tabletes.

Buvo be penkiolikos dešimta. Per valandą jam reikės grįžti namo, apsirengti dieninį fraką ir su Siuzana važiuoti į Askotą, kur jų lauks Arčis su savo kompanija.

Džonas džiaugėsi, kad šiandien galės ištrūkti iš darbo, — dabartinė būsena jam niekaip neleido sutelkti dėmesio, — o ir Siuzana buvo teisi: kažkas juk turėtų surizikuoti ir investuoti į „DigiTrak". Be to, bankininkas, su kuriuo vakar susipažino, davė jam porą patarimų. Rytiniame laikraštyje Džonas pasižymėjo du žirgus, ir abu jie nebuvo priskiriami prie favoritų. Jis nusprendė statyti už juos nemenką sumą.

Galva įsiskaudo dar stipriau, ir Džonas, bandydamas apmalšinti skausmą, krumpliais suspaudė smilkinius. Paskui, neryžtingai pakėlęs akis į Stelą, paprašė:

— Būk gera, nupirk man kolos, ne dietinės.

— Būtinai.

Ji užjaučiamai nusišypsojo, iš patirties žinodama, kad Džonas tikrai prastos formos, jei jau prašo kokakolos, nes tai buvo paskutinė priemonė, kurios jis griebdavosi prieš pagirias, kai niekas kitas jau nebepadėdavo.

Panaršęs savo piniginėje, Džonas rado bankininko vizitinę kortelę. E. Sarocinis. Jis pabandė sudėti mintyse laišką, paskui paėmė į ranką diktofoną. Tą pačią akimirką suskambo jo telefonas. Tai buvo Stela: jam skambina ponas Sarocinis, ar Džonas norėtų su juo kalbėti?

Ponas Sarocinis kalbėjo mandagiai, bet kur kas santūriau nei vakar, tarytum būtų persijungęs iš laisvalaikio į dalykinį režimą.

— Buvo labai miela su jumis susipažinti, — tarė jis.

Džonas prisiminė, kaip šis žmogus ištarė žodį „miela“ — išdidžiai, globėjišku tonu vertindamas pokylių salę — ir mažumėlę nusiminęs susirūpino, ar tai nereiškia, kad bankininko akyse jis esąs tik vidutinybė.

— Ir man taip pat.

— Gal šiandien pasimatysime Askote?

Iš to, kaip ponas Sarocinis pasiteiravo, buvo aišku, kad tai tėra mandagybė, o ne rimtas kvietimas pasimatyti.

— Aš jūsų pasidairysiu. Dabar kaip tik prisiminiau jūsų duotus patarimus.

— Milijonieriumi gal ir netapsi, — tarė ponas Sarocinis, — bet šiek tiek surizikuoti verta.

Pašnekovo balse Džonas išgirdo kažką tokio, kas jį įtikino statyti už tuodu žirgus dar daugiau negu jau buvo ketinęs.

Po trumpos pauzės ponas Sarocinis tęsė:

— Savaitgalį turiu grįžti į Šveicariją. Norėčiau pasiteirauti, pone Karteri, gal kartais galėtumėte ryt su manimi papietauti?

Džonas pažiūrėjo į savo užrašų knygutę su kalendoriumi. Birželio aštuonioliktoji, penktadienis. Jis buvo numatęs pietauti su buhaltere.

— Taip, — atsakė Džonas. — Galėsiu pakoreguoti savo dienotvarkę.

— Atvyksiu pas jus į kontorą vidurdienį.

— Puiku.

— Būtų labai gerai, jei man parengtumėte pastarųjų trejų metų revizuotas sąskaitas, ateities projektus, dokumentus, iš kurių būtų matyti pinigų cirkuliacija, ir... kitų penkerių metų planą.

Džonas valdėsi, kad tik kalbėdamas neišduotų savo susijaudinimo.

14

Garbusis daktaras Evanas Fryras, Londono universiteto sistematinės teologijos profesorius ir Oksfordo arkidiakonas emeritas, buvo protingiausias ir įtakingiausias iš visų Fergiuso Donlivajaus pažįstamų dvasininkų.

Fergiusas atsisėdo, nekreipdamas dėmesio į sulūžusią spyruoklę po savimi, ant senovinio odinio krėslo Fryro rezidencijos universitete svetainėje. Tai buvo viengungio kambarys su išklerusiais baldais, apsitrynusiais kilimais, įlinkusiomis knygų lentynomis ir nedideliu atviru židiniu; pro atvirą pakeliamąjį langą į vidų iš parko plūdo malonus ką tik nupjautos žolės kvapas.

Jis atsikando trupininio pyragaičio, gurkštelėjo kavos, mėgaudamasis vėsuma, į kurią pateko tiesiai iš kepinančio birželio karščio. Jiedu su Fryru buvo seni draugai ir dabar bandė suskaičiuoti, kiek metų praėjo nuo tos dienos, kai paskutinį kartą matėsi arba kalbėjosi.

Kol jie, bandydami atsigriebti už prarastą laiką, klausėsi vienas kito naujienų, Fergiusas laukė tinkamo momento. Jis pareiškė bičiuliui, kad bažnyčia neleidžianti šiam pasenti (tačiau nė žodžiu neužsiminė apie tai, kad bičiulis atrodė gerokai papilnėjęs, o ir žili plaukai vertė sunerimti); juoda sutana vilkintis Fryras, išgirdęs komplimentą, nusijuokė ir atsakė norintis atrodyti toks tvirtas kaip Fergiusas.

Jei ne šis pašaukimas ir ne celibato įžadai, kuriuos turėjo duoti kaip brolijos narys, Fryras būtų buvęs neeilinis moterius. Jis buvo išvaizdus vyras, o dėl savo tamsaus pietietiško gymio daugeliui, taip pat ir Fergiusui, atrodė panašus į Robertą de Niro.

Fryras pasidomėjo Fergiuso apie jo knygas ir apie tai, ką jis rašo šiuo metu. Fergiusas truputį pritilo.

— Panašu į Stiveno Hokingo „Trumpą laiko istoriją", — paaiškino jis. — Tik aš einu daug toliau.

— Kada ji turi pasirodyti?

Fergiusas patraukė pečiais. Kai ką teks perrašyti iš naujo, o tai tikra kankynė, paaiškino jis.

Fryras savo ruožtu draugui papasakojo apie knygą, kurią jis parašė prieš porą metų, — tai buvo egzorcizmo Britanijoje istorija, — ir redaktorius jam nurodė perrašyti didesnę jos dalį. Jie abu pripažino, kad redaktoriai yra bjaurybės.

Fergiusas įmerkė gabalėlį pyragaičio į kavą, nukratė lašelius ir suvalgė.

— Ta nelemta moteris, Siuzana Karter, — tarė jis, — visai nieko, protinga, ir ji man patinka, bet kartais varo į neviltį. Ji nemano, kad

eiliniai skaitytojai yra tokie gudrūs kaip aš, todėl spaudžia mane rašyti vaikams suprantama kalba.

Fryras šyptelėjo.

— Tačiau tu pasitiki jos nuomone?

— Taip, manau, kad taip. Žinoma, pasitikiu, — Fergiusas vėl gūžtelėjo pečiais. — Man tai įgriso iki gyvo kaulo, bet tai mano paties problema.

Jis išsitraukė cigaretes ir pasiūlė kunigui.

Fryras papurtė galvą.

— Mečiau — tik retsykiais užsirūkau pypkę. Peleninė šalia tavęs.

Dvasininkas atsilošė krėsle ir viltingai šypsodamas laukė, kol svečias prisidegs cigaretę. Jis žinojo, kad tai nėra tik šiaip sau apsilankymas.

— Taigi? — pridūrė jis.

Fergiusas giliai užsitraukė, atlošė galvą ir išpūtė dūmą tiesiai į lubas.

— Nyčė yra sakęs, kad kartais, kai tu įsistebeiliji į bedugnę, ji pati stebeilija į tave.

Fryras, įsmeigęs savo romias, gyvas akis į Fergiusą, linktelėjo.

— Sakyk, Evanai, ar tau nėra tekę pajausti, kad kažkam nutiks bloga?

— Turi omenyje nuojautą? Kažką panašaus į perspėjimą?

— Ne, daug daugiau. Nežinau, kaip tau paaiškinti. Tarkime, na, noriu pasakyti, tiek jau to, gerai — mes abu pripažįstame, kad Jėzus *tikrai* kažkokiu būdu gimė, nors žvelgiame į tai iš skirtingų pozicijų, tiesa?

Evanas Fryras klausiamai žvelgė į draugą, negalėdamas užčiuopti minties gijos.

— Trys išminčiai, — tęsė Fergiusas. — Magai. Jie išvydo ryškią šviesą danguje, tiesa? Žvaigždę, taip? Jie suprato, kad gimė Mesijas. Tiesa?

Fryras linktelėjo, vis dar nenutuokdamas, kur šis lenkia.

Fergiusas mostelėjo ranka priešais save; cigaretės dūmai nuvinguriavo nelyginant siūlai.

— Na, aš tikiu, kad „žvaigždė“ buvo kosminis laivas, atgabenęs Jėzų iš kitos, protingesnės, civilizacijos. Tu patikėjai, kad jis gimė iš

mergelės. Tačiau svarbu visai ne tai. Svarbiausia štai kas: kaip, tavo manymu, anie trys išminčiai *jautėsi*, matydami žvaigždę?

— Jie jautė, kad vyksta kažkas tikrai nepaprasta.

— Ir tai, kad ir kas ten buvo, jie jautė kaip *gėrį*?

Fryras nusišypsojo.

— Manęs ten nebuvo. Tačiau manau, jie jautė ir tai.

— O dabar baigiasi tūkstantmetis ir daugybė žmonių jaučia, kad įvyks kažkas bloga. Apie tai byloja ir aibė pranašysčių, siekiančių tolimus laikus.

Dvasininkas įpylė daugiau kavos.

— Kiek toli? Nostradamas? Biblija?

— Galbūt dar toliau.

Fergiusas atsistojo, apėjo kambarį, paskui atsirėmė į palangę ir pažvelgė žemyn, į daržą. Vyras į uodegą surištais plaukais ravėjo lysvę.

— Patikėk, Evanai, aš kalbu visiškai rimtai.

— Niekada tavimi neabejoju, Fergiusai. Netgi gyniau tavo straipsnį, išspausdintą *Nature*.

Fergiusas atsigręžė, jis atrodė apstulbęs.

— Tu skaitei jį? Tai buvo prieš šešerius metus.

— Žinoma. Apie žmonių auras. Tu vis dar tiki, kad jas turime?

— Tai nėra tikėjimo dalykas. Tai — moksliškai pagrįstas faktas.

— Ir tu šiose aurose gali skaityti žmonių ateitį?

— Ne, negaliu. Tai nesusiję su regėjimu ir neturi nieko bendra su fiziniu pasauliu. Nujaučiu tai.

— Ir daug kartų esi tą jausmą patyręs?

— Keletą kartų gyvenime. Pirmą kartą prieš savo motinos mirtį, ir jaučiau labai aiškiai: sapnuose vis regėdavau autoavariją, o mano motiną supo mirties aura. Po kiek laiko viskas įvyko būtent taip, kaip buvau matęs sapne.

— O dabar tave vėl aplankė toks pat jausmas?

Fergiusas atsisėdo, užgesino cigaretę ir papasakojo viską kaip buvo, ką jis pajuto ir ką, jo manymu, tai reiškia. Fryras klausė tylėdamas, nieko neklausinėdamas. Baigęs pasakoti Fergiusas iš kunigo išraiškos nesuprato, ar šis patikėjo juo, ar ne.

— Sakyk, Fergiusai, — kreipėsi Fryras, — ar tavo nuojautos dažnai išsipildo?

— Visada.

Fergiusas ilgai mąstė. Paskui pasiteiravo:

— Ar nenorėtum apie tai papasakoti jai pačiai?

— Bet aš juk nieko nemačiau. Neturiu ką papasakoti.

— Tai gal už ją pasimelskime?

Fergiusas prieš kelerius metus nustojo melstis. Tačiau dabar, esant pas kanauninką Evaną Fryrą, atrodė, kad kitaip ir būti negali.

Jie atsiklaupė ir balsiai pasimeldė „Tėve mūsų“. Paskui Fryras pridūrė:

— Viešpatie, sergėk šią moterį.

O Fergiusas į sudėtus maldai delnus sušnabždėjo:

— Siuzana, kad ir ką ketintumei daryti, nedaryk to. *Prašau, nedaryk to.*

15

Trikampė žvaigždė ant pono Sarocinio seno juodo „Mercedes Pullman“ radiatoriaus grotelių gracingai, bet klaikiai, tarytum taikinio ieškantis šautuvo taikiklis, slinko pirmyn, vairuotojui automatiškais judesiais plukdant limuziną Londono gatvėmis.

Džonas, įsitempęs ir susirūpinęs, žvelgė pro dulsvą priekinį automobilio stiklą. Prieš trisdešimt metų tokią transporto priemonę būtų mielai įsigijęs kokios nors naujai atsiradusios trečiojo pasaulio šalies diktatorius, siekdamas pademonstruoti savo statusą. Tačiau tiek metų išlaikyto automobilio išvaizda dabar atrodė daugiau nei įspūdingai — didingai.

Žvaigždė pakibo ties taksi, paskui nuslinko prie motociklininko, kurio veidą dengė kaukė nuo smogo, o po kurio laiko atsidūrė ties šviesoforu. Į kitą gatvės pusę ėjo dailiai apsirengusi moteris, nuo pečių besiplaikstančiu šaliku. Rytas buvo sausas, bet stipriai apniukęs, o sėdint už tamsintų stiklų jis atrodė dar niūresnis, be to, atšalo. Oro kondicionieriui veikiant pernelyg stipriai, automobilyje buvo šalta it žiemą.

Ponas Sarocinis atrodė visiškai nepanašus į tą žmogų, šalia kurio Džonas sėdėjo per vakarienę. Tiesa, jis ir šiandien išsiskyrė savo iš-

vaizda, pabrėžiančia jo statusą, buvo apsirengęs taip pat nepriekaištingai — puikiai pasiūtą pilką vilnonį kostiumą, ryšėjo geltoną „Hermès" kaklaraištį, o iš švarko kišenės kyšojo prie kaklaraiščio priderinta geltona nosinaitė. Pasikeitusi buvo jo išraiška.

Vakarienės metu jis žavėjo *bon viveur*, laisvo, niekuo per daug nesirūpinančio žmogaus dvasia. Tačiau šiandien atrodė griežtas ir atšiauriai santūrus, laikėsi atitinkamos distancijos. Nuoširdumo, kurį Džonas dar prisiminė, ir trykšte trykštančios energijos nebuvo likę nė žymės, o jo pastangos pralaužti ledus buvo pasmerktos nesėkmei. Jis pamėgino dar kartą.

— Pamenate tuos du patarimus, kuriuos man davėte? — prabilo jis. — Aš iš tiesų esu nustebintas.

Ponas Sarocinis žvelgė pro šoninį stiklą, — taip jis sėdėjo mažne visą kelionę, — savo ilgus, liaunus pirštus sunėręs ant kelių. O ir jo balsas šiandien skambėjo kitaip. Vakarienės metu jam kalbant buvo aiškiai girdimas žavus itališkas akcentas, tačiau jį dabar pakeitė tokia pat taisyklinga, tik atšiauresnė gomurinė germaniška tarsena.

— Žirgų lenktynės, pone Karteri, yra karalių ir kvailių sportas. Jeigu kas nors duoda patarimą ir tas patarimas praverčia, priskirkite tai prie atsitiktinumų arba korupcijos, nei daugiau, nei mažiau.

Džonas žiūrėjo į jį ir iš jo balso tono nesuprato, prie ko reikėtų priskirti šį atvejį. Abu pono Sarocinio spėjimai pasitvirtino, lažybų koeficientų santykis buvo atitinkamai 20 ir 1 bei 15 ir 1. Džonas abu kartus statė po du šimtus svarų, be to, pridėjo penkiasdešimt už pirmos ir antros vietų spėjimą, ir laimėjo dvylika tūkstančių svarų.

Tačiau, užuot susijaudinęs kaip Siuzana, kuri palaikė šį įvykį pranašingu ženklu, Džonas pyko ant savęs už tai, kad nestatė didesnės sumos. Jeigu būtų buvęs drąsesnis (ir, žinoma, turėjęs atliekamų pinigų, nors to, deja, nebuvo), šiais dviem spėjimais būtų išsprendęs visas savo finansines problemas. Tiesa, tokios didelės rizikos jis nebūtų galėjęs prisiimti.

— Savo balanse jūs nurodote keturiasdešimt aštuonių tūkstančių septynių šimtų penkiasdešimt vieno svaro sterlingo nuostolį, kurių dengimas atidedamas dvejiems metams į priekį. Gal galėtumėte tai paaiškinti? — pasiteiravo ponas Sarocinis.

— Taip, žinoma... — Džonui teko pasukti galvą. — Mes taip įvertinome kompiuterinės grafikos įrangos, įsigytos iš bankrutavusios firmos, vertės sumažėjimą. Tuo pat metu įsigijome jos akcijų ir tai mums leido perkelti nuostolių dengimą į vėlesnius metus.

— O praėjusių metų buhalterinėse knygose mačiau nepriklausomo tikrintojo pastabą apie trisdešimt penkių tūkstančių šešių šimtų aštuoniasdešimt septynių svarų sterlingų pervedimą į sąskaitą „Credit Suisse“ banke, kuris įsikūręs Ciuriche. Nesupratau, kam šie pinigai pervesti.

Džonas trumpam sumišo, nors ir tikėjosi, kad ponas Sarocinis, kaip Šveicarijos bankininkas, atkreips dėmesį.

— Tai viena iš sąlygų, numatytų mūsų sutartyje su ginekologu Harviu Adisonu. Šis žmogus mums yra labai svarbus — jis veda mūsų sėkmingiausią internetinę laidą. Tačiau sutarėme, kad dalies jo atlyginimo mes nerodysime, tai yra ją nuslėpsime, pervesdami į sąskaitą užsienio banke.

Džonas vis labiau stebėjosi pono Sarocinio gebėjimu prisiminti tiek daug detalių. Bankininkas neturėjo jokių užrašų, o Džono kontoroje atidžiai tyrinėdamas jam pateiktus skaičius jis praleido mažiau nei pusvalandį, tačiau dabar galėjai pamanyti, kad visa informacija buvo išsaugota jo galvoje.

— O kaip reikalai dėl to kompozitoriaus, — tęsė ponas Sarocinis, — dėl Žako Dencigerio? Kaip jūs manote, ar įmanomas greitas taikos susitarimas?

Prieš atsakydamas Džonas gerai pagalvojo ir nutarė, kad būtų išmintingiausia sakyti tiesą.

— Ne, nemanau. Geriausiu atveju, jei ir pavyktų susitarti, tai jis užsiprašytų didelės sumos.

Džonas buvo taip sutelkęs dėmesį į jam užduodamus klausimus, kad nepastebėjo, kada automobilis sustojo. Jie išlipo ir įėjo į vieną iš Meifero klubų, kuris atrodė niekuo neišsiskiriantis. Tai buvo karalių Jurgių epochos statinys šalutinėje Kezono gatvėje, jame matėsi tam tikras didingumas, bet kartu ir tai, kad išorei jau būtini dažai. Čia nebuvo nei durininko, nei pavadinimo, vien tik durų skambutis ir skaičius „3“ ant jų.

Įėjus į pastato vidų ir išvydus itin pagarbų elgesį, tapo aišku, kad

ponas Sarocinis čia gerai žinomas, o ir jis pats labai šiltai sveikinosi su kiekvienu personalo darbuotoju, visus juos vadino vardais. Praėję pro šveicorių, jie pateko į didelę, plokštėmis apmuštą salę su daugybe paveikslų ant sienų ir žalia gelumbe aptrauktomis skelbimų lentomis.

Personalą sudarė jau pagyvenę darbuotojai, tačiau visi jie Džono atžvilgiu elgėsi pataikaujamai mandagiai, — reikia manyti, pagalvojo Džonas, jie taip pat elgiasi su visais savo lankytojais, — tarytum jis būtų buvęs svarbiausias pro šį įėjimą kada nors įkėlęs koją asmuo. Tačiau iš stojusios tylos, kai jis sekė paskui poną Sarocinį pro duris ir ėjo į kitą salę, Džonui susidarė įspūdis, kad jie visi atidžiai stebi ir vertina jį.

Svetainėje vyravo barokinė prabanga — auksuotos kolonos, krištoliniai sietynai, — bet vis dėlto ji nebuvo tokia didelė, kad stokotų jaukumo. Kaip ir visa kita šiame klube, patalpa atrodė šiek tiek nugyventa. Tinkuotos lubos, ne vienerius metus skendėjusios nikotino dūmuose, buvo netolygiai išmargintos geltona, į ochrą panašia spalva, žalios aksominės užuolaidos stipriai išblukusios, o kilimo pūkas gerokai aptrintas. Pablukę atrodė ir keletas čia pietaujančių pagyvenusių vyrų juodais kostiumais.

Džonas nudžiugo, kad buvo apsirengęs konservatyviai: tamsiai mėlynu kostiumu, baltais marškiniais, pasirišęs senamadiškai atrodantį dryžuotą golfo žaidėjų klubo kaklaraištį.

Jam buvo paduotas meniu, o ponui Sarociniui — ne.

— Aš visada užsisakau to paties, — paaiškino bankininkas, sėdėdamas tiesiai it mietą prarijęs. — O jūs, prašom, rinkitės, vaišinkitės, maistas čia tikrai skanus.

Džonas užsisakė rūkytos lašišos ir Doverio jūrų liežuvį. Lašišą atnešė beveik iškart, o tuo pat metu buvo pristatyti ir putpelės kiaušiniai ponui Sarociniui. Padavėjas įpylė mineralinio vandens ir baltojo „Graves“. Džonas pakėlė savo vyno taurę:

— Į jūsų sveikatą.

Ponas Sarocinis maloniai nusišypsojo, bet neatsakė, todėl Džonas pastatė taurę atgal, paskui neužtikrintai tarė:

— Puikus klubas. Gražus pastatas.

Ponas Sarocinis skėstelėjo rankomis:

— Man ši vieta pasirodė tinkama.

— Kaip jis vadinasi?

— Pavadinimas laikomas paslaptyje ir yra žinomas tik nariams. Tai yra viena iš taisyklių, — ponas Sarocinis vėl nusišypsojo, bet Džonui pasirodė, kad jo veido išraiška tapo šaltesnė.

— O kaip tampama jo nariu?

Ponas Sarocinis ant savo lėkštės krašto atsargiai pabėrė žiupsnelį druskos.

— Jūs labai smalsus, pone Karteri. Kadangi laiko šiandien liko mažai, prašyčiau leisti klausinėti man. Šiandien popiet turiu parengti ataskaitą apie jūsų verslą, jei norime suspėti iki nustatyto galutinio termino.

— Be abejo.

Džonas išspaudė citrinos sultis tiesiai ant lašišos, akies krašteliu žiūrėdamas į aliejiniais dažais tapytą paveikslą ant sienos, vaizduojantį angeliukų pikniką po viaduku. Paveikslas dvelkė nerūpestingumu ir sudarė kontrastą šioje patalpoje juntamai nuotaikai, todėl Džonas trumpą akimirką pasijuto pavydįs šiems nepažįstamiems personažams jų paprasto nedidelio malonumo.

Ponas Sarocinis sudaužė putpelės kiaušinį į lėkštės kraštą, jį nulupo ir padažė į druską.

— Sakykite, pone Karteri, kokie jūsų religiniai įsitikinimai?

Džonas, ateistas, prieš atsakydamas trumpai pagalvojo, svarstydamas, ar tik nebus patekęs į pasalą. O ką, jei susidūrė su dar vienu Kleiku? Gal ponas Sarocinis yra uolus tikintysis?

— Aš plačių pažiūrų žmogus, — galiausiai atsakė jis.

— Kokio platumo jūsų pažiūros?

Pono Sarocinio žvilgsnis buvo įsmeigtas tiesiai Džonui į akis, tarytum bankininkas būtų galėjęs skaityti jo mintis, o Džonas būtų turėjęs vienintelį pasirinkimą — sakyti tiesą.

— Na, esu linkęs atsakymų ieškoti moksle, o ne religijoje, mistikoje ir paranormalių reiškinių srityje.

— O jūsų žmona?

— Ji tikinti, sąmoninga krikščionė.

— Kaip sąmoninga?

— Lanko bažnyčią. Anksčiau tai darydavo kiekvieną savaitę, tačiau šiuo metu tik retsykiais.

— Ar skirtingi įsitikinimai turi įtakos jūsų šeimyniniam gyvenimui, pone Karteri?

— Ne, tai nėra problema. Aš manau, mes jau seniai sutarėme, kad mūsų įsitikinimai skirsis, ir šios temos daugiau neliečiame.

— Žinoma. Atleiskite, kad klausinėju apie jūsų asmeninį gyvenimą.

Toliau jie valgė tylėdami. Džonas laukė, kada gi ponas Sarocinis vėl ims klausinėti, bet bankininkas, sutelkęs visą dėmesį, sudaužė antrą kiaušinį. Džonas galvojo, ar tik nebus jo nuvylęs ir ar nereikėtų dabar ką nors pasakyti ir sušvelninti situaciją. Vis dėlto po valandėlės ponas Sarocinis tarė:

— Dar kartą atsiprašau dėl to, kad esu linkęs į asmeniškumą, bet man įdomu, ar religiniai motyvai niekada nedarė įtakos jūsų sprendimui neturėti vaikų?

Džonas jautė — ponas Sarocinis sąmoningai vengia temos apie verslą, o jis pats dėl to nerimavo ir norėjo kuo greičiau prie jos sugrįžti. Juolab kad nusimatė visiškai neblogų sandėrių, kurie per dvejus ateinančius metus galėtų reikšmingai padidinti „DigiTrak" pelną, vadinasi, ir kompanijos statistiniai rodikliai turėtų atrodyti kur kas geriau; apie tai Džonas norėjo greičiau informuoti bankininką, o viskam detaliai paaiškinti reikėjo laiko.

— Ne, tai nesusiję. Siuzana yra ganėtinai laisva religijos atžvilgiu. Mudu esame vieno berniuko krikštatėviai, ir aš tuo džiaugiuosi. Mūsų gyvenime tai nėra svarbiausia.

— O jūsų apsisprendimas neturėti vaikų, ponas Karteri, yra labai svarbus?

Džonas norėjo išsisukti nuo šio klausimo, bet ponas Sarocinis neketino nusileisti ir Džonas suvokė, kad jis jau pasakoja visą istoriją, nulėmusią jųdviejų sprendimą neturėti vaikų. Pirmiau nei baigė pasakoti, jis jau buvo bebaigiąs valgyti jūrų liežuvį.

Ponas Sarocinis, labai apdairiai dorodamas jam atneštą virtą žuvį, pasitikslino:

— Vadinasi, tai nulėmė jūsų auklėjimas šeimoje?

— Taip.

— Jūs neturėjote stabilumo. Jūsų tėvas gėrė, dirbo taksistu, kirpėju, įsigijo krautuvėlę ant kampo ir prarado visas santaupas. Vėliau

įsidarbino pardavėju, po kiek laiko metė darbą, apsigyveno tolimoje Škotijos saloje, ganė avis. Galų gale jis sugrįžo namo, įsižeidęs ir piktas, ir kaltino sūnų, esą šis atėmęs iš jo laisvę ir sugriovęs santuoką.

Džonas pajuto kąsnį gerklėje. Šiaip ar taip, jam buvo skaudu. Daugelį metų stengėsi tai užmiršti, bandė ir žiūrėti tiesai į akis, ir psichoterapiją, tačiau niekas negelbėjo.

— O paskui jis puolė po metro traukiniu?

Džonas tada lankė mokyklą Šiaurės Londone, jam buvo keturiolika; įvykį aprašė vietos laikraštis. Bendraamžiai šnabždėdavosi ir badė pirštais; jam praeinant pro žaidimų aikštelę, joje stodavo tyla. Jei tavo tėvas palindo po traukiniu, dėmė krito ant tavęs. Jei tavo tėvas sirgo kokia protine negalia, sirgai ir tu.

Saugokis Džono Karterio, kad jis nenusitemptų tavęs po traukiniu.

Bankininkas iškapstė iš savo žuvies ašaką.

— O jūsų motina? — paklausė jis.

Džonas nenorėjo pasakoti ponui Sarociniui apie savo motiną. Jis pagalvojo apie dovanas, kurias ji jam pirkdavo, ir apie jos triukšmingus vaidus su tėvu, kaltindavusiu ją išlaidavimu. Džonas prisiminė „Apolo 11" modelį, kurį gavo tuomet, kai buvo susižavėjęs išsilaipinimu Mėnulyje. Taip pat ir Kovotoją. Orlaivių modelius, enciklopedijas, lego rinkinius.

Jo vaikystė sukosi apie motinos dovanas. Jos Džonui atstojo ir brolį, ir seserį, ir geriausią draugą, kartu tai buvo ir jo langas į pasaulį. Jis tūnodavo savo kambaryje, skaitė, mokėsi, kūrė modelius, gyveno Kovotojo gyvenimą, dalyvavo jo žygiuose, nuo kurių šiaušdavosi plaukai, ir užsikimšdavo ausis, išgirdęs dejuojant motiną, kai ją, išvykus jo tėvui, lankydavo kiti vyrai, arba kai ji, įėjusi į jo miegamąjį, imdavo šaukti, kaltindama jį sugriovus jos gyvenimą. Jeigu jis niekada nebūtų gimęs, jų santuoka būtų buvusi nuostabi.

Jis visuomet pasitraukdavo į savo fantazijos pasaulį. Į stalo žaidimus, į „Požemius ir drakonus" ir galiausiai į kompiuterius.

Džonas papasakojo ponui Sarociniui redaguotą, priimtinesnę istorijos versiją.

Jiems atnešė kavą. Pietaudami visiškai nepasikalbėjo apie verslą, o dabar ponas Sarocinis jau žvelgė į savo mažą senamadišką „Cartier"

rankinį laikrodį. Džonas ištiesė ranką po stalu, norėdamas paimti savo lagaminą.

— Aš parengiau jums sąskaitų ir projektų kopijas, — paaiškino jis.

Bankininkas iš kišenės išsitraukė nedidelę auksinę dėžutę ir iškratė į *demi-tasse* porą saldiklių.

— Jūs labai rūpestingas, tačiau jų neprireiks.

Džonas žiūrėjo į šį vyrą, išgąsdintas jo tono. Viltis, kuri dar taip neseniai jį stiprino, dabar sudužo į daugybę šukių. Gal jis pietų metu ką nors leptelėjo? Toks staigus pono Sarocinio pasikeitimas buvo nepaaiškinamas. Jis niekaip negalėjo suprasti, kodėl šis žmogus, iš pradžių užsikrovęs ant pečių tokį vargą, dabar domėjosi tik jo asmeniniu gyvenimu ir biografijos faktais.

Bankininkui servetėle kruopščiai besivalant lūpas ir kylant nuo kėdės, Džonas susimąstė, ar šiam žmogui visi namie. Tiesa, jis neįtikimai gerai prisiminė ataskaitų detales ir jokiu būdu neatrodė esąs kvailas.

Mersedesui lekiant Džono kontoros link, ponas Sarocinis sėdėjo paskendęs tyloje. Džonui pabandžius atnaujinti pokalbį apie „Vörn Bank" galimybes išeiti į sceną, ponas Sarocinis galiausiai atsiliepė, paaiškindamas, esą kuo daugiau jis apie tai galvojęs, tuo rimtesnė jam atrodė problema, susijusi su Zaku Dencigeriu, nors iš pradžių taip nemanė.

Jiems išsiskiriant, Džonas buvo giliai prislėgtas. Ponas Sarocinis nepaėmė jokio dokumento ir neatrodė suinteresuotas.

Džono kontoroje kompiuterio kalendorius priminė, kad jam liko vienuolika dienų. Ryt šeštadienis, jo laukia golfas su vaikinais, jei tik jis gerai jausis. Pirmadienį bus likusios jau tik aštuonios dienos. Nusiminęs Džonas pakėlė telefono ragelį ir paskambino Arčiui Varenui.

Arčis nebeturėjo ką pasiūlyti.

16

Rūsys buvo vienintelė vieta jų name, kuria Siuzana nesirūpino.

Sunkios durys buvo susmukusios ant vyrių, todėl teko jas stumtelėti iš visų jėgų. Durys girgždėdamos prasivėrė, ir ją pasitiko drėgme

bei šalčiu dvelkianti tamsa. Siuzana įjungė šviesą ir palenkusi galvą nusileido laipteliais žemyn. Ji ypač nemėgo klaustrofobiškai žemų lubų ir mažyčių vorų, kabančių aplink prinarpliotuose voratinkliuose.

Siuzana praėjo pro netvarkingai sumestus senus „Chianti" butelius, pro išvedžiotus kanalizacijos vamzdžius, tuščias pakuotes ir surūdijusias metalo atraižas, galiausiai atsidūrė priešais šaldyklę ir atidarė jos dangtį. Ji atsidarė lengvai, garsiai traškant apledėjusiam guminiam tarpikliui ir plūstant šaltam orui. Žvelgdama į šaldyklės turinį Siuzana mintyse ėmė save keikti už kvailumą, kad dėdama į ją produktus nieko nepažymėjo. Pakėlusi kažką, kas priminė ėriuko koją, ėmė ieškoti šaldytų tigrinių krevečių, kurios, jos įsitikinimu, turėjo būti kaip tik čia. Paskui iš šaldyklės ištraukė dar keletą pakuočių. Šiandien netgi toks paprastas veiksmas reikalavo jos pastangų: ji buvo per daug išsiblaškiusi dėl savo rūpesčių, kad galėtų susikoncentruoti į visiškai įprastus dalykus. Šįvakar jie laukė svečių; paprastai ji mėgo pramogas, bet šiandien tai atrodė kaip sunkus išmėginimas.

Vakar Džonas grįžo namo daug liūdnesnis nei visuomet. Jis buvo sudėjęs dideles viltis į šveicarą bankininką, su kuriuo susipažino per priėmimą Rotušėje, o sėkmė žirgų lenktynėse, pasinaudojus šio žmogaus patarimais, buvo įkvėpusi ir ją. Tačiau dabar atrodė, kad ir šios, kaip ir visos ankstesnės, viltys žlugo.

Ji net stryktelėjo, kai tolimajame rūsio kampe ūmai sutarškėjo ir atgijo boileris. Po akimirkos Siuzana įniko raustis giliau. Šįvakar turėtų pasirodyti Aleksas ir Liza Harisonai. Aleksas, buvęs vyriausiasis Džono pabrolys, dirbo rinkodaros direktoriumi didelėje programinės įrangos kompanijoje, todėl Džonas ketino jį smulkiai išklausinėti, gal šis žino kokią kompaniją, galinčią pirkti „DigiTrak". O Liza buvo artimiausia Siuzanos draugė po Keitės Foks, jos kolegės leidykloje.

Žadėjo atvykti ir Harvis Adisonas su savo žmona Karolina. Siuzanai ne per labiausiai rūpėjo ginekologas, jį laikė per daug manieringu ir arogantišku, bet Džonas buvo pasiryžęs prie jo taikytis. Jei „DigiTrak" būtų lemta žlugti, jis planavo pasiūlyti ginekologui bendradarbiauti naujoje avantiūroje.

Karolina Siuzanai pasirodė maloni, tačiau nuobodi ir savimi perdėtai susirūpinusi moteris. Savo išvaizda ji priminė lėlę Barbę, o visos jos kalbos apsiribojo didžiulėmis spintomis, į kurias vis grūdo naujus

drabužius, dieta, kurios laikėsi, ir naujausiomis žiniomis apie jos vaikus, kuriais, kaip ir savo vyru, ji žavėjosi it Stepfordo moteris*. Siuzana negalėjo prisiminti, kad penkerius metus — tiek laiko ją pažinojo — Karolina Adison būtų nors kartą pasidomėjusi, kaip sekasi jai.

Buvo šeštadienio rytas, ir Džonas žaidė golfą. Jam reikėjo atsipūsti, todėl Siuzana džiaugėsi, kad jis galės bent keletą valandų praleisti gryname ore. Paskui važiuos į kontorą susitikti su likvidatoriumi, kurį jam rekomendavo Arčis Varenas — sakė, kad šis žmogus šiurkštokas, bet geros širdies. Likvidatorius turėjo Džonui patarti, kaip išgelbėti dalį turto iki to laiko, kai bankas nutrauks finansavimą. Nieko *neteisėto*, vakar vakare ją nuramino Džonas, bet jo tonas bylojo ką kita.

Džono neviltis ją baugino. Iki šio kritinio momento visada pasitikėdavo jo sprendimais, tačiau pastaruoju metu nerimavo, kad jis gali iškrėsti ką nors tokio, kas užtrauktų jam didelę bėdą. Ar net blogiau. Ji ėmė baimintis, kad Džonui gali kilti mintis nusižudyti.

Iki šiol jiedu su Džonu apie viską kalbėdavo atvirai, tačiau dabar sunkiai rasdavo bendrą kalbą. Praėjusį vakarą jis vėl stipriai nusigėrė, ir kai ji užsiminė, kad reikėtų paieškoti kitų išeičių, atžagariai jai atšovė. Paskui užmigo priešais televizorių.

Sunki vaikystė tave arba sužlugdo, sugadina gyvenimą, arba užgrūdina. Džoną vaikystė buvo užgrūdinusi; jo tėvo nesėkmė lėmė jam iškilti gyvenime, įrodyti, kad nesėkmės nėra užprogramuotos jo genuose. Jam nebuvo būdinga lengvai mesti pradėtą darbą, tačiau dabar atrodė, kad jis pasielgs būtent taip. Vakar klausydamasi jo kalbos ji nusprendė, kad Džonui tokia pabaiga vis labiau ima atrodyti kaip išsivadavimas, ir tai jai kėlė didelį nerimą.

Tiesa, ji pati suprato, kad tam tikru požiūriu tai galėtų būti išsivadavimas. Jis galėtų pradėti iš naujo, nors prireiktų nemažai laiko pasiekti tiek, kiek buvo pasiekęs iki šiol ar bent jau panašiai; o jeigu jiems tektų išsikraustyti iš šio namo, ji sutiktų, nors tai būtų ir labai skaudu. Didžiausia problema buvo Keisė.

Kad nors Siuzana galėtų būti užtikrinta dėl savo darbo.

* Aliuzija į Airos Levin (*Ira Levin*) romaną „Stepfordo moterys“ (*The Stepford Wives*, 1972; liet. k. 2004) ir pagal jį sukurtą filmą.

Džonui pasipiršus ir pasiūlius persikelti į Londoną, iš Los Andželo buvo sunkiausia išvykti dėl Keisės.

Tinsletounas jai labiausiai asocijavosi su tragedija. Jos tėvas, prieš trisdešimt metų filmavęsis epizodiniuose vaidmenyse, pragyvenimui užsidirbo pildamas degalus į turtuolių, garsenybių ir žmonių, kuriems tiesiog pasisekė gyvenime, jachtas ir katerius Marinoje del Rej. Būdamas penkiasdešimties, jis ėmėsi tapybos ir vis dar tikėjosi pripažinimo, jei ne kaip aktorius, tai galbūt kaip akvarelininkas. Deja, Siuzana suprato, kad pripažinimo jis nesulauks. Talentą jis turėjo, bet neturėjo *vidinio impulso.*

Jos motinos triumfo valanda išmušė keliantis liftu kartu su Klintu Istvudu filme „Bjaurusis Haris", nors šis kadras televizinėje versijoje buvo iškirptas. Dabar ji pardavinėjo bilietus sėdėdama „Universal Studios" kabinoje ir jau senų seniausiai buvo nustojusi svajoti.

Keisė buvo linksma, ekscentriška ir stulbinamai graži mergaitė, bet sulaukusi vos penkiolikos vieno vakarėlio metu išgėrė užkrėstą „Ecstasy" tabletę. Nuo to laiko ji guli klinikoje vegetacinės būklės. Siuzanos motina nieku gyvu neleistų atjungti gyvybės palaikymo sistemos, o Siuzana su tėvu, nors ir būgštaudami, visuomet pritarė jos sprendimui.

Dėl Keisės būklės Siuzana kaltino save. Nors tėvai ir draugai jai be paliovos kartojo, kad ji niekuo dėta, Siuzana negalėjo atsikratyti nuolatinio kaltės jausmo. Jos tėvai tąsyk buvo išvykę savaitgaliui, o Keisė buvo pakviesta į vakarėlį. Siuzana nesiryžo jos išleisti, tačiau Keisė labai maldavo, žadėjo anksti sugrįžti ir Siuzana nusileido.

Jeigu... Siuzana turbūt jau tūkstantį kartų galvojo.

Pirmuosius penkerius metus Siuzana pas Keisę praleisdavo po valandą kasdien. Ji sėdėdavo prie sesers lovos, kalbėdavo ir duodavo klausytis jos mėgstamos roko muzikos. Pamažu iš viso to liko viena valanda kas kelios dienos, o paskui kas savaitę.

Nuo tada, kai ji išvyko gyventi į Angliją, Siuzana pasimato su seserimi tik dukart per metus. Tačiau ji guodėsi, kad jųdviejų su Džonu Anglijoje uždirbami pinigai užtikrins Keisei slaugą prabangioje Orindžo apygardos ligoninėje ir sesers nereikės patikėti valstybinei slaugos įstaigai. Siuzanai buvo labai skaudu suvokti, kad ji gali prarasti ir šią galimybę padėti Keisei.

Pagaliau pačiame paskutinio skyriaus dugne ji surado savo tigrines krevetes. Bededant produktus atgal, staiga dingtelėjo mintis apie vaikus. Aleksas ir Lizė Harisonai turėjo keturis — du berniukus ir dvi mergaites — ir tarp visų jų buvo trejų skirtumas. Lizė buvo ideali motina, dėmesinga, inteligentiška, daili, linksma, ir Siuzana, kuriai žmonės su trūkumais patiko labiau nei tobulieji, savo draugei jautė iracionalią neapykantą.

O su neapykanta pasireiškė ir ilgesys.

Ji gerai žinojo: tai senasis priešas kas keletą mėnesių vis sugrįžta ir gundo ją, bet ji mokėjo jam pasipriešinti, rasdavo tvirtų kontrargumentų, žinoma, iki kito karto.

Prabilo visi ankstesni argumentai. Ji kartojo sau, kad žmonių pasaulyje jau ir taip per daug, kad vaikai sunaikina santuokos romantiką, atima iš savo tėvų jų laisvę, o norint juos išmaitinti ir išmokslinti, reikia turėti daug pinigų; kad ir kaip ten būtų, galbūt ji su Džonu negalėtų turėti vaikų net jeigu ir labai jų norėtų. Ji buvo sukaupusi visą gynybos priemonių arsenalą, deja, nė viena neveikė.

Iš tikrųjų, ji mylėjo Džoną, o Džonas nenorėjo vaikų. Be to, ji mėgo savo darbą, ir tai buvo dar viena priežastis, dėl kurios ji, net jeigu ir būtų norėjusi, negalėjo turėti vaikų. Vis dėlto Siuzanai buvo tik dvidešimt aštuoneri, vadinasi, prieš akis dar daug laiko, ir Džonas galbūt dar persigalvos. Gal atėjus laikui ji kaip nors *priverstų* jį persigalvoti. O galbūt persigalvos *ji* ir visam laikui išmes iš galvos šią mintį.

Ir vis dėlto dabartinėje situacijoje vaikai būtų neįsivaizduojami labiau nei bet kada. Tai kodėl ji dabar apie juos galvoja? Ir dar taip įtemptai.

Jos apmąstymus pertraukė skambutis į paradines duris, Siuzanai tiesiai virš galvos. Kas tai galėtų būti? Dažytojas Haris? Jis turėtų atsivežti partnerį statybininką atlikti keletą nesudėtingų darbų, pavyzdžiui, sutaisyti rūsio duris. Tačiau ne šiandien, nes jis dabar atostogauja ir atvyks tik ateinantį šeštadienį.

Ji nuskubėjo į prieškambarį. Nesuspėjus pribėgti prie durų, skambutis suskambo dar kartą. O paskui, atidariusi duris, prisiminė.

Priešais ją stovėjo aukštas vyriškis kvailoka veido išraiška, vilkintis „Telekomo“ uniforma, vienoje rankoje jis laikė įrankių dėžę, o

kitoje — didelį antspauduotą paketą. Gatvėje, už jos mažojo „Renault“, stovėjo „Telekomo“ vanas.

— Ar patogu? — paklausė jis.

— Taip, taip, žinoma.

— Buvau susirūpinęs, kad jūs pamiršote, galbūt.

— A... ne... aš, — Siuzana pastebėjo, kad jo žvilgsnis nukreiptas į rankoje jos laikomą maišelį su šaldytomis krevetėmis. — Atsiprašau, buvau rūsyje. Ne, aš nepamiršau. Nauja montažo plokštė? Pagrindinė plokštė? Jūs minėjote kažką panašaus?

— Taip, būtent.

Kiundzas šypsojosi. Jam buvo gera, labai gera būti greta jos, vėl užuosti jos kvapą. Šįkart jis nejautė spermos kvapo ir tuo apsidžiaugė; atrodo, ji nesimylėjo su savo vyru nuo jo apsilankymo pastarąjį kartą, ir jis žūtbūt panoro jai už tai atsilyginti, čia pat, ant slenksčio, jiems dar neįėjus į vidų.

Siuzana, mano mieloji, tu buvai gera mergaitė.

17

Daktaras Niūraveidis prašosi palinksminamas. O tai padaryti gali viena iš trijų dėžučių ekrane. Jei spustelėsite kurią nors iš kitų dviejų dėžučių, jis ims trepsėti kojomis, apsipils ašaromis ir truktelės svirtį, kuri atidarys liuką, ant kurio stovite. Pro liuką nukrisite tiesiai į dvokiantį kanalizacijos vamzdį, ten jums reikės įveikti tunelių labirintą, knibždantį gigantiškų žiurkių mutantų bei krokodilų žmogėdrų, ir ištrūkti į laisvę.

Viena iš dėžučių daktarą Niūraveidį informuoja apie tai, kad jūs pusryčiams suvalgėte šokolado plytelę, kita — kad valgėte traškučius, o iš trečiosios jis sužino, kad suvalgėte obuolį. Pastaroji dėžutė suteikia jam džiaugsmo visai dienai. Jo akys nušvinta, ausys ima krutėti, paskui jis uždainuoja, atsistoja ant rankų ir atbulomis atlieka salto.

— Kaip manai? — paklausė Garetas, bet nelaukė, kol Džonas atsakys. — Judame į priekį, tiesa?

— Man atrodo, kad susidūrėme su problema, — tarė Džonas ir, nepabūgęs kolegos veide pasirodžiusio priešiškumo, tęsė toliau. —

Mano galva, vaikus labiau vilios kanalizacijos vamzdis, o ne daktaro Niūraveidžio džiaugsmas. Aš jau kurį laiką dėl to nerimauju.

— Galime pakoreguoti, tačiau uždelstume programos išleidimo datą, o mes jau ir taip atsiliekame, — atsakė Garetas.

Po akimirkos jis irzliai pridūrė:

— Nė vienam iš scenarijų skaičiusių mokytojų taip nepasirodė.

Džonas stovėjo prie darbo stalo programavimo kabinete. Aplink matė dvidešimt penkis savo darbuotojus ir įprastai būtų stabtelėjęs prie kiekvieno trumpai šnektelėti. Tačiau šiandien jis stengėsi išvengti akių kontakto. Nenorėjo leistis ir į ginčus su Garetu.

Klifas Vorolsas, į arklio uodegą surištais plaukais ir senučiukės akiniais ant nosies, vilkįs neoficialia „DigiTrak" uniforma — marškinėliais trumpomis rankovėmis ir džinsinėmis kelnėmis, — sunerimęs pakėlė akis į Džoną, laukdamas pagyrimo už įdėtą triūsą kuriant Niūraveidžio grafiką. Džonas jam linktelėjo. Programoje, kurios tikslas — padėti vaikams suprasti apie mitybą, buvo apstu užsislėpusių trūkumų, tačiau jis dabar buvo pernelyg išsiblaškęs, kad galėtų sutelkti į ją dėmesį. Šiandien trečiadienis, vadinasi, liko vos šešios dienos, ir jis nusprendė šiandien, pietų metu, pranešti naujieną Garetui.

Taip pat ketino jam papasakoti apie savo susitikimą su likvidatoriumi ir apie pastarojo siūlomą turto gelbėjimo planą. Jam įgyvendinti reikėtų kelių suklastotų sąskaitų faktūrų ir vieno kito įrašo atgaline data, kitaip tariant, apsukti kreditorius. Džonas buvo labai susirūpinęs dėl to, kad Garetui tai gali pasirodyti per sunku, nes šis buvo skrupulingai, iki naivumo sąžiningas.

Džonas nusprendė savo kolegai šią idėją įpiršti paaiškindamas, kad išgelbėję bent dalį įmonės pinigų jie turėtų šansą vėl pradėti savo verslą ir grąžinti skolas kreditoriams, o Džonas nuoširdžiai ketino tai padaryti.

Jis vėl žiūrėjo į piešinius kompiuterio ekrane ir į Gareto bei Klifo nerimastingus veidus.

Sučiulbo Vorolso telefonas. Jis atsiliepė, paskui atsigręžė į Džoną.

— Stela. Skambina tau.

Džonas paėmė ragelį ir Stela informavo, kad jam skambina ponas Sarocinis. Džonui po kojomis susiūbavo grindys.

— Aš atsiliepsiu iš savo kabineto, — tarė jis. — Susitiksime pirmą, Garetai. Sėkmės darbe, Klifai!

Džonas išskubėjo. Likęs vienas savo kabinete, jis pakėlė telefono ragelį, labai aiškiai įsivaizduodamas bankininką kaip daktarą Niūraveidį.

— Pone Karteri? Tikiuosi, viskas gerai?

Ponas Sarocinis, sprendžiant iš jo balso, buvo nusiteikęs daug geriau negu penktadienį ir labiau priminė nuoširdų, rūpestingą žmogų, šalia kurio Džonas sėdėjo per Karmaiklų kviestinį pobūvį Rotušėje, o ne tą, santūrų ir bejausmį, su kuriuo neseniai pietavo. Tačiau jis buvo susinervinęs.

— Taip, ačiū. Dėkoju už pietus praėjusį penktadienį. Man buvo labai malonu apsilankyti jūsų klube.

Džonas buvo išsiuntęs bankininkui padėkos laišką jo vizitinėje kortelėje nurodytu pašto dėžutės adresu ir dabar svarstė, ar šis jį gavo.

Ponas Sarocinis nieko neužsiminė apie laišką.

— Džiaugiuosi, kad jums patiko. Man buvo malonu susitikti dar kartą ir šiek tiek artimiau jus pažinti. Ten tokia konfidenciali aplinka. Dažniausiai būna sunku rasti nuošalią vietą, ar jums taip neatrodo?

— Taip, — mandagiai atsakė Džonas, nors ir nekantravo išgirsti poną Sarocinį kalbant apie tai, kas svarbiausia. Pašnekovo tonas jam teikė vilties.

— O kaip, pone Karteri, vyksta lėšų paieškos?

— Yra susidomėjusių, — pamelavo stengdamasis suvaldyti drebulį ir suprasdamas, kad jo balsas išduoda susijaudinimą. — Tačiau kol kas nieko konkretaus.

— Hm.

Stojo ilga tyla. Džonas laukė, ką pasakys ponas Sarocinis, bet tyla užtruko.

— Gal... gal jums reikėtų daugiau informacijos? — paklausė jis galvodamas, kuo gi dar galėtų sudominti savo pašnekovą.

— Ne, manau, šiame etape užtenka tiek. Kalbėjausi su savo kolegomis, o dabar, prieš imdamasis tolesnių veiksmų, norėčiau būti tikras, kad jūsų sąlygos lieka nepakitusios.

— Taip, nepakitusios.

Džonas suko galvą. *Prieš imdamasis tolesnių veiksmų.* Tai nuskambėjo palankiai. Ką dar jis galėtų papasakoti ponui Sarociniui?

Gal ką nors buvo pamiršęs praėjusią savaitę, o gal kas nors nuo to laiko pasikeitė?

— Tiesą sakant, po pastarojo mūsų pokalbio įvyko gerų permainų, susijusių su mūsų verslu, kurios galėtų jus dominti.

— Hm? Papasakokite.

— Negaliu prisiminti, gal aš jau pasakojau apie „Microsoft"? Galbūt pavyks sudaryti neįtikimą programų platinimo sandėrį, turiu omenyje naujausią mūsų „Namų gydytojo" versiją. Jie buvo atvykę pas mus pirmadienį. Ji galėtų būti platinama kartu su jų internetine „Encarta" pakuote.

Neatrodė, kad ponas Sarocinis apie tai būtų girdėjęs.

— Gerai, — atsakė jis. — Labai šaunu, teikia daug vilčių.

Jis vėl nutilo.

— Vadinasi, jūsų sąlygos po mūsų pokalbio nepasikeitė?

— Taip.

— Jokių naujienų dėl teismo ieškinio?

— Gaila, bet jokių.

— Leiskite, pone Karteri, artimiausiomis dienomis man vėl pas jus atvykti.

Tai, kad ponas Sarocinis iki šiol nevartojo Džono vardo, atrodė neįprastas formalumas ir nederėjo prie jo geranoriško tono, pamanė Džonas.

— Banko man nustatytas terminas baigiasi ateinantį antradienį.

— Taip, be abejo, aš tai gerai žinau, — bankininko balse pasigirdo priekaišto gaida. — Kaipgi galėčiau pamiršti tokią svarbią datą? Tačiau vis tiek dėkoju, kad priminėte. Esu dėkingas už man suteiktą galimybę jums padėti. Mes dar pasikalbėsime iki antradienio.

Telefonas nutilo.

Džonas nustebęs kurį laiką žiūrėjo į ragelį, paskui padėjo jį į vietą. Sėdėjo analizuodamas skambutį. Tai, kad ponas Sarocinis jam paskambino pats, buvo neabejotinas pliusas — juk jis nebesitikėjo dar kada nors išgirsti bankininko balsą po šio išreikšto susirūpinimo dėl Zako Dencigerio.

Ūmai apimtas optimizmo Džonas paskambino Siuzanai pranešti, kad vilties vis dar yra. Tuo metu ji dalyvavo susirinkime, todėl negalėjo atvirai kalbėti, bet jos balse buvo girdėti palengvėjimas. Baigęs

pokalbį, jis nutarė Garetui nieko nepasakoti, kol iš pono Sarocinio neišgirs naujų žinių.

Jeigu tik apskritai dar išgirs.

Tačiau nuojauta Džonui kuždėjo, kad jis dar išgirsiąs bankininką. Jis vylėsi, kad ponas Sarocinis greičiau bent jau pateiks kokį nors pasiūlymą, o ne kategoriškai atsisakys jam padėti.

Vakare jis pasiūlė Siuzanai kartu nueiti į tailandiečių restoraną, šalia jų namų.

Šeimininkas juos sutiko kaip seniai nematytus draugus, abu nemokamai pavaišino stiproku kokteiliu ir visą vakarą nešė išbandyti naujų eksperimentinių patiekalų, o galiausiai dosniai pavaišino dar ir brendžiu.

Buvo jau beveik vidurnaktis, kai jie išlingavo namo, įkaušę, linksmai kikendami ir braškėdami nuo persivalgymo. Kai pasiekė namus, Džonas ėmė pašiepiamai mėgdžioti restorano savininką, tai nulipdamas nuo šaligatvio, tai vėl ant jo užlipdamas ir šūkaudamas: „Cho cho, malonia plašyč, žalioš klevetės su kokošu!“

Siuzana, isteriškai kvatodama, jį tildė ir tempė į namą. Viduje jie klupinėdami nusirengė, išmėtydami drabužius tiesiai ant miegamojo grindų, ir bene pirmą kartą per dvi savaites pasimylėjo.

Tuo tarpu Kiundzas, šeštadienio vakarą Karterių miegamajame įtaisęs vaizdo kamerą, tylėdamas stebėjo juodu savo pastogės kambaryje įrengtame ekrane, sujaudintas ir įširdintas jų lytinio akto.

Oralinis seksas, kai jie tuo pat metu tenkino vienas kitą, atrodė labai erotiškai, paskui Džonas Karteris užlipo ant Siuzanos ir įėjo į ją. Tačiau reginys, kai Džonas Karteris mylėjosi su *jo* moterimi, žeidė Kiundzą; skaudžiausia buvo matyti Siuzanos veido išraišką ir tai, kaip ji kramsnoja savo vyrui ausį, girdėti jos gilų kvėpavimą ir aimanas.

Jam buvo skaudu matyti, kaip *ji mėgaujasi tuo*.

Paskui ji parvertė Džoną aukštielninką ir atsisėdo ant jo raitomis. Tuo metu vyruko veido išraiška tapo tokia, kad Kiundzas vos begalėjo ištverti reginį. Vis dėlto jis stebėjo toliau ir matė, kaip Karteris, atlošęs galvą, ima šaukti, vaitoti iš pasitenkinimo, jo šauksmui kone pereinant į kvatojimą, kol jis galų gale pasiekė orgazmą.

Kiundzas prislėgta širdimi pagaliau išjungė ekraną. Vylėsi, kad netoli ta diena, kai ponas Sarocinis leis jam nubausti Džoną Karterį už tai, ką šis dabar darė.

Šiaip ar taip, bet Kiundzą šįvakar kai kas džiugino. Ant stalo, visiškai šalia jo, tarp „Kentucky Fried Chicken" likučių ir tuščių kokakolos skardinių, gulėjo baltas vokas su Šveicarijos pašto ženklu, o viduje buvo jam skirta dovana.

Ponas Sarocinis kartkartėmis padarydavo kažką panašaus. Kaip tik tokiais atvejais, kai Kiundzas būdavo stipriai nusiminęs, ponas Sarocinis imdavo ir padarydavo ką nors dėl jo. Tai buvo dar vienas įrodymas, kad pono Sarocinio dalis iš tiesų buvo jo galvoje ir visą laiką žinojo jo nuotaiką, jausdavo, jei tik jis būdavo nusiminęs.

Glostydamas voką, Kiundzas tyliai sau po nosimi užniūniavo.

18

Don Žuanas leidosi pro scenos grindis į pragarą. Iš visų pusių jį supo liepsnos, ir Kiundzas šypsojosi.

Pragaras.

Jis prisiminė rašytojo T. S. Elioto, kurio knygas patarė skaityti ponas Sarocinis, žodžius: „Pragaras — tai aš pats."

O Don Žuanas, leisdamasis į pragarą, nesiliovė dainavęs ir raudojęs. Vienišas. Galingas tenoras užtvindė salę. Tai buvo nuostabi muzika, todėl Kiundzas jautėsi kaip niekad laimingas. Jis dabar buvo Glaindborne, sėdėjo įsitaisęs savo ložėje, kurioje būtų tilpę keli žmonės, tačiau šįvakar ji buvo rezervuota jam vienam.

Siuzana Karter džiaugtųsi būdama čia kartu su juo. Jis šyptelėjo, skendėdamas kaskadomis ant jo virstančiuose muzikos garsuose. Taip, jai būtų buvę gera. Oras gaivus, prisotintas pasipuošusių moterų kvepalų. Ne, jų kvapai nė iš tolo negalėjo prilygti Siuzanos Karter kvapui, bet šįvakar Kiundzas dėl to nesikankino. Dabar jį džiugino Mocartas, ir jis galėjo palaukti. Laukti liko neilgai. O tada Siuzana Karter galės džiuginti jį visą likusį gyvenimą.

Tai buvo pažadėjęs žmogus, kuris visada laikosi duoto žodžio.

Grožis yra tiesa, tiesa grožis, tai viskas, ką tu žinai žemėje, ir viskas,

ką tau reikia žinoti. Tai Kitsas, prisiminė Kiundzas. Už pažintį su Kitsu jis dėkingas ponui Sarociniui.

Ponas Sarocinis jam padėjo atrasti daug grožio. Štai šį nuostabios muzikos grožį, dailės šedevrų turtus, aukštos kokybės maisto malonumus. Ir tiek daug išminties. Jis prisiminė filmą, kadaise matytą pas poną Sarocinį, jo asmeninėje kino salėje. Jame buvo kadras, kuriame aktoriai Džozefas Kotenas ir Orsonas Velsas susitinka vagonėlyje, aukštai virš Pratos atrakcionų parko Vienoje. Kaip tik toje vietoje ponas Sarocinis sustabdė juostą, nurodė atidžiai klausytis ir vėl įjungė.

Orsonas Velsas, vaidinęs Harį Laimą, atsigręžė į Džozefą Koteną, piktas, bet tvardydamasis, ir tarė: „Italai, trisdešimt metų valdant Bordžijoms, pergyveno karus, terorą ir kruvinas skerdynes, bet pasauliui davė Mikelandželą, Leonardą da Vinčį ir Renesansą. Šveicarijoje viešpatavo broliška meilė, penki šimtai metų demokratijos ir taikos, o ką jie sukūrė? *Laikrodį su gegute.*“

Tada ponas Sarocinis dar kartą sustabdė filmą, pažvelgė į Kiundzą ir paklausė, ar šis supratęs. Kiundzas, niekada nedrįstąs meluoti ponui Sarociniui, prisipažino nesupratęs. Šeimininkas jam į tai atsakė, kad ateis laikas ir jis suprasiąs.

Dabar Kiundzas žvelgė žemyn, į parterį; nusileidus uždangai, jame prapliupo plojimai. Žmonės kilo iš savo vietų, kartu su jais atsistojo ir jis ir drauge su visais suskato ploti ir šaukti „bis“. Jis įsivaizdavo esąs vagonėlyje, aukštai virš Pratos, įsivaizdavo esąs Džozefas Kotenas, o su juo kalba Haris Laimas.

Publika apačioje ir aplink jį skandavo: „Pakartot! Pakartot! Pakartot!“

Jis irgi skandavo, o paskui pravirko džiaugsmo ašaromis. Ašaros sruvo jo skruostais. Jis verkė dėl absoliutaus grožio, dėl to, kad muzika pažadino jame tokias stiprias emocijas, taip pat dėl to, kad savo širdyje jis saugojo tokią kilnią paslaptį. Jis norėjo tuo pasidalyti su visais čia esančiais žmonėmis, kaip ir jis pakerėtais muzikos. Jis troško pulti į sceną, nutildyti juos visus ir išrėkti: *Jau greit! Jau visai greit!*

Tačiau ponas Sarocinis jam niekada šito neatleistų.

Todėl Kiundzas pasitenkino jų, esančių apačioje, reginiu, stebėjo, kaip jie ploja, matė susižavėjimą jų veiduose. Kai kurie matė jį, visiškai vieną ložėje, bet niekas nė neįtarė tikrosios jo džiugesio priežasties.

Niekas nežinojo apie baltą voką jo kišenėje, apie tą patį, kuriame jam buvo atsiųstas bilietas į šią ložę. Niekas nežinojo, kad gauti iš pono Sarocinio baltą voką buvo didžiulė garbė, kuriai neprilygo niekas žemėje.

Po kelių minučių Kiundzas skynėsi kelią pro besigrūdančią link išėjimo minią. Jį pastebėjusieji matė smokingu vilkintį vyrą, aukštą, iš sudėjimo primenantį amerikietiško futbolo pagrindinį puolėją, galbūt užsienietį. Jie negirdėjo jo galvoje toliau skambančios Mocarto muzikos. Jie nieko nežinojo apie baltą voką jo kišenėje. Jie negirdėjo jo minčių, jie nežinojo to, ką žino Kiundzas, jie nieko nenutuokė apie jo paslaptį.

Jie turėtų būti dėkingi už savo nekaltumą.

Taip mąstė Kiundzas, išėjęs iš teatro ir laukdamas atvažiuojančio jo paimti juodo mersedeso limuzino.

19

Vėjas šiaušė Džono plaukus, o vandens purslai tiško ant akinių nuo saulės. Arčio katerio pirmagalys slydo veidrodišku melsvo Solento paviršiumi, greitai artėdamas prie dantytų Karališkosios jachtų eskadrilės tvirtovės sienų ir Kauzo prieplaukos. Monotoniškai gaudė sudvejintas variklis katerio viduje, o retsykiais, jiems kertant kito katerio paliktą kilvaterį, pasigirsdavo stiprus pliaukšėjimas.

Arčis dabar buvo ponas Todas farvaterių valdovas. Su siaurais akiniais nuo saulės ir raštuotais marškiniais trumpomis rankovėmis jis sėdėjo aukštai prie vairaračio, atvirame kubrike, apsuptas monitorių ir modernių navigacijos prietaisų ciferblatų, kurių būtų pakakę visatą skrodžiančiam kosminiam laivui.

Už jų, ant baltomis pagalvėlėmis iškloto viršutinio denio, nuogai išsirengusios saulėkaitoje deginosi Siuzana ir Arčio dabartinė mergina, įspūdingo grožio brunetė, ispanų modelis vardu Paila.

Arčis įmerkė pirštus į savo džiną, atskiestą tonizuojančiu gėrimu, ištraukė ledo gabalėlį ir metė jį aukšta trajektorija į Pailą. Jis pataikė jai tiesiai ant bambos. Mergina akimirksniu atsisėdo.

— Ei, tu, šunsuki!

Ji stipriai atsivėdėjusi metė kaip pakliūva atgal, ir Džonui teko susigūžti, nes ledo gabaliukas praskriejo pro pat jį ir pataikė į priekinį stiklą. Džonas nesuprato, ar Siuzana, akis paslėpusi po akiniais nuo saulės, tik guli ar miega. Jis šyptelėjo Pailai, kuri atsiprašydama pamojavo jam ranka, paskui nusigręžė ir vėl nukreipė žvilgsnį per vandenis į neapmatomą karštos birželio popietės peizažą.

Kiek tik akys užmato, šmėžavo laivai, daugiausia burlaiviai, pavieniai ir grupėmis, tačiau visi stovėjo vietoje, apatiškai nukarusiomis burėmis, laukdami, kada į jas pūstelės bent silpnas vėjelis.

Jis žiūrėjo, kaip pro šalį slenka fortas, kvėpavo druska, dumbliais ir grynu oru dvelkiančia jūra ir negalėjo atsikratyti minties, kad jau ryt pirmadienis. O ponas Sarocinis daugiau nebeskambino.

— Ir ką gi? — staiga prabilo Arčis. — Manai, kad tas tavo pažįstamas šveicaras, Sarocinis ar kaip ten jį, vedžioja tave už nosies?

— Esu tikras, kad turėjau sulaukti jo skambučio iki savaitgalio, — atsakė Džonas.

— O aš dėl tavęs paieškojau informacijos apie šį banką, — tarė Arčis.

— Nejaugi? — nustebo Džonas.

— Aha. „Vörn", tiesa? V-ö-r-n? — Arčis pakartojo po vieną raidę.

— Taip. Ačiū, ir ką gi radai?

— Nulis žinių.

— *Nulis žinių?*

— Apskritas nulis. Tačiau tai dar nieko nereiškia. „Vörn" gali būti jo komercinis pavadinimas, o registruotas gali būti visiškai kitu.

Kateris, patekęs į kelto paliktą srautą, sudrebėjo, o purslai aptraukė akinius nelyginant šydu. Džonas juos nusiėmė ir apvalė į savo druskingus marškinėlius.

— Pusė mano klientų yra bankai, egzistuojantys tik popieriuje, — tęsė Arčis. — Jei pamėgintum juos atsekti, nusigautum iki direktorių patikėtinių Lichtenšteine, atstovaujančių patikėtiniams Panamoje, o pastarieji — Kaimanų salose registruotos kompanijos antrinei bendrovei. Klasikinė mafijos pinigų plovimo technika.

Džonas paniuro.

— Manai, kad tai gali būti mafija?

— O kaip tau atrodo?

Arčis atsakė klausimu į klausimą ir išsitraukė cigaretę. Siekdamas užkaboryje padėto žibintuvėlio, atitraukė dėmesį, kateris nukrypo nuo kurso, paskui, Arčiui jį grąžinant į reikiamą padėtį, stipriai susiūbavo į šalis. Iš Džono taurės išsiliejo dalis gėrimo.

— Aš apie tai nepagalvojau.

— Ką tu žinai apie tą Sarocinį? Skamba itališkai. Ar jis italas?

— Ne, pamaniau, kad jis šveicaras, tai tik mano nuomonė, nežinau. Jis kalba labiau vokišku nei itališku akcentu.

— Ir apie jį nerandu jokios informacijos. Apie tokį niekas nėra girdėjęs.

— Tai neįprasta, tiesa?

— Yra veikėjų, kurie stengiasi likti nepastebėti. Greičiausiai tai nėra jo tikrasis vardas. Nepasiteiravai jo paties?

— O, taip, žinoma, — vyptelėjęs atsakė Džonas ir truktelėjo didelį gurkšnį iš taurės. — Pirmiausia, Arči, aš taip jam ir pareiškiau: „Gal galėčiau pasiskolinti milijoną svarų? Beje, ar jūsų pavardė tikra?"

Arčis suniurnėjo, o jo dėmesį patraukė mirksintis oranžinis taškelis viename iš navigacijos prietaisų ekranų.

— Po velnių, ką tai galėtų reikšti? — tarė jis, sukiodamas porą rankenėlių. Tada įjungė pagalbos žinyną ir ėmė atidžiai skaityti. — Žiūrėk tiesiai.

— Klausau.

Džonas nenuleido akių nuo vandens kelio: tokiu pat kaip jų greičiu skriejo burlaiviai.

Toliau skaitydamas žinyną ir krapštydamasis su dar daugiau rankenėlių ir mygtukų, Arčis pratarė:

— Gal tai ir avantiūra, bet aš susisiekiau su vienu klientu arabu, norinčiu įsigyti technologijų kompaniją. Padariau tau gerą reklamą.

— Ačiū. Užkibo?

Arčis dvejojo.

— Nepasakyčiau, tačiau kategoriškai neatsisakė. Gal dar susidomės. O kaip tavo reikalai su Didžiuoju Džimu?

Tai buvo Arčio rekomenduotas likvidatorius. Džonas buvo rūpestingai užpildęs ir pasirašęs šūsnį klastočių, atbuline data sužymėjęs dokumentus, kuriuos padėjo parengti Didysis Džimas, o dabar nervinosi: juk jis pirmą kartą gyvenime elgėsi taip nesąžiningai, nors

likvidatorius jį ir buvo patikinęs, kad taip elgiamasi visada, kad tokia praktika įprasta tarp visų bankrutuojančių kompanijų.

Arčio arabas neatrodė esąs perspektyvus investuotojas, todėl Džonui kilo įtarimas, kad draugas apie jį užsiminė tik ūpui pakelti. Jis labai bijojo rytojaus ir to, kas turės įvykti ateinančią savaitę. Rytdiena jį *šiurpino.* Jis turės atskleisti tiesą Garetui ir visiems savo darbuotojams, tačiau prieš tai paskutinį kartą pamėgins susitarti su Zaku Dencigeriu. Džonas buvo prašęs savo advokato, kad šis susitartų dėl susitikimo ryt — norėjo Dencigerį įtikinti, jog žlugus „DigiTrak" jis pats negaus nė sudilusio skatiko.

Vis dėlto Džonas iš šio susitikimo per daug nesitikėjo. Be Kleiko, kuris atrodė tik turįs šiokių tokių žmogaus bruožų, Dencigeris buvo bene labiausiai atstumiantis Džono kada nors sutiktas asmuo.

— Viskas aišku! — ūmai šūktelėjo Arčis. — Oranžinis signalas. Virš mūsų skrenda lėktuvas!

— O, mums tai labai svarbu žinoti, — atsakė Džonas.

Arčis sužvairakiavo, nesuprasdamas, ar jo draugas kalba rimtai, ar jį tik erzina.

Džonas paprastai atvykdavo į darbą prieš aštuntą, bet šį pirmadienį rengdamasis jis vos vilko kojas. Siuzana akivaizdžiai susijaudinusiu balsu palinkėjo jam sėkmės ir — tai buvo neįprasta — išskubėjo į darbą anksčiau už jį.

Kadangi iš namų išvyko vėliau, pateko į didelę spūstį, todėl į kontorą atvyko tik penkiolika minučių po devintos. Stela pasisveikinusi pranešė naujieną, kad jam skambinęs Kleikas ir norėjęs pasakyti kažką svarbaus.

— Eina jis velniop, — atkirto Džonas, nustebindamas savo sekretorę.

Įėjęs į kabinetą, Džonas trinktelėjo durimis, pasikabino švarką, paskui atsisėdo prie stalo ir įjungė kompiuterį. Priešais jį gulėjo šūsnis laiškų, dar kiti laukė elektroniniame pašte, o jis neturėjo jokio noro juos skaityti. Skaudėjo nugarą ir pečius, įdegusius saulėje vakar, plaukiojant Arčio kateriu.

Ko skambino Kleikas? Norėdamas priminti tai, ką jis ir pats gerai

žinojo, kad iki termino pabaigos liko tik dvi dienos? O gal tam, kad piktai pasidžiaugtų? Truputį aprimęs Džonas paskambino vidaus telefonu Stelai ir paprašė sujungti jį su banko valdytoju.

Kleikas netrukus atsiliepė. Sprendžiant iš jo balso, neatrodė, kad tai tas pats Kleikas, su kuriuo Džonas buvo susitikęs beveik prieš mėnesį.

— Pone Karteri? — prabilo jis. — Tai *labai* džiuginanti žinia!

Džonui dingtelėjo, kad šis bus nenugirdęs, ką sakė jo sekretorė, ir pamanęs, jog kalba su kuo nors kitu. Vienintelė tikrai džiuginanti žinia būtų buvusi ta, kad Kleikas mirtinai serga arba palieka banką. Apie ką, velniai rautų, jis kalba?

— Ką konkrečiau jūs turite omenyje? — atsargiai pasidomėjo Džonas.

— Pusantro milijono svarų sterlingų iš „Vörn“ banko, — dabar šiek tiek sutrikęs atrodė Kleikas.

Džonas išgirdo atsakymą, tačiau jam prireikė kelių sekundžių suprasti, apie ką kalbama.

— *„Vörn“* banko? — galiausiai pakartojo jis, tankėjant pulsui.

— Tikiuosi, pone Karteri, jūs žinote apie tai? — Kleiko balsas išdavė, kad jis neblogos nuotaikos.

— Taip... aš... aš, — Džonas ėmė dumti akis, — aš vedžiau derybas su jais, bet...

Jis nebuvo tikras, ką reikėtų sakyti toliau, ir per daug susijaudinęs, kad galėtų blaiviai mąstyti.

— Nesitikėjau, kad pinigai bus taip greitai...

— Ponas Sarocinis man davė detalius nurodymus. Vieno ir penkių dešimtųjų milijono svarų sterlingų suma buvo pervesta iš „Vörn“ banko Ženevoje, Šveicarijoje, ir padėta į laikinąją sąskaitą, kurią jie atsidarė pas mus iki to laiko, kol bus sutvarkyti reikalingi dokumentai, o tada juos perves į „DigiTrak“ sąskaitą. „Vörn“ bankas mums leido suprasti, kad jie tikisi atlikti pinigų pervedimą iki šio savaitgalio. Atsižvelgdamas į aplinkybes, pone Karteri, reikalui esant, esu pasirengęs keliomis dienomis pratęsti mano banko jums nustatytą pradinį terminą.

Džonas negalėjo patikėti tuo, kas vyksta. Jis norėjo apsikabinti poną Sarociní ir jį stipriai suspausti savo glėbyje. Akyse tvenkėsi ašaros, balsas drebėjo. Jis tvardėsi, stengdamasis nusiraminti, nenorėdamas išsiduoti Kleikui esąs visiškai apstulbęs.

— Ačiū, — tarė jis ir vėl nutilo, stengdamasis suvaldyti emocijas. — Dėkoju, kad palauksite.

— Joks bankas nenorėtų, kad vertingas klientas pasitrauktų iš verslo, — atsakė Kleikas. — Patikinu jus, pone Karteri, kad niekas kitas šia naujiena nesidžiaugia taip kaip aš.

— Nė neabejoju, — patvirtino Džonas, nukęsdamas banko valdytojo veidmainystę. Šiam žmogui jis dabar jautė bemaž tokį pat dėkingumą kaip ir ponui Sarociniui.

Vos tik baigęs pokalbį su Kleiku padėjo ragelį, telefonas ir vėl suskambo. Tai buvo Stela. Su juo dabar nori kalbėti ponas Sarocinis.

— Man ką tik skambino iš mano banko, — jam paaiškino Džonas. — Ačiū jums... Esu jums nepaprastai dėkingas.

Ponas Sarocinis prabilo šaltu, oficialiu tonu:

— Mes padėjome šiuos pinigus į jūsų banką, norėdami parodyti savo gerą valią. Tačiau jums dar reikės priimti mūsų sąlygas.

Džonas jį vos išgirdo. Jis dabar galvojo apie Siuzaną, apie jos veido išraišką, kai praneš jai naujieną apie tai, kad jam nieko nereikės pasakoti nei Garetui, nei kitiems darbuotojams; galvojo ir apie namą, kuriame jie galės gyventi toliau. Jam nerūpėjo jokios sąlygos, jis buvo nusiteikęs su jomis sutikti.

— Žinoma, — atsakė jis.

— Gal jūs ir jūsų žmona vakare galėtumėte atvykti į mano klubą ir drauge su manimi pavakarieniauti?

— Ir mano žmona? — Džonas truputį nustebo.

— Taip, norėčiau su ja susipažinti.

Toks keistas prašymas Džoną nustebino, bet jis gerai prisiminė, kad jiedu su Siuzana šiam vakarui nieko nenumatę, o jei ir būtų ką numatę, tai atidėtų.

— Be abejo, taip... aš... esu tikras, kad ji apsidžiaugs.

— Gerai, — atsakė ponas Sarocinis. Jo balsas skambėjo taip pat oficialiai, bet vargu ar Džonas atkreipė į tai dėmesį. — Mano vairuotojas paims jus abu iš namų šįvakar, septintą trisdešimt.

Džonas taip džiaugėsi, o mintys galvoje sukosi tokiu pašėlusiu greičiu, kad jam terūpėjo viena — greičiau paskambinti Siuzanai ir pasidalyti su ja naujiena. Džonui nė į galvą nedingtelėjo, kad jis niekada nėra sakęs ponui Sarociniui savo namų adreso.

— Septintą trisdešimt, — pakartojo jis. — Puiku.

20

Pono Sarocinio klube buvo tylu, ir Džonas pagalvojo, kad ši vieta labiau tinkama pietums nei vakarienei. Žinoma, reikia atsižvelgti į tai, kad buvo pirmadienio vakaras: užimti tik keli staliukai, o kai kurie išvis nepadengti. Vienas pagyvenęs darbuotojas stropiai rikiavo stalo įrankius ant gretimo stalo.

— Napos slėnis, — tarė ponas Sarocinis. — Taip. Prancūzai turi daug priežasčių dėkoti amerikiečiams. Kai filoksera tūkstantis aštuoni šimtai aštuoniasdešimtaisiais sunaikino daugybę puikių vynuogynų Bordo provincijoje, jie buvo atsodinti iš šakniastiebių, atvežtų iš Rytinės pakrantės. Ar esate buvusi kuriame nors iš vynuoges auginančių regionų, ponia Karter? Gal žinote Napos slėnį?

Jie sėdėjo nišoje, kuri jau negalėjo būti nuošalesnė. Džonas žiūrėjo į poną Sarocinį pro nedidelę krištolo vazą su geltonais gvazdikais. Bankininkas valgė putpelių kiaušinius. Siuzana, kuriai buvo atnešta lėkštė su Parmos kumpiu ir melionu, atsakė teigiamai.

Šįvakar ji atrodė stulbinamai gražiai, ir Džonas dabar didžiavosi ja labiau nei bet kada anksčiau. Buvo apsirengusi naują moterišką kostiumą, kurį paskubomis nusipirko, Džonui paskambinus ir pranešus gerąją naujieną; pilko akmens spalvos švarkelis su juodais abstrakčiais ženklais, o prie jo puikiai derėjo elegantiškas vienspalvis sijonas. Po švarkeliu ji vilkėjo vienspalvę baltą palaidinukę atverčiama apykakle ir buvo pasidabinusi sidabriniu pakabučiu ant aksominės juostelės, kurią ryšėjo po kaklu. Ji visada rengėsi dailiai, tačiau Džonas niekada nebuvo matęs jos atrodančios taip prašmatniai kaip šįkart.

Ponas Sarocinis išpyškino eilę miestelių, kaimų ir vynuogynų pavadinimų, o Siuzana jam entuziastingai palaikė pokalbį. Ji kalbėjo apie dirvožemį, šlaitus, kanjonus ir slėnius, apie rūšinį tankumą, dirvos rūgštingumą, vėlyvą derliaus nuėmimą, ir Džonas prisiminė, kad prieš porą metų ji redagavo knygą apie Kalifornijos vynus, specialų mokslinį vadovą apie vyno industriją.

Ponas Sarocinis pakėlė savo vyno taurę ir tarė:

— „Neatmesk seno draugo, nes naujas negali jam prilygti. Naujas draugas yra kaip jaunas vynas, — tik kai jis pasensta, geri su malonumu“, — jis įdėmiai stebeilijo į Siuzaną.

— Ekleziastikas, — atsakė ji.

Ponas Sarocinis nusišypsojo.

— Nuostabu.

Tada jis atsigręžė į Džoną.

— Turite nuostabią žmoną, pone Karteri. Ar jūs tai suprantate?

Siuzana linksmai nusijuokė.

— Kartais jam reikia tai priminti.

Džonas vyptelėjo. Jis nulupo putpelės kiaušinį, padažė jį į druską ir ėmė valgyti. Anksčiau niekada nebuvo jų ragavęs, todėl nusprendė, kad jeigu jau ponas Sarocinis valgo juos kasdien, tai jie turėtų būti nepaprasti. Tačiau kiaušinis jį nuvylė. Džonui pasirodė, kad jis toks pat prėskas kaip paprasčiausias kietai virtas kiaušinis.

Siuzanai buvo linksma: ji iškart pamėgo poną Sarocinį. Jai patiko jo elegantiška išvaizda, senamadiškas rafinuotas žavesys, kultūringa kalbėsena, linksmos liepsnelės akyse, o atspėti šio žmogaus amžių buvo sunku. Kartais jo bruožai atrodydavo švelnūs, kone gležni, ypač kai jis mažais kąsneliais valgė krevetes ir duoną su sviestu, kramtydamas iš lėto, tarytum senukas, bijantis užspringti. Tačiau po kiek laiko, kai jis pajudėdavo arba kalbėdamas imdavo gestikuliuoti išpuoselėtomis rankomis, negalėjai nepastebėti užtikrintumo ir pasitikėjimo savimi, kurie kaip ir stiprybė tryško iš jo tiesaus lieso kūno. Tomis akimirkomis Siuzana išvysdavo jame didelę jėgą, grakštumą ir liūto galią.

Tai buvo žmogus, kurį ji mielai būtų norėjusi turėti kaip savo dėdę arba senelį. Jis tiek daug žinojo ir tryško aistra gyventi, ji jautė, kad galėtų kalbėti su juo amžinai.

Pokalbis pakrypo nuo vyno prie operos. Džonas jos nemėgo. Jis žinojo, kad Siuzanai opera patinka, tačiau dabar vis tiek stebėjosi jos supratingumu ir sugebėjimu palaikyti pokalbį su ponu Sarociniu, kurio enciklopedinės žinios apie vyną buvo niekas, palyginti su jo kompetencija operos klausimu. Džonas pasijuto esąs pašalinis, eliminuotas iš pokalbio, bet jis tam neprieštaravo. Tai nuostabu, galvojo jis. Siuzana ir ponas Sarocinis kuo puikiausiai rado bendrą kalbą, ji sužavėjo bankininką ir vien savo rankomis užtikrintai pirmavo kovoje dėl pinigų.

Džonas nulupo paskutinį kiaušinį, o jie tuo tarpu lygino Rimskio-Korsakovo operas, kiekvienas gindamas savo mėgstamą kūrinį, o

vėliau, patiekus ėrienos pjausnius, prašneko apie baletą. Apie baletą Džonas išmanė dar mažiau, o nekentė jo labiau nei operos.

Tačiau iš žmonos akių suprato, kad ji sužavėta. Siuzana su potencialiu Džono verslo partneriu bendravo visiškai laisvai, nesistengdama jam pademonstruoti savo gerų manierų ar įprasto mandagumo. Ji iš tiesų rado bendrą kalbą su šiuo žmogumi. Ponas Sarocinis jau kūrė planą (žinoma, Džonui leidus, šypsodamas paaiškino jis) kurią nors dieną pasikviesti Siuzaną pietų, o paskui jai parodyti savo mėgstamą galeriją, kambarį su kabančiais viduramžių dailininkų paveikslais, apie kuriuos žinojo tik nedaugelis. O galbūt vieną vakarą — ir į koncertą? Į Glaindborną prieš sezono uždarymą. Džonas irgi turėtų apsilankyti Glaindborne, jiems reikėtų pasižiūrėti ką nors prieinamo, pavyzdžiui, ką nors iš Mocarto. Kad ir „Don Žuaną" — ar Džonas norėtų pamatyti „Don Žuaną"?

Džonas ūmai suprato, kad ir Siuzana, ir ponas Sarocinis žiūri tiesiai į jį, laukdami atsakant į klausimą, kurio jis neišgirdo.

— Atsiprašau, — ištarė jis, — buvau už tūkstančių mylių.

— Ponas Sarocinis kviečia mus į į Glaindborną, — paaiškino Siuzana. — Ar nenorėtum į „Don Žuaną"? Manau, tau patiktų, tai nesudėtinga.

Džonas pagalvojo, kad jis tą vakarą geriau praleistų kur nors ligoninėje, ant operacinio stalo, kur jam be anestetikų pašalintų tulžies pūslę, nei sėdėtų operoje, vis dėlto garsiai to nepasakė. Užuot paprieštaravęs, mandagiai atsakė:

— Man būtų malonu.

Po vakarienės jie perėjo į erdvią klubo svetainę, kurioje buvo tik jie vieni, ir įsitaisė odiniuose krėsluose aukštais atlošais. Netrukus buvo atnešta kava, o ponas Sarocinis pasiūlė Džonui brendžio ir neatstojo tol, kol šis nenusileido. Bankininkas užsisakė vieną ir sau. Paskui Džonas suabejojo, kai jam buvo pasiūlyta „Montecristo" cigarų, tačiau paėmė vieną, prieš tai perskaitęs Siuzanos žvilgsnyje: „Drąsiau, gali rūkyti!" Bankininkas taip pat paėmė vieną.

Pokalbis pakrypo apie anglų poetus romantikus. Ponas Sarocinis labai vertino Šelį ir padeklamavo visą „Valdovų valdovą Ozimandiją", negana to, jei tik Džonas jį gerai prisiminė, pažodžiui.

Literatūroje Džonas orientavosi geriau, todėl pagaliau ir jis galėjo

įsitraukti į pokalbį kaip deramas pašnekovas. Tačiau jis buvo bepradedąs nervintis. Visą vakarą ponas Sarocinis nė karto neužsiminė apie reikalus, todėl Džonas norėjo pereiti prie pastarosios temos, juoba kad bankininkas dabar buvo geros nuotaikos. Jis instinktyviai jautė — šiuo metu pats geriausias laikas deryboms.

Sakytum tai pajutęs, ponas Sarocinis pakeitė padėtį krėsle. Kurį laiką jis krapštinėjosi prie savo cigaro, paskui išpūtė keletą tirštų dūmų debesų ir atsargiai, kad nenubarstytų nė kruopelytės pelenų, padėjo jį į peleninę. Tada pakėlė brendžio taurę, suėmė ją palei kraštus abiejų rankų pirštais ir įsistebeilijo į jos turinį.

— Man džiugu, — tarė jis, — kad būdami kartu galime jaustis taip jaukiai.

Jis persmeigė juos po vieną savo skvarbiu žvilgsniu, priversdamas Džoną pasijusti nepatogiai.

— Kaip miela, kad mes turime tiek daug bendrų interesų, — bankininkas plačiai, draugiškai nusišypsojo. — Tačiau tarp mūsų yra dar šis tas bendra.

Džonas laukiamai žiūrėjo į poną Sarocinį, žįsdamas savo cigarą ir bandydamas jį atgaivinti. Tai buvo pirmas jo cigaras po kelerių metų pertraukos, kvapas jam patiko, tik gerklėje degė ir buvo sausa.

— Suprantate, pone ir ponia Karteriai, jūs neturite vaikų. Mudu su žmona taip pat esame bevaikiai, bet šiuo atžvilgiu yra vienas skirtumas. Jūs vaikų neturite todėl, kad patys taip apsisprendėte, tačiau mudu negalime jų turtėti dėl nelaimingai susiklosčiusių aplinkybių, — jis nutilo, gurkštelėjo šlaką brendžio, o kai vėl prabilo, balse buvo girdėti liūdesio gaida. — Mano žmona negali pastoti ir išnešioti kūdikio dėl jai prieš kelerius metus atliktos operacijos.

Džonas pažvelgė į Siuzaną — ši žiūrėjo į bankininką, akivaizdžiai jį užjausdama. Ji vėl pabandė nuspėti šio žmogaus amžių. Jis tikriausiai bebaigiąs šeštą dešimtį, galvojo ji, mažų mažiausiai, o gal ir kiek vyresnis. Turbūt jo žmona yra gerokai jaunesnė.

Smiliumi vedžiodamas palei taurės kraštelį, it būtų glostęs katiną, ponas Sarocinis tęsė toliau:

— Štai jums mano pasiūlymas. Esu pasirengęs duoti jums, pone Karteri, milijoną svarų sterlingų, kurie jums reikalingi atsiskaityti su banku, be to, penkis šimtus tūkstančių sumokėti už įkeistą namą, o

„Vörn“ bankas įsigytų penkiasdešimt vieną procentą jūsų įmonės paprastųjų akcijų.

Ponas Sarocinis nutilo ir paėmė iš peleninės savo cigarą, tuo tarpu Džonas įtemptai mąstė. Iš pirmo žvilgsnio tai atrodė neblogai, daug geriau nei jis tikėjosi. Bankas, įsigyjantis verslo įmonės paprastųjų akcijų, paprastai norėtų nuo trisdešimties iki trisdešimt penkių procentų, tačiau, atsižvelgiant į aplinkybes ir į tai, kad joks bankas neleistų tokios stambios sumos, skirtos investicijoms, naudoti asmeniniams tikslams... Siūlomas sandėris, kuo daigiau Džonas apie tai mąstė, vis labiau atrodė neįtikimai palankus.

Netrukus ponas Sarocinis tęsė:

— Mainais į tai norėčiau, kad jūs taptumėte surogatiniais tėvais kūdikio, kurio mudu su žmona negalime turėti, — jis giliai įtraukė cigaro dūmą ir išpūtė ilgą jo kamuolį tiesiai į tinkuotas lubas.

Džonas žiūrėjo į jį nesuprasdamas, ar teisingai išgirdo. Jis pagavo Siuzanos žvilgsnį, kuriame pastebėjo tokį pat netikrumą.

— Surogatiniais tėvais? Ką jūs konkrečiai turite omenyje?

Ponas Sarocinis įdėmiai spoksojo tiesiai Džonui į akis.

— Ponia Karter būtų dirbtinai apvaisinta — klinikoje, be abejo, — mano paties sperma. Kol gimtų kūdikis, ji turėtų elgtis kaip jo natūrali motina. Paskui vaikelį atiduotumėte mano žmonai ir man.

Džonas atsigręžė į Siuzaną. Ji buvo išblyškusi ir nustėrusi iš nuostabos. Jos akys klausė: „Kas čia, po galais, vyksta?“ Jis, irgi žvilgsniu, atsakė nieko nesuprantąs. Giliai viduje pajuto stingdantį šaltį, tarytum jam būtų mestas gelbėjimosi lynas, kuris tuojau, Džonui nesuspėjus į jį įsitverti, buvo negailestingai atimtas. Jis negalėjo patikėti tuo, ką šis žmogus ką tik pasakė.

Siuzana drebančiu balsu paklausė:

— Kodėl? Noriu paklausti, kodėl aš... mes?

Ji buvo stipriai sumišusi ir bandė ką nors įskaityti savo vyro ir pono Sarocinio veiduose.

Ponas Sarocinis, sakytum būtų tikėjęsis tokios reakcijos, ramiai pareiškė:

— Ponia Karter, noriu jus užtikrinti, kad jūsų vyras visiškai nieko nežinojo apie šį pasiūlymą. Patikėkite, tarp mūsų nebuvo jokio slapto susitarimo.

Apstulbusi Siuzana stengėsi mąstyti blaiviai ir pasakyti ką nors, kas padėtų Džonui išsaugoti sandėrį. Juk yra šimtai moterų, kurios pasirengusios už pinigus pagimdyti surogatinį kūdikį. Jei bankininkas nori, ji galėtų rasti tokią moterį, o Amerikoje veikia net specialios organizacijos, ji pati skaičiusi apie tai.

— Aš nenorėčiau tuo užsiimti, bet būčiau laiminga, jei galėčiau padėti jums rasti tokią moterį, — paaiškino Siuzana. Jos balsas atrodė ramesnis negu ji jautėsi iš tikrųjų.

Ponas Sarocinis nusišypsojo.

— Ponia Karter, supraskite, parinkti motiną savo vaikui, kai kriterijai yra labai aukšti, ne taip ir paprasta. Svarbu ne tik gera išvaizda, bet ir nepriekaištinga sveikatos istorija, aukštas intelektas. Jūs atitinkate visus šiuos reikalavimus.

Negalėdama sulaikyti pykčio, kurį sukėlė jo atsaini arogancija, Siuzana pratrūko:

— O, nejaugi? Iš kur jūs žinote, kad aš turiu šias savybes? Iš kur žinote, kad mano smegenyse nėra sugedusios schemos arba kad nesergu jokia įgimta liga?

Bankininkas leido jai išlieti pyktį neparodydamas nė trupučio pagiežos.

— Atleiskite man, kad be jūsų sutikimo rinkau man reikalingą informaciją, — jis raminamai nusišypsojo ir iškėlė rankas. Dabar jo balsas atrodė gilus ir nuoširdus. — Ponia Karter, aš suprantu, kad tai, ko prašau, turės begalę pasekmių ir sukels daugybę emocijų. Aš nesitikiu, kad jūs man atsakysite šįvakar, o ir pats nenorėčiau, kad duotumėte atsakymą iškart. Jūs turite labai gerai viską apsvarstyti, pasikalbėti apie tai dviese ir, prieš duodami atsakymą, būti absoliučiai tikri savo sprendimu.

Siuzana vėl atsigręžė į Džoną ir priekaištaujamai paklausė:

— Ką jam papasakojai apie mane? Ką pasakei?

— Nieko, mieloji, — jis papurtė galvą ir vos girdimu balsu pridūrė. — Nieko. Aš nieko apie tai nežinojau.

Ilgai buvo tylu. Nepajėgdama atlaikyti Sarocinio žvilgsnio, Siuzana žiūrėjo kažkur kitur, tik ne į jį. Tyrinėjo paveikslus, išblukusias užuolaidas, baldus, stipriai aptrintą kilimą. Išsigandusi ir jausdamasi

beviltiškai nesaugi, ji nuleido ranką nuo kėdės, ant kurios sėdėjo, krašto, ieškodama Džono rankos, norėdama ją paliesti, palaikyti savojoje, deja, nerado.

Namo jiedu važiavo įsitaisę ant galinės mersedeso sėdynės, Siuzana buvo įsitvėrusi Džono rankos, bet paskui staiga nuo jo pasitraukė ir atsirėmė į šoninį automobilio langą, skruostu priglusdama prie šalto stiklo, akies krašteliu stebėdama pro šalį tyliai slenkančią tamsą ir mirksinčias šviesas.

Automobilyje buvo tik vairuotojas ir jie. Ponas Sarocinis liko klube, tikriausiai jis dar ir dabar ten sėdi, tiesa, ji nebuvo tuo tikra, neregistravo jo planų, tik jautė palengvėjimą, kad galėjo pasišalinti. Ji labai norėjo paprašyti Džono, kad jis sustabdytų šį automobilį, norėjo išlipti, kad nė vienos sekundės nereikėtų likti pono Sarocinio kišenėje. Vis dėlto susilaikė. Širdis stipriai daužėsi. Ji pyko ant Džono, juk tai jis surengė šį susitikimą, jis *turėjo* žinoti. Jie abu — Džonas ir ponas Sarocinis — viską planavo.

Ir kodėl jis, velniai rautų, jai nieko nepasakė? Nejaugi tikrai manė, kad ji kuo ramiausiai ištars jam: „Taip, mielasis, žinoma. Gal galėčiau dar kuo nors prisidėti prie tavo verslo?"

Staiga Siuzana pajuto jam neapykantą.

Jiems išvykus iš klubo, Džonas beveik nepratarė nė žodžio. Dabar ją apsikabino ir norėjo prisitraukti arčiau savęs, bet ji nė nekrustelėjo.

— Brangioji, atleisk man, aš nieko nenutuokiau. Nė nenumaniau. Patikėk manimi.

Jo balsas buvo toks silpnas, toks apgailėtinas ir bejėgiškas. O gal jis sako teisybę? Ji vėl paėmė jį už rankos, palaikė ją savojoje, paskui stipriai spustelėjo — šiaip ar taip, jis buvo vienintelė jos atrama, — ir netrukus Džonas atsakė tuo pačiu.

Siuzana galvojo apie tai, kokie linksmi jie buvo šįvakar ir į kokią beviltišką padėtį pateko. Apie tai, kad į „Magellan Lowry" gali ateiti naujas savininkas ir ji po mėnesio gali likti be darbo. Apie „DigiTrak". Apie namą. Apie Keisę.

Pusantro milijono svarų sterlingų.

Devyni mėnesiai — ne taip jau ir ilgai. Kas žino, gal ji net nepastos. O jeigu ji nors pabandytų, tai gal ponas Sarocinis leistų pasilikti pinigus. Be to, didelis čia daiktas — gimdyti. Tai kur problema? Ji galėtų pagimdyti, paskui kūdikį iš jų paimtų, ir jiedu vėl gyventų kaip gyvenę.

O tada ji ėmė svarstyti, kaip nėštumas paveiktų jų meilę vienas kitam. Juk šis vaikas būtų nuo kito vyro. Ar jos santykiai su Džonu liktų tokie patys? Siuzana atsisuko į Džoną ir pažvelgė jam į akis. Ji labai mylėjo šį žmogų. Jis buvo jos visas gyvenimas. Ar dėl to, ką jai tektų padaryti, buvo verta rizikuoti meile?

Tuo tarpu Džonas, sėdėdamas tyloje, mąstė apie tą patį. Jis bandė įsivaizduoti, kaip jausis, kai Siuzanoje bręs nauja gyvybė, pradėta iš kito vyro spermos, ir ši mintis visiškai sugadino nuotaiką. Pyko ant pono Sarocinio, pyko dėl to, kaip šis juo manipuliavo ir kaip jis buvo apkvailintas savo žmonos akyse.

— Apie tai negali būti nė kalbos, — tarė jis.

21

„Einšteinas pasakė: „Aš noriu suprasti, kaip Dievas kūrė šį pasaulį. Man nerūpi vienas ar kitas reiškinys. Aš noriu suprasti Jo mintis, o visa kita tėra tik smulkmenos."

Puiku, Siuzana neturėjo jokio vargo su šia pastraipa. Ji skaitė toliau. „Einšteinas pasakė: „Žmonės kaip mes, tikintys fizika, žino, kad skirtumas tarp praeities, dabarties ir ateities yra tik sunkiai įveikiama iliuzija."

Siuzana pasitrynė skaudamas akis. Kūnas buvo pavargęs po bemiegės nakties, kurią ji praleido vartydamasi nuo šono ant šono ir be perstojo narpliodama pono Sarocinio pasiūlymą.

Vienu metu ji net pagalvojo, kad tuo atveju, jei Džonas niekuomet nenorėsiąs turėti vaikų, jai tai būtų vienintelė galimybė patirti gimdymą; tačiau netrukus mintis apie tai, kad būtų apvaisinta kažkieno kito, net jeigu ir klinikiniu būdu, ją stipriai išgąsdino. O suvokusi, kad jai tektų gyventi su tuo ne tik devynis nėštumo mėnesius, bet ir visą likusį gyvenimą, Siuzana kiekvieną kartą nuspręsdavo, kad ji tikriausiai negalėsianti žengti šio žingsnio.

Koridoriuje, anapus jos ankšto kabineto sienų, vyko gyva diskusija apie galutinį knygos, kurią reikėjo greičiau atiduoti spausdinti, redagavimo terminą. Siuzana sėdėjo tarp rankraščių kaugių. Ji siurbtelėjo kavos, paskui, išvydusi kompiuterio ekrano kamputyje mirksint mažytį ženkliuką, patikrino savo elektroninį paštą; gautas laiškas nebuvo svarbus, tik pastaba apie tai, kad dviem savaitėmis keičiasi išleidimo data.

Už lango pliaupė lietus. Stipri vasaros liūtis čaižė stogą, atstojantį visą jos panoramą; aukštai virš stogo, tamsiai pilko dangaus fone, siūbavo metalinė keliamojo krano sija. Jai patiko, kad jos kabinetas įsikūręs mansardoje. „Magellan Lowry“ persikėlė į šį pastatą prieš septyniasdešimt metų, ir daugelis kabinetų, taip pat ir jos pačios, atrodė nuo to laiko nė karto neperdažyti. Tačiau jai tai buvo nė motais, ši detalė tik dar labiau išskyrė pastatą iš kitų, ir jai dėl to buvo tik maloniau atvykti į darbą. Įtrūkimai sienose, iškritusio tinko plyšiai, bjaurios drėgmės dėmės buvo apklijuotos knygų viršelių eskizais, kartono lapais ir blizgančių žurnalų fotokopijomis. Ar daug žmonių Londone, mąstė ji, galėjo pasigirti turį savo kabinetuose dujinius šildytuvus?

Ji vėl grįžo prie Fergiuso Donlivajaus knygos rankraščio, bet kaip tik tuo metu suskambo telefonas. Skambino jos sekretorė, Hermiona, nepaprastai sumani „slounė“*, besidarbuojanti ne tik pas ją, bet ir pas Keitę Foks, ir pranešė, kad telefonu su ja norėtų pasikalbėti Markas Rivas. Šįryt jis skambino jau antrą kartą ir prašė perduoti, kad reikalas skubus.

Siuzana atsiliepė:

— Labas, Markai. Atsiprašau, kad neatskambinau — užtrukau redaktorių posėdyje, užsitęsusiame ilgiau negu tikėjausi.

Markas Rivas buvo leidyklos agentas, Siuzana jį ypač mėgo. Jis turėjo išlavintą uoslę, kuri jam leisdavo atrasti naujus gerus mokslinių knygų autorius, turinčius originalių idėjų, be to, labai gerai jautė, ko reikia leidyklai.

— Kaip sekasi? — pasiteiravo jis. — Kas naujo dėl?..

Jam nereikėjo baigti sakinio. Visiems aliai vieno rūpėjo, kas lau-

* *Sloane* (angl. slengas) — jaunos turtingos, nerūpestingą gyvenimą mėgstančios anglės, dažniausiai gyvenančios Londone, Slouno rajote. Dar vadinamos „Sloaner Ranger“ (Slouno bastūnės?).

kia „Magellan Lowry“, kai nauja kompanija įsigis kontrolinį akcijų paketą, ne išimtis buvo ir Rivas.

— Pastarąją savaitę nieko naujo neįvyko. Vis dar sklando gandai apie atleidimus iš darbo. Specializuotoje spaudoje tai neigiama.

— Mačiau.

— Klausau tavęs, — priminė ji.

— Siuzana, ką tik suradau naują autorių, jo pavardė — Džulianas Devitsas. *Daktaras* Džulianas Devitsas. Stulbinamos išvaizdos, labai žavi asmenybė, šį rudenį BBC2 televizijoje ves septynių dalių autorinę laidą apie genetiką „Genų loterija“. Jis suprantamu stiliumi yra parašęs knygą apie paveldimas ligas, ir aš tuojau pat prisiminiau tave.

— O kiek dar be manęs? — paklausė ji linksmai nusiteikusi.

— Dar keturis, — atsakė jis, tačiau Siuzana žinojo, kad tai gali reikšti ir aštuonis.

— Ar bus galima susipažinti ir pareikšti savo nuomonę?

— Knygą visi gausite vienu metu.

— Ir kiek pinigų tau reikės?

— Labai daug, — atsakė jis.

Siuzana truputį abejojo.

— Betgi apie genus ir paveldimas ligas išleistos tonos įvairiausių knygų, — paprieštaravo ji. — Stivas Džounsas jau aprėpė kone viską, kas buvo įmanoma, tiek savo knygomis, tiek televizijos laidomis. O dar Dokinsas...

— Džulijano negalima lyginti su jais. Tu tik pažiūrėk į rankraščius — tikrai neteks nusivilti.

Ji pažadėjo žvilgtelėti, o jeigu pasiūlymas ją sudominsiąs, duosianti žinią per artimiausias dešimt dienų, tačiau mintys jau sukosi apie kitus penkis rankraščius, kuriuos dar reikės perskaityti.

Baigusi pokalbį Siuzana vėl sutelkė dėmesį į pirmuosius šešis Fergiuso Donlivajaus perrašyto teksto skyrius. Mokslininkas nekantravo sužinoti jos nuomonę, ar jis perrašęs tekstą suprantamiau. Ji perbraukė pieštuku antrąją Einšteino citatą ir paraštėje brūkštelėjo pastabą:

„Nebūtina, nes šią mintį išreiškėte 28 p.“ Paskui, kiek luktelėjusi, — nuovargis jai neleido blaiviai mąstyti, — pridūrė: „Abejoju, ar visas šis skyrius apskritai reikalingas. Ką jis duoda?“

Tuo metu įėjo Keitė su knyga rankoje. Ji buvo dvejais metais vyresnė už Siuzaną, ištekėjusi už ekonomikos analitiko ir augino du vaikus. Keitė buvo aukšta, dailaus stoto žavinga ir smarki moteris gražiais veido bruožais ir trumpai kirptais tiesiais rudais plaukais. Siuzana mėgo ją labiausiai dėl to, kad buvo viena iš tų retai sutinkamų žmonių, kurie niekada, kad ir ką gyvenimas jiems iškrėstų, nepraranda šaltakraujiškumo.

Keitei pirmajai Siuzana patikėjo žinią, kai su Džonu nutarė įsigyti namą, o vienąsyk, per pietų pertrauką, buvo nuvykusios vogčiomis jo apžiūrėti. Keitei namas pasirodė daugiau nei puikus ir labai patiko.

— Tu tai turėjai omenyje? — paklausė Keitė.

Siuzana pažiūrėjo į viršelį. Jame buvo pavaizduotas nėščios moters pilvas, o jame, tarytum peršvietus rentgeno aparatu, matėsi į kamuoliuką susirietęs vaisius. Knyga vadinosi „Nėštumas. Mitai ir tikrovė", o jos autorė buvo dr. Marija Enskombė.

Siuzana apvertė ją, dirstelėjo į galinį viršelį, paskui vėl pakėlė akis į Keitę.

— Tavo redaguota, tiesa?

— Nepaprasta knyga. O ji pasižymi neeiliniu talentu perteikti savo mintis. Knyga man labai padėjo — tai geriausias man žinomas nėštumo vadovas, — Keitė klausiamai dirstelėjo į Siuzaną ir nusišypsojo. — Ei! Ar tik tu nuo manęs ko nors neslepi, a?

Siuzana papurtė galvą, bet niekaip negalėjo nuslėpti veido raudonio.

— Mano draugei.

Ji palaukė, kol Keitė išeis iš kabineto, tada pastūmė Fergiuso Dolivajaus knygos rankraštį į stalo pakraštį, atvertė knygą ir pradėjo skaityti.

— Na ir kaip? — paklausė visas prakaituotas Arčis, nuogas pėdindamas kamštiniu kilimėliu į vyrų dušinę.

Džonas žiūrėjo į Arčio kūną. Nuo pilvo karojo riebalų maišai; jo stotas vis labiau apvalėjo ir nebūtų padaręs gėdos jokiam sumo imtynininkui, tačiau skvošo aikštelėje jis Džonui vis tiek įkrėtė į kaulus. Aplošė sausai.

Arčis įjungė vandenį, sureguliavo jo temperatūrą ir nukreipė veidą tiesiai į srovę.

— Papasakok, kokias sąlygas iškėlė tas tavo draugas, Sarocinis.

Džonui diegė plaučius — šiandien jis tikrai stengėsi laimėti. Deja, mintys klaidžiojo visai kitur.

— Jos nenormalios, — atsakė Džonas. — Norėjau pasakyti, vyriokas nesigaudo realybėje.

Arčis šampūnu trynėsi plaukus.

— Atrodo, kad jis tau įgrisęs iki gyvo kaulo.

— Taip, jis man *įgrisęs*. Senis laiko mane kvailiu.

— Tai ko gi jis nori? Permiegoti su Siuzana?

Džonas jau ketino iškloti Arčiui tiesą, tačiau susilaikė. O ką, jeigu jie ryžtųsi tam, kas jam atrodo visiška beprotybė, trumpai tariant, *jeigu* nutartų priimti Sarocinio sąlygas? Juk Siuzana, kaip ir jis, nenorėtų, kad apie tai sužinotų kas nors iš jų draugų. Kaip ten būtų, tačiau tuo metu į dušinę kažkas įėjo.

— Ne, nieko panašaus. Jam... jam reikia garantijų, — atsakė Džonas. — Procentų. *Kontrolės.*

Arčis išjungė dušą ir ėmė šluostytis rankšluosčiu galvą.

— Geriau turėti dešimt procentų kažko nei šimtą procentų nieko, ar ne tiesa?

Džonas neatsakė. Jam sėdint ant suoliuko rūbinėje ir rišantis batraiščius, Arčis atsisėdo šalia ir švelniai pliaukštelėjo per šlaunį.

— Klausyk, gal tai ir ne pats didžiausias kąsnis, turint omenyje, kad pats savarankiškai ilgą laiką tvarkei savo reikalus ir elgeisi kaip patinka. Tačiau atmink, Džonai, kad nuo realybės nepabėgsi ir tik nedaugeliui pavyksta išsilaikyti verslo viršūnėje. Sarocinis tau siūlo sandėrį. Ar tai padėtų išgelbėti tavo verslą?

Džonas linktelėjo.

— Ar tai leistų tau išsaugoti namą?

Džonas dvejojo.

— Taip.

— Ar tai leistų tau gauti tokias pačias pajamas, kokias gauni šiuo metu?

— Nežinau, spėju, kad taip.

— Ar galėsi išsaugoti savo akcijas?

— Taip.

— Tai ko tu, po velnių, jaudiniesi? Naudokis proga! Griebk šį kąsnį su visa ranka!

Jie apsirengė, nuėjo į barą ir kaip paprastai užsisakė alaus. Džonas ištuštino savo bokalą akimirksniu ir paprašė dar vieno. Arčis, pūsdamas cigaretės dūmus, jam priminė, kad ponas Sarocinis yra vienintelis, į kurį šiame mieste dar galima įsitverti.

Džonas ir pats tai suprato. Jis visą praėjusią naktį neužmigo, apie tai galvojo, neapleido jo ši mintis ir visą dieną. Šįryt Siuzana pasakė, kad ji galėtų tai padaryti. Žinoma, ji tai *galėtų*. Jam nebūtų jokio nuostolio, fizine prasme, tačiau...

Užtekdavo vien apie tai pagalvoti, ir visi argumentai žlugdavo.

Atlėgus pradiniam pykčiui, Siuzana, regis, buvo labiau nei jis nusiteikusi priimti pasiūlymą ir dėl to Džonas ja žavėjosi. Tačiau jis nieko nežinojo apie tai, ką ji dabar mananti apie motinystę. Jiedu ilgą laiką apie tai nesikalbėjo, ir tomis retomis akimirkomis, kai jam atrodydavo, kad užtenka visai nedaug, ir šis klausimas iškils visu smarkumu, jis kuo skubiausiai nukreipdavo pokalbį kita linkme. Ar ji vis dar jautėsi taip pat kaip jis?

Jam atrodė, kad ne. Jiems susižadėjus, Džonas bandė įkalbėti Siuzaną sterilizacijai, bet ji nesutiko. Jis dėl to galvos per daug nesuko, o ji vartojo tabletes nuo pastojimo. Tačiau pro jo akis nepraslydo, kaip pastaruoju metu ji žvelgdavo į mažus vaikus. Kaip praėjusią savaitę, pas Lizę ir Aleksą vykusio pikniko metu, laikė ant rankų jų naujagimį. Kaip ji stebeilydavo į abu Keitės Foks vaikelius. Veikiausiai pono Sarocinio pasiūlymas užgavo jos jautrią vietą. Jai tai būtų proga patirti nėštumą ir, ko gero, moters gyvenimo pilnatvę.

O ar *jis* jautėsi vis dar taip pat?

Staiga pasijutęs nesmagiai, Džonas jėga išplėšė šią mintį iš galvos, suglamžė ją ir išmetė į šiukšlių dėžę. Ar tau protas maišosi, Džonai Karteri?

Tačiau pinigai šmėkščiojo priešais akis. Pusantro milijono svarų sterlingų pas poną Kleiką po jo užraktu.

Jiems tereikėjo ištarti „taip".

Tačiau Arčis nežinojo tiesos.

22

Siuzanai pasiėmus į lovą jos redaguojamą rankraštį, Džonas dar ilgai liko apačioje. Jis išėjo į sodą ir valandėlę sėdėjo, svarstydamas Arčio patarimą. Dangus buvo išsigiedrijęs, oras grynas ir gaivus. Paskui jis parėjo į vidų, į virtuvę, ir įsipylė viskio su ledo gabaliukais. Rūškanu žvilgsniu nužvelgė žurnalus apie vidaus apdailą, kuriuos jie vartė vos prieš mėnesį ir plėšė iš jų lapus su juos dominančia informacija.

Galų gale, laipteliais sunkiai keldamas kojas, jis užlipo į antrą aukštą. Siuzana sėdėjo lovoje, apsirengusi plačius baltus marškinius trumpomis rankovėmis, ir skaitė rankraštį. Jis aiškiai matė, kad jai pernelyg sunku susikoncentruoti.

Įėjus Džonui, ji nusišypsojo; jos veidas buvo išblyškęs nuo nuovargio ir įtampos. Ant akių užkritusios kelios palaidų plaukų sruogos, kurių ji nė nesivargino nubraukti. Atrodė tokia pažeidžiama, ir jis pajuto jai neapsakomą švelnumą. Ji buvo tokia miela. Jis dievino ją. Nuo to karto, kai jiedu susitiko, nebuvo dienos nei valandos, nei trumpos akimirkos, kuomet jis būtų mažiau ją mylėjęs.

Džonas tebesinešiojo portfelyje atviruką, kurį Siuzana padovanojo jam netrukus po vedybų. Pirmame plane buvo pavaizduotas sentimentalus meškiukas, o viduje — žodžiai: MYLIU TAVE LABIAU NEI VAKAR, BET RYT MYLĖSIU DAR LABIAU.

Jis jautė tą patį. Net ir praėjus septyneriems metams, jis kiekvieną dieną mylėjo Siuzaną vis stipriau.

Iš galvos neišėjo ponas Sarocinis, atrodė, kad yra visiškai čia pat, sakytum jo vardas būtų buvęs užpurkštas ant sienos fluorescenciniais „Dayglo" dažais. Visą vakarą, išskyrus tylos pauzes, kai Siuzana skaitė, o Džonas perjunginėjo televizijos kanalus, jie kalbėjo apie pono Sarocinio pasiūlymą. Ruošdamasi miegoti Siuzana prasitarė, kad ji galėtų priimti pasiūlymą. Džonas nieko neatsakė.

Jis sėdėjo kojūgalyje. Iš rankos nepaleisdamas stiklinės, pakratė ledo kubelius ir išgėrė paskutinius viskio lašus.

— Tai neįmanoma, — paprieštaravo jis. — Atsakysiu jam neigiamai. Pasistengsiu rasti rėmėjų ir viską pradėti iš naujo, o jei tave atleistų iš darbo, galėtum dirbti laisvai samdoma redaktore. O jei teks

išsikraustyti iš namo, tegul. Ir kas čia baisaus? Mes laimingai gyvenome ir anksčiau, savo mažajame namelyje. Ar ne tiesa?

— O Keisė? — paklausė ji.

Žmonos tonas, kuriuo ji ištarė šį vardą, privertė krūptelėti. Tai buvo priekaištas. Priminimas, kad Keisė Siuzanai buvo svarbiau už viską, net ir už jį.

Džonas prisiminė visus tuos kartus, kai jiedu su Siuzana sėdėdavo prie Keisės lovos klinikoje. Prisiminė ir gluminančią it vaiduoklis būtybę su deguonies vamzdeliu, įvestu jai į trachėją, ir prie riešo prijungta lašelinės žarnele. Jos akys dažniausiai būdavo užmerktos, bet ir tuomet, kai jos prasimerkdavo, ji negalėdavo matyti gražaus kanjono vaizdo, atsiveriančio tiesiai už palatos lango, ir, be abejo, niekuomet jo nepamatys. Širdis jam sakė, tik jis nedrįso išreikšti to garsiai, kad Keisei jokio skirtumo, ar ji guli valstijos prieglaudoje, ar prabangioje klinikoje. Keisė nenutuokė, kur ji buvo; ji *niekada* nesupras, kur ji yra.

Sėdėdama prie pusryčių stalo, priešais save pasidėjusi neatverstą *The Times*, Siuzana žaidė su greipfrutu. Po kurio laiko ji pakėlė akis į Džoną, kuris tuo metu šaukšteliu kabino jogurtą ir dėjo jį ant cinamonu pagardintų trapių dribsnių.

— Mielasis, — prabilo ji, — tai ar pasakysi jam?

Džonas įstūmė rupios duonos riekelę į skrudintuvą.

— Prašau... — pridūrė ji. — Ne dėl mūsų, dėl Keisės, gerai?

Tačiau tai nebuvo gerai. Džonas buvo nusistatęs kategoriškai. Ne, jis neketino leisti, kad kuris nors iš jųdviejų būtų žeminamas. Šiaip ar taip, ponas Sarocinis tikriausiai irgi turi širdį, mąstė jis. Galbūt Džonui pavyktų laimėti laiko dedantis, esą jiedu su Siuzana ketina sutikti su jo pasiūlymu, jeigu jis pirmiau padėtų „DigiTrak".

Džonas pervertė *The Times*, išėmė skyrių „Sąsaja" ir atrėmė lapus į „Flora" indelį. Jiems paprasčiausiai reikėjo laiko. Jeigu pavyktų susitarti su „Microsoft", jie išsikapanotų iš visų sunkumų, jiems dabar reikia daugių daugiausia poros mėnesių.

Vengdamas Siuzanos žvilgsnio, jis tyrinėjo puslapius, kuriuose buvo rašoma apie kompiuterių ir interneto technologijas, nenoriai dideliais kąsniais rydamas maistą tik tam, kad įgautų bent šiek tiek

energijos, nes pastarosiomis dienomis valgydavo labai mažai, todėl buvo truputį nusilpęs.

Šiandien jis turėjo būti žvalus. Džono nuomone, tai buvo paskutinis šansas perkalbėti poną Sarocinį. Ir tai turėtų būti nelengva.

Jis išgėrė apelsinų sultis, vitaminų žirnelius, arbatą, paskui atsisveikindamas pabučiavo Siuzaną.

— Tai tu pasakysi jam „taip"? — maldaujamu balsu paklausė ji.

— Kaip nors viską sutvarkysiu, — niūriai atsakė Džonas ir išėjo.

Penkios minutės po dešimtos Džonui paskambino ponas Sarocinis ir pasiteiravo, ar jie jau priėmė sprendimą.

Nors jis šiai akimirkai rengėsi, Džoną iš susijaudinimo stipriai išmušė prakaitas, jis ėmė drebėti.

— Norėčiau susitikti, — tarė jis. — Turiu jums pasiūlymą.

Jo atsakymą sekė ilga tyla. Ponui Saročiniui galiausiai vėl prakalbus, jo tonas buvo bejausmis.

— Mano automobilis atvažiuos prie jūsų įstaigos be penkiolikos pirmą, pone Karteri. Papietausime mano klube, kuriame, tikiuosi, bus jauku.

Džonas pagalvojo: kažin, ar šis žmogus kada nors yra valgęs kur kitur. Jis buvo beketinąs pasiūlyti kitą vietą susitikti, restoraną, kurį parinktų jis *pats*, tačiau, jam nesuspėjus atsakyti, bankininkas baigė pokalbį.

Džonas įsėdo į jo atvažiavusį mersedesą ir važiavo vienas su visą kelią tylinčiu vairuotoju. Nors šį klubą jis žinojo vis geriau, patekęs į jo teritoriją, pasijuto nesmagiai, netgi sunerimo, ir ankstesnio pasitikėjimo savimi beveik neliko.

Klubo personalas mandagiai pasveikino Džoną ir maloniai palydėjo tiesiai į valgomąjį; galėjai pamanyti, kad jo priėmimui buvo iš anksto rengiamasi.

Šiandien valgančiųjų buvo daugiau nei ankstesniais kartais, viduje jis užuodė gaminamo maisto — kepamos mėsos ir, gerokai stipresnį, česnako — kvapą. Bendro murmesio fone Džonas išgirdo šaižų butelio kamščio pokštelėjimą.

Ponas Sarocinis jau sėdėjo prie stalo, gurkšnojo iš stiklinės mineralinį vandenį ir tyrinėjo krūvą dokumentų. Išvydęs Džoną, atsistojo visu ūgiu jo pasveikinti, ir Džonas pirmą kartą atkreipė dėmesį, kad jo delnas drėgnas, šaltas ir kietas nelyginant roplio oda.

Tačiau pono Sarocinio balsas nuskambėjo stebėtinai kontrastingai — draugiškai ir nuoširdžiai — tokia buvo ir jo veido išraiška.

— Pone Karteri, malonu vėl susitikti. Nepaprastai džiaugiuosi susipažinęs su jūsų žmona — su tokia nuostabia jauna dama, iš tiesų nuostabia.

— Ačiū, — atsakė Džonas. — Ir aš taip manau.

Tvarkdarys palaikė atitraukęs kėdę, kol Džonas atsisėdo, išlankstė krakmolytą servetėlę ir padėjo jam ant kelių.

— Atsiprašau, sere, gal norėtumėte ko nors atsigerti? — paklausė jis.

— Mineralinio vandens, malonėkite, — atsakė Džonas. — „Perrier“ arba „Badoit“.

— Esate labai laimingas žmogus, pone Karteri, — tarė ponas Sarocinis atsisėsdamas. — Laimingiausias žmogus.

Sėdėdamas priešais jį, kitoje staliuko pusėje, Džonas prisiminė įspūdingą bankininko išvaizdą. Jis pagalvojo apie pono Sarocinio žmoną, mėgindamas mintyse susikurti jos vaizdą, deja, nesėkmingai. Ar ji aukšta aristokratė plieno spalvos plaukais? Žemo ūgio, apkūni „hausfrau“? Žavi jauna avantiūristė?

Galiausiai jis prisivertė susikoncentruoti į priežastį, dėl kurios čia atvyko. Ponas Sarocinis atrodė visiškai ramus, atsipalaidavęs: jo gyvenimas ir toliau tekės sau įprasta vaga, visai nesvarbu, ar „DigiTrak“ išliks, ar ne; jeigu reikės, jis ras kitą, kuri sutiks pagimdyti surogatinį kūdikį, jam tai ne problema. Jis nepanėšėjo į žmogų, kuris dėl ko nors pernelyg jaudintųsi. Jis tikriausiai ir toliau lankysis Askote, polo varžybose, operoje, privačiose meno galerijose, kviestiniuose pietuose ir pobūviuose, visai nesvarbu, ar Džonas su Siuzana taps jo gyvenimo dalimi, ar ne.

Jam atnešė meniu, bet Džonas į jį beveik nepažvelgė. Jis nebuvo alkanas, o ir susitikimo tikslas buvo ne valgis. Užsisakė to paties kaip įprastai, tai yra rūkytos lašišos ir jūrų liežuvio, o ponui Sarociniui pa-

siūlius vyno, atsisakė, nors būtų labai mielai ištuštinęs visą butelį iš karto. Tačiau jam reikėjo išsaugoti blaivų protą.

Padavėjui pasitraukus, ponas Sarocinis pasilenkė per stalą prie Džono ir tyliai pasiteiravo:

— Pone Karteri, ar neprieštarautumėte, jei pakviesčiau jūsų žmoną į operą? Susidariau įspūdį, kad jūs opera ne itin domitės.

— Ne, — atsakė Džonas, netikėtai užkluptas klausimo.

Jis tikėjosi, kad ponas Sarocinis nedelsdamas prabils apie reikalus. Tokį bankininko elgesį palaikė viltį teikiančiu ženklu.

— Ne, neprieštarausiu, — pridūrė Džonas. — Galite pakviesti, jai tai patiks. Gaila, bet aš šiuo atžvilgiu beviltiškas.

— Kai kitą kartą atvyksiu į Angliją, pasirūpinsiu bilietais.

Ponas Sarocinis džiaugėsi kone kaip vaikas. Gal jis yra vienišas, mąstė Džonas. Turtingas kaip Krezas, bet vienišas. Jis buvo ištikimas šiam klubui todėl, kad čia buvo žinomas. Pirkosi sau draugystę ir netgi tarėsi galįs nusipirkti šeimą.

Ką gi, palaikykime jo iliuziją.

Paskui ponas Sarocinis labai ramiu balsu tarė:

— Pone Karteri, Londone, netoli Harlio gatvės, yra viena klinika. Ji priklauso „Vörn" bankui ir teikia aukščiausios kokybės medicinos paslaugas šioje šalyje. Nerastume labiau diskretiškos ir visišką privatumą užtikrinančios įstaigos. Joje ir įvyks apvaisinimas.

Buvo patiekti rūkyta lašiša ir putpelių kiaušiniai. Džonui nepratarus nė žodžio, ponas Sarocinis aiškino toliau:

— Jums, be abejo, yra žinoma, kad surogatinė motinystė neprieštarauja Anglijos įstatymams, tačiau draudžiamas materialinis atlygis, išskyrus išlaidų apmokėjimą.

Džonas, spausdamas ant lašišos citrinos sultis, linktelėjo. Apie surogatinę motinystę jis neseniai buvo kalbėjęsis su savo advokatu, norėdamas suprasti bent esminius dalykus.

— Šie dokumentai patvirtina, kad aš — teisėtas tėvas, ir leidžia apeiti įstatymą, — ponas Sarocinis, laukdamas pritarimo, kilstelėjo antakius. — Kas žino, kokie jausmai gali apimti nėštumo metu?

Džonas tylėdamas stebėjo pono Sarocinio veidą, dėmesingai klausėsi ir laukė savo šanso.

— Turėtumėte suprasti, pone Karteri, kad aš privalau pasirūpinti savo investicijomis. Taigi jūsų namas ir visa kita, išskyrus dešimt procentų „DigiTrak“ akcijų, priklausančių jūsų verslo partneriui, ponui Garetui Noisui, pereis mano nuosavybėn iki tos dienos, kada man atiteks kūdikis. Tada jūs vėl atgausite nuosavybės teises į namą kartu su trisdešimt devyniais procentais „DigiTrak“ akcijų. Tikiuosi, mano sąlygos jums priimtinos.

Džonas atsipjovė lašišos ir, vilkindamas laiką, galvojo, ką jam atsakyti. Galiausiai padėjo peilį su šakute ir ėmė žaisti su servetėle.

— Paklausykite, mums reikia aptarti vieną problemą. Siuzanai sunku apsispręsti. Manau, galiu ją perkalbėti, bet tam reikia laiko. Mes negalime pulti stačia galva.

Ponas Sarocinis, atrodydamas atsipalaidavęs, papurtė galvą.

— Man taip neatrodo, pone Karteri. Nemanau, kad jūsų žmonai tai apskritai galėtų būti sunku. Man atrodo, jūs nesuprantate jos. Priešingai, aš manau, kad greičiausiai jums pačiam sunku.

Džoną sutrikdė užtikrintumas, kurį jis išgirdo bankininko balse. Jis buvo priblokštas, nes šis žmogus buvo teisus.

Ponas Sarocinis rankos mostu atkreipė Džono dėmesį į lėkštę.

— Gero apetito, pone Karteri, valgykite.

Džonas ėmė valgyti savo lašišą it tėvo pabartas vaikas, tuo pat metu galvodamas, kaip tęsti derybas.

— Man vis dar kelia nerima kompozitoriaus jums iškeltas ieškinys, pone Karteri.

— Mano advokatas nemãno, kad Dencigeris eis iki galo. Jis įsitikinęs, kad mes turime pakankamai įrodymų teisėjui, jog sąmoningai nesiekėme pavogti kieno nors kūrinį.

— Tačiau kiek tai kainuos?

Džonas nustebo, kad bankininkas vėl kalba apie tą patį. Jis persakė viską, ką buvo girdėjęs iš savo advokato, pabrėžusio faktą, kad autorinės teisės teismui yra tamsi, neištirta sritis, todėl niekas negali būti tikras dėl šios bylos baigties, o jeigu jie turėtų tokį užnugarį kaip „Vörn“, Dencigeris būtų priverstas atsiimti ieškinį arba, blogiausiu atveju, sutikti su nedidele kompensacija abiejų šalių susitarimu.

Kai atnešė kavą, ponas Sarocinis dar nebuvo grįžęs prie temos apie surogatinę motinystę, o tai Džonui teikė šiek tiek vilčių. Jam pavy-

ko pakreipti pokalbį kita linkme, apie „DigiTrak" potencialą, ir pateikti ponui Sarociniui argumentus, įrodančius kompanijos gyvybingumą. Visų pirma šis vyras buvo bankininkas. Gal jis ir desperatiškai trokšta kūdikio, tačiau vargu ar norės praleisti tokį gerą šansą verslo srityje. Keturias pastarąsias savaites Džonui ne kartą teko liaupsinti savo firmą, bet dar niekad jo nebuvo klausomasi taip dėmesingai kaip šįsyk. Todėl jis buvo tikras, kad pavyko įtikinti poną Sarocinį „DigiTrak" verte. Padrąsintas sėkmės, Džonas nutarė pasinaudoti savo koziriu.

— Štai jums, pone Sarocini, mano pasiūlymas. Jeigu suteiktumėte laikiną finansinę paramą, aš padaryčiau viską, kas nuo manęs priklauso, kad tik įkalbėčiau Siuzaną. Esu tikras, man pavyktų, žinoma, jeigu turėčiau pakankamai laiko.

Ponas Sarocinis paėmė savo mažytį kavos puodelį, elegantiškai laikydamas ąselę dviem pirštais, nykščiu ir smiliumi. Jo manierų visiškai neatitiko veido išraiška, akimirksniu tapusi šalta it ledas. Balsas irgi tapo atšiaurus, bejausmis.

— Neatrodo, pone Karteri, kad jūs būtumėte užfiksavęs tai, ką aš jums ką tik pasakiau. Tai ne jūsų žmona, o *jūs* nesutinkate su mano pasiūlymu. Noriu, kad jūs suprastumėte, jog mano sąlygos yra neatšaukiamos. Jeigu jums kada nors teks su manimi turėti verslo santykių, suprasite, kad esu garbingas, sąžiningas iki dosnumo, tačiau tvirtas. Pasiūliau jums problemų sprendimą. Jums tereikia jį priimti arba atmesti.

Džonas nusiminė. Žvelgdamas į pilkas bankininko akis jis jautėsi esąs tikras stuobrys, nes ponas Sarocinis jį permatė kiaurai. Stuobrys ir bevertis. Netgi jo „Paul Smith" kostiumas pono Sarocinio akivaizdoje atrodė visai bevertis.

Jis įkvėpė oro, visa širdimi neapkęsdamas šio žmogaus.

— Esu dėkingas jums už pasiūlymą, bet jis nepriimtinas. Aš ir mano žmona neparsiduodame.

Neparodydamas jokių emocijų, ponas Sarocinis neskubėdamas surinko savo dokumentus ir juos tvarkingai sudėjo. Tai padarė visiškai abejingai, sakytum jam tai nė kiek nebūtų rūpėję, o Džonas tik bejėgiškai jį stebėjo, supratęs, kad vertindamas bankininką suklydo.

— Pone Karteri, prašau, supraskite: aš labai gerai įsivaizduoju, kad šioje situacijoje jūs jaučiatės dviprasmiškai. Tai buvo mano su-

manymas, mano idėja, kaip padėti jums išspręsti jūsų dilemą. Šia tema daugiau nebekalbėsime. Aš pervesiu pinigus atgal į Šveicariją, ir šis reikalas bus baigtas.

Ponas Sarocinis nutilo, rankos mostu sulaikydamas padavėją, norėjusį įpilti į jo puodelį daugiau kavos. Paskui nusišypsojęs pridūrė:

— Man buvo maloni mūsų trumpa draugystė, pone Karteri. Gal mūsų keliai kada nors vėl susikirs? Kas žino?

Ponas Sarocinis pakėlė šalia jo krėslo stovėjusį siaurą juodą lagaminą. Atidarė, paskui įdėjo į jį dokumentus ir garsiai spragtelėdamas uždarė kiekvieną sąsagą. Išgėręs kavos likučius, linktelėjo vyriausiajam padavėjui ir atsikėlė nuo stalo.

Džonas, taip pat atsistodamas, visa savo esybe pajuto šio įvykio lemtingumą. Jį pribloškė tai, kaip greitai ponas Sarocinis ėjo prie durų, lyg Džonas būtų buvęs tik praeities šešėlis. Skubėdamas paskui bankininką pro durininko stalą, jis prisiminė Siuzanos veido išraišką šįryt. Tai buvo žmogaus, pasirengusio iššūkiui, veidas.

Galbūt Džonas per daug paskubėjo. Juk tai tikriausiai buvo tobulas problemos sprendimas: Siuzana galėtų patirti motinystę, bet jiems nereikėtų auginti vaiko. Jie neturėtų finansinių sunkumų. Be to, jai nereikėtų jaudintis dėl Keisės, nė vienam iš jų nereikėtų dėl to jaudintis.

Jis nusekė paskui poną Sarociną į gatvę, jausdamas vis stiprėjančią paniką. Netgi neatsigręžęs atsisveikinti, bankininkas sėdosi ant užpakalinės mersedeso sėdynės. Džonas prisiminė, kad jis neturi šio žmogaus fakso nei telefono numerio, nei elektroninio pašto adreso. Jo paskutinė galimybė išgelbėti savo verslą, namą ir galbūt net santuoką netrukus ištirps Londono automobilių sraute.

Vairuotojui uždarius užpakalines dureles, Džonas metėsi prie automobilio.

— Pone Sarocini! Prašau, palaukite! Mes tai padarysime!

Vieną akimirką, kai vairuotojas sėdo prie vairo, Džonas pamanė, kad automobilis tuojau pat nuvažiuos. Netrukus iš lėto ėmė leistis galinis stiklas. Pro jį pasirodė ponas Sarocinis ir žvelgė Džonui į akis taip įdėmiai, kad šis išsigando.

— Padėkime šiuo klausimu tašką, pone Karteri. Aš duosiu jums pusantro milijono svarų sterlingų. Jūsų žmona pagimdys kūdikį, kurio

mudu su žmona negalime susilaukti. Tą dieną, kai kūdikis gims, jūs atiduosite jį mums. Jūs daugiau niekada jo nematysite. Sutarta?

— Sutarta, — atsakė Džonas.

23

Nyčė pasakė: „Tas, kuris manęs nenužudo, mane tik sustiprina."

Kiundzo monitoriaus ketvirtuoju kanalu Džonas Karteris, atsirėmęs į virtuvės stalą, paklausė Siuzanos:

— Kelintą valandą tau reikia ten būti?

Kiundzas, įsitaisęs savo fotelyje, perskaitė dar keletą pastraipų knygos apie vokiečių filosofą Nyčę, jam rekomenduotą pono Sarocinio, ir vėl pažvelgė į televizoriaus ekraną.

Dabar jam tai buvo tapę gyvenimo būdu. Jis žiūrėjo, jis skaitė, jis planavo, jis raportavo. Kartkartėmis savo paties nuožiūra Kiundzas samdydavosi pagalbininkus, kad šie stebėtų Siuzaną Karter, kai ji keliaudavo. Nieko nebuvo galima pražiopsoti — nei vietų, kuriose ji lankydavosi, nei žmonių, su kuriais susitikdavo, nei pokalbių, kuriuose ji dalyvaudavo.

— Dešimtą, — atsakė Siuzana Karter.

— Ir tu tikrai nenori, kad aš ten būčiau? Tu tuo tikra, brangioji? — vėl paklausė Džonas Karteris.

Siuzana buvo užsimovusi džinsus, vilkėjo baltus marškinėlius trumpomis rankovėmis ir buvo apsiavusi denio batelius. Kiundzui patiko ji, dėvinti šiuos kasdieniškus drabužius. Ji gamino vakarienę, ančiuvius su skrudintais pipirais, ant grotelių kepė ėrienos pjausnius, o desertui — skystą varškę su avietėmis. Karteris nevertino savo žmonos triūso kiekvieną vakarą, kai ji gamindavo jam vakarienę, o tai labai erzino Kiundzą. Siuzanos darbas buvo toks pat atsakingas kaip ir jos vyro, bet visus darbus namie atlikdavo tiktai ji. Jis vylėsi, kad ponas Sarocinis leis jam paauklėti Džoną Karterį.

O dabar, tuo metu, kai ji sukosi virtuvėje, Džonas Karteris neveikė nieko kito, kaip tik gėrė viskį. O jis gėrė vis dar per daug, mąstė Kiundzas. Tai buvo jo silpnybė; jam nereikėjo tiek gerti, ypač dabar, kai gavo tai, ko norėjo.

Kiundzas buvo susirūpinęs dėl Džono Karterio išgeriamo alkoholio kiekio, labiausiai todėl, kad išgėręs jis kartais atžariai kalbėdavo su Siuzana, o Kiundzas iš jos veido matydavo, jog jai tai būdavo skaudu, o jos kančia jį skaudino. *Degino* it ugnis. Todėl jis dar labiau nekentė Džono Karterio.

Džonas Karteris virtuvėje įjungė televizorių, bet jo nežiūrėjo. Dabar jis sklaidė žurnalą.

— Taip, tikra, — atsakė Siuzana. — Esu *visiškai* tikra. Okei?

Atsitraukusi nuo maisto gaminimo, Siuzana ėmė laistyti ant palangės eile sustatytus vazoninius augalus. Tikriausiai tai prieskoniniai augalai, pamanė Kiundzas, bet nebuvo tuo tikras. Nors jis vis geriau nusimanė apie poeziją, filosofiją, dailę ir operą, tačiau apie augalus nežinojo nieko. Ateis laikas, ir ponas Sarocinis paaiškins jam apie augalus, bet ne dabar.

Dar daug ko galima tave išmokyti, kartą pasakė ponas Sarocinis. O tai, kas iš tikrųjų svarbu, turi būti *išmokstama.*

Ponas Sarocinis paaiškino tai ir patarė visada atminti šį posakį: „Girdžiu ir pamirštu, matau ir prisimenu, darau ir suprantu.“

Kiundzas dabar kaip tik ir perskaitė šiuos žodžius. Tada žvilgtelėjo į datą savo laikrodyje. Buvo dvidešimt pirma. O ryt — dvidešimt antra, liepos dvidešimt antroji. Taigi. Tris savaites jis sekė Džoną ir Siuzaną Karterius, klausėsi jų dieną ir naktį, o jie visą laiką nesiliovė kalbėję apie tai, svarstydavo, diskutuodavo apie savo apsilankymus klinikoje.

Į kliniką jie buvo nuvykę vienuolika kartų. Penkis kartus drauge su Siuzana vyko ir Džonas Karteris, o kitus kartus ji ten lankėsi viena — injekcijoms, kurios padidina galimybę pastoti. Kiundzas girdėjo, ką jie kalbėdavosi apie klinikoje sutiktus gydytojus, ir jam nekilo abejonės, kad ši įstaiga jiems buvo padariusi didžiulį įspūdį.

Ponui Sarociniui buvo labai malonu tai girdėti.

Liepos dvidešimt antroji. Jos ovuliacijos ciklo vidurys. Ryt.

O tai buvo daugiau nei gerai.

Siuzana iš virtuvės perėjo į svetainę, ir Kiundzas įjungė trečiąjį kanalą, suieškojo ją ir ėmė stebėti, kaip ji su stikline vaza, naudojama vietoj laistytuvo, nuėjo prie didelio augalo, greičiausiai kambarinės palmės. Siuzana išmanė apie augalus, galbūt *ji* ir paaiškins jam apie juos.

Kiundzas nenuleido nuo jos akių, jis neskubėjo grįžti prie Nyčės, nors knyga jam ir patiko. Siuzana Karter su džinsais, baltais marškinėliais ir denio bateliais jam patiko dar labiau.

Svetainėje pasirodė Džonas Karteris. Jis apsikabino žmoną ir pabučiavo ją į skruostą.

— Dar ne vėlu, mieloji. Mums nebūtina tai daryti, supranti?

— Mes pasirašėme visus dokumentus.

— Nesvarbu.

Siuzana norėjo, — to nenutuokė nei Džonas, nei Kiundzas, — kad Džonas atitrauktų savo ranką. Ji norėjo, kad jis liautųsi ją bučiavęs, liautųsi kalbėjęs apie tai, jog jie dar gali persigalvoti, ir taip kas penkios minutės.

Ji buvo tam nusiteikusi, ji buvo susitaikiusi su visais balsais savo galvoje, atkakliai bandžiusiais ją perkalbėti, ir dabar jai reikėjo tik vietos, kur galėtų pabūti viena. Ji norėjo susikalti sau karstą, pakabinti išorėje lentelę „Karstas devyniems mėnesiams“, įsiropšti į vidų, pagimdyti kūdikį ir atiduoti jį ponui Sarociniui. Paskui galėtų išlipti iš jo ir gyventi toliau.

Deja, taip niekada nebus, kad ir kaip ji norėtų. O tai ją labiausiai pykdė, tai yra baimė, kad nuo jos pačios jau niekas nebepriklauso, kad dabar viskas yra pono Sarocinio, o nuo rytojaus — ir gydytojų, rankose, paskui nuo jų priklausys ir kūdikis, jei tik ji pastos. Kaip jai reikės jaustis ir kas lauks jos santuokos?

Tačiau už visų šių baimių slypėjo smalsumas. Ji buvo įtikinusi save, kad tai daro dėl Keisės. Tačiau taip pat suprato, kad taip elgiasi ir dėl savęs. Prieš kelias dienas viename žurnale skaitė, kad moteris turėtų bent vieną kartą gimdyti ir dėl savo sveikatos. Guosdamasi tuo, parodė šį straipsnį ir Džonui.

Siuzana baisiai norėjo išgerti, nors jai buvo griežtai prisakyta šįvakar susilaikyti net ir nuo mažiausio alkoholio kiekio.

Kiundzas sunerimęs stebėjo, kaip ji pilasi į taurę šviesiai raudono vyno. Geriau būtų to nedariusi, nes tai tik apsunkina jo padėtį, mat Kiundzas turėtų pranešti apie jos elgesį. O jeigu jis praneš, tai kas tuomet? Ar tuo atveju reikės atidėti tai, kas numatyta?

O ir laikas jau parinktas, svarstė jis. Jei jis praneštų apie šią vieną taurę, kurią ji dabar išgers, tektų keisti tiek daug, kad jam vien tik nuo

minties apie tai darėsi negera. Ir ponas Sarocinis galėtų supykti ant jo, ir apkaltinti jį, kad neužkirto tam kelio.

Tik vieną taurę, Siuzana Karter, ne daugiau.

Kiundzas prisiminė, ko jį kažkada buvo mokęs ponas Sarocinis, kai pasakojo apie stipruolį, kuris kadaise pasakė: „Duokite man atramos tašką, ir aš pajudinsiu pasaulį."

„Tas žmogus gali būti kiekvienas iš mūsų, — tarė jam ponas Sarocinis. — Mes visi galime spustelėti tą svirtį, kuri išjudins pasaulį, ir ji yra mumyse, mums tik reikia ją atpažinti ir mokėti pasinaudoti, tik tiek."

Siuzana nuėjo į valgomąjį, ir Kiundzas perjungė kanalų selektoriaus rankenėlę į šeštą padėtį. Šiame kambaryje buvo tik pastolis ir keletas sienų apmušalų ritinių. Kiundzas nesuprato, ko jai galėjo reikėti šiame kambaryje.

Ji nuėjo prie lango ir įsmeigė žvilgsnį į sodą. Dabar jis suprato: Siuzana norėjo pabūti viena.

Kiundzas, iš taip arti ją stebėdamas, kone užgniaužęs kvapą iš susižavėjimo, žinojo. Jis *žinojo.* Jis buvo tikras, kad Siuzana yra toji svirtis, kuri išjudins jo pasaulį. Tačiau Kiundzui trūko aiškumo ir dėl to jam buvo neramu. Laikas nelaukia. Jis vėl prisiminė pono Sarocinio žodžius: „Girdžiu ir pamirštu, matau ir prisimenu, darau ir suprantu."

Liepos dvidešimt antroji.

Rytoj.

Jis vis labiau jaudinosi, sakytum klausydamas operos, „Donžuano"; jaudinanti muzika aidėjo galvoje vis garsiau ir Kiundzas tik vargais negalais valdė savo emocijas.

Suskambo Karterių telefonas. Siuzana, išgirdusi skambutį, nuskubėjo į svetainę, šūktelėdama vyrui, kad ji atsilieps. Pagaliau ji pakėlė ragelį.

Kiundzas paspaudė mygtuką valdymo skyde ir tą pačią akimirką išgirdo skambinančiojo balsą. Jis buvo jau girdėjęs šį vyrą — Siuzana kalbėdavo su juo reguliariai, nes redagavo jo knygą.

— Siuzana? — Kiundzui pasirodė, kad rašytojas kažko sunerimęs. — Atsiprašau, kad trukdau, bet man reikia skubiai susitikti. Ar negalėtume ryt? Papietautume arba ko nors išgertume.

Siuzanos balsas nuskambėjo draugiškai, mat šis žmogus jai patiko, tačiau ji norėjo išsisukti.

— O, Fergiusai, atleiskite, tai neįmanoma. Aš turėsiu porai dienų išvykti iš miesto.

— O jeigu, prieš jums išvykstant, kartu papusryčiautume?

Ji nusijuokė.

— Tai *neįmanoma*! Aš išvykstu auštant.

Kiundzas buvo sužavėtas. Siuzana kalbėjo taip natūraliai — ji buvo didelė melagė; ši moteris — nuostabi.

— Siuzana, tai labai svarbu, man tikrai būtina su jumis susitikti.

Ji pažadėjo paskambinti jam savaitgalį, kai tik sugrįš. Rašytojas dar kartą pabandė ją įkalbėti susitikti prieš jai išvykstant, bet veltui. Be to, jis norėjo gauti jos telefono numerį, tačiau jinai jo nepasakė. Ji pati paskambinsianti jam, kai tik sugrįšianti.

Gerutė mergaitė.

Kiundzas jautė plūstant adrenaliną. Jam reikėjo su kuo nors pasikalbėti, pasidalinti savo jauduliu. Nors jam buvo uždrausta kalbėti apie Siuzaną Karter, jis galėjo nors pasidalinti *jausmais.*

Pakėlęs telefono ragelį, paskambino Klaudijai, į savo apartamentus Ženevoje. Niekas neatsiliepė. Tada jis surinko jos buto telefono numerį, tačiau išgirdo tik atsakiklį. Ji buvo kažkur išėjusi, o jam tai nepatiko. Nesikalbėjo su ja jau dešimt dienų, tačiau tai, kad jos dabar nebuvo namie, jam labai nepatiko. Klaudija buvo jo moteris, kurią jam padovanojo ponas Sarocinis. Siuzana Karter irgi bus jo moteris, tačiau kol kas jo moteris buvo Klaudija ir ji buvo kažkur išėjusi.

Kiundzas padėjo telefono ragelį į vietą ir vėl paėmė į rankas knygą apie Nyčę. Dar kartą prisiminė pono Sarocinio posakį: „Girdžiu ir pamirštu, matau ir prisimenu, darau ir suprantu."

Pakėlęs nuo knygos akis, išvydo Siuzaną Karter, vartančią ėrienos pjausnius, ir visą laiką galvojo: *Rytoj.*

Rytoj aš suprasiu.

24

Klinika „WestOne" buvo įsikūrusi šiuolaikiškame keturių aukštų pastate, ganėtinai neblogai derančiame prie Vimpolo gatvės senamadiškų, karalienės Viktorijos laikus menančių raudonų plytų namų.

Vidus buvo įrengtas taip, kad neprimintų ligoninės. Įėjimas į pastatą išklotas brangiais kilimais, sienos apmuštos gobelenu, vazos vos talpino gyvas gėlės, o dubens formos taurės buvo pilnos džiovintų aromatinių augalų mišinių, vestibiulyje stovėjo didžiulės sofos. Jei ne kvapas, būtum galėjęs pamanyti, kad patekai į nedidelio, bet labai prabangaus viešbučio fojė.

Čia tvyrojo dezinfekcinių skysčių, skalbinių ir specifinis ligoninės maisto kvapas. Siuzanos palatoje, tokioje pat ištaigingoje ir erdvioje kaip viešbučio numeris, su pro langą atsiveriančiu puikiu vaizdu ne tik į gatvę, bet ir į Regento parką, šio kvapo nenustelbė nei didelė gėlių puokštė, atnešta Džono, nei dar didesnis pono Sarocinio gėlių glėbys. Pamažu temo, po kelių minučių ją veš į operacinę. Ji nervinosi ir jautėsi labai vieniša.

Prieš porą valandų skambinęs Džonas palinkėjo jai sėkmės ir vėl pasisiūlė atvažiuoti. Tačiau jai būtų buvę per sunku, jeigu jis būtų čia atvykęs. Siuzana nenorėjo, kad jis būtų arti jos, kai visa tai vyks. Ji jautėsi taip, lyg būtų neištikima Džonui, todėl likus vienai buvo lengviau, bent jau nereikėjo matyti jo veido.

Atsidarė durys, į palatą įėjo slaugytoja, o paskui ją — gydytojas; nė vienas nebuvo prisisegęs jokio ženklo. Siuzana jau buvo supažindinta su jais, tik negalėjo prisiminti vardų, galbūt, pagalvojo ji, todėl, kad nenorėjo. Aplinka jai atrodė kažkokia fantastinė, ir ji norėjo, kad viskas taip ir liktų. Tai buvo tik slogus sapnas. Po devynių mėnesių ji atsibus iš jo. O tuo tarpu niekas, išskyrus ją pačią, Džoną ir poną Sarocinį, nežinos tiesos. Jos draugės, draugai ir kolegos, be abejo, matys ją nėščią, tačiau tiesos nesužinos. Po devynių mėnesių jie reikš savo užuojautas, sakys, kad supranta, kaip baisiai jiedu su Džonu jaučiasi, gimus negyvam kūdikiui. Ji tik apsimes, kaip ir Džonas, o galiausiai viskas baigsis.

Slaugytoja rankoje laikė švirkštą injekcijoms. Siuzana labai nemėgo injekcijų, paprastai tokiais atvejais gydytojo kabinete ji turėdavo sukaupti visą drąsą. Ji jau nepajėgė suskaičiuoti, kiek kartų šiandien ir per pastarąsias kelias savaites patyrė šią procedūrą.

— Priešoperacinė injekcija, — tarė slaugytoja.

— Priešoperacinė injekcija, — it aidas atkartojo Siuzana. — Gerai.

Tai buvo visiškai nesvarbu, jie galėjo daryti viską, kas tik jiems patiko. Jos kūnas jai pačiai jau nebepriklausė ir nepriklausys devynis artimiausius mėnesius.

Siuzana pajuto dūrį, ir į veną ėmė plūsti didelis kiekis skysčio. Slaugytojai stumiant plunžerį, nuo slėgio suskaudo ranką. Ji ėmė tirpti, tarsi kas nors būtų stipriai trinktelėjęs į žastikaulio vidinį gurną ir pažeidęs šio nervą.

Slaugytojai staiga pasitraukus iš Siuzanos regėjimo lauko, ji aiškiai išvydo gydytojo veidą. Šis buvo dailus ir atrodė labiau panašus į aktoriaus, vaidinančio Amerikos senatorių, su Viduržemio jūros regiono įdegiu, plaukai tamsūs, juodais it degutas ruoželiais, sakytum jie būtų buvę padažyti dar tamsesne spalva. Veide švietė tobula šypsena. Tobula. Gal jis aktorius? Siuzanai jis pasirodė pažįstamas. Gal jį matė greitosios pagalbos skyriuje? Gal tai jis buvo anas gydytojas — koks jo vardas? — daktaras Dagas Rozas?

Ji nesuprato, ar slaugytoja jau atliko savo darbą, ar dar ne. Dr. Rozas iš GP ir toliau nenuleido nuo jos akių, šypsodamas savo tobula šypsena. Ji norėjo užduoti jam keletą klausimų apie kraujavimą.

Siuzana pagalvojo apie savo ranką, ar ji jau atsigavo. Tiesą sakant, per daug nesikrimto, nes jautėsi pakankamai gerai — tarytum būtų plūduriavusi vandenyje. Nelyginant laivelis arba pripučiamas čiužinys. Kaip gerai, kad dr. Rozas iš GP yra čia. Kažin, ar ji negalėtų atsivežti čia savo Keisės ir paprašyti, kad dr. Rozas iš GP ja pasirūpintų?

Ji jau ketino klausti, bet šis buvo išėjęs. Nebuvo ir slaugytojos, o palata atrodė nematyta. Pro šalį, keisdamos spalvą, slinko sienos, o ji staiga persikėlė penkiolika metų atgal, į Epkotą, į Disnėjaus pasaulį Floridoje, ir dabar važiavo ola, bet po akimirkos turėjo sustoti prie ekspozicijos.

Siuzana bandė pasukti galvą, bet ši nejudėjo, ir ji suprato, nors dėl to per daug nesijaudino, kad negali jos nė krustelėti. Po minutės kitos kas nors atskubės jos sutaisyti, tikriausiai gražuolis daktaras Rozas iš GP.

Judėjimo kryptis pasikeitė, Siuzanai ėmė svaigti galva. Dabar jie kilo aukštyn, o gal leidosi. Jos mintys kilo, o kūnas smigo žemyn, bet tą pačią akimirką kryptis vėl pasikeitė, ir dabar jau jos mintys leidosi žemyn, o kūnas tuo metu kilo aukštyn.

Galva svaigo, ir ji užsimerkė. Akys nematė, kas dedasi išorėje, tačiau išvydo tai, kas buvo jos galvoje. Aplink ją, o teisingiau sakant — jos galvoje, spietėsi žmonės.

Siuzanos akiratyje pasirodė jos motina ir tėvas, taip pat Keisė. Sesuo dabar stojosi ant kojų, ji atrodė visiškai sveika, medikai buvo ją išgydę. Čia pat stovėjo ir Džonas, bet jo veidas skendėjo tamsoje ir jai buvo sunku nustatyti, kuris iš šio būrio yra jis. Buvo ir ponas Sarocinis — Siuzana matė jį labai aiškiai, jis draugiškai šypsojosi, o jo šypsena reiškė, kad jai viskas gerai, kad viskas bus puiku.

Ji išvydo dar vieną vyrą, jau anksčiau matytą, tik neprisiminė jo vardo nei kur jį buvo sutikusi. Tai buvo visiškai neseniai, tuo ji neabejojo. Ji neabejotinai buvo mačiusi šį vyrą visai neseniai. Aukštą, sudėjimu panašų į amerikietiškojo futbolo puolėją.

Galiausiai smegenys suveikė. Taip, tai buvo tas pats vyras iš Britanijos „Telekomo", atvykęs sutaisyti jų telefonų skambučių tonų.

Siuzana atsidūrė keistame savo minčių užkaboryje, kuriame skersai išilgai švysčiojo ryškios ilgos gijos — tai buvo šaltos baltos šviesos spinduliai, kurie tarytum aštrūs peilio ašmenys skrodė erdvę. Lazeriai. Šimtai lazerių, savo spinduliais kuriančių keisčiausius ornamentus ant Siuzanos kaukolės vidaus sienų. Tarp spindulių iš tamsos išnirdavo ir vėl pradingdavo žmonių figūros. Jos tėvų jau nebebuvo, Keisės irgi, o kur galėjo būti daktaras Rozas? Ponas Sarocinis tebestovėjo čia pat, kaip ir „Telekomo" darbuotojas, buvo čia pat ir daugiau žmonių, pašaliečių, atsidūrusių jos galvoje, ir visi stebėjo ją iš viršaus, tačiau, jiems už nugarų švysčiojant lazerių spinduliams, jų veidų nebuvo įmanoma įžiūrėti. Ji matė tik žmonių siluetus.

Lazeriai išdegino jos kaukolės sienas ir Siuzana kitoje pusėje išvydo patalpą. Ji užuodė aštrų, pikantišką kvapą, ir malonų, ir aitrų. Patalpa buvo didelė, pilna joje susirinkusių žmonių, kuriems už nugaros švysčiojo lazerių spinduliai. Pastebėjo tviskant blizgų metalą. Jai pasirodė, kad visi žmonės vilki juodus marškinius aukštai atverčiamomis apykaklėmis, bet jų veidų vis tiek neįžiūrėjo, vien tik juodumą tamsoje.

Tačiau poną Sarocinį atpažino — nors jo veido taip pat nematė, bet jautė jį esant šalia. O priešais jį stovėjo vyras iš „Telekomo", beveidis siluetas, sukaupęs savyje visą už jo susispietusių žmonių energiją.

O kur daktaras Rozas iš GP skyriaus? Ką gi, jei nenorėjo dalyvauti, juo blogiau jam. Staiga ji pasijuto labai svarbi. Visi šie žmonės buvo suėję į Siuzanos mintis jos pažiūrėti. Pačiame priekyje stovėjo anas vyras iš „Telekomo", o jo kūnas buvo nutviekstas šokančių lazerio spindulių. Jis buvo didelis, daug didesnis nei anąkart jai atrodė, labai stambaus kūno sudėjimo. Dabar jau be uniformos ir, priešingai nei visi kiti, nuogas, o rankose laikė gyvatę, kuri išsivyniojo ir tiesėsi į ją, siekė jos nelyginant kirsti pasirengusi kobra, išlindusi iš tamsių tankių plaukų, dengiančių jo tarpkojį.

Gyvatė švytėjo, spindėjo, ir vyrui iš „Telekomo", tamsos gaubiamu veidu, nereikėjo artintis prie jos. Gyvatė tai darė už jį, vis augdama ir artėdama; jis jau stovėjo Siuzanai tarp kojų, o gyvatė vis labiau troško jos, ir ji pati norėjo gyvatės. Ji desperatiškai norėjo šios gyvatės.

Siuzana maldavo jos.

Ji meldė, kad gyvatė dar labiau prisiartintų.

Ir gyvatė priartėjo. Ji buvo taip arti, kad Siuzana jau nebematė jos galvos, užtai jautė ją, jautė, kaip gyvatė, oi, kokia nuostabi toji gyvatė, tyrinėja ją, švelniai, maloniai slinkdama pirmyn, ieškodama, kaip įeiti į ją.

Siuzana norėjo padėti jai suimdama savo rankomis, tačiau jos pagalbos nereikėjo, viskas ir taip buvo gerai. Ji šliaužė labai švelniai, tik vieną trumpą akimirką maloniai pakuteno, bet buvo per didelė ir negalėjo įsiskverbti.

Apimta baimės Siuzana riktelėjo.

Lazerio spindulys nušvietė vyriškio veidą, kuris atrodė baltas it pamėklės. Tačiau jo akys veikė raminamai. Jis laikė ją savo tamsiai rudomis akimis. Siuzana pajuto, kaip gyvatė ima skverbtis į ją, rausiasi į jos vidų, ir tą akimirką ją užplūdo nuostabus pojūtis, tarytum gyvatė būtų atvėrusi ją ir lindusi gilyn, bet ji buvo tokia didelė, tai atrodė neįmanoma, tačiau ji nesiliovė, vis brovėsi pirmyn, pirmyn, colis po colio skverbėsi į jos vidų, užpildydama visą jos kūną, o vieną akimirką nežmoniškai suskaudo, ir Siuzana išgirdo savo riksmą, sakytum ji būtų išliejusi visus savo plaučius. Paskui skausmas virto malonumu. Gyvatė slydo pirmyn, skverbėsi vis giliau ir giliau į jos vidų, sukeldama priešais save didžiules bangas, kurios ritosi Siuzanos kūnu, viena paskui kitą...

Ji dabar virpėjo, pati buvo tarytum karščio bangos, kylančios nuo raibuliuojančių dykumos smėlio kopų. Ji dabar buvo virtusi oru, jos kūnas išsiskaidė į dujų garus, ji buvo tik energijos dalelės, ji buvo bangos ir spinduliai. Po kurio laiko Siuzana vėl pajuto savo kūną, ji norėjo ir toliau jausti tai, kas buvo joje, išsaugoti šį jausmą visam laikui, niekuomet nepaleisti, niekada, niekada, niekada.

O, maldauju.

Tuo metu gyvatė skverbėsi gilyn, vis labiau ją pripildydama. Siuzana jau nesuprato, kur dabar galėtų būti jos galva, tikriausiai kažkur pilve, kur sklido bangos, ji norėjo šaukti, norėjo duoti jam žinią, kad jo gyvatė gali brautis dar toliau, kad vietos dar yra, nors atrodė, kad jau nebėra, o vis dėlto dar buvo, o, taip, buvo, ir ji galėjo pasistengti, kad vietos atsirastų dar daugiau Siuzana dabar plaukė, jos visas kūnas buvo virtęs skysčiu, jis skaidėsi, paskui ėmė raibuliuoti, virto vandenynu, ja toliau ritosi bangos ir jos vis didėjo, o ji vėl išvydo šį vaiduoklio baltumo veidą, vyro iš „Telekomo“ veidą, kuris dabar buvo tiesiai priešais jos veidą, ji nieko daugiau nematė, tik šį veidą, nejautė nieko kito kaip tik gyvatę, kaip tik vandenyno bangavimą, ji dabar sprogo, ji dabar degė ugnyje, bet toji ugnis buvo miela, ji dabar jautė elektros sroves, kurios sklido jos kojomis į pėdas, kilo rankomis aukštyn, elektros kibirkštys šokinėjo, pasiekdamos smegenis ir vidurius.

Galų gale ji nurimo, jos viduje degė šilta šilta liepsnelė, ji jautėsi tokia saugi, tokia reikalinga, ir ji norėjo išsaugoti šį giliai jos viduje esantį pojūtį, susisukti kartu su juo kur nors kamputyje ir niekada jo nepaleisti, deja, tai nebuvo įmanoma, ji negalėjo jo išlaikyti, ji nepajėgė išlaikyti savyje vandenyno, jis jau skaidėsi į dalis, jis sproginėjo, o ji skrodė bangas, nušviesta kaitrių saulės spindulių, ji plaukė, bangos supo ją iš visų pusių, bangos buvo jos viduje ir po ja, ji vėl šaukė, jos visas kūnas pratrūko džiaugsmu, vandenynas veržėsi iš kiekvienos jos kūno ląstelės, sprogdino ją, o ji tik šaukė: „Prašau, taip, o, taip, o, taip, o, taip, o, o, o!“

Stojo ilga tyla.

Keistas pojūtis, lyg ji būtų miegojusi traukinyje. Paskui Siuzana suprato, kad juda jos lova, ją kažkur veža, ji važiuoja koridoriumi.

Po to išgirdo šaižų, nemalonų garsą.

Kas tai — metalinės langinės?

Tarškesys.

Tamsa.

25

Kiundzas nerado ramybės. Toji mintis jo neapleido nuo antradienio vakaro, tačiau dabar taip sustiprėjo, kad nustelbė visas kitas.

Ponas Sarocinis jį mokė atsiverti savo intuicijai, išlaisvinti ją iš pančių, išpuoselėti ją, pasitikėti ja. Taip jis dabar ir padarė, ir antradienio vakaras su visomis detalėmis iškilo Kiundzo atmintyje. Pas Karterius suskambo telefonas, Siuzana priėjusi pakėlė ragelį. Kiundzas suprato, kad jis susirūpinęs dėl tą vakarą įvykusio telefoninio pokalbio.

Jis įjungė paiešką. Juosta ėmė suktis atgal, kol sustojo.

Paleido reikalingą juostos atkarpą ir atidžiai įsiklausė.

— Siuzana? — Kiundzui pasirodė, kad rašytojas kažko sunerimęs. — Atsiprašau, kad trukdau, bet man reikia skubiai susitikti. Ar negalėtume ryt? Papietautume arba ko nors išgertume.

Jam kėlė nerimą šio žmogaus tonas. Ką reiškia tokia skuba? Nors Siuzana privertė jį pataisyti ištisus knygos skyrius, terminą buvo galima pratęsti, nes svarbiausia — kad ji būtų suprantama skaitytojams.

Kiundzo intuicija, pakurstyta vyriškio tono, jau ne kuždėjo, o šaukė.

Jis dar kartą atsuko juostą. Ir dar kartą. *Skubiai.* Štai, tas žodis. Jis neapleido Kiundzo.

Fergiusą Donlivajų jau antrą naktį iš eilės pažadino tas pats košmaras.

Tai buvo paprasčiausias sapnas, kurį jis labai aiškiai galėjo atkurti. Fergiusas regėjo kūdikį, mažytį, naujagimį, gulintį baisioje tamsoje. Kūdikis verkė, ir būtent šis verksmas buvo košmariškas — jis skambėjo kraupiai. Paskui jis išvydo Siuzaną Karter: ji klupinėjo tamsoje, rankoje laikydama žibintą, verkdama, negalėdama rasti kūdikio, maldaudama Fergiusą jai padėti.

O jis liepė jai palikti kūdikį, neieškoti jo, leisti jam mirti. *Dėl Dievo meilės, tegul jis miršta.*

Tada jis atsibudo.

Pažiūrėjo į rankinį laikrodį, kurį buvo pasidėjęs šalia lovos. Tarpuakyje jautė buką skausmą. O, Jėzau, ką jis iš vakaro gėrė? Fergiusas permetė kojas per lovos kraštą, tada pajudėjo ir visas kūnas, nežymiai susverdėjo, bet liko stovėti — vis dėlto keturi šimtai tūkstančių metų evoliucijos dvikojams išėjo į naudą, vargiai pagalvojo jis, paskui atitraukė užuolaidas.

Už lango buvo matyti Temzė, ir šis vaizdas kaip visada jį nustebino, nors ji tekėjo pro šalį visą laiką, visus tuos dešimt metų, kuriuos nugyveno šiame dokų rajone.

Pro šalį žemai upe praslinko sunkiai pakrautas lichteris. Jį buksyruojanti barža tikriausiai judėjo bėgiais, nutiestais upės vaga, todėl pavasario atoslūgiai nebuvo kliūtis laivybai. Fergiusas stebėjo, kaip išmatų rudumo vandenyje susidaro putos, paskui, ištiesęs kaklą į dešinę, šiaip ne taip išvydo Tauerio tiltą. Pilkas statinys pilko dangaus fone. Lauke turbūt dulksnoja, į dieną dar nelabai panašu.

Jis apsivilko chalatą, susirado šlepetes, nupėdino į darbo kambarėlį; šis, kaip ir svetainė, ir valgomasis, ir kiekvienas jo buto plotelis, išskyrus klozetą, buvo nuklotas lapais prakeikto rankraščio, kurį ši žiauri moteris privertė jį perrašyti. O, Dieve, toji knyga jį buvo išsekinusi, jam dabar atrodė, kad geriau būtų buvę jos nė nepradėti, tačiau jam reikėjo pinigų grąžinti paskolai; už šią buvo įsigijęs butą, nevertą nė pusės to, ką jis mokėjo, bet neužteko už darbą universitete gaunamo atlyginimo. Vis dėlto jis negalėjo sau leisti atsikratyti šio buto ir grąžinti „Magelan Lowry“ jam jau išmokėtą avansą.

Be to, neužmiršk, Fergiusai, kad ši knyga yra svarbi; kad ji reikalinga: tai knyga, *iš tikrųjų galinti pakeisti žmonių mąstymą.*

Paistalai. Danties užkalbėjimas, Fergiusai, ir nieko daugiau, ir tu pats tai gerai žinai.

Jis tai žinojo, tačiau tuo besąlygiškai tikėjo tik nuolankioji jo asmenybės dalis. O išdidžioji, tai yra didžioji, milžiniškam kalnui prilygstanti egoistinė dalis visiškai nesutiko. Pastaroji Fergiuso asmenybės dalis manė, kad dr. Stivenas V. Hokingas klydo, ir tik vienintelis

pasaulyje mokslinis tikrąją šio žodžio reikšme protas saugo tiesą dr. D. Fergiuso Donlivajaus smegeninėje.

Maldamas kavos pupeles mokslininkas dar kartą pabandė išaiškinti savo sapną. Namie jis turėjo visą lentyną knygų apie sapnus ir gerai žinojo visus įmanomus interpretavimo variantus, deja, šiam sapnui nė vienas jų netiko. Jokio aiškumo. Fergiusas žinojo priežastį, ir toji priežastis jį baugino. Sapnas neturėjo nieko bendra su simboliais.

Tai buvo perspėjimas.

Tai buvo nuojauta, keletą pastarųjų savaičių nepaleidęs jausmas, kad Siuzanai turi įvykti kažkas bloga, ir tas jausmas kasdien vis stiprėjo.

O šįryt jis buvo dar stipresnis negu prieš dvi dienas, nors jau tada Fergiusas ne juokais išsigandęs skambino jai telefonu.

Ką jai pasakytų? Siuzana nenorėjo vaikų, tai kaipgi galėtų ją perspėti pasakojimu apie susapnuotą baisų sapną, kuriame ji pagimdo kūdikį?

Ji paprasčiausiai nekreiptų dėmesio ir jam atsakytų, kad jiedu su vyru nė neketina susilaukti vaikų.

Velniai tave griebtų, Siuzana Karter, gana drumsti man ramybę! Fergiusas prisiminė jos veidą, kai jie kartu pietavo, o ji sėdėjo kitapus stalo, jos glotniai sušukuotus rusvus plaukus, gražias ir protingas akis ir tai, kaip ji žiūrėjo į jį — jos žvilgsnyje jis pastebėjo linksmumą, smalsumą ir dar kažką.

Nejaugi jos dalis nenorėjo apsiriboti redaktorės ir autoriaus santykiais?

Netrukus jam dingtelėjo dar beprotiškesnė mintis. O ką, jeigu ši moteris verčia jį perrašinėti knygą, taip bandydama pasipriešinti jo atžvilgiu jaučiamai traukai?

Nagi, tęsk, Fergiusai. Atrodo, praėjusį vakarą būsi sunaikinęs daugiau smegenų ląstelių nei galėjai įsivaizduoti.

Jis supylė kavą į kavos virimo aparatą, paskui įpylė vandens ir įjungė. Ant grindų gulėjo rytinis paštas ir *Independent*. Fergiusas juos surinko, peržiūrėjo antraštes, užmetė akį į vokus ir neradęs nieko, kas būtų jį sudominę, vėl atsisėdo.

Siuzana jam neskambino. Jis skambino jai antradienio vakarą. Dabar — ketvirtadienio rytas. Ji žadėjo paskambinti, tačiau neskam-

bino. Be to, tąsyk, kai jie kalbėjo telefonu, jos balsas buvo kažkoks paslaptingas. Išvykstu, paaiškino ji, bet nepasakė kur. Iš tikrųjų, kai žmonės kur nors išvyksta, jie sako „į Mančesterį“ ar „į Paryžių“, nesvarbu, kad ir kur keliautų. Kodėl ji nepasakė nieko panašaus?

O, Dieve. Nejaugi Siuzana turi meilužį? Fergiusas niekada nebuvo matęs jos vyro, todėl negalėjo įvertinti nei jo, nei jų santykių. Meilužiai reikalingi tada, kai nenusiseka santuoka. O gal jos iškalbingas žvilgsnis į jį buvo užuomina? Pagalbos šauksmas? O jis buvo aklas ir nesuprato?

Fergiusas pajuto veriamą skausmą. Jis susižavėjo Siuzana per jų pirmą susitikimą. Ji viskuo žavėjo Fergiusą. Tai buvo ne tik jos žvilgsnis, bet ir rankų gestai, ir jos kvapas, jos balsas, jos mintys, jos drabužiai, jos pasitikėjimas ir tai, kaip ji *mėgo* savo darbą, žmones ir visa kita. Jeigu ji turėjo meilužį, tiesa, tai buvo tik hipotezė, bet *jeigu* vis dėlto turėjo ir jos santuoka buvo pašlijusi, tai dabar pats metas imtis veiksmų.

Jis papurtė galvą. Reikėjo nukreipti mintis kita linkme. Jam reikėjo susikoncentruoti į rankraštį. Tačiau jis vis tiek nesiliovė galvojęs apie sapną, apie Siuzanos raudonus plaukus, apie jos kojas, apie jos šypseną, apie nuostabiai mėlynas akis, apie jos gyvumą.

Jį kamavo mintis apie tai, kad šiuo metu ji gali būti kur nors viešbučio kambaryje su savo meilužiu.

Tačiau lygiai taip pat kankino ir sapnas. Jis neišėjo iš galvos ir maudantis, ir valgant sudegintą skrebutį ir visą pirmą darbo pusvalandį.

Fergiusas žūtbūt norėjo pasikalbėti su Siuzana. Jis turėjo jai papasakoti savo sapną, išsiaiškinti bent vieną jo elementą. O elementai buvo šie: tamsa, verkiantis kūdikis, Siuzana su žibintu rankoje ieško kūdikio. Taip pat jis pats, liepiantis jai palikti šį kūdikį, leisti jam mirti.

Jis jau ketino pakelti telefono ragelį ir paskambinti į Siuzanos kabinetą — kas žino, gal jos sekretorė, kuri vakar taip atkakliai tvirtino, kad su Siuzana nėra galimybių susisiekti, šiandien jau žinos telefono numerį, kuriuo būtų galima prisiskambinti.

Tačiau telefonas suskambo pirmiau nei jis suspėjo pakelti ragelį. Gal tai Siuzana, viltingai pagalvojo jis.

Deja. Skambino Britanijos „Telekomo“ darbuotojas. Jis kalbėjo mandagiu tonu ir atsiprašinėjo. Kažkoks gedimas linijoje. Sprendžiant

iš jų kompiuterių duomenų, tai įvyko dėl nesuderinamumo su įranga, kurią Fergiusas įrengęs savo bute. Ar negalėtų pas jį atvykti jų technikas? Galbūt šįryt kas nors būtų namie?

26

Tamsoje pasirodė šviesos gija. Vienoda, vienspalvė, šiek tiek platėjanti, bet nei kiek ne ryškesnė. Siuzana, apsnūdusi ir praradusi orientaciją, ją stebėjo, bandydama suvokti, kas vyksta.

Langas, suprato ji. Stiklu žemyn driekėsi lietaus uodegos, o dangus anapus buvo išjungto televizoriaus ekrano spalvos. Jos miegamojo langas. Tačiau jis buvo neįprastoje vietoje. Džonas tikriausiai jį perkėlė. O gal perstatė lovą?

Siuzana vėl užsimerkė, tačiau pajuto vis stiprėjantį nerimą. Kažkas ne taip. Ji atsimerkė. Blyškiai pilkos sienos. Viešbutis? Mes kažkur išvykę? Ji norėjo pakreipti galvą, kad pamatytų Džoną. Tačiau pasukti ją bent keletą laipsnių, — tiek užteko, kad įsitikintų, jog šalia nieko nėra, — prireikė milžiniškų pastangų.

Ji pajuto kūną įvijai persmelkiančią baimę.

Ne, tai ne viešbutis. Aš klinikoje.

Atsitiko kažkas negera. Tik kas? Vakar vakare, operacija...

Siuzana bandė pajudėti, bet kūnas atrodė it švininis, sakytum būtų vilkėjusi naro apranga. Sukaupė visas jėgas, kad ir vėl galėtų bent pakreipti galvą, pamatyti savo laikrodį ant naktinio staliuko ar bent jau apskritai kur nors šioje patalpoje esantį laikrodį, bet po kelių bandymų turėjo pasiduoti. Akys vėl sugrįžo prie sienos su langu. Paskui pakrypo į šalį ir stabtelėjo ties paveikslu ant kitos sienos, Lourio kūrinio reprodukcija, vaizduojančia atšiauraus pramoninio rajono peizažą, pilną degtuko kotelio dydžio žmonių. Argi ne sutapimas, netikėtai dingtelėjo jai. Ji dirba „Magellan Lowry“ leidykloje, o ant sienos kabo Lourio paveikslas.

Nuo lubų kyšojo dūmų detektoriaus daviklis ir automatinės gaisro gesinimo sistemos purkštukai. Kažkur skambėjo telefonas. Burna buvo perdžiūvusi, skaudėjo gerklę. Siuzana bandė prisiminti, bet tai

buvo tik sapno, neaiškaus, baisaus, o gal haliucinacijos, nuotrupos, kurios tik sustiprino nerimą.

Akies krašteliu Siuzana pastebėjo prasiveriant duris. Įėjo slaugytoja, išvaizda primenanti stropią darbuotoją, gana griežtos veido išraiškos, tamsiaplaukė, ketvirtą dešimtį bebaigianti moteris. Ji atsistojo arti Siuzanos, pravėrė burną ir ėmė krutinti blyškias lūpas, vienu išsižiojimu ištardama vieną žodį ir tarp jų darydama pauzes, galiausiai jos balsas pasiekė Siuzanos ausis. Kambaryje pasklido maisto, pusryčių, kvapas, — tai buvo skrudinta duona ir kiaušiniai, — nuo kurio Siuzaną supykino.

— O. Gerai. Ji. Atsibudo.

Siuzana iš jos žodžių suprato, kad kambaryje yra dar kažkas, tik ji nematė kas. Tačiau netrukus išvydo priešais stovintį vyrą, kuris perėjo į dešinę pusę, užstodamas jai angą. Ji jau buvo mačiusi šį žmogų: tamsūs plaukai juodomis it smala sruogomis, itališkas įdegis, taip, tas pats daktaras Rozas iš GP skyriaus.

Jis pažiūrėjo į ją, tylėdamas, įsmeigęs geranoriškai atrodančias rudas akis, paskui tarė:

— Kaip. Jūs. Dabar. Jaučiatės?

Siuzana truputį norėjo vemti, be to, ją stipriai troškino, tačiau nenorėjo aiškinti, nes jautėsi pervargusi. Nenorėjo stengtis iš visų jėgų tam, kad galėtų atsigerti. Norėjo ir toliau miegoti.

— Gerai, — atsakė ji.

— Jūs kurį laiką jausitės šiek tiek apsvaigusi — tai nuo anestetikų. Ar pilvelio neskauda?

Ji sugebėjo papurtyti galvą. Atmintis ėmė giedrėti, iš gelmės į paviršių it koks išpampęs skenduolis ėmė kilti prisiminimai.

Kūnu perbėgo šiurpuliai.

Dr. Itališko Įdegio iš GP veide pasirodė nerimas.

Ūmai ji prisiminė stiprų erotišką pojūtį, kuris ją buvo užvaldęs įsiskverbus gyvatei, falui, tai yra „Telekomo“ darbuotojo *daikčiukui*. O, Dieve, ji matė jį, ji jautė jį labai gyvai, patirtas išgyvenimas užgriuvo visu smarkumu, ji jautė, kad jos veidas raudonuoja, bet tuo pat metu suprato, kad tai turėjo būti tik sapnas, vienas iš Froido aprašytųjų, ir nieko daugiau, taip, tai *turėjo būti* sapnas.

Akimirksniu jos pilvą ėmė plėšti nežmoniškas skausmas, tarsi į pilvą būtų įsmeigtas ir pasuktas peilis. Skausmui pasikartojus, Siuzana garsiai suriko ir ėmė gaudyti orą.

— Tai nuo pjūvio. Tuojau apžiūrėsime siūles, — tarė gydytojas.

Slaugytoja nukėlė paklodę, atrišo jos chalato priekį, paskui nuėmė tvarstį. Pažvelgusi į savo pilvą Siuzana išvydo siūles ir melsvai pilkšvą mėsą.

Dr. Rozas ėmė jai aiškinti, ką jie atliko operacijos metu, tačiau ji klausėsi tik viena ausimi, mat visa tai jau žinojo. Ponas Van Rė, akušeris, jai buvo viską išsamiai paaiškinęs.

Ponas Van Rė turėjo pasirūpinti ja asmenišku paties pono Sarocinio nurodymu, o tai, reikia pripažinti, šiek tiek paglostė Siuzanos širdį. Harvis Adisonas nė iš tolo negalėjo prilygti Mailzui Van Rė. Jau trisdešimt metų šis gydytojas priimdavo turtuolių ir garsenybių, aristokratų ir kitų aukštuomenės atstovų naujagimius; ji buvo skaičiusi laikraščiuose ir žurnaluose, kad daugelis karališkosios šeimos narių nepripažino kitų specialistų.

Tai, kas jos laukia, išsamiai, su visomis detalėmis, Siuzanai buvo paaiškinęs ir dr. Abrahamas Zeligas, šios klinikos direktorius. Pono Sarocinio teigimu, dr. Zeligas buvo vienas iš didžiausių pasaulyje, jei tik ne *pats* didžiausias, autoritetas apvaisinimo *in vitro* srityje.

Dr. Rozas dabar kantriai jai aiškino, jog jie atliko pjūvį, išėmė kiaušinėlius iš kiaušidės, atrinko sveikiausiai atrodantį, sujungė jį su pono Sarocinio sperma ir grąžino į gimdą.

Jo besiklausant, skausmas atlėgo, ir Siuzana, pažvelgusi į šias mielas akis, staiga panoro jam sušukti, kad jis klysta, kad tai buvo ne pono Sarocinio sperma, o vyro iš „Telekomo" sperma. Tačiau ji susilaikė. Be abejo, jai buvo atlikta operacija — tai įrodo siūlės ir skausmas. O tas kvailas erotinis sapnas viso labo tebuvo haliucinacija. Anestetikai stipriai paveikia smegenų veiklą, ir visi tai žino.

Pastangos neužmigti bent keletą minučių Siuzaną labai sekino. Ji ėmė galvoti apie pono Sarocinio spermą ir ūmai pajuto stiprų pasibjaurėjimą. Šiuo metu ji buvo Siuzanos kūne, sumaišyta su vienu iš jos kiaušinėlių ir dabar jį vaisino. Ar ji nėščia?

Ją apėmė karštis, paskui užplūdo didelė šalčio banga. Dr. Rozas

buvo čia pat, o paskui jis dingo. Po kurio laiko vėl atsirado. Ji staiga prisiminė, kad daktaras Rozas iš GP buvo pediatras.

Žinoma, pediatras jai dabar buvo reikalingas ar bent jau greitai bus reikalingas.

Slaugytoja žiūrėjo į ją kažkokiu keistu žvilgsniu. Dr. Rozas pasitraukė iš dėmesio centro, paskui vėl sugrįžo. Siuzana jautė svaigulį ir nenumaldomą troškulį. Galiausiai ji pasiteiravo, ar negalėtų atsigerti vandens.

Tos pačios dienos vakare, kelios minutės po šeštos, pono Sarocinio vairuotojas privažiavo mersedesu prie Siuzanos namo, ir ji nudžiugo išvydusi, kad Džonas dar negrįžęs iš darbo. Siuzana bijojo pažvelgti jam į akis. Neužteko drąsos jam net paskambinti, nors ir žinojo, kad Džonas šįryt buvo skambinęs jai į kliniką.

Ponas Sarocinis užėjo aplankyti jos pietų metu, bet šis netikėtas susitikimas buvo nemielas. Jis atnešė jai didžiulį krepšį su vaisiais, kuris dabar buvo mersedeso bagažinėje, ir nors juos siejo bendri interesai, ji buvo pernelyg pavargusi, o gal sutrikusi, kad galėtų su juo kalbėtis. Jam išėjus, Siuzanai palengvėjo.

Dangus buvo tamsus ir vis dar lijo. Vairuotojas robotas pertraukė mirtiną tylą tik pasisiūlydamas įnešti į vidų jos lagaminėlį su būtinais reikmenimis. Ji atsisakė, bet greitai pasigailėjo. Krepšys su vaisiais ir jos nedidelis lagaminėlis buvo sunkesni nei ji įsivaizdavo ir plėšė siūles pilvo srityje.

Dr. Itališkas Įdegis nenoriai išleido ją į namus, pageidavo, kad šią naktį ji praleistų klinikoje, bet ryt ji gyva ar mirusi privalėjo būti darbe. „Magelan Lowry" direktorių taryba dėjo visas pastangas, kad tik jų leidykla įgytų teises į daktaro Devitso knygą, o rytoj yra paskutinis terminas padidinti siūlomą kainą.

Atrakinusi namo duris ir įėjusi į koridorių, Siuzana pajuto palengvėjimą, kad padarė teisingą sprendimą. Ji išvydo balkono langą svetainėje ir sodą anapus jo. Net ir merkiant niūriam lietui, sodas atrodė žavus. Ji pasijuto esanti laukiama, o namas buvo puikus. Argi jie galėtų jo atsisakyti?

Ji neskubėdama vaikščiojo po kambarius; buvo išvykusi tik vieną naktį, o atrodė, kad praėjo mėnuo. Niekas nepasikeitė, tik reikėjo palaistyti vieną kitą kambarinį augalą. Dažytojas Haris buvo baigęs dažyti valgomąjį ir pradėjęs pirmąjį iš antrame aukšte esančių laisvų miegamųjų, kurį Džonas išsirinko sau kaip darbo kambarį, ir ji nekantravo pažiūrėti, kaip keičiasi šio kambario išvaizda.

Siuzana atsistojo prie marmurinio židinio svetainėje, pažvelgė pirmiausia į sodą, paskui apžiūrėjo kambario sienas, turbūt šimtąjį kartą džiaugdamasi savo pačios parinktu spalvų deriniu. Kai kurie baltos spalvos atspalviai atrodydavo negyvi arba per daug rožiniai, arba pernelyg šalti. Tačiau ši spalva buvo šviesi, skaisti ir netgi tokią niūrią dieną kaip ši pakankamai šilta.

Greitai reikės rinktis spalvą naujagimio kambariui, susimąstė ji, svarstydama, kuris iš trijų antrame aukšte esančių kambarių labiausiai tiktų vaikui. Tačiau tuojau pat atsitokėjo: *Kokio velnio aš apie tai galvoju?*

Siuzana negalvojo apie tai, kokios namo sugrįžusio Džono reakcijos tikėjosi, tačiau jis elgėsi visiškai kitaip nei ji galėjo įsivaizduoti. Jis neištarė nė žodžio.

Siuzana buvo virtuvėje; nepaisydama nuovargio bandė pagaminti skanią vakarienę iš tešlos ir velniažuvės, kurią rado šaldyklėje. Ji išgirdo, kaip atsidarė ir užsidarė laukujės durys, kaip dunkstelėjo koridoriuje ant plikų ąžuolinių grindų statomas Džono lagaminėlis, ir ėmė laukti jo virtuvėje. Jis turėjo suprasti, kad ji namie — ją išdavė svogūnų ir ant viryklės kepinamų smulkintų česnakų bei pomidorų kvapas, ir įjungtas radijas.

Tačiau jis nepasirodė.

Džonas niekuomet nebuvo įpročio vergas. Jis buvo nenuspėjamas, mįslingas, elgdavosi spontaniškai, bet per septynerius santuokos metus laikėsi vienos nekintamos rutinos: vos tik sugrįžęs namo, eidavo į virtuvę ir įsipildavo per porą pirštų „Macallan" viskio su trim ledo kubeliais ir šlaku vandens, išskyrus antradienius, kai grįždavo namo po skvošo partijos, tuomet išgerdavo „Budweiser".

Siuzana išjungė radiją ir laukė Džono, tačiau, savo nuostabai, išgirdo televizoriaus garsą. Ji nuėjo į svetainę. Džonas, nenusirengęs striukės, sėdėjo ant sofos ir perjunginėjo kanalus.

— Labas, — romiai pasisveikino ji.

Jis nenuleido akių nuo televizoriaus, kas pora sekundžių perjungdamas nuotolinio valdymo pultelį, o galiausiai įsmeigė akis į sunkvežimių lenktynes per „Sky Sports".

Pirmą kartą per visą laiką Siuzana nežinojo, ką pasakyti savo vyrui. Gal jis pyko dėl to, kad ji nepaskambino? Vis dėlto ji įtarė, kad reikalas gerokai painesnis.

Siuzana apsisuko ir grįžo atgal į virtuvę; veidu riedėjo ašara. Nušluosčiusi ją, o paskui ir dar vieną, virtuvinio rankšluosčio kampučiu, išmaišė keptuvėje mišinį, tada atsirėmė į kriauklės kraštą ir pažvelgė pro langą.

Kepsninė, medinis pikniko stalas ir suolai blizgėjo nuo lietaus. Strazdas, tas pats, kuris dažnai juos aplanko, strikinėjo po pievelę, kurią jau reikėjo apkirpti. Jis įkišo snapą į žolę ir ėmė traukti iš žemės kirminą. Tai nebuvo paprasta ir virto kova, panašia į virvės traukimą, tarytum kažkas po žeme būtų laikęs kitą kirmino galą ir stipriai jį traukęs į save. Galų gale strazdas nugalėjo, ir kirminas, trumpai kyburiavęs, pradėjo trūkčioti ir dingo paukščio snape. Maisto grandinė, pagalvojo Siuzana.

Lietaus lašai išbadė balutes vidiniame kiemelyje. *Mes laikome save nepaprastai gudriais todėl, kad mes žmonės, todėl, kad esame maisto grandinės viršūnėje.* Po pievelę šokinėjo liepsnelė, dar viena nuolatinė viešnia. Siuzana stebėjo ją, akimis gaudydama mažus oranžinius lopus ant jos krūtinės. Mielas paukštelis, pagalvojo ji, tačiau tikriausiai aršus. Liepsnelės būna nedoros ir elgiasi chuliganiškai; jei būčiau mažas paukščiukas, nenorėčiau turėti reikalų su liepsnele.

Viskas apgaulinga. Išorė dar ne viskas. Ji nubraukė dar vieną ašarą, giliai įkvėpė ir pagalvojo: *O, Dieve, ir ką gi aš padariau?*

Po valandėlės Siuzana dengė stalą, o Džonas ir toliau žiūrėjo sunkvežimių lenktynes; ji vylėsi, kad tai, kas jai buvo padaryta, tai yra dirbtinis apvaisinimas, galbūt nesuveiks.

Staiga jai gimė desperatiška viltis, kad tai nesuveiks.

*

Atsibudusi ryte ji norėjo tik likti lovoje. Vis dėlto prisivertė atsikelti, nes šiandien privalėjo dalyvauti susirinkime.

Siuzana išsimaudė ir nusileido laiptais žemyn. Džonas jau rengėsi lėkti pro duris.

— Padariau tau kavos, brangioji, — tarė jis. — Stovi ant stalo.

Ji pabučiavo vyrą.

— Ačiū.

— Kaip jautiesi? — pasiteiravo jis.

— Pavargusi.

— Ar tau iš tikrųjų šiandien būtina eiti į darbą?

— Grįšiu anksti.

Atsisveikindama ji dar kartą pabučiavo Džoną, nuėjo į virtuvę, atsisėdo ir paėmė laikraštį. Skaitydama vedamąjį, pakėlė prie lūpų savo puodelį ir gurkštelėjo kavos.

Jos skonis nežymiai skyrėsi nuo įprasto. Ne, ji nebuvo bjauri, tik burnoje liko nemalonus metališkas skonis. Galbūt Džonas atidarė naują pakuotę, pagalvojo ji.

Dalyvaujantiems „Magelan Lowry“ valdybos susirinkime ką tik buvo atnešta kava. Siuzana tuo metu informavo apie tai, kad kažkas padidino siūlomą kainą, tiesa, ji nežinanti kas — gal tai „HarperCollins“, tačiau ji girdėjusi, kad knyga domisi ir „Transworld“, ir „Random House“, o galbūt ir „Little“, ir „Brown“. Iš savo draugės, dirbančios „Simon and Schuster“, ji sužinojusi, kad pastaroji leidykla pasitraukė, o iš kai kurių detalių, kurias jai pavyko nugirsti iš Devitso agento, Siuzana nusprendusi, kad pretenzijų į jo knygą atsisakė ir „Vikin Penguin“. Tačiau dabar už leidybos Jungtinėje Karalystėje ir Britanijos sandraugoje teises buvo pasiūlyta šimtas septyniasdešimt penki tūkstančiai svarų sterlingų, o tai yra dideli pinigai.

Valdybai ji pareiškė nemananti, kad ši knyga yra kuo nors ypatinga. Siuzanos nuomone, ji parašyta sunkiai suprantama technine kalba, todėl nepasieks plačios skaitytojų auditorijos, kuriai buvo skirta.

— Nemanau, kad ši knyga galėtų būti populiari, — tarė Siuzana. — Manau, mums reikėtų pasitraukti.

Ji ištiesė ranką, paėmė jai pasiūlytą puodelį ir gurkštelėjo. Kava buvo puiki, gardi, tačiau ir nuo jos burnoje liko toks pat keistas metalo skonis, kaip ir išgėrus Džono virtos kavos. Siuzanai dingtelėjo mintis, ar tik ji neišsigalvoja.

27

Džonas įnešė ant padėklo laikraščius su pusryčiais. Siuzanos sekmadienio ryto malonumas. Šį ritualą jis buvo pamiršęs tik kartą per septynerius metus, kai jį kamavo siaubingos pagirios.

Šiandien ji jautėsi puikiai, juoba kad jųdviejų santykiai jau ėmė darytis normalūs. Džonas, vilkintis storo audinio chalatą, atrodė seksualiai, ir Siuzana, pajutusi geismą, turėjo susivaldyti, kad neužkištų jam už chalato rankos. Užuot taip pasielgusi, ji nesunkiai atsikratė jaukaus miego šleifo ir pasikėlė lovoje.

Užuolaidos buvo atitrauktos, pro didelį bokštelio langą, atsiveriantį į rytus, į miegamąjį krito saulės spinduliai. Siuzana mėgo šį kambarį — atsibudusi pasijusdavo tarytum pilyje, o jie juk pasistengė dekoruoti savo miegamąjį taip, kad šis kuo labiau primintų pilį. Grindys iš plikų medinių lentų, kurias jie nušlifavo, išblizgino ir apdengė kilimėliais; miegamajame kabėjo varinis sietynas, tegu ir sujungtas su įtartinai šiuolaikiška elektros laidų sistema, jos pačios pirktas Bermondsio turguje, taip pat stovėjo keletas, tik tiek, kiek reikia, baldų, ir visi jie buvo antikvariniai.

Ateityje, kai jie galės sau tai leisti, Džonas su Siuzana planavo įsigyti lovą su baldakimu arba, būtų dar geriau, užsakyti, kad pagamintų pagal jų norą, bet kol kas reikėjo palaukti, neilgai, anot paties Džono. Dabar, jiems priėmus pono Sarocinio pasiūlymą, per trumpą laiką „DigiTrak“ suklestėjo. Siuzana Džonui aiškino, kad sėkmės priežastis — pasibaigusios jų finansinės bėdos, jis atgavo pasitikėjimą savimi, o pasitikėjimas yra užkrečiamas.

Jis dabar buvo toks užtikrintas savimi, kad pastaruoju metu nekreipė jokio dėmesio į loterijas, nebestatydavo ir žirgų lenktynėse.

Džonas ją pabučiavo.

— Labas rytas, miegpuve.

— Labas. Ačiū, atrodo puikiai, — atsakė ji, imdama padėklą.

Keletas pirmųjų dienų jai sugrįžus iš klinikos buvo siaubingos. Jie veik nesikalbėdavo, o praėjusią naktį Džonas buvo užsidegęs pykčiu dėl to, kad ji nesutiko su juo mylėtis. Mailzas Van Rė buvo griežtai uždraudęs mylėtis, netgi naudojant prezervatyvą, dvi savaites po apvaisinimo. Ji negalėjo rizikuoti, todėl turėjo vengti bet kokių lytinių santykių.

Siuzanos žvilgsnis trumpą akimirką susitiko su jo žvilgsniu, ir jai pasirodė, kad Džono akyse žybtelėjo supratimas. Galbūt nuo šiandien, pagalvojo ji, jųdviejų santykiai ims gerėti. Jiems reikėjo nedelsiant spręsti šią problemą. Negalėjo ilgiau taip gyventi — nesikalbėdami, leisdami jų žaizdai pūliuoti, juolab kad tai nebuvo vien tik jos sprendimas. Džonas jau nebegalėjo vaikščioti po namus žiūrėdamas į ją tokiu žvilgsniu, tarytum ji būtų buvusi raupsuotoji arba kekšė. Žinoma, jų meilė vienas kitam buvo pakankamai stipri įveikti šią kliūtį.

— Kaip miegojai? — paklausė ji.

— Gerai, — jo balsas nuskambėjo šaltokai, iš tono buvo galima numanyti, kad jis kažką nutyli. — Pasidulkinęs būčiau miegojęs geriau. O kaip tu?

— Keletą kartų buvau prabudusi.

Kambaryje pasklido keistas kvapas, tarsi būtų atsiradęs Džonui įėjus, primenantis degančios gumos smarvę. Galbūt šalia gyvenanti senukų pora užsikūrė laužą. Senutę kamavo piromanija; ji kurdavo laužą beveik kas savaitę ir mėtydavo į jį įvairiausias šiukšles, o senukas sėdėdavo priešais ugnį. Pažvelgusi pro vakarinį langą, išeinantį tiesiai į kaimynų sodą, Siuzana matydavo jį: sėdėdavo savo krėsle, užsimaukšlinęs ant galvos panamą, ir nenuleisdavo akių nuo laužo, lyg prieš jo akis būtų sukusis labai įdomi kino juosta, ir šūkaudavo, kai reikėdavo pakurstyti ugnį.

Džonas įpylė žmonai kavos, pastatė puodelį šalia jos, tada įlipo į lovą ir iškart atvertė *Sunday Times* Inovacijų skyrelį. Siuzana paėmė į rankas pagrindinį laikraščio skyrių, peržvelgė antraštes, paskui išgėrė gurkšnelį kavos.

Tą pačią akimirką ji viską išspjovė.

Sunerimęs Džonas įsmeigė į ją akis.

— Kas atsitiko?

Burnoje jautė neįprastą skonį. Nenorėjo jam sakyti, kad nesugadintų geros nuotaikos, bet kava buvo iš tikrųjų šlykšti. Skonis priminė surūdijusį metalą. Ir dar tas degančios gumos dvokas — Siuzana jau žinojo, iš kur jis sklinda. Tai buvo kava.

— Siuzana? Brangioji? Kas tau? Kas atsitiko?

Tikriausiai kalta mano vaizduotė, pamanė ji, ir paragavo dar sykį. Šįsyk kavos skonis buvo dar bjauresnis, o nuo smarvės stipriai pykino. Arba jis tegul išneša kavą iš kambario, arba jai pačiai teks išeiti.

— Brangusis, — tarė ji, — ar kava kitos rūšies?

— Ta pati, kurią geriame visada, vidutiniškai skrudinta, ta, kurią tu mėgsti. Kodėl klausi?

Siuzanai į galvą dingtelėjo beprotiška mintis, galbūt į kavavirę pateko dažų valiklio ar ko nors panašaus. Žinoma, kad ne.

— Jos skonis kitoks.

Džonas suraukęs antakius gurkštelėjo iš savo puodelio, paskui iš Siuzanos.

— Puiki kava, — pastatęs savo puodelį, jis iškėlė ranką. — Aha. Skaičiau apie tai. Žinai, kodėl jos skonis toks keistas? Tu *nėščia*.

Ji sėdėjo ir tylėjo. Įtarė tai nuo penktadienio. Tačiau ar šie požymiai jai pasireiškia ne per anksti? Žinoma, kad per anksti.

O, Dieve, tegul tai būna kas nors kita.

— Per anksti, — tarė ji Džonui. Tačiau kęsti smarvės ilgiau neįstengė. — Man reikia įkvėpti gryno oro. Kodėl mums neišėjus papusryčiauti į sodą?

Džonas gūžtelėjo pečiais.

— Iš tiesų, kodėl gi ne?

Siuzana pasiėmė „Nėštumas. Mitai ir tikrovė“, įsitaisė sode pastatytame krėsle, gurkštelėjo truputį apelsinų sulčių, pakramsnojo sausainį ir to visiškai pakako.

Pirmoje knygos dalyje buvo pasakojama apie laikotarpį iškart po pastojimo. Siuzana perskaitė, kad retais atvejais rytinis pykinimas gali pasireikšti per pirmąsias dvidešimt keturias valandas. Beveik tuo pat metu gali pasireikšti ir bjaurėjimasis maistu, gėrimais ir kvapais.

Padėjusi knygą, Siuzana dirstelėjo pro savo naktinius marškinius į bjaurų raudoną randą ant pilvo ir į siūles, kurios jau buvo pradėjusios tirpti. Mailzas Van Rė jai buvo pažadėjęs, kad rando neliks.

Ji vėl prisiminė klaikų sapną, ją aplankiusį kaip anestetikų pasekmė, ir, nepaisant šiltos saulės, suvirpėjo iš šalčio.

Tai buvo tik sapnas. Arba haliucinacija. Mąstė apie keistąjį „Telekomo“ darbuotoją, bandydama suprasti, kodėl jis pasirodė jai sapne. Žinojo, kad sapnuose viskas yra reikšminga, ir žmonės, kuriuos tu matai sapne, ten atsiranda tikslingai. Gal vyras iš „Telekomo“ reiškia namo remonto darbus? O gal Siuzana sapnavo jį todėl, kad iš dalies ryžosi operacijai norėdama išsaugoti namą, ir jis buvo ženklas, jog reikalai juda į priekį. Tačiau kodėl būtent jis, o ne dažytojas Haris, kodėl ne jie abu? Kodėl ne kuris nors kitas meistras, lankęsis jų namuose per pastaruosius du mėnesius?

Buvo laikas, kai jiedu su Džonu aptardavo savo sapnus, ir ji jau ketino papasakoti apie pastarąjį, bet galiausiai persigalvojo: tai buvo per daug asmeniška, be to, ji nenorėjo liesti sekso temos.

Siuzana liovėsi galvojusi apie sapną ir vėl atsivertė *Sunday Times*. Peržvelgusi pagrindinį skyrių, paėmė *Mail on Sunday* ir ėmė skaityti. Perėjusi prie septinto puslapio, ji stabtelėjo ir įsigilino atidžiau, o baigusi perskaitė dar kartą.

— Mielasis? — kreipėsi ji.

Džonas buvo paskendęs laikraščio priede.

— Aha.

— Tas kompozitorius, su kuriuo turėjai problemų... Tai buvo Zakas Dencigeris, tiesa?

Džonas nė nepakėlė akių.

— Apsižliumbęs šūdžius.

Ji ištiesė laikraštį vyrui, pirštu baksnodama į viršutinę puslapio dalį.

— Pažiūrėk čia.

Džonas nenoriai žvilgtelėjo, nepatenkintas, kad jį pertraukė tik įpusėjusį straipsnį apie naują sportinį BMW kupė modelį; jis svajojo įsigyti kaip tik tokį ir svarstė, ar ponas Sarocinis neprieštaraus, jeigu jis ims taškyti pinigus. Nors, be abejo, galėtų jį įsigyti išperkamosios nuomos būdu ir skaičiai nuo to nenukentėtų.

Tą pačią akimirką jis išvydo nedidelę fotografiją, o po ja — pavardę „Zakas Dencigeris“, po kuria buvo žodis „mirė“.

Stipriai gniauždamas laikraštį, Džonas perskaitė visą straipsnį. Žinia buvo trumpa, be išsamesnių detalių. Parašyta tik tiek, kad vakar

ryte Niujorke, „Plaza“ viešbutyje, savo numeryje, buvo rastas negyvas britų kompozitorius ir buvęs roko atlikėjas Zakas Dencigeris, galbūt suvartojęs per didelį kiekį narkotinių medžiagų. Dencigeris buvo sukūręs muziką trims pasaulinio populiarumo sulaukusiems miuziklams, šiuo metu atliekamiems daugiau kaip dviem dešimtimis kalbų, ir garso takelius daugiau kaip trisdešimčiai filmų. Jis buvo tris kartus vedęs ir gyveno atskirai nuo savo dabartinės žmonos. Iš ankstesnių santuokų jam buvo gimę sūnus ir dvi dukros.

— Po šimts velnių! — išsprūdo jam.

— Ką tai reiškia?

— Tai reiškia, kad iš ieškinio teliko šlapia vieta — jis miręs, — Džonas nusišypsojo. — Turėčiau užjausti nelaimingą šunsnukį, bet nejaučiu jokio gailesčio vien dėl to, ką jis man yra padaręs. Mums tai labai gera naujiena. Ponas Sarocinis bus patenkintas.

Jis dar kartą perskaitė žinią ir tęsė:

— Dieve, kodėl jis negalėjo numirti prieš mėnesį. Mes nebūtume susidūrę su problemomis, mums nebūtų reikėję viso šito...

Jis nutilo nebaigęs sakinio, Siuzanos veide išvydęs susirūpinimą.

— Atsiprašau, — ištarė jis. — Neturėčiau taip jaustis... Suprantu man nederėtų džiaugtis tragedija, bet aš džiaugiuosi, tas šunsnukis nusipelnė, ir man tikrai smagu.

— Tai paprasčiausiais *sutapimas,* ar ne? — tyliai paklausė Siuzana.

— Mmm?

— Jo mirtis... taip greitai, — ji papurtė galvą. — Ne, nieko. Aš tik kvailai paklausiau.

Džonas šnairomis pažvelgė į ją ir dar kartą perskaitė pranešimą. Prisiminė senus posakius, įspėjančius nekalbėti bloga apie mirusius, tačiau vis tiek negalėjo suvaldyti šypsenos, nušviečiančios veidą kaskart, kai pažiūrėdavo į Dencigerio nuotrauką ir prisimindavo kompozitorių tą pavakarę jo advokato kontoroje, mūvintį kniedėmis nusagstytais džinsais, į tualeto šepetį panašiais plaukais ir arogantišku žvilgsniu.

Siuzana pakėlė akis aukštyn, į dangų: jame nesimatė nė mažiausio debesėlio, todėl ji nesuprato, kas šiandien sugeria saulės šilumą.

28

Siuzanai kava sukėlė rimtų problemų. Net nuo menkiausio jos kvapo Siuzanos vidurius sukdavo taip, tarytum ji būtų beprotišku greičiu vežiojama „amerikietiškais kalneliais", o dabar ji laukė Fergiuso Donlivajaus, galinčio pasirodyti bet kurią minutę; kas jau kas, bet šis žmogus buvo gyvas tik kofeinu. Jai kartais atrodydavo, kad Fergiuso venomis teka ne kraujas, o kolumbietiška tamsi, labai stipriai skrudinta kava.

Antradienis. Praėjusio trečiadienio naktį ji praleido klinikoje. Savaitės laikotarpiu jai turėtų prasidėti menstruacija, ir ji vis dar vylėsi, kad keista reakcija į kavą tėra atsitiktinumas. Tačiau, be kavos, ją jau erzino ir alkoholio, ir cigarečių kvapas, o vienintelis maistas, kurį dar norėjo valgyti, buvo traškučiai.

Tai gali būti ir gripas, įtikinėjo save Siuzana.

Iš tikrųjų, Siuzana Karter, tai greičiausiai gripas. Didelė tikimybė pasigauti gripą, kurio simptomai yra tokie patys kaip nėštumo, praėjus kelioms dienoms po dirbtinio apvaisinimo klinikoje.

Dirbtinio?

Šis klausimas iškildavo kaskart, kai tik ji imdavo gilintis į savo mintis. Žmogus iš „Telekomo" nuolat tūnojo jos pasąmonėje, šypsojosi jai ir, išniręs iš tamsos, artindavosi prie jos, o Siuzana bandydavo jam ką nors šūktelėti, tačiau veltui. Tik jis vienas žinojo, ar tai buvo haliucinacija.

Per artimiausią savaitę paaiškės, ar ji nėščia, ar ne. Siuzanai reikėjo kantriai išlaukti ir karštai melstis, kad menstruacija įvyktų.

Tonis Veiras, išgirdęs apie Zako Dencigerio mirtį, reagavo panašiai kaip Džonas. Iš advokato balso, jiems kalbantis telefonu, buvo galima suprasti, kad jis linksmai nusiteikęs, nors prieš kelias akimirkas prarado stambią, tik vienas Dievas težino skaičių, pinigų sumą, kurią būtų gavęs gindamas „DigiTrak" nuo kompozitoriaus.

Tonis Veiras buvo vienintelis asmuo, žinantis tiesą apie Džono susitarimą su ponu Sarociniu: prieš Džonui pasirašant sandėrį, jie kartu peržiūrėjo „Vörn" banko dokumentus. Veiras buvo ramaus būdo,

nebijojo darbo, turėjo gerą galvą ir gyveno gana kukliai, nors dirbo labai rimtoje Londono advokatų kontoroje ir uždirbdavo ne mažiau kaip tris šimtus penkiasdešimt tūkstančių svarų sterlingų per metus. Jis buvo Džono advokatu nuo pat „DigiTrak" įsteigimo.

— Susidariau įspūdį, — prabilo Džonas, — kad Siuzana šio vyruko mirtį vertina kaip galinčią turėti sąsajų su mūsų ir „Vörn" banko sandėriu. Man ji atrodo kažkokia keista, gal net šiek tiek apimta paranojos.

Tonis tyliai sukrizeno ir tarė:

— Gavau *Mail on Sunday* straipsnio kopiją, kurią siuntei faksu, — iš to, kas rašoma, neatrodo, kad Niujorko policija ką nors įtartų. Dencigeris buvo išsiskyręs su trečia žmona, o ne per seniausiai pralaimėjęs ir bylą dėl teisių į vaiko globą, buvo stipriai įjunkęs į narkotikus... Mano galva, to visiškai pakanka įpulti į depresiją. Kompozitoriai man visada atrodė gerokai kuoktelėję.

— Tu teisus. Manęs tai nekruša. Nedaug trūko, ir tas vyrukas būtų sužlugdęs mano verslą ir sugriovęs man gyvenimą.

— Kaip reikalai su partneriais?

Veiras pataikė it pirštu į akį. Džonas nebuvo nei matęs pono Sarocinio, nei ką nors iš jo girdėjęs nuo tos dienos, kai bankininkas prieš tris savaites jam įteikė pasirašytus dokumentus. Tai truputį stebino, prisiminus visus jo pažadus Siuzanai pasikviesti ją į operą, koncertus, meno galerijas, tačiau buvo praėję dar visai nedaug ir jis turėjo pakankamai laiko ištesėti duotus pažadus. Be to, tai nebuvo labai svarbu. Svarbiausia buvo tai, kad jis pervedė pinigus į kompanijos sąskaitą.

— Tiesiog nuostabūs, — atsakė jis. — Bent kol kas.

Advokatas tylėjo.

Tonis Veiras šiuo sandėriu per daug nesidžiaugė. Jis buvo Džoną perspėjęs, kad jiedu su Siuzana atsidursią Sarocinio kišenėje, ir netgi patarė jai pirmiau pasikonsultuoti su specialistu ir tik paskui apsispręsti. Vis dėlto jis sutiko su Džono nuomone, kad „DigiTrak" neturi plataus pasirinkimo.

Tyliai, veik pašnibždomis, advokatas pasiteiravo:

— Kaip? Ar Siuzana jau? Supratai mane?

— Praėjusį trečiadienį, — Džono linksmumas dingo, gerklė akimirksniu išdžiūvo, atsirado kažkoks nemalonus skonis.

— O kaip tu pats dėl to jautiesi?

Džonas turėjo pagalvoti. Jis būtų mielai Toniui Veirui pasipasakojęs, kad jautėsi taip, tarytum Siuzana būtų buvusi išprievartauta arba jo akyse pasimylėjusi, o jis nebūtų galėjęs nieko pakeisti.

Norėjo Toniui Veirui papasakoti, kad kiekvieną kartą, kai tik žiūrėdavo į žmoną, net jeigu tai būdavo jos nuotrauka ant jo stalo, negalėdavo negalvoti apie pono Sarocinio spermą jos gimdoje. Norėjo jam pasakyti ir tai, kad Siuzana tarytum jį išstumia iš savo gyvenimo. Žinoma, ji šypsojosi jam, kalbėjo su juo, pabučiuodavo pasisveikindama ir atsisveikindama, tiek ryte, tiek vakare, tačiau langinės buvo nuleistos.

Vis dėlto jis to nepapasakojo.

— Taip, viskas gerai.

Kiundzas klausėsi šio pokalbio tvarkydamas savo kambarius. Tiesa, tai nebuvo tik namų ruoša, tai buvo ritualas, Kiundzui atstojantis maldą.

Tai buvo apsivalymo apeigos.

Jis atliko šias apeigas savo butui taip pat kruopščiai ir jausdamas tokį pat malonumą, kaip ir apsivalydamas pats. Jis buvo visiškai švarus — buvo švari kiekviena jo dalelė, kiekvienas plyšelis, kiekviena angelė. Jam buvo belikę tik užbaigti plauti buto sienas, o tada dar reikės išpurkšti jas dezinfekcinėmis medžiagomis. Jo butas turi būti švarus kaip operacinė.

Visam šiam pasauliui reikėjo apsivalymo.

Ponas Sarocinis tai suprato.

Valydamas butą Kiundzas be perstojo klausėsi: devintuoju kanalu — telefono Džono Karterio kabinete, o keturioliktuoju — telefono Siuzanos Karter kabinete. Vienu metu klausėsi abiejų, jam tai nebuvo per sunku. Jis taip pat klausėsi septynioliktuoju kanalu, sujungtu su Fergiuso Donlivajaus darbo kambariu, kurio langai išėjo į Temzę, bet rašytojas dabar buvo išvažiavęs. Jis vyko į susitikimą su Siuzana — norėjo pakviesti ją papietauti restorane „Mon Plaisir". Kiundzui tai nepatiko. Jis nenorėjo, kad šis vyras būtų arti jo Siuzanos. Jo jausmai

dabar kunkuliavo, virė, bet labiausiai jis jautė pyktį, taip pat kažkokį aštrį, neapibūdinamą skausmą, sakytum širdį būtų veržęs turniketas.

Kiundzas jau buvo šiame restorane užsakęs stalelį vienam asmeniui, dr. Polui Morisui. Iš pono Sarocinio pamokymų jis gerai žinojo, kad profesinis titulas visada padaro įspūdį. *Dr.* Polas Morisas dažnai kur nors pietaudavo, visuomet vienas. Iš tikrųjų tai buvo Rikis Berendtas ir šiuo metu jis jau sėdėjo prie jam užsakyto staliuko, dėdamasis skaitąs knygą minkštu viršeliu. Tarp jos lapų buvo kryptinis mikrofonas ir Siuzanos Karter bei Fergiuso Donlivajaus nuotraukos. Tačiau jo laukimas buvo bevaisis. Siuzana ir Fergiusas neketino čia pasirodyti.

Kiundzui sunkiai sekėsi suvaldyti pyktį, kai Siuzana atvykusiam į jos kabinetą Donlivajui pasiūlė:

— Fergiusai, ar jūs neprieštarautumėte, jeigu vietoje restorano eitume pasivaikščioti?

Kiundzas girdėjo, kaip Fergiusas kostelėjo, o paskui tarė:

— Ne, žinoma, kad ne. O kur jūs norėtumėte eiti?

— Bet kur. Nesvarbu... Gal į parką? Palei krantinę?

Kiundzas, sparčiai vaikščiodamas po kambarį, surinko mobiliojo telefono numerį, ir tuo pat metu pora ankstyvų pietautojų „Mon Plaisir" restorane trumpam susierzinę įsmeigė žvilgsnius į gana gerai apsirengusį vyrą, kuris padėjo į šalį skaitomą knygą ir atsiliepė mobiliuoju telefonu.

— Ar toli esi nuo Siuzanos Karter biuro? — paklausė Kiundzas.

— Penkios minutės kelio.

— Nusigauk ten per dvi.

Nelyginant turistų pora, tik be fotoaparatų, jie vidurdienio saulėkaitoje nerūpestingai bastėsi Šv. Martyno skersgatviu, kirto Trafalgaro aikštę, stabtelėjo pasidairyti į balandžius ir liūtus. Siuzanai nebuvo nė į galvą atėję, kad šie liūtai gali būti tokie dideli, ji neprisiminė, kad kada nors anksčiau būtų vaikštinėjusi Trafalgaro aikšte arba buvusi taip arti jų.

Siuzana mūvėjo juodus džinsus, o ant baltų marškinėlių trumpomis rankovėmis buvo apsirengusi lininį švarkelį ir tokiame karštyje

jautėsi labai patogiai. Fergiusas atrodė kaip visuomet: padėvėtas tvido švarkas, marškiniai atvira apykakle, rūdžių spalvos rumbuoto pliso kelnės ir suvarstyti tvirti raštuotos odos batai. Sakytum būtų buvęs nejautrus temperatūrai — žiemą retai apsivilkdavo apsiaustą, o vasarą lygiai taip pat retai nusivilkdavo švarką.

Jie nesikalbėjo jokia konkrečia tema, kol nepriėjo krantinės. Fergiusas mėgavosi savo naujuoju, gido, vaidmeniu, o Siuzana truputį sumišusi turėjo pati sau pripažinti, kad per septynerius metus tiek nedaug buvo sužinojusi apie įžymias Londono vietoves. Jiems einant pro Nelsono koloną, Fergiusas paaiškino, kad šioji turėjo būti aukštesnė už Jorko hercogo paminklą Male, o netrukus, sustojęs priešais Kleopatros Adatą, papasakojo apie tai, kaip savuosius obeliskus statydavo egiptiečiai.

Tuo metu Kiundzas išgirdo, kaip Siuzana, norėdama jį paerzinti, pasiteiravo:

— Iš kur jūs tiek daug žinote apie šiuos *falo* formos paminklus?

O paskui jam teko išklausyti Donlivajaus pasakojimą Siuzanai apie tai, kad Egipto žyniai paeiliui, laikydamiesi grafiko, masturbuodavosi savo šventyklose, slapčiausiose jų patalpose.

Kiundzas, niršdamas iš pykčio, svajojo griebti Donlivajų už gerklės ir liepti jam nebepasakoti Siuzanai Karter tokių nešvankybių.

Kaip tik tuo metu, tarytum būtų išgirdęs Kiundzo mintis, Donlivajus pakeitė pokalbio temą.

— Kur jūs buvote išvykusi praėjusią savaitę? — pasiteiravo jis.

— Buvau klinikoje, — drąsiai atsakė Siuzana. — Dėl mažytės operacijos. Moteriškas negalavimas. Nenorėčiau apie tai pasakoti.

Tai suveikė. Donlivajus daugiau neuždavinėjo keblių klausimų. Siuzana atsirėmė į krantinės sieną ir pažvelgė tolyn į upę.

— Jums tikriausiai patinka gyventi prie Temzės, — tarė ji. — Manau, kad man patiktų.

Fergiusas suniurnėjo, o gal paprasčiausiai atsikrenkštė, — nei Siuzana, nei Kiundzas nebuvo tikri. Jis stebėjo gražiai apsirengusį vyrą, sėdintį ant krantinės sienos — turbūt teisininką arba gydytoją — su knyga rankose. Kokie paprasti malonumai, pagalvojo Fergiusas, stebeilydamas į vyrą. Juk taip paprasta — sėdėti ant sienos ir skaityti knygą, — bet ar mes dažnai užsiimame panašiais dalykais?

Galiausiai Siuzana ilgiau nebeištvėrė ir tiesiai paklausė:

— Apie ką jūs norėjote nedelsdamas pasikalbėti praėjusią savaitę?

Fergiusas vėl giliai gerklėje krenkštelėjo, o gal sumykė, ir atsisėdo. Atrodė, kad jis jaučiasi truputį nesmagiai. Jis perrišo vieną batraištį. Kai baigė, paklausė:

— Aš šiek tiek aiškiaregis, hrrrmm?

Siuzana linktelėjo. Jis buvo pasakojęs jai apie savo nuojautas, apie telepatinius potyrius ir auras, kurias retsykiais mato žiūrėdamas į žmones, be to, ji buvo skaičiusi daugelį jo straipsnių šia tema.

— Ką gi, tai nuskambės keistai, bet aš nenoriu tavęs gąsdinti.

Tai pasakęs jis nutilo.

Siuzana kantriai laukė, kol Fergiusas vėl prašneks. Mokslininkas pasirausė kišenėse, iš aplamdyto pakelio išsitraukė cigaretę ir prisidegė žiebtuvėliu. Pro ją sklendžiant dūmui, Siuzana užuodė jai jau pažįstamą degančios gumos smarvę.

Ji žiūrėjo, kaip Fergiusas dar kartą užsitraukia cigaretę, įdėmiai stebėjo jo gauruotus pilkus plaukus, dengiančius ausis ir siekiančius pečius, jo liesą, griežtų bruožų, bet nuoširdų veidą, ir jau ne pirmą kartą pagalvojo, kad jis jai labai primena kaubojų, Bevardį Žmogų, prerijų atsiskyrėlį.

Siuzana tvirtai tikėjo šio žmogaus gebėjimais, o būdama šalia jo visuomet jaudindavosi. Jo galvoje tilpo tiek daug informacijos ir drąsiausių sumanymų. Ji labai stipriai mylėjo Džoną, bet ne kartą buvo pagalvojusi, kad jeigu būtų susipažinusi su Fergiusu visiškai kitomis aplinkybėmis, galbūt tarp jų ir būtų kas nors įvykę.

— Mane kamavo besikartojantis sapnas, — jis nežiūrėdamas į Siuzaną vėl užsitraukė cigaretę. — Žinau, kad judu su Džonu esate apsisprendę gyventi be vaikų, bet šiame sapne mačiau tave nėščią.

— Ir? — paragino ji.

Jis pakreipė galvą pažvelgti į ją ir tuoj pat turėjo prisimerkti dėl vandenyje, jai už nugaros, akinamai atsispindinčios saulės. Lengvas vėjelis pašiaušė Fergiusui plaukų kuokštą.

— Man nereikėtų tau pasakoti, kelti tau nerimą, tai kvaila.

Siuzana atlošė galvą ir pažvelgė į jį iš šono, o jos išraiška nieko nesakė.

— Tačiau buvote stipriai susijaudinęs, kai skambinote man į namus.

Jis vėl užsirūkė.

— Žinoma, tai ne mano reikalas, o be to, juk jūs neketinate turėti vaikų?

Ji delsė atsakyti ir tuojau suprato, kad tai neliko jo nepastebėta.

— Ne.

Jis iškėlė rankas.

— Tai gerai. Puiku.

— O jei mes persigalvojome ir nusprendėme turėti vaikų — nejaugi tai būtų problema? Ką jūs sapnavote?

Rašytojas įtemptai mąstė, atidžiai žiūrėdamas jai į veidą, uosdamas jos kvepalus, matydamas, kaip vėjyje plaikstosi jos žvilgančių rusvų plaukų sruogos. Praėjusią savaitę tai atrodė neatidėliotina. Tačiau čia, saulėkaitoje, ji atrodė tokia susirūpinusi ir pažeidžiama, be to, ką tik jį patikino, kad nežada susilaukti vaikų, o jis nenorėjo jos gąsdinti, nenorėjo kvaršinti jai galvos. Tik norėjo ją apkabinti ir pažiūrėti, kaip ji atsakys.

Gyvenime būna tokių akimirkų. Atrodo, prasiveria siauras langelis, bet praeis viena kita sekundė, ir jis vėl užsivers. Fergiusas jautė, kad dabar tas langelis prasivėrė.

Praėjusią savaitę jam tikrai atrodė, kad Siuzana ketina susilaukti kūdikio, o dabar, skaitydamas nuo jos sklindančius virpesius, jautė ją apie tai galvojant, tačiau jis nemanė, kad tai būtų neišvengiamybė. Ne, Džonas čia niekuo dėtas. Tai kas tada? Jos meilužis?

— Nieko, — galiausiai atsakė jis. — Tai būtų svarbu, jei būtumėte nėščia.

Siuzana linktelėjo, vengdama jo žvilgsnio.

Tada jis ėmė veikti. Išskėtė rankas ir apkabino ją per pečius, bet Siuzana krūptelėjo ir atsitraukė atgal, o jis tik nerangiai bandė ją išlaikyti.

— Aš myliu jus, Siuzana, — tarė jis.

Ji apstulbusi pažvelgė į jį, jos skruostai degte degė.

— Fergiusai, aš...

Siuzana purtė galvą, o jis vis dar laikė ją tvirtai, tačiau negrabiai, suspaudęs per pečius, veidu beveik liesdamasis prie jos veido, kuris dabar užstojo beveik visą šviesą.

Tada jis paleido Siuzaną ir atsitraukė per pusę žingsnio atgal.

— Klausykite, aš... Aš atsiprašau, bet nieko negalėjau padaryti, aš jus tikrai myliu, — Fergiusas suglumęs šypsojosi. — Aš... aš nežinau, kokia jūsų situacija... turiu omenyje šeimą.

Siuzana svarstė, ką tokio ji padariusi, kad jis taip jautėsi, ir pamėgino sušvelninti padėties aštrumą neužgaudama jo jausmų.

— Fergiusai, atleiskit, jūs užklupote mane taip netikėtai, — ji šyptelėjo. — Noriu pasakyti, jog esu maloniai nustebinta, o ir jūs pats man labai patinkate. Tačiau esu ištekėjusi ir myliu savo vyrą.

Fergiusas smarkiai išraudo.

— Aš atsiprašau.

Ji vėl nusišypsojo, nežinodama, kaip geriau pasielgti — žiūrėti į jį ar į šaligatvį.

— Džiaugiuosi mūsų draugyste, Fergiusai, ir ją vertinu.

Jis surūkė cigaretę iki pat filtro, paskui ją numetė ant šaligatvio ir užmynė.

— Aš visada jūsų paslaugoms, gerai? Galite man skambinti bet kuriuo metu, dieną ir naktį, aš nieko prieš. Tik pažadėkite — jeigu dėl ko nors pasidarys neramu, man paskambinsite. Ar susitarėme?

Siuzana sutiko.

Tuo metu Kiundzas, šiaip ne taip tramdydamas įniršį, nutarė, kad šį pokalbį būtinai turi išgirsti ponas Sarocinis.

29

Vaizdas monitoriuje buvo miglotai juodas ir baltas, o teisingiau sakant, pilkas ir baltas, ir Siuzana užtruko, kol išvydo, į ką pirštu rodo Mailzas Van Rė. Galų gale pamačiusi, ji suabejojo, ar žiūri ten, kur reikia.

— Tai? — paklausė ji. — Tas ovalo formos?

— Gemalinis maišelis, — atsakė akušeris, o jo balsas atrodė toks susijaudinęs, nelyginant vaiko Kalėdų rytą. Jam buvo sudėtinga parodyti tiksliau, mat dešine ranka stengėsi tvirtai laikyti zondą.

Siuzana gulėjo pėdas sukišusi į kilpas, su šaltu, želė išteptu skeneriu makštyje, ir ištiesusi kaklą bandė pažiūrėti į ekraną.

Ji vis dar nebuvo tikra, kad žiūri tikrai ten, kur reikia.

— Ar tai? Tamsus, į pūslę panašus objektas? Tai mano kūdikis?

— Taip. Sveikinu, Siuzana, jau penkios savaitės, kaip jūs nėščia. Jūs tapsite motina!

Siuzana lyg užkerėta gulėjo akis įsmeigusi į maišelį. Paskui jos žvilgsnis nukrypo į slaugytoją, aukštą, griežtų veido bruožų, maždaug penkiasdešimties metų moterį, atgal sušukuotais ir iš abiejų pusių stipriai suveržtais žilais plaukais. Slaugytoja šypsojosi, tačiau jos šypsena buvo šalta, oficiali, tarytum ji būtų žinojusi daugiau už Siuzaną ir jai nesakiusi.

Suerzinta jos žvilgsnio Siuzana pažiūrėjo į akušerį ir paklausė:

— Ar viskas gerai? Kaip kūdikis? Jis... ji... ar viskas gerai? Norėjau paklausti, ar sveikas?

— Taip, Siuzana, viskas atrodo absoliučiai puikiai. Tik prašau suprasti, kad tai labai ankstyva stadija ir mes šiuo metu matome tik maišelį.

Mailzas Van Rė švelniai atitraukė zondą ir ištiesė jį slaugytojai. Paskui nusimovė gumines pirštines ir nuėjo prie kriauklės. Slaugytoja padavė Siuzanai servetėlę. Ji apsiavė kelnaites ir užsimovė lininį sijoną, o tada nusekė paskui akušerį į jo ankštą kabinetą.

Kabineto dydis ją stebino: šis žmogus reguliariai priimdavo gimstančius karališkosios šeimos, turtuolių ir garsenybių kūdikius, bet konsultavimo kabinetai antrame aukšte virš Harlio gatvės buvo neką didesni už dvi spintas valytojos įrankiams laikyti.

Vis dėlto jai patiko toks kuklumas: Mailzas Van Rė taip atrodė paprastesnis, žmogiškesnis, o ir jo reputacija Siuzanos akyse nuo to tik išaugo. Daugeliui savo klientų jis tikriausiai atrodo esąs nuostabus, jeigu šie pakenčia tokią ankštą patalpą, mąstė ji.

Jai patiko viena labai žemiška Van Rė savybė. Ji nežinojo, kiek akušeriui metų, bet įsivaizdavo jį esant maždaug šešiasdešimties. Jis buvo didelis, bet ne aukštas, o trumpi ir dygūs plaukai atrodė tokie netvarkingi, tarytum pats būtų juos kirpęs. Jo kostiumai buvo aukščiausios kokybės, bet visi atrodė išėję iš mados ir padėvėti, tarsi juos būtų nusipirkęs tą dieną, kai gavo gydytojo diplomą, ir nuo to laiko jų nekeitęs. Tačiau jis akivaizdžiai pasitikėjo savimi, jo rankos buvo stambios ir kruopščiai prižiūrėtos, akys — skaisčiai mėlynos, o švelnus it šilkas balsas galėjo užgydyti mirtinas žaizdas. Šalia jo Siuzana jautėsi

rami — jai šis žmogus atrodė toks pat mielas ir žavus kaip mylimas žaislinis meškiukas.

Rankoje laikydamas automatinį plunksnakotį, seną „Parker", akušeris kreipėsi į ją:

— Vadinasi, metalo skonis arbatoje ir kavoje, degančios gumos smarvė. Cigarečių dūmai nemalonūs, o nuo alkoholio kvapo pykina. Nėra apetito, išskyrus traškučiams, — jis pasižymėjo viską ant kortelės. — Gal dar kas nors?

— „Bath Olivers", — atsakė ji. — Šie traškučiai mane labiausiai masina.

Jis šypsodamasis užsirašė Siuzanos žodžius, paskui dirstelėjo į ją per savo akinių viršų.

— Gaila, kad jie nėra iš pigiųjų.

Siuzana šyptelėjo. Ramybės jai nedavė vienas klausimas ir jį užduoti atrodė vis sunkiau ir sunkiau. Žinojo, kad yra nėščia, dar prieš atvykdama pas šį gydytoją, nes atliko testą, kurį įsigijo vaistinėje, nors Džonui kol kas apie tai nepranešė.

Ji buvo pasiryžusi persileidimui, todėl praėjusią naktį Džonui prasitarė, kad norėtų, jei yra nėščia, nutraukti nėštumą. Galbūt jiems vertėtų apsilankyti pas Bilą Rolandsą, jų šeimos gydytoją; kartu jis buvo ir jų draugas. Džonas atsakė visiškai abejingai, ir atspėti, ką jis iš tiesų galvoja, buvo neįmanoma. Siuzana suprato tik tai, kad šis kūdikis sugriautų jų santuoką ir ji negalėtų to pakelti.

Tačiau dabar pasijuto visiškai kitaip. Nuo šio žmogaus sklido tokia šiluma, kad, sėdėdama priešais jį, kol jis užrašinėjo jos žodžius, jautėsi tartum ką tik pagirta mokytojo už nuostabų rašinį ir norėjo tik vieno — jam dar labiau patikti. Be to, ji nudžiugo ir išvydusi savyje užsimezgusią gyvą būtybę. Ji labai didžiavosi.

Tai buvo stiprus jausmas.

Ji nesitikėjo nieko panašaus.

Ir nebegalėjo jam užduoti savo klausimo. Siuzana ketino pasiteirauti, kiek savaičių užtrunka persileidimo galimybės laikotarpis, bet dabar negalėjo to padaryti. Maišelio vaizdas buvo pernelyg ryškus. *Jame auga jos kūdikis.*

Van Rė pasirausė stalčiuje ir išėmė iš jo įpakuotą švirkštą injekcijoms.

— Norėčiau jums neskaudžiai įdurti, — paaiškino jis. — Reikėtų suleisti vitaminų, reikalingų vaisiui vystytis.

Ji atsiraitojo palaidinės rankovę, nė kiek nesibaimindama adatos. Viskas kūdikio labui. Tamponu valydamas jai ranką, akušeris tarė:

— Norėčiau, kad prieš išvykdama užsuktumėte pas mano sekretorę. Mums reikėtų suplanuoti reguliarius savaitinius susitikimus jums patogiu laiku.

— Savaitinius?

— Kol praeis persileidimo rizikos laikotarpis.

— Ar jis ilgai tęsiasi?

— Dar porą mėnesių, — jis įmetė švirkštą į saugyklą, ir Siuzana nuraitojo rankovę; ji beveik nepajuto dūrio.

— Ar neprieštarautumėte, Siuzana, jeigu užduočiau jums asmeninį klausimą? Kaip visa tai priima jūsų vyras?

Ji akimirką galvojo.

— Man atrodo, gerai, — jos skruostai truputį paraudo. — Aš... nuo to laiko mes nė karto nesimylėjome.

— Jūs nenorite ar jis?

— Aš... nesu tikra. Gal abu?

Jis nusišypsojo.

— Situacija ne iš lengvųjų.

— Iš tikrųjų.

— Bet jūs stipri. Jūs atlaikysite.

— Taip, — ji irgi nusišypsojo.

Van Rė vėl kažką užsirašė ant kortelės, o paskui pažvelgė į ją.

— Kaip, jūsų manymu, jis reaguos į šią naujieną?

— Nežinau, — atsakė Siuzana.

Ji tikrai nežinojo.

30

— Mes sudarėme sutartį! — Garetas pareiškė Džonui. — Noriu pasakyti, kad tai nerealu, ar ne? Pastarąjį mėnesį mums buvo pateikta dešimt pasiūlymų ir mes devynis iš jų priėmėme. Būtume priėmę ir dešimtą, tačiau iš tikrųjų patys jį atmetėme. Kas čia dedasi?

Džonas sėdėjo bare gurkšnodamas alų ir rūkydamas iš Gareto iškaulytą cigaretę. Per pastarąsias keletą savaičių iš savo verslo partnerio jau buvo iškaulijęs tiek daug cigarečių, kad atsilygindamas jam pirko vieną pakelį po kito. Tačiau tai buvo geriau nei nusipirkti pakelį sau. Kol jis tik *kaulijo,* tol nesijautė vėl pradėjęs rūkyti.

Jis svarstė, ar Siuzana jau buvo užuodusi nuo jo sklindantį cigarečių dūmų kvapą; jam atrodė, kad negalėjo neužuosti. Iš tikrųjų, kitą vakarą po to, kai Džonas vėl ėmė rūkyti, ji pasisakė neužuodžianti nemalonaus kavos kvapo, ir kava jau nebeskleidžianti degančios gumos smarvės, nors metalo skonį ji vis dar jaučianti; be to, ji pareiškė, kad ir cigarečių kvapas jos jau nebeerzina.

Gal tai buvo tik kandi užuomina? O jeigu taip, tai kodėl ji negalėjo to pasakyti paprastai? Tiesa, tai buvo sudėtinga, nes jie nesikalbėdavo, jie elgėsi nelyginant du svetimi žmonės, atsidūrę po vienu stogu. Jis suprato, kad buvo kaltas dėl to ne mažiau nei Siuzana. Galbūt net labiau. Džonas suprato ir priežastį.

— Kaip tai „kas čia dedasi“, Garetai?

Garetas, vilkintis raudonu medvilniniu švarku ir plačiais žaliais marškiniais, nudelbė jį keistu, paslaptingu žvilgsniu.

— Nagi, pripažink, kad ir tau pačiam tai atrodo siaubinga, tiesa?

Džonas tylėdamas užsitraukė cigaretę. Taip, tai buvo siaubinga.

— Noriu pasakyti, kad naujieji mūsų rėmėjai turėtų būti nustebę, tiesa?

Šešta valanda, bare daugėjo lankytojų. Kažkas, prilipęs prie žaidimų automato, nesiliovė birzginęs tą pačią melodiją, kuri Džoną tik erzino. Erzino jį ir Garetas. Ir tai, kad jis pasirodė esąs toks silpnas ir vėl ėmė rūkyti.

Tačiau didžiausia problema buvo Siuzana, jo santuoka, jų gyvenimas. Koks dar gyvenimas? Jie nebeturi gyvenimo. Jau šešios savaitės kaip ji nėščia. Dar pora savaičių, ir jai nebegrės persileidimo pavojus, todėl dabar jis norėjo grįžti namo ir nustumti tą kalę nuo laiptų, kad ji persileistų.

Džonas užgesino cigaretę. Garetas kalbėjo, bet jis nesiklausė. „DigiTrak“ sekėsi neįtikimai gerai ir pono Sarocinio pinigų jam jau nebereikėjo. O, Dieve, jei Kleikas būtų pratęsęs terminą dar vienam mėne-

siui, jiems nebūtų reikėję jokio Sarocinio ir, visų pirma, „Vörn“ banko paslaugų. Dabar Džonas norėjo dviejų dalykų. Jis norėjo, kad Siuzanai įvyktų persileidimas ir kad ponas Sarocinis dingtų jam iš akių.

Tiesa, ponas Sarocinis nesirodė ir neatsakė nė į vieną ataskaitą, kurias Džonas išsiuntė į „Vörn“ banką. Džonas buvo prašęs Tonio Veiro, kad šis jų sutartyje rastų kokią nors spragą. Veiras jam paaiškino, kad rasti spragą visiškai nesudėtinga — Britanijos įstatymai draudžia surogatinę motinystę už pinigus. Tačiau jie neišvengiamai susidurtų su problema: ponas Sarocinis buvo tapęs teisėtu „DigiTrak“ ir namo savininku iki tos dienos, kai jam bus atiduotas kūdikis. Jam buvo perduotos teisės į visus dokumentus, akcijas, į visą nuosavybę.

Anksčiau, kol Siuzanos nėštumas dar nebuvo patvirtintas, jiedu kalbėjosi apie tyčinį persileidimą. Apie tai buvo užsiminusi pati Siuzana. Tačiau pastaruoju metu ji pasikeitė. Kūdikio atžvilgiu elgėsi šventeiviškai ir iki absurdo atsargiai. Kaskart, kai tik jis pabandydavo jai užsiminti apie persileidimą, Siuzana tą pačią akimirką pakeisdavo pokalbio temą arba nueidavo šalin.

Džonas baigė antrą bokalą ir užsisakė trečią. Garetui entuziastingai pasakojant apie naująjį RAID serverį, kurį jis ketino užsakyti, ir sutankinimo algoritmus, Džonas gėrė alų, vis labiau ir labiau niršdamas ant Siuzanos. Ištuštinęs bokalą, atsisveikino su Garetu iki rytdienos ir ryžtingai patraukė prie durų.

— „Tas, kuris pradžioje krikščionybę myli labiau už Tiesą, vėliau savo sektą arba bažnyčią pamils labiau už krikščionybę, o baigs tuo, kad save pamils labiau už viską“, — ponas Sarocinis pacitavo Kiundzui.

Kiundzas, sėdėdamas pono Sarocinio prabangiame kabinete Ženevoje, atsakė:

— Samuelis Teiloras Kolridžas.

Ponui Sarociniui tai patiko. Tada jis perskaitė Kiundzo jam parengtą sąrašą:

— Arčis Varenas? Fergiusas Donlivajus? Tonis Veiras? Tik šie trys? Kodėl į pavojingų asmenų sąrašą neįtrauktas Džonas Karteris?

Kiundzui reikėjo pagalvoti.

— Todėl, — pradėjo jis ir tuojau pat užsikirto. — Todėl, kad buvo priimtas toks sprendimas.

Ir tuojau pat suprato atsakęs neteisingai.

Ponui Sarociniui atsakymas nepatiko, Kiundzas tai suprato iš jo išvaizdos ir akimirksniu išsigando. Užuodė tiesiog iš savo paties kūno sklindančią baimę. Jis šioje patalpoje užuodė įvairius kvapus — odos, lako, kuriuo buvo apdorotas medis, ir cheminių medžiagų, kuriomis valytas kilimas, — bet pono Sarocinio neužuodė.

Ši pono Sarocinio ypatybė Kiundzui atrodė labai keista: nuo jo niekada nesklido joks kvapas ir Kiundzas negalėjo to suprasti. Jis buvo įsitikinęs, kad ponas Sarocinis su juo žaidžia, sąmoningai blokuoja Kiundzo gebėjimą jį užuosti, yra įdiegęs į jo mintis kažką, kas jam trukdytų.

Kiundzas dar niekada nebuvo sutikęs žmogaus, neturinčio kvapo. Kiundzas, neužuosdamas pono Sarocinio, negalėjo jo perprasti. Tai buvo vienintelis Kiundzo kada nors sutiktas žmogus, kurio negalėjo perprasti.

Tačiau ponas Sarocinis galėjo perprasti, netgi girdėti, kiekvieną Kiundzo ląstelę. Šiuo metu jos visos kalbėjo jam. Jos buvo stipriai išsigandusios.

— O kas priėmė šį sprendimą, Stefanai?

Kiundzas jautė, kaip kinta jo kūno temperatūra: staiga pakyla, tačiau tuoj pat krinta, ir taip greitai, kad visi jo plaukai ūmai pasišiaušė ir virto adatomis.

— Buvau tikras, kad kito pasirinkimo nėra, — atsakė Kiundzas.

Madingu kostiumu vilkįs ponas Sarocinis už savo stalo beveik nekrustelėjo.

— Hm, Džonas Karteris... Ar jis tau, Stefanai, kuo nors išskirtinis? — dabar jis truputį palinko į priekį. — Sakyk man, Stefanai, ar tau skaudėtų širdį, jei ponui Karteriui nutiktų kas nors bloga?

Kiundzas buvo atsargus. Jis nežinojo, kokio atsakymo iš jo laukia šeimininkas, ir bandė prisiminti, ko ponas Sarocinis jį buvo mokęs. Tai buvo viena iš Tiesų, Trečioji, o gal Ketvirtoji? Jis neįstengė prisiminti tiksliai ir nenorėjo, kad ponas Sarocinis jį nubaustų, jeigu jis suklystų.

— Tai ką, Stefanai? Ketvirtoji tiesa? „Vienintelis tikras skausmas yra įskaudinti tą, kurį tu myli?“

— Ne, dėl pono Karterio man nei šilta, nei šalta, — atsakė Kiundzas, galvodamas apie tai, kad jis labiau už viską džiaugtųsi, jei Džonui Karteriui nutiktų kas bloga, bet šią mintį stengėsi užgniaužti. Juk ponas Sarocinis gali įsiskverbti tiesiai į jo mintis ir jas perskaityti.

O ponas Sarocinis dabar atsistojo nuo stalo ir ėjo per kabinetą prie įstiklintos spintelės. Kiundzas žinojo, kas yra ten, spintelėje, ir to labai nenorėjo.

Ponas Sarocinis atidarė tikmedžio dureles, už kurių pasirodė didžiulis televizoriaus ekranas. Jis tik palietė mygtuką, ir ekranas atgijo. Kiundzas įsitempė, prisimindamas pono Sarocinio pamokymus, kaip valdyti savo emocijas, tačiau tvardytis sekėsi sunkiai.

Ekrane pasirodė Klaudija. Ji nuoga sėdėjo pintame krėsle, Kiundzo apartamentuose Ciuriche, ir užsiėmė tuo, ką Kiundzas visada labai mėgo, tai yra sėdėdavo, įspraudusi savo ranką sau tarp kojų, o jis tuo tarpu svaigindavosi jos kūno kvapais.

Klaudija šypsojosi plačia, seksualia, provokuojančia šypsena, kuri reiškė „ateik pas mane". Ji atrodė linksma ir žavinga, tiesa, kitaip nei Siuzana Karter. Siuzana atrodė žvali, sveikata trykštanti, aktyvų poilsį mėgstanti grynai amerikietiško tipo moteris, o Klaudija buvo namisėda. Jos žvilgantys juodi plaukai buvo kirpti gotišku stiliumi, o kūnas — baltas kaip numirėlės. Tačiau jis buvo švelnus liesti: Klaudija buvo ganėtinai laiba, kad atrodytų silpna, vis dėlto turėjo kažką tokio, kas darė ją geidulingą.

O juk nėščia Siuzana Karter irgi turėtų atrodyti geidulingai, ūmai toptelėjo jam.

Klaudijos ranka judėjo labai lėtai, jos ilgi pirštai švelniai dirbo savo darbą, o ji kartkartėmis ištraukdavo juos ir imdavo čiulpti arba glamonėdavo jais savo kūną. Tačiau šis vaizdo įrašas buvo rodomas be jokio garso takelio.

Tačiau netrukus jis išgirdo ir garsą, sklindantį iš abipus televizoriaus stovinčių garsiakalbių, — garsas buvo perduodamas tiesiogiai ir, Kiundzas tai gerai žinojo, jo šaltinis buvo šiame pastate.

Klykė Klaudija.

Jos klyksmas buvo toks klaikus, kad pranoko lakiausią vaizduotę. Jame buvo girdėti ir agonija, ir baimė, ir siaubas, ir neviltis, ir maldavimas.

Kiundzas suprato, kad ponas Sarocinis jį stebi, todėl jis privalo išlaikyti šį testą. O tai buvo sunku, nes jis gerai žinojo, ką jie daro Klaudijai, ir jau vien nuo šios minties netgi jį ėmė pykinti.

Klaudija vėl suklykė, tik dar baisiau, o paskui ėmė šaukti: „Ne, prašau, o, Dieve, *neeeeeee*!“

Jos šauksmas virto tokiu siaubingu spiegimu, kad Kiundzas norėjo užsikimšti pirštais ausis ir nusisukti į šalį. Deja, negalėjo.

Neišdrįso.

Tada ponas Sarocinis išjungė televizorių ir garsiakalbius, uždarė spintelės duris. Paskui, sugrįžęs prie savo stalo, paklausė Kiundzo:

— Ar tu myli Siuzaną Karter taip, kad ją įskaudinęs kentėtum pats?

Pirmą kartą gyvenime Siuzana pasijuto daranti kažką dėl savęs pačios, o ne dėl kieno nors kito. Ji tai darė todėl, kad pati *norėjo* tai daryti, ir tai jai teikė džiaugsmą.

Stovėdama ant skečiamųjų kopėčių aukščiausio laiptelio neseniai išdažytame priešakiniame atsarginiame miegamajame, langais išeinančiame į gatvę, lūpomis suspaudusi porą vinių paveikslui kabinti, su plaktuku rankoje, ji jautėsi labai laiminga ir patenkinta. Gal tai susiję su hormonų pokyčiu kūne, o gal ją pradžiugino tai, kad šiandien popiet Mailzas Van Rė, prispaudęs ultragarso skenerį jai prie pilvo, leido pasiklausyti, kaip plaka jos kūdikio širdelė.

Jei Džonas nusiramintų dėl šio reikalo, viskas būtų idealu. Išnešioti kūdikį tikrai nebuvo sudėtinga, ir ji darė tai dėl savęs ir dėl Džono, dėl jųdviejų santuokos, dėl visko. Nors tai nebuvo jų kūdikis, vis dėlto jis buvo žmogiška būtybė ir turėjo tokią pat teisę į jos meilę ir globą, kokią būtų turėjęs jųdviejų vaikutis. Siuzana privalėjo užtikrinti jam visa tai ir buvo pasiryžusi padaryti dėl jo viską, ką reikia. Tačiau svarbiausia tai, kad dar septyni mėnesiai su trupučiu, ir viskas baigsis. Reikėjo tik padėti Džonui tai suprasti.

O ji pasistengs. Siuzanai ir anksčiau yra tekę susidurti su Džono užsispyrimu: tai buvo tarytum jo savigynos mechanizmas, ir Džono griežtumas turėjo apsaugoti jį patį nuo siaubo, kurį buvo išgyvenęs nelaimingoje vaikystėje. Iš konfrontacijos niekada nebūna naudos,

todėl Siuzana turi elgtis kantriai, siekti savo tikslo pamažu, diena iš dienos, būti jam švelni, nukęsti įžeidimus, neskubėdama palenkti jį savo pusėn.

Ji įkalė vieną vinį į sieną, pritvirtino paveikslo kablį ant pieštuku pažymėto kryželio, ir tuo metu jai už nugaros su trenksmu atsidarė durys. Siuzana išsigandusi atsigręžė atgal, tarp lūpų likusi vinis nukrito ant plikų grindų.

Tarpduryje stovėjo Džonas. Jo išvaizda baugino. Siuzana užuodė alkoholio tvaiką ir cigarečių dūmų kvapą, o jis pats vos išsilaikė ant kojų ir tik vargais negalais galėjo sutelkti dėmesį. Tikriausiai, būdamas tokios būklės, jis dar parvažiavo namo, išsigandusi pagalvojo ji. Tai buvo visai ne tas Džonas Karteris, už kurio ji ištekėjo, tai nebuvo jos atrama, tai buvo visiškai kitas žmogus.

— Labas, brangusis, — pratarė ji nervindamasi, nes pastarosiomis dienomis kone kiekvienas jos žodis išvesdavo jį iš pusiausvyros.

Džonas tik stebeilijo tiesiai į ją, o jo žvilgsnis atėmė visą drąsą. Jo akyse buvo matyti didžiulė neapykanta, tačiau Siuzana vylėsi, kad jai tik taip atrodo.

Jis žiūrėjo į nepažįstamą bobą, šeimininkaujančią jo namuose. Džonui atrodė, kad jeigu jis dabar pastumtų šias kopėčias, tuojau pat, nieko nelaukdamas, ji kristų ant grindų ir galbūt įvyktų persileidimas. Tai visiškai paprasta, pagalvojo jis. Vienoje rankoje laikydama plaktuką, ji nesaugiai balansavo ant viršutinės pakopos, pasviręs ant šono paveikslas kabojo ant vienos į sieną įkaltos vinies. Jis galėjo prieiti artyn ir užkliūti už kopėčių, o ji nė neįtartų, kad tai buvo padaryta sąmoningai.

Bet jeigu ji susilaužytų ranką? Arba nusisuktų sprandą?

Tačiau po akimirkos, jai pakreipus galvą, Džonas vietoj nepažįstamos moters išvydo ant skečiamųjų kopėčių stovinčią savo žmoną, jis išvydo Siuzaną, švytinčią iš laimės. Ji buvo namuose, kuriuos labai mėgo, ir darė tai, kas jai patiko, — dekoravo kambarius, stengėsi, kad jųdviejų svajonė virstų tikrove.

Džonas giliai įkvėpė, numalšino pastarosiomis savaitėmis jame vis stiprėjusią neapykantą ir prisiminė.

Juk liko tik septyni mėnesiai, dėl Dievo meilės.

O tada viskas baigsis.

Devyni mėnesiai, juk tai nieko nereiškia, aštuonios savaitės jau praeityje, taigi beliko septyni mėnesiai, jie kaip nors ištversią, jie juk gali prispausti emocijų katilą dangčiu, velniop tą Sarocinį, velniop visus.

— Kaip praėjo diena? — paklausė jis.

— Buvau pas Mailzą Van Rė — eilinei skenografijai, — nebūdama tikra dėl jo nuotaikos, Siuzana nusprendė neužsiminti apie tai, kad girdėjo plakant kūdikio širdelę. — Paskui grįžau namo ir padirbėjau prie Fergiuso rankraščio. Pamaniau, kad galėčiau pakabinti keletą paveikslų... pagalvojau, čia būtų galima laikyti štai šį, vaizduojantį Safolko uostą, kuriuo tu niekada per daug nesižavėjai. Čia jis turėtų atrodyti puikiai, o ką tu manai?

— Teisingai. Ar galėčiau gauti bučkį?

Jausdama, kad jo nuotaika gerėja, Siuzana paerzino Džoną:

— Pirmiau paduok man vinį, kurią ką tik numečiau, o paskui duosiu tau ilgą ilgą bučkį!

Džonas priklaupė, surado vinį ir Siuzana įkalė ją į sieną. Paskui padavė jai paveikslą, vaizduojantį niekuo neišsiskiriantį saulėlydį tolumoje, už žvejybos uosto, kurį jiedu prieš kelerius metus nusipirko naudotų daiktų turgelyje.

— Gal norėtum pažiūrėti kokį filmą? Šįvakar rodo keletą įdomių, aš mielai pažiūrėčiau.

— Kaip nori, — entuziazmo jos balse nebuvo girdėti.

— Ne?

— Tai tik dėl to, kad šįvakar toks fantastiškas vakaras, o tokių šiltų vakarų, kai galima pasėdėti lauke, šiemet jau nebus daug. Kodėl mums šįvakar neišėjus į sodą ir neišsikepus kepsninėje mėsos? Jau kelios savaitės kaip to nedarėme.

Džonas susimąstė — ji tikrai teisi. Ėjo trečia rugsėjo savaitė; vasara jau praskriejo.

— Tai kad oras būdavo bjaurus, — tarė jis. — Todėl ir neišeidavome į lauką.

Tačiau jie abu suprato, kad kelios savaitės buvo tiesiog nuostabios, lietus lijo tik porą pastarųjų dienų, ir viskas. Bjauru buvo kai kas kita.

Siuzana pakabino paveikslą, sutvirtino jį, Džonas, jai nulipant, palaikė kopėčias, paskui apkabino ją abiem rankomis. Ji prigludo prie jo, prispaudė veidą jam prie peties taip, kad jų skruostai susiliete.

Džonas užuodė jos plaukų kvapą — tai buvo švelnus kokoso riešutų kvapas, kurį jos plaukams teikė jo mėgstamas šampūnas.

— Aš myliu tave, — tarė jis.

Alkoholis ir cigarečių dūmai suteikė jam vyrišką kvapą. Džonas visuomet, nuo pat jų draugystės pradžios, kvepėjo dūmais, ir jai tai patiko, nes priminė tėvą, kuris jos vaikystės metais nesiskirdavo su cigarete.

— Ir aš tave myliu, — atsakė ji. — Labiau už viską pasaulyje.

Užuot išsikepę mėsos, jie nuėjo į lovą ir mylėjosi. Po kelių valandų Džonas prabudo ir išgirdo šnarant popieriaus lapus — Siuzana skaitė Fergiuso Donlivajaus perrašytą rankraštį, sėdėdama čia pat, šalia jo, ir jis stambiu planu išvydo jos kairiąją krūtį. Pastebėjo, kad pastaruoju metu jos krūtys buvo papilnėjusios, o tai jį stipriai jaudino.

Jis švelniai vedžiojo pirštu pagal jos kontūrus, paskui paglostė aplink spenelį, o Siuzana iš malonumo tyliai sumurmėjo ir pasirangė.

— Išalkai? — paklausė ji.

— Aha. O ko tu pageidautum?

— Neprieštaraučiau. Būtų visai neblogai ko nors lengva. Gal plaktos kiaušinienės?

— Gerai. Aš padarysiu, — Džonas pabučiavo ją ir išlipo iš lovos.

— O, Dieve, tau *ir vėl* stovi! — nustebo ji.

Jis išsiviepė.

— Taip, kai būnu su tavimi, mane visada kamuoja ta pati problema.

Džonas apsijuosė rankšluosčiu ir nušlepsėjo laiptais į virtuvę.

Kad ir kaip ten būtų, pagalvojo jis, šįvakar jų gyvenimas vėl ėmė tekėti įprasta vaga.

31

Dešimt savaičių. O dabar ji matė visa tai savo akimis, ir tai nebuvo apsirikimas. Nors vaizdas pilkai baltame ekrane matėsi tarsi pro miglą, Siuzana galėjo įžiūrėti jį kuo aiškiausiai. Ji matė rankas, kojas, o Mailzui Van Rė parodžius išskyrė net pėdutes.

Tai neįtikėtina, galvojo ji, šis kūdikis, ši manyje esanti gyva būtybė.

Krustelėjo viena kojytė, paskui kita, o ji nenorėjo atitraukti akių, bet Mailzas Van Rė nuėmė zondą ir ekrane liko tik baltoji tamsa.

Akušeris pažvelgė žemyn į ją ir nusišypsojo.

— Galiu patvirtinti vaisiaus gyvybingumą, Siuzana. Viskas atrodo normaliai, kūdikis sveikas, sprando storio skenografijos duomenys puikūs, nuogąstauti dėl Dauno sindromo neturime jokio pagrindo. O pavojingiausias laikotarpis, kai būna didžiausia persileidimų tikimybė, jau praeityje.

— Ar prieš tai jums buvo kilę įtarimų dėl Dauno sindromo? — pasiteiravo ji, mat gydytojo susirūpinimas jai pasirodė keistas.

— Ne, — lipšniai patikino jis, — bet atlikti šį tyrimą anksčiau neturėjome galimybės. Tyrimas Dauno sindromo tikimybei nustatyti yra įprasta praktika, Siuzana, o jums dar toloka iki rizikos amžiaus.

Ji šiek tiek žinojo apie Dauno sindromą: vyresnio amžiaus tėvams didesnė tikimybė susilaukti šia liga sergančio kūdikio, bet nesuprato, ar tai priklauso tik nuo motinos amžiaus, ar taip pat ir nuo tėvo. Ūmai ją nukrėtė šiurpas ir Mailzo Van Rė akyse pasirodė susirūpinimas.

— Ar viskas gerai, Siuzana?

Ji linktelėjo. Ją akimirksniu buvo ištikęs pasibjaurėjimas tuo, kad šis kūdikis, į kurį ji dabar žiūrėjo, yra pono Sarocinio, o ne Džono, kad joje auga pono Sarocinio dalis. Šis pojūtis vis atsinaujindavo. Kurį laiką, keletą dienų, viskas būdavo gerai, ramu, bet paskui vėl staiga aplankydavo ta pati siaubinga mintis — ji nešioja kito vyro vaiką.

Tačiau tai nėra tik pono Sarocinio kūdikis, tai yra ir mano kūdikis, — priminė pati sau, bandydama nusiraminti.

Šiuo metu ji jau buvo atsidūrusi ten, iš kur nėra kelio atgal. Jos kūnas neatmetė šio kūdikėlio, dabar tik jos mintys galėjo jį atstumti. Tiesa, buvo dar viena galimybė — abortas, bet ji negalėjo apie ją nė pagalvoti. Siuzanos galvoje išniro ekrane matytas vaizdas. Tos pačios kojytės, tie patys judesiai. Tai buvo tiesiog *neįtikėtina.*

— Ar negalėčiau dar kartą išgirsti širdelės plakimą? — pasiteiravo ji.

— Žinoma, Siuzana.

Akušeris uždėjo jai ant pilvo skenerį ir ėmė vedžioti aplink, kol prietaisas užfiksavo garsą, o Siuzana kurį laiką gulėjo klausydamasi vieno buf-buf-buf.

Paskui Mailzas Van Rė švelniai nukėlė jos kojas nuo kilpų ir ištiesė jai popierinį rankšluostį. Atsistojusi ji pajuto tokią jėgą, kokios dar niekuomet nebuvo pajutusi. Netgi slaugė akmeniniu veidu, ir toji nusišypsojo.

— Tai berniukas ar mergaitė? — pasidomėjo Siuzana ir tuoj pat pastebėjo, kaip Van Rė ir slaugė trumpą akimirką susižvalgė (o gal tik jai pasirodė?).

— Lytį galima nustatyti ne anksčiau kaip po šešiolikos savaičių, — paaiškino akušeris. — Ar esate tikra, Siuzana, kad norite ją sužinoti iš anksto? Dauguma motinų to nenori.

— Nesu tikra, — atsakė ji, nerimaudama dėl jų keisto susižvalgymo, kurį buvo pastebėjusi. Ką tai galėtų reikšti?

— Siūlyčiau lyties klausimą aptarti tada, kai galėsime ją nustatyti, — tęsė Mailzas Van Rė. — Savo pacientėms visada kartoju, kad svarbiausia — kūdikio sveikata. Jeigu norite, kad jūsų kūdikis būtų iš tikrųjų sveikas, privalote jį mylėti visa širdimi dar tuomet, kai jis yra jūsų gimdoje. Ar jūs mylite savo kūdikį visa širdimi?

— Taip.

Jis draugiškai nusišypsojo.

— Tai gerai. Vadinasi, jis bus sveikas.

Siuzana pakėlė akis į džiugiai besišypsančią slaugę. Jai šypsojosi ir Van Rė, o jų draugiškumas buvo užkrečiamas. Ji jau buvo beužmirštanti jųdviejų susižvalgymą — įtikinėjo save, kad jai tik pasirodė — ir pati vis labiau džiaugėsi. Siuzana jautėsi tokia laiminga, kad norėjo pabučiuoti Mailzą Van Rė, ir nedaug trūko, jog taip padarytų.

Paskui kone pasišokinėdama nusekė paskui daktarą ir atsisėdo priešais stalą.

Siuzanai iš galvos neišėjo skenografijos metu matytos judančios kojytės, todėl nieko nuostabaus, kad jai buvo sunku suprasti, ką kalba Van Rė, ir šis turėjo pakartoti. Akušeris davė jai naudingų patarimų dėl mankštos, poilsio, dietos ir priminė, kad nevalia kilnoti sunkesnių daiktų. Jie jau anksčiau visus šiuos klausimus buvo išsamiai aptarę, bet jis buvo labai atidus ir elgėsi su ja taip rūpestingai, tarytum tai būtų buvęs jo paties kūdikis.

Be to, Van Rė padėjo jai susigaudyti savo mintyse. Kursai būsimoms mamoms. Jos kolegėms, pavyzdžiui, Keitei Foks, — ypač Kei-

tei, — pasirodys keista, jeigu jis nesiruoš kūdikio gimimui. Būtų ne pro šalį šiek tiek apsimesti. Žmonės, kurie ketina tapti tėvais, perka drabužėlius, ruošia kambarį naujagimiui.

Mailzas Van Rė kažko paklausė, bet ji neišgirdo. Siuzana pažvelgė į jį sutrikusiu žvilgsniu ir atsiprašė:

— Atleiskite, buvau kažkur nuklydusi.

— Kaip jūsų vyras? — vėl paklausė jis. Ji žinojo šį klausimą atmintinai, mat gydytojas užduodavo jį kas savaitę. — Kaip jis reaguoja dabar?

— Puikiai, — atsakė ji. — Geriau. Dabar jau daug geriau, — ji nusišypsojo. — Man atrodo, jis susitaikė su šia mintimi.

Akušeris sudėjo savo sunkias rankas.

— Jam tai nėra lengva. Užjaučiu jį.

— Nelengva mums abiem.

Jis įsmeigė į ją savo dideles akis, tačiau iš jo žvilgsnio Siuzana nieko nesuprato. Jai pasirodė, kad jose trumpam žybtelėjo pašaipa, ir ji pamanė, kad akušeris bus pastebėjęs jos džiūgavimą.

Jo akys bylojo, kad jis pamanė, jog Siuzana slapčia džiaugiasi, todėl ji norėjo paaiškinti, kad gydytojas klysta, kad jai tai prilygsta košmarui būdraujant, ir jeigu ji turėtų galimybę rinktis iš naujo, tai jos atsakymas būtų neigiamas.

Tačiau ji to nepasakė. Nes atrodė, kad iš laimės plyš širdis.

Kiundzas negalėjo patikėti savo akimis, tačiau pasirinkimo jis neturėjo. Įvyko tai, kas turėjo įvykti. Siuzanos veidas dėl naktinio matymo objektyvo atrodė įgavęs žalią atspalvį. Jis dabar žiūrėjo į jos stangrius sėdmenis — ant jų, kaip ir visame jos kūne, nebuvo jokių riebalų, ir ji visiškai neatrodė nėščia.

Patalynė buvo numesta nuo lovos, ji gulėjo išsikėtojusi skersai Džono ir buvo apžiojusi jo daikčiuką. O jis pirštais buvo įsikibęs į paklodę.

Stebėti šį reginį reikėjo stiprių nervų.

Paskui ji mitriai pasislinko ratu tarytum horizontaliai šokanti balerina, nuslydo jo kūnu, kol galiausiai jį apsižergė ir atsisėdo. Kiun-

dzas matė Siuzanos išsilenkusią nugarą, kai ji padėjo Džonui įeiti į ją, girdėjo, kaip ji negarsiai riktelėjo, tačiau ne iš skausmo — šis garsas labiau priminė murmesį, Siuzana šypsojo.

Kiundzą tai stipriai skaudino.

Jis išvydo ir Džono Karterio veidą, kuris taip pat atrodė žalias, tačiau beveik be jokios išraiškos. Mintimis jis buvo kažkur kitur — jo varpa buvo Siuzanoje, o kur klajojo jo mintys?

Kur tavo mintys, Džonai Karteri?

Kiundzas priešinosi pykčiui, tokiam stipriam, kad jam buvo sunku susitvardyti. *Ei, tu darai tai su mano moterimi, bet tavo mintys klaidžioja kažkur kitur — gal tu galvoji apie kitą moterį? Kas ji tokia, Džonai Karteri?*

Tiek jau to, vieną gražią dieną tu išklosi man viską.

Vieną dieną tu man išrėksi jos vardą.

Kiundzas nebegalėjo ilgiau žiūrėti. Besidraikantys rausvai gelsvi Siuzanos plaukai, žalioje šviesoje blykčiojančios pieno baltumo krūtys ir speneliai, puikūs, tamsiai rožiniai speneliai; jis dabar labiau už viską norėjo paliesti šias krūtis. Bandė įtikinti save, kad tai, ką daro Siuzana ir Džonas, yra ne iš tikrųjų, kad tai tik kino juosta televizoriaus ekrane, ir nieko daugiau.

Jis prisiminė Šeštąją tiesą, kurią buvo išmokęs iš pono Sarocinio: „Tikrovė yra tai, kuo tu tiki.“

Tai jam padėjo, tačiau nevisiškai. Kadangi Tiesos negali padėti visiškai, jeigu jų iki galo neperpranti, o jis žinojo, ponas Sarocinis buvo jam paaiškinęs, kad joms perprasti reikia daug laiko.

O galų gale, ar Siuzana tikrai patyrė orgazmą, ar tik suvaidino jį?

Jis sustabdė juostą, ir įniršis, tartum pasiutęs gyvulys, besistengiantis ištrūkti į laisvę, aprimo. Kiundzas įjungė devintą kanalą, kuris realiu laiku matė miegamąjį, nes norėjo pamatyti, kas ten vyksta šiuo metu; dabar jis pasijuto geriau.

Kiundzas stebėjo, kaip Džonas skaito interneto laikraštį. Siuzana tuo metu buvo įsigilinusi į rankraštį. Ji tikriausiai jau nebeleis Džonui šiąnakt mylėtis, juk jam pasakė, kad yra pavargusi ir kad iki rytojaus turinti užbaigti redaguoti rankraštį. Kiundzas ja didžiavosi, buvo toks patenkintas, kad jai beveik atleido prieš porą savaičių padarytą nusižengimą.

Tik jokiu būdu ne Džonui Karteriui. Kiundzas negalėjo jam atleisti. Džonas turi būti apvalytas.

Ir ponas Sarocinis Kiundzui buvo tai pažadėjęs.

Džonas atvertė naują puslapį, paskui kitą. Tada pakėlė akis ir pažvelgė į lubas.

Kiundzas žiūrėjo tiesiai jam į akis.

Džonas, įsisupęs į chalatą ir gulintis lovoje, pasijuto labai keistai, lyg būtų slapčia stebimas. Negalėjo pasakyti kodėl, tačiau jam buvo nejauku.

Jis pažiūrėjo į Siuzaną, bet ji visą savo dėmesį buvo sutelkusi į rankraštį. Džonas išlipo iš lovos, nuėjo prie lango ir žvilgtelėjo pro užuolaidas. Matė nuo gatvės žibintų parko gale sklindančią šviesą, neaiškius krūmų ir medžių kontūrus ir savo paties atspindį lango stikle.

Tada apsigręžė, įsmeigė žvilgsnį aukštyn, į lubas, paskui apsidairė aplink, apžvelgė sienas.

— Kas tau, mielasis? — pasiteiravo Siuzana.

— Man kažkas pasigirdo, — Džonas pagalvojo, kad taip atsakyti yra geriau nei prisipažinti pasijutus stebimam.

Jis valandėlę stovėjo tylėdamas, jiedu abu klausėsi.

— Tikriausiai pasirodė, — galiausiai pasakė jis.

— O, prisiminiau, — tarė Siuzana. — Aš jau anksčiau norėjau tau pasakyti, kad prieš kurį laiką girdėjau kažkokį garsą palėpėje. Manau, pas mus apsigyveno pelė arba, — ji susiraukė, — žiurkė.

Džonas gūžtelėjo pečiais.

— Gal koks paukštis.

— O ką, jei imtume ir ten, viršuje, paspęstume pelėkautus?

— Savaitgalį užtaisysiu, — atsakė Džonas. — Tiesą sakant, jau seniai ketinau užlipti į palėpę ir gerai pašniukštinėti — juk jos dar niekad kaip reikiant neapžiūrėjau. Ką gali žinoti, gal ten paslėpti kokie seni meno šedevrai.

Siuzana vyptelėjo.

— Žinoma... Ir Gralio taurė didelės skrynios dugne.

*

Kiundzas išjungė transliaciją, paliko įrenginį veikti numatytuoju Aktyvuoto balso įrašymo režimu ir paėmė į rankas Marselio Prusto romaną, kurį buvo įpusėjęs skaityti. Džonas Karteris gali sau šniukštinėti savo palėpę kiek tik širdis geidžia. Jis pakartotinai patikrino, ar įrašymo įrenginys nustatytas reikiamu režimu, ir galutinai nusiramino.

O kitos dienos rytą, kai kompiuteris ėmė skaityti juostą, tikrindamas, kas naujo įvyko nuo to laiko, kai jis nutraukė pasiklausymą, Kiundzas išgirdo siaubingą Siuzanos klyksmą.

32

Tamsoje mirkčiojo vieniša žvakė, nuo jos per senio veidą driekėsi šviesos juosta.

Užuolaidos saugojo kambarį nuo anapus lango viešpataujančios nakties, bet lovoje gulinčiam seniui nieko nereginčiomis akimis tai nebuvo svarbu. Tamsa jį supo nuolat ir taip tęsėsi jau daugiau kaip dešimtmetį. Jam jau buvo vis tiek, nes per savo gyvenimą matė užtektinai.

Tačiau kita šviesa, toji, be kurios jis negalėjo išsiversti, ir toliau ryškiai apšvietė jo mintis, slypinčias už nuožmaus, raukšlėmis išvagoto veido karapakso. Ją kurstė žinios, kurias senis saugojo ir kuriomis galėjo netrukdomai naudotis. Išilgai kambario sienų rikiavosi gal kokie penki tūkstančiai knygų, ir šis žmogus panorėjęs būtų galėjęs cituoti bet kurią eilutę iš bet kurio puslapio, ir ne tik iš šių, bet ir iš kitų kelių tūkstančių knygų.

Iš kambaryje pasikeitusio kvapo ir kitokio ritmo ore jis suprato, kad kažkas įėjo į vidų, o įėjusiojo tapatybę nustatė šiam dar nespėjus paskui save uždaryti durų. Jis pasisveikino su lankytoju ir tyliai palinkėjo jam gero vakaro kalba, kuria visame pasaulyje kalbėjo mažiau kaip tūkstantis žmonių.

Ponas Sarocinis, priėjęs arčiau lovos, atsakė seniui ta pačia kalba. Pagerbdamas šį žmogų, nulenkė galvą, nors šeimininkas ir negalėjo matyti. Ir liko stovėti. Atsisėsti šiame kambaryje nebuvo leista net ponui Sarociniui.

Mes visi ko nors bijome. Tai buvo Devintoji tiesa, ir ponas Saroci-

nis ją žinojo. Jis bijojo tik vieno. Žmogaus, gulinčio prieš jį kambaryje, su tvyrančiu odos ir dūlėjančio popieriaus kvapu.

— Turi naujienų? — paklausė šis žmogus.

— Dešimt savaičių. Persileidimo pavojaus beveik nebėra. Viskas puiku.

Jis galėjo papasakoti ir daugiau, tačiau nepasakojo.

— Ar jau žinome lytį?

— Ne, per anksti.

Vyras nusišypsojo, tartum būtų mėgavęsis tik jam vienam žinomu šiurkščiu sąmoju.

— Bus mergaitė. Jau du tūkstančius metų jie laukia berniuko, o mes jiems duosime mergaitę.

— Esate tikras, kad gims mergaitė? — pasiteiravo ponas Sarocinis.

— Aš *žinau.*

— Savaime suprantama, — replikavo ponas Sarocinis, kurį šeimininko atsakymas užgavo nelyginant antausis.

Svečias stebėjo šviesos juostą, besidriekiančią senio veidu. Žvakė teikė pakankamai šviesos lankytojams, kad šie matytų šeimininką, o silpnas jos spindulys švelniai glostė suvytusią senio odą. Kadaise jo išvaizda buvo tikrai įspūdinga, į akis tuomet krito didingi, aristokratiški Rytų Europos gyventojo bruožai, bet dabar oda buvo subjaurota šlakų ir odos navikų, didingas atrodė tik jo siluetas. Nors ponas Sarocinis ir labai bijojo šio žmogaus, tačiau jam jaučiamas švelnumas nesikeitė, nebent kasmet tik stiprėjo.

— Kada vėl atvyksi?

— Greitai, kai tik turėsiu daugiau naujienų.

— Ar esi tikras?

— Taip, esu. Visiškai tikras.

Tokio atsakymo senis ir laukė.

Mailzas Van Rė, sprendžiant iš balso, buvo sutrikęs.

— Kodėl man nepaskambinote ir nepranešėte iškart, kai tik tai nutiko?

Į Siuzanos kabinetą įsiveržė Keitė Foks ir atsistojo priešais jos stalą, rankose laikydama kažką panašaus į redaguotą mašinraščio tekstą,

perrištą guminėmis juostelėmis. Ji lūpomis, be garso, kažko klausė, bet Siuzana nenutuokė, ką kolegė sakanti. Ji dabar norėjo tik vieno: kad Keitės čia nebūtų, kol ji kalbėsianti su gydytoju.

— Ar galėtumėte minutėlę luktelėti? — pasiteiravo ji Van Rė ir, delnu pridengusi telefono ragelio mikrofoną, pasakė Keitei, kad netrukus pati pas ją užeisianti.

Kolegei išėjus ir uždarius kabineto duris, Siuzana atitraukė ranką nuo mikrofono ir atsiprašė akušerio:

— Neskambinau jums todėl, kad buvo vienuolikta vakaro. Taip pat ir dėl to, kad tai buvo vienintelis staigus ir aštrus dieglys, ir jis netrukus nurimo. Maniau, galbūt tai buvo raumenų skausmas, o gal vakar jūsų daryto tyrimo šalutinis reiškinys.

— Jums, Siuzana, nederėtų pačiai nusistatyti diagnozės, be to, *prašau,* atminkite, kad paros laikas neturi reikšmės. Jūs turite mano visų telefonų numerius. Aš *noriu,* kad skambintumėte man ir vienuoliktą valandą vakaro, ir trečią ryto, o jei reikės — ir penktą. Aš nuliūsčiau tik dėl vieno dalyko: jeigu man *nepaskambintumėte* vienuoliktą vakare arba trečią ryte. Supraskite, mes esame viena komanda — jūs ir aš — ir mudu turime bendradarbiauti, mudu drauge turime nueiti visą šį kelią. Daugiau taip nedarykite. Noriu, kad jūs man tai pažadėtumėte.

Siuzana išlemeno atsiprašymą.

— Aš noriu išgirsti tai iš jūsų, Siuzana. Noriu, kad jūs man dabar tai pasakytumėte, garsiai ir aiškiai: „Pone Van Rė, bet kuriuo metu, kai tik pajusiu skausmą ar ką nors neįprasta, net ir paprasčiausiai dėl ko nors susirūpinusi, net jeigu tai būtų ir visiškai nereikšminga, aš paskambinsiu jums ir vienuoliktą valandą vakaro, ir trečią ryto, ir penktą.“ Nagi, pakartokite!

Siuzana pakartojo, o baigusi sukrizeno. Jai kažkas skambino kita linija, bet ji nekreipė dėmesio.

— Sutarėme? — pasiteiravo Van Rė. — Tikiuosi, dabar mes geriau suprantame vienas kitą?

— Be abejo.

— Ar skausmas daugiau nebepasikartojo?

— Ne.

— Ar nekraujavo?

— Ne.

— O vėliau visiškai neskaudėjo? Jokių nemalonių pojūčių?

— Ne.

— Visiškai nieko? Nepajutote nė menkiausio dieglio?

— Nieko.

Tiek jau to, beveik nieko, ji truputį melavo, nes neturėjo laiko tuojau pat vykti pas Van Rė. Šiek tiek skaudeno, bet tai nė iš tolo neprilygo tam aštriam skausmui, ištikusiam ją praėjusią naktį ir privertusiam šaukti.

Be to, ji nebuvo labai sunerimusi — juk Van Rė dar vakar ryte atliko skenografiją ir sakė, kad viskas gerai. Jei būtų buvę kas nors negera, jis juk būtų pasakęs, tiesa?

— Mūsų susitikimas numatytas trečiadienį, — tarė Van Rė. — Šiandien penktadienis. Man tai nepatinka, Siuzana. Manau, būtų gerai, kad pasirodytumėte tuojau pat ir aš galėčiau jus apžiūrėti.

Ji ėmė gailėtis paskambinusi jam.

— Bet man reikia į susirinkimą.

— Siuzana, jūsų kūdikis yra svarbesnis už visus susirinkimus.

Išgirdusi priekaištą, ji pasijuto kalta.

— Suprantu.

— Primygtinai prašau atvykti. Nieko nelaukdama išsikvieskite taksi ir atvažiuokite. Tučtuojau apžiūrėsiu jus ir po pusvalandžio vėl būsite savo kabinete.

Siuzana padėjo ragelį, išgėrė mineralinio vandens gurkšnį ir informavo Keitę, kad grįš po pusvalandžio. Žinoma, taip greit nesuspės. Žinojo, kad per tokį intensyvų eismą sugrįš ne anksčiau kaip po valandos, o gal ir vėliau.

Kai ji jau buvo prie durų, sekretorė vidaus telefonu pranešė, kad jai skambina Džonas.

— Paklausk, kokiu reikalu, — paprašė Siuzana.

— Jis tik norėtų sužinoti, kaip tau sekasi.

— Puikiai, — trumpai atkirto ji. — Jam perduok, kad per visą savo sumautą gyvenimą dar niekad nesijaučiau taip gerai.

Džonas buvo girdėjęs, kad pelės labiausiai mėgsta ne sūrį, o šokoladą. Jis priklaupė palėpėje, užmovė ant smaigo plonytį gabalėlį,

įtempė nesudėtingo mechanizmo spyruoklę ir padėjo ją ant oranžinės izoliacinės medžiagos šalia gegnės. Iš vandens rezervuaro tiekiamojo vamzdžio jam už nugaros sklido monotoniškas tekšt... tekšt... tekšt...

Jis pasitraukė nuo pelėkautų ir, žibintuvu apšviesdamas gegnes ir skersines sijas visiškai čia pat, jam virš galvos, patraukė į tamsą, tvyrančią už elektros lempučių, įtaisytų virš durelių, nuodugniai tikrindamas kiekvieną lubų plotelį, dairydamasis Rembranto paveikslų, kuriuos galbūt paliko buvusieji namo šeimininkai. Deja, Džonas liko nieko nepešęs: jie nepaliko *nieko*.

Staiga išgąsdino čia pat pasigirdęs garsas ir jis sustingo. Ir dar kartą: nieko tokio, tik paukštis pakraigėje. Džonas prasibrovė pro vidinę sieną aplink dūmtraukį ir susiraukė — tiesiai priešais jį į palėpę veržėsi dienos šviesa.

Atidžiau apžiūrėjęs lubas, šioje vietoje pamatė daug naujesnį stogo kartoną nei likusioje dalyje ir labai nustebo kodėl — gal buvusieji namo savininkai dėl kokių nors priežasčių šią stogo dalį remontavo? Jei taip, tai jiems nelabai pavyko, nes toje vietoje greičiausiai trūko čerpės.

Baigęs apžiūrą, Džonas ėmė leistis kopėčiomis ir uždarė paskui save palėpės dureles.

Buvo graži šeštadienio popietė, ir Siuzana dirbo sode. Mailzas Van Rė tikriausiai nebūtų pritaręs tam, ką ji dabar darė — grėbstė pradėjusius kristi medžių lapus. Buvo tarp jų ir pora „McDonald“ kartoninių pakelių, nebaigtas valgyti mėsainis, du plastikiniai puodeliai ir „McDonald“ krepšys, kurį kažkoks šiknius, naktį eidamas parku, permetė per tvorą.

Buksmedžių gyvatvorėje buvo pasirodę pirmieji auksiniai lapeliai, spalvą pamažu keitė ir parko medžiai. Ji laukė rudens: pro namo langus stebint, kaip keičiasi medžių ir krūmų spalvos, šis metų laikas turėtų atrodyti gražiai. Anglija jai tuo ir patiko, kad metų laikams čia būdingos itin sodrios spalvos, kurių ji nebuvo mačiusi gyvendama Los Andžele.

Ji priklaupė susemti nedideles lapų ir šiukšlių krūveles ir tuo metu visiškai netikėtai ją vėl pervėrė stiprus dieglys. Suskaudo taip,

tarytum jai per visą kūną būtų buvusi perverta viela, ir Siuzana, garsiai riktelėjusi, užsimerkusi ir rankomis susiėmusi už pilvo, ūmai parpuolė ant kelių.

Aš prarasiu kūdikį.

— Siuzana? Brangioji? — šalia stovėjo Džonas.

Vyras žvelgė į ją sunerimęs. Ji pakėlė akis, kurių vyzdžiai atrodė neįprastai išsiplėtę, o jos veido spalva priminė vašką. Džonas pridėjo delną prie jos kaktos — ši buvo išpilta šalto prakaito.

Siuzana, sulaikiusi kvėpavimą, laukė pasikartojančio priepuolio. Ji turėjo būti pasirengusi.

— Siuzana?

Ji girdėjo Džoną, bet neatsiliepė.

— Mieloji?

— Man jau gerai, — ji vėl sulaikė kvėpavimą.

Po kurio laiko Džonas pakėlė ją ant kojų ir nuvedęs pasodino į sode stovintį krėslą.

— Man jau gerai, — pakartojo ji.

Džonas, giliai susirūpinęs, nenuleido nuo jos akių.

— Ir nuo ko čia tau taip?

— Gal nervai ar kas nors panašaus, — atsakė Siuzana, bemaž gaudydama orą. — Gal patempiau raumenį. Spazmai. Gal dujos žarnyne. Gal man užkietėję viduriai, nežinau.

— Ar Van Rė sakė, kad skausmas gali atsinaujinti?

— Taip, jis. Sakė. Gali.

— Spazmas?

Ji linktelėjo. Van Rė patikino, kad tai nieko baisaus, kad tai greičiausiai spazmas, ir davė jai kapsulių. Kažkokių vitaminų ar maisto papildų — jai pasirodė, kad jis apie tokius dalykus gerai nutuokia. Ji vėl pakėlė akis į Džoną, paskui pažvelgė į medžius. Dabar jautėsi geriau: skausmas praėjo taip pat greitai, kaip ir buvo užėjęs.

Džonui paminėjus Van Rė vardą, Siuzana prisiminė vakarykštį telefoninį pokalbį su akušeriu — priešingai nei ji skambindama tikėjosi, jis visiškai nebuvo nustebęs dėl ją ištikusio skausmo. Galėjai pamanyti, kad jis to ir tikėjosi. Žinoma, kitaip ir negalėjo būti, suprato ji. Juk jam dėl įvairių, tačiau įprastų nusiskundimų kasdien skambina šimtai pacienčių.

— Ar dar skauda? — švelniai pasiteiravo Džonas.

— Ne, jau praėjo.

— Manau, turėtume jam paskambinti.

Siuzana papurtė galvą.

— Ne, brangusis. Viskas gerai, — ji nedrąsiai nusišypsojo. — Kaip tau sekėsi palėpėje? Užtaisei spąstus?

— O tu esi tikra, kad tau viskas gerai?

— Taip, viskas gerai. Man turbūt nereikėjo grėbti lapų. Jis uždraudė dirbti sunkius darbus.

— Taaaip, nuo šiol tau teks vykdyti savo gydytojo nurodymus.

Ji pritariamai linktelėjo. Paskui jų dėmesį patraukė kaimynas senukas, pastaruoju metu atrodantis vis prasčiau, — jie išgirdo, kaip jis nekantraudamas šaukia savo žmonai, kad prisišlapino į kelnes.

Siuzana ironiškai šyptelėjo.

— Laimė, kad man dar ne taip blogai kaip jam.

— Kol kas.

— Labai ačiū.

Džonas pabučiavo žmoną. Paskui pasiteiravo:

— Mieloji, gal žinai, kur galėtų būti atlikto namo patikrinimo ataskaita?

— Segtuve, kurį laikai namie, kažkur tarp sukrautų ant grindų dokumentų, tavo darbo kambaryje. Kodėl klausi?

Džonas pasitraukė keletą žingsnių atgal, norėdamas pamatyti stogo dalį, kurioje trūksta čerpės.

— Ten turi būti ir stogo aprašas.

— Problemos?

Jis papurtė galvą.

— Trūksta vienos čerpės, nieko rimta.

— Man atrodo, kad Haris, dažytojas, pažįsta kažkokį visų amatų meistrą. Gal norėtum, kad jam paskambinčiau?

— Manau, tau reikėtų pailsėti, — Džono žvilgsnis vėl nukrypo į stogą.

Jis, tiesa, nebuvo stogų žinovas, tačiau pastogė jam kažkodėl nedavė ramybės. Kažkas ten buvo negerai.

Tačiau daugiau jis nesuprato.

33

Arčis Varenas sėdėjo prie savo stalo „Loeb-Goldsmid-Saxon“ sandėrių kabinete, įrengtame dvidešimt aukštų virš Londono. Šis baldas neatrodė labai panašus į stalą. Jis buvo maždaug tokio dydžio kaip atlenkiamas staliukas lėktuve, sėdynės užpakalinėje pusėje, ir turėjo prie jo priderintą vietą kojoms ištiesti. Ant jo buvo kompiuterio ekranas, klaviatūra, du telefonai, peleninė, cigarečių pakelis, auksinis „Dunhill“ žiebtuvėlis ir popierinis kavos puodelis.

Kaip ir visi kiti šešiasdešimt šioje patalpoje dirbančių biržos verteivų, Arčis sėdėjo prie abiejų ausų prispaudęs po telefoną, pirštais stuksendamas klaviatūrą. Jis vertėsi Japonijos konvertuojamomis obligacijomis ir akcijų kuponais, pirkdavo juos ir parduodavo savo klientams — kompanijoms, bankams, pensijų fondams ir saujelei turtuolių.

Laikrodis rodė šeštą valandą penkiolika minučių. Arčis prie savo stalo buvo praleidęs valandą ir dešimt minučių ir surūkęs dvi cigaretes. Rūkyti darbo vietoje buvo draudžiama, bet Arčis į tai nekreipė dėmesio, kaip ir jo kaimynas, Oliveris Valtonas, ir dar koks pustuzinis tarnautojų, kurių darbo savaitė praeina šiame kabinete balansuojant ties nervinio pakrikimo riba. Eilinę dieną, per daug nepersistengiant, Arčio apyvarta siekdavo šimtą milijonų dolerių.

Arčio skyriuje dirbo šeši biržos verteivos, o kompanija įvairiose šalyse turėjo du tūkstančius darbuotojų, bet Arčis ir jo kolegos per pastaruosius trejus metus kompanijai uždirbdavo keturiasdešimt procentų pelno. Todėl niekas ir nedrįso jam priminti, kad darbo vietoje nerūkoma.

Klientų vardai ir pavadinimai kompiuterio ekrane vijo vienas kitą: Morgan Grenfell, Scottish Widows, Newton's, Nomura, Sumitomo Trust, Julius Baer, State Street, Soros. Iš garsiakalbio sklido balsas, informuojantis apie naujienas Tokijuje: „Yamaichi“ perka „Sumitomo“ banko vertybinių popierių, kurių vertė — dešimt milijonų dolerių, ir moka po 99 su puse arba brangiau“.

Užsidarius Tokijo biržai, Arčis prisidegė trečią cigaretę ir, prieš prasidedant naujai Londono dienai, skubiai peržvelgė savo pozicijas. Metęs žvilgsnį į praėjusios nakties sandorius iš Japonijos, jis pastebėjo penkių

milijonų dolerių vertės sandorį maža emisijos kaina, ir tai jį iškart sudomino. Kliento pavadinimas atrodė žinomas, tik jis nebuvo tikras iš kur. „Vörn" bankas. Sandėris buvo sudarytas per Oliverį Valtoną.

„Vörn" bankas. Kodėl šis pavadinimas jam kažką priminė? Arčis nusižiovavo. Kas žino, jeigu vakar vakare jis nebūtų išmaukęs tiek daug portveino, galbūt dabar būtų turėjęs daugiau smegenų ląstelių. Jis atsigręžė į savo kolegą.

— Labas, Oliveri. „Vörn" bankas. Kas jie tokie?

— Šveicarai, — atsakė Valtonas. — Privatus bankas. Privatus *uždaras* bankas.

Arčis žinojo, ką tai reiškia.

— Rimti veikėjai?

— Labai rimti.

Arčis atsilošė kėdėje ir įtraukęs dūmą susimąstė. Galų gale prisiminė.

Džonas sėdėjo savo naujajame BMW. Vis dėlto jis ryžosi nusipirkti — verslas sekėsi puikiai, todėl galėjo sau leisti šį malonumą, o ir ponas Sarocinis vargu ar susirūpintų dėl tokio išlaidumo.

Per beveik penkis mėnesius bankininkas paskambindavo jam kas porą savaičių, o pokalbiai būdavo trumpi. Ponui Sarociniui reikėdavo suvestinės apie Siuzanos nėštumą, ir jis beveik nekomentuodavo Džono reguliarių ataskaitų apie „DigiTrak", nebent tik pasakydavo, kad rodikliai pakankamai geri.

Jis nė karto neužsiminė apie savo pažadus kur nors pakviesti Siuzaną ir jai nė karto nepaskambino. Galbūt, svarstė Džonas, bankininkas pamanė, kad jai būsią nepatogu. Vis dėlto jis jautė, kad Siuzana, nesulaukdama jokios žinios, buvo nusivylusi.

Kas žino, gal ponas Sarocinis ir teisus, nes jiedu su Siuzana, neliesdami šios temos, jautėsi ganėtinai neblogai. Penkis mėnesius jie jau buvo išgyvenę, vadinasi, buvo belikę tik keturi, jie sėkmingai susidorojo su savo emocijomis ir neleido joms paimti viršaus, o Džoną itin žavėjo Siuzanos stoicizmas.

Ateitis nusimatė puiki. Jie turėjo darbus, namą ir šį naują automobilį. Džonas buvo pasisiūlęs nupirkti ir Siuzanai naują automobilį,

bet ji buvo patenkinta ir savo išklerusiu „Peugeot". Jis įsigijo išsvajotą BMW nudengiamu stogu, tamsiai mėlynos „metallic" spalvos, kremo spalvos odinėmis sėdynėmis, su oro kondicionieriumi ir kitais žaisliukais — Džonas dabar kaip tik ir žaidė su keletu tokių žaisliukų, įstrigęs rytinėje spūstyje ant Alberto tilto. Penkiolika po septintos dar per ankstus metas transporto kamščiams, vadinasi, kažkur netoliese vyksta kelio remontas.

„DigiTrak" šiuo metu turėjo labai daug užsakymų, todėl Džonas pastaruosius du mėnesius vykdavo į biurą kuo anksčiau, kad tik suspėtų atlikti visus darbus. Garetui nedaug betrūko iki nervinio išsekimo.

Džonas spustelėjo kompaktinių plokštelių grotuvo selektorių ir automobilį užtvindė Filo Kolinzo balsas. Jam neseniai buvo tekę matyti televizijos laidą apie tai, kad roko muzika aktyvina smegenų veiklą, todėl klausydavosi roko kiekvieną rytą pakeliui į darbą. Po kelių sekundžių jis susimąstė apie artėjančias Kalėdas — iki jų buvo likusios vos trys savaitės. Kur jie praleis šventes? Ką padovanoti Siuzanai? Vis tos pačios problemos. Tiesa, šiemet jos didesnės nei įprastai.

Jis būtų mielai norėjęs paslidinėti, kaip tai darydavo kelerius pastaruosius metus. Arčis jiedviem su Siuzana buvo pasiūlęs prisidėti prie jo ir Pailos Šveicarijoje, deja, minties apie slidinėjimą teko atsisakyti dėl Siuzanos būklės. O be to, ji ir pati nenorėjo keliauti. Mailzas Van Rė pageidavo, kad ji būtų kuo arčiau. Galimas dalykas, taip buvo protingiausia. Džonas buvo susirūpinęs Siuzana; siaubingi skausmai vis pasikartodavo. Van Rė iš pradžių tvirtino, kad tai yra pilvo diegliai, tačiau prieš porą savaičių diagnozavo kiaušidės cistą. Akušeris teigė, kad nerimauti nėra dėl ko, bet juk jis nebuvo matęs, kaip užėjus priepuoliui Siuzana kankinasi.

Siuzana ir toliau atkakliai laikėsi nuomonės, kad Van Rė yra geriausias akušeris Britanijoje, tačiau Džonas abejojo jo kompetencija. Jam atrodė keista, kad vieną dieną skausmą sukelia pilvo dieglys, o kitą — cista. Nejaugi Van Rė jos anksčiau nepastebėjo?

Tačiau tai nebuvo tik skausmai, tai buvo... Jo mintis pertraukė mobiliojo telefono skambutis.

— Ar ryt žaisime skvošą? — paklausė Arčis.

— Taip, užsakiau aikštelę.

— Ką tik aptikau šį tą įdomaus. Ar tas tavo bankas, tai yra bankas, kuris dabar tave remia, vadinasi „Vörn"?

— Taip.

— Aš ką tik sužinojau, kad jie yra mūsų firmos klientai. Ką manai apie tokį sutapimą?

Džonas susimąstė.

— Kaip tu nesužinojai anksčiau?

— Jie tapo mūsų klientais tik prieš porą mėnesių.

— Ir ką gi tu apie juos žinai?

— O ką *norėtum* apie juos sužinoti?

— Nežinau, dabar tai jau nėra labai svarbu. Informacija apie juos man buvo reikalinga iš pradžių, prieš sulipant su jais į vieną lovą.

— Šaukštai po pietų? Išdulkino tave be prezervatyvo?

— Galėtum pasirinkti labiau vykusias metaforas.

— Hm?

Arčis, deja, nenutuokė apie kai kurias sandėrio sąlygas.

Staiga ryšys ėmė trūkinėti, ir girdėti, ką kalba Arčis, buvo sunku.

— Nieko tokio, viskas gerai.

— Ei... — kito žodžio Džonas neišgirdo.

Ryšiui kažkodėl trūkinėjant, jis girdėjo tik atskirus žodžius: „... pagyvėjimas. Reikia..." Paskui dar: „Aštuoni... Viso."

Eilė judėjo į priekį ir Džonas nusprendė paskambinti Siuzanai. Ji dar turėjo būti namie, nes į darbą įprastai išvykdavo tik prieš devintą.

— Labas, — atsiliepė ji. Iš balso buvo galima atspėti, kad ji nustebusi, o kartu ir patenkinta, girdėdama jį.

— Paklausyk, — prabilo Džonas. — Aš ką tik sugalvojau, kaip praleisti Kalėdas. Prisimenu, kad mus pakvietė Harisonai, bet neturiu jokio noro švęsti Kalėdas kartu su jų vaikėzais. O ką, jeigu mes dviese — tu ir aš — apsistotume kuriame nors Anglijos viešbutyje? Jaukiame užmiesčio viešbutyje, netoli Londono.

Siuzana tylėjo, paskui pratarė:

— Mielasis, aš irgi apie tai galvojau. O kodėl mums nesutikus Kalėdų namie, kaip dera tikrai šeimai? Mama su tėčiu nieko nesuplanavę — argi negalėtume pasikviesti jų pas save? Tai būtų mūsų dovana jiems.

Džonui apmirė širdis.

— Pamaniau, na, pats supranti, kad mama galėtų padėti laukiantis kūdikio.

Dabar jo širdis ėmė stipriai belstis.

— Kaip tai?

— Ji tikriausiai labai apsidžiaugtų sužinojusi, kad ji... kad ji taps senele. Būtų neblogai, jeigu ji, kūdikiui gimus, mėnesį ar du pas mus pagyventų.

Džonas nepastebėjo, kad kitame tilto gale įsijungė raudonas šviesoforo signalas, ir per vėlai nuspaudė stabdžio pedalą. BMW žviegdamas sustojo beveik pačiame sankryžos viduryje. Kitų automobilių vairuotojai suskato jam signalizuoti, mirkčioti šviesomis, bet Džonas jų beveik nepastebėjo. Jam iš galvos neišėjo Siuzanos ką tik pasakyti žodžiai.

— Siuzana, *ką* tu nori tuo pasakyti?

— Pats žinai, kad moterys tokiais atvejais dažnai kviečiasi į pagalbą savo motinas — jos padeda prižiūrėti naujagimį, nes pačios yra tai dariusios, žino, kas ir kaip...

Džonas pakėlė balsą:

— Siuzana! Mes juk nepasiliksime sau šio kūdikio! Pačią pirmą dieną, jam tik gimus, jį pasiims ponas Sarocinis. Dėl Dievo meilės, tik neįtrauk į šį reikalą savo motinos, nes tau, mums, nuo to bus tik blogiau.

Stojo tyla. Džonas minutėlę palaukė; automobiliai pypsėjo, pro šalį laviruojantys vairuotojai piktai gestikuliavo rankomis. Paskui jis įsitikino, kad pokalbis su Siuzana nenutrūkęs.

— Siuzana? — tarė jis. — Alio?

Pasigirdo šnirpštimas. Dar kartą. Ji verkė.

34

Siuzana į darbą važiavo autobusu, paskui metro. Prie „Magellan Lowry“ nebuvo automobilių aikštelės, be to, ji buvo nieko prieš, kad kelionė į abi puses užtrunka beveik po valandą, nes tuo metu galėjo paskaityti knygą.

Tačiau šįryt, sėdėdama antrame dviaukščio autobuso aukšte, ji paniurusi žvelgė į stiklu slidinėjančius lietaus lašus ir nepajėgė sutelkti dėmesio į rankraštį, kurį norėjo kuo greičiau baigti redaguoti ir kuriame buvo pateikta dar viena Egipto piramidžių atsiradimo versija. Tai sudomintų Fergiusą Donlivajų, pagalvojo ji, nes autorius teigė turįs neginčijamų įrodymų, kad piramidės buvo statomos laikantis ateivių nurodymų.

Jos emocijos veržėsi per kraštus, kamavo stiprus nuovargis. Namų ruoša sekino, todėl Siuzana vietinės spaudos kiosko vitrinoje buvo priklijavusi skelbimą, kad reikalinga namų darbininkė. Deja, niekas į jį kol kas neatsiliepė.

O, Dieve, dar tik pirmadienis, prieš akis visa darbo savaitė, bet ji tenorėjo vieno — grįžti namo, susirangyti lovoje ir miegoti. Siuzaną pažadino bukas skausmas pilvo srityje — tokio dar nebuvo patyrusi — ir ji baiminosi, kad vėl atsinaujins siaubingi aštrūs diegliai. Buvo priaugusi svorio ir tuo nė kiek nesidžiaugė, — beje, Džonui patiko jos padidėjusios krūtys, — o ir kūdikis buvo bepradedąs judėti. Ji negalėdavo ilgiau ištverti be juodojo kartaus šokolado. Štai ir dabar išsiėmė iš rankinės plytelę, atsilaužė gabalėlį, įsidėjo į burną ir, priešindamasi pagundai jį sukramtyti, ėmė mėgaudamasi čiulpti.

Šeštadienį jų namuose turėjo įvykti didelė kviestinė vakarienė, bet Siuzana būtų labai mielai ją atšaukusi, nors šią idėją buvo pasiūliusi ji pati. Buvo nusiteikusi ir toliau gyventi jai įprastą gyvenimą ir dėl nėštumo netapti ištižėle, — juk visos moterys patiria tokius skausmus ir nuovargį, — be to, jie dar nebuvo atšventę įkurtuvių.

Siuzana iš rankinės išsitraukė savo aplamdytą „Filofax“ užrašų knygelę ir ėmė skaityti planuojamų atlikti darbų sąrašą. Pernai gimtadienio proga Džonas jai padovanojo „Psion“, delninį kompiuterį, ir ji jau beveik perprato jo veikimo principą, tačiau pirmenybę vis tiek teikė oda aptrauktam senam pažįstamam palydovui. Jie buvo pakvietę penkiasdešimt svečių, iš jų tuzinas negalės atvykti, taigi jiems teks aptarnauti trisdešimt šešis arba trisdešimt aštuonis asmenis, mat Harvis Adisonas dar nebuvo pranešęs, ar jiedu su žmona galėsią dalyvauti. Siuzana manė ir savo nuomonę išsakė Džonui, kad ginekologas elgėsi nemandagiai, taip ilgai delsdamas atsakyti, ir Džonas jai pažadėjo šįryt pats paskambinti gydytojui.

Siuzana skaitė sąrašą toliau. Padavėjos jau buvo numatytos — tailandiečių restorano šeimininkas pažadėjo pasirūpinti jomis ir maistu — citrinžolių aromato vištiena ir Tailando daržovių su kariu troškiniu. Gėrimus — raudonąjį ir baltąjį vyną, taip pat australišką šampaną — penktadienį ryte turėtų pristatyti „Bottoms Up", su kuriais jie buvo susitarę dėl nepanaudotų prekių grąžinimo, iš šios firmos skolinosi ir taures.

Jie svarstė, ar reikėtų rengti diskoteką ir šokius. Siuzana buvo už tai, bet Džonas prieštaravo, sakė, kad pusė vakarienės svečių susiję verslo ryšiais, todėl jis, naudodamasis proga, norėtų daugiau dėmesio skirti darbo reikalams. Norėdama kompensuoti savo nuostolį, ji nusipirko kelis šimtus spaustukų skalbiniams, gairelių, oro pūstuvų, juokingų skrybėlių ir daug dėžių trapučių.

Vakarienės metu turėtų būti sunkiausia išklausyti sveikinimus nėštumo proga ir atsakinėti į klausimus, kada turėsiąs gimti kūdikis.

Ji atvertė kelis „Filofax" puslapius į priekį ir peržvelgė kalėdinių atvirukų sąrašą. Norėdama suspėti laiku, jau buvo išsiuntusi sveikinimus į Jungtines Valstijas, — buvo tarp jų vienas labai didelis — Keisei, — o šią savaitę turėtų išsiųsti adresatams Anglijoje. Atvertusi puslapį su kalėdinių dovanų sąrašu, ji prisiminė, kad kitą savaitę reikėtų pamaloninti arbatpinigiais meistrus.

Paskui peržiūrėjo dovanų Džonui sąrašą. Trys knygos, kurių jis norėjo. Labai daili liemenė, kurią galės apsivilkti po smokingu. Senoviška bronzinė žirgo statulėlė, pirkta antikvariate, šalia tailandiečių restorano, ir prietaisas golfui, — jį buvo užsakiusi pagal „Inovacijų" katalogą, tačiau dar negavusi, — kuris priverčia pamestą kamuoliuką pypsėti. Džonas labai nusimintų, jeigu kojinėje nerastų nors vieno panašaus niekučio.

Dar turėtų išsiųsti didžiulę gėlių puokštę Keisei, taip pat savo tėvams, žinoma, tai priklausys nuo to, ar jie atvyks pas juos šventėms. Jeigu ne, tuomet jiems padovanos kokią nors pramogą, pavyzdžiui, savaitgalį dviem „Cezaryje", Vegase.

Tuo metu, gal dėl to, kad Siuzana nepamirštų kalėdinės dovanos dar vienam asmeniui, pilve pajuto nestiprų bumptelėjimą. Kūdikis pradėjo judėti vos prieš keletą dienų, ir tai buvo nuostabus jausmas.

Ji globėjiškai apsikabino savo pilvą.

— Labas, Bumpsi, — sušnabždėjo.

Siuzana buvo pradėjusi vadinti kūdikį Bumpsiu, nes nenorėjo galvoti apie tikrąjį vardą. Džonas buvo sakęs, kad jeigu jie duotų jam tikrą vardą, — Alisa arba Tomas, arba Nikolas, arbe bet kurį kitą, — kiltų pavojus per daug prie jo prisirišti.

— Tai tavo pirmosios Kalėdos, Bumpsi. Ką apie tai manai? Ar dar neparašei Kalėdų Seneliui laiško?

Iš pono Sarocinio ji nieko negirdėjo ir jo nematė nuo to ryto, kai jis atėjo aplankyti jos į palatą po operacijos. Ji buvo Džonui užsiminusi, kad jai taip tik geriau, taip paprasčiau, tačiau giliai širdyje jautėsi kitaip. Buvo skaudu, nes jos nėštumas dabar atrodė esąs tik grynas formalumas, verslo sandėris.

Kas laukia Bumpsio?

Kaip Bumpsis gyvens pas poną Sarocinį? Koks tėvas išeis iš vyresnio amžiaus vyriškio? O ponia Sarocini? Ji juk sirgo vėžiu, dėl to, anot pono Sarocinio, negalėjo turėti vaikų. Ar ji dabar serga? O gal prabangias keliones po visą pasaulį mėgstanti puošeiva, nerandanti laiko pagimdyti kūdikį, nusprendė, kad būsią patogiau, jeigu tai dėl jos padarys kiti. Juk esama moterų, prašančių, kad joms būtų atliktas Cezario pjūvis vien dėl to, kad per daug neišplatėtų jų vaginos. Žinoma, ponas Sarocinis gali leisti jai bet ką, tik ar to pakaks? Gal Bumpsį uždarys į vaikų lopšelį kur nors atokiuose Šveicarijos rūmuose ir kartą per dieną išveš it brangų trofėjų pademonstruoti tėveliams?

Tarytum atsakydamas į Siuzanos susirūpinimą, Bumpsis stuktelėjo jai dar kartą.

Autobusas mažino greitį — artėjo sustojimas. Šiandien jis atrodė pilnesnis nei paprastai — žmonės tikriausiai buvo susiruošę į miestą ieškoti Kalėdų dovanų, spėjo ji. Autobuso priekyje žemyn leidosi greit gimdysianti moteris. Siuzana sugavo jos žvilgsnį ir atsakė jai šypsena, kuri reiškė „aš irgi“, tačiau moteris į tai nereagavo.

Ūmai, jai dar nesuspėjus suprasti priežasties, Siuzanos akys pritvinko ašarų — taip pasireiškė namų židinio ilgesys, kuris buvo aplankęs ją anksčiau, tuo metu, kai jai paskambino Džonas.

Nors visos jos motinos ir tėvo pastangos tapti aktoriais buvo nesėkmingos, jie liko gerais tėvais jai ir Keisei, tiek, kiek ji, būdama

vaikas, galėjo suprasti. Siuzana žinojo, kad jie labai apsidžiaugtų tapę seneliais, be to, prisiminė jųdviejų nusiminimą, kai netrukus po vestuvių išgirdo, jog ji su Džonu neketina turėti vaikų.

Dabar ji buvo nėščia ir norėjo, kad jie nors kiek žinotų apie tai. Norėjo matyti jų nudžiugusius veidus, norėjo patirti, ką reiškia būti drauge su jais ir dalytis šiuo... šiuo... kuo, po galais?

Džiaugsmu?

O gal, kaip sakė Džonas, taip elgtis su jais būtų žiauru? Sužadinti viltį, o paskui pareikšti, kad naujagimio nėra, kad jis mirė, gimė negyvas? Gal Džonas buvo tiesus, sakydamas, jog viską, kiek tai susiję su jos tėvais, geriausia laikyti paslaptyje?

Ne, ji negalėtų taip pasielgti. O jeigu jie iš ko nors sužinotų apie jos buvusį nėštumą? Arba kad buvo nėščia ir jiems nieko nepapasakojo? Tiesą sakant, tai būtų daug blogiau.

Kodėl, svarstė Siuzana, ji Džonui užsiminė, kad būtų neblogai jos motinai atvykti pas juos į Angliją ir padėti prižiūrėti naujagimį? Ši mintis aplankė ją visiškai natūraliai, tarytum ji pati būtų tikėjusi, kad taip ir įvyks.

Siuzana papurtė galvą. Aš atsidūriau tikrai nepavydėtinoje padėtyje.

Tą patį rytą, kai iki vienuoliktos buvo likę visai nedaug, Siuzana spausdino laišką su neigiamu atsakymu perspektyviam rašytojui, kuris neprašomas buvo pateikęs leidyklai savo rankraštį. Knyga, pagrįsta socialine studija žmonių, kurių polinkį į nusikalstamumą lemia genetinės priežastys, buvo sulaukusi ją skaičiusiųjų teigiamų atsiliepimų, o ir jai pačiai patiko šio jauno autoriaus stilius. Tačiau tarybai atrodė, kad knyga, o teisingiau sakant — adaptuota filosofijos daktaro disertacija, plačiam skaitytojų ratui bus sunkiai įkandama.

Ji galvojo, kaip geriau paaiškinti, kad rašytojas nenukabintų nosies ir pabandytų perrašyti knygą suprantamesne kalba, kuri leistų tikėtis komercinės sėkmės, kai kabinete suskambo vidaus telefonas. Jos sekretorė pranešė, kad jai skambinąs ponas Sarocinis.

Siuzana negalėjo blaiviai mąstyti. Keista, galvojo ji, kad šįryt, maždaug prieš valandą, aš galvojau apie šį žmogų.

— Tuoj atsiliepsiu, — atsakė ji ir atleido mygtuką, jausdama, kaip staiga pakerta kojas.

Nors tai ir atrodė absurdiška, Siuzana persibraukė pirštais per plaukus, pasitaisė juos, nubraukė ant kaktos užkritusią sruogą, paskui atsigręžė atgal, norėdama įsitikinti, kad kabineto durys uždarytos. Tada vėl paspaudė mygtuką.

— Sujunk mane su juo, Hermiona.

Po akimirkos Siuzana išgirdo balsą, kurio nebūtų supainiojusi su jokiu kitu — mandagų, malonų, tik gal kiek oficialesnį nei anksčiau, šaltesnį.

— Labas rytas, Siuzana, — pasisveikino jis. — Pamaniau, kad reikėtų pasidomėti, kaip jūs gyvenate. Taip pat, be abejo, kaip kūdikis.

— Ačiū, jaučiamės puikiai, — išpyškino kone gaudydama kvapą Siuzana. — O kaip jūs?

— A, taip, puikiai, ačiū.

Stojo tyla, ir Siuzana nebežinojo, ką dar pasakyti. Tiesa, ji anksčiau ketino užduoti šiam žmogui bene milijoną klausimų, bet dabar jie visi sakytum išgaravo. Galų gale ji ištarė:

— O jūsų žmona? Kaip ji?

Ponas Sarocinis, trumpai padvejojęs, atsakė:

— Taip, ačiū, ji irgi puikiai.

Vėl tyla.

Po kurio laiko jis tarė:

— Atleiskite man už tai, kad nepaskambinau anksčiau. Prisimenu savo pažadus pakviesti jus į koncertus, į operą ir į meno galerijas, deja, man trukdė verslo reikalai. O dabar norėčiau pasiteirauti, galbūt ryt arba trečiadienį galėtumėte papietauti kartu su manimi, o paskui apžiūrėti įspūdingą impresionistų paveikslų kolekciją? Iš mūsų ankstesnių pokalbių prisimenu, kad jūs ypač domitės impresionistų mokykla.

Ryt — jos sekretorės gimtadienis ir ji kartu su Keite buvo pažadėjusios pasikviesti ją pietų.

— Trečiadienis man tiktų, — atsakė ji.

— Tiesiog idealu, man trečiadienis irgi geriau. Užsuksiu pas jus dvyliktą keturiasdešimt penkios.

35

Per įprastinį trečiadienio ryto redaktorių susirinkimą Siuzana buvo įsitempusi ir nepajėgė susikaupti. Į darbą ji atvyko pavėlavusi, nes ryte kelis kartus persigalvojo, ką rengtis pietums su ponu Sarociniu, o ir plaukai, šiaip jau niekada nekeldavę problemų, išplovus juos šampūnu, atrodė nekaip.

Reikalą dar labiau apsunkino Džonas, kuris vakar iš vakaro atrodė labai keistas, sakytum būtų pavydėjęs, kad jo nepakvietė kartu. Jis išdidžiai vaikštinėjo po miegamąjį, parodijuodamas poną Sarocinį, nešvankiai juokaudamas apie vyriškumą, o galiausiai, nors Siuzana nebuvo tam nusiteikusi, privertė — tiesiogine prasme — mylėtis, tarsi būtų norėjęs įrodyti savo pranašumą arba pažymėti jam priklausančią teritoriją.

Kai paskambino iš priimamojo ir pranešė, kad jos laukia ponas Sarocinis, Siuzana apsirengė tamsiai mėlyną paltą ir nusileido laiptais, jaudindamasi taip, lyg būtų ėjusi į pokalbį dėl darbo. Apsirengusi tradicinio sukirpimo dviejų dalių juodą kostiumėlį ir baltą palaidinę aukšta apykakle, pasidabinusi sidabrine sage, Siuzana paprastai pasitikėdavo savimi, tačiau šiandien jautėsi it sukaustyta ir labai varžėsi.

Ponas Sarocinis, vilkįs kupranugario vilnos paltu aksomine apykakle, laukė jos priimamajame ir tarp lentynų su naujais leidiniais atrodė labai keistai. Be jo, čia buvo dar vienas žmogus, laukiantis susitikimo, — knygų dalininkas į uodegą surištais plaukais. Bankininkas pasveikino Siuzaną rafinuota šypsena ir tvirtu, kone absurdiškai formaliu rankos paspaudimu.

— Labai malonu jus matyti, Siuzana, — pratarė jis, duodamas ženklą eiti prie durų. — Mano automobilis laukia gatvėje.

Buvo keista vėl sutikti šį aukštą galantišką vyriškį dailiais drabužiais, nevengiantį puikuotis prabanga, ir žinoti, kad ji nešioja jo — jų — kūdikį. Ji neatitraukė žvilgsnio nuo jo veido, norėdama kuo daugiau sužinoti apie šį žmogų, išsaugoti atmintyje jo paveikslą. Siuzanos mintys be paliovos blaškėsi: vieną akimirką ponas Sarocinis jai atrodė esąs jos kūdikio tėvas, o kitą — pašalietis, neturįs nieko bendra su joje augančiu kūdikiu.

Sėdėdama ant galinės mersedeso sėdynės ir besišnekučiuodama

apie orą, Britanijos problemas su Europos Sąjunga ir apie blogėjančią transporto situaciją Londone, Siuzana bandė įsivaizduoti, kaip atrodys naujagimis, kokius jos ir kokius pono Sarocinio bruožus paveldės Bumpsis. Ponas Sarocinis turėjo ryškią nosį, kuri, tiesa, nebuvo per didelė, tačiau berniukui būtų tikusi labiau nei mergaitei, mąstė ji. Tačiau jo pilkos akys atrodė žavios ir jomis būtų didžiavęsis kiekvienas.

Ji tyrinėjo poną Sarocinį ir prie pietų stalo, vis bandydama atspėti jo amžių ir dar kartą įsitikindama, kad tai neįmanoma. Kai jis šypsodavo, jam galėjai duoti penkiasdešimt. Kai pasukdavo galvą dešinėn — septyniasdešimt. Palenkęs galvą žemyn ir nukreipęs akis į putpelės kiaušinį, atrodydavo esąs aštuoniasdešimties. O kai pažvelgdavo į kairę, jam galėjai duoti daugų daugiausia šešiasdešimt. Ji ieškojo įprastų požymių, bylojančių apie žmogaus amžių, bet nepastebėjo, kad bankininkas turėtų kalakuto kaklą, ir oda buvo palyginti švari — vos keli šlakai ant rankų ir vienas nežymus ant veido. Jam besišypsant, akys atrodydavo linksmos, apie jas susimesdavo raukšlelės, tačiau ir jų nebuvo per daug. Jo judesiai atrodė energingi, o kalbėdamas apie meną ir muziką jis tiesiog spindėjo entuziazmu, bet vis dėlto jį visą laiką supo senyvam amžiui būdinga aura, kurios, kaip ir šešėlio, jis nebuvo pajėgus atsikratyti.

Nors iš pradžių jaudinosi, Siuzana ėmė atsileisti, nes suprato: jis toks pat puikus pašnekovas ir žavus žmogus, kaip ir anąsyk, kai pietavo čia su juo ir Džonu. Ponas Sarocinis kėlė jai ūpą anekdotais, pamalonino tik siauram išrinktųjų ratui žinomais gandais apie garsius solistus, kaip antai Pavarotis ir Marija Kalas, apie žymius dirigentus — von Karajaną, Previną ir Saimoną Ratlį, apie žinomus kompozitorius. Atrodė, klasikinės muzikos pasaulyje nėra nieko, ko jis nežinotų, ir galbūt tėra vienas kitas pasaulinio garso atlikėjas, su kuriuo jis nebuvo asmeniškai susitikęs.

Siuzana jo klausėsi su dideliu susidomėjimu, bet girdėjo tik dalį Sarocinio pasakojimo, nes visą laiką mąstė apie klausimus, kuriuos norėjo užduoti. Ji neturėjo apetito ir beveik neparagavo užsisakytos sriubos, o ir kepenėlių su kumpiu suvalgė gal tik porą kąsnelių.

Po valandėlės jų pokalbis kažkaip pakrypo prie tapybos. Ponas Sarocinis Siuzanai papasakojo apie nacių pagrobtus ir privatiems kolekcininkams įvairiose šalyse nelegaliai parduotus nepaprastai vertin-

gus meno kūrinius, palinksmino istorijomis apie klastotes, už kurias, patikėję, kad tai — senųjų meistrų arba žymių impresionistų darbai, pasaulio didieji sumokėjo milijonus ir šį faktą slepia iki šiol.

Tik tada, kai buvo atnešta kava, Siuzana sunerimo dėl senkančio laiko ir ryžosi pasiteirauti apie kūdikio ateitį. Ar jį augins bankininko žmona, ar auklė? Tai buvo pirmas klausimas iš daugelio, kuriuos ji norėjo užduoti.

— Šis klausimas dar svarstomas, — vingriai, išsisukdamas nuo tiesaus atsakymo, tarė ponas Sarocinis.

Tą patį išgirdo ir pasiteiravusi, kur kūdikis gyvens, kur jis lankys mokyklą, ar bus krikštijamas, ar apskritai bus auginamas religingai. Pasak pono Sarocinio, viskas dar „svarstoma".

Siuzanai greitai paaiškėjo, kad naujagimio ateitis yra slepiama, todėl tokia nuostata ją supykdė, nors ji ir stengėsi to neparodyti. Atrodė keista: ponas Sarocinis ir jo žmona labai troško kūdikio, tačiau nebuvo apsisprendę dėl jo ateities. Be to, tai ne tik jo kūdikis, jis *jų abiejų*. Ji — motina, nesvarbu, kiek ponas Sarocinios būtų sumokėjęs, todėl turėjo teisę domėtis jų kūdikio ateitimi ir gauti visą informaciją, be to, su ja turėjo būti ir *tariamasi.*

Ponas Sarocinis atsistojo.

— Mes turime nedaug laiko, tiesa, Siuzana? Jūsų laukia posėdis?

— Taip. Pusę keturių.

— Nesirūpinkite dėl kūdikio. Jam bus suteikta geriausia pasaulyje priežiūra.

— Kūdikiams reikia ne tik priežiūros, — atsakė ji, kai jiedu išėjo iš klubo. — Jiems reikia meilės.

— Savaime suprantama, — tarė ponas Sarocinis, vairuotojui atidarant užpakalines mersedeso dureles. — Meilė. Taip, šis kūdikis patirs labai daug meilės, galiu jums garantuoti.

Nuo to, kaip jis ištarė pastaruosius žodžius, Siuzanos nugara perbėgo šiurpuliai. Kai ji vėl nugrimzdo į odinius automobilio apmušalus, o tyliai dunkstelėjusios durelės atitvėrė nuo ryškių gruodžio saulės spindulių, atrodė, tarsi jie būtų ne įsėdę į automobilį, o nusileidę į rūsį suodinais langais. Ji pažiūrėjo šiam žmogui į veidą, kurio bruožai dabar atrodė dar griežtesni, ir ją vėl nukrėtė šiurpas.

Taip, šis kūdikis patirs labai daug meilės, galiu jums garantuoti.

Tiesa, jis tikriausiai galėjo tai garantuoti — juk turėjo pakankamai pinigų sutvarkyti šiam reikalui, ir ne tik šiam, bet ir viskam, ką tik panorėtų. Siuzana prisiminė aną rugsėjo sekmadienį, kai perskaitė apie Zako Dencigerio mirtį ir jai kilo klausimas, ar šie įvykiai nėra kaip nors susiję. Siuzana tąsyk nuvijo šią mintį šalin, tačiau dabar, jai žiūrint į tvirtą it plienas pono Sarocinio veidą, toji mintis vėl sugrįžo ir ėmė kankinti iš naujo. Atrodė, kad jam nieko nereiškia vieną akimirką būti nepaprastai maloniam ir žaviam, o jau kitą — šaltam kaip ledas. Ar ponas Sarocinis galėjo būti labai negailestingas?

— Ką gi, Siuzana, dabar mudu aplankysime man brangų draugą, Esmondą Rostofą. Tikriausiai esate apie jį girdėjusi?

Siuzana kurį laiką kartojo šią pavardę mintyse, tačiau ji nieko jai nesakė.

— Ne, nemanau.

— Jis buvo žymus polo žaidėjas, gyva legenda. Esmondas yra žaidęs kartu su ryškiausiomis žvaigždėmis, o vienu metu buvo stipriausios pasaulyje komandos savininku. Ar jūs nesidomėjote polu?

— Ne.

— Dabar jis augina labai daug lenktyninių žirgų, tačiau laikosi atokiai, nemėgsta viešumos, — bankininkas šyptelėjo. — Tačiau mes nesiruošiame žiūrėti į jo žirgus. Esmondas kolekcionuoja impresionistų tapybos darbus. Jis yra labai uždaras žmogus ir savo kolekciją leidžia pamatyti tik artimiausiems draugams. Todėl pirmiausia turėjau jį įtikinti, kad esate man labai artima.

Siuzana spėliojo, ką jis tam žmogui papasakojęs.

— Ačiū, — neryžtingai tarė ji, o smalsumas, kurio vedama norėjo pamatyti paveikslus, persipynė su vis stiprėjančiu nerimu.

Mersedesas sustojo prie įspūdingai atrodančio balto karalių Jurgių epochos namo visiškai šalia Belgreivijos aikštės. Jiems lipant laiptais, vedančiais prie pagrindinių durų, ponas Sarocinis Siuzanai paaiškino, kad Esmondas Rostofas yra paskutiniojo Rusijos caro palikuonis, taip pat ir tai, kad jam priklauso viena geriausių pasaulyje — o galbūt ir geriausia — ankstyvųjų impresionistų kūrinių kolekcija, kuriai neprilygsta jokių valstybinių galerijų eksponatai. Jis dar užsiminė apie tai, kad dalis šios kolekcijos prieš pat revoliuciją buvo išgabenta iš Sankt Peterburgo Ermitažo ir kontrabanda išvežta iš Rusijos.

Siuzanai pasidomėjus, ar likusią kolekcijos dalį jos savininkas įsigijo teisėtai, ar pirko iš nacių, bankininkas tik garsiai nusikvatojo.

— Esmondas Rostofas yra labai sąžiningas žmogus, Siuzana. Jis yra kilmingas aristokratas. Toks žmogus nesinaudoja neteisėtais arba negarbingais metodais.

Tačiau pono Sarocinio veido išraiška ir ją apėmęs jausmas, kai pateko į namo vidų, bylojo priešingai. Pagrindines duris atidarė apsaugininkas, panašus į Artimųjų Rytų galvažudį; jie buvo palydėti į raudonu kilimu klotą menę, kurioje juos pasitikęs liokajus nuvedė toliau, pro dvivėres duris, į erdvią, įmantriai dekoruotą svetainę.

Siuzana dar niekuomet nebuvo mačiusi taip dekoruotos patalpos, nebent kultūros paveldo objektuose. Ant sienų kabojo senųjų tapybos meistrų kūriniai: paveikslai, vaizduojantys medžioklės scenas ir nerūpestingai žaidžiančius žmones, portretai ir natiurmortai. Kambarys buvo apstatytas rinktiniais senoviniais baldais — čia stovėjo foteliai, krėslai skaityti, du ilgi mediniai suolai priešais židinį, *chaise longue*, sofutė dviem, ir visi buvo aptraukti dailiais švelniai pilkais apmušalais, derančiais prie kilimo ir klostuotų užuolaidų. Siuzana išvydo ir dailių spintelių, ir stiklinių vitrinų, bet, didelei jos nuostabai, niekas nebuvo aptverta apsaugine juosta. Kambaryje buvo gyvenama!

Tuo metu Siuzana pamatė įeinant patį Esmondą Rostofą — žmogaus, atrodančio labiau už jį nepanašaus į rusų didiką, ji negalėjo įsivaizduoti. Buvo keliais coliais žemesnis už ją, veidas — aštrių bruožų, baltas it kreida, šviesūs garbanoti plaukai kruopščiai sušukuoti ir sutepti taip, kad maskuotų plikus galvos odos lopinėlius, o smakras apžėlęs tvarkinga ožiška barzdele. Jis vilkėjo mėlyną megztinį su jame išsiuvinėta paauksuota jūreiviška emblema, monograma puoštus marškinius atverčiama apykakle, ryšėjo šilkinę kaklaskarę, mūvėjo ilgas laisvas jūreiviškas kelnes ir buvo apsiavęs juodus zomšinius nevarstomus „Gucci“ batelius.

— Mielaaasiiiiis!

Šeimininkas pasveikino poną Sarocinį taip jausmingai, kaip Siuzana dar nebuvo girdėjusi, paskui stipriai apkabino per pečius ir meiliai pabučiavo, net keletą kartų prisiglausdamas paeiliui abiem skruostais.

— Ooooo, kaip malonuuu matyyyti tave!

Tai taręs, jis atsigręžė į Siuzaną.

— Aš labai sujaudintas mūsų susitikimo, mano mieloooji! — jis pasveikino viešnią, lipniu delnu gležnai paspausdamas jai ranką. — Man sakė, kad esate diiidelė ankstyvųjų impresionistų žinooovė.

Šeimininkas stebeilijo į ją, įsmeigęs savo mažas, karoliukus primenančias akis, sakytum būtų norėjęs žvilgsniu perduoti tik jiems vieniems žinomą paslaptį. Toks netikėtas artimumas jai sukėlė didesnį pasibjaurėjimą nei rankos paspaudimas.

Šis žmogus atrodė groteskiškai.

Bandydama atspėti jo amžių, Siuzana susidūrė su ta pačia problema kaip ir pono Sarocinio atveju. Vadovaudamasi pirmuoju įspūdžiu ji būtų jam davusi maždaug šešiasdešimt, bet netrukus pastebėjo, kad jis naudoja kosmetiką, vadinasi, gali būti gerokai vyresnis.

— Ne, aš ne ekspertė, tik domiuosi tuo laikotarpiu, ir tiek.

— Ar galėčiau jums pasiūlyti „Krug'o"?

Siuzana nerimavo dėl laiko stokos — jau buvo be penkiolikos trečia.

— Ne, labai jums ačiū. Aš tik norėčiau žvilgtelėti į jūsų paveikslus, nes man greitai reikės išvykti atgal.

Žvilgsniu jis vėl surado jos akis ir vėl pažvelgė į jas taip, lyg būtų norėjęs pasidalyti paslaptimi, kad ir kas tai būtų. Gal jis norėjo pasakyti, kad žino apie kūdikį? Ji nesuprato. Paskui ūmai jis linktelėjo į priekį ir palietė jai ant kaklo kabančią sidabrinę sagę.

— Kaip žavu, kaip pappprassstai žavu. Sakykite, ar tai šeimos relikvija?

— Ne, tai mano vyro dovana gimtadienio proga.

Tai buvo paprasta, niekuo neišsiskirianti lenkta sagė, pagaminta iš kaltinio sidabro, papuošta raitytais apvadais, bet jis vis dar laikė ją rankoje, tarytum būtų geidęs šios sagės labiau už viską pasaulyje. Kadangi šeimininko veidas buvo prie pat josios, Siuzana išvydo, kad abi jo ausys pervertos smulkiomis deimantinėmis smeigėmis. Dabar jis atrodė dar labiau atstumiantis.

Pono Sarocinio bičiuliui pagaliau paleidus sagę, Siuzana iš mandagumo tarė:

— Nuostabus kambarys.

Jis palenkė galvą taip, kad atrodė, jog lenkiasi jai.

— Jūs man tiesiog per daug maloooni. Jį būtina atgaivinti, nuo viršaus iki apačios, kaip ir mus pačius, — jis mirktelėjo ponui Sarociniui, kuris į tai santūriai šyptelėjo.

Rostofas nuvedė juos į liftą, skleisdamas tokį stiprų odekolono kvapą, kad Siuzaną, kol trijulė senamadiška kabina leidosi žemyn, — taip lėtai, kad atrodė, jog reikia nusileisti daug daugiau nei vienu aukštu, — ėmė pykinti. Dabar jai buvo įdomu, ar šis vyras yra tipiškas pono Sarocinio draugas. Sprendžiant iš jų nevaržomo familiarumo, jie turėjo būti seni bičiuliai. Tikriausiai jos kūdikis augsiąs tarp panašių žmonių. Turtingų, pagyvenusių ir tikriausiai vienišų žmonių visuomenėje.

Atrodė, kad Esmondas Rostofas it veidrodis atspindi liūdesį, kurį ji buvo pastebėjusi pono Sarocinio veide per jų pirmąjį susitikimą. Tačiau Siuzana juose įžiūrėjo ne tik liūdesį arba vienišumą, bet ir tam tikrą uždarumą, būdingą siauram tarpusavyje glaudžiai susijusių žmonių ratui. Ji jautė, nors ir nebūtų galėjusi paaiškinti nei kaip, nei kodėl, kad juos vienija kažkokia slapta idėja.

Išlipę iš lifto jie pateko į požeminę galeriją, kurioje ji akimirkai prarado amą. Tai buvo erdvi, iš pažiūros erdvesnė nei namo išplanavimas būtų galėjęs leisti, juodu ir kremo spalvos marmuru išklota patalpa, o jos dizainas, priešingai negu antžeminėje namo dalyje, atrodė stebėtinai šiuolaikiškas.

— Tai Van Gogo kambarys, — paaiškino Esmondas Rostofas, vesdamas ją pirmyn.

Ji negalėjo patikėti savo akimis. Čia kabojo apie tris dešimtis įvairaus dydžio paveikslų, be to, nemažai piešinių, apgrabių eskizų ir nebaigtų darbų drobėje, ir ji niekada anksčiau nebuvo jų mačiusi.

Gal tai klastotės? Ne, negali būti, jokiu būdu.

— Kaip? — pratarė ji, tarytum cyptelėdama. — Kaip jums pavyko sukaupti šią kolekciją?

Rostofas nusišypsojo, paskui, eidamas išdidžia eisena, palydėjo ją į Monė kambarį.

— Aš mėgstu tai, kas gražu, Siuzana. Tai trofėjai, kompensuojantys visus vargus, kuriuos man tenka patirti gyvenime, — jis ilgokai stebeilijo į ją supratingu žvilgsniu. — Man jie atstoja vaikučius.

Stipriai raudonuodama Siuzana sekė įkandin jo. Monė kambarys atrodė dar įspūdingiau. Tačiau įžengusi į šią patalpą ji ūmai išsigando. Visi šie paveikslai jai buvo didelė naujiena. Mokykloje Siuzanai teko studijuoti meno istoriją, todėl žinojo, kad matyti tokią gausybę žymių dailininkų darbų ir neatpažinti nė vieno iš jų yra neįmanomas, tiesiog neįsivaizduojamas dalykas, nebent visi šie paveikslai buvo labai ilgai slepiami nuo visuomenės. Dauguma privačių kolekcininkų didžiuojasi savo kolekcijomis ir skolina jas meno galerijoms. Jeigu jie elgiasi neįprastai, didelė tikimybė, kad jų turimi meno kūriniai yra arba vogti, arba pagrobti. Aišku, dalis čia esančių paveikslų tūkstantis devyni šimtai septynioliktais buvo slapta išgabenti iš Ermitažo, o kiti?

Rostofas nežiūrėjo į paveikslus, jo žvilgsnis buvo įsmeigtas į Siuzaną. Jos reakcija jį džiugino. Jis taip patiria savo kolekcijos spyrius, suprato ji. Šiam žmogui tikriausiai nė kiek nerūpi, kas tai per paveikslai, nes didžiausią malonumą jam teikia slaptumas, faktas, kad jis turi sukaupęs tokią kolekciją, apie kurią niekas nenutuokia. Jis panašus į vaiką, po lova slepiantį saldumynų atsargas.

Ji sunerimusi pažvelgė į poną Sarociną. Kuriems galams jis atsivežė ją pas šį žmogų? Norėdamas pasirodyti, kokių įtakingų draugų turi? O gal tikėdamasis, kad ji tikrai apsidžiaugs, galėdama pamatyti šiuos paveikslus? *Trofėjus.*

Siuzana pašiurpusi susimąstė, nejaugi ir jos kūdikis jam reiškia tik tiek? Nejaugi, kaip šie paveikslai, Bumpsis bus ne daugiau kaip trofėjus, įrodymas, kad turėdamas pakankamai pinigų gali nusipirkti ką tik panorėsi? Net patį gyvenimą.

Sakytum vėl būtų perskaitęs jos mintis, Bumpsis dar kartą neramiai spyrė Siuzanai.

Nusiramink, Bumpsi, — pagalvojo ji. — *Tu niekam nebūsi trofėjus. Aš tau pažadu.*

36

Šeštadienio popietę, penktą valandą, kai Siuzana jau buvo pradedanti nerimauti, manydama, kad jiems draugiškas tailandiečių restorano savininkas bus apvylęs, prie jų namo privažiavo didelis

išnuomotas vanas, kuriame sėdėjo Lomas Kotokas ir gausus būrys padavėjų, vaikinų ir merginų. Siuzana buvo prašiusi tik dviejų, tačiau visų išlipančių iš automobilio ir nešančių į namą uždengtus indus su maistu nepajėgė suskaičiuoti.

Kotokas, pakvietęs ją į vano galą, kaip sąmokslininkas pakėlė pirštą ir kilstelėjo didžiulę drobę. Po ja buvo ledinė į orą iššokusios lašišos skulptūra.

— Dovana, — paaiškino jis. — Gražiai atrodo ant stalo.

Siuzana jį pabučiavo. Restorano šeimininkas atrodė apstulbęs.

— Dėkoju. Jūs mums labai malonus, ir mes jums labai dėkingi, — paaiškino ji.

— Jūs geri žmonės, — atsakė jis. — Pasaulyje ne tiek daug gerų žmonių.

Barmenas buvo nepaprastai dailus jaunas tailandietis, plačiai besišypsantis ir kvailas per visą pilvą. Trečią kartą bandydamas pasinaudoti Džono „ScrewPull" kamščiatraukiu, šį sulaužė ir smaigaliu persivėrė sau nykštį, o Kotokas jį nedelsdamas išvežė į polikliniką. Galiausiai Džonas pats ėmėsi atidarinėti vyno butelius, panaudodamas tam visiškai netinkamą savo šveicariško lenktinio peilio kamščiatraukį; baigęs šį darbą ėmė vaikštinėti po kambarį, trindamas skaudamą pūslėtą delną. Siuzanos apmaudui, jis nurankiojo nuo maisto visą valgomą garnyrą.

Svečiai buvo pakviesti atvykti aštuntą valandą. Septynios trisdešimt baldai buvo sustumti prie sienų, iš kompaktinių plokštelių grotuvo sklido Mocarto muzika, vakarienei padengto stalo centre, apsupta pusdubenių su kario milteliais apibarstytų jūros gėrybių užkandžiais, puikavosi ledinė lašiša, svarbiausias stalo papuošalas; visiems padavėjams, taip pat laikinai einančiam barmeno pareigas, buvo duoti nurodymai.

Besišypsantys padavėjai ant kiekvieno neužimto paviršiaus pridėliojo dubenėlių su riešutais, aštresniais už neapdorotas aitriąsias paprikas, irgi Kotoko dovanas, atrodančias it iš po žemės kyšančios fugasinės bombos. Siuzana, nenorėdama įžeisti restorano savininko, kuris dar nebuvo sugrįžęs iš poliklinikos, neketino pasakyti, kad šių riešutų neįmanoma valgyti, nes jie kelia pavojų sveikatai.

Be dvidešimties aštuntą, kai Siuzana tik ėjo iš vonios kambario, suskambo durų skambutis. Po kelių sekundžių Džonas jai šūktelėjo, kad atvyko Harvis ir Karolina Adisonai.

Mintyse žodingai keikdama juos už storžieviškumą atsibelsti dvidešimčia minučių anksčiau nei derėjo, Siuzana nutipeno per miegamąjį, karštligiškai skubėdama pasiruošti svečių sutikimui. Buvo būtina užmaskuoti tamsius apskritimus ir maišelius po akimis, o išblyškusią odą padengti kosmetika ir paryškinti skaistalais.

Tuo metu, dideliam savo pasibaisėjimui, ji suprato, kad jos mėgstama juoda, pusiau oficialiems priėmimams siūta suknelė, kurią buvo ištiesusi ant lovos, jai per ankšta. Sulaikiusi kvapą Siuzana ryžtingai į ją įsirangė ir kažkokiu būdu sugebėjo užtraukti užtrauktuką.

Tačiau iš to nebuvo nieko gero, suknelė varžė labiau negu naro kostiumas, ir ji, pripažindama savo pralaimėjimą, užtrauktuką atitraukė atgal. Nusprendusi rengtis tik juodai, pabandė įlįsti į aksominį kostiumą su kelnėmis. Tačiau ir šįkart nesėkmingai — ji nepajėgė net užsegti kilpelių. *Dieve, ir kiekgi svorio aš priaugau?*

Galų gale iš spintos ištraukė jau senokai primirštą, tačiau bent jau juodos spalvos ir jos neslopinančią seną trapecinės formos suknią. Ant jos užsivilko auksiniais blizgučiais nusagstytą švarkelį, įsivėrė masyvius auksinius auskarus, apsivyniojo painiu raštu margintą „Cornelia James“ šaliką ir liko patenkinta.

Nulipusi laiptais, išvydo ką tik atvykusius televizijos žurnalistą Marką Sent Omerą ir jo draugą Keitą, liauną vaikiną, pasidabinusį raudonai dažyta plaukų sruoga, krentančia į vieną pusę taip, lyg būtų prisegta; jie kalbėjosi su barmenu, kuris jau buvo grįžęs iš poliklinikos ir puikavosi mėlynu antpirščiu.

Siuzana nuėjo prie Harvio Adisono ir jo žmonos, stovinčių valgomojo kampe, atokiau nuo kitų, o Džonas tuo tarpu, vilkintis baltais marškiniais stačia apykakle ir medžio anglies juodumo kostiumu, triūsė virtuvėje, atidarinėdamas putojančio vyno butelius, nes barmenas negalėjo stipriau spausti savo nykščio.

— Siuzana, atrodai žavingai, — pabučiuodamas ją pasveikino ginekologas, kaip įprastai išsičiustijęs, šįvakar vilkįs languotu Velso princo kostiumu, iš kurio švarko kišenės kyšojo šilkinė nosinaitė, ryšįs rožiniu kaklaraiščiu.

Paskui Siuzana susiglaudė skruostais su jo žmona Karolina, pagirdama rankomis siuvinėtą juodos ir sidabrinės spalvų liemenę, kuria ši vilkėjo.

— Aš taip džiaugiuosi, kad ji tau patinka, — apsimestinai kukliai atsakė viešnia.

Kalbėdama ji vos praverdavo burną, tarytum taisyklinga dikcija jai būtų reiškusi kankynę. Dėl to atrodydavo, kad ji nuolat nuobodžiauja.

— Teko pakloti didelius pinigus.

— Kur ją pirkai?

— Vienoje nedidelėje „Beauchamp Place" krautuvėlėje. Kainos geriau nesakysiu, — pastaruosius žodžius pridūrė tam atvejui, jeigu Siuzana nebūtų nugirdusi jos pirmojo paaiškinimo.

— Ir nereikia, — atsakė Siuzana, atimdama iš Karolinos progą pasigirti.

Viešnia nusišypsojo savo vyrui tokia šleikščia saldžia šypsena, kad Siuzana net susigūžė.

— Tu man esi toks geras, ar ne, brangusis? Niekada nepriekaištauji, kad tiek daug išleidžiu drabužiams.

Ginekologas, kuris tuo metu smaksojo į savo atvaizdą veidrodyje tiesiai virš židinio, vargu ar išgirdo, ką pasakė žmona. Siuzana stebėjo, kaip jis pasitaisė savo kruopščiai sušukuotų plaukų bangeles aukščiau abiejų ausų, o paskui atsargiai, kad niekas nepastebėtų, papūtė lūpas.

— Ką tu sakei, mieloji? — išsiblaškęs pasiteiravo jis.

— Sakiau, kad esi nepaprastai dosnus vyras.

— Hm, — jis vėl slapčia dirstelėjo į savo atvaizdą veidrodyje, o tada atsigręžė į Siuzaną. — Labai atsiprašau, kad atvykome per anksti. Mūsų laukia dar vienas balius.

Po trumpos pauzės, norėdamas padaryti didesnį įspūdį, ginekologas pridūrė:

— Kensingtono rūmuose...

— Labai malonu, kad galėjote skirti mums savo brangaus laiko, — Siuzanos balsas nuskambėjo daug kandžiau nei ji norėjo. Nors ji ir nemėgo Harvio Adisono, tačiau žinojo, kokią svarbią vietą jis užima Džono versle. Šiaip ar taip, jie abu — gydytojas ir jo žmona —ją erzino.

— Princesė Margarita rengia nedidelį balių artėjančių Kalėdų proga... Kasmet jame dalyvaujame.

— Gerai, gerai, galėsite išeiti kada tik panorėję.

Siuzana tuo metu išgirdo skambinant į duris, o padavėja netrukus įleido Keitę Foks ir jos vyrą Martiną.

Tačiau, prieš jai nueinant sutikti svečių, Harvis, gerdamas putojantį baltąjį vyną, pratarė:

— Jūsų namukas iš tiesų dailus.

Siuzana spoksojo į jį išpūtusi akis, jausdama, kaip pyktis dar labiau sukyla. Kadangi ginekologas, kaip ir milijonas kitų Londono gyventojų, buvo įsikūręs ankštame, paprastame, viename iš daugelio mažų vienabučių namų, kaip jis drįsta pavadinti jų namą *namuku*?

— Gal norėtumėte pasivaišinti riešutais? — paklausė ji, paimdama artimiausią riešutų dubenį ir siūlydama pirmiausia Karolinai, o paskui, šiai atsisakius, ištiesdama gydytojui.

Pastarasis godžiai paėmė pilną saują ir iškart susigrūdo į burną.

— Malonu girdėti, kad mūsų namas patinka, — tarė Siuzana, šypsodamasi riešutus triauškinančiam svečiui.

Harvio Adisono veidą iškreipė nuostaba, o netrukus ir pasibaisėjimas.

— Po mūsų apsilankymo vasarą jūs čia atlikote didelį darbą, — pastebėjo Karolina. — Man patinka tokia spalvos struktūra — labai neįprastas baltos spalvos niuansas. Labai šilta balta spalva.

— Tai yra „negrynai balta“, — paaiškino Siuzana.

Ji vėl pažiūrėjo į Harvį ir nudžiugo išvydusi ginekologo kakta riedančius prakaito karoliukus, kai šis stoiškai ne tik sukramtė, bet ir nurijo visus riešutus.

— Na ir aštrūs gi jie, — įvertino jis, stipriai užmerkdamas ašarojančias akis ir vienu mauku veik ištuštindamas savo taurę.

Keitė su savo vyru ėjo artyn. Siuzana atsigręžė į juos pasisveikinti ir pristatyti. Pasirodė ir daugiau svečių — ji išvydo Abrahamsus, už kurių stovėjo jai nepažįstami vyras ir moteris. Vyriškis tikriausiai buvo Džono pakviestas „Microsoft“ kompanijos atstovas. Netrukus Siuzana sugavo ir Arčio Vareno žvilgsnį.

— Sveika, Keite! — tarė Siuzana.

Tą pačią akimirką ji taip ir sustingo, kaip buvo ėjusi, mat ją netikėtai nudiegė stiprus skausmas. Negalėjo nei pajudėti, nei blaiviai galvoti, tik užsimerkė, sakytum tikėdamasi nuo jo atsijungti.

Tai persileidimas, — pagalvojo atmerkdama akis ir bejėgiškai žvelgdama į Harvį Adisoną. — *O, Dieve, padėkite man, aš prarasiu kūdikį.*

Ginekologas prišoko prie Siuzanos ir priklaupė.

— Siuzana? Kas nutiko? Kas yra?

Ji dejavo, paskui, negalėdama pakelti skausmo, suriko:

— O, ooo, oooooo!

Skausmas vis stiprėjo, nieko panašaus ji dar nebuvo patyrusi. Niekada gyvenime.

Adisono veidas buvo prie pat Siuzanos — ji užuodė nuo gydytojo sklindantį riešutų ir, silpnesnį, alkoholio kvapą.

Paskui, kaip tik tuo metu, kai ji pagalvojo, kad daugiau nebeištvers, skausmas ėmė silpnėti. Po kelių akimirkų ir visiškai atlėgo.

— S... Okei... Aš... aš... — Siuzana žiopčiojo ir gūžėsi, jausdama į ją įsmeigtus žvilgsnius.

— Mieloji, ar tau jau geriau? — stovėdamas greta jos paklausė Džonas.

Ji linktelėjo, vis dar neatgaudama kvapo, ir pratarė:

— Taip.

Harvis, uždėjęs jai ant pečių rankas, giliai susirūpinęs nenuleido nuo jos akių.

— Nesijaudink, — pasakė jis švelniu balsu. — Viskas gerai, Siuzana. Skausmas praeis ir viskas bus gerai.

— Mano... kūdikis, — tarė ji. — Aš bijau persileidimo.

Harvio akys išsiplėtė.

— Tu nėščia?

Siuzana linktelėjo.

— Kelinta savaitė?

— Beveik penki mėnesiai, — pasigirdo Džono atsakymas.

— Devyniolika savaičių, — patikslino ji.

— O aš ir nežinojau. Jums reikėtų atsigulti.

— Jaučiuosi gerai, skausmas praėjo, viskas bus gerai. Tai užeina, tai praeina. Viršuje turiu vaistų.

Harvis ir Džonas nuvedė ją prie sofos, ir Siuzana atsisėdo. Ji jautėsi išsekusi. Šalia stovintis Harvis atrodė susirūpinęs. Jo gerumas vertė ją gailėtis dėl savo ankstesnio šiurkštumo. Buvo girdėti balsai, kažkas kažko teiravosi, Džonas atsiprašinėjo, bandydamas nutraukti slogią tylą.

— Sakyk, Siuzana, — tyliai kreipėsi Harvis, pritūpęs taip arti jos, kad jų skruostai kone lietėsi, — kur konkrečiai tau skaudėjo?

Siuzana paaiškino, paskui pridūrė tai, ką jai buvo sakęs Mailzas Van Rė, o būtent, kad jis aptiko mažytę cistą, dėl kurios nėra ko nerimauti.

— Mailzas Van Rė yra geriausias pasirinkimas, Siuzana, tačiau tau neturėtų taip skaudėti, jeigu tai visai nedidelė cista, nebent būtų kas nors... — jis prikando liežuvį.

Ji sunerimusi pažvelgė į ginekologą.

— „Kas nors?“ — Tuo metu vėl kažkas paskambino į duris.

— Viskas gerai. Man nereikėtų kištis į kitų darbą, — tai taręs jis susiraukė. — Kada pastarąjį kartą pas jį buvai?

Siuzana pagalvojo.

— Antradienį.

— Ar jam papasakojai apie šiuos skausmus?

— Taip.

Į pokalbį įsiterpė po kambarį žingsniavęs Džonas:

— Tačiau Van Rė nematė, kaip ji kankinasi. Nemanau, kad jis nutuokia, kokie stiprūs šie skausmai.

Siuzana suprato, kad ji privalo atsikelti ir liautis gadinusi svečiams nuotaiką. Harvis bandė ją sulaikyti.

— Jums būtina pailsėti, būtų gerai, kad prigultum.

Ji papurtė galvą ir atsistojo.

— Man netrukus bus visiškai gerai, — ji nusišypsojo. — Būsiu sveika kaip ridikas.

Prieš pat Siuzanai įsiliejant į svečių *mêlée**, Kiundzas, įsitaisęs savo mansardoje ir nekantriai stebėdamas ketvirtąjį kanalą, troško sutūrėti Siuzaną ir ją paguosti. Jam atrodė, kad jis jaučia visą jos

* Maišatį (*pranc.*).

skausmą, ir juos skiriantį atstumą dabar išgyveno daug sunkiau nei anksčiau. Kiundzas išgyveno ir pavydą — šiam žavingam vakarėliui ir aplink ją besisukiojantiems svečiams, ir Džonui, ir jiems abiem kaip porai, pavydas perverdavo kaskart, kai Siuzana pabučiuodavo kurį nors svečią. Jis išgyveno kankynę, matydamas jos kančią, bet ne mažesnė kankynė buvo matyti, kad jai linksma.

Paskui Kiundzas išvydo, kaip Harvis Adisonas uždėjo jai ant peties ranką, ir išgirdo tyliai tariant: „Siuzana, ryt mes išskrendame į Karibus ir būsime ten iki sausio pirmos savaitės. Nenoriu lipti Mailzui Van Rė ant kulnų, bet jeigu norėtumėte išgirsti kitą nuomonę, kai tik sugrįšiu, galite jaustis laisva ir skambinti man bet kuriuo metu.“

37

Pojūtis buvo toks, tarytum per jos vidurius būtų švelniai braukęs pirštukas. Ją glostė. *Tai buvo jos Bumpsis.*

Buvo tamsu; laikrodis šalia lovos rodė 3.52. Ant nugaros miegantis Džonas tyliai knarkė, bet jai tai netrukdė, šiąnakt šis garsas jai patiko. Kartais jo knarkimas Siuzaną erzindavo, tačiau šiąnakt veikė raminamai, ir jai buvo jauku.

Kūdikis vėl sujudėjo.

— Sveikas, Bumpsi, kaip sekasi? Patiko vakarėlis? — sušnabždėjo Siuzana.

Tartum atsakydamas į jos klausimą kūdikis vėl sujudėjo, ir ji aiškiai pajuto, kaip jis pirštuku švelniai perbraukė jai per pilvą. Bumpsis jautėsi gerai, vakarėlis jam patiko. O dabar Bumpsis bandė perduoti jai kažkokią žinią, ir Siuzana pagalvojo, kad jis tikriausiai norėjo pasakyti: *Aš myliu, tave, Mamyte.*

— Ir aš tave myliu, — vėl sušnabždėjo ji.

Lauke lijo, nestipriai tekšeno, o kažkur tolumoje sukaukė sirena. Nors pradžia buvo siaubinga, vakarienė pavyko, ir ji, apimta euforijos, niekaip negalėjo užmigti. Žinia apie jos nėštumą apstulbino visus aliai vieno, kiekvienas norėjo ją pasveikinti, net „Microsoft“ kompanijos

darbuotojas su žmona, kurių Siuzana anksčiau nebuvo mačiusi. O Keitė Foks pagrūmojo jai pirštu: „Aš taip ir žinojau, aš nujaučiau, kai man paistei, kad tavo draugei reikia knygos apie nėštumą!"

Siuzana negalėjo prisiminti, kad kada nors anksčiau gyvenime būtų taip didžiavusis ir jautusis esanti visavertė.

Buvo gruodžio vienuolikta. Ateinantį šeštadienį Bumpsiui sueis penki mėnesiai. Grėsmingai artėjo balandžio dvidešimt šešta. Bumpsis vėl paglostė. Bumpsis tai žinojo.

Staiga sujudėjo Džonas.

— Kiek dabvalndų?

— Be dešimties keturios.

— Man labai skauda galvą.

— Turbūt nuo brendžio. Gal išgertum porą tablečių paracetamolio?

Jis suniurnėjo.

— Kaip manai, ar vakaras praėjo gerai?

— Manau, kad taip. Man atrodo, viskas praėjo puikiai. Arčio Paila laiko jį po savo padu, tiesa? Vos tik išvydusi, kad jis kalba su kokia nors moterimi, nieko nelaukdama atžygiuodavo per visą kambarį ir atsistodavo šalia jo. Pastebėjau tai porą kartų. Beje, tas žmogus iš „Microsoft" man pasirodė visai malonus... ir jo žmona.

— Tomas Roknis yra puikus vyrukas, mes ketiname sudaryti su jais sandėrį. Klausyk: o tas tavo draugės Keitės Foks vyras Mervinas yra visiškai tuščia vieta.

— *Martinas.* Jis yra drovus.

— Tai kad jis tikras besmegenis. Aš manau, kad žiūrėti, kaip džiūsta dažai, yra įdomiau nei bendrauti su šiuo tipu. Jis visą vakarą kiurksojo viename kampe ir nieko kito neveikė, kaip tik rijo ir gėrė, nepratardamas nė žodžio. Porą kartų bandžiau supažindinti jį su kitais svečiais, bet jis tik vėpsodavo į juos, ir nieko daugiau. Ką, po velnių, ji jame mato?

— Nenumanau.

Po trumpos pauzės, erzindama Džoną, Siuzana pridūrė:

— Kaip tu manai — ar žmonėms rūpi, ką mes matome vienas kitame?

— Mes bent jau normalūs.

— Tu taip manai? — paklausė ji.

— Hrbl... — atsakė Džonas. O patylėjęs toliau leido beprasmiškus garsus. — Chran klar blink chler chler klar klarmmm.

Ji sukikeno.

— Ką norėjai tuo pasakyti?

— Tai — protingas pokalbis su Martinu Foksu.

— O kaip skambėtų neprotingas?

Tą akimirką smarkiai sujudėjo Bumpsis ir Siuzana spygtelėjo laibu balsu.

— Kasčiadabar?

— Bumpsis juda. Norėtum pajusti? — ji paėmė Džono ranką ir uždėjo sau ant pilvo. — Ar jauti? Ei, Bumpsi, ar nori pasakyti „labas" savo tė...?

Siuzana prikando liežuvį, bet buvo jau per vėlu.

Džonas atitraukė ranką.

— Tai gal jis norėtų paskambinti ponui Sarociniui?

Siuzana gulėjo tylėdama, keikdama save už šią kvailystę. Ji net nesuprato, kodėl tai pasakė, jai šie žodžiai paprasčiausiai išsprūdo savaime.

— Atsiprašau, mielasis, aš visai nenorėjau...

Džonas išlipo iš lovos ir netaręs nė žodžio nupėdino į vonios kambarį. Siuzana išvydo užsidegant šviesą, paskui pasigirdo popieriaus čežėjimas, koks būna išlupant iš pakuotės tabletes. Dar vėliau ėmė bėgti vanduo.

— Atsiprašau, — dar kartą tarė Siuzana, kai Džonas sugrįžo į lovą.

— Nejaugi? Tai kad tu visą vakarą tuo mėgavaisi.

— Aš tik stengiausi gerai atlikti savo vaidmenį, — tyliai, bandydama numalšinti jo kylantį įtūžį, paaiškino ji. — Tai nebuvo lengva.

— O kaip, tavo manymu, turėjau jaustis aš? Gal manai, kad man buvo lengva žiūrėti į tave? Vaidinti poną Laimingąjį Būsimąjį Tėvelį?

— Suprantama, kad nemanau. Mums abiem nelengva.

— Nesąmonė. Tau tai patiko, tu tiesiog džiūgavai.

Siuzana gulėjo tylėdama. Jis buvo tiesus — tai iš tiesų problema. Per visą vakarą ji nė karto neprisiminė pono Sarocinio. Ji galvojo tik apie tai, kaip gera pasijusti esant nėščiai, klausytis sveikinimų, būti normaliai, visavertei moteriai. Kaip gera, kad pagaliau nereikia teisin-

tis, atsakinėti į jau pabodusį klausimą, kodėl ji su Džonu nusprendė neturėti vaikų, ir liautis pavydėjus vaikus auginančioms moterims.

Skaitydama knygas, Siuzana buvo radusi pasakymą nėščioms moterims apibūdinti — „moterų klubo narės". Tiesą sakant, ji taip ir jautėsi. Įstojusi į nepaprastai nuoširdžių ir draugiškų moterų klubą.

Ji mintimis persikėlė atgal į aną trečiadienio popietę, kurią praleido su ponu Sarociniu ir jo siaubingu bičiuliu Esmondu Rostofu, apžiūrinėdama pastarojo nuo visuomenės slepiamą grobį, ir pašiurpo.

Siuzana norėjo pasidalyti su Džonu savo nuogąstavimais tos pačios dienos vakare sugrįžusi į namus, bet jis nenorėjo nė girdėti. Tai, kas laukia gimus kūdikiui, jų neturėtų jaudinti, pareiškė jis.

Džonas klydo. Žinoma, jam kitaip ir negalėtų atrodyti, nes juk tai ne jo kūdikis. Argi jam įmanoma suprasti, ką ji išgyvena?

Ūmai Džonas prabilo:

— Harvis susirūpinęs dėl tavęs. Jis sugrįš tik po Naujųjų, tačiau sakė, kad tuo atveju, jeigu vėl pajustum skausmus, būtinai tave apžiūrės. Pirmadienį paskambinsiu jo sekretorei ir tave užregistruosiu. Jei skausmai praeitų, ką gi, puiku, vizitą galėsime atšaukti.

— Džonai, Mailzas Van Rė yra geriausias ginekologas visoje šalyje — pats Harvis šįvakar tai patvirtino.

— Harvis sakė, kad tau neturėtų taip skaudėti. Jis mãno, kad Van Rė bus kažką pražiūrėjęs.

— O tau neatrodo, kad mums nederėtų taip elgtis slapta nuo Van Rė?

— Jei tau dėl to būtų nemalonu, tai pasakyk jam. Pasakyk, kad norėtum išgirsti ir kito specialisto nuomonę. Žmonės visada taip daro, ir tame nematau nieko bloga. Aš neketinu leisti tau šitaip kankintis ir noriu, kad Harvis tave apžiūrėtų.

— Gerai, — nenoromis sutiko Siuzana.

Prieš jiems įeinant į skvošo kortą, Arčis godžiai užsirūkė. Džonas girdėjo anapus sienos šliuksint, trinksint ir girgždant — žaidimas artėjo į pabaigą.

— Puikus buvo vakaras, — tarė Arčis.

— Jums patiko?

— Aha. O dar toji svarbiausia naujiena apie Siuzaną, kurią tiek laiko slėpei.

— Mes buvome truputį susirūpinę dėl nėštumo, — atsakė Džonas. — Siuzana nenorėjo, kad kas nors sužinotų apie tai, kol... Na, pats supranti...

— Kol nepraėjęs persileidimo pavojus? Protinga. Kūdikis įneš permainų į jūsų gyvenimą. Maniau, jūs visą laiką buvote nusistatę prieš vaikų auginimą. Kodėl persigalvojote?

— Taip jau įvyko, — sumurmėjo Džonas.

Arčis užsitraukė dūmą ir susiraukė.

— Nejaugi? — jo balse buvo girdėti skepticizmo gaida. — Tu jos, žinoma, neprivertei. Man visada atrodė, kad Siuzana mielai taptų motina.

Kol Džonas suko galvą, kaip tinkamai atsakyti, Arčis pakeitė pokalbio temą.

— Ei, kaip ten tas tavo „Vörn" bankas?

— Ką?

Tuo metu atsidarė skvošo korto durys ir pro jas išėjo du vyrai, nuo kurių žliaugė prakaitas.

— Prašom, jūsų eilė, — tarė vienas.

Arčis numetė cigaretę ant žemės ir užmynė ją kulnu.

— Tankus miškas.

— Ką nori tuo pasakyti? — Džonas nusekė paskui jį į kortą.

— Ar pažįsti tokį vyruką, pavarde Kiundzas?

Džonas papurtė galvą ir užsimovė ant riešo raištį nuo prakaito.

— Ne, o kas jis toks?

— Jų žmogus Londone. Šiandien buvo pasirodęs mano kontoroje, norėjo apsižiūrėti iš arčiau, nelyginant karaliaus pasiuntinys. Pasakysiu tau atvirai: šis vaikinas labai keistas, — Arčis pakraipė galvą.

— Kaip tai? — susirūpinęs pasiteiravo Džonas.

Arčis atitraukė raketės dėklo užtrauktuką.

— Tas „Vörn" yra privatus bankas, senas šeimos verslas, tik vienas Dievas težino, nuo kada jie verčiasi juo — Šveicarijoje apstu tokių. Jie uždari, tylūs, per daug nesireiškia, nesireklamuoja, beveik nematomi. „Vörn" banką domina tik pelningos ir saugios akcijos, o su spekuliacinėmis neprasideda.

— O aš maniau, kad tavo vertybinių popierių birža verčiasi spekuliacijomis, — tarė Džonas.

— Šiek tiek. Vadinasi, niekada neteko susidurti su Kiundzu?

— Ne. Turėjau reikalų tik su ponu Sarociniu.

— Didelis viršininkas. Arba vienas iš jų. Oliveris Valtonas, mano kolega, kuris su jais prekiauja, sako nežinąs, kas jiems vadovauja. Jų slaptumas paranojinis. Tik įsivaizduok, jie dabar vieni iš pagrindinių mūsų klientų, o mes neturime net jų telefono numerio. Ar gali patikėti?

— Pažįstama. Neskambinkite mums ir neieškokite, mes patys jus susirasime.

Arčis kilstelėjo antakius.

— Gerai, tiek jau to. O dabar apie tai, kas man pasirodė keisčiausia. Tas Kiundzas yra šešių pėdų ir keturių colių bičas, galįs žaisti puolėju amerikietiškajame futbole, trumpai tariant, primena samdytą galvažudį. Jis panašus į sumautą naktinio klubo apsauginį, bet tik ne į bankininką. Įeina apsirengęs prabangų kostiumą, ant pirštų žiba briliantai, paspaudžia man ranką ir ima deklamuoti eiles.

— Eiles?

— Lotyniškai.

— Tu rimtai?

— Horacijų. Laikiau lotynų kalbos baigiamąjį egzaminą, dar prisimenu. „*Si possis recte, si non, quocumque modo rem.*“

Džonas susiraukė.

— O kaip tai skambėtų angliškai?

— Jei gali, elkis dorai, jei ne — sukis kaip įmanydamas, bet turėk pinigų.

Džonas ištraukė iš dėklo savo raketę.

— Tai rodo, kad jis išsilavinęs. Nejaugi tame matai ką nors keista?

— Ne, čia nėra nieko keista. Keista štai kas: jis stovi prie mano stalo, žiūri į Oliverio ekraną — mano kolega tuo metu jam demonstruoja, kaip veikia mūsų sistema. Aš išeinu nusišlapinti, o grįžęs atgal neberandu savo žiebtuvėlio, kuris ką tik buvo ant mano stalo.

Džonas žiūrėjo į jį negalėdamas patikėti.

— Ką?

— Savo auksinio „Dunhill“.

— Jis dingo?

— Taigi.

— Jis buvo ant tavo stalo? Esi tikras?

— Jis visada ten būna.

— Tai gal nukrito ant grindų?

— Džonai, aš peržiūrėjau visą stalą. Išsniukštinėjau visą savo nelemtą kabinetą. Niekas kitas nebuvo įėjęs. Niekas.

Džonas tvardėsi, kad tik nenusikvatotų, bet nieko negalėjo padaryti, situacija jam atrodė komiška, nors jis ir suprato, kad juoktis nederėtų.

Arčis atrodė pasipiktinęs.

— Tau atrodo juokinga?

Plačiai šypsodamas Džonas atsakė:

— Atsiprašau, tačiau taip. Tik pagalvok — ateina vyrukas, perka vertybinių popierių, kurių vertė siekia penkis milijonus svarų sterlingų, ir nušvilpia tavo žiebtuvėlį.

— Jis net ne mano klientas. Aš nesu tam įgaliotas.

— Ir ką tu darei?

— O ką, po velnių, turėčiau daryti? Mus su jais saisto daugiau nei penkiasdešimties milijonų svarų vertės verslo santykiai, tai liežuvis neapsiverstų pareikalauti, kad šis vaikinas išverstų kišenes.

— Tai gal bent pasiteiravai, ar jis nepaėmė žiebtuvėlio per klaidą?

— Taip, pasiteiravau. Jis pažiūrėjo į mane tokiu žvilgsniu, tarytum būčiau koks šunsnukis, ir tarė: „*Atsipražau*, aš nerūkantis."

Arčis aukštai mestelėjo kamuoliuką ir atsivėdėjęs smogė jį per visą aikštelę. Kamuoliukas kliudė skardą ir dingo.

— Įsigijai labai mielus draugus.

38

Naujieji „Magellan Lowry" savininkai buvo numatę ženkliai sumažinti etatų skaičių, todėl leidyklos personalas įsitempęs laukė atleidimo lapelių.

Iki Kalėdų likus devynioms dienoms, visur puikavosi atvirukai, o meno skyrius visus kabinetus buvo apklijavęs angeliukais ir įvairiais

blizgučiais. Kažkoks šelmis pagamino trimatį linksmai laiką leidžiančių Kalėdų Senio ir elnio Rudolfo modelį, bet leidyklos darbuotojų tai nedžiugino. Šiaip ar taip, jie stengėsi nepasiduoti ir kiekvienas galvojo: *Galbūt man tai negresia.*

Taigi jie dalyvavo visuose įmanomuose leidybos kompanijų vakarėliuose, karštligiškai bandydami užmegzti naujus ryšius. „Magellan Lowry" buvo redaguojama šimtas knygų, o leidykloje dirbo šimtas penkiasdešimt darbuotojų.

Siuzana buvo turbūt vienintelis žmogus nerūškanu veidu: ji džiaugėsi, kad jau greitai, nuo Kalėdų, galės išeiti motinystės atostogų, o vėliau bus matyti. Dabar ji nebuvo tikra dėl to, kas laukia gimus kūdikiui. Nusiteikimas neatiduoti naujagimio nei ponui Sarociniui, nei niekam kitam kasdien vis stiprėjo.

Ji paglostė savo pilvą.

— Sveikas, Bumpsi, — sumurmėjo. — Kaip šiandien laikaisi? Lauki Kalėdų? Aš irgi! Savaitgalį nusipirksime eglutę. Tu jos nematysi, bet galėsi padėti mums išsirinkti. Ar norėsi?

Bumpsis vos juntamai spirtelėjo.

Atsidarė kabineto durys ir įėjo Keitė Foks.

— Siuzana, minėjai, kad judu su Džonu dar neplanavote, kaip praleisite Kalėdas. Taigi mes rengiame didelę šeimos puotą, todėl, jeigu būtumėte laisvi, žinokite, kad aš ir Martinas mielai kviečiame prisijungti prie mūsų.

Siuzana nuoširdžiai padėkojo, įsivaizduodama, ką į tai atsakytų Džonas.

— Jūs labai malonūs, bet tą savaitę mes vyksime į Kotsvoldsą pas Harisonus. Šiaip ar taip, dėkoju.

— Nėra už ką. Tikiuosi, aplankysite mus naujų metų pradžioje.

— Būtų puiku.

— O kaip šiandien Mažylis? — pasidomėjo Keitė.

— Energingas. Vis mane paspardo.

— Tiesa, štai ko norėjau tavęs paklausti. Pirmieji tavo kūdikio judesiai priminė kutenimą pirštuku iš vidaus, tiesa?

Siuzana linktelėjo.

— Taip, būtent! Kaip tik taip ir aš jaučiausi!

— Prisiminiau, kaip tai vadinama. *Atgijimas.*

— Atgijimas?

— Šis terminas buvo vartojamas senovėje. Kilęs iš žodžio „atgyti".

Siuzana paglostė pilvą.

— *Atgijimas*, — sumurmėjo ji po nosimi. — Girdėjai, Bumpsi?

Bumpsis girdėjo.

— Iš tiesų, labai verta pasikalbėti su savo vaikučiu, — tęsė Keitė.

— Žinau. Mailzas Van Rė kalbėjo apie tai. Jis dar patarė duoti jam pasiklausyti muzikos.

— Ir aš duodavau saviesiems.

— Pradėjau tai daryti. Bumpsiui labiausiai patinka Mocartas, mėgsta jį labiau nei roką.

— Bus klasiškas vaikelis, — pareiškė Keitė.

— Žinoma.

Keitė išėjo, ir Siuzana vėl paglostė savo pilvą.

— Girdi, Bumpsi? Tu būsi klasiškas vaikas.

Bumpsis vėl spirtelėjo.

— Teisingai, taip ir turi būti. Tu būsi šauniausias visų laikų vaikas.

Suskambo vidaus ryšio telefonas. Tai buvo priimamojo sekretorė. Ji norėjo Siuzanai priminti, kad atvyko svečias, su kuriuo ji buvo numačiusi susitikti per pietų pertrauką.

Atsakiusi, kad tuojau nusileis, nusižiovavo. Šiuo metu jautėsi taip, tarytum būtų buvęs ne pietų metas, o laikas miegoti. Tačiau ji labai norėjo užduoti savo svečiui vieną klausimą. Prisivertusi pakėlė aukštyn galvą ir tarė:

— Bumpsi, tau tenka didelė garbė. Tu dabar pietausi su labai žymiu rašytoju. Ką apie tai manai?

Bumpsis neatsiliepė.

— Puikumėlis, vadinasi, tau garsenybės nė motais. Man tai patinka, šaunuolis. Manau, ūgtelėjęs būsi tikrai šaunus.

„Labai Žymus Rašytojas", vilkįs tvido kostiumu ir džinsiniais marškiniais atsagstyta apykakle, sėdėjo priešais ją. Siuzana buvo pastebėjusi, kad po jųdviejų pasivaikščiojimo krantine ir jo bandymo ją pabučiuoti rašytojo elgesys jos atžvilgiu buvo labai oficialus, jei tik ne

atžarus. Siuzana svarstė, kiek tai susiję su jos atkirčiu į jo merginimąsi ir kiek su jo įžeista savimeile dėl to, kad ji be gailesčio trumpino jo jau perrašytus knygos skyrius.

Tačiau šiandien jis atrodė mažiau įsitempęs ir labiau panėšėjo į save tokį, koks buvo anksčiau. Perrašomas tekstas jau turėjo kontūrus, o pats procesas, tiesą sakant, vyko puikiai, paaiškino jam Siuzana, kuo toliau, tuo geriau.

Po valandėlės įsidrąsinusi Siuzana paskelbė stulbinamą žinią, kad po Kalėdų jam teks dirbti su nauju redaktoriumi.

— Kodėl? — nustebo Fergiusas.

Paskui, geriau įsižiūrėjęs, pridūrė:

— Po paraliais! Ir kaip aš nesupratau! O kava, cigarečių dūmai, alkoholis... Juk jūs nėščia, tiesa?

Siuzana linktelėjo. Jis trumpą akimirką įsitempė, veidas tapo budrus, ir ji prisiminė prieš kurį laiką, vasarą, vykusį jųdviejų pokalbį, kai Fergiusas buvo pradėjęs pasakojimą apie savo sapną, bet galiausiai nebaigė. Ji be jokio apetito stumdė po lėkštę virtinukus su tunu.

— Tai nuostabu! — nenatūraliai džiaugsmingai tarė Fergiusas. — Puiki naujiena!

— Ačiū.

— Jūsų vyras... jūs abu... tikriausiai labai džiaugiatės.

Iš giliausių smegenų užkaborių Siuzana į paviršių iškėlė švytinčią šypseną ir prisidengė ja it kauke.

— Taip, žinoma, taip.

— Kada metas gimdyti?

— Balandžio dvidešimt šeštą.

— Gal tokia proga galėtume išgerti šampano?

Siuzana liovėsi šypsojusis ir papurtė galvą.

— Ačiū, Fergiusai, ne. Nemanau, kad tai labai naudinga kūdikiui, be to, popiet manęs laukia darbas.

— Vieną taurę?

Ji šyptelėjo.

— Tai būtų tik šampano eikvojimas, jaučiu tik metalo skonį.

Fergiusas paprašė viso butelio. Artėjo Kalėdos, o jam magėjo išgerti, net jeigu ji ir nenorėjo. Šiandien jis buvo kupinas energijos, mat ketino iki Kalėdų perrašyti knygos rankraštį ir buvo pasiryžęs įkalbėti

Siuzaną ir toliau redaguoti jo darbą, net jeigu ji nebedirbtų leidykloje — galėtų tai daryti namie, kalbindama savo išsipūtusį pilvą ir kitaip kraustydamasi iš proto.

— Nejaugi?

— Mudu labai gerai pasikalbame, — tarė ji. — Bumpsis ir aš.

Fergiusas nustebęs pažiūrėjo į ją, nes Siuzana tai pasakė visiškai rimtai. Netrukus jis susiraukė. O, Dieve, *ji buvo įsitikinusi tuo, ką sako.*

Jis pamažu prisiminė, kaip prieš daugelį metų kūdikio laukėsi jo paties žmona, Saki. Temė dabar buvo dvidešimt vienerių, studijavo Diuko universitete Šiaurės Karolinoje. Jis prisiminė, kokius pojūčius patyrė Saki nėštumo metu. Taip, nėštumas pakeičia moteris ir jos ima elgtis gan keistai. Dėl to kalti hormonai, bet vėliau dauguma jų vėl sugrįžta į normalią būklę.

Jis prisiminė dar kai ką, tik aiškiau.

— Siuzana, jei prisimenate, prieš kurį laiką šiemet esame kalbėjęsi panašia tema. Sakėte, kad judu su Džonu buvote apsisprendę neturėti vaikų. Todėl man įdomu, kodėl persigalvojote?

Ji pabandė abejingai gūžtelėti pečiais, tačiau suprato, kad tai nelabai pavyko.

— Ai, mes paprasčiausiai persigalvojome, ir tiek. O kas čia tokio?

Rašytojas nužvelgė ją tiriančiu žvilgsniu.

— „Mes“?

Siuzana nuleido akis, supratusi, kad jis nesileis kvailinamas. Laimė, jis negalėjo ir išsiaiškinti tiesos. Tačiau jai ramybės nedavė vienas klausimas, tik ji norėjo sulaukti tinkamo momento, kad galėtų jį užduoti. O dabar toks momentas atrodė atėjęs.

— Fergiusai, vasarą buvote užsiminęs apie vieną savo sapną. Apie tai, kad pagimdžiau kūdikį. Sakėte, jei nesu nėščia, tai jis neturi jokios reikšmės. Prisimenate?

Jis ir dabar kuo aiškiausiai prisiminė, su visomis detalėmis, tarsi jį būtų sapnavęs praėjusią naktį.

Klaikioje tamsoje verkė vienišas smulkutis naujagimis. Fergiusas dar ir dabar girdėjo kupiną baimės jo verksmą. Paskui sapne išvydo tamsoje klaidžiojančią Siuzaną Karter su žibintu rankoje, taip pat raudančią, nerandančią kūdikio ir prašančią, kad jis padėtų jai ieškoti.

O jis sapne jai liepęs neieškoti šio kūdikio, palikti jį numirti. *Dėl Dievo meilės, tegul miršta.*

Tačiau ką jis pasiektų, jeigu dabar jai tai papasakotų, nebent tik išgąsdintų?

— Nepamenu, — atsakė Fergiusas. — Visiškai užmiršau.

— O tada manėte, kad tai labai svarbu.

Jis pasijuto nepatogiai.

— Ne, nemanau.

— Jūs tame sapne kažką matėte, tiesa?

Ir vėl nutiko tas pats. Tik skausmas buvo stipresnis nei anksčiau. Tarytum kažkas nematomas būtų įsmeigęs jai į pilvą durklą, o paskui jį pasukęs. Siuzana palinko į priekį ir trenkėsi į staliuką, ji žiopčiojo, akių obuoliai, atrodė, iššoks iš akiduobių. Netrukus priepuolis pasikartojo, tik dar stipriau. Nuo staliuko nukrito ir sudužo jos šampano taurė, bet Siuzana nė nepastebėjo. Skausmas tarytum įkaitę ašmenys vėl raižė vidurius.

Fergiusas pašoko ant kojų. Klegėjo balsai. Siuzana išgirdo žodį „gydytojas“, paskui kitą — „greitoji“. Ji girdėjo rašytoją sakant „nėščia“, o po kurio laiko kažkas ištarė „persileidimas“.

Praėjus valandėlei Siuzana jau skriejo karuselėje, restoranas sukosi ratu, jai svaigo galva. Ir visą laiką ji bandė ištarti pavardę *Van Rė*, skambinkite tik *Van Rė*, niekam kitam.

Po kurio laiko, taip pat staiga, kaip ir buvo apėmęs, skausmas liovėsi.

Siuzanos jau nebepykino, tik krėtė šaltis, varvėjo prakaito lašai. Tiesa, skausmas viduriuose dar nebuvo visiškai praėjęs, bet jau nebedūrė, tik silpnai tvinkčiojo. Aplink, kone griūdami ant jos, spietėsi žmonės, čia pat stovėjo Fergiusas ir padavėjas, o visai šalia — jo veidas buvo prie pat jos veido — kažkoks vyras aiškino jai esąs gydytojas.

— Man jau gerai, — pratarė Siuzana. — Prašau, nurimkite, aš jaučiuosi gerai. Tai ne pirmas kartas, nieko tokio, aš turiu keletą piliulių.

— Tai jau ne pirmas kartas? — pasiteiravo vyras, teigęs esąs gydytojas.

— Viskas gerai, turiu tik mažytę cistą, lankausi pas gydytoją Van Rė. Tai nieko rimto.

Gydytojas į ją įdėmiai pažiūrėjo.

— Mailzą Van Rė? Jis jūsų ginekologas?

Siuzana linktelėjo galvą.

— Tai reiškia, esate priežiūrima patikimo specialisto. Manau, jums reikėtų šiandien pat jam pasirodyti.

— Aš paskambinsiu jam, ačiū jums, atleiskite.

— Norėčiau parvežti jus namo, — pasisiūlė Fergiusas.

Ji papurtė galvą.

— Manęs šiandien dar laukia susitikimas leidykloje, atvyksta vienas autorius, negaliu atidėti.

— Jūsų sveikata yra svarbiau, — papriekaištavo Fergiusas.

— Man jau gerai, viskas bus okei, — Siuzana įsidėjo į burną porą piliulių.

Fergiusas jai ištiesė savo taurę, o ji prarijo vaistus, užsigerdama šampanu, vienu gurkšniu, nepajusdama nemalonaus skonio, tikėdamasi, kad tai padės numalšinti skausmą. Rašytojas prisėdo ant kėdės krašto.

— Minėjote, kad turite cistą?

— Mažytė, nieko rimta. Kartkartėmis truputį suskausta, ir viskas.

Siuzanai nuo šampano ėmė svaigti galva — ji pirmą kartą po ilgo laiko išgėrė alkoholio.

— Ne, Siuzana, jums ne *truputį* suskaudo. Ar jau seniai taip?

Po trumpos pauzės Siuzana atsakė:

— Maždaug trys mėnesiai.

— Siuzana, suprantu, kad tai nėra komplimentas, bet norėčiau pasiteirauti, ar jums niekas nesakė, kad atrodote labai siaubingai?

Ji neatsakė. Fergiusas buvo teisus, ji ir pati žinojo, kad atrodo nelyginant vaiduoklis. Vaiduoklis su dideliais tamsiais ratilais paakiuose. Nedaugelis tai pastebėdavo, nes dažniausiai ji maskuodavo savo išvaizdą kosmetikos priemonėmis, vis dėlto Fergiusas, atrodo, permatė kiaurai.

— Ta pavardė — Van Rė — man jau girdėta, — tarė jis.

— Jis vadovauja visų garsenybių gimdymams. Dažnai figūruoja spaudoje.

Pirmiau nei suprato, ką sako, Siuzana pridūrė:

— Ponas Sarocinis primygtinai reikalavo lankytis tik pas jį...

Išvydusi keistą Fergiuso žvilgsnį, ji nutilo vidury sakinio.

Tarp jų atsivėrė tylos praraja. Galiausiai Fergiusas ryžosi ją įveikti.

— Sarocinis? Jūs sakėte ponas *Sarocinis*?

Išgirdusi, kaip jis ištarė šią pavardę, Siuzana pasijuto nejaukiai.

— Taip.

— Ar jis yra jūsų gydytojas?

Supratusi, kad susimovė, Siuzana stengėsi sugalvoti tinkamą atsakymą.

— Ne, jis bankininkas. Jis padėjo mano vyrui. Jis... jis mėgsta dalyti patarimus.

Fergiusas išsitraukė cigaretes.

— Ar neprieštarautumėte, jeigu užsirūkyčiau, bet dūmus pūsčiau į šalį nuo jūsų?

— Ne, prašom. Cigarečių dūmai manęs jau nebeerzina taip kaip anksčiau.

Jis prisidegė cigaretę ir dar sykį ištarė pavardę, tik dabar paraidžiui:

— S-A-R-O-C-I-N-I-S?

— Taip.

— O koks jo vardas?

Siuzana akimirksniu sutriko.

— Emilis, — atsakė pagaliau, pasukusi galvą.

Nežinia, ar jai pasirodė, ar jo veidu nuslinko šešėlis.

— Kodėl klausiate? Gal jį pažįstate? — pasidomėjo Siuzana.

Rašytojas užsirūkė.

— Tam tikros konotacijos, nieko daugiau. Be to, reta pavardė.

— Kokios *konotacijos*?

Tą pačią akimirką pilvą perskrodė raižantis skausmas, tarytum kas būtų įsmeigęs peilį. Jis nebuvo toks stiprus kaip prieš tai, ir Siuzana šįkart susivaldė neriktelėjusi. Tačiau Fergiusas pastebėjo ir tai.

— Siuzana, juk jums negerai.

— Jaučiuosi gerai, iš tikrųjų. Tai buvo tik dieglys.

Jis nepatikliai žiūrėjo į ją ir tylėjo. Paskui ramiai paklausė:

— Ką judu su vyru veiksite per Kalėdas?

— Sutiksime jas ramiai. Savaitę iki Naujųjų praleisime Kotsvoldse, pas senus gerus Džono draugus — vyras buvo vyriausiasis pabrolys mūsų vestuvėse. O jūs?

— Dar nežinau, kol kas nenusprendžiau. Vaterforde vyks kasmetinis visos Donlivajų giminės susitikimas, bet protėvių kultas manęs per daug nežavi. Jau geriau nuvyksiu į Prahą arba į Sankt Peterburgą, ten, kur šalta, kur yra tikro sniego, ten, kur panašu į tikras Kalėdas.

— Ir aš norėčiau Kalėdas sutikti panašiai, — ilgesingai tarė Siuzana ir pažvelgė žemyn, ūmai pagalvojusi apie Bumpsį ir apie tai, kaip jis po metų ar dvejų džiaugsis sniegu.

— Gims berniukas ar mergaitė? — pasidomėjo Fergiusas.

— Aš nenorėjau... nenorėjau žinoti, — tai tarusi, Siuzana pakeitė pokalbio temą. — Fergiusai, jūs tampate vis paslaptingesnis...

— Kaip tai?

— Taigi pirmiausia jūs susapnuojate sapną, o dabar neprisimenate, ką sapnavote, o gal tik nenorite pasakoti. O dar ta pavardė, Sarocinis, turinti kažkokių *konotacijų*, bet jūs nenorite jų atskleisti.

Jis užvertė galvą ir išpūtė į lubas ilgą dūmų kaspiną. Kurį laiką šis taip ir kabojo, pamažu sklęsdamas pietaujantiems žmonėms virš galvų, bet po kurio laiko jį nutvėrė šildytuvo skleidžiamo šilto oro srovė, ir jis nelyginant goža išsiskaidė.

— Kiek metų tam Emiliui Sarociniui?

— Nežinau, gal baigia šeštą dešimtį, o gal turi ir šešiasdešimt.

Fergiusas papurtė galvą.

— Tai neturi nieko bendra, išskyrus pavardę.

— O kas tai per pavardė?

Rašytojas nukratė cigaretės pelenus, jis atrodė paskendęs mintyse.

— Trečiame dešimtmetyje gyveno keistas tipas tokia pavarde. Apie jį tais laikais sklandė įvairūs gandai. Neva jis vertėsi juodąja magija, satanizmu — buvo siejamas su Alisteriu Krouliu, priklausė jo šutvei, — Fergiusas šyptelėjo. — Tai buvo labai seniai. Jis mirė prieš kelis dešimtmečius. O jūsų draugas bankininkas, reikia manyti, yra sveikas ir gyvas?

— Taip.

Jis vėl prakalbo apie savo knygą, ir Siuzana temą apie poną Sarocinį paliko ramybėje. Jie dar nesutarė dėl vienos dalies: Siuzana norėjo jos visiškai atsisakyti, o Fergiusas norėjo palikti.

Po pusvalandžio jiedu atsistojo, padavėjas padėjo užsivilkti paltus. Nei vienas, nei kitas neatkreipė dėmesio į vyrą, valgantį prie

gretimo stalo ir prisidengusį veidą knyga minkštu viršeliu. Jis taip pat užsimokėjo už pietus ir kėlėsi nuo kėdės. Atsainiai, neskubėdamas, tarytum būtų turėjęs marias laiko, vyras nusekė įkandin jų pro duris.

39

Po kojomis traškėjo balta sausio šalna apsigobusi žolė.

Išvydusios besiartinančią vienišą figūrą, antys, triukšmingai kreksėdamos, skubiai atplaukė prie kranto, kur stovėjo jis. Žmogus, avintis juodais batais kaučiuko padais, vilkintis dantyto rašto paltu ant juodos sutanos, joms atrodė įprastas kaip bet kuris kitas jų pasaulio orientyras. Tai buvo garbusis daktaras Evanas Fryras.

Jis nusimovė vilnonę pirštinę, įkišo ranką į kuprinę ir, pasėmęs grūdų mišinio saują, pabėrė jį čia pat, ant kranto, švelniai priekaištaudamas godžioms antims, kurios, trypdamos viena kitą, grūdosi prie lesalo:

— Ei, prieikite arčiau, nurimkite, užteks visoms.

Tai taręs, tradiciškai suskaičiavo paukščius, norėdamas įsitikinti, ar nuo vakar dienos nė vienas jų nepražuvo. Dvidešimt dvi. Gerai.

Buvo gražus rytas: „Hilton" viešbučio bokštas kartu su kitais dantytos Londono architektūros statiniais, kyšančiais iš už tolumoje augančių medžių, atrodė siurrealistiniai, lyg iš kitos planetos.

Žmonių buvo dar nedaug: vienas kitas bėgiotojas, keli žmonės, prieš išvykdami į darbą, vedžiojo šunis. Ankstus rytas Fryrą visuomet džiugino tyrumu ir nauja viltimi, kurių dar nespėjo suteršti prasidedanti diena.

Jis troško, kad su tokia pat viltimi prasidėtų ir naujasis tūkstantmetis.

Fergiusas Donlivajus žinojo, kad kiekvieną rytą, po Mišių, jį galima rasti čia, prie Serpentino.

— Su Naujaisiais metais! — šūktelėjo jis, stovėdamas per atstumą nuo kunigo.

Fryrui atsigręžus, Fergiusas atkreipė dėmesį į gerai pažįstamus De Niro bruožus.

— Fergiusai! Ir tave — su Naujaisiais. Kaip tik dabar mąsčiau apie tave. Tai bent sutapimas!

Fergiusas, plačiai šypsodamas, paspaudė ištiestą ranką.

— Galiu tai paaiškinti matematiškai, jei rastum man porą valandų.

— Gali aiškinti sutapimus matematiškai, kiek tik širdis geidžia, tačiau magija arba paslaptis niekur nedings.

Vis dar šypsodamas Fergiusas kilstelėjo antakius. Paskui susigūžė ir tvirčiau įsisupo į švarką. Rytas buvo šaltas.

— Vadinasi, kasdien tebevaikštai į šią vietą. Įprotis, kuris tau svarbus kaip oras.

— Būna ir blogesnių vietų.

Fergiusas pažvelgė į skaidrų tvenkinio vandenį, kur ne kur aptrauktą vaflio storumo ledu, į tolyn nusidriekiančią, šalna žėrinčią pievą, į didingus medžius. Jis kvėpavo švariu sūriu oru, klausėsi paukščių čiulbesio. Tiesa, buvo ir blogesnių vietų.

— Man reikia pasikalbėti su tavimi, Evanai.

Fryras išbėrė dar vieną grūdų saują. Antys dabar aiškinosi santykius: grūdų buvo užtektinai, jų visada užtekdavo visoms, bet jos tai visada pamiršdavo.

— Manau, kad žinau, kokiu reikalu, — atsakė kunigas savo švelniu linksmu balsu, neatitraukdamas akių nuo paukščių.

Nustebęs Fergiusas sugrūdo rankas į švarko kišenes ir laukė, ką bičiulis dar pasakys.

— Praėjusią vasarą, kai buvai užsukęs į svečius, tu, Fergiusai, kalbėjai apie dar negimusį kūdikį.

— Tiesa.

— Tu kažką nujautei apie tą vaikelį, ar ne? — Fryras pabėrė dar daugiau grūdų.

Fergiusas linktelėjo. Tiesiai virš galvos tarškėjo transportinis sraigtasparnis.

— Tu ne vienas, — tęsė kunigas. — Girdžiu tai iš kitų šaltinių.

— Ar jie patikimi? — pasiteiravo Fergiusas.

— Vatikanas susirūpinęs, — tyliai atsakė Fryras. — Daugelis Bažnyčios vadovų visame pasaulyje informuoja apie tai, kad jų ganomuosius trikdo sapnai ir regėjimai, ir visi jie apie tą patį.

— Artėjant naujajam tūkstantmečiui, į dienos šviesą išlenda įvairiausių pamišėlių, — atsakė Fergiusas.

— Vadinasi, ir tu, Fergiusai, pamišėlis? — pašaipiai šypsodamas atsigręžė Fryras.

— Nejaugi?

Fryras paliko klausimą neatsakytą.

— O ką tu matai žiūrėdamas į šias antis?

Fergiuso valiūkiškumas gundė jį atsakyti, „Kepsnius, laiškinius svogūnus, pjaustytus agurkus, „Hoisin“ padažą...“, tačiau susivaldė. Dabar nebuvo tinkamas metas juokauti. Jis atidžiai žvelgė į sparnuočius: dalis jų buvo gaigalai, kai kurios antys turėjo kitokį plunksnų derinį nei dauguma. Jis nenutuokė, ką Fryras norėjo iš jo išgirsti.

Galų gale Fergiusas prabilo:

— Nekaltumą? Tam tikrą lesiojimo tvarką? Tam tikrą priklausomybę nuo kunigo, parūpinančio joms dienos davinį?

— Vadinasi, matai ne tik *antis*? Ir nieko daugiau?

Fergiusas šyptelėjo.

— O ką, tavo manymu, mato antys, žiūrėdamos į mus?

— Nepastovumą. Aš duodu joms grūdų ir jos nurimsta. Jos pažįsta mane, aš lankau jas jau daugelį metų, mačiau ištisas jų kartas, bet užtenka tik paliesti kurią nors antį, pasielgti kaip nors neįprastai, ir atsitinka štai kas...

Fryras pademonstravo. Jis priklaupė ir pabandė vieną užgauti. Netrukus, plasnodamos sparnais ir krykdamos, sakytum signalizuodamos klaksonais, antys išsilakstė. Vienos šoko į vandenį ir nuirklavo tolyn, kitos nuskrido.

Fergiusas vis tiek nesuprato, ką kunigas norėtų iš jo išgirsti.

— Išlikimo instinktą? — rizikavo jis. — Jos pasitiki tuo, ką gerai pažįsta, tik iki tam tikros ribos ir ne daugiau?

— Taigi, ką *gerai pažįsta*, — Fryras pritariamai linktelėjo. — Tarp to, ką jos gerai pažįsta, prie ko yra įpratusios, ir to, ko nepažįsta, yra ribos, demarkacijos linijos. Jei aš peržengiu šią liniją ir darau tai, kas nėra įprasta, jos supanikuoja ir pabėga. Taip jos išgyvena, kaip ir dauguma gyvūnijos pasaulio atstovų, tai yra pabėgdamos nuo pavojaus. O kodėl, Fergiusai, mes taip nesielgiame?

— Todėl, kad esame mitybos grandinės viršuje ir praradome šiuos instinktus — mes evoliucionavome. Dabar mes stengiamės išlaikyti savo pozicijas, rungiamės dėl savo vietos po saule.

Tačiau Fryras laukė ne tokio atsakymo.

— Jeigu šios antys pajunta grėsmę, jos gali nurūkti į kitą vandens telkinio pusę. Gali ir persikelti į kitą tvenkinį. Tai padaryti joms būna sudėtinga tik tuomet, kai peri ir augina savo jauniklius. Tačiau dažniausiai jos gali laisvai judėti ir pabėgti nuo to, kas joms kelia pavojų, — kunigas iškratė iš kuprinės maisto likučius ant žemės. — O dabar išvesk analogiją tarp vandens telkinio, kuriame gyvena antys, ir mūsų planetos. Taigi, Fergiusai, dabar turėtum suprasti, kodėl mes, žmonės, esame kitokie. Mes neturime kitos planetos, į kurią galėtume išsinešdinti. Turime likti čia ir susidurti su pavojais akis į akį.

Fryras nusisuko nuo tvenkinio ir ėmė lėtai eiti.

— Aš tikiu gimimu iš Mergelės, tu tiki, kad Jėzų atgabeno astronautai, ir tai gerai, Fergiusai, man tai niekada nebuvo kliūtis, nes mes abu į *kažką* tikime. Tikime, kad gimė žmogus arba atvyko ateivis, kuris buvo *gėrio įsikūnijimas*. Tiesa?

Fergiusas dvejojo.

— Tam tikra prasme, taip.

Aplink žaižaravo šalnos kristalai, o Fergiusui atrodė, kad oras tiesiog knibždėte knibžda paukščių balsų. Paukščiai čiulbėjo taip intensyviai, kad galėjai pamanyti, jog jie skuba tai daryti, nes rytojaus gali nebebūti.

Fryras kurį laiką žingsniavo tylėdamas, paskui prabilo:

— Ką gi, jei gali *tam tikra prasme* pripažinti gėrio įsikūnijimą, tai galbūt galėtum, irgi *tam tikra prasme*, pripažinti ir blogio įsikūnijimo sąvoką?

— Aš apie tai kalbėjau atvykęs pas tave praeitą vasarą, — priminė Fergiusas.

— Žinau, bet juk tu esi mokslininkas.

— Ar tai mane kažkokiu būdu žemina?

— Aš taip nesakau, jokiu būdu, visiškai ne, netgi priešingai. Tu esi racionalus. Mokslininkai disponuoja dideliu žinių bagažu. O tai, ką pastaruoju metu girdžiu, reikalauja atsikratyti šiuo bagažu. Ar galėtum tai padaryti? Ar pajėgtum pakęsti tai, kas iš mokslo pozicijų atrodytų visiškai iracionalu, turiu omenyje mokslą, kaip mes jį suprantame šiandien?

— Jei man parūpinsi pakankamai didelę saugojimo kamerą žinių bagažui sutalpinti.

Fryras taktiškai nusišypsojo.

— Tačiau tu vis tiek neužmirši šio bagažo, galvosi apie jį, jausi poreikį viską modeliuoti, eksperimentuoti, norėsi matyti, kaip tai atrodo laboratorijoje. Ar pajėgtum tikrai išlaisvinti savo protą iš visų apribojimų?

— Religija klausia *kodėl*. Mokslas klausia *kaip*. Nemanau, kad tarp religijos ir mokslo yra tokia didelė spraga, Evanai. Nemanau, kad labai svarbu, kaip atvyko Jėzus, ar netgi tai, kas jis iš tikrųjų buvo. Esminis dalykas — ką jis darė ir ką paliko po savęs. O jis buvo įtakingas, turėjo charizmą. Jis turėjo galią, kuria žmonės tikėjo... dar ir dabar tebetiki.

— Ir veikė ta galia.

— Taip, ir toliau tebeveikia. Taigi ką tu girdi, Evanai? Papasakok.

Fryras paėjėjo keletą žingsnių ir sustojo.

— Pasaulyje plinta maldos. Tačiau blogose vietose. Blogos maldos.

— Kaip tai suprasti?

— Nieko konkretaus negalėčiau įvardyti, bet ir aš pats, ir daugelis kitų žmonių jaučiamės labai nesmagiai. Išniekinamos bažnyčios, sparčiai plinta paslaptingi ritualai. Būtent tai norėjau pasakyti.

— Aš juk sakiau: tūkstantmečių sandūra. Nieko keista, kad iš pakampių lenda visokio plauko keistuoliai.

Fryras papurtė galvą.

— Ne, tai kas kita. Pastebimas jų susitelkimas viename židinyje.

— Žinoma, tai dėl to, kad artėja naujas tūkstantmetis.

— Štai, tu ir vėl apeliuoji į savo žinias. Tu negali jų atsikratyti, tau reikalinga bet kokia dingstis, kad tik galėtum jaustis patenkintas.

— Gerai, tačiau leisk man tavęs kai ko paklausti. Tam čia ir atvykau.

— Taip ir maniau, tavo atsitiktinį pasirodymą lėmė giliau slypintis priežastingumo faktorius, — kunigas nusišypsojo. — Taigi klausk.

— Pavardė *Sarocinis*?

Fryras suraukė antakius.

— Ar teko ją girdėti?

— Emilis Sarocinis? Žinoma. O kas jos negirdėjo?

— Gal girdėjai ją pastaruoju metu?

— Jis miręs, Fergiusai. Mirė jau senokai, aš nepamenu, kada konkrečiai tai buvo, tik žinau, kad penktajame dešimtmetyje.

— Ar jis turėjo vaikų?

— Ne.

— Esi tikras?

— Taip. Visa laimė.

— Evanai, — Fergiusas nesiryžo klausti. — Ar yra galimybė, kad jis galėtų būti gyvas?

Fryras keistai pažiūrėjo į Fergiusą.

— Ne. Net jeigu ir taip, tai jam dabar būtų... — kunigas susimąstė. — Jam dabar būtų daugiau kaip šimtas metų, šimtas dešimt, o gal ir daugiau.

Fergiusas nutilo. Prisiminė pokalbį prie pietų stalo su Siuzana Karter ir jos žodžius: „Ponas Sarocinis primygtinai reikalavo lankytis tik pas jį..." Taipogi ir tai, kaip ji ūmai nutilo, tarytum būtų leptelėjusi ką nors tokio, ko nebūtų derėję sakyti.

Pastarąjį mėnesį po ano pokalbio Fergiusas stengėsi surasti Emilį Sarocinį. Jo tyrėjas patikrino telefonų abonentų knygas kone visose pasaulio šalyse. Jis peržiūrėjo ir metrikų knygas, ir rinkėjų sąrašus.

Paskutinis Emilis Sarocinis, o iš tiesų ir vienintelis žmogus Sarocinio pavarde, figūravusia oficialiuose dokumentuose, nusižudė Italijoje, Florencijoje, tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt septintais metais, likus vos vienai dienai iki karo nusikaltimų tribunolui pareiškiant jam kaltinimą įvykdžius virtinę nusikaltimų prieš žmogiškumą. Šis Emilis Sarocinis buvo nužudęs du tūkstančius Italijos žydų, kurie karo metais kreipėsi į Vatikaną pagalbos. Jis buvo asmeniškai sudaręs sandėrį su Hitleriu, o dėl pasyvios Vatikano laikysenos, net jeigu jis iš tikrųjų nepritarė tokiems veiksmams, vyko aštrios diskusijos.

— Ar teko girdėti tą istoriją? — ūmai paklausė Evanas. — Apie Sarocinio sudeginimą?

Fergiusas papurtė galvą.

— Atrodo, kad ne.

— Jis dvi valandas išbuvo karste, uždarytame krematoriumo krosnyje. Kai krosnį atidarė, ir numirėlis, ir karstas buvo visiškai sveiki, nebuvo apsvilęs nė vienas plaukelis.

— Buvau girdėjęs, kad įvyko kažkas nepaprasta, bet šios istorijos man neteko girdėti. O kas įvyko paskui?

— Vyrukai, dirbę krematoriume, ne juokais išsigando. Jie jau nebesiryžo jo deginti, todėl Sarocinis buvo palaidotas kape.

— Ar jie pervėrė durklu jo širdį? — paklausė Fergiusas.

Dvasininkas kreivai šyptelėjo.

— Tikriausiai būtų buvę ne pro šalį. Ne vienas buvo įsitikinęs, kad šis žmogus — paties velnio įsikūnijimas.

Jie paėjėjo keletą žingsnių toliau. Jų link amsėdamas skuodė jauniklis spanielis, paskui apsisuko ir nubėgo atgal. Fergiusas išgirdo šunelį šaukiančio švilpuko laibą garsą.

— Sarocinis buvo iliuzionistas, ar ne?

— Jis buvo daug kuo.

— Žmonės imlūs stebuklams. Ypač tuose kraštuose, kur stiprus religingumas, tiesa?

— Judanti Belimenos statula? Verkiančios mergelės? Krūtimi maitinantys budos? Ant sienų paslaptingai atsirandantys Madonos atvaizdai?

Fergiusas linktelėjo.

— Galimas dalykas, užgeso dujos. Jis juk buvo fokusininkas, o fokusininkams iškrėsti tokius pokštus neturėtų būti sudėtinga — jis galėjo apsimesti mirusiu, išgąsdinti keletą krematoriumo darbuotojų ir dar labiau išgarsinti savo jau ir taip pakankamai paslaptingą reputaciją. Juk išjungti dujų tiekimą daug paprasčiau nei dvi valandas kentėti keturių šimtų penkiasdešimties laipsnių pagal Celsijų karštį. Ir, laikui bėgant, sukurti šiuolaikinį mitą.

Po kurio laiko Fryras paklausė:

— Kodėl tu klausinėji apie tą Sarocinį? Kas tave domina?

— Nieko ypatinga, tik nuojauta.

— Nuojauta?

Jie tylėdami nuėjo dar keletą žingsnių į priekį. Tada Fergiusas tyliai tarė:

— Taip. Negalėčiau racionaliai paaiškinti kodėl, tačiau manau, kad Sarocinis gali būti gyvas.

40

— Siuzana, ką čia veikia šitas?..

Stovėdamas prieškambaryje vis dar su paltu ant pečių Džonas stebeilijo į vaikišką vežimėlį. Jis buvo naujutėlis, apvyniotas pakavimo medžiaga, besipuikuojąs dideliais „Mothercare" lipdukais.

Siuzana, vilkinti storą megztinį ir mūvinti apsmukusius džinsus, išėjo iš virtuvės miltuotomis rankomis.

— Labas, brangusis, — tarė ji prieidama prie vyro ir jį pabučiuodama. — Atsiprašau, kad mano rankos tokios — minkau tešlą blynams.

Klevų sirupu užpilti blynai buvo jos naujausias pomėgis.

— Tai dovana. Dailus, tiesa?

— Po velnių, iš kur jis?

— Mamos dovana. Spėju, kad jis nuo mamos ir tėčio, pristatė jį į namus popiet.

— Nuostabu, — sarkastiškai, nusirengdamas paltą, tarė Džonas. — Jie labai rūpestingi. O gal mes galėtume jį iškeisti į ką nors naudingesnio, pavyzdžiui, į kokį nors baldą?

Siuzana pažvelgė į vežimėlį, paskui vėl į Džoną, bet nieko neatsakė.

— Esu tikras, kad „Mothercare" paims jį atgal. Jei neklystu, tai, sprendžiant iš etikečių, jis kaip tik iš ten?

— Aš... aš manau.

— Ryt galėtum nuvežti jį atgal — laiko tu dabar turi. Ar man įdėti jį į tavo automobilį?

Siuzanos išvaizda išdavė, kad ji užsigavo.

— Nagi, Siuzana! — Džonas suėmė delnais jos veidą ir švelniai pabučiavo į kaktą. — Juk tu nenorėtum pasilikti šios nelemtos dovanos?

Netekusi žado ji žiūrėjo į vyrą ir negalėjo ištarti nė žodžio. Prieškambaryje stovintis vežimėlis atrodė taip natūraliai, sakytum jam ir derėjo čia būti. Dabar jų namams nieko netrūko.

— Siuzana, *alio*?

Tyla.

— Siuzana, mums *nereikia* vežimėlio. Tą pačią dieną, kai tik kūdikis gims, ponas Sarocinis paims jį iš mūsų, taip esame susitarę.

O vežimėlį jis ir pats gali nusipirkti, aš tuo neabejoju. Įdėsiu jį į tavo automobilį. Gerai?

— Gerai, — sušnabždėjo ji.

Džonui pasilenkus pakelti vežimėlio, ji staiga pajuto paniką, baimę, kad jis atima iš jos tai, kas priklauso *jai*, tai, ko jis neturi teisės atimti.

— Džonai, — buvo bepradedanti Siuzana, tačiau, jai nespėjus iš- tarti daugiau, vidurius pervėrė stiprus skausmas.

Ji susiėmė už pilvo, šiurpiai riktelėjo ir susirietė į kamuolį. Paskui vėl suriko, ir vėl, tada parpuolė ant kelių ir be paliovos šaukdama ėmė raitytis iš skausmo.

Džonas priklaupė šalia žmonos. Matydamas, kaip ji kankinasi, Džonas manė, kad jam plyš širdis. O šis priepuolis atrodė baisesnis už visus ankstesnius.

— Mano mieloji, brangioji, gal iškviesti greitąją?

Išsigandusi Siuzana pakėlė į jį akis, tačiau atrodė, kad ji negali sutelkti dėmesio. Ją ūmai apėmė konvulsijos, kūnas ėmė trūkčioti ir ji gailiai sudejavo. Paskui užsimerkė, o veidas buvo toks gailus, kad Džonas vos neapsiverkė.

— Brangioji mano, — kartojo jis. — Brangioji? Aš iškviesiu greitąją.

Siuzana išsitiesė ir miltuota ranka įsikibo jam į riešą.

— Nnnn. Nnnnnnnnn, — ji kvėpavo tankiai, trumpais įkvėpimais, o veidas buvo mirtinai išblyškęs. — Nnne. Man. Man jau gerai. Bus gerai.

— Mieloji, bet tau tikrai negerai.

Ji drebėjo. Ištiktas panikos Džonas pamanė, kad ji miršta. Senovėje moterys dažnai mirdavo gimdydamos arba dėl komplikacijų, tačiau juk ir šiais laikais visko pasitaiko. *O, Dieve, maldauju, neleisk, kad tai įvyktų. Tik ne Siuzana, maldauju...*

Vargu ar jis suprato, kad meldžiasi.

Tuo metu ji labai stipriai suspaudė Džono riešą.

— Prašau, nekviesk greitosios. Paskambink Van Rė.

Ji atsimerkė, ir Džonas pažvelgė tiesiai į baimės sklidinas akis dideliais išplėstais vyzdžiais.

— Velniop tą Van Rė, — atšovė jis. — Gerai? Velniop tą bjaurybę. Tai tęsiasi jau ištisus mėnesius, o jis vis tau kartoja, kad tai nieko rimta,

tik „mažytė“ cista. Tai štai, aš nenusiteikęs laukti ilgiau, aš nepasitikiu tuo vyruku. Tegul jo reputacija ir geriausia visatoje, bet tu neturi ilgiau kentėti. Aš kviečiu greitąją pagalbą.

— P... praeina... jau praeina.

— Ar tu tikra tuo?

Siuzana atkakliai linkčiojo.

— Jau gerai. Praeina, juk visada praeina. Prašau, aš nenoriu į ligoninę, *prašau*, Džonai.

Jos balse Džonas išgirdo kažką tokio, kas jį paveikė.

— Šią savaitę iš Barbadoso grįžo Harvis Adisonas, ir aš užregistravau tave vizitui pas jį ryt, po pietų. Mes apsilankysime pas jį. Nenoriu klausytis tavo argumentų. Jeigu jis pasakys, kad šis skausmas nepavojingas, tuomet viskas gerai ir mes daugiau nebediskutuosime šia tema, tačiau dabar noriu išgirsti kito specialisto nuomonę, ir tas specialistas yra jis.

Siuzana papurtė galvą

— O, ne, man jau gerai. Liko jau neilgai, trys mėnesiai, aš galiu pakentėti...

Tą akimirką jai ir vėl suskaudo pilvą, Siuzana atlošė galvą ir iš skausmo garsiai suriko. Akis aptraukė migla, tada vėl ištiko priepuolis, tik šįsyk iš vidaus pjaustė jau ne vienas, o du, ne, keturi peiliai, daugiau nebepajėgė suskaičiuoti; ji išvydo Džono veidą, užuodė iš jo burnos sklindantį svylančios gumos dvoką, paskui vėl pajuto skausmą, jis vėl stiprėjo, tarsi viduje būtų liepsnojęs žaizdras, nuo kurio lydėsi viduriai.

Siuzana sušuko taip garsiai, nelyg gerklėje būtų kažkas nutrūkę.

Ji gulėjo kamuojama stipraus šleikštulio, nesuprasdama kur yra, todėl išsigando, kad gali būti ligoninėje. Tačiau tai buvo ne ligoninė, ji gulėjo ant sofos, svetainėje, ir girdėjo telefonu kalbančio Džono balsą.

— Aš labai dėkingas, Harvi, — kalbėjo jis. — Dar prieš Kalėdas paskambinau tavo mergaitei ir užregistravau — paprasčiausiai norėdamas pasitikslinti. Jau žinai? Puiku. Labai malonu iš tavęs girdėti, o jie vis stiprėja. Ji neleido skambinti į greitosios pagalbos skyrių. Kaip tavo atostogos? Tai gerai. O Karolina? Gerai. Puiku, rytoj, keturios trisdešimt, tavo klinikoje. Atvešiu pats.

*

Harvio Adisono klinika buvo rekonstruotame atskirame, karaliaus Edvardo laikais statytame pastate, šalia Hampstedo Didžiosios gatvės.

Ginekologas įsuko į įvažiavimą, paskui kieme, jo pavarde pažymėtoje vietoje, pastatė savo juodą „Porsche Carrera“, įsigytą už programos „Šeimos gydytojas“, parduodamos Džono Karterio kompaktiniuose diskuose arba transliuojamos internetu, honorarą. Žvilgtelėjęs į veidrodėlį pasitaisė plaukus ir išlipo. Paskui spustelėjo mygtuką raktų žiede, ir automobilis, patikindamas, kad signalizacija įjungta, pyptelėjo bei sumirksėjo šviesomis savo šeimininkui.

Nors oras, kaip sausio mėnesį, buvo pakankamai šiltas, Harvis, įpratęs prie kaitrios Karibų saulės, su kuria labai nenoriai išsiskyrė, jautėsi it būtų atsidūręs šiaurėje. Tačiau šiandien jo nuotaika buvo gera: paros ritmo sutrikimas, kamavęs nuo pat šeštadienio, kai sugrįžo iš Barbadoso, buvo praėjęs be pėdsakų, todėl jis jautėsi žvalus ir energingas.

Be to, su rytine spauda jį pasiekė nepaprastai geros žinios. Tai buvo laiškas iš BBC. Jo reitingas kilo ir dabar siekė 3,8 milijono, palyginti su 3,2 milijono prieš keturis mėnesius. Dienos metu transliuojamai televizijos laidai tai buvo puikus pasiekimas — velniai rautų, „X failai“, rodomi per BBC2 pačiu patogiausiu laiku, sutraukdavo 6,3 milijono žiūrovų.

Lydimas pirmų artėjančios liūties lašų Harvis skubiai nužingsniavo per kiemą, vėjui kilnojant kašmyro palto skvernus ir šiaušiant tvarkingai sušukuotus plaukus, paskui, kad nereikėtų eiti per laukiamąjį, pro šoninį įėjimą nėrė į vidų. Trumpam stabtelėjo priešais stiklą, norėdamas dirstelėti į savo atvaizdą, — įdegis atrodė toks pat stiprus kaip ir prieš kelias dienas, — po to, patekęs į savo apartamentus, geidulingu žydrų akių žvilgsniu pervėrė klinikos registratorę ir slaugę Sarą. Ji atsakė tuo pačiu, įsmeigdama į jį savo rudas akis. Tarp jų radosi glaudus nematomas abipusis ryšys, kuriuo jie vienas kitam pasiuntė šypsenas.

Vieną gražią dieną mudu, tu ir aš... — galvojo gydytojas.

Kokie mano šansai, jei tu turi žavingą žmoną ir tris dailius vaikus, kuriuos dievini? Šiaip ar taip, net jeigu tu ir labai žavus, ir baisiai mėgsti flirtuoti, nejaugi norėčiau, kad tai įvyktų? — mąstė ji. Ir tuo-

jau pat išgirdo atsakymą, kurio, tiesą sakant, nenorėjo girdėti, kurį kruopščiai slėpė savo pasąmonės seife: *Taip, taip, noriu, ir kas žino, galbūt vieną dieną?..* Tačiau ne dabar. Jo darbotvarkė buvo užimta. Ir rytoj taip pat.

— Labas rytas, — pasisveikino ji.

— Labas, gražuole. Ką sako knygos?

Ji atsuko registracijos žurnalą, kad jis galėtų perskaityti. Harvis Adisonas pažvelgė į datą — antradienis, sausio vienuolikta — ir permetė akimis įrašus.

— Ketvirtą trisdešimt, Siuzana Karter, Džono Karterio žmona.

— Taip, aš žinau.

— Pasirūpink ja, kai atvyks: pavaišink arbata ar dar kuo nors, jeigu atsilikčiau nuo grafiko.

— Be abejo.

Mergina jį informavo apie paskutines naujienas, priminė apie pacientę, kuri šiąnakt turėtų gimdyti. Papasakojo, kad skambino iš BBC, norėtų susitikti ir aptarti naują savo pasiūlymą dėl laidų ciklo. Galiausiai, žvilgtelėjusi į jį keistoku žvilgsniu, pridūrė:

— Jūsų laukia vienas vyras — ponas Kiundzas.

Gydytojas suraukė antakius.

— Kas jis toks?

— Neįsivaizduoju. Pamaniau, kad jį žinote. Man pasirodė, kad jis pažįsta jus. Jam paaiškinau, kad neužsiregistravusių iš anksto nepriimate, tačiau jis nesileido į kalbas ir tvirtino, jog jam būtina su jumis susitikti.

— Gal žurnalistas?

— Nemanau.

— Tai kas jis? Gal ne tas iškrypėlis, atsiuntęs laišką su pageidavimu nupirkti iš mūsų visas panaudotas chirurgines pirštines?

Sara šypsodamasi papurtė galvą.

— Jis patikino, kad susitikimo svarbą suprasite, kai jį priimsite.

Harvis pritilo ir pabaksnojo sau į galvą.

— Psichinis?

Ji patraukė pečiais, o tai reiškė: „Žinau tiek pat, kiek ir jūs."

Staiga jis pasijuto nepatogiai. Kas tas Kiundzas? Privatus detektyvas? Koks nors veikėjas iš Medicinos paslaugų audito tarnybos? Jis pakabino savo paltą.

— Geriau atvesk man Salę Havort. Ar ji nesakė, kada prasidėjo kraujavimas?

— Pastebėjo šį rytą, kai atsibudo.

Ginekologas atidarė savo kabineto duris.

— Ar priimsite tą poną Kiundzą? — pasiteiravo ji. — Ar man jį išprašyti?

Jis akimirką galvojo, spėliodamas, kas toks šis vyras galėtų būti, paskui prisiminė, kad jo sąžinę slegia ne vienas poelgis.

— Duosiu jam dvi minutes. Tačiau ne dabar. Pirmiausia — konsultacijos. Ar dar kas nors laukia?

— Ne, pirmoji pacientė vėluoja.

Po penkių minučių Harvis Adisonas, sėdintis prie savo dailaus senovinio stalo, stebėjo, kaip į vidų įeina ir duris uždaro aukštas, tvirto sudėjimo vyras rimtu veidu. Žmogus vilkėjo neperšlampamą apsiaustą, o po šiuo matėsi šviesus kostiumas, marškiniai aukšta atverčiama apykakle, avėjo brangius, gal net per daug puošnius juodus batus, ant peties jam kabojo odinis krepšys. Jis neatrodė panašus nei į žurnalistą, nei į privatų detektyvą. Harvis Adisonas nebūtų galėjęs pasakyti, ką šis žmogus priminė — buvo augalotas tarytum amerikietiškojo futbolo žaidėjas, bet vis dėlto atrodė ne tiek sportiškai, kiek grėsmingai.

— Kuo jums, pone Kiundzai, galėčiau padėti?

Kiundzas atsisėdo priešais įspūdingai atrodantį stalą ir nuleido ant grindų savo krepšį. Netardamas nė žodžio pažiūrėjo į ginekologą, o paskui savo tobulai angliška tartimi, bet sudėtinga gramatine sakinių sandara, prabilo:

— Pone Adisonai, ar jūs — žmogus, gerai susipažinęs su Tomo Kempiečio, mirusio tūkstantis keturi šimtai septyniasdešimt pirmaisiais, raštais?

Harvis Adisonas šio autoriaus nežinojo ir Kiundzui taip pasakė; nusprendė, kad šis vyrukas yra psichiškai nesveikas, tačiau vis tiek jo prisibijojo. Buvo matyti, kad jis labai pasitiki savimi, o prie pasitikėjimo pridėjus jo sudėjimą, priešais save galėjai išvysti bauginantį, nenuspėjamą fanatiką.

Kiundzas į tai atsakė:

— Tomas Kempietis yra pasakęs: „Saugiau yra paklusti nei valdyti.“

Tai buvo ir Vienuoliktoji tiesa, bet Kiundzas nusprendė, kad Harviui Adisonui nebūtina tai žinoti.

Adisonas visiškai nenutuokė, iš kur šis vyras atvykęs, ir dabar jau gailėjosi jį įsileidęs. Netrukus Kiundzas privertė jį pasijusti dar nepatogiau.

— Pone Adisonai, mano turimomis žiniomis, jūs esate labai užsiėmęs žmogus. Jeigu sutiksite padaryti tai, ko jūsų paprašysiu, manęs daugiau niekada nebepamatysite, jūs niekada daugiau manęs nebeišgirsite, aš visam laikui išnyksiu iš jūsų akių. Tačiau jeigu jūs nenusiteikęs sutikti, aš sugriausiu jums gyvenimą. Ar mes gerai supratome vienas kitą?

Adisonas svarstė, ar šis žmogus ginkluotas, ar duoti vidaus telefonu ženklą sekretorei, kad ši iškviestų policiją, ar pačiam skambinti į policiją.

— Ne, — atsakė gydytojas, stengdamasis išlikti ramus. — Man atrodo, kad jūsų visiškai nesupratau.

Kiundzas atitraukė vieną savo krepšio užtrauktuką, išėmė iš jo voką, iš šio ištraukė keletą didelių nuotraukų ir išdėliojo jas eile ant ginekologo stalo. Tai buvo nuotraukos tos pačios moters ir tų pačių vaikų, kurie šypsojosi iš sidabriniuose rėmeliuose įrėmintų fotografijų, sustatytų priešais gydytoją, tačiau kad Harviui Adisonui nekiltų sunkumų juos identifikuojant, Kiundzas neskubėdamas, aiškiai tardamas, juos visus įvardijo.

— Tai jūsų žmona Džulija, o štai čia — jūsų sūnus Adamas. Ši mergaitė yra jūsų vyresnioji dukra Džesika, o toji mergaitė, sėdinti ant dviračio, yra jūsų jaunesnioji dukra Lusė.

Ginekologas tylėdamas ir susierzinęs žiūrėjo į nuotraukas. Ir žmona, ir vaikai buvo įdegę saulėje, vadinasi, fotografuota pastarosiomis dienomis. Pyktis trumpam laikui įveikė šiam žmogui jaučiamą baimę. Tik pagrasink mano šeimai, mąstė jis, ir tu, pone Kiundzai, lavonas.

Kiundzas pakėlė Harvio Adisono sūnaus nuotrauką.

— Adamas, — tarė jis. — Sekmadienį šventė savo penktąjį gimtadienį, ir ta proga pas jus, Žiurlių parko gatvėje, keturioliktajame name, viešėjo lėlių teatro aktorius. Po šventės Adamas pasijuto blogai, ir jūs jam paaiškinote, kad jis pasielgė kvailai tiek daug valgydamas. Jis alergiškas žemės riešutams. Jį pražudytų vos vienas riešutas, tiesa?

Harviui Adisonui nesuspėjus nė prasižioti, Kiundzas kalbėjo toliau:

— Jūsų septynmetė dukra Džesika praeitą naktį neleido išsimiegoti, nes buvo išsigandusi audros. Paryčiui, pusę ketvirtos, ji atėjo į lovą pas jus ir jūsų žmoną. Jūs jai sekėte pasaką apie avį vardu Borisas.

Gerai, mąstė Kiundzas, uosdamas nuo šio vyro pamažu sklindančią baimę, o tai jam visuomet patiko. Jis užuodė ir pyktį, bet, palyginti su baime, tai buvo niekis.

— Ką, po velnių, visa tai reiškia, pone Kiundzai? Šnipinėjate mane ir mano šeimą. Kas tai per žaidimai?

Kiundzas nekreipė dėmesio į klausimus.

— Pone Adisonai, savo darbe jūs vadovaujatės garbės kodeksu, Hipokrato priesaika, reikalaujančia garantuoti pacientams jų konfidencialumą. Jūs nepasakojate apie savo pacientus, bet aš noriu jūsų paprašyti šįsyk pažeisti šį konfidencialumą. Ji dar nėra jūsų pacientė, o taps ja tik šios dienos pavakare, taigi norėčiau pasikalbėti kaip tik apie ją.

Harviui Adisonui šio žmogaus kalbėjimo maniera pasirodė labai vingri, todėl buvo sunku sekti mintį.

— Kas ji?

— Tai Siuzana Karter. Labai svarbu, kad jūs, prieš priimdamas ją, suprastumėte situaciją.

Adisono balsas tapo šiurkštus, nedaug trūko, kad jis imtų šaukti.

— O, nejaugi?

— Siuzana Karter nėščia, bet Džonas Karteris nėra tėvas. Ji atlieka surogatinės motinos vaidmenį mainais į stambią pinigų sumą, ir aš įsivaizduoju, kad jūs to nežinote.

— Aš jumis netikiu.

— Jos kiaušidėje yra cista, kuri kartkartėmis persikreipia ir sukelia skausmą. Jeigu ji būtų paprasta pacientė, o aplinkybės — įprastos, ponas Van Rė būtų ją operavęs ir cistą pašalinęs.

Harviui Adisonui susitvardyti padėjo netikėta informacija.

— Ką jūs turėjote omenyje sakydamas „paprasta pacientė“? Ir kas per nesąmonės apie surogatinę motiną?

— Pone Adisonai, jums belieka pasitikėti mano žodžiu. Taigi Siuzana Karter yra net labai išskirtinė motina. Kaip jums žinoma, tokia

operacija susijusi su aborto rizika. Ponas Van Rė negali prisiimti šios rizikos.

— Aš negaliu reikšti nuomonės apie savo pacientę, nes jos dar nesu matęs, pone Kiundzai, bet operacijos, kurių metu iš nėščios moters kiaušidės pašalinama cista, atliekamos ganėtinai dažnai, o pavojus vaisiui yra minimalus.

— Esu informuotas, kad šiuo atveju ne tik kiltų savaiminio aborto pavojus. Besivystančioms kūdikio smegenims labai didelį pavojų sukeltų anestetikai.

— Nepaisant mano pagarbos, pone Kiundzai, ši informacija, kurios šaltinis man nėra žinomas, yra absurdiška.

— Aš atvykau čia ne ginčytis su jumis. Ne tai man buvo nurodyta. Noriu priminti jums Tomo Kempiečio žodžius: „Saugiau yra paklusti nei valdyti."

— Pone Kiundzai, aš iškviesiu policiją.

Kiundzas šyptelėjo.

— Pone Adisonai, aš tikrai nemanau, kad toks pasirinkimas galėtų būti geriausias. Jums teks skambinti gerokai svarbesniais reikalais. Jums reikia paskambinti į mokyklą, kurioje mokosi Adamas. Prisimenate — jūsų žmona įdėjo Adamui priešpiečių pakuotę? Su tais priešpiečiais įvyko kažkoks baisus apsirikimas. Kažkokiu būdu, pone Adisonai, jūsų sūnelio Adamo, alergiško žemės riešutams, nuo kurių jis gali mirti per kelias minutes, kuprinėje, priešpiečių pakuotėje, atsirado sumuštiniai, sutepti žemės riešutu sviestu.

Harvis Adisonas mintyse išvydo savo sūnų, baltaplaukį, nuolat plačiai besišypsantį berniuką, kurio aistra — nešti į namus visokius vabzdžius. Adamą, kurį atsisveikindamas pabučiavo ne daugiau kaip prieš valandą. Gydytojas stebeilijo į priešais save sėdintį vyrą ir norėjo jam smogti. Jis šlykštėjosi šiuo žmogumi, dabar ardančiu tvirtą it betonas jo emocinės užtvankos statinį.

Kiundzas stebėjo, kaip gniaužiasi Harvio Adisono kumščiai ir bąla krumpliai. Jis kiaurai permatė ginekologo mintis: gydytojas svarstė, ar verta plikomis rankomis pulti savo lankytoją, tačiau prisibijojo. Jis svarstė pernelyg ilgai, spontaniškumo momentas praėjo, pyktis virto nerimu dėl savo vaiko.

O Kiundzas jau galėjo net įkvėpti šio vyro baimės, — ji buvo labai sustiprėjusi, atrodė, jos prisotintas net oras, — tiesa, šiam kvapui buvo toli iki Siuzanos Karter kvapų, bet ir jis savotiškai žavėjo.

Harvis Adisonas siekė telefono ragelio, bet Kiundzas pirmiau ištiesė ranką.

— Pone Adisonai, jūs turite marias laiko. Adamas šiuo metu pamokoje, atlieka geografijos užduotį apie Serengetį. Beje, ar jūs buvote Serengetyje?

— Veniop tą Serengetį.

— Ne, pone Adisonai, jums derėtų žinoti apie Serengetį. Galbūt Adamas šįvakar grįš iš mokyklos ir užduos jums klausimą. Ten verta apsilankyti, galiu garantuoti. Ten daug vabzdžių rūšių, kurios Adamą sudomintų. Tačiau jums reikėtų pasirinkti tinkamą metų laiką. Šuoliuojančios antilopės ir jų kasmetinė migracija — tai dėmesio verti vaizdai, pone Adisonai. Bet jūs teisus, mums nedera nukrypti nuo temos. Šiuo metu svarbiausia Adamas: po šios pamokos bus kūno kultūra. Paskui jis nusipraus po dušu ir tik tada atidarys pakuotę su savo priešpiečiais. Tai bus be penkiolikos pirmą. Išgelbėti jo gyvybei jūs turite dar tris su puse valandos, pone Adisonai, ir aš jums siūlau labai paprastą sandėrį. Jūs išgelbėjate gyvybę Siuzanos Karter kūdikiui, o aš padėsiu jums išgelbėti jūsų sūnaus Adamo gyvybę.

Tapo tylu, ir Kiundzas visa savo esybe gėrė kvapą, maudėsi jame, jausdamas, kaip jį užplūsta energija, o visuomet, kai tai nutikdavo, jo mintys krypdavo į poną Sarocinį. Ponui Sarociniui jis jautė didelį, tiesiog nepaprastą dėkingumą.

— Ir ką turėčiau, anot jūsų, padaryti, kad išgelbėčiau Siuzanos Karter kūdikį?

— Nieko, pone Adisonai, — Kiundzas šypsojosi. — Tai ir yra visų nuostabiausia. Labai paprasta. Jums nereikia *nieko* daryti. Atliekate ultragarsinį tyrimą, paaiškinate ponui ir poniai Karteriams, kad cista nedidelė, mažytė, o skausmas gali atrodyti baisus tą akimirką, kai ištinka, tačiau tai nieko rimta, nė kiek ne pavojingiau už vabzdžio įgėlimą. Tai ir viskas, ką jums reikia padaryti, viskas labai paprasta.

— O jeigu tyrimas mane nuvils? Nejaugi tikitės, kad tylėsiu ir gyvensiu neramia sąžine?

Kiundzas tuo tarpu išėmė iš savo odinio krepšio nešiojamąjį vaizdo leistuvą, jį įjungė, įdėjo juostą ir atsuko ekraną į Adisoną.

Kai juosta stabilizavosi, ekrane pasirodė trečią dešimtį bebaigianti moteris, gulinti ant kušetės šiame kabinete. Prie jos stovintis iki pusės nuogas vyras buvo nuleidęs galvą jai tarp kojų. Ekrano kamputyje buvo matyti data: sausio devinta, antradienis.

Kiundzas leido juostai suktis toliau, kas kelias sekundes vis žvilgtelėdamas į ginekologą, kuris it suakmenėjęs spoksojo į ekraną.

Galiausiai vyras pakeitė savo padėtį, ketindamas užsiropšti ant moters — dabar vaizdo kamera buvo nukreipta tiesiai į jį, stovintį profiliu, iš kurio buvo akivaizdžiai matyti, kad tai niekas kitas kaip tik Harvis Adisonas.

— Ši ponia yra jūsų pacientė Šarlotė Harper. Jos vyras — kardiologas Kyrenas Harperis. Be to, judu esate labai seni draugai, jo vestuvėse jūs buvote vyriausiuoju pabroliu. Aš nesu tos nuomonės, kad jūs labai paisytumėte savo sąžinės, pone Adisonai.

Svečias išjungė įrenginį ir laukė. Praėjo kelios akimirkos, ir tik tada Harvis Adisonas pakėlė akis nuo tuščio ekrano ir tarytum sužeistas žvėris pažvelgė į Kiundzą.

— Aš turiu perduoti jums daugiau instrukcijų, pone Adisonai. Jeigu šiandien popiet galutinai nenuraminsite pono ir ponios Karterių, likusių jūsų šeimos narių laukia rimtos pasekmės, nuo kurių aš negalėsiu jų apsaugoti. Jūsų dukra, Lusė, labai daili mergaitė, bus taip subjaurota rūgšties, kad jos nebeatpažinsite; kita jūsų dukra, Džesika, neteks abiejų akių, o jūsų žmoną Karoliną suparalyžiuos nuo kaklo iki kojų.

Vaizdo leistuvą kartu su fotografijomis Kiundzas įdėjo atgal į krepšį ir atsistojo.

— Noriu, kad jūs dar kartą apmąstytumėte Tomo Kempiečio žodžius. Dabar man nerūpi išgirsti jūsų atsakymą. Mes sužinosime jį šiandien, pusę penktos.

Paskui, kai jau buvo nuėjęs iki kabineto durų, Kiundzas atsigręžė ir pridūrė:

— Nepamirškite paskambinti į mokyklą. Linkiu jums puikios dienos.

41

Džonas parvyko namo nuvežti Siuzanos pas Harvį Adisoną vėluodamas. Jautėsi šlykščiai. Popietė irgi buvo šlykšti, sausis pačiame blogume, ketvirta valanda popiet, tačiau jau beveik sutemę, į brezentinį automobilio stogą be perstogės barbeno lietus, o gatvėje telkšančių balų vanduo tiško tiesiai ant priekinio stiklo, nelyginant jūros bangos į molą.

Automobilių spūstyje iriantis per Londoną, Siuzana sėdėjo greta jo, ant kelių laikydama atverstą gatvių atlasą ir netardama nė žodžio, tikėdamasi, kad tai leis jam susikoncentruoti ir nurimti.

Žmonos tylėjimas Džoną erzino, o dar labiau erzino jos įjungta radijo stotis ir šios transliuojama klasikinė muzika. Jį tai slėgė, o smuiko garsai priminė varstomų aprūdijusių dvivėrių durų garsą. Jis perjungė į „Virgin" stotį ir, išgirdęs technoroką, pagarsino. Žvilgtelėjo į Siuzaną. Jeigu ji pareikš, kad Bumpsiui patiko klasika, jis užvoš jai per galvą. Tačiau ji nepratarė nė žodžio.

Keletą minučių Džonas vairavo tylėdamas, o paskui prabilo:

— Ar grąžinai vežimėlį į „Mothercare"?

Siuzana nieko neatsakė.

Radijo stotis transliavo reklamą. Džonas pritildė garsą.

— Ar grąžinai vežimėlį? — pakartojo jis, stipriai spausdamas akceleratoriaus pedalą. — Atidžiai stebėk, kur reikės sukti, nes visada pravažiuoju. Artūro gatvė, iškart už Veino aikštės.

— Veino aikštė, — pakartojo ji, įbedusi žvilgsnį į atlasą, paskui pakėlė galvą ir ėmė stebeilyti į gatvių pavadinimus kairėje gatvės pusėje. — Nuvešiu rytoj — visą dieną pliaupė lietus, kaip ir dabar.

— Ar jiems paskambinai?

— Kam?

— Į „Mothercare".

— Štai, kita gatvė į kairę, pristabdyk, pravažiuosi. Lėtink! — tarė ji.

Pravažiavo pro šalį.

Laikydamas ultragarso skenerį ant Siuzanos pilvo, Harvis Adisonas negalėjo patikėti tuo, ką mato. Objektas ekrane, kuris, ačiū Dievui,

buvo pakreiptas kampu, į šoną nuo Siuzanos ir Džono Karterių, dydžiu prilygo greipfrutui.

Tai galėjo būti dermoidinė cista, gerybinė teratoma, tai yra pusiau kieta masė, kurią sudaro oda, plaukai, dantys ir plaučiai, arba sudėtinis piktybinis kiaušidžių vėžys. Tiksliai nustatyti galima tik atlikus biopsiją, vadinasi, reikalinga operacija. Tačiau operuoti Siuzanos Karter negalima.

Dabar gydytojas suprato, kodėl ją ištinka tokie stiprūs skausmo priepuoliai. Cista sukasi aplink, paskui atsisuka atgal. Skausmą sukelia sukamieji judesiai. Nors jis ir atrodo nepakeliamas, savaime nėra pavojingas. Būtų pavojinga, jeigu cista susisuktų, taip užstrigtų ir užspaustų ją maitinančias kraujagysles. Tokiu atveju prasidėtų išeminė nekrozė ir cista gangrenuotų. Harvis Adisonas nustatė įrenginio parametrus taip, kad vaizdas būtų labai miglotas.

Džonas priėjo arčiau ir pažiūrėjo į ekraną.

— Ir kas gi matosi? — pasidomėjo jis.

Ginekologas žinojo, kad Džonas neturėtų suprasti, ką jis mato.

— Nieko, — atsakė jis gerokai garsiau nei įprastai, pasistengdamas dėl Kiundzo nematomo mikrofono. — Ji per maža, kad būtų galima įžiūrėti. Tai tikriausiai tik smulki cista. Stebėtina, kokios skausmingos jos kartais būna.

Gydytojas išjungė ultragarso aparatą ir atsainiai paragino Siuzaną apsirengti palaidinę; jam iš galvos neišėjo mintis apie tai, kas jos laukia.

Jeigu tai piktybinis navikas, tuomet, jo nepašalinus, ji gali mirti. Jis gali pradėti gangrenuoti, o požymių, kad taip gali nutikti, buvo. Tokiu atveju įvyktų persileidimas, o ji pati, jeigu jos nehospitalizuotų, mirtų nuo cheminio peritonito. Galbūt cista gerybinė. Pastaruoju atveju ji liktų tokia, kokia yra dabar, ir toliau suktųsi, sukeldama Siuzanai nepaliaujamą maudimą, kartkartėmis pereinantį į aštrų, pragarišką skausmą.

Šiandien sausio vienuolikta. Kūdikis turėtų gimti balandžio dvidešimt šeštą. Jeigu ji galėtų pakęsti skausmą dar porą mėnesių, tai galbūt jis įrodytų tam bepročiui Kiundzui, kad šiuo atveju būtina atlikti Cezario pjūvį. Tuomet būtų aštuntas nėštumo mėnuo, vadinasi, iki

gimdymo būtų likęs mėnuo ir kūdikis turėtų neblogus šansus išgyventi. O vis dėlto — du mėnesiai skausmų? Leisti jai toliau kankintis būtų nežmoniška.

Jis trūks plyš norėjo kažkokiu būdu išgirsti iš Džono ir Siuzanos lūpų tiesą apie šį kūdikį. Ar ji iš tiesų nešiojo surogatinį kūdikį? Tai atrodė neįtikima, bet šiuo metu klausinėti nedrįso. Ketino netrukus to pasiteirauti paties Džono, kai jie liks akis į akį.

Jam taip pat rūpėjo Mailzo Van Rė pozicija. Neįmanomas dalykas, kad jis būtų suklydęs ir nesugebėjęs nustatyti diagnozės. Gal Kiundzas darė spaudimą ir jam?

Harvis Adisonas buvo smarkiai pasipiktinęs. Juk tai nusikaltimas. Medicininis išsilavinimas ir patirtis jam kuždėjo, kad tiesa apie šią cistą anksčiau ar vėliau paaiškės. Jo akys ūmai nukrypo į lubas. Visą pietų pertrauką jis praleido ieškodamas paslėptos vaizdo kameros ir mikrofono, deja, nieko nerado.

Jis jautėsi mirtinai išsigandęs.

Adamo priešpiečių dėžutėje tikrai buvo žemės riešutų sviestu suteptas sumuštinis. Karolina negalėjo patikėti, kai jis paskambinęs telefonu papasakojo, kad Adamo priešpiečių pakuotėje buvo sumuštinis su žemės riešutų sviestu. Ji teigė, kad šis sumuštinis negalėjo patekti į jo kuprinę iš namų, nes namie ji nelaikė nei žemės riešutų sviesto, nei jokio kito produkto, pagaminto iš žemės riešuto, ir viską skurpulingai tikrindavo.

Harviui Adisonui būtinai reikėjo pasikalbėti su Van Rė, bet negalėjo to padaryti iš savo kabineto, jokiu būdu, jeigu jis yra stebimas, jeigu klausomasi jo pokalbių. O ką, jeigu lygiai taip pat sekamas ir Van Rė?

Vėl įsitaisęs prie savo stalo, jis raminamai nusišypsojo Siuzanai su Džonu ir dėl to pasijuto ne tik nepatogiai, bet ir nusikaltęs. Paskui jiems pareiškė, kad jaudintis nėra dėl ko, nes tai tik mažytė cista, kaip tik tokia, kokią buvo diagnozavęs Mailzas Van Rė. Geriausia išeitis buvo paprasčiausiai gyventi su ja, o paūmėjus skausmui išgerti anestetikų, trumpai tariant, būti drąsiai mergaitei.

Lydėdamas juos pro duris, ginekologas neapkentė savęs. Tačiau viskas turėtų būti gerai: pasitaikius pirmai progai, jis pasakysiąs jiems visą tiesą. Po darbo iškart sugrįš namo, surinks Karoliną ir vaikus ir

nuveš juos į artimiausią policijos nuovadą, o apie šį reikalą pranešiąs atitinkamoms valdžios institucijoms.

Jis greitai apžiūrėjo visas kitas pacientes, o paskui, dešimt minučių po šeštos, stvėrė paltą — jo sekretorė jau buvo išvykusi — ir išskubėjo į kiemą.

Jo poršė, juoda it naktis, stovinti lietaus čaižomoje automobilių aikštelėje, pyptelėjo ir sumirksėjo šviesomis šeimininkui, kai šis spustelėjo atrakinimo mygtuką. Priėjęs prie automobilio, gydytojas atidarė vairuotojo dureles, viduje įsijungė salono apšvietimo lemputė. Tą akimirką jis išvydo ant priekinės keleivio sėdynės ramiai sėdintį žmogų.

Ginekologas krūptelėjo.

— Labą vakarą, pone Adisonai, — prabilo Kiundzas. — Ar diena praėjo puikiai?

Išsigandęs Harvis Adisonas liko stovėti it įbestas. Instinktas liepė bėgti, bet iš to nebūtų buvę nieko gero: šis žmogus, Kiundzas, žinojo, kur jis gyvena. Jis nebūtų niekur pabėgęs, todėl liko vienintelė išeitis — kalbėtis.

Įsėdo į poršė ir uždarė dureles. Staiga pajuto viduje tvyrančią visišką tylą. Iš galvos jam niekaip neišėjo mintis: *Kaip, po velnių, šis žmogus čia įsibrovė?* Juk jis sėdėjo jo automobilyje, esant įjungtai signalizacijai, o jutikliai salone fiksuodavo net menkiausią krustelėjimą.

O, Dieve, kas per pamišėlis yra šis vyras?

— Jūs gerai elgėtės, pone Adisonai, ir aš jumis patenkintas, — tarė Kiundzas. — Aš informuosiu poną Sarocinį, ir jis taip pat bus patenkintas jumis. Man tik neramu dėl vienintelio dalyko, kurį jums paaiškinsiu pakeliui... O dabar, prašau, važiuokite.

Ginekologas ėmė svarstyti visas įmanomas galimybes. Jis stengėsi galvoti kiek tik įmanoma blaiviau, tačiau baimė painiojo mintis.

— K-kur?

— Aš nurodysiu. Ponas Sarocinis mane išmokė navigacijos subtilybių.

— Ponas Sarocinis? Kas jis?

— Sukite kairėn. Geras automobilis. Aš irgi vairuoju vokišką, mersedesą, kuris man labai patinka. Suprantate, jis sportinis; aš manau, kad garso sistema mano automobilyje yra sudėtingesnė. Jūsų garsiakalbiai labai maži. Galėčiau rekomenduoti jums tokius, kurie

užtikrintų aukštesnę garso kokybę. Matau, jūsų radijo imtuvas nustatytas klasikinę muziką transliuojančios radijo stoties dažniu. O jūsų garsiakalbiai labiau tinka roko muzikai.

— Man iš tikrųjų būtinai reikia namo, pone Kiundzai. Manęs laukia pacientė, kuriai artimiausiomis valandomis teks gimdyti, o aš prieš tai norėčiau pavakarieniauti.

— Ji laiminga moteris, kad turi tokį stropų ginekologą, pone Adisonai. O dabar... už šviesoforo važiuokite tiesiai... dabar apie reikalą, pone Adisonai: per pietų pertrauką jūs niekur neišėjote. Jūs naršėte po kabinetą. Norėjote rasti mikrofoną? Kamerą? O ką būtumėte daręs, jei būtumėte radęs tai, ko ieškojote?

Jo žodžiai nuskambėjo grasinančiu tonu, kuris Harvį Adisoną dar labiau išgąsdino.

— Man buvo smalsu, kaip jūs tiek daug apie mane sužinojote, iš kur gavote nuotraukas.

— Smalsumas — nešvarus dalykas. Tai yra viena iš Tiesų, pone Adisonai.

— Atleiskite, nesupratau.

— Ties šiuo šviesoforu, prašau, sukite į dešinę. Šie jūsų veiksmai — kameros, mikrofono ieškojimas — man kelia susirūpinimą. Pasitikėkite manimi absoliučiai, pone Adisonai.

Harvio Adisono galvoje kirbėjo beprotiška mintis. Jis svarstė galimybę padidinti greitį, priversti automobilį slysti ir trenktis keleivio puse į gatvės žibinto stulpą.

— Ar jūs, pone Adisonai, suprantate, koks yra reikšmingas apsivalymas?

— Dirbdamas savo darbą labai gerai suprantu, kokią svarbią reikšmę turi sterilumas, švara.

— Pone Adisonai, neleiskite, kad jūsų galvoje įsišaknytų mintis mane nužudyti. Jei sudaužysite šį automobilį, grįžęs namo sužinosite, kad jūsų žmoną Džuliją ir visus tris jūsų vaikus, Adamą, Džesiką ir Lusę, ištiko kaip tik tokia kančia, apie kokią jums buvau pasakojęs. Už artimiausio šviesoforo — tiesiai. Iš apsivalymo kyla absoliutus pasitikėjimas.

Su kiekviena mylia vis labiau baimindamasis Harvis Adisonas suprato, kad atsikratyti šiuo žmogumi nepavyks. Dabar jie tylėdami

važiavo M1 keliu šiaurės kryptimi. Vėliau, pravažiavus Bedfordšyru keletą mylių, Kiundzas ramiu balsu liepė išsukti iš greitkelio.

Jie važiavo į užmiesčio tamsą; šone liko kelio rodyklė, nukreipianti į Brogborą; tolstant nuo miesto žiburių ir jiems iš paskos važiavusių automobilių draugijos, Adisoną vis labiau kaustė baimė. Tačiau netrukus ji dar labiau sustiprėjo, nes Kiundzas liepė sukti į pažliugusį vieškelį, kuris už kelių šimtų jardų baigėsi plačiu apleistu karjeru. Automobilio priekiniai žibintai apšvietė netoliese stovintį fordą.

— Mano automobilis, — paaiškino Kiundzas. — Man patinka ši mašina. Prašau, privažiuokite prie pat jo ir išjunkite variklį — be reikalo neterškime aplinkos. Mes visi privalome rūpintis aplinka, ozono sluoksniu. Ar jums rūpi ozono sluoksnis, pone Adisonai?

Ginekologas išjungė variklį ir drebančiu balsu patikino Kiundzą, kad jam rūpi ozono sluoksnis, o paskui pridūrė:

— Aš... aš maniau, kad jūs važinėjate mersedesu...

Harvis Adisonas drebėjo iš baimės.

Kiundzas jam nusišypsojo.

— Taip, bet jis Šveicarijoje, Ženevoje. Man atrodo, kad taip geriau, nes šiame kelyje jis būtų apsitaškęs. Prašau, išjunkite salono apšvietimą.

Gydytojas atliko tai, kas jam buvo liepta. Išjungus valytuvus, priekinis stiklas nuo pliaupiančio lietaus greitai tapo matinis, todėl jis dar labiau pasijuto įviliotas į spąstus ir atskirtas nuo išorinio pasaulio. Kiundzas ištraukė iš savo krepšio kapšelį ir atitraukė jo užtrauktuką. Viduje buvo kartono atraiža, tušinuko vamzdelis ir celofano paketas su skaisčiai baltais milteliais.

Neskubėdamas ir labai atidžiai jis kartone suformavo ploną išgaubtą kreivę. Paskui į ją įpylė batų miltelių.

— Tai kokainas, pone Adisonai. Juk jūs mėgstate kokainą, tiesa?

Nustebęs, kad Kiundzui žinomas ir šis faktas, ir pasiryžęs nepamesti galvos, gydytojas atsakė:

— Ačiū, dabar nenoriu.

Kiundzas, sprendžiant iš balso, atrodė nuoširdžiai įsižeidęs.

— Pone Adisonai, tai yra atlygis už jūsų puikų elgesį šiandien. Prašau, mėgaukitės, mes turime daug laiko, prieš akis dar visa naktis. Aš suruošiau visa tai jūsų apsivalymui.

Tamsa, nuošalumas, tyla. O, Dieve, kaip jis, po perkūnais, galėjo atsidurti tokioje situacijoje? Londone būtų galėjęs ką nors padaryti — bėgti, šaukti. Juk tikrai būtų galėjęs ko nors griebtis? Kaip, velniai rautų, jis galėjo būti toks kvailas it bato aulas, kad galiausiai viską užbaigtų šioje vietoje?

Jis jautė, kad dar šiek tiek, ir pravirks. Jo vaikai ir Karolina — ko šis beprotis iš jų visų nori? Ko jis nori iš jo dabar ir čia?

— Prašau, pone Adisonai, mėgaukitės. Kokybė pati aukščiausia, esu tikras, kad jūs sutiksite su manimi.

Harvio Adisono rankos drebėjo taip smarkiai, kad jis vos įstengė paimti tušinuko vamzdelį. Dvejodamas įtraukė labai mažą kiekį ir netrukus, po kelių sekundžių, viskas atrodė nepalyginti geriau. Jautė, kaip viduje jį užliejo banga. Jautė, kaip jį sugriebė kažkokia jėga, didelė jėga, taip, kad suspaudė visus vidurius, o pilve kilusi vilnis nusirito tolyn, apėmė visą kūną. Tai buvo tikrų tikriausias, tiesiog neįtikimas malonumas, toks stiprus, kad, regis, išsiurbė plaučius. Tai buvo seksas, tai buvo tobulas orgazmas, tik šis orgazmas vis stiprėjo, veržėsi iš jo, tęsėsi tarytum be galo, vieną bangą sekė kita, stipresnė ir dar intensyvesnė.

— Tai neįtikima! — gaudė orą jis. — Mano Dieve, tai neįtikima!

Kiundzas linktelėjo, jis buvo patenkintas, jis buvo laimingas. Netrukus paragino Adisoną pakartoti.

Ginekologas prieštaraudamas papurtė galvą.

— Prašau, — tarė Kiundzas. — Padarykite tai dėl manęs. Pasijusite dar geriau.

Harvis Adisonas, tiesą sakant, ir nenorėjo liautis. Užtaisas buvo tikrai puikus, jis dar niekada nebuvo gavęs ko nors panašaus. Prikišo tušinuko vamzdelį prie kairiosios šnervės, užspaudė dešiniąją ir giliai įkvėpė. Ir tą pačią akimirką patyrė neįtikimą malonumą!

O Kiundzą nuvylė tai, ir tik tai, kad išnyko mielas, aštrus šio vyro baimės kvapas. Tačiau tokia kaina už jo apsivalymą buvo visai menka. Kad Harvis Adisonas įgytų absoliutų pasitikėjimą, jam būtinai reikėjo apsivalyti.

Be to, kad įgytų tokį pasitikėjimą, Harviui Adisonui reikėjo patirti Penktąją Tiesą, skelbiančią: „Vienintelis tikras apsivalymas yra sunaikinimas."

Jis netrukus ginekologui ją paaiškins.

42

Siuzana sėdėjo prie savo stalo ir žvelgdama pro langą planavo tai, ką jai reikės padaryti. Tapetai, ūmai prisiminė ji, ir užrašė į savo užrašų knygelę. Vežimėlis, „Mothercare", tęsė ji savo sąrašą toliau. Kompiuterio ekrane monotoniškai mirksėjo žymeklis, tyliai dūzgė įrenginio vėdintuvas. Mankšta būsimoms mamoms, vėl užrašė ji.

Ir toliau pliaupė lietus — jis nesiliovė ištisą naktį. Sodas atrodė nykus, įmirkęs, buksmedžių gyvatvorė ir daugelis medžių numetę lapus, ant pievelės buvo pilna vėjo nulaužtų šakelių ir didesnių šakų, aplink plaikstėsi ir voliojosi šiukšlės — ir vėjo atblokštos, ir įmestos per tvorą.

Apie pietus grįždama iš parduotuvių, Siuzana matė, kaip kaimynystėje gyvenantį senuką išvežė greitosios pagalbos automobilis; ji nežinojo, kas atsitiko, bet kai vėliau nuėjo pas ponią Valpoul pasiteirauti, gal ji galinti kuo nors padėti, ši neatsiliepė į durų skambutį.

Kai prisiminė, kad šiandien penktadienis, jai palengvėjo: čia pat savaitgalis ir Džonas turėtų būti namie. Ji džiaugėsi ir galimybe toliau redaguoti Fergiuso Donlivajaus rankraštį — Siuzana anksčiau nė neįsivaizdavo, koks svarbus jai yra darbas kaip intelektualinis stimuliatorius arba kaip, būnant namie, jai trūks bendravimo su žmonėmis.

Nors ji ir turėjo keletą gerų draugių, su kuriomis galėjo kartu pietauti arba rytais gerti kavą ir arbatą, taip pat toną knygų, kurias norėjo perskaityti, nors galėjo leisti dienas klausydamasi „Radio Four" transliuojamų laidų „Šiandien", „Moters valanda" ir „Šauliai", įvairių koncertų per „Radio Three" ir „Classic FM", taip pat mėgautis kitais pastaruoju metu savo atrastais radijo ir televizijos teikiamais malonumais, užsiimti namų ruoša ir valgio gaminimu, tačiau niekaip negalėjo priprasti prie savo pačios draugijos.

Tarsi jausdamas jos nuotaiką Bumpsis šiandien nenustygo vietoje, sukiojosi, spardėsi ir smūgiavo rankutėmis, lyg būtų įsivėlęs į tikras peštynes. Sukosi kompaktinis diskas su Vivaldžio muzika, „Metų laikais". Bumpsis pirmenybę teikė Mocartui, tačiau jau buvo besuprantąs, kad Vivaldis irgi gana neblogai.

— Manai, Vivaldis irgi šaunu, a, Bumpsi? — švelniai paklausė ji. Niekas neatsakė.

— Ar miegi, Bumpsi?

Ir vėl nieko.

— Puiku, vadinasi, užmigai. Ir aš norėčiau miegoti tiek, kiek tu. Norėčiau užmigti ir atsibusti tik balandžio dvidešimt šeštą...

Siuzana nebaigė sakinio, balsas nutrūko, nes ji jau nebebuvo tuo tikra. Galvoje sukosi aibė minčių, kai kurios atrodė nekontroliuojamos ir ji negalėjo jų atsikratyti, tartum kas nors būtų jas įdiegęs.

O įkyriausia mintis, be perstojo kirbanti galvoje ir niekada jos neapleidžanti, buvo apie tai, koks iš pono Sarocinio bus tėvas Bumpsiui.

Ją kamavo dar viena bėda: nors nuolat jautė nuovargį, miegojo labai blogai. Pastaruoju metu Siuzaną lankydavo keisti sapnai, o praėjusios nakties slogutis ir toliau jos neapleido.

Siuzana sapnavo save didžiuliame name, kurio visi kambariai buvo nudažyti juodai. Ji negalėjo rasti savo kūdikio ir apimta panikos blaškėsi iš vieno kambario į kitą, deja, juose nebuvo nė gyvos dvasios. Galų gale ji išvydo poną Sarocinį, kuris jai nusišypsojo ir liepė nesijaudinti, esą kūdikiui viskas gerai, tačiau ji nepasitikėjo juo.

Norėdama išsiaiškinti sapno reikšmę, peržiūrėjo porą knygų, skirtų sapnų analizei, bet jose buvo rašoma skirtingai, ir tai ją tik dar labiau sutrikdė. Šiaip ar taip, Siuzanai nebuvo būtina aiškintis šio sapno, nes ir pati nujautė, ką jis reiškia. Ji paprasčiausiai norėjo save įtikinti, kad sapnas reiškia ką nors kitą, todėl griebėsi ir už šiaudo.

Spragtelėjo pelės klavišu ir ekrane pasirodė „Netscape“ naršyklė. Spragtelėjusi dar kartą, Siuzana įjungė „Yahoo“ paieškos serverį ir įvedė žodį SUROGATINĖ, paskui vėl spragtelėjo. Pasirodė ištisas titulinių antraščių sąrašas:

Surogatinės tėvystės ir motinystės bei kiaušinėlių donorystės centras.

Moteris moteriai. Vaisingumo centras.

Surogatinių motinų tinklas.

Ji peržiūrėjo dešimt pirmųjų antraščių, paskui kitas dešimt, bet ko jai reikia nerado. Galiausiai išjungė „Netscape“, perėjo į „Usenet Newsgroups“ ir į paieškos laukelį vėl įvedė žodį SUROGATINĖ. Šįsyk po maždaug pusvalandžio klaidžiojimo atrado savo aukso gyslą.

Surogatinė motinystė. Teisiniai klausimai.

Po šia antrašte buvo keturiasdešimt skirtingų temų, o dvi iš jų tuojau patraukė Siuzanos dėmesį. Iš pradžių ji pasidomėjo pirmąja. Ji pateikė nuorodas į stenogramas visų Britanijos ir Jungtinių Valstijų teismų posėdžių, kuriuose buvo nagrinėjamos surogatinės motinystės bylos.

Paskui kompiuterio pele nuvedė žymeklį prie antros temos, kur, kaip netrukus paaiškėjo, buvo nurodyti informacinės pagalbos telefonų numeriai, ir jos širdis ėmė plakti kur kas tankiau. Kaip tik to jai ir reikėjo.

Siuzana mintyse sukūrė elektroninį laišką, paskui surinko tekstą, atidžiai perskaitė ir spustelėjo „Siųsti". Paskui atsargumo dėlei — jei netikėtai sugrįžtų Džonas — ištrynė laišką iš ekrano.

Tuo metu suskambo telefonas. Tai buvo Džonas.

— Harvis Adisonas, — tarė jis. — Man ką tik paskambino Karolina.

Sėdėdamas savo bute Grafo dvaro rajone, Kiundzas stebėjo, kaip Siuzana renka tekstą kompiuterio klaviatūra ir patenkintas klausėsi jos kambaryje skambančios Vivaldžio melodijos. Muzika kūdikiui yra geras dalykas ir jis tam pritarė. Tačiau kompiuterio ekranas per daug blizgėjo, todėl Kiundzo kameros objektyvas negalėjo tiksliai užfiksuoti Siuzanos spausdinamo teksto. Ji naršė po internetą, tačiau jis nežinojo, kokiu tikslu. Nežinojo, į ką ji žiūri, o ji pati nepateikė jokių užuominų.

Šį tą numanyti buvo galima tik iš jos veido. Iš veido išraiškos. O ji Kiundzui nepatiko, nuo jos jam darėsi nejauku, jis ėmė nerimauti.

— Siuzana, tikiuosi, tu esi gera mergaitė. Ar girdi, Siuzana? — papriekaištavo jis.

Jis girdėjo klavišų taukšėjimą: Siuzana spausdino skubėdama, naudodamasi visais pirštais. Kiundzui patiko, kai ji spausdindavo, — atrodydavo tokia pasitikinti savimi, kontroliuojanti mechanizmą, o tai, prisiminė jis iš pono Sarocinio pamokymų, yra pats tikriausias dzen požymis. Gera kontroliuoti mechanizmą, kuriuo tu dirbi, suprasti jį ir mylėti, nes į meilę atsiliepia visi.

Mylėti privalai net ir tai, ko nekenti, net žmones, kurių nekenti, o Kiundzas ir mylėjo tuos, kurių jis negalėjo pakęsti, ir prisiminė vieno poeto, Bairono, žodžius: „Neapykanta neabejotinai yra ilgiausiai truntkantis malonumas. Žmonės myli paskubomis, tačiau neapkęsti turi marias laiko."

Kiundzas negalėjo atsistebėti šia išmintimi. Jis stebėjo Siuzaną: šiandien jos nekamavo skausmai, o tai buvo gerai, nes jam nepatiko klausytis jos raudų. Jis labai vylėsi, labai labai, kad Siuzana nesuteiks jam preteksto jos neapkęsti, nes jam tai būtų sunku, gal net per sunku.

Jis stebėjo Siuzanos veidą, mintyse kvėpavo nuo jos sklindančiais kvapais, įkvėpdamas vis giliau ir giliau, o ilgesio kančia vis stiprėjo. Stebėjo susikaupimą jos veide, švelnią blyškią kaklo odą, jis norėjo ją pabučiuoti, apkabinti ir laikyti savo glėbyje, norėjo savo kūnu jausti jos šiltą kvapą. Kodėl, po galais, jis manė, kad toliau gali būti lengviau?

Kiundzas stebėjo klaviatūra bėgiojančius jos pirštus, svarstydamas, galbūt ji ieško išminties. Spragsėjimo, kuris sklido jai spausdinant, klausėsi ne tik jis, bet ir jo kompiuteris. Tačiau prietaisas girdėjo ne spragsėjimą, o elektrinius impulsus Siuzanos kompiuteryje, negirdimus plika ausimi, ir vertė šiuos impulsus, mažne taip pat greitai, kaip ji spausdino, žodžiais Kiundzo kompiuterio ekrane.

Dabar jis perskaitė:

Labas, man reikia pagalbos, susijusios su mano juridiniu statusu. Prašau, padėkite man. Aš esu surogatinė motina, nėščia šeštą mėnesį. Aš ir mano vyras gavome už tai atlygį. Norėčiau sužinoti, kokia būtų mano padėtis įstatymo atžvilgiu, jeigu imčiausi ginčyti šį susitarimą ir sutikčiau grąžinti mums sumokėtus pinigus. Gal galėtumėte nurodyti šioje srityje besispecializuojantį advokatą?

— Ak, Siuzana, mano mieloji, *meine liebe*, mano mylimiausioji, — tyliai sau po nosimi sušnabždėjo Kiundzas. — Ką gi tu darai, brangioji mano?

Jis pakraipė galvą.

Apie tai reikėtų pranešti ponui Sarociniui, ir jis išsigando dėl Siuzanos. Ponas Sarocinis tikriausiai supyks, o Kiundzas nenorėjo to,

jis iš tiesų nenorėjo, kad taip atsitiktų, nenorėjo, kad ponas Sarocinis supyktų ant Siuzanos, tačiau jį informuoti vis tiek reikės. Ar jis turėjo kokią nors alternatyvą? Kiundzas suprato — alternatyvos nebuvo, nė vienos.

Siuzana stipriai prie ausies prispaudė telefono ragelį. Ji aiškiai girdėjo, ką pasakė Džonas, tačiau vis tiek paklausė:

— Ką?

— Mirė Harvis.

Ji labai aiškiai įsivaizdavo ginekologą — kaip vakar palinkusį virš jos, aukštą liekną vyrą, kurio arogantišką veido išraišką švelnino šypsena, prie jos pilvo pridėjusį ultragarso skenerį.

— Aš... Ne... Aš negaliu patikėti. Kas atsitiko?

— Nesu tikras, — atsakė Džonas. — Man ką tik paskambino Karolina, ji kalbėjo it paklaikusi. Jį rado negyvą automobilyje.

— Bet... Bet juk mes matėme jį vakar. Jis atrodė visiškai gerai. Gal pateko į avariją?

— Ir aš ne... Aš... — Džonas kurį laiką tylėjo. — Nemanau, kad autoavarija. Aš nežinau — ji kalbėjo nerišliai. Labiau panašu į širdies smūgį arba į insultą, gali būti ir aneurizma ar kažkas panašaus.

— Gal aš galėčiau jai paskambinti?

— Aš... taip... Norėtum paskambinti?

— Taip. O, Dieve, aš pakviečiau ją kurį nors ateinančios savaitės rytą išgerti kavos. Vakar apie tai kalbėjomės telefonu.

— Man dabar reikia vykti į susitikimą su „Microsoft“ atstovu, o po jo grįšiu namo.

— Tai siaubinga, — tarė ji. — Negaliu patikėti.

— Ir aš taip pat.

Siuzana padėjo ragelį, ji buvo šokiruota. Vėl prisiminė Harvį Adisoną, kaip jis vakar popiet laikė ultragarso skenerį jai ant pilvo. O dabar jis buvo miręs.

Drebančiomis rankomis, po savo kojomis jausdama tarytum prasivėrusią žemę, ji surado telefonų knygoje Adisonų telefonų numerį ir jį surinko.

Karolina atsiliepė kone iškart, o jos balsas nuo verkimo buvo tylus ir virpantis. Siuzana kalbėjo švelniai, jausdama stiprų gailestį šiai moteriai, kuri jai anksčiau atrodė buka ir tuščiagalvė, tarytum iš filmo „Stepfordo žmonos".

— Karolina, — kreipėsi ji, — čia Siuzana Karter. Aš ką tik sužinojau. Prašau, priimk mano užuojautą.

Po jos žodžių sekė ilga pauzė. Kai Karolina pagaliau prabilo, jos balsas atrodė ramesnis.

— Man tai atrodo visiškas absurdas, Siuzana. Kuriems galams jis nusidangino į kažkokį karjerą Bedfordšyro gilumoje?

— Karjerą? — paklausė Siuzana.

— Devintą valandą jam reikėjo būti Šventosios Kotrynos slaugos namuose, pas vieną pacientę, kuri turėjo gimdyti, bet jis ten nepasirodė. Negaliu suprasti. Mudu taip gerai praleidome atostogas, jis atrodė toks ramus, atsipalaidavęs, jis kūrė planus šiems metams. Tai... Aš paprasčiausiai neįsivaizduoju...

— Kas iš tikrųjų atsitiko, Karolina? Karjere įvyko avarija?

Vėl stojo tyla, paskui Karolina Adison tarė:

— Ar Džonas tau pasakojo apie sumuštinį su žemės riešutų sviestu? Turėjau omenyje, kaip Harvis sužinojo apie jį? Sumuštinį su žemės riešutų sviestu Adamo priešpiečių dėžutėje.

Siuzana prisiminė kažką apie Adisonų sūnaus alergiją riešutams, tačiau kaip tai susiję su Harvio mirtimi?

— Tu sakei „žemės riešutų sviestas"?

— Policija tvirtino, kad jis buvo... jis buvo... — Karolina Adison pradėjo kūkčioti.

— Gal norėtum, kad pas tave užsukčiau?

— Ne... motina... sesuo... Jos jau atvyksta. Ar galėčiau tau vėliau paskambinti? Rytoj? Aš... aš atsiprašau.

Siuzana išgirdo, kaip Karolina padėjo ragelį. Tada ir ji padėjo ragelį į vietą, galvodama, kaip gerai būtų, jeigu ji dabar nebūtų nėščia — mielai išgertų ko nors stipresnio.

Už lango jau temo, o buvo dar tik ketvirta. Siuzana labai nemėgo trumpų žiemos dienų ir kaip niekuomet anksčiau laukė sugrįžtant vasaros su jos ilgais vakarais. Harvis Adisonas buvo miręs, bet ji su šia

mintimi dar nebuvo susitaikiusi. Dalis jo dar stovėjo vakar po pietų savo kabinete, rankoje laikydama ultragarso skenerį. Jis atrodė truputį sudirgęs, bet ji tai priskyrė sumišimui netikėtai išvydus draugą.

Kita jo dalis stovėjo čia pat, svetainėje, prieš pat Kalėdas, ir ji arogantiškai sakė:

— Jūsų namukas iš tiesų dailus.

Siuzana buvo ant jo supykusi už šiuos žodžius, tačiau jis juk buvo jai toks malonus, kai tą vakarą ištiko skausmo priepuolis, toks pat malonus buvo ir vakar.

Karjeras. Žemės riešutų sviestas. Ji mintyse kartojo Karolinos iš pažiūros atsitiktinai pavartotus žodžius, nesuvokdama jų prasmės. Jai labai reikėjo nusiraminti, su kuo nors pasikalbėti. Penkios minutės po ketvirtos, o Los Andžele dabar penkios po aštuntos, rytas. Jos tėvai jau turėtų būti atsikėlę, nes keldavosi anksti, ir prieš jiems išvykstant į darbą ji dar suspėtų su kuriuo nors iš jų pasikalbėti. Ji tik norėjo išgirsti jų balsus ir įsitikinti, kad kai kurie kertiniai jos gyvenimo akmenys tebeglūdi savo vietoje.

Džonui grįžus namo, Siuzana išėjo į prieškambarį ir nustėro — taip stipriai sukrėstas jis atrodė. Sugniaužęs rankoje jis laikė *Evening Standard* numerį.

— Pažiūrėk, — tarė iškėlęs laikraštį ir pirštu baksnodamas pirmą puslapį.

— Kas atsitiko? — paklausė ji. — Aš skambinau Karolinai, bet ji iš tikrųjų nieko nepasakė.

Džonas papurtė galvą.

— Aš noriu išgerti.

Jie abu nuėjo tiesiai į virtuvę.

— Aš tau įpilsiu, — tarė ji.

— Aš pats... Tu geriau paskaityk.

Siuzana atsivertė laikraštį ir, pasidėjusi ant stalo, stovėdama ėmė skaityti. Pirmame puslapyje buvo įdėta sensacinga naujiena apie demaskuotą IRA sprogstamųjų užtaisų slėptuvę; be jos, šiame puslapyje buvo tik stebėtinai didelė Harvio Adisono fotografija po antrašte PASLAPTINGA TV GINEKOLOGO MIRTIS.

Straipsnio apimtis nuvylė — jis buvo labai trumpas. Buvo rašoma, kad Harvis Adisonas, populiarių BBC televizijos programų „Gimimo stebuklas" ir „Asmeninė konsultacija" vedėjas, šįryt rastas negyvas savo poršė, stovėjusiame Bedfordšyro kreidos karjere, kur jį pastebėjo į darbą atvykę darbininkai. Automobilyje buvo daug kokaino. Policija laukė skrodimo rezultatų. Jis buvo vedęs, augino tris vaikus. Jo žmona, kaip ir reikėjo tikėtis, suglumusi ir šokiruota.

Siuzana pakėlė akis į Džoną, kuris į savo taurę metė ledo kubelius.

— Ar žinojai, kad jis vartojo kokainą?

— Ne, bet tai nieko nuostabaus, — jis pastatė taurę po vandens filtro čiaupu ir prileido truputį vandens.

— Tikėtina, jis paėmė per didelę dozę, — tarė ji.

— Ką sakė Karolina?

— Nemanau, kad ji buvo visiškai *compos mentis**. Kalbėjo kažką apie žemės riešutų sviestą — jų sūnus Adamas alergiškas žemės riešutams.

— Nematau jokio ryšio.

— Ir aš taip pat.

Džonas gurkštelėjo viskio, atsisėdo prie stalo ir atsuko laikraštį į save.

— Ar jie įtaria savižudybę? — paklausė ji.

— Dievai žino.

— Karolina pasakė tik tiek, kad Harvis per atostogas buvo visiškai atsipalaidavęs ir kūrė planus šiems metams.

— „DigiTrak" tai didelis nuostolis, — pareiškė Džonas. — Neskaitant fakto, kad jis man labai patiko. Jis buvo mūsų pagrindinis pajamų šaltinis.

Džonas vėl išgėrė viskio.

— Aš... Aš manau, kad ne visada galima nuspėti tikrą jų stiprumą, jeigu perki iš narkotikų prekeivio. Negali būti tikras tuo, ką įsigyji, — tarė Siuzana.

— Jis gi medikas, — atsakė Džonas. — Savo vardu galėjo išrašyti bet kokį receptą, todėl nemanau, kad jam būtų reikėję narkotikų per-

* Sveiko proto, nuovoki (*lot.*).

pardavinėtojo paslaugų, tačiau neįsivaizduoju, kaip yra su kokainu. O dar tas karjeras. Jis trenkėsi į karjerą tik pauostyti kokaino? Kuriems galams jam būtų reikėję taip elgtis?

— O jeigu jis turėjo kokį romaną ir karjere susitikdavo su savo moterimi?

Džonas mąsliai pažvelgė į žmoną.

— Negalima atmesti ir tokios galimybės. Jie kartu šniaukščia koksą, tada jį ištinka širdies smūgis, ji išsigąsta, supanikuoja ir neša kudašių? — jis papurtė galvą. — Dieve mano, nejaugi jis nebūtų sugalvojęs ko nors geriau už karjerą viduržiemy? Kodėl negalėjo tam reikalui pasirinkti kokio viešbučio?

— Jis buvo gerai žinomas. Gal bijojo, kad kas nors jį gali atpažinti? — spėjo ji, žiūrėdama į Džoną, kuris vėl gurkštelėjęs viskio ėmė tarškinti ledo kubeliais.

Tą pačią akimirką, nelyginant orkestro narys, išgirdęs jam duotą ženklą, lango stiklą suvirpino vėjo gūsis. Netrukus Siuzana pajuto disonansu nuskambėjusį Bumpsio spyrį.

Sakytum Bumpsis būtų pajutęs kažką negera.

Tu skaitai mano mintis, Bumpsi, — pagalvojo Siuzana.

Šis pokalbis pradžiugino jo besiklausantį Kiundzą. Tai veik išsklaidė niūrumą, jį užplūdusį stebint prie kompiuterio įsitaisiusią Siuzaną. *Gera mergaitė!* — pagalvojo jis. Tai jau geriau. Ak, Siuzana, tavo dėka dabar jaučiuosi daug geriau.

Ech, kaip norėčiau pamiršti tavo ankstesnę kvailybę. Labai norėčiau. Norėčiau, kad nereikėtų pranešti apie tai ponui Sarociniui. Deja, negaliu.

O jis lieps tave nubausti.

Kiundzas stebeilijo į Siuzanos sesers Keisės nuotrauką, kurią dabar laikė rankoje, ir suprato, kad tai tobula bausmė, suteiksianti Siuzanai didelį skausmą.

Ir vis dėlto ji bus dėkinga už šią bausmę. Juk Tryliktoji Tiesa sakė: „Bet koks dėkingumas kyla iš bausmės.“

43

Kai kurie rytiniai kovo dvyliktosios, antradienio, laikraščiai keletą skilčių skyrė koronerio, tyrusio Harvio Adisono mirties priežastį, verdiktui.

Van Rė, laikydamas ultragarso skenerį ant Siuzanos Karter išsipūtusio pilvo, švytėjo.

— Cista mažėja, — paaiškino jis. — Ji beveik visiškai išnykusi, o tai labai gera žinia.

Tačiau ketvirtą valandą ryte toli gražu neatrodė, kad ji mažėtų. Siuzana jautėsi taip, tarytum po jos pilvą būtų ridinėjęsi stipriai įkaitinti akmenys. Keletą pastarųjų savaičių ji bemaž nuolat kentėjo skausmus, o čiaudulys ir kosulys prilygo pragaro kančioms. Ji miegojo labai blogai, todėl šiandien jautėsi nusikamavusi.

— Tai kodėl skausmai vis stiprėja? — irzliai pasiteiravo rengdamasi megztinį.

Mailzas Van Rė vėl įsitaisė prie savo stalo, paėmė į rankas automatinį plunksnakotį ir kažką pasižymėjo kortelėje.

— Gaila, bet šis nėštumo periodas dažnai būna itin skausmingas. Tai apvaliojo raiščio skausmai, kurie kyla dėl gimdą prilaikančių raiščių išsitempimo. Jūs tikriausiai jaučiate deginimą, graužimą, tempimą?

Siuzana pritariamai linktelėjo.

— O dešinėje pusėje skauda labiau?

— Taip.

— Aštrūs dūriai?

Ji ir vėl linktelėjo.

— Ir jie sustiprėja tuomet, kai kurį laiką pasėdėjusi atsistojate?

— Taip.

Jis nusišypsojo.

— Tai yra apvaliojo raiščio skausmo simptomai. Jie nemalonūs, bet negali padaryti žalos nei jums, nei jūsų kūdikiui, o per artimiausias dvi savaites, gal net artimiausią savaitę, jie sumažės. Kokios dar bėdos?

— Dažni nugaros skausmai.

— Tai normalu.

— Rėmuo.

— Taip, — tarė jis, viską užrašydamas.

— Ir dar... — Siuzana išraudo. — Hemorojus.

— Gaila, bet nėštumo metu tai neišvengiama, — gydytojas padėjo plunksnakotį ir draugiškai nusišypsojo. — Suprantu, Siuzana, jums visi šie skausmai ir nepatogumai yra nemalonūs, bet džiaugiuosi, kad juos patiriate, nes tai liudija, jog jūsų nešiojamas kūdikis yra sveikas.

— Puiku, — atsakė ji. — Nuostabu.

Siuzana blausiai šyptelėjo, paskui gūžtelėjo pečiais.

— Ką gi, jei jis sveikas, vadinasi, viskas gerai... Berniukas, tai ir spardosi. Manau, jis žais futbolą už Ang...

Ji staiga nutilo, bet tuojau pat kategoriškai pridūrė:

— Už Šveicariją.

Van Rė veidu trumpam šmėkštelėjo šešėlis.

— Siuzana, galiu jums pažadėti, kad neleisiu kentėti daugiau nei būtina. Be abejo, mes turime didelį pranašumą — galime nelaukti gimdymo dienos ir pasinaudoti Cezario pjūviu...

— Cezario pjūviu? — pertraukė ji.

— Taip, — atsakė ginekologas. — Žinoma. Turint cistą...

Siuzana papurtė galvą.

— Ne, esu skaičiusi apie natūralų gimdymą. Gavau knygų, kuriose aiškinama gimdymo technika, pažįstu moterų, kurios taip gimdė, ir nieko kito aš nenoriu.

Van Rė globėjiškai nusišypsojo.

— Siuzana, gaila, bet aš nesu natūralaus gimdymo šalininkas. Mano nuomone, tai tiko pirmykščiams žmonėms, kurie neturėjo nei ginekologų, nei ligoninių, ir toks gimdymas susijęs su didele ir nepriimtina rizika. Aš nusiteikęs jus operuoti ir pašalinti cistos likučius, be to, manau, būtų logiška atlikti tai kartu su Cezario pjūviu.

Jis palinko į priekį ir sunėrė savo ilgus plaukuotus pirštus.

— Siuzana jums nėra ko bijoti Cezario pjūvio. Tai saugiausias gimdymo metodas tiek motinai, tiek ir kūdikiui.

Ji vėl papurtė galvą.

— Aš jau apsisprendžiau ir noriu, kad kūdikis gimtų natūraliai. Noriu būti sąmoninga, kai gims mano vaikas, noriu, kad tarp manęs ir jo, o gal jos, užsimegztų ryšys.

Sprendžiant iš ginekologo išraiškos, jis klausėsi jos ir su ja sutiko — jo veide buvo matyti simpatija.

— Siuzana, net jeigu ir pritarčiau natūralaus gimdymo koncepcijai, turėčiau jus atkalbėti. Suprantu, esate be galo stropi ir rūpestinga, stengiatės duoti šiam kūdikiui visa, kas geriausia, tačiau turite išvengti ryšio su juo, antraip išsiskyrimas bus ypač skausmingas.

— Kad ir kaip ten būtų, išsiskyrimas su juo man vis tiek bus skaudus.

— Tai tiesa. Motinystės instinktas yra labai stiprus, galbūt net stipriausias iš visų instinktų. Siuzana, jums teks rasti išeitį, štai čia, — gydytojas pabaksnojo sau į kaktą, — kad jūsų prisirišimas silpnėtų, o ne dar labiau sustiprėtų.

— Be abejo, nuo to, kaip jis gims, kūdikio ateitis nepriklauso, — atsakė ji. — Puiku, aš atiduosiu naujagimį ponui ir poniai Sarociniams, kai tik jis gims, bet vis dėlto kūdikis turi gimti mylimas, o ne brutaliai. Taip, aš dabar kenčiu skausmus. Galiu visa tai ištverti, jei tik žinosiu, kad kentėti verta, kad mano kūdikio gimimas bus nuostabus ir jam neskausmingas, kad jis pajus mus siejantį ryšį.

— Ką gi, jei norite, kad jūsų kūdikis ateidamas į šį pasaulį nepatirtų skausmo nei traumos, tai atminkite, Siuzana, kad tai gali užtikrinti tik Cezario pjūvis.

Staiga ji pagalvojo, nejaugi Harvis Adisonas jai būtų pataręs tą patį?

— Ar jūs pažinojote Harvį Adisoną? — pasidomėjo ji, pasiūlydama naują temą pokalbiui.

Ginekologo žvilgsnis jai pasirodė keistas, ir ji ėmė svarstyti, ar tik jis nebus sužinojęs apie jos apsilankymą pas Adisoną. Tačiau tai buvo neįmanoma!

— Mūsų keliai kartkartėmis susikirsdavo. Tai kaip, ar pažinojote?

Jis dvejojo, o paskui tarė:

— Žinoma! Jūsų vyras kartu su juo kūrė programas. Šįryt mačiau laikraštyje pranešimą apie mirties priežasties tyrimą. Mirtis, įvykus nelaimingam atsitikimui. Manau, koroneris jam turėjo būti atlaidus.

— Kodėl jūs taip sakote?

— Ką gi, aš nenoriu kaišioti savo trigrašio ne vietoje, bet jeigu jis buvo praktikuojantis gydytojas, tai, manyčiau, turėjo žinoti, kokia kokaino dozė saugi ir kokia mirtina.

— Ką jūs norite tuo pasakyti? — paklausė ji.

Jis kilstelėjo antakius.

— Kad jis nusižudė?

— Ši versija man atrodo labiausiai tikėtina, — atsakė gydytojas. — Ar jūs taip nemanote?

— Aš esu mačiusi jo žmoną... našlę... keletą kartų.

Siuzana nutilo. Mintyse jai nuolat išnirdavo sumuštinis, suteptas žemės riešutų sviestu. Jai atrodė, kad kažkoks ryšys yra, tačiau tuo pat metu jo ir nebuvo. Policija nesureikšmino šio fakto, teigdama, kad sumuštinį į kuprinę galėjęs įdėti kuris nors vaikas, mat tą dieną net keli mokiniai savo priešpiečių dėžutėse turėjo tokius sumuštinius. Jie nematė sąsajų tarp sumuštinio ir ginekologo mirties, kurią sukėlė per didelė kokaino dozė. Net Harvio skambutis į mokyklą nesukėlė jokio įtarimo, o buvo priskirtas prie įprasto tėviško susirūpinimo.

— O ką sako jo našlė? — pasiteiravo Van Rė.

Siuzana jautėsi per daug pavargusi, kad vėl prisimintų ir pasakotų sumuštinio su žemės riešutų sviestu istoriją. Gal Harviui buvo aptemęs protas? Pirmiausia jis bandė nužudyti sūnų, o paskui iš širdgėlos nusižudė pats?

Tai neatrodė labai įtikėtina, vis dėlto Siuzana negalėjo atmesti hipotezės, kad tarp sumuštinio ir ginekologo mirties yra kažkas bendra. Tai buvo dar vienas sutapimas, ir ji buvo pradėjusi nerimauti.

Ji pasakė Van Rė, kad norėtų vėl apsilankyti ateinančią savaitę, ir išvyko.

Kovas buvo beveik įpusėjęs, tačiau neatrodė, kad žiema eitų į pabaigą. Buvo baisiai šaltas, sausas rytas, ir Siuzana, išėjusi iš klinikos į Harlio gatvę, stipriau susisiautė savo ilgą tamsiai mėlyną paltą ir užsisegė diržą.

— Kaip gyveni, Bumpsi? — pasiteiravo ji. — Tikiuosi, tau šilta?

Bumpsis neatsakė. Tikriausiai miega, pagalvojo ji. Ji nežinojo, kodėl buvo įsitikinusi, kad tai *jis,* bet neprašė Van Rė pasakyti kūdikio lyties, tik kažkodėl buvo tikra, kad Bumpsis esąs berniukas.

Buvo beveik vidurdienis; jos automobilis saugiai stovėjo požeminėje automobilių aikštelėje, todėl Siuzana, nors ir jautė nuovargį, važiuoti namo dar nenorėjo. Užuot nuėjusi į automobilį, nutarė pasivaikščioti Oksfordo gatve ir užsukti į „Marks and Spencer's“.

Vargais negalais prasibrovusi pro žmones ilgesne nei įsivaizdavo gatve iki parduotuvės, jautėsi visiškai nebeturinti jėgų. Maisto skyriuje nusipirkusi šviežiai spaustų apelsinų sulčių, prisėdo ant kėdės greta vyriškų drabužių skyriaus.

Siuzana nuplėšė apsauginę juostelę nuo sulčių pakuotės, nuėmė dangtelį ir ėmė gerti. Mailzo Van Rė požiūris į natūralų gimdymą ją pykdė. Tai *mano* kūdikis, maištingai pagalvojo ji. Tai *mano* apsisprendimas.

Bumpsis spirtelėjo. Tai nebuvo jo įprastas „baudos smūgis už Angliją“ — greičiau nedrąsus, nervingas dunkstelėjimas, tarsi jis būtų norėjęs atkreipti motinos dėmesį. Siuzana jautė, kad jai persiduoda kūdikio nervingumas.

— Myliu tave, Bumpsi, — sušnabždėjo ji, o akyse ėmė tvenktis ašaros.

Pailsėjusi keletą minučių ir pasijutusi geriau, nuėjo į vaikiškų drabužių skyrių. Jau buvo parduodama pavasario kolekcija, ir Siuzana neskubėdama ėmė apžiūrinėti drabužėlius naujagimiams, apsikeisdama su kitomis būsimomis motinomis nedrąsia solidarumo šypsena. Stebėdama, kaip šios moterys su glėbiais drabužių traukia prie kasų, ji pajuto dar stipresnį liūdesį. Norėjo elgtis taip pat, kaip ir jos.

Siuzana vėl pagalvojo apie datas. Šiandien kovo dvylikta. Bumpsis turėtų gimti balandžio dvidešimt šeštą. Vos šešios savaitės. O kas paskui?

Ji turėjo vienos Londono advokatės, dirbančios surogatinės motinystės teisės srityje, telefono numerį ir adresą, kuriuos buvo radusi internete, tačiau nors dėl pono Sarocinio ir labai abejojo, vis dar neišdrįso jai paskambinti.

Iš tiesų Siuzana negalėjo jai skambinti. Su ponu Sarociniu buvo sudarytas sandėris, ir ji laikėsi savo įsipareigojimų. Derėtų kaip nors ištverti ir atsikratyti minčių pasilikti kūdikį sau. Tik truputį daugiau nei šešios savaitės, ir tai baigsis. Šešios su trupučiu savaitės. Ir viskas. Vos šešios su trupučiu savaitės.

Skruostais tekant ašaroms, Siuzana apčiupinėjo eilę vientisų ryškiaspalvių vaikiškų kostiumėlių su jiems pritaikytomis kojinaitėmis, paskui apžiūrėjo medvilninių drabužių komplektus, ilgiau stabtelėjo

prie mažiausio dydžio jūreiviško kostiumo. Galiausiai paėmė jį į rankas, paskui padėjo atgal, vėl paėmė ir negalėdama susilaikyti nuėjo su drabužėliu prie kasos.

Tai paprasčiausia dovana, pagalvojo ji. Mažytė atsisveikinimo dovanėlė Bumpsiui.

44

— Nagi, pasakok, kaip ji?

— Nieko gero. Bijau, kad iš tikrųjų net labai nieko gero.

Ponas Sarocinis sėdėjo prie stalo savo kontoroje Ženevoje, nykščiu glostydamas prie ausies prispaustą telefono ragelį.

— Kokie, jūsų nuomone, yra jos šansai išgyventi?

— Jos būklė sparčiai blogėja, Emili. Negaliu duoti jokių garantijų, kad ji išgyvens. Aš nepaprastai susirūpinęs jos būkle. Įprastomis aplinkybėmis...

— Savaime suprantama.

— Arba jeigu ji būtų eilinė pacientė, paguldyčiau ją į ligoninę šiandien pat, nedelsdamas, nerizikuodamas net artimiausias dvidešimt keturias valandas, nes padėtis per daug rimta, — paaiškino Mailzas Van Rė.

— Suprantu. Šiandien kovo penkiolikta. Lieka šešios savaitės.

— Maždaug.

— Ar galėtum priminti, kokios mūsų pasirinkimo galimybės? — ponas Sarocinis vėl perbraukė ragelį, žvelgdamas į didelę užrašų knygutę odiniu viršeliu, kuri atversta gulėjo priešais jį ant stalo.

— Cista yra tokia didelė, kad beveik nebeturi vietos, kur galėtų suktis, o greitai ir visiškai nustos judėjusi. Jeigu tai įvyks tada, kai ji bus susisukusi, į ją nebegalės patekti kraujas ir cista ims gangrenuoti. Jei tokiu atveju nesiimtume jokių priemonių, mirtų ir kūdikis, ir Siuzana Karter.

— O nuo kada galima saugiai pašalinti naujagimį, nerizikuojant jo gyvybe?

— Nenorėčiau to daryti ateinantį mėnesį. Noriu būti absoliučiai tikras, kad plaučiai yra pakankamai išsivystę, gali normaliai funkcio-

nuoti ir aprūpinti naujagimį deguonimi; priešingu atveju rizika būtų pernelyg didelė. Mane tenkintų aštuoni su puse mėnesio.

— Būtų apmaudu, jei Siuzana Karter mirtų.

— Taip, sutinku, bet tai nėra mūsų prioritetas.

Po trumpos pauzės ponas Sarocinis paklausė:

— Ar paguldysite ją į kliniką tą akimirką, kai tik pajusite pavojų?

— Taip, aš labai atidžiai stebiu situaciją, o Stefanas Kiundzas yra nusamdęs nuolat budintį privatų greitosios pagalbos automobilį — juk negalime rizikuoti ir leisti, kad ją nugabentų į ligoninę.

— Gerai. Ar informuosite mane apie paskutines naujienas?

— Žinoma.

45

Ji neketino neštis šių katalogų namo. Tačiau labai maloni jauna pardavėja net primygtinai siūlė tą padaryti. Jie tam ir skirti, įtikinėjo ji Siuzaną, ir kol nepridėsite jų prie kambario sienų, nežinosite, kurie tapetai jums geriausiai tinka. Todėl dabar Siuzana klūpėjo ant grindų mažiausiame iš jų laisvų kambarių, iš visų pusių apsikrovusi katalogais su tapetų vaikų kambariui pavyzdžiais ir viena ausimi klausydama „Radio Four“ laidos „Kaleidoskopas“.

Pirmadienis, kovo aštuoniolikta. Siuzana niekada gyvenime taip gerai nesiorientavo datose kaip dabar, būdama nėščia, ir beveik kasdien pasitikrindavo, ar jos išvaizda atitinka knygoje, būsimosios motinos kalendoriuje, pateiktą aprašymą — lygindavo savo išsipūtusį pilvą su iliustracijomis, norėdama būti tikra, kad jos būklė atitinka normas. Ji žinojo, kad Bumpsis apgaubtas verniksu, riebią varškę, anot knygos, primenančia medžiaga, neleidžiančia jam įmirkti amniono skystyje. Iš šios knygos ji sužinojo ir tai, kad jos kūdikio šansai išgyventi, jeigu jis dabar gimtų neišnešiotas, yra lygūs devyniasdešimt penkiems procentams, vadinasi, per pastarąsias dvi savaites jie padidėjo penkiais procentais. Jis, o gal ji, šiuo metu buvo trisdešimt septynių centimetrų ilgio ir svėrė apie devynis šimtus gramų.

Siuzana visa tai papasakojo ir Bumpsiui.

Savaitė žadėjo būti ilga. Džonas verslo reikalais buvo išvykęs į Šiaurės Angliją ir Škotiją ir turėjo grįžti trečiadienio vakarą. Ji nesibaimino, kad teks pagyventi vienai, tačiau suprato, jog jai labai trūks Džono, ir būtent tai bus sunkiausia. Siuzana buvo susitarusi su Keite Foks rytoj apsilankyti kino teatre, o Karoliną Adison kvietė trečiadienį pietų, bet pastaroji nežinojo, ar jausis pakankamai gerai, kad galėtų atvykti.

Paskambino į duris.

Siuzana pažiūrėjo į laikrodį ir šiek tiek suirzo. Buvo kelios minutės po pusės penktos. Ji nesitikėjo, kad kas nors užsuksiąs, o be penkiolikos minučių penktą turėjo prasidėti trumpas popietės apsakymas, kurį ji visada stengdavosi išgirsti. O šiandieninio apsakymo laukė dar labiau, mat pažinojo jo autorių. Antra vertus, jai buvo malonu, kad kažkas aplankė, nesvarbu kas tai būtų, svarbu, kad galėjo palengvinti vienatvę, net jeigu tai ir Jehovos liudytojai, su kuriais ji būtų galėjusi padiskutuoti, arba vaikėzas šluostų pardavėjas su kalbos defektu.

Tai buvo Fergiusas Donlivajus.

Jis stovėjo ant slenksčio, nuo žvarbaus vėjo prisidengęs švarko apykakle, o rankas susigrūdęs į kelnių kišenes. Veidas išdavė nerimą.

— Siuzana, ar gavote mano žinutę?

Išvydusi jį Siuzana nustebo ir apsidžiaugė.

— Ne. Kokią žinutę?

— Atsakiklyje. Šįryt skambinau.

Ji prisidengė delnu burną.

— O, Dieve, buvau išvykusi. Lankiausi pas gydytoją, visiškai pamiršau patikrinti gautas žinutes. Užeikite. Gal išgertumėte arbatos?

— Užsukau grįždamas į miestą. Ar nesutrukdysiu?

— Aišku, kad ne. Visada malonu jus matyti, — atsakė ji. — Iš tikrųjų, užsukote pačiu laiku, turiu keletą klausimų, susijusių su rankraščiu, o konkrečiai — su dvidešimt trečiuoju skyriumi. Ketinau jums skambinti.

Jie nuėjo į virtuvę ir Siuzana užkaitė arbatinuką.

— Kaip laikotės? — pasidomėjo svečias.

— Atrodo, puikiai.

Iš rašytojo veido išraiškos buvo matyti, kad jo apgauti nepavyko. Jis vaikštinėjo po virtuvę ir atrodė sunerimęs. Kai vanduo arbatinuke

buvo beužverdąs, Siuzana išėmė puodelį svečiui, stiklinę sau ir atidarė metalinę dėžutę su smėliniais pyragaičiais. Fergiusas atsisėdo prie virtuvės stalo ir paėmęs vieną pradėjo traškinti. Paskui, žvelgdamas pro langą, paklausė:

— Ar tas medis — vyšnia?

— Aha.

— Žydinti vyšnia... o gal ir uogų nuo jos pasiskinate?

— Praėjusiais metais neužderėjo nė viena uoga. Manau, kad ji dekoratyvinė.

Svečias paėmė kitą pyragaitį, tačiau nevalgė, tik laikė rankoje.

— Ar jums teko kada nors lankytis Žiedų festivalyje Vašingtone? Jis švenčiamas kasmet, gegužės mėnesį.

— Turite omenyje Kolumbijos federacinę apygardą?

— Taip.

Ji papurtė galvą.

— Vašingtone niekada neteko būti. Tačiau vieną dieną apsilankysiu ir atiduosiu pagarbą savo šalies sostinei.

Fergiusas Donlivajus išsiblaškęs linktelėjo. Atrodė, kad jis nori kažką pasakyti, tik laukia palankaus momento. Vėl pažiūrėjo pro langą.

— Aš anksčiau šios vyšnios nebuvau pastebėjęs.

— Ji augo čia ir praėjusią savaitę.

Svečias nusišypsojo, atsikando pusę pyragaičio, tada įsistebeilijo į rankoje likusį kąsnelį tokiu žvilgsniu, tarytum tai būtų buvęs meno objektas arba nepaprastai svarbi relikvija. Baigęs kramtyti jis kostelėjo.

— Kaip skausmai?

— Viskas gerai.

Fergiusas susirūpinusiu žvilgsniu įdėmiai žiūrėjo jai į veidą.

— Tačiau jūs vis tiek nekaip atrodote. Esate nėščia septintą mėnesį — turėtumėte švytėti. Laikotarpis nuo penkto iki septinto nėštumo mėnesio moteriai turėtų būti geriausias.

— Žinau, skaitau knygas.

— O kaip jūsų ginekologas, Mailzas Van Rė? Ar jis patenkintas jūsų būkle?

— Jis sako, kad cista mažėja. Tiesą sakant, praėjusią savaitę aš truputį su juo susiginčijau, — Siuzana įpylė į Fergiuso puodelį van-

dens, paskui, norėdama pagreitinti įmirkimą, šaukšteliu ėmė baksnoti arbatžolių maišelį. — Jis atkakliai laikosi nuomonės, kad man būtinas Cezario pjūvis. O aš noriu, kad mano kūdikis gimtų natūraliai. Ar jums įpilti pieno į arbatą? Mano galva nedirba, negaliu prisiminti.

— Taip, ačiū. Paklausykite, Siuzana: juk tai jūsų kūdikis ir jūs turite teisę pasirinkti. Pasakykite jam, kad taip norite, ir jeigu jam nepatiks, kreipkitės į kitą ginekologą.

Siuzana įsipylė apelsinų sulčių, pastatė puodelį ir stiklinę ant stalo ir atsisėdo.

— Nėra taip paprasta.

— Nejaugi?

Siuzanos skruostai užkaito.

— Atleiskite, man nederėjo... — atsiprašė jis.

— Nieko tokio, — atsakė ji. — Jūs niekuo dėtas. Tai tik... — jos balsas staiga nutilo.

Pakėlusi prie lūpų stiklinę, Siuzana gurkštelėjo šaltų sulčių.

Fergiusas vėl pažiūrėjo pro langą. Ji akimis palydėjo jo žvilgsnį. Pievelėje strykčiojo liepsnelė, ieškodama Siuzanos ryte jai pabertų trupinių, kurių ji galbūt dar nesulesė. Patylėjęs Fergiusas tarė:

— Prisimenate — kai buvome susitikę prieš Kalėdas, jūs minėjote Sarocinio pavardę?

Ji bandė atsakyti nerūpestingai, deja, nepavyko:

— Taip, o ką?

— Nežinau, kas jus sieja, todėl jeigu manote, kad tai ne mano reikalas, aš tuojau pat užsičiaupsiu.

— Tai ne jūsų reikalas, — atsakė Siuzana.

Stojo tyla, o ji negalėjo patikėti savimi. Atsakymas išsprūdo spontaniškai, ir ji dabar buvo truputį apstulbusi. Pasukiojusi rankose stiklinę su sultimis, ištiesė Fergiusui metalinę dėžutę su pyragaičiais.

— Gal dar?

Tačiau iš svečio veido Siuzana suprato, kad šis vis tiek nenurims, o ir ji pati nenorėjo palikti šio klausimo neišaiškinto.

Rašytojas sėdėjo įsmeigęs akis tiesiai į ją. Jo rankos nuslydo į švarko kišenes ir ištraukė iš ten cigaretes bei žiebtuvėlį.

— Kokia jūsų nuomonė apie Mailzą Van Rė?

— Jis man patinka, — Siuzana trumpam nutilo. — Jis labai stropus, labai malonus. Ką gi, jis man patiko iki praėjusios savaitės. Dabar mano nuomonė apie jį sparčiai keičiasi.

Ji šyptelėjo.

— Pas jį dirba tokia nemaloni medicinos sesuo, bet jis, mano galva, vis tiek yra puikus specialistas. Kodėl klausiate?

— Skotland Jarde jam yra užvesta byla.

Siuzana pažvelgė į jį nustebusiomis akimis.

— *Byla?* Kokia byla?

Fergiusas šaukšteliu maišė arbatą, nors to daryti visai nereikėjo.

— Skotland Jarde, kaip pornografijos skyriaus padalinys, veikia okultinių praktikų tyrimo grupė. Jos svarbiausias uždavinys — kontroliuoti satanistų ir juodosios magijos organizacijų veiklą, sekti jų susibūrimus, išsiaiškinti, kurios iš jų yra įsitraukusios į vaikų pornografijos tinklą, tirti gandus apie jų atliekamus aukojimus ir kitus panašius veiksmus. Ši grupė didžiausią dėmesį skiria smurtavimo prieš vaikus ir jų išnaudojimo atvejams.

Siuzana pajuto, kaip kūnu perbėgo šiurpuliai.

— O ką bendra su tuo turi Mailzas Van Rė?

— Prieš maždaug ketverius metus ši grupė, gavusi pranešimą, kad rengiamasi aukoti naujagimį, buvo surengusi reidą į juodąsias mišias, vykusias viename Šiaurės Londono rajone, — Fergiusas padėjo šaukštelį ant stalo, paskui pažvelgė jai tiesiai į akis. — Tose mišiose dalyvavo ir Mailzas Van Rė.

— Mailzas Van Rė?

Staiga jai pasirodė, kad keistai pasikeitė kambarys, sakytum būtų žvelgusi į jo atvaizdą kreivame veidrodyje. Sienos atrodė arčiau, lubos aukščiau.

Mano *Mailzas Van Rė*? Ji nenorėjo tuo patikėti.

— Taip, aukštuomenės ginekologas, — patvirtindamas savo žodžius rašytojas kilstelėjo antakius ir išvydo pritariantį sunerimusios Siuzanos linktelėjimą. — Jie nieko nerado. Buvo įtariama, kad mišių dalyvius kažkas įspėjo apie reidą.

— Ir ten buvo Mailzas Van Rė? Esate tikras?

— Šimtu procentų.

— Kaip jūs tai sužinojote?

Išvydusi Fergiuso žvilgsnį, Siuzana suprato viską. Juk aukštuosiuose sluoksniuose jis turėjo aibę darugų.

— Penktadienį pietavau su policijos komisaro pavaduotoju. Mes sėdėjome uždarame Skotland Jardo valgomajame — tai buvo ganėtinai šaunu.

Sutikdama su juo Siuzana išsiblaškiusi šyptelėjo.

— O kas toliau, po reido?

— Sensacingą naujieną apie Van Rė vienas iš Jardo vaikinų nutekino *Evening Standard* žurnalistui, Benui Mileriui. Pastarojo redaktorius, baimindamasis būti apkaltintas šmeižtu, atsisakė pagarsinti informaciją. Mileris sumanė kreiptis į *Private Eye*. Paskambino redaktoriui, susitarė, kada ir kur susitiks, bet taip ir nepasirodė. Pakeliui į susitikimą puolė po metro traukiniu.

Siuzana nuleido jo žodžius negirdomis, jausdama, kaip džiūsta burna.

— Ką jūs norite tuo pasakyti, Fergiusai?

Svečias kilstelėjo cigarečių pakelį.

— Ar neprieštarautumėte, jei aš...

— Nei kiek, — atsakė ji paduodama peleninę.

Jis išsitraukė cigaretę.

— Ar daug esate girdėjusi apie okultizmą šio amžiaus Europoje?

— Pradėjusi dirbti „Magelan Lowry“, padėjau redaktoriui, kuris rengė spaudai knygą apie okultizmo istoriją.

— Tai gal atmintyje yra išlikęs koks nors vardas?

— Alisteris Kroulis?

— Kodėl būtent šis?

— Manau todėl, kad apie jį sklando legendos. Ar ne jis buvo vadinamas blogiausiu žmogumi pasaulyje?

— Taip jis pats save titulavo, tai tiesa. O toje knygoje nebuvo paminėta Sarocinio pavardė?

— Ne, esu tikra, kad ne.

— Ji nebuvo paminėta jokioje knygoje. Šis žmogus buvo pernelyg gudrus, kad leistų minėti jo tikrąją pavardę, negana to — niekas, išskyrus siaurą privilegijuotųjų ratą, neturėjo žinoti apie jo egzistavimą, todėl jis dangstėsi daugybe slapyvardžių. Nemažai žmonių Emilį Sarocinį laikė antikristu, įsikūnijusiu velniu. Kroulis, tituluodamas

save Blogiausiu žmogumi pasaulyje, lygiavosi į Sarocinį. Kroulis norėjo būti panašus būtent į jį. Kiek metų tam jūsų pažįstamam Emiliui Saroсiniui?

— Galimas dalykas, beveik šešiasdešimt. Sunku pasakyti.

Fergiusas prisidegė cigaretę ir užsirūkė.

— Teigiama, kad Sarocinis mirė tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt septintaisiais, tačiau tai galėjo būti gudrybė, siekiant išsisukti nuo karo nusikaltimų tribunolo.

— Kiek jam tada buvo metų? — paklausė ji.

— Šešiasdešimt, gal kiek daugiau. Jis lengvai susikurdavo naują tapatybę ir taip nuslėpdavo savo praeitį.

Siuzana trumpai susimąstė apie tai, kaip sunku jai buvo atspėti pono Sarocinio amžių, bet greitai paskaičiavusi nustatė, kad dabar jam būtų šimtas dešimt. Ne, tai neįmanoma.

— Tai negalėtų būti tas pats žmogus, — tarė ji.

— Taigi.

Norėdama sudrėkinti išdžiūvusią burną, Siuzana išgėrė didelį gurkšnį sulčių. Ji buvo ne juokais sunerimusi, tačiau tuo pat metu šis pokalbis jai atrodė kažkoks siurrealistiškas, tarytum Fergiusas būtų žaidęs keistą žaidimą.

— Fergiusai, nejaugi... nejaugi norite man pasakyti, kad Mailzas Van Rė planuoja paaukoti mano kūdikį kažkokiose apeigose? Ar taip reikėtų jus suprasti?

Jis žiūrėjo į Siuzaną, o jo veidas išdavė desperaciją.

— Paklausykite, Siuzana, aš net nežinau, ką noriu pasakyti. Nežinau, kodėl esu čia, kodėl kvaršinu jums galvą savo beprotiškomis mintimis, keliu nerimą. Man nereikėjo pas jus užsukti, atsiprašau, pasielgiau netinkamai, aš nežinau, kodėl taip elgiuosi, kodėl jums tai pasakoju.

O vis dėlto jis žinojo, ir labai gerai, kodėl Siuzanai pasakoja visa tai, nors ir pats negalėjo patikėti, kad taip gali būti. Jis kažkur apsiriko, baisiai suklydo, ir galiausiai apsikvailins, liks kvailio vietoje dėl to, kad paskubėjo su išvadomis.

Tačiau ką jis dar galėjo padaryti, jei ne užsukti pas ją?

Siuzanos galvoje knibždėjo begalė padrikos informacijos. Jai atrodė, kad ten bėginėja koks milijardas mažyčių neramių gyvūnė-

lių ir kiekvienas jų perneša atskirus bitus informacijos, ieškodamas tinkamos vietos, idant laikydamasis tam tikro eiliškumo galėtų juos išdėlioti. Ji nesuprato, kodėl Fergiusas jai visa tai pasakoja. Nesiliovė galvojusi apie Harvį Adisoną, kurio nepajėgė ištrinti iš atminties, be to, visame šiame chaose šmėkščiojo ir Zako Dencigerio, kompozitoriaus, pernai pridariusio nemalonumų „DigiTrak", pavardė. Prisiminė ir pokalbį su Fergiusu prie pietų stalo praėjusiais metais.

... anot jūsų, tik vienetai atliks tai, ką jiems yra skyręs likimas, nes mes jo nesuvokiame, — tąsyk pasiteiravusi Siuzana.

O Fergiusas jai atsakęs: *Jūs atliksite. Jūs atliksite tai, ką jums skyrė likimas.*

Ir tą akimirką, nelyginant išpampęs paskenduolis tamsiame vandenyje, jai į galvą atėjo mintis: *Ponas Sarocinis ir Mailzas Van Rė ruošiasi aukoti mano kūdikį.*

Neįmanoma. Absurdas. Beprotybė. Mailzas Van Rė buvo žymiausias ginekologas visoje Anglijoje. O anas velnio išpera, ponas Sarocinis, mirė tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt septintaisiais, o jeigu ir ne, tai dabar jam būtų šimtas dešimt. Siuzana užsimerkė, bandydama įsivaizduoti poną Sarocinį ir suprasti, ar yra bent mažiausia galimybė, pasitelkus daug galinčią chirurgiją, dietą, vitaminus ir visas kitas įmanomas priemones, sulaukti tokio amžiaus ir turėti tokią išvaizdą. Negali būti, nusprendė ji. Stebuklingoji plastinė chirurgija gali atjauninti tavo išvaizdą dešimčia metų, bet tik ne puse šimtmečio.

Fergiusas Donlivajus, berašydamas savo knygą, buvo pervargęs. Jo galvoje buvo susipynusios painiausios instaliacijos, kuriose dabar vyko trumpasis jungimas. Tikriausiai tik taip galima paaiškinti, kodėl jis taip nevykusiai lindo prie jos. Jis negalėjo pakelti spaudimo, patiriamo dėl nenumaldomai artėjančio galutinio termino. Vargšelis buvo pametęs galvą.

Jos pilve apsivertė patenkintas Bumpsis. Mažylis jai pritarė.

Tačiau Siuzana jautė, kaip viduje auga nemaloni įtampa, kaip ima graužti kaltė. Ji nebuvo atvira Fergiusui. Ne, paslaptis, kurią ji nešiojo, nieko nekeitė, vis dėlto Siuzana ūmai pajuto norą atverti svečiui savo širdį. Ji norėjo atsikratyti slegiančiomis mintimis.

Be to, norėjo jam paaiškinti, kad ponas Sarocinis iš tiesų yra malonus, rūpestingas žmogus, o Mailzas Van Rė, satanistas, buvo visai ne

tas, kurį turėjo omenyje Fergiusas. Tikėjosi, kad ją išklausęs rašytojas turės patvirtinti, esą viskas gerai. Siuzana norėjo, kad jis viską sužinotų ir šią beprotybę būtų galima nutraukti visiškai ir negrįžtamai. Vieną kartą visiems laikams.

Ji norėjo, kad kas nors išsklaidytų jos baimę, kuri, iš pradžių virptelėjusi širdyje kaip maža abejonė, dabar pavirto krūtinę drebinančiu būgnų gaudesiu.

— Fergiusai, — kreipėsi ji, — aš jums kai ko nepasakiau, tiesą sakant, niekam to nesakiau, suprantate? Netgi savo tėvams.

Jis pirštu pabaksnojo į cigaretę, nukratydamas pelenus, paskui pasitaisė kėdėje ir viltingai pažvelgė į Siuzaną.

— Jeigu jums tai papasakosiu, norėčiau, kad niekas kitas nesužinotų. Gerai?

Jis iškilmingai linktelėjo galvą.

— Šis kūdikis... mano kūdikis, — ji dvejojo. — Džonas nėra jo tėvas.

Nesujudėjo nė vienas Fergiuso raumuo. Jis nė nemirktelėjo.

— Aš turiu pagimdyti surogatinį kūdikį ponui Sarociniui. Mes taip susitarėme, kad išgelbėtume Džono verslą nuo bankroto, ir ne tik verslą, bet viską, net namą...

Siuzana ūmai pajuto didžiulį palengvėjimą, tarytum pagaliau būtų išsiveržusi jos viduje ilgą laiką, metų metais diena iš dienos buvusi užtvenkta versmė. *Dabar ji kažkam atskleidė savo paslaptį!* Ji dalijosi savo paslaptimi su kitu žmogumi. Pagaliau.

O, Dieve, kaip gera kalbėti.

Fergiusas nieko nesakė. Jis tik stebėjo ją, rūkydamas dar vieną cigaretę, klausydamas ir pritariamai linksėdamas: Siuzana su Džonu neturėjo pasirinkimo ir jų vietoje taip būtų pasielgęs kiekvienas.

Baigusi pasakoti Siuzana tiesiog sklandė, nusimetusi ją slėgusią naštą. Paskui žvilgtelėjo į jį, kaltai šypsodama.

— Mudu su Džonu susitarėme niekam to nepasakoti, nei dabar, nei kada nors ateityje.

— Džiaugiuosi, Siuzana, kad man papasakojote, — tarė jis, susinerimęs dar labiau nei tada, kai įėjo pro duris.

Jam reikėjo laiko tvarkingai išdėstyti visas galvoje besisukančias mintis ir jis nežinojo, ką atsakyti Siuzanai. Jautėsi visiškai sutrikęs, jam

reikėjo nedelsiant pasikalbėti su Evanu Fryru. Netrukus, pratarę̨s vos vieną kitą žodį, Fergiusas išvyko.

46

Ponas Sarocinis yra sakęs, kad visa turi sulėtėti ir sustoti, toks yra gamtos dėsnis, kitaip tariant, entropija. Kiundzas suprato šį dėsnį.

Ponas Sarocinis Kiundzui paaiškino, kad Gautama Sidharta buvo įsitikinęs, jog tiesos ieškojimas yra tarsi ratas, kuriam kartą per dvidešimt penkis amžius reikalingas naujas postūmis. Taigi du tūkstantieji metai žymėjo penki šimtaisiais metais prieš Kristų prasidėjusių dvidešimt penkių amžių ciklo pabaigą. Buvo reikalingas naujas postūmis. Ponas Sarocinis jam pasakė, kad tas postūmis artėja. Jis dar Kiundzui pasakė, kad šis turįs didžiuotis galėdamas dalyvauti šiame įvykyje, ir jis tuo didžiavosi.

Didžiuotis jį skatino ir Siuzanos sesers Keisės nuotrauka, šiuo metu jo laikoma rankoje. Kiundzas mąstė apie Tryliktąją tiesą. *Bet koks dėkingumas kyla iš bausmės.*

Siuzana bus dėkinga. Tačiau ji pirmiau turės palūkėti ir tik tada patirs dėkingumą, nes viskam yra savas metas, reikia išlaukti tinkamos progos. Tas metas dar nebuvo atėjęs. Dabar jam reikėjo išspręsti problemą, o ta problema buvo vardu Fergiusas Donlivajus.

Štai kodėl Kiundzas, skendėdamas tamsoje, sėdėjo Fergiuso Donlivajaus bute su langais į Temzę, šalia savęs pastatęs sunkų krepšį. Krepšyje buvo dvylikos voltų automobilio akumuliatorius ir eilė akumuliatoriaus gnybtų.

Jis žvelgė pro atitrauktas užuolaidas į upę — vaizdas atrodė puikus, nepalyginti geresnis už jam matomą pro savo buto Grafo dvare langą, išeinantį tiesiai į gretimo pastato užpakalinę sieną. Jis galėjo įžiūrėti tuščios baržos nuleistu inkaru korpusą, tik tamsų jos siluetą; šįvakar labai siautėjo vėjas, buvo stipri srovė. Vandenyje it blizgantis vyniojamasis popierius atsispindėjo gatvės žibintų skleidžiama oranžinė šviesa.

Suskambo telefonas. Keturi skambučiai, paskui įsijungė automatinis atsakiklis. Kiundzas įsmeigė akis į savo rankinį laikrodį; rodė

penkiolika minučių po devintos vakaro. Tada išgirdo įrašytą Fergiuso Donlivajaus balsą, atsiprašantį dėl to, kad jis išvykęs, paskui keletą kartų trakštelėjo ir pyptelėjo, o galiausiai pasigirdo sodrus, švelnus balsas: „Labas, Fergiusai. Čia Evanas Fryras, atsakau į tavo skambutį. Atsiprašau, kad nesusisiekiau anksčiau. Paskambink man į namus šįvakar, gali tai padaryti bet kuriuo metu, o jei ne, tai ryt būsiu savo kabinete. Trakštelėjo, ir Kiundzas netrukus išgirdo, kaip aparatas vėl atsistato į pradinę padėtį.

Evanas Fryras... — galvojo jis. — Aš žinau, kas tu toks.

Kiundzas džiaugėsi čia būdamas: jam patiko būti kitų žmonių gyvenimo dalimi nors ir labai trumpam. Jam patiko pasinerti į jų egzistencijos detales. Jis pakėlė akis į pavojaus signalo daviklį, pažvelgė į raudoną kontrolinę lemputę, kuri turėtų įsijungti, jei užfiksuotų net menkiausią jo krustelėjimą. Tačiau ji nieko neužfiksavo ir negalėjo užfiksuoti.

Nuo to laiko, kai prieš keturias valandas pateko į šį butą, pirmiau atjungęs, o paskui vėl įjungęs pavojaus signalą pagal kodą, nustatytą besiklausant mygtukinio įtaiso, pypsėdavusio kiekvieną kartą, kai tik Fergiusas Donlivajus jį programuodavo, Kiundzas nė karto nesujudėjo. Jis sugebėdavo taip sėdėti valandų valandas, ir jam tai nebūdavo sunku. Jie buvo išmokę Kiundzą tykoti gyvūnų, kai jis buvo mažas berniukas ir gyveno kaimelyje, Afrikoje, jie buvo išmokę jį susilieti su aplinka ir visiškai nejudėti. Viso to jie buvo jį išmokę dar iki atvykstant ponui Sarociniui jo pasiimti. Toks sėdėjimas nieko neveikiant ir nejudant puikiai drausmino. Pastebėti nejudantį objektą visuomet daug sunkiau nei judantį.

Jis galvojo apie Siuzaną, apie tai, kaip jai sekasi, ir vylėsi, kad skausmas šiandien jos jau nebekamavo. Vis dėlto jo tūnojimas šiame kambaryje buvo susijęs ir su viena blogybe: būdamas toli nuo sekimo įrangos, nematydamas ir negirdėdamas Siuzanos, galėjo tik spėlioti, ką ji dabar veikianti. Todėl jis tik dar labiau jos ilgėjosi.

Kažkas vyko. Kiundzas išgirdo sukamo rakto garsą, paskui atsidarė durys ir supypsėjo įspėjamasis pavojaus signalas. Netrukus vėl tapo tylu. Kambaryje užsidegė šviesa, bet Kiundzui tai netrukdė. Šviesa jo neakino, nes Kiundzas buvo nustatęs elektros srovės reguliatoriaus rankenėlę ties žemiausia padala.

Lempa švietė tik tiek, kad Fergiusas Donlivajus galėtų įžiūrėti Kiundzą ir pistoletą jo rankoje.

Kiundzas nedažnai nešiodavosi šį ginklą prie savęs, mat ponas Sarocinis buvo jį perspėjęs, kad su ginklu Anglijoje reikia būti itin atsargiam. Svarstė, ar Fergiusui Donlivajui patiko specialus jo sutikimas.

Netrukus, atidžiau pažvelgęs į buto šeimininko veidą, iš jo išraiškos suprato, kad Fergiusui Donlivajui tai nepatiko. Tačiau tai neturi reikšmės. Kiundzas čia atėjo pasimėgauti pats, be to, turėjo pono Sarocinio leidimą. O tai, ką jis ketino daryti, turėjo suteikti jam nepaprastą pasitenkinimą. Fergiusas Donlivajus pasigailės dėl to, kad išdrįso apkabinti Siuzaną, *jo moterį*, ir netgi bandė ją pabučiuoti. Kiundzas sukoncentravo dėmesį, iš visų jėgų stengdamasis valdytis, išsaugoti jausmų pusiausvyrą ir neleisti jaučiamam pykčiui išsikeroti taip, kad šis nustelbtų malonumą.

Fergiusas šįvakar gėrė. Stipriai sunerimintas Siuzanos Karter pasakojimo, pakeliui į namus užsuko į barą ir įsitaisė, kaip buvo papratęs, įprastoje vietoje kampe; jautė, kad be viskio neišsivers, tad ištuštino keletą taurių, skendėdamas mintyse ir svarstydamas, kaip užginčyti neišvengiamą išvadą, prie kurios jis buvo priartėjęs.

Emilis Sarocinis. Mailzas Van Rė. Surogatinis kūdikis.

Atrodė neįsivaizduojama, kad Siuzana galėtų būti motina. Tačiau kažkas juk turėjo būti. Bet kad ji? Siuzana? Kodėl ji?

Kažkas juk turėjo būti.

Fergiusas desperatiškai norėjo tikėti, kad jis klysta. O vis dėlto.

Kažkas juk turėjo būti.

Jis skambino Evanui Fryrui jau keturis kartus, bet kaskart išgirsdavo automatinį atsakiklį. Gal jis jau namie, gal atskambino, gal paliko žinutę? Jis labai vylėsi, jis beprotiškai vylėsi. Šįvakar jam būtinai reikėjo susitikti su Fryru.

O dabar jis rado įsibrovėlį, ir smegenys siuntė padrikus, painius signalus. Logika sakė, kad avarinis signalas įjungtas, todėl šio žmogaus čia neturėtų būti, jis greičiausiai tėra tik fantazijos padarinys. Tačiau Fergiuso atmintis tvirtino, kad jis jau buvo matęs šį vyrą. Įsibrovėlis atrodė panašus į praėjusiais metais apsilankiusį telefonų meistrą, vadinasi, su šiuo vyrioku viskas gerai.

Tačiau ginklas jo rankoje bylojo kitką — su šiuo žmogumi ne viskas gerai, ir privertė Fergiusą paskubomis apsvarstyti dilemą: kautis ar trauktis. Fergiusas apie šią dilemą žinojo viską, net knygą apie ją buvo parašęs. Gyvūnas pavojaus akivaizdoje labai stipriai susijaudina ir gali rinktis iš dviejų galimybių: bėgti arba susigrumti. Jeigu jis neapsisprendžia, staiga užplūsta didžiulis adrenalino kiekis, o tai gali turėti neigiamas pasekmes ir sukelti nerimo priepuolį.

Fergiusas nedarė nieko: ginklas nebuvo iš tų įrankių, kurį išvydęs galėjai artintis arba trauktis. Todėl jis liko stovėti it įbestas, tik pratrūko pykčiu:

— Kas tu toks, po velnių?

— Prašau, pone Donlivajau, vaišinkis, išgerk viskio.

Fergiusas suprato, kad jo refleksai atbukę nuo suvartoto alkoholio kiekio. Be to, vyro balse buvo girdėti toks nekaltumas, o prašymas nuskambėjo taip naiviai ir vaikiškai, kad jis pasijuto galįs derėtis su priešais jį sėdinčiu keistuoliu. Fergiusas nusprendė — geriausia išeitis yra tenkinti jo pageidavimus.

— Ačiū, būtų ne pro šalį.

Netrukus, atsigręžęs į įstiklintą spintelę su gėrimais, jis išvydo iš anksto jam paruoštus stiklinę ir butelį „Bushmills", kibirėlį su ledo kubeliais ir dailiai sulankstytu rankšluostėliu ant viršaus, taip pat krištolinį dubenėlį su alyvuogėmis.

Fergiusas sutriko. Jis vėl pažiūrėjo į šį vyrą. Šis irgi žiūrėjo į jį, kaip ir jo pistoletas. O gal tai tik storžieviška išdaiga, tačiau kieno? Pokštininkų siurprizas? Tai greičiausiai kažkokie žabangai. Gal televizijos šou, pavyzdžiui, Džeremio Bidlio? Vienas iš efektingų triukų? Jis atsuko butelio kamštelį ir kliustelėjo truputį viskio.

— Sklidiną, — pratarė žmogus. — Įsipilk pilną.

Menką paguodą, kurią Fergiusas buvo pajuntąs, akimirksniu išsklaidė sugriežtėjęs įsibrovėlio tonas. Rašytojas įsipylė sklidiną stiklinę; jo rankos drebėjo, adrenalinas tiesiog ūžte ūžė, o kraujas plūdo gyslomis, tarytum tuneliu būtų skriejęs greitasis traukinys.

Gėrimas išsiliejo per kraštą ir Fergiusas liovėsi pylęs.

— Išgerk šlakelį, — paliepė vyras. — Atlaisvink vietą ledui. Užkąsk alyvuoge — juk tu mėgsti tokias, su ančiuviais viduje.

Fergiusas pakluso, tuo pat metu naršydamas mintyse, bandyda-

mas suprasti, kas per vienas šis žmogus. Jis nesugebėjo blaiviai mąstyti, bet šis vyriokas negalėjo būti iš „Telekomo“, tikriausiai buvo sutikęs jį kur nors kitur, tačiau kur? Gal jie kur nors valgė alyvuoges?

Gal buvo susitikę bare?

Kur?

Pamažu ryškėjo sąsaja, nors Fergiusas ir nenorėjo jos, o vis dėlto ryškėjo su kiekviena sekunde, su kiekviena pikosekunde, nanosekunde, atosekunde...

Švenčiausiasis Jėzau.

Tačiau tai neįmanoma, viskas pernelyg greitai. Per mažai laiko praėjo po susitikimo su ja. Ne, tai kažkas kita, tai neturi nieko bendra. Tačiau kas?

Fergiusas svarstė, gal stiklinę panaudoti kaip šaltąjį ginklą, tačiau suprato, kad jau pavėlavo, nesipriešino ir nepabėgo, todėl dabar stovėjo įkalintas savo adrenalino, o ir mąstymas buvo beveik užblokuotas.

Jis galėjo mesti stiklinę.

Deja, iš to būtų buvusi menka nauda. Toks elgesys būtų tik suerzinęs nepažįstamąjį, todėl Fergiusui liko vienintelė išeitis, ir ja reikėjo pasinaudoti tuojau pat, tai yra vykdyti šio žmogaus reikalavimus, nuraminti jį, bandyti užmegzti su juo pokalbį, išsiaiškinti, kas jam nutiko. Gal jis yra vienas iš gerbėjų, suerzintas to, ką Fergiusas kur nors parašė?

— Prašau, išgerk dar.

Jis išgėrė dar, o vyriokas patenkintas šyptelėjo. Viskis ėmė veikti kaip turbokompresorius variklį. Fergiusas buvo išgėręs pusę stiklinės ir sukoncentruoti dėmesį darėsi vis sunkiau. Kas tai, velniai rautų? Kažkas jam krėtė išdaigą, o jis vis dar nepagavo minties.

— Išgerk, prašau, iki dugno.

Fergiusas įsmeigė į jį žvilgsnį. Jam jau buvo gana, daugiau gerti jis nebegalėjo, buvo visiškai girtas. Tačiau neprašytas svečias jam atsakė tokiu draugišku žvilgsniu ir atrodė taip gerai nusiteikęs, kad Fergiusui kažkodėl pasirodė, jog jis užgautų šį vyrą, jeigu jam nepaklustų.

Jis išgėrė viską, kas dar buvo likę, stiklinė išslydo iš rankos ir dingo. Pasigirdo dūžtančio stiklo garsas, bet jis sklido iš labai toli.

Tada žmogus liepė:

— Prašau, paimk iš spintelės kitą stiklinę.

— Bt, aš š gn š gnana, — liežuvis pynėsi, ieškodamas cigarečių jis pasiplekšnojo per kišenę. — Rūkysi? Nori?

— Rūkymas tau labai kenkia, — atsakė Kiundzas.

Fergiusas išsiviepė ir ūmai pajuto, kad kažkaip kvailai atsipalaidavo.

— Taip.. taip paš alhoholis.

— Rūkymas blogiau, tikrai blogiau, pone Donlivajau. Patikėk manimi, man gerai žinomi visi medicininiai argumentai. Stipri sveikata yra turtas, kurio neverta švaistyti. Išgerk, prašau, dar vieną.

Fergiusas netvirtais žingsniais nulingavo prie spintelės, išėmė iš jos kitą stiklinę, paskui paėmė viskio butelį ir, vargais negalais nutaikęs, šliūkštelėjo į stiklinę.

Po pirmo gurkšnelio iš naujos stiklinės, tartum atleidus stabdį, ėmė suktis kambarys. Jis bandė gurkštelėti dar kartą, bet tuo metu iš po kojų išslydo grindys, kurios staiga pakilo ir tėškėsi tiesiai į jį.

Po kurio laiko — jis nesusigaudė, kiek laiko buvo praėję, tik matė, kad vis dar tamsu, — Fergiusas nubudo. Stipriai skaudėjo galvą, burna buvo perdžiūvusi, ir jis jautė, kad kažkas vyksta, kad jis juda, jį kažkur tempia, o gal neša. Paskui vėl liko gulėtis paslikas.

Tada pajuto skausmą.

Kirkšnyse sprogo. Plieniniai pirštai, įsiskverbę į Fergiusą, taikėsi į jo smegenis, lyg bandydami išplėšti jas iš kaukolės ir pro ryklę ištraukti laukan. Kiti pirštai draskė jo pilvą, kepenis, inkstus, pirštai variniais kabliais skaptavo viską, ką tik užčiuopė ant šonkaulių, strėnų ir dubens kaulų.

Riksmas, išsiveržęs iš Fergiuso vidaus, nepraėjo pro jo gerklę; kažkas buvo nutikę jo burnai, atrodė, kad jos nebėra, kad ji deformuota. Todėl skaudėjo tik dar labiau. Kūnas pats savaime rietėsi iš skausmo, bet negalėjo nė krustelėti, mat kažkas buvo ant jo atsisėdęs arba jį laikė, — Fergiusas nežinojo, kaip yra iš tikrųjų, jam net nerūpėjo, jis negalėjo galvoti apie nieką kitą kaip tik apie savo kančią.

O skausmas vėl atsinaujino, tik šįsyk jis buvo dar stipresnis. Fergiusas gūžėsi visu kūnu, paskui sutelkė visas jėgas, bet kaip tik tuomet skausmas nutvilkė pilvą ir tuojau persimetė į šlaunis. Paskui išplito į

rankas ir į galvą, tada atslūgo atgal, apimdamas kiekvieną raumenį, kiekvieną sausgyslę, sutraukdamas juos, o vėliau atpalaiduodamas, todėl Fergiusas pasijuto taip, tartum jo pilve būtų iššautas išlydytas patrankos sviedinys. Galiausiai jis pajuto, kaip pro poras odoje žliaugia prakaitas ir ima pykinti. Tačiau vėmalai taip ir liko įstrigę ryklėje. Fergiusas bandė kvėpuoti, bet nepajėgė, jis springo.

Po kurio laiko pratrūko vemti pro šnerves, o skausmas raižė visą galvą iš vidaus. Jam pavyko įkvėpti truputį oro, mažytį gurkšnelį, bet tuoj pat užsikosėjo, o plaučiai godžiai reikalavo daugiau. Fergiusas atsimerkė ir išvydo veidą žmogaus, kuris — atmintis jo neapvylė — buvo atvykęs taisyti jo telefonų.

Kiundzas šypsojo. Fergiusas Donlivajus atrodė labai neoriai: diržais pritvirtintas prie lovos, su kamšalu, į gniužulą suvyniota flanelės medžiaga, burnoje, o jo kelnės kartu su apatinėmis kelnaitėmis nusmauktos iki pat kulkšnų. Kiundzas elgėsi apdairiai, todėl po ligatūromis, nenorėdamas palikti žymių, buvo privyniojęs rankšluosčių.

Žymių neturėtų likti ir nuo dviejų gnybtų, pritvirtintų prie Fergiuso Donlivajaus kapšelio ir spirale susisukusiu laidu sujungtų su automobilio akumuliatoriumi ir transformatoriumi.

Kiundzas prabilo:

— Vadinasi, atgavai sąmonę, pone Donlivajau? Atrodo, mano drauge, būsiu kai ką praleidęs. Galėsi apšviesti mane. Užpildyti spragas. Supranti, kai kuriose vietose, kur tu buvojai, signalas labai silpnas. Turbūt pradėkime nuo tavo pietų Skotland Jarde. Aš nežinau net ką tu valgei. Ar pietūs patiko? O kaip duona? Ponas Sarocinis man yra sakęs, kad duonos kokybė visuomet geriausiai parodo restorano kokybę.

Fergiusas springčiojo, paskui vėl ėmė dusti, o padrikose mintyse rezonavo viena pavardė — „Sarocinis". Kiundzas suprato turįs būti apdairus: jis norėjo, kad tai tęstųsi kiek įmanoma ilgiau, pasidalyti su Fergiusu Donlivajumi malonumu, kurį jis dabar jautė. Kiundzas norėjo, nepaprastai norėjo, kad šis protingas žmogus įgytų bent dalelę jo išminties, o dar geriau — pono Sarocinio neprilygstamos išminties. Jis vylėsi, kad šįvakar, be kita ko, jam pavyks Fergiusui Donlivajui išaiškinti Tryliktąją tiesą: „Bet koks dėkingumas kyla iš bausmės."

Jis iš tiesų labai norėjo susilaukti iš Fergiuso Donlivajaus dėkingumo.

Jei Fergiusas Donlivajus bus dėkingas Kiundzui, jeigu jis *tikrai* pajus dėkingumą, tai įvyks tobulas apsivalymas.

Jausdamas, kaip sklaidosi alkoholio migla, o skausmas vis stiprėja, Fergiusas sudrebėjo. Kiundzą gaubė aura. Jis vėl sudrebėjo, tik šįkart dar labiau, širdis ėmė stingti iš siaubo. Šio žmogaus auros spalva skyrėsi nuo visų kitų jo matytų anksčiau.

Dabar jis jau neabejotinai žinojo, kad blogiausia, ko galėjai tikėtis, tampa tikrove.

47

Kažkur šiuose nelemtuose tapetuose buvo susidaręs guzas, oro pūslė, kitaip tariant, raukšlė, kuri kaskart, kai tik Siuzana mėgindavo ją išlyginti, netikėtai pasirodydavo kitoje vietoje, ir jai tokios gaudynės jau buvo beįgrįstančios. O ir tiesiai sujungti siūlių nesisekė, todėl dabar apgailestavo dėl savo noro pasirodyti išmanančiai ir pačiai atlikti šį darbą, užuot jį patikėjus dažytojui Hariui.

O vis dėlto pageidavo tai padaryti savo rankomis, ir ne tik todėl, kad turėtų bent kokį užsiėmimą. Šis kambarys buvo ypatingas, ji norėjo prie visko prisiliesti tiesiogine žodžio prasme. Vakar ji čia triūsė iki vėlumos ir šįvakar tikėjosi viską užbaigti iki Džonui sugrįžtant. Jeigu ne tos prakeiktos oro pūslės, savo sumanymą tikriausiai būtų įgyvendinusi.

Kažkas paskambino į duris. Laikrodis rodė dvidešimt minučių po vienuoliktos. Turbūt Hario draugas statybininkas, kuris turėjo atvykti iš pat ryto apžiūrėti jų namo stogo; tiesiai virš vieno svečių miegamojo buvo atsiradęs drėgmės lopas — Džonas manė, kad taip yra dėl dviejų trūkstamų čerpių, todėl dabar būtų ne pro šalį pašalinti per apžiūrą aptiktą trūkumą.

Siuzana atidarė priekines duris ir išvydo gležno sudėjimo vyruką, išvaizda primenantį nebe pirmos jaunystės hipį; jo šiaudų spalvos plaukai buvo sušukuoti atgal ir surišti į uodegą, jis pats buvo laibas, o smulkus ištįsęs veidas švytėjo plačia ir draugiška šypsena. Taip pat šypsojosi ir atvykėlio akys, todėl Siuzana, jam dar nespėjus nė žodžio ištarti, jau buvo užsikrėtusi jo gera nuotaika ir mažne juokėsi kartu su juo.

— Pramiegojau, — tarė jis ir apgailestaudamas gūžtelėjo pečiais. — Aš labai atsiprašau.

— Džo? Jūs esate Džo, tiesa?

— Nu, tai aš. Ponia Karter?

— Taip, aš jau ėmiau nerimauti, nes turėsiu vykti į susitikimą, — Siuzana dirstelėjo į savo laikrodį. — Pusę antros man reikės būti Harlio gatvėje. Norite užeiti?

— Stogas, taip?

— Aha.

— Haris sakė, kad atlikote porą vertinimų ir manote, jog iš jūsų per daug nuplėšė.

— Taip.

— Pirmiausia patikrinsiu iš išorės — vane turiu kopėčias.

Meistras pakreipė nykštį į gatvėje stovintį išklerusį gremėzdą, kuris labiau atrodė šeimininko paliktas likimo valiai, o ne pastatytas.

— Gal išgersite puodelį arbatos?

— Vieną mielai išmaukčiau, — jis pasitrynė kaktą. — Oho, tai bent pagirios, mano galva turbūt neatlaikys... Turbūt suprantate, ką noriu pasakyti?

Ji nusišypsojo.

— Gal galėčiau jums atnešti paracetamolio?

— Jau išgėriau, ačiū.

Su šilta striuke ant pečių, apsmukusiomis kelnėmis ir prakiurusiais sportbačiais jis nukumpino, energingai kraipydamas galvą, prie savo vano ir atidarė jo užpakalines dureles.

Džonas grįžo namo netrukus po aštuntos vakaro. Sustabdęs BMW prie savo namų ir atbuline eiga važiuodamas į aikštelę, jis greitomis paskaičiavo. Šiandien trečiadienis, kovo dvidešimta. Liko tik penkios savaitės. Penkios savaitės, ir Siuzana pagimdys, o tada jie atiduos naujagimį ir grįš į normalų gyvenimą.

Jis troško atgauti normalų gyvenimą labiau nei bet kas kitas pasaulyje. „DigiTrak“ klestėjo, jie pagaliau turėjo pinigų ir reikalingam namo remontui, ir atostogoms; pagaliau bus galima ištaigingai praleisti savaitgalius, maitintis restoranuose ir nesijaudinti dėl sąskaitos

dydžio. Turėjo ganėtinai pinigų, galinčių užtikrinti laisvę, prie kurios anksčiau buvo įpratę, — tiesą sakant, dabar, kai Siuzana nebedirbo visu etatu, laisvės jie turėjo dar daugiau, tačiau tuo nesinaudojo.

Galėjai pamanyti, kad laikas užšalęs, o jie gyvena kažkokiame limbe, ir laikrodžių rodyklės stovės tol, kol gims kūdikis ir visa tai pagaliau baigsis. Džonui atrodė, kad Siuzanos jis nebepažįsta. Tiesa, ji visuomet maloniai pasitikdavo jį grįžusį namo, puikiai ruošdavo maistą, gal tik per dažnai kepdavo blynelius, tačiau ir jos gyvenimas, ir mintys, ir visa savimonė buvo liguistai sukoncentruoti į kūdikį, bet tik ne į jį.

Jį baugino Siuzanos skausmai, bet vargšelis Harvis Adisonas buvo sakęs, kad tai nieko rimta, o ir Mailzas Van Rė tvirtino, jog cista mažėja, ir daugelis skausmų, kuriuos ji dabar jaučia, esą visiškai normalūs. Vis dėlto Džonas tuo nesidžiaugė. Šiuo klausimu jis kalbėjosi su dviem gimdžiusiomis moterimis iš darbo, ir šios patvirtino, kad skausmų būdavę, tačiau tokių didelių skausmų jos nepatyrusios. Siuzana pati teiravosi Lizos Harison ir Keitės Foks, tačiau ir joms neteko taip kankintis. Van Rė jai paaiškino, kad neverta lyginti savęs su kitomis moterimis, kad nebūna dviejų identiškų nėštumų, ir tai, galimas dalykas, buvo tiesa. Tačiau Džonas vis tiek nerimavo.

Jis nerimavo ir dėl Siuzanos prisirišimo prie kūdikio. Tiesa, jos elgesys netapo kuo nors ypatingas, prisirišimas reiškėsi smulkmenose. Kad ir toji jos tėvų nupirkto vežimėlio istorija: Džonas jį rado automobilio bagažinėje, praėjus dviem savaitėms po to, kai ten jį įdėjo. Ji teigė užmiršusi, bet jis nepatikėjo. Paskui, šeštadienį, šiukšlių dėžėje ieškodamas išmesto laikraščio su straipsniu, kurio jam labai reikėjo, rado sulamdytą popieriaus lapą su keliais vyriškais ir moteriškais vardais, užrašytais Siuzanos ranka. Vardas *Džulianas* buvo pabrauktas, taip pat *Oliveris* ir *Maksas.*

Džonas jai nieko nepasakė — Siuzana atrodė labai jautri, todėl jis stengėsi būti ramus ir vengti bet kokios konfrontacijos. Vis dėlto nerimavo dėl žmonos mintyse rezgamų kažkokių planų, o gal netgi atsirandančių prieštarų dėl išsiskyrimo su kūdikiu.

Buvo nusprendęs būtinai pasikalbėti akis į akį su Mailzu Van Rė ir išgirsti gydytojo patarimų, kaip būtų galima padėti Siuzanai po gimdymo. Juk apie tai, kaip ji jausis atidavusi naujagimį, nė vienas iš jų nebuvo užsiminęs.

Pastaruoju metu spaudoje dažnai pasirodydavo straipsnių apie surogatinę motinystę, ir Džonas jau buvo atkreipęs dėmesį į motinoms siūlomas konsultacijas. Galbūt, paieškojęs internete, rastų nuorodą į kokią nors galinčią patarti, kaip elgtis toliau, pagalbos grupę.

Įėjęs pro duris Siuzanos nerado.

— Labas, mieloji! — šūktelėjo jis, tačiau niekas neatsiliepė.

Džonas padėjo ant grindų savo lagaminą ir portfelį, pakabino paltą ir šūktelėjo dar katą:

— Brangioji! Labas!

Nejaugi ją vėl ištiko skausmo priepuolis? Betgi dar prieš kelias valandas, kai jis skambino Siuzanai į mobilųjį, jos balsas buvo žvalus, ji buvo ką tik grįžusi namo iš savaitinio susitikimo su Van Rė ir tvirtino, kad ginekologas visais atžvilgiais džiaugiasi dėl jos. Siuzanos automobilis stovėjo kieme, vadinasi, ji turėtų būti namie. Netrukus jo nerimą išsklaidė iš viršaus atsklidęs balsas.

— Ką tik baigiau!

Džonas užlipo laiptais ir vėl šūktelėjo:

— Kur tu?

— Čia, kambaryje!

Laiptų aikštelėje tvyrojo stiprus kvapas, — tikriausiai kleisterio, pamanė jis, — mažojo svečių miegamojo durys buvo plačiai atidarytos, o viduje degė šviesa. Džonas patraukė tiesiai į jį.

— Siuzana?

— Ateik ir pasižiūrėk!

Jis įėjo. O įėjęs apmirė. *Tai velniava!* — pamanė.

Ant visų kambario sienų puikavosi scenos iš vaikiškų eilėraštukų. Siuzana, ant šiurkštaus audinio kelnių vilkinti darbinį chalatą, balansavo atsistojusi ant storos lentos, ištiestos tarp dviejų skečiamųjų kopėčių, stengdamasi išlyginti tapeto kraštą.

— Ar patinka? — pasiteiravo ji, švytėdama iš laimės.

— Kas tai, Siuzana?

— Bumpsio kambarys. Pamaniau, reikėtų paruošti kambarį iš anksto, juk pats supranti, kad... — ji kvailai vyptelėjo. — Priešlaikinis gimdymas ir panašiai, todėl geriau būti pasiruošus.

Džonas žvelgė į Džeką ir Džilą, į Mažylį Kū-kū, į ryškiai geltoną foną, ir mintijo, ar tik nebus ji kvaištelėjusi.

Visomis išgalėmis stengdamasis išlikti ramus, jis prisiartino prie Siuzanos.

— Mieloji, — švelniai prabilo. — Brangioji, paklausyk...

Ji nusigręžė nuo jo ir toliau glostė tapeto rėžį, kad sujungimas būtų kuo tiesesnis.

— Patinka? — paklausė Siuzana.

Jos balsas nuskambėjo kažkaip keistai, tarytum kalbėtų visiškai svetimas žmogus, o ne Siuzana.

— Gražu, tiesa? Nupirkau prie sienų derančias užuolaidas, taip pat ir medžiagos lovytės apklotui. Šis kambarys yra labiausiai tinkamas, nes rytais į jį pro langą šviečia saulė, o popiet nebūna karšta. Manau, taip bus geriausia mūsų...

Džonas pakėlė balsą, tačiau vis tiek kalbėjo švelniai:

— Siuzana! Brangioji! Paklausyk manęs! Šis kūdikis... juk mes jo neauginsime. Vos tik jis gims, ponas Sarocinis pasiims jį pas save. Juk jis negyvens su mumis, todėl vaiko kambarys mums nereikalingas.

— Betgi mes turime apsimesti, Džonai, — iš jos balso buvo galima numanyti, kad Siuzana įskaudinta. — Juk sutarėme taip elgtis. Visos mano draugės tik ir kamantinėja, kuris kambarys bus skirtas naujagimiui. Keitė Foks sakė, kad elgiuosi neprotingai, nes iš anksto neparuošiu kambario tam atvejui, jeigu kūdikis gimtų neišnešiotas.

— Siuzana, juk galėjai išdažyti kambarį ryškia spalva ir būtume apsiėję be tapetų. Jei būtum taip išdažiusi, būtume galėję naudoti šį kambarį kaip dar vieną miegamąjį svečiams.

Siuzana atsisuko į Džoną, išgąsdindama jį savo veido išraiška. Jis dar niekada nebuvo matęs jos akyse tokios pagiežos. Ji įmerkė teptuką klijams į metalinę dėžutę. Palikusi jį mirkti, nulipo kopėčiomis žemyn, o Džonas net įsitempė, išvydęs žmoną sugniaužtais kumščiais, ir akimirką pamanė, kad ji ketina jam trinktelėti.

Paskui, atsistojusi per spjūvio nuotolį, pareiškė:

— Po pietų buvau pas Elizabetą Freizer. Tai advokatė, dirbanti Kovano ir Valkerio kontoroje, turbūt teko apie juos girdėti?

Jis žiūrėjo į žmoną, negalėdamas patikėti: nejaugi ji nori pasakyti, kad ketina su juo skirtis?

— Taip, tai viena iš didžiausių advokatų kontorų Londone.

— Elizabetą Freizer pastaruoju metu dažnai rodo žinių laidose — ji specializuojasi surogatinės motinystės srityje. Man rekomendavo ją. Žinai, ką ji pasakė?

Džonui pasirodė, kad po kojomis ne grindys, o slankusis smėlis, ir jis ima pamažu grimzti.

— Rekomendavo? Kas?

— Pagalbos internetu linija, — abejingai atsakė ji.

Džonas stebeilijo į fototapetą su Mažąja Mafet*: šalia jos tabaluojantis voras atrodė labai draugiškas ir nenusiteikęs nieko gąsdinti. Tačiau Džonui nerūpėjo Elizabetos Freizer nuomonė, jis nenorėjo nė girdėti.

— Jos nuomone, mūsų šansai šioje byloje yra labai dideli.

Džonas švelniai uždėjo rankas Siuzanai ant pečių ir ramiai prisitraukė ją prie savęs. Nuo jos sklido senokai plautų plaukų kvapas, ir tai buvo labai neįprasta, nes Siuzana visuomet rūpinosi savo išvaizda ir higiena. Nejaugi ji taip palūžo?

— Brangioji, mūsų šansai šiuo atveju neturi jokios reikšmės, nes mes jokiame teisme nedalyvausime. Aš nenoriu, kad į mano gyvenimą įsibrautų kažkieno vaikas, ar tai supranti?

Siuzana it paklaikusi atsitraukė nuo Džono, ne juokais jį išgąsdindama. Atrodė, kad kambaryje stovi visiškai nepažįstamas žmogus.

— Tai mano kūdikis, o ne *kažkieno*. Kartoju: jis yra mano, — ji paplekšnojo per savo atsikišusį pilvą. — Štai — matai? Tai aš. Šis kūdikis atsirado iš mano kiaušinėlio, supratai? Šis kūdikis auga manyje. Tai aš kenčiu šiuos skausmus. Tai mano kūnas. Tai yra *mano reikalas*.

Džonas nuėjo prie jos ir pabandė apkabinti dar kartą, labai norėdamas sutramdyti šią įsisiautėjusią būtybę, atvesti ją į protą, kol dar ne vėlu, bet ji taip šiurkščiai jį atstūmė, kad Džonas prarado pusiausvyrą, užkliuvo už nepradaryto indelio su klijais ir pargriuvo ant plikų grindų.

Siuzana išėjo iš kambario.

Džonas atsistojo, jautėsi sukrėstas ir apstulbęs, skaudėjo nykštį, į kurį buvo įsmigusi didoka rakštis. Jis čiulpė pirštą ir įtemptai mąstė. Kas, po perkūnais, Siuzanai pasidarė? Gal dėl to, kad ji tris paras buvo

* Populiaraus vaikiško eilėraštuko personažas.

likusi viena? Ar jis nepasielgė neprotingai, išvykdamas verslo reikalais, leisdamas jai taip ilgai būti vienai ir viską apgalvoti?

Jis rado Siuzaną pirmame aukšte, virtuvėje: ji ėmė iš šaldytuvo pomidorus. Džonas stovėjo ir knebinėjo rakštį, iš abiejų pusių stipriai spausdamas odą, tikėdamasis, kad smaigalys išlįs, o tada bus galima nagais arba dantimis ištraukti ir visą svetimkūnį, tuo tarpu žmona plovė po vandens čiaupu pomidorus. Paskui juos padėjo ant medinės pjaustymo lentos ir įniko pjaustyti griežinėliais.

— Pomidorai saugo nuo prostatos vėžio, — tarė ji nė neatsisukdama. — Skaičiau žurnale. Tau reikia valgyti kuo daugiau pomidorų. Iki šiol jų buvo per mažai mūsų valgiaraštyje, bet aš nusiteikusi tai pakeisti.

Džonas, jausdamasis nesmagiai, pažvelgė į aštrų dantytą peilį jos rankoje, tačiau vis tiek priėjo prie Siuzanos iš už nugaros, apglėbė rankomis ją per liemenį ir pabučiavo į sprandą.

— Myliu tave, Siuzana.

Siuzana truputį atlyžo ir Džonas pajuto, kaip ji prisišlieja prie jo savo sėdmenimis. Nors peilį padėjo ant lentelės, tačiau neatsigręžė.

— Siuzana, nenoriu, kad tai sugriautų mūsų gyvenimą.

— Jis yra ne abstraktus *tai*, — ramiai, nelyginant mokytoja, atsakė ji, — o vaikelis.

— Jei tu nori vaikelio, jeigu tau tai svarbu, jokių problemų — mes galime jį turėti, bet tegul jis būna mūsų.

— O aš noriu šio.

— Siuzana, brangioji, aš nesuprantu, ką visa tai reiškia. Aš nežinau, ką toji advokatė šiandien įkalė tau į galvą.

— Ji man nieko neįkalė. Ji tik pateikė faktus. Surogatinėms motinos leidžiama gauti finansinę paramą išlaidoms, susijusioms su nėštumu, padengti, bet nieko daugiau. Mes teisėjui lengvai įrodytume, kad mūsų kredito perviršis ir paskola buvo padengti atsilyginant už sutartį, o tai prieštarauja įstatymui. Jei teisėjas priimtų mums palankų sprendimą, ponas Sarocinis turėtų grąžinti „DigiTrak" akcijas ir paimtus šio namo dokumentus. Mes galėtume kreiptis į teismą, vos tik gimtų Bumpsis, *ex parte**, su prašymu, kad teismas laikinai sustabdytų sutarties galiojimą, o mus pripažintų Bumpsio globėjais.

* Vienašališkai (*lot. teis.*).

Džonui atrodė, kad Siuzanos vartojami teisiniai terminai jos kalbą pavertė oficialia.

— Siuzana, aš suprantu, kaip tu jautiesi. Atsisuk, pažiūrėk į mane.

Ji nekreipė dėmesio.

Džonas pabandė prisiglausti stipriau, bet ji tik pasimuistė ir ištrūko.

— Siuzana, prieik arčiau, brangioji, juk vienas kitam visą laiką buvome artimi. Ar prisimeni, ką man pasakei, kai mudu pirmą kartą pasimylėjome?

Tyla.

— Tu pažvelgei man į akis ir tarei: „Pažadėkime, kad visada būsime atviri vienas kitam, nesvarbu, kas nutiktų." Pameni?

Ji vis dar tylėjo.

— Tu dabar nesi atvira su manimi. Šį klausimą mums derėjo aptarti kartu, prieš tau lekiant pas advokatę.

Džonas vėl pabandė prisitraukti Siuzaną prie savęs, ir šįkart ji per vieną kitą colį nusileido.

— Tavo organizme dabar vyksta dideli biologiniai pokyčiai. Tavyje pasireiškia motiniški instinktai, ir tai yra savaime suprantama, — būtų nenormalu, jeigu jie nenubustų, — tik bėda, kad jie tave labai veikia. Gal mums, užuot vykus pas advokatus, kreiptis pagalbos į autoritetingus konsultantus? Gal pabandykime susirasti šios srities specialistą?

Žmonos tylą laikydamas geru ženklu, jis apkabino ją truputį tvirčiau ir tęsė jau švelnesniu tonu:

— Paklausyk, mieloji. Suprantu, kiek daug tau tenka ištverti, matau, kaip puikiai su tuo susidoroji. Juk pabaiga jau visai čia pat. Užmiršk sandėrį ir galvok tik apie mudu. O kaip, tavo manymu, jaučiuosi aš? Tu nori, kad kiekvieną dieną, visą likusį savo gyvenimą žiūrėčiau į šį kūdikį, į vaiką, kuris kada nors taps suaugusiu? Žinodamas, kad pusė jo yra ponas Sarocinis?

Siuzana vėl tylėjo.

— Ir jausčiau kaltę dėl sulaužyto žodžio, duoto sudarant sandėrį? Kad atėmėme iš pono ir ponios Sarocinių naujagimį, kurio jie taip desperatiškai norėjo?

— Fergiusas Donlivajus māno, kad ponas Sarocinis šį vaikelį ketina paaukoti, — tyliai, vos girdimu balsu, labiau primenančiu murmėjimą, tarė Siuzana.

Džonui pasirodė, kad jam pasigirdo.

— *Ką* jis pasakė?

— Skotland Jarde Mailzui Van Rė yra užvesta byla. O Fergiusas sakė, kad ponas Sarocinis mirė tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt septintaisiais. Sarocinis su Mailzu Van Rė ketina mano pagimdytą kūdikį paaukoti juodosiose mišiose.

— *Ką?*

— Tai tiesa.

Džonas paleido Siuzaną. Tai atrodė taip absurdiška, kad jis ėmė plačiai šieptis ir negalėjo susivaldyti.

— Kada jis pasidalijo su tavimi šiuo atradimu?

— Pirmadienį.

Džonas apsidairė ieškodamas viskio butelio, o pamatęs jį paėmė ir įsipylė per tris pirštus. Paskui įmetė keletą ledo kubelių.

— Maniau, Fergiusas yra vaikinas su galva. Kuriems galams, velniai rautų, jis pripaistė tau tokių nesąmonių?

— Todėl, kad jis mumis rūpinasi.

Džonas prileido į taurę truputį vandens iš vandentiekio čiaupo, pateliūskavo ir nugėrė gurkšnį. Tada vėl pamėgino iščiulpti rakštį.

— Ir tu juo tiki? Ką jis dar sakė?

Ji jautėsi kalta, kad atskleidė Fergiusui jųdviejų paslaptį.

— Aš...

Siuzana negalėjo tiksliai atsakyti, kuo ji tikėjo. Ji keletą kartų, vakar ir šiandien, bandė jam prisiskambinti, bet visą laiką išgirsdavo tik telefono atsakiklį. O ir pats Fergiusas iki šiol neskambino, ir tai ją stebino, nes paprastai jis nedelsdamas atskambindavo.

Nuo tada, kai rašytojas išėjo, ji mintimis nuolat grįždavo prie šio klausimo, kurį jai dabar uždavė Džonas. Kad ir kokia būtų tiesa, Siuzana buvo įsitikinusi, kad Fergiusas žinojo apie poną Sarocinį arba Mailzą Van Rė kažką tokio, ko jai nepapasakojo. Jis kažką slėpė. Galbūt jai nevertėjo jam pasakoti apie savo surogatinę motinystę? O ką, jeigu tai buvo klaida? Gal jis būtų papasakojęs daugiau, jeigu Siuzana būtų truputį prikandusi liežuvį? Tačiau kodėl?

Dabar ji suprato tik tiek, kad buvo sutrikusi ir neįtikėtinai pavargusi. Mąstymas reikalavo didelių pastangų. Bet kaskart, kai tik imdavo galvoti, pajusdavo vis didesnę baimę.

— Nežinau, — pagaliau atsakė ji. — Nežinau, kuo tikiu. Pernai, kartą pietaujant, tarp mudviejų įvyko keistas pokalbis. Jis man staiga pareiškė, visiškai netikėtai, nei iš šio, nei iš to, kad atliksiu tai, ką man skyrė likimas.

— Atliksi tai, ką skyrė *likimas?*

Ji linktelėjo.

— Kas per Naujojo amžiaus* paistalai?

— Fergiusas neturi nieko bendra su Naujuoju amžiumi.

— Aš nežinau, su kuo jis turi ką nors bendra, — atkirto Džonas. — Tačiau man atrodo, kad jam važiuoja stogas.

Siuzana stovėjo nudelbusi akis į pomidorus.

— Vakarieniauti norėsi čia ar prie televizoriaus?

— Valgykime čia, kartu ir pasikalbėsime, — pasiūlė jis. — Papasakok, ką konkrečiai jis pliurpė apie tą aukojimą.

Siuzana papasakojo jam viską, ką rašytojas kalbėjo apie Emilį Sarocinį, žmonės vadino jį antikristu, velnio įsikūnijimu, kad jis buvo pirmavaizdis, į kurį lygiavosi Alisteris Kroulis ir kuris, jei tikėtume pasakojimais, mirė tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt septintaisiais, nors gali būti, kad tai netiesa.

— Vadinasi, ponas Sarocinis — antžmogis, kuriam dabar šimtas dešimt metų?

Ji nusišypsojo.

— Negali būti.

Džonas irgi nusišypsojo, su palengvėjimu, kad ji atgauna humoro jausmą.

— Taigi. O jeigu jis ir sulaukė šimto dešimties, tai man knieti sužinoti, kokias vartoja piliules, nes ir aš tokių norėčiau!

Paskui Siuzana jam papasakojo, kad Skotland Jarde Mailzui Van Rė yra užvesta byla, kad ginekologas dalyvavo satanistų sueigoje, kurios metu, kaip manoma, jie ketino paaukoti kūdikį.

* Turimas omeny socialinis ir dvasinis judėjimas *New Age*, XX a. antroje pusėje plačiai paplitęs Vakarų kultūroje.

Džonas papurtė galvą ir negalėdamas patikėti pasakojimu šyptelėjo.

— Atleisk, bet aš tuo netikiu. Ir ne todėl, kad Van Rė yra žymus žmogus, tai dar nieko nereiškia — daugybė iš išorės padoriai atrodančių žmonių laisvalaikiu daro ką nors nenormalaus. Tačiau tai yra paprasčiausias absurdas.

Jis vėl įsisiurbė į pirštą su rakštimi.

— Noriu pasakyti, pažvelkime į šį reikalą racionaliai. Tai yra ne šiaip eilinis vyrukas, bet žymiausias šalies ginekologas. Pas jį gimdė karališkosios šeimos nariai. Policija per savo reidą užklupo juodųjų mišių dalyvius ir rado jį, nuogą šokantį aplink pentagramą ar darantį kažką panašaus, tačiau spauda apie šį įvykį nė neužsimena? Nagi, būkime realistai. Policija mielai užsiima tokiais dalykais. Gali nė neabejoti, kad jeigu ten iš tikrųjų būtų buvęs tavo Van Rė, kuris nors iš reide dalyvavusių farų nepraėjus nė valandai būtų paskambinęs visiems Londono laikraščiams ir pasiūlęs pirkti iš jo informaciją.

— Fergiusas sakė, kad *Evening Standard* žurnalistas norėjo parašyti apie šį įvykį, tačiau jo redaktorius atsisakė spausdinti. Tada norėjo pasiūlyti savo straipsnį *Private Eye*, tačiau nesuspėjo, nes mirė. Nejaugi tu tame neįžiūri nieko grėsminga? Tu nenori tuo tikėti, tiesa, Džonai? Tu bandai ignoruoti. Tau tai nerūpi. Tu paprasčiausiai nori atiduoti šį kūdikį ir nusiplauti rankas. O man tai nėra taip paprasta.

Džonas prisėdo ant kėdės krašto.

— Mieloji, aš suprantu. Tačiau vadovaukimės faktais. Negali būti, kad ponui Sarociniui, su kuriuo mes turime reikalą, yra šimtas dešimt metų, ar ne?

Siuzana, kad ir nenoriai, linktelėjo.

— Puiku. Vadinasi, Fergiusas apie šį žmogų prigrūda tau į galvą kvailysčių. Tuo pat metu jis tau pripasakoja, esą Mailzas Van Rė — slaptas, kūdikius aukojantis satanistas.

— Aš ilgą laiką pažįstu Fergiusą, — atsakė Siuzana. — Jis yra teisus, doras ir gerbiamas įvairiuose sluoksniuose, jis ne iš tų, kurie svaidosi neapgalvotais kaltinimais.

— Žinau, aš jį taip pat visada gerbiau. Jeigu tave tai nuramintų, gal man imti ir jam paskambinti? Man vis tiek atrodo, kad šiuo atveju jis susipainiojo. Manau, tai tik vardų sutapimas. O be to, kodėl pasi-

rinkta būtent tu? Pasaulyje kasdien gimsta tūkstančiai, milijonai nepageidaujamų kūdikių. Jeigu jiems reikia naujagimių aukojimams, tai jie nesunkiai jų gali gauti už kelis svarus. Kokia prasmė taip išlaidauti? Kuriems galams ponui Saróciniui tiek vargo?

— Būtent, — smalsaujamai tarė Siuzana. — Kuriems galams?

— Mes žinome atsakymą. Dėl išvaizdos, kilmės, intelekto. Ponas Sarocinis pats atskleidė priežastis, — Džonas atsistojo, vėl apkabino žmoną ir švelniai atgręžė ją veidu į save. — Galbūt Fergiusas dėl ko nors stipriai išgyvena. Stresas įvairiais būdais paveikia žmones. Būna, kad net patys santūriausi žmonės neatlaiko įtampos ir palūžta. Fergiusui pakriko nervai. O visa tai tėra sutapimas.

— Tai vienas iš didžiausių mudviejų skirtumų, — atsakė Siuzana. — Tu pripažįsti atsitiktinumus ir jie tau nieko nereiškia, tu manai, kad tai tiesiog sutapimai, ir nieko daugiau. O aš ne. Ir aš netikiu tuo. Netikiu ir tuo, kad Fergiusui pakriko nervai.

Tą vakarą Siuzana dar du kartus bandė paskambinti Fergiusui Donlivajui. O vėliau, kai ji atsigulė ir iškart nugrimzdo į neramų miegą, — tai buvo kelios minutės po dešimtos, — Džonas taip pat bandė jam paskambinti, bet išgirdo tik atsakiklį. Paskui paliko žinutę.

48

Siuzana girdėjo, kaip palėpėje virš jos galvos plumpina Džo. Ji apžiūrinėjo Bumpsio kambaryje sūklijuotus tapetus, suglostė juos keliose vietose, kur per naktį buvo atšokę, sudrėkino oro pūsles ir jas prispaudė.

Tuo metu suskambo telefonas ir ji laiptų aikštele, pro kopėčias, vedančias į palėpę, nuskubėjo į pagrindinį miegamąjį, norėdama atsiliepti pirmiau nei įsijungs atsakiklis. Finišą pasiekė tą pačią akimirką. Skambinantis žmogus tuo pat metu išgirdo ir įrašytą, ir gyvą Siuzanos balsus.

— Palaukite! — paprašė ji.

Skambinusysis kantriai išlaukė, kol įrenginys užbaigs, o tada Siuzana vėl prabilo:

— Alio? Atsiprašau!

Skambino Keitė Foks iš redakcijos. Jos balsas nuskambėjo keistai formaliai.

— Siuzana?

— O, Keite, labas, buvo malonu su tavimi susitikti praėjusią savaitę.

— A, taip... dėkoju už pietus.

— Ar tau patiko skrudinti pipirai su pomidorais ir ančiuviais? Aš pirmą kartą išbandžiau šį Delijos Smit* receptą.

— Taip, buvo labai skanu.

Po trumpos pauzės Keitė kalbėjo toliau:

— Siuzana, nežinau, ar tu jau girdėjai...

— Ką girdėjau?

— Apie Fergiusą Donlivajų.

— Kaip tai? Ar kas atsitiko? — Siuzana pasijuto taip, lyg kas būtų pertraukęs stryku per jos įtemptus nervus.

— Man ką tik skambinęs žurnalistas sakė norįs pasikalbėti su Fergiuso Donlivajaus redaktoriumi, išgirsti, ką jis manąs apie šį žmogų. Daugiau nieko, tik tiek. Paskui atvyko du detektyvai. Jie mus apklausė. Pamaniau, gal žinai ką nors daugiau.

— Aš nežinau nieko. Detektyvai? Ką jis padarė? Kas nutiko? Ar gali papasakoti?

Stojo ilga, slegianti tyla, o paskui Keitė tarė:

— Jis miręs.

— Miręs? — Siuzanai pasirodė, kad ją staiga apsiautė tamsa. — Nori pasakyti, kad Fergiusas mirė?

— Taip. Gaila, tačiau tai tiesa.

Siuzanos keliai sulinko ir ji tiesiog susmuko ant lovos krašto, savo svoriu išgaudama laibą čiužinio girgždesį. Tai atrodė neįtikima. Keitė greičiausiai suklydo, *turėjo* suklysti.

— Aš... aš mačiau jį pirmadienį. Dvi pastarąsias dienas bandžiau susisiekti su juo... palikau jam žinutes... Aš...

Ji negalėjo kalbėti, nes iš akių ėmė plūsti ašaros.

— Minutėlę, — paprašė šnirpšdama nosimi ir dairydamasi popierinės nosinės. Radusi vieną savo darbinių kelnių kišenėje, nusišluostė ja akis, jausdama stingdantį, šiurpų ir nenugalimą vienišumo jausmą.

* Populiari D. Britanijos TV kulinarinių laidų vedėja.

Fergiusas mirė?

Virš jos dunksėjo sunkūs žingsniai, paskui ji išgirdo kalant, o dar vėliau — dirbant elektriniu įrankiu. Ji virpėjo: buvo šalta. Ne, tai kažkokia klaida, kitaip negali būti. Fergiusas buvo per daug protingas, per daug jaunas, per daug rimta asmenybė, kad mirtų.

— Aš daviau detektyvams tavo numerį — turbūt nieko tokio? Vienas jų yra pavarde Šokrosas, detektyvas seržantas Šokrosas. Jie teiravosi visų Fergiuso pažįstamų žmonių kontaktų.

— Kk.. Kas... — Siuzana užsikirto ir vėl negalėjo pratarti žodžio, išsišnypštė nosį ir ašarotomis akimis apžvelgė tuščią kambarį. — Kas atsitiko, Keite? Kaip? Kaip tai?..

Keitė ir vėl prabilo po pauzės:

— Jį vakar vakare surado jo draugė. Ji buvo labai sunerimusi, nes iš jo nieko nebuvo girdėti. Laimė, ji turi raktą, todėl ieškodama atvyko į namus.

Tai štai kodėl jis neatsiliepė į jos skambučius. Siuzanai pasidarė silpna, nežmoniškai silpna.

— Ir? Kas atsitiko? Gal širdies priepuolis?

— Skrodimas dar neatliktas, bet policija teigė, kad jis buvęs girtas.

— Girtas?

— Atrodo, jis paspringo savo vėmalais, netekęs sąmonės. Fergiusas kurį laiką išgulėjo negyvas, mažų mažiausiai dvi paras.

Siuzana stebeilijo į grindis. Virš jos galvos vėl suzirzė elektrinis įrankis. Ji prisiminė Fergiusą, sėdintį čia pat, virtuvėje, sakytum jis dabar būtų buvęs sveikas ir gyvas. Mintys vijo viena kitą. Tiesa, jis mėgo išgerti, — Siuzana dabar prisiminė jųdviejų susitikimą pietų metu, prieš pat Kalėdas, kai jis išmaukė visą butelį šampano, — tačiau niekada neatrodė, kad galėtų būti didelis girtuoklis. O vis dėlto ji nežinojo, koks jis esąs ne darbo metu.

— Negaliu patikėti, Keite. Negaliu patikėti, kad jis... miręs. Nagi, pasakyk man, kad tai... kad tai ne...

— Man labai gaila, juk jis atrodė visai neblogas vaikinas.

Jis buvo daugiau negu neblogas vaikinas, pagalvojo Siuzana, bet nieko nesakė. Ji daugiau nebenorėjo kalbėti, dabar jai reikėjo panirti į tylą, reikėjo pabūti vienai, ji norėjo viską ramiai apgalvoti.

Fergiusas kurį laiką išgulėjo negyvas, mažų mažiausiai dvi paras.

Jis buvo atvykęs pas ją pirmadienį po pietų. Dabar yra ketvirtadienio rytas. Nejaugi taip greitai po jų susitikimo jis prisigėrė iki sąmonės praradimo? Kodėl?

— Keite, o ką... Ar jie ką nors žino apie organizuojamas laidotuves?

— Aš jų nepaklausiau, — atsakė Keitė. — Ar jis turėjo šeimą?

Siuzana prisiminė, kaip jis tada, gruodžio mėnesį, pietaudamas kalbėjo apie Kalėdas, kaip juokavo apie tai, kad nenori jų sutikti su giminėmis Airijoje, kad jam nepatinka, jo paties žodžiais tariant, *protėvių kultas*.

— Taip, — atsakė ji. — Airijoje. O be to, Valstijose gyvena jo buvusi žmona. Aš pamėginsiu sužinoti apie laidotuves. Spėju, kad kai kurie „Magelan Lowry“ darbuotojai irgi norėtų dalyvauti.

— Tiesa, ir aš taip manyčiau.

Padėkojusi Keitei už pranešimą, Siuzana padėjo telefono ragelį į vietą. Tada atsistojo, nuėjo prie lango į pietus ir pro ašaras įsistebeilijo į sodą. Praėjusią naktį buvo didelė šalna, ir pievelėje, kur dar nebuvo pasiekę saulės spinduliai, ji išvydo boluojantį lanką.

Siuzana žvilgtelėjo į vyšnią ir išgirdo virtuvėje su puoduku arbatos sėdinčio ir pro langą žiūrinčio Fergiuso balsą: *Ar tas medis — vyšnia?*

Paspringo savo vėmalais.

Siuzana... Aš net nežinau, ką noriu pasakyti. Nežinau, kodėl esu čia, kodėl kvaršinu jums galvą savo beprotiškomis mintimis, keliu nerimą. Man nereikėjo pas jus užsukti, atsiprašau, pasielgiau netinkamai, aš nežinau, kodėl taip elgiuosi, kodėl jums tai pasakoju.

Paspringo savo vėmalais.

Anot jūsų, tik vienetai atliks tai, ką jiems yra skyręs likimas, nes mes jo nesuvokiame?

Jūs atliksite. Jūs atliksite tai, ką jums skyrė likimas.

Paspringo savo vėmalais.

Ji negalėjo atsikratyti šiuo sakiniu, šiuo baisiu, šlykščiu vaizdiniu. Tai buvo nesuprantama. Fergiusas atrodė išmintingas, jis tikrai negalėjo mirti, paspringęs savo vėmalais tarytum koks vargšas benamis už gatvės kampo, ne, jokiu būdu.

Tai buvo nenormalu.

O Harvis Adisonas, gydytojas, turėjęs nusimanyti apie narkotines medžiagas, mirė nuo per didelės dozės? Ar tai buvo normalu?

Tai gal Zako Dencigerio mirtis buvo normali?

Kaip tik tuo metu ją iš minčių pabudino šūkčiojimas.

— Ei? Ei, ar girdite? Ponia Karter? Ar girdite mane?

Balsas sklido iš apačios. Prieškambaryje stovėjo Džo.

— A, štai kur jūs! — tarė jis, jai nusileidus laiptais. — Atleiskite, maniau, kad jūs kažkur pirmame aukšte. Palėpėje aptikau kai ką keista, noriu pasakyti, *labai keista*.

Džo išvertė akis, ir Siuzana išsigando, ar jis tik nebus apdujęs.

— O, nejaugi?

Ji nenorėjo, kad dabar kas nors išblaškytų jos mintis apie Fergiusą. Tačiau Džo buvo patauška. Jis buvo vaikščiojanti Viktorijos laikų architektūros enciklopedija, tai buvo neginčytina, ir vakar Siuzana susidomėjusi klausėsi jo šnekų, bet šiuo metu nenorėjo jo girdėti.

— Ar jums viskas gerai? — atidžiai žiūrėdamas pasidomėjo jis.

— Puikiai, — ji linktelėjo šnirpštelėdama nosimi. — Aš tik... šiek tiek priblokšta, ir nieko daugiau.

Siuzana tik dabar pastebėjo, kad jau vidurdienis, o ji nepasiūlė jam priešpiečių.

— Gal norėtumėte atsigerti?

— Išmauksiu puodelį arbatos. O jums tikrai gerai?

Ji vėl linktelėjo.

— Ačiū, gerai. Gedžiu.

— Mirė kas nors iš artimųjų?

— Geras draugas.

— Atsiprašau... Baisus dalykas ta mirtis, visa ko galas. Oho! — jis iškėlė rankas. — Todėl reikia skubėti gyventi, nes niekada, žmogau, nežinai...

— Taigi, — pritarė ji. — Niekada nežinai.

Siuzanai užkaičiant virdulį, Džo pakeitė pokalbio temą.

— Ar ilgai čia gyvenate? Turiu omenyje, šiame name.

— Apsigyvenome balandžio gale, praėjusiais metais. Atrodo, greitai bus metai.

Meistras susikūprinęs įsitaisė ant kėdės ir dėkingas ištiesė ranką į jam pasiūlytą trapųjį pyragaitį.

— Noriu pasakyti, tai, ką jūs ten laikote... Ui!

Jis pirštu parodė į lubas ir tyliai švilptelėjo.

Paspringo savo vėmalais.

Ji bandė sutelkti dėmesį į statybininką, bet tai padaryti buvo sunku.

— Tai reiškia, blogiau nei mes manėme? Stogas? — paklausė ji.

Jis kramsnojo pyragaitį.

— Ne, stogas kaip reikiant, trūksta tik poros čerpių, vienoje vietoje atsiknojusi hidroizoliacija, bet ją sutaisyti ne problema, — jis trumpam nutilo. — Aš apakau pamatęs, kas yra jums *tiesiai* virš galvos.

Siuzana nudelbė jį niūriu žvilgsniu, negalėdama atsikratyti vėmalais springstančio Fergiuso Donlivajaus vaizdinių.

— O tai kas ten, viršuje, yra?

— Ką gi, jei manyčiau, kad tai yra jūsų, tylėčiau prikandęs liežuvį, — Džo baigė valgyti sausainį, ir Siuzana pasiūlė jam dar vieną. — Bet tai ne jūsų, jūs neužsiimate tokiais dalykais

Virdulyje užvirė vanduo. Siuzana pripylė jo puodelį ir ėmė šaukšteliu baksnoti arbatos maišelį.

— Kokiais?

Šis vyrukas ją jau erzino. Kodėl negali visko tiesiai šviesiai iškart pasakyti?

Džo įsidėjo pusę sausainio į burną ir ėmė kramtyti.

— Okultizmu.

Siuzana parvertė puodelį ir atšoko atgal, kai verdantis vanduo išsiliejo jai tiesiai ant darbinių kelnių.

Remontininkas pašoko ant kojų ir tuojau pat puolė jai padėti.

— Ačiū, — padėkojo baigusi tvarkytis. — Ką turėjote omenyje, sakydamas „okultizmu“?

— Tai, kas palėpėje.

Paniurusi Siuzana užplikė jam arbatą iš naujo.

— Palėpėje? Man atrodo, jūsų nesupratau, — ji tirtančiomis rankomis užbalino arbatą pienu ir ištiesė jam puodelį. — Cukraus?

— Tris, prašyčiau.

Jis išmaišė cukrų ir pasiteiravo:

— Ar jūs pažinojote čia prieš jus gyvenusius žmones?

— Ne, jie išsikėlė į užsienį. Vyras buvo kompanijos, kurioje dirba, perkeltas kitur, todėl mes jo nė nesutikome.

Džo linktelėjo.

— Manau, geriausia būtų pačiai nueiti ir pamatyti. Ar nieko tokio, kad reikės lipti kopėčiomis?

— Viskas bus gerai.

Jai lipant aukštyn, remontininkas prilaikė kopėčias. Kai pagaliau, pasiekusi viršų, turėjo persisverti per statų kraštą, Siuzana ėmė galvoti, kad sumanymas nebuvo iš protingiausių. Saugodamasi neužspausti arba nesukrėsti Bumpsio, ji lėtai ir nevikriai persisvėrė per kopėčių viršų ir keliais nuropojo iki artimiausios sijos.

Paskui atsistojo ir, stengdamasi prisilaikyti už gegnės, išsigando, kad gali nukristi ir sužaloti kūdikį. Džo užsiropštė paskui ją ir įjungė galingą žibintuvą. Siuzana šviesos pluošte išvydo pelėkautuose nustipusią pelę; graužikas atrodė taip, lyg būtų išgulėjęs čia netrumpą laiką. Tuomet prisiminė — Džonas praėjusiais metais sugavo nemažai pelių, o pastaruoju metu tikriausiai buvo pamiršęs tikrinti, todėl būtų gerai jam priminti, pagalvojo ji.

Nuo įstangos gausiai prakaituodama ir nuogąstaudama, kad gali nukristi, taip pat baimindamasi vaizdo, kurį pamatysianti, Siuzana sekė įkandin statybininko, stengdamasi uoliai vykdyti jo nurodymus — statyti kojas tik ant sijų. Prasibrovę pro vidinę dūmtraukio sieną, jie pateko į dešiniąją tamsoje skendinčios pastogės dalį. Kaip tik čia Džo ir dirbo prieš nulipdamas — ji išvydo elektrinį prietaisą ir kybančias stogui dengti naudojamo veltinio atraižas; jo dalis buvo visiškai nuplėšta. Siuzana pastebėjo ir pakeltą palėpės izoliacinę medžiagą.

Džo nukreipė žibintuvo spindulį aukštyn, į plokštę toje vietoje, kur buvo atsiknojęs veltinis, ir ji išvydo kažkokį juodą, nupieštą arba išpurkštą dažais, simbolį. Priėjusi arčiau suprato, kas tai yra iš tikrųjų. Pentagrama.

Siuzana nenorėjo patikėti savo akimis. Tai buvo kaip akibrokštas, pasityčiojimas, žiaurus pokštas. Ji tvardėsi, gerklė perdžiūvo, o kūnas virpėjo, nelyginant juo būtų tekėjusi elektros srovė. Rašalas arba dažai, ar dar kas ten buvo, atrodė ryškiai; piešta ne per seniausiai.

Šviesos spindulys apšvietė kitą plokštę ir ji pamatė dar vieną žinomą simbolį: kilpinį kryžių. O toliau — kitą: baisų, vėtrungės formos, su viršuje pavaizduota kaukole.

Tada Džo nukreipė žibintuvą žemyn, tarp sijų, ten, kur jis buvo

pakėlęs izoliacinę medžiagą. Siuzana pamatė atvirkščią svastiką. Dar kitoje vietoje buvo matyti apversta penkiakampė žvaigždė su jos viduje nupiešta ožio galva. Ją ypač nustebino, bene labiau už viską, kad buvo nupiešta labai tiksliai. Tai buvo ne vaikiškos keverzonės, o kruopščiai ir meniškai atlikti piešiniai.

Jai nedavė ramybės Fergiuso Donlivajaus žodžiai, neįtikimos istorijos apie pono Sarocinio ir Mailzo Van Rė okultinius ryšius ir veiklą, o dabar prie viso to prisidėjo čia pat, jos namuose, aptikti stulbinantys, nykūs radiniai.

Atrodo, kad visa tai sieja kažkoks ryšys, bet tai buvo neįmanoma. Ne, tai iš tiesų turėjo būti sutapimas.

Jos kūnu perbėgo šiurpulys. *Sutapimas.* Dabar Siuzana pati elgėsi taip, už ką kritikavo Džoną ir kitus — bandė ignoruoti ir laikyti sutapimu faktą, kurio nenorėjo pripažinti. O vidinis balsas jai sakė, kad tai neteisinga.

Meistras žiūrėjo tiesiai į ją.

— Ką jūs apie tai manote? — pasiteiravo jis.

— O ką manote *jūs*?

— Kraupus vaizdas. Iš tiesų kraupus. Tačiau dar nematėte svarbiausio.

Džo priklaupė, atitraukė į šalį dar vieną oranžinės spalvos izoliacinės medžiagos segmentą ir nukreipė žibintuvą žemyn, į maždaug keturių colių ilgio ir dviejų colių pločio metalinę dėžutę, iš kurios driekėsi išvedžioti laidai.

— Kas tai? — paklausė Siuzana.

— Ji kažkaip susijusi su jūsų telefonų sistema. Nesu tikras dėl jos paskirties — tai galėtų būti skambėjimo keitiklis. Ar name yra daug telefonų?

— Taip.

— Tikriausiai taip ir yra.

Siuzana prisiminė, kad jų palėpėje prieš kurį laiką dirbo „Telekomo“ darbuotojas. O, Dieve, nejaugi jis matė šiuos simbolius? Ką jis pamanė?

Paskui kažkas išniro iš jos atminties. Tai buvo vyras, kurį jinai sapnavo, o gal regėjo haliucinacijoje, aną vakarą klinikoje, toje keistoje erotinėje haliucinacijoje, kai ją dulkino vyras iš „Telekomo“.

Ji nuleido akis ir dar kartą pažvelgė į simbolius, tada vėl pažiūrėjo aukštyn, ir kaskart, kai tik pažvelgdavo, išvysdavo naujas plokštes. Ir daugybę simbolių, kurių reikšmės nežinojo. Staiga neramiai sujudėjo Bumpsis. Nejaugi tu užsikrėtei mano nerimu?

Kažkokie kliedesiai. Tas vyras iš „Telekomo". Šie simboliai. Sapnas. Ne, tai greičiausiai atsitiktinumas.

Beprasmiškas atsitiktinumas.

Tegul tai būna atsitiktinumas.

— Tačiau ši dėžutė — dar ne viskas, — paaiškino meistras, atsargiai nukeldamas metalinę dėžutę, po kuria pasirodė kruopščiai išskaptuota nedidelė ertmė. Jos forma priminė miniatiūrinį kapą, o vidus buvo išklotas juodu aksomu. — Svarbiausia — čia. Štai kas mane labiausiai pribloškė.

Siuzana įdėmiai įsižiūrėjo. Ant aksomo gulėjo kažkoks laibas daiktas. Nors jis buvo susitraukęs ir diržingas, abejonių dėl jo neliko. Tai buvo žmogaus pirštas.

Ji pajuto, kad ima veržti galvą, o stuburu perbėgo baimės šiurpuliai. Atrodė, ją iš visų pusių pradeda spausti besitraukianti ir ankštėjanti palėpė. Siuzana pasibjaurėjusi nusigręžė nuo piršto, tačiau netrukus vėl pažvelgė atgal. Ji panoro paliesti pirštą, įsitikinti, kad jis tikras, o ne pirktas žaislų parduotuvėje, tačiau buvo pernelyg išsigandusi. Jis buvo tikrų tikriausias, greičiausiai moters. Todėl Siuzana, užuot žvilgtelėjusi į pirštą, pakėlė akis aukštyn, paskui apsidairė, atidžiai nužvelgdama smulkmeniškai nupieštus okultinius simbolius plokštėse, kurios prieš tai buvo uždengtos stoginiu veltiniu.

— Ar toli jie eina?

— Ne per toliausiai, — atsakė Džo. — Aš patikrinau. Jie išpaišyti tiesiai virš vieno kambario. Kaip tik virš to, kurio sienas dekoruojate vaikiškais tapetais.

49

Kiundzas stebėjo detektyvą seržantą Raisą. Policininkas kruopščiai dirbo savo darbą, ir iš jo pozicijų tai buvo teisinga.

Siuzana buvo giliai sukrėsta vaizdų, jai parodytų kvailio statybi-

ninko, todėl Kiundzas pyko ant šio žmogaus, Džo, už jai sukeltą tokį didelį nerimą. Jis žinojo, kad dar negimęs kūdikis gali jausti motinos stresą, o taip trikdyti jo ramybę buvo visiškai nereikalinga. Tačiau šiuo metu svetainėje stovintis uniformuotas policijos pareigūnas, detektyvas seržantas Raisas, atrodė esąs tikras autoriteto įsikūnijimas. Jau vien šio asmens buvimas veikė raminamai; tai buvo pareigūnas, deramai atstovaujantis policijai.

Laiko jau beveik nebeliko. Ponas Mailzas Van Rė poną Sarocinį buvo informavęs, kad cista Siuzanos viduriuose pavojingai susisukusi, todėl kraujotaka sustojusi. Tai reiškė, kad cista netrukus ims gangrenuoti.

Kiundzas ištraukė iš stalčiaus Keisės fotografiją ir dar kartą atidžiai įsižiūrėjo. Daili mergaitė, turinti daug bendrų su Siuzana bruožų. Tai, ką jis dabar rengėsi daryti, buvo pernelyg žiauru, tačiau tai buvo Siuzanos kaltė.

Paskui Kiundzas iš to paties stalčiaus išsiėmė žiebtuvėlį, auksinį „Dunhill“ su dangtelyje išraižytais inicialais „AV“. Tai buvo gražus, puikiai pagamintas žiebtuvėlis. Jis atrodė toks elegantiškas, kad Kiundzas į jį žiūrėdamas norėjo būti rūkorius: jis jaustų didelį malonumą naudodamasis šiuo žiebtuvėliu. Staigiu judesiu atidarė dangtelį ir įsiklausęs, kaip šnypščia iš žiebtuvėlio besiveržiančios dujos, jį vėl uždarė. Iš tikrųjų, inžinerijos pasiekimas. Tam tikru atžvilgiu tai buvo dailiai sukonstruotas žiebtuvėlis, kaip ir jo mersedesas arba rankinis „Rolex“ laikrodis, arba jo „Church“ bateliai. Kokybė. Kuo daugiau Kiundzas sužinodavo apie kokybę, tuo labiau ja žavėjosi. Kokybėje yra grožis, o grožis — tai tiesa. Tai buvo vieno poeto, Kitso, žodžiai.

— Ar pirkdami namą apžiūrėjote palėpę? — pasiteiravo detektyvas, kreipdamasis į Siuzaną ir Džoną.

— Aš tik trumpai apsidairiau. Tiesą sakant, kai buvau užlipęs ten pastarąjį kartą, kažkas pasirodė keista, kažkas, susiję su stoginiu veltiniu, tik negalėjau konkrečiai įvardyti. Tik dabar supratau, kad jis buvo apgadintas, — atsakė Džonas.

— Tačiau nežinote kada?

— Ne.

— Ekspertas savo ataskaitoje nenurodęs nieko.

Džonas parodė apžiūros ataskaitą be jokių užuominų apie ženklinimus.

— Ar nuo tada, kai įsigijote šį namą, kas nors buvo užlipęs į palėpę?

Džonas ir Siuzana susižvalgė.

— Technikas iš „Telekomo“, — atsakė ji.

— Daugiau niekas?

— Ne, nemanau. Niekas, išskyrus statybininką, — patikino ji.

— O gal sode užkastas lavonas? — paklausė Džonas, bet tą pačią akimirką pasigailėjo juokavęs.

Detektyvas pernelyg įdėmiai nužvelgė Džoną.

— Jeigu norite, sere, mes galime iškasinėti jūsų sodą, — pasiūlė pareigūnas.

— Ne, — skubiai atsakė Siuzana. — Ne, aš nenoriu.

Raisas su pasibjaurėjimu žiūrėjo į pirštą.

— Duosiu nurodymą teismo medicinos ekspertui ištirti šį pirštą, gal sužinosime ką nors daugiau.

— Matyt, jis turi kažkokią okultinę ritualinę reikšmę, — prabilo Džonas. — Gal nukirstas per kokias nors apeigas...

— O gal nupjautas nuo lavono rankos, tarkime, kapinėse... arba lavoninėje, — paprieštaravo policininkas.

Paskui, rūpestingai vyniodamas pirštą į aksomo skiautę, paklausė:

— Vadinasi, jūs nieko nežinote apie žmones, iš kurių nupirkote šį namą?

— Nieko, — atsakė Džonas.

Detektyvas linktelėjo.

— Manau, vertėtų pasiteirauti — o gal ką nors sužinosime, — jis išsiviepė. — Tai būtų labai tikėtinas scenarijus, jeigu jie užsiėmė okultizmu.

— Tai bent, — tarė Džonas. — Gal reikėtų išvaryti iš namo piktąsias dvasias?

— Jeigu tikite tokiais dalykais,— abejingai atsakė detektyvas.

Tuo metu sutraškėjo detektyvo radijo stotelė ir Kiundzas išgirdo iš jos *staccato* sklindantį balsą, neperprantamą. Raisas iš užrašų knygutės išplėšė popieriaus lapą ir ant jo užrašė savo vardą ir telefono numerį.

— Jei norėtumėte dar ką nors papasakoti, galite man paskambinti šiuo numeriu.

Tai taręs jis išėjo.

Siuzana uždarė pagrindines duris ir atsigręžė į Džoną. Jos balsas iš pradžių buvo tylus, bet staiga ėmė garsėti.

— Tu žinojai apie tai. Tu eini išvien su jais, ar ne?

— Išvien su kuo?

— Tai yra sandėrio dalis, apie kurią man nepasakojai. Nemeluok man, Džonai, *nereikia.*

— Brangioji!

— Nemeluok man.

Džonas iškėlė rankas.

— Aš nemeluoju, brangioji. Nesuprantu, apie ką kalbi.

— O, taip, supranti. Tai buvo suplanuota, ar ne? Tu atiduosi mano kūdikį ponui Sarociniui, kad jis galėtų jį paaukoti, tai yra jis kartu su Van Rė, ir tu su jais eini išvien.

Džonas pabandė ją apsikabinti, tačiau Siuzana atsitraukė, prisispaudė prie sienos ir šūktelėjo:

— Pasitrauk nuo manęs!

Džonas liko stovėti ten pat.

— Brangioji, tu prisiklausei šių nesąmonių iš Fergiuso Donlivajaus. Jau tau sakiau, kad, sprendžiant iš jo pasakojimų, jam pasimaišė protas, o galiausiai jis dar ir mirtinai nusigėrė. Manau, tas tipelis buvo visai kvaištelėjęs — gal neatlaikė nervai, gal patyrė kokį dvasinį sukrėtimą, kas jį žino. Jo mirtis mane tikrai apstulbino, šis vyrukas man išties patiko, bet tai, ką jis tau pripasakojo pirmadienį... Noriu pasakyti, kad jis buvo pametęs galvą.

Siuzana nedraugiškai stebeilijo į Džoną.

— Ne, tu klysti. Fergiusas bandė mane perspėti dėl pono Saroninio ir Van Rė, o jie jį nužudė. Ateis laikas, ir tu tikriausiai suprasi, kad jie nužudė Harvį Adisoną ir tą tavo kompozitorių, Zaką Dencigerį.

Apimtas nevilties Džonas paėjėjo į šalį.

— Nagi, tęsk! Kas galėjo būti bendra tarp Harvio Adisono ir šios istorijos?

— Tai tu paaiškink! — šaukė jam Siuzana. — Paaiškink, kaip visos šios keistenybės atsirado tiesiai virš mano kūdikio miegamojo! Paaiškink man, kad tai yra atsitiktinumas.

Džonas išėjo į virtuvę ir atsisėdo ant kėdės. Jis susiėmė galvą rankomis. Siuzana prisiartino prie durų ir atsistojo tarpduryje; ji buvo išbalusi it vaiduoklis.

— Brangioji, tai tu išrinkai miegamąjį, — tyliai tarė jis. — Juk galėjai dekoruoti bet kurį iš keturių laisvų miegamųjų. Tu išsirinkai būtent šį.

Akimirką ji tylėjo, bet netrukus pratrūko:

— Kodėl prieštarauji ir netiki? O gal man meluoji?

— Nekalbėk taip, Siuzana, — drebėdamas tarė Džonas. — Aš myliu tave, myliu labiau už viską pasaulyje.

— Tu nemyli mano kūdikio, — atšovė ji. — Jei tikrai mane mylėtum, tai mylėtum ir mano vaikelį. Arba tu išsijuosęs man meluoji, arba esi idiotas, visiškas idiotas.

Džonas ūmai atsistojo, o kėdė nuvirto ant grindų. Netaręs nė žodžio, jis skubiai praėjo pro Siuzaną ir nusikabino nuo kabyklos apsiaustą. Paskui atidarė pagrindines duris ir išėjo užtrenkdamas jas paskui save.

Siuzana atsisėdo, apsikabino rankomis pilvą ir suspaudė Bumpsį. Pajuto, kaip kūdikis jai atsako savo prisilietimu. Tada ji sušnibždėjo:

— Tai neturi reikšmės. Aš tave myliu, ir tai yra svarbiau už viską. Tu ir aš — mudu mylime vienas kitą, tiesa? Aš tave apginsiu, su manimi esi saugus, aš tavęs *niekada* nepaleisiu. Be to, išsiaiškinsiu visą tiesą. Išsiaiškinsiu, kas čia, velniai rautų, dedasi. Tačiau pirmiausia man reikia užtikrinti savo saugumą

Ji išgirdo nuvažiuojant Džono automobilį.

Tada paėmė belaidį telefoną ir surinko numerį.

— Gal galėčiau sužinoti „British Airways" telefono numerį išankstiniam skrydžio užsakymui?

50

— Apskritas nulis, — tarė Arčis.

— Visiškai nieko?

Džonas pasidėjo krepšį su skvošo reikmenimis ant suolo rūbinėje. Šįvakar jis nejautė didelio noro žaisti, bet suprato, kad fizinis

aktyvumas jam būtų tik į naudą. Tai šiek tiek praskaidrintų mintis, sumažintų jau kelias dienas jį varginančią įtampą.

Arčis nusirengė švarką.

— Kaip Siuzana?

Džonas giliai, bet be garso įkvėpė.

— Puikiai. O Paila?

Arčis susiraukė ir atsisagstė marškinių priekį.

— Ji visai pašėlo, praėjusią naktį man vos nenukando spenelio. Žiūrėk, matai? Štai, iki kraujo.

Arčio kūnas net ir geriausiais laikais neatrodė kaip grožio etalonas, o dabar aiškiai matomas šašas jo išvaizdos tikrai nepagerino. Vis dėlto Džonas nusprendė, kad jau geriau leisti gražuolei ispanei perkąsti spenelį nei gyventi be sekso.

Jokio sekso, be to, kasnakt jis turi gulėti šalia savo žmonos, nėščios nuo kito vyro ir įsikalusios sau į galvą, kad šis kūdikis būsiąs paaukotas. Visos jo pastangos ją perkalbėti buvo perniek, o ir jam pačiam nuo to nepalengvėjo.

Džonas susisiekė su buvusiais namo savininkais, į pensiją išėjusiu architektu ir jo žmona, kurie išvyko į Australiją, arčiau savo vaikų, emigravusių prieš daugelį metų. Jis kalbėjosi su abiem, su vyru ir jo žmona, ir abu jam pasirodė esą labai mieli, normalūs žmonės. Žinoma, niekada negali būti garantuotas dėl kito žmogaus, vis dėlto Džonas neabejojo, kad žinia apie palėpėje rastus okultinius piešinius ir nukirstą pirštą jiems buvo didelė staigmena.

Kaip jie teisingai pastebėjo, prieš namą įsigyjant Džonui su Siuzana, jis beveik metus stovėjo tuščias, todėl visiškai įmanoma, kad tai galėtų būti skvoterių darbas, nors Siuzana šia versija nepatikėjo. Ji atrodė įsitikinusi, kad simboliai palėpėje patvirtina Fergiuso Donlivajaus pasakojimo teisingumą.

Džonas labai norėjo, kad Fergiusas geriau būtų patylėjęs: buvo kvaila šitaip įbauginti Siuzaną, o ir simboliai buvo aptikti pačiu netinkamiausiu metu. Jos padėtis buvo sunki dar iki Fergiuso mirties, kuri ją stipriai sukrėtė, o šis atradimas pribaigė galutinai.

Be abejo, simboliai kėlė nerimą. Jie buvo nupiešti tobulai, ir tai šiurpino: kažkas gerokai paplušėjo juos piešdamas, o paskui ir slėpdamas. Daug pastangų reikėjo ir pagaminti dėžutei su joje patalpintu

kraupiai atrodančiu pirštu. Skvoterių versija jam atrodė verta dėmesio. Tačiau net ir labai norėdamas atmesti kitą versiją, pasak kurios ponai Sarocinis ir Mailzas Van Rė verčiasi okultizmu, negalėjo to padaryti, nes iš galvos neišėjo Zako Dencigerio, Harvio Adisono ir Fergiuso Donlivajaus mirtys. Jas kažkas siejo, tiesa, tai galėjo būti tik kvailos spekuliacijos, tačiau Donlivajus buvo gerbiamas mokslininkas, o ir pono Sarocinio liguistas polinkis į slaptumą nepaliko Džono ramybėje.

Jis buvo prašęs Arčio pasidomėti „Vörn" banko ryšiais ir tikėjosi atrasti kokių nors užuominų, galinčių įrodyti — tiek Siuzanai, tiek jam pačiam, — kad jos baimės neturi pagrindo.

Savaitgalis buvo siaubingas. Siuzana visiškai užsisklendė savyje ir bijojo būti name, kurio palėpėje buvo rasti šiurpūs simboliai, tačiau bijojo ir išeiti laukan. Džonas daugybę kartų klausė savęs, kaip jis pasielgtų, jei turėtų galimybę atsukti laiką atgal. Kaip jie gyventų, jei būtų atmetę pono Sarocinio pasiūlymą? O kai ši istorija baigsis, ar jų meilė ir aistra vienas kitam vėl bus tokios pačios kaip anksčiau? Gal jiedu arba Siuzana, o gal ir jie abu, pasikeitė visam laikui?

Tai atrodė kvaila. „DigiTrak" sekėsi kuo puikiausiai, bet vis dėlto jam buvo sunku susikoncentruoti į darbą ir išlaikyti motyvaciją. Pelnas, kurį jie dabar gavo, nieko nereiškė. Be abejo, sąskaitos likutis banke buvo puikus, o Kleikas kalbėdavosi iki koktumo maloniai ir netgi teiravosi Džono, ar jiedu su Siuzana nenorėtų kaip banko svečiai šią vasarą nuvykti į Vimbldoną.

— Nesuprantu, kaip kompanija gali būti tokia... *nematoma.*

— Tai paprasta. Nominalūs direktoriai, nominalūs akcininkai. „Vörn" bankas tikriausiai yra filialas banko, registruoto kur nors Kaimanų salose, kuris yra filialas kito banko, registruoto Lichtenšteine ir esančio filialu kito banko, kuris registruotas Olandų Antiluose, ir taip toliau. Jei turi daugybę pinigų, Džonai, gali būti nematomas. Galima būtų pažaisti visai įdomų internetinį žaidimą, kuris vadintųsi fiktyvių kompanijų tikrų savininkų medžioklė.

Džonas nusirišo kaklaraištį ir permetė jį per kablį drabužiams kabinti.

— Vadinasi, tavo žiebtuvėlis, kurį, kaip manai, nudžiovė vyrukas iš banko, dabar jau turėtų būti apkeliavęs pusę pasaulio?

— Labai sąmojinga, — Arčis apsivilko skvošo marškinėlius.

— Ši istorija man jau įgrisusi iki gyvo kaulo. Negaliu jos pamiršti. Jei kada nors pamatyčiau tą galvažudį... Kaip jo pavardė? Kiundzas?

— Nedera taip kalbėti apie svarbų klientą, Arči.

— O, taip. Jei jis toks svarbus, tai man būtų neprošal jį vieną gražią dieną, siaučiant aštuonių balų vėtrai, pasikviesti į savo katerį, permesti per bortą ir pasiteirauti, ar patiko mano žiebtuvėlis. Beje, šią vasarą... — jis nutilo ir užsimovė sportines kojines. — Planavau, jei oras bus pakenčiamas, kateriu nuplaukti iki Prancūzijos. Paimtume merginas ir kokią savaitę paplaukiotume palei Normandijos ir Britanijos krantus, o gal nusigautume iki Sueco salų. Įsivaizduoji?

— Skamba neblogai. Norėčiau ir aš.

Normalus gyvenimas, — pagalvojo Džonas. — *Tai ir yra problemos sprendimas.* Planuoti ateitį. Padėti Siuzanai suprasti, kad kūdikio gimimu gyvenimas nesibaigia. Sugalvoti ką nors, ko ji lauktų. Suplanuoti šios vasaros atostogas taip, kad būtų kuo daugiau veiklos: Derbis, Askotas, Vimbldonas, Henlis, Glaindbornas, Britanijos „Grand Prix", Kauso regata, Promenados koncertų uždarymo vakaras. Kodėl gi? Juk jai patikdavo. Džonas išsitraukė iš krepšio batelius.

— Arči, ar tau neteko nugirsti ką nors keista apie tą „Vörn" banką?

— Keista?

Džonas linktelėjo.

— Bankas, kurio atstovas vagia žiebtuvėlius, neatitinka įprasto respektabilaus Šveicarijos banko įvaizdžio.

Arčis pažvelgė į jį.

— Kažkas, susiję su šiuo banku, tau tikrai neduoda ramybės. Kas tai?

Persirengimo kambaryje pasigirdo žingsniai, ir Džonas pritilo.

— Galbūt tau atrodo, kad aš kvaištelėjau. Tačiau man knieti išsiaiškinti, ar jie neturi nieko bendra su okultizmu.

— Su *okultizmu?* — Arčis ėmė rištis vieną batelį. — Turi galvoje juodąją magiją, kerus? Tu tai laikai okultizmu?

— Aha, — patvirtino Džonas, įtempdamas batraištį.

— Tiesą sakant, — atsistodamas ir ištiesdamas nugarą prabilo Arčis, — labai įdomu, kad tai išgirdau kaip tik iš tavęs.

Džonas palaukė, kol Arčis pasirausė krepšyje ir, išsitraukęs skvošo kamuoliuką, tarytum tikrindamas rankos stiprumą, jį suspaudė.

— Taip, labai įdomu.

— Nežinomybė mane pribaigs, Arči.

Arčis įgrūdo kamuoliuką į kišenę, pakėlė raketę ir patikrino jos virveles.

— Kaipgi tie okultiniai dalykėliai vadinasi?

— Kokie dalykėliai?

Arčis nagu perbraukė per virveles, pasigirdo ausį rėžiantis zvimbtelėjimas. Regis, garsu jis liko patenkintas.

— Nagi tie simboliai, geometriniai, penkiakampės žvaigždės... Yra pavadinimas joms apibūdinti.

— Pentagramos?

— Taip. Taigi vienas mano bendradarbis, prie gretimo stalo sėdintis vaikinas, Oliveris Valtonas... — Arčis pakėlė raketę prie ausies ir dar kartą užgavo virveles. — Tai buvo praėjusią vasarą. Vieną karštą dieną neveikė oro kondicionierius. Jis užraitė savo rankoves, ir aš ant jo rankos išvydau šį ženklą. Jis buvo smulkus, iš pradžių palaikiau apgamu, bet paskui, įsižiūrėjęs atidžiau, supratau, kad tai — vienas iš tų simbolių.

— Pentagrama?

— Taip. Paklausiau jo, kuriems galams jam ši tatuiruotė, bet jis sureagavo labai keistai, galima sakyti — susierzino, nuleido rankoves žemyn ir niekada normaliai neatsakė.

— O ką jis *pasakė?* — Džonas atrodė sutrikęs.

— Sumurmėjo kažką apie asmeninius reikalus, pamalė šūdą, ir viskas. Galiu pasakyti tik tiek, kad tądien turėjau daug darbo ir šį reikalą pamiršau.

— Ar gerai sutari su tuo Oliveriu Valtonu?

Arčis nusivaipė.

— Dirbti su juo gan neblogai. Nevertinu jo socialiniu atžvilgiu, nežinau, kuo jis užsiima. Jis yra uždaro būdo, mažai kalba.

— Daug uždirba?

— Labai.

— Kaip ir tu?

— Aha, tik aš išleidžiu. Dievas žino, ką jis daro su savo pinigais. Gali būti, kad slepia kur nors po grindimis.

— Suvyniojęs į aksomą?

Arčis nesuprato replikos.

*

Kai Džonas grįžo namo, laikrodis rodė pusę devintos vakaro. Jis labai nustebo, kad prie namo nestovėjo Siuzanos automobilis. Norėdamas įsitikinti, dar žvilgtelėjo į gatvę, bet ir ten automobilio nebuvo.

Įėjusį pro pagrindines duris jį pasitiko slogi tyla. Siuzanos namie nebuvo. Nerado nei jokio raštelio, vakarienė irgi nebuvo paruošta.

Jis surinko balso pašto numerį. Buvo palikta tik viena žinutė — detektyvas seržantas Šokrosas norėjo suderinti su Siuzana, kada galėtų atvykti ir pasikalbėti apie Fergiuso Donlivajaus mirtį. Pranešimas buvo paliktas ketvirtą valandą penkiasdešimt minučių.

Vis labiau nerimaudamas Džonas patikrino kiekvieną kambarį, — ką gali žinoti, o gal ji guli be sąmonės, — tačiau kai įėjo į jų *en suite** vonios kambarį, ėmė mausti krūtinę. Nebuvo Siuzanos dantų šepetėlio. Ant lentynų trūko kelių buteliukų. Nebuvo ir jos chalato, įprastai kabėdavusio ant durų.

Miegamajame stovinti spintelė buvo pravira.

Niekur nesimatė jos šlepečių.

Ilgiau pasidairęs Džonas suprato, kad nėra ir Siuzanos mėlynojo lagamino.

Nejaugi prasidėjo? Priešlaikinis gimdymas? Galimas dalykas, juolab kad ją nuolat kankino skausmai.

Jis nuodugniai viską apgalvojo. Siuzana būtų skambinusi į greitąją pagalbą, nors ne — tikriausiai būtų skambinusi Mailzui Van Rė. Kažkur turėjo būti telefono numeris, ypatingam atvejui, skambinti bet kuriuo metu, dieną ar naktį, ir Džonas stengėsi prisiminti, kur jį matęs. O vis dėlto, jeigu ją išvežė greitosios pagalbos automobilis, tai kur dingo jos mašina? Tikriausiai ji išvažiavo viena pati. Kodėl tokiu atveju nepaskambino jam, neatsiuntė nė žinutės? Argi ji nebūtų to padariusi?

Tuo metu suskambo telefonas. Džonas puolė prie jo, bet netrukus turėjo nusivilti, nes išgirdo Keitės Foks balsą. Džonas jai pasakė,

* Vonios kambarys prie miegamojo.

kad Siuzanos nėra namie, todėl ši paprašė perduoti informaciją apie Fergiuso Donlivajaus laidotuves. Jos numatytos ateinantį antradienį, Šiaurės Londone esančiame krematoriume. Jis užrašė tai ant popieriaus skiautės ir pažadėjo perduoti Siuzanai tą pačią akimirką, kai ji sugrįš.

Padėjęs raštelį ant virtuvės stalo, prispaudė jį pipirmale. Paskui suskato ieškoti Mailzo Van Rė telefono numerio ir galiausiai prisiminęs, kur jis galėtų būti — rado užmautą ant kablio, ant lentynos, kartu su vietinių konditerijos parduotuvių valgiaraščiais.

Išgirdęs signalą „užimta“, padėjo ragelį į vietą. Jis be paliovos svarstė. O jeigu ji pateko į autoavariją? Apalpo išvykusi apsipirkti? Džonas dar kartą paskambino ir šįkart jam pavyko. Nuskambėjus gongui, įrašytas balsas paaiškino, kad skambutis peradresuojamas. Vėl pasigirdo skambinimo tonas, tik kitoks nei prieš tai, ir bemaž iškart atsiliepė lipšnus vyriškas balsas:

— Mailzas Van Rė.

Fone buvo girdėti gausmas ir besikalbančių žmonių klegesys.

Džonas tuojau pat susirūpino, kad gali apsijuokti. Gal Siuzana šįvakar kažkur išvyko su drauge, o jis paprasčiausiai buvo pamiršęs? Pastaroji mintis atėmė iš jo pasitikėjimą savimi ir Džonas prabilo:

— O, sveiki, tai Džonas Karteris, Siuzanos Karter — turbūt pamenate? — vyras.

Balsas kitame laido gale buvo nuoširdus ir draugiškas.

— Taip, labas vakaras, malonu jus girdėti. Kuo galėčiau padėti?

Gydytojo balsas buvo toks ramus, kad Džonas iškart suprato, jog skambindamas jam suklydo.

— Aš... aš truputį susirūpinęs. Grįžęs namo neradau Siuzanos, o ji nepaliko nei raštelio, nei ko nors panašaus. Pamaniau, galbūt kas nors atsitiko ir jūs paguldėte ją į kliniką.

Dabar susirūpinęs atrodė ir Van Rė balsas:

— Ne, nieko nežinau. Pastarąjį kartą matėmės prieš porą dienų.

— Ar ji negalėjo kur nors apalpti? O gal prasidėjo gimdymas?

Nors balse girdėjosi nerimas, Mailzas Van Rė stengėsi išlikti ramus:

— Taigi, taip, pone Karteri, tokie dalykai yra įmanomi. Esu tikras,

kad pajutusi sąrėmius ji būtų paskambinusi man. Ji yra labai šaltakraujiška panelė.

Džonas neturėjo jokio noro prieštarauti.

— Taip, žinoma. Esu tuo tikras.

— Ar nebandėte teirautis policijoje? Arba ligoninėse?

— Ne, kol kas ne.

— Manau, vertėtų paskambinti. Apgailestauju, bet aš šiuo metu esu medikų susitikime ir po kelių minučių turėsiu sakyti kalbą. Jei būčiau neužsiėmęs, mielai jums padėčiau.

— Ne, nereikia, nesirūpinkite, ačiū jums. Aš pats tai padarysiu. Esu tikras, kad jai viskas gerai, o aš panikuoju visiškai be reikalo.

— Ir aš taip manau. Ar galėtumėte man paskambinti po maždaug valandos ir pasakyti, ar viskas gerai?

Džonas pažadėjo duoti žinią. Tada atsisėdo prie stalo, paskambino į telefonų tinklo informacijos biurą ir paprašė jam padiktuoti vietinių policijos nuovadų ir ligoninių telefonų numerius. Ant stalo, šalia rytinės korespondencijos, gulėjo *Daily Mail.* Čia pat buvo atplėštas Siuzanos motinos laiškas, pora jam adresuotų aplinkraščių ir sąskaita už sunaudotą elektros energiją.

Užsirašęs operatoriaus paskubomis išpyškintus numerius, Džonas paskambino iš eilės kiekvienu iš jų. Nė viena nuovada neturėjo jokios informacijos apie Siuzaną Karter, nebuvo ji ir paguldyta į ligoninę.

Džonas nežinojo, ar jam reikėtų aprimti, ar dar labiau susirūpinti.

Vienuoliktą vakaro jis vėl paskambino Mailzui Van Rė ir pranešė, kad Siuzana vis dar neatsirado. Fone buvo girdėti klegesys, todėl jis sunkiai girdėjo. Ginekologo balsas bylojo apie vieną kitą išgertą taurę ir Džoną erzino. Padėkojęs Džonui už informaciją, Van Rė pasiūlė dar kartą paskambinti į policijos nuovadas ir ligonines.

Jis taip ir padarė, bet ir šįsyk nesėkmingai. Paskui įniko skambinti visoms Siuzanos draugėms, net Karolinai Adison, kurią prižadino iš miego, tačiau ir vėl nieko nepešė.

Siuzana buvo dingusi.

51

Didžiausias pavojus tykojo būtent čia, išeinant iš muitinės salės. Stumdama vežimėlį su bagažu į atvykimo salę, Siuzana jautėsi taip, tarytum kojos būtų švininės, o kūnu žliaugė prakaitas.

Ji akylai nužvelgė minias, aukštyn iškeltas lenteles su vardais ir plakatus. Dairėsi veido, nors ir nežinojo kieno, gal pono Sarocinio, veido, kurio ji tikriausiai neatpažintų, bet kuris atpažintų ją.

Nors Siuzana dabar buvo už penkių tūkstančių mylių, ji nė akimirką neprarado budrumo. Jos žvilgsnis skrodė veidus, ji net įsikando sau į į lūpą, gręžiodamasi atgal ir dairydamasi aplink, ieškodama kartu su ja skridusių žmonių, kuriuos norėjo praleisti pirma savęs. Lėktuve buvo penki vyrai, kurie skrido vieni ir galėjo ją sekti. Ji sąmoningai užtruko bagažo salėje, nenuleisdama nuo jų akių ir praleisdama juos į priekį. Tačiau nė vieno iš jų dabar nesimatė.

Siuzana suprato, kad jai labai pasisekė, nes registruojantis skrydžiui niekas nepasidomėjo jos būkle; paskutinį nėštumo mėnesį, neturint gydytojo išduotos pažymos, jos galėjo paprasčiausiai nepraleisti į lėktuvą. Tačiau iš išorės labai nesimatė, kad ji būtų priaugusi svorio, o platus paltas, kurį vilkėjo, paslėpė atsikišusį pilvą.

Bumpsis miegojo beveik visą kelią, bet dabar būdravo. Jis irgi buvo sunerimęs. Siuzana dar kartą apsidairė — ji fiziškai jautė Bumpsio nerimą, gerklė buvo perdžiūvusi, reikėjo kuo greičiau iš čia dingti.

Buvo niūri drėgna popietė. „Alamo“ automobilių stovėjimo aikštelėje ji neišvydo nieko, dėl ko reikėtų susirūpinti. Atrodė ramu, grupė turistų grūdosi į autobusą, o porelė, tikriausiai susiruošusi į medaus mėnesio kelionę, lipo į automobilį atverčiamu stogu. Prakaitui nenustojant žliaugti, Siuzana apgraibomis bandė atlaisvinti saugos diržą tiek, kad jis atitiktų jos išaugusį pilvą. Galiausiai pajudėjo prie kontrolės punkto užtvaro.

— Sveikas atvykęs į Los Andželą, Bumpsi, — ištarė ji po kelių minučių, spustelėjusi akceleratoriaus pedalą ir išvažiuodama į greitkelį.

Bumpsis į tai atsakė sukiodamasis ir vartydamasis gimdoje. Dabar, automobiliui važiuojant tolyn, jis vėl buvo atsipalaidavęs, tačiau tik ne Siuzana. Ji dirsčiojo į veidrodėlius, norėdama įsitikinti, ar niekas jos neseka.

— Tu jiems reikalingas apeigoms, jie nori padaryti tau kažką baisaus. Nežinau, Bumpsi, ką konkrečiai jie rezga, bet aš jiems neleisiu. Tu gimsi Kalifornijoje ir čia būsi saugus. Tavo močiutė ir senelis padės man tave auginti. Jie tau patiks. Jiems nenusišypsojo sėkmė, o vis dėlto jie rado savo vietą po saule... Žinoma, jie būtų pasiekę daugiau, jei Keisės nebūtų ištikusi nelaimė.

Siuzana nutilo. Prieš akis švytavo valytuvai, tuo tarpu pro šalį nudundėjo sunkvežimis, taip arti, kad ji akimirksniu suktelėjo vairą į priešingą pusę, palydėta pikto garso signalo. Netrukus atkreipė dėmesį į sedaną, jau porą minučių važiuojantį jai iš paskos. Jai padidinus greitį, greičiau ėmė važiuoti ir sedanas. Sulėtino ji, sulėtino ir sedano vairuotojas.

Siuzana įsitempė. Automobilyje sėdėjo vienintelis vairuotojas. Po kurio laiko automobilis ėmė atsilikti, o galiausiai įsuko į išvažiavimą iš greitkelio. Siuzana atsikvėpė. Visą dėmesį ji sutelkė į vairavimą, o paskui tarė:

— Tau turėtų patikti Keisė, ji yra tavo teta. Noriu pasakyti, kad ji nebus kaip dauguma tetų, kurios išsiveda pasivaikščioti, nuperka dovanėlių ir taip toliau, bet tai nereiškia, jog ji tave mažiau mylės. Ar supranti?

Bumpsis, pritardamas jai, vėl ėmė sukiotis ir vartytis. Bumpsis žadėjo *dievinti* Keisę.

Siuzana ėmė galvoti apie vaistus. Jai reikėjo, kad kas nors rekomenduotų ginekologą. Ne, tai nesudarys sunkumų — čia ji turėjo aibę draugų, o ir vieta buvo žinoma. Per dvidešimt keturias artimiausias valandas ją užgrius tokia rekomendacijų lavina, kad ji nepajėgs su visomis susipažinti.

Prie Venecijos išsukus iš greitkelio, beliko vos pora mylių. Londonas liko kažkur toli, sakytum kitoje planetoje. Galbūt visa tai tebuvo slogus sapnas ir Londonas išvis neegzistavo, o jei ir egzistavo, tai paralelinėje visatoje, o dar kitoje paralelinėje visatoje tebegyveno Fergiusas Donlivajus.

Štai čia dabar buvo jos realybė. Siuzana plaštaka nusišluostė ašarą. Ir Bumpsis buvo realus. Tai buvo jos vienintelis neabejotinas faktas. Bumpsis buvo pats tikriausias, ir per visą jos gyvenimą nebuvo nieko tikresnio.

Po kelių minučių jie bus namie ir jiems nebegrės joks pavojus.

Tik jai dar reikėjo sugalvoti kai ką, ko ji iki šiol nebuvo sugalvojusi. Tai yra, ką, po perkūnais, pasakyti savo tėvams?

52

Kompiuteriai kalbasi vienas su kitu, jie spaudžia vienas kitam rankas, susitikę telefono linijose ir radijo bangose, jie keičiasi skaitmenine informacija.

Šis konceptas žavėjo Kiundzą, jis negalėjo atsistebėti gyvenimu, vykstančiu slaptose dėžutėse. Jį kerėjo jo telepatija, kuri buvo labiau fokusuota, nepalyginti tikslesnė ir daug paprasčiau naudojama.

Jam tai buvo neįtikėtina.

Šiuo metu vyko pokalbis tarp trijų kompiuterių — kažkas panašaus į sąšauką telefonais. Vienas kompiuteris buvo komutatorius, sumontuotas mažoje metalinėje dėžutėje, pritvirtintoje prie Arčio Vareno „Aston Martin“ dugno; kitas aplink Žemę skriejančiame palydove, o trečiasis — ant lentynos, tarp kitų kompiuterių, išrikiuotų išilgai vienos belangio kambario sienos, palėpėje įrengtame Kiundzo bute.

Kompiuteris, stovintis tiesiai priešais jį, nebuvo linksmas. Jis įjungė signalinę lemputę ir pakankamai garsų aliarmą. Antradienio vakarą po skvošo partijos grįžtančio Arčio Vareno automobilis nukrypo nuo įprasto maršruto. Jis turėjo važiuoti namo, tačiau taip nebuvo. Jis važiavo priešinga kryptimi, tai yra atgal, „Loeb-Goldsmid-Saxon“ kontorų link.

Žviegiant padangoms, Arčis pro įvažiavimą įsuko į požeminę automobilių aikštelę. Jis tyčia taip elgėsi, norėdamas padaryti įspūdį naktį budinčiam apsaugininkui; su savo astonu Arčis atrodė it didelis vaikas, besipuikuojantis gražiu žaisliuku.

Apsaugininkas, kurio emblemoje buvo nurodyta, kad tai yra Ronas Viksas, linktelėjo iš už savo stiklo. Ronas Viksas prabangią mašiną matė tik kaip masyvų metalo gabalą. Jis nežinojo, kad tai yra „Aston Martin“, mat automobiliai jo nedomino, todėl nebūtų atskyręs astono nuo tojotos, bet jo tai nė kiek nejaudino.

Ronui Viksui rūpėjo tik viena: ar jo žmona, Mina, kuriai sparčiai vystėsi krūties vėžys, dar suspės pamatyti jų pirmąjį anūką, turintį gimti po trijų mėnesių ir jos desperatiškai laukiamą. Vėlyvas darbuotojo pasirodymas — buvo pusė dešimtos vakaro — jo nenustebino. Ši kompanija ištisą parą vertėsi prekyba, apimančia visą pasaulį; dieną naktį vyrai prašmatniais kostiumais atvykdavo ir išvykdavo savo naujutėliais automobiliais.

Arčis, vedamas smalsumo ir noro padėti draugui, kuris atrodė ne juokais sunerimęs, bronziniu liftu pakilo į dvidešimtą aukštą. Kažkas buvo negerai su Džonu Karteriu ir jo sandėriu su „Vörn" banku, dėl to jis ėjo iš proto. Arčis ilgai kamantinėjo bičiulį, tačiau Džonas buvo labai nekalbus. Arčis suprato vienintelį dalyką — kad bankas gali būti susijęs su organizuotu nusikalstamumu ir Džonas gali patirti spaudimą dėl kreditų grąžinimo ar turėti panašių problemų. Tačiau kodėl Džonas negalėtų jam papasakoti, *kas* dedasi?

Lifto durys atsidarė ir jis išlipo į tamsų koridorių. Kone tą pačią akimirką užsidegė šviesos. Jas valdė jutiklis, reaguojantis į žmogaus kūno skleidžiamą šilumą — įjungiantis apšvietimą, kai žmogus įeina į patalpą, ir išjungiantis jam išeinant.

Sandorių sudarymo kabinetas, kuriame Arčis dirbo, buvo tuščias. Užteko tik praverti duris, ir šviesa, vos girdimai spragtelėjusi, įsijungė. Švaros tarnyba jau buvo pasidarbavusi: darbo dienos likučių nelikę nė kvapo, puodeliai su nebaigta gerti kava ir skardinės su nealkoholiniais gėrimais nurinkti nuo stalų, kabinetas atrodė it naujai įrengtas, išblizgintas ir švarus iki sterilumo. Veikė tik kompiuteriai ir jų monitoriai, švytintys įvairiomis spalvomis. Viename dreifavo skraidantys skrudintuvai, kitame plaukiojo auksinės tropikų žuvelės.

Atsisėdęs prie savo darbo stalo, Arčis iš papratimo, stipraus ir nenugalimo it narkotikas, įvedė slaptažodį, įsijungė kompiuterių sistemą ir paskubomis užmetė akį į Jungtinių Valstijų valstybinių obligacijų puslapius, tikrindamas, ar „Dow Jones" nėra jokių drastiškų kainų pokyčių. Paskui žvilgtelėjo į „Japanese Futures" Čikagoje. Arčis buvo patenkintas, kad, jam baigus darbą ir išvažiavus, neįvyko nieko, kas būtų verta dėmesio, ir jis vylėsi, kad situacija nepasikeis iki penktos valandos ryto, kuomet jis pradeda prekybą.

Vogčiomis dirsčiodamas į duris, Arčis nusliūkino prie gretimai stovinčio Oliverio Valtono stalo. Nors kėdė buvo tokia pat kaip jo, tačiau atsisėdęs jis pasijuto kitaip, o ir klaviatūra, nors ir identiška jo klaviatūrai, atrodė lengvesnė. Pasirinkęs komandą „Prisijungti“ ir paprašytas įvesti vartotojo vardą, pasielgė kaip įprasta jų kompanijoje, tai yra surinko pirmą vardo raidę ir pavardę: ovaltonas.

Kompiuteriui pareikalavus slaptažodžio, Arčis nesutriko, mat begalę kartų buvo stebėjęs, kaip juda Oliverio Valtono pirštai šiam prisijungiant, todėl tiksliai žinojo, kuriuos klavišus ir kokiu eiliškumu jo kolega spaudžia. Jam niekada nė į galvą nebuvo atėjusi mintis, kad gali kada nors prireikti Oliverio Valtono slaptažodžio, bet šįkart ši smulkmena labai pravertė.

Taigi Arčis surinko žodį „tiesa".

O tada susimąstė, kodėl būtent *tiesa*? Tačiau ilgai nesvarstė. Jis jau buvo prisijungęs prie Oliverio Valtono sistemos. Arčis kurį laiką atidžiai tyrinėjo ekraną, bandydamas jame susiorientuoti, o tai padaryti nebuvo sunku, nes darbalaukio išplanavimas buvo labai panašus į jo kompiuterio, trumpai tariant, buvo naudojamas standartinis programinės įrangos paketas, kuriuo naudojosi visi darbuotojai. Simboliai išdėstyti vertikaliais stulpeliais. Ekrano viršuje eile išdėstyti analoginiai laikrodžiai, rodantys laiką svarbiausiose pasaulio laiko juostose. Darbų planuotojas ekrano kairėje pusėje rodo prioritetinius rytdienos darbus.

Paskubomis peržiūrėjęs Valtono rinkmenų pavadinimus, paskui patikrinęs juos dar kartą, tik jau kruopščiau, Arčis paieškos laukelyje įvedė pavadinimą „Vörn“ bankas.

Po kelių sekundžių jam buvo pateiktas sąrašas su atitinkamai pavadintomis rinkmenomis, deja, didelei jo nuostabai, visi dokumentai buvo jam nežinoma kalba. Pamanęs, kad tai galėtų būti graikų kalba, Arčis bandė prisiminti tekstus šia kalba, su kuriais galėjo susidurti mokyklos laikais. Ėmė ieškoti pažįstamų raidžių — alfa, beta, gama, delta, omega, tačiau tokių nerado. Gal tai koks šifras, nors taip neatrodė.

Tada jis nuvedė žymeklį su smėlio laikrodžiu iki viršaus ir dusyk spustelėjo. Po trumpos pauzės ekraną užpildė informacija — begalė skaičių, raidžių, simbolių, ir visi jie buvo visiškai nesuprantami. Paskui Arčis kruopščiai, nepraleisdamas nė vienos, atidarė visas kitas rinkmenas, bet paaiškėjo, kad visi dokumentai užšifruoti tuo pačiu šifru.

Jis neramiai žvilgčiojo į savo laikrodį, žinojo, kad Paila bus įniršusi dėl jo vėlavimo grįžti, tačiau nieko negalėjo pakeisti. Tada vėl įsistebeilijo į kompiuterio ekraną, iš eilės spausdamas kiekvieną simbolį ir tikėdamasis, kad pavyks rasti tekstą iššifruojančią programą, tačiau nesėkmingai.

Kompiuteriai niekada nebuvo jo stiprioji pusė; kas žino, gal tai visiškai nesudėtinga, galbūt užtektų tik paskambinti Džonui ir papasakoti apie šifrą, o jis jau suprastų, ką visa tai reiškia. Arčis ištiesė ranką į telefoną, bet paskui suabejojo, prisiminęs, kad jau vėlus metas, o be to, jam į galvą toptelėjo geresnis sumanymas.

Pradėjęs naują rinkmeną, jis atidarė pirmą iš dokumentų su jam reikalingu pavadinimu ir jo turinį išsaugojo ką tik sukurtoje rinkmenoje. Tada ją nukopijavo į vieną iš savo konfidencialių rinkmenų, ištrynė iš Valtono ekrano visus savo veiklos pėdsakus ir sistemą išjungė.

Vėl atsisėdęs prie savo darbo stalo, Arčis skubiai parašė Džonui elektroninį laišką ir pridėjo prie jo rinkmeną. Išsiuntęs jį, išjungė sistemą ir paskambino Pailai pasakyti, kad atvažiuosiąs pas ją po dvidešimties minučių. Tuojau pat pasipylė keiksmai.

— Ei! Nurimk.

— Nurimti? Man nurimti? Kodėl turėčiau? Sakei, kad pusę devintos būsi namie. Aš paruošiau vakarienę pusei devintos... Tu žinai, kiek dabar valandų? A? Dešimt valandų.

— Buvau ligoninėje. Skubiosios pagalbos skyriuje.

— Ligoninėje? — Pailos tonas akimirksniu pasikeitė. — Ne, o, ne, brangusis, kas atsitiko?

— Man skubiai atlikta operacija. Pritvirtino spenelį.

Kurį laiką buvo tylu. Akimirksnį atrodė, kad ji šokiruota.

— Ne, tu... — netrukus ji viską suprato. — Tu, šunsukis! Per tave aš visa susirūpinus!

— Po dvidešimties minučių būsiu namie. Greitai nusimesk drabužius!

— Jokio sekso! — atšovė Paila. — Maistas!

Koridoriumi grįždamas atgal į liftą, Arčis plačiai šypsojo, bet nepastebėjo, kad lempos sandorių kabinete taip ir liko šviesti. Jos turėjo

automatiškai išsijungti, tačiau taip neįvyko, nes tuo metu kažkas įėjo į kabinetą pro kitas duris.

Oliveris Valtonas atsisėdo prie savo stalo ir klaviatūra surinko prisijungti reikalingus duomenis. Surasti tam, ko ieškojo, jis užtruko mažiau nei minutę. Tada išsiėmė telefoną ir surinko reikalingą telefono numerį.

Kiundzas atsiliepė, vos tik nuskambėjo pirmasis signalas.

— Taip, — tarė jis. — Taip, — pakartojo po akimirkos.

Jis atidarė rankoje laikomo auksinio „Dunhill" žiebtuvėlio dangtelį, pasigirdo išeinančių dujų šnypštimas, paskui jį uždarė ir padėjo telefono ragelį į vietą. Smaksojo į žiebtuvėlį. Auksinio aptaiso struktūra buvo briaunota, tai yra ne glotni, o primenanti matinį stiklą. Ir atvaizdas jame buvo šešėliuotas, lyg migloje. Kiundzas, spragtelėjęs dar kartą, vėl atidarė dangtelį ir vėl uždarė. Jam patiko šis veiksmas, mat žiebtuvėlis buvo taip puikiai sukonstruotas, kad žaisti jo dangteliu buvo vienas malonumas.

Surinkęs pono Sarocinio namų Šveicarijoje telefono numerį, jis paaiškino:

— Man reikia jūsų energijos komunikacijai.

— Dar anksti, Stefanai. Aš lauksiu tavo skambučio ryte.

— Nenumatyta situacija, pavojus.

— Tau reikalinga mano energija dabar, o paskui jos reikės dar ir ryte? Man neliks laiko jai atgauti.

— Tačiau tai būtinas reikalas, — neatlyžo Kiundzas.

— Ar turi rankoje asmeninį daiktą?

— Taip.

— Gerai. Aš su tavimi. Jauti mane?

— Taip, jaučiu.

Jis tikrai jautė. Kiundzas kaip įmanydamas susikoncentravo ir jau po kelių sekundžių pajuto, kaip jųdviejų ryšys vis stiprėja, stiprėja, kol Kiundzas galiausiai išsinėrė iš savo kūno ir perėjo į jį.

— Dabar nustatyk daiktą, būk švelnus su juo, leisk jam kalbėti, — nurodė ponas Sarocinis.

Kiundzas pasielgė kaip lieptas. Jis laikė žiebtuvėlį stambios rankos delne švelniai, atsargiai, leisdamas žiebtuvėlio šeimininko atspaudui, jo jausmams ir fluidams, jo atminčiai įsiskverbti į delną. Kiundzas

jautė, kaip jo kūnu cirkuliuoja smulkūs impulsai. Dabar jis buvo modemas. Kratė rankas su žiebtuvėlio savininku skersai radijo bangų, tarp jų radosi darni vibracija... dabar jie jungėsi... jie keitėsi signalais. Taip... gerai... dabar buvo gerai... vaizdas vis labiau ryškėjo.

Kiundzas išvydo požeminę automobilių aikštelę. Išilgai jos ėjo vyras, kuriam būtinai reikėjo numesti svorio. Kiundzas užuodė, kokias cigaretes jis rūko. Aikštelė buvo beveik tuščia, joje stovėjo tik šeši automobiliai. Vienas nudengiamu stogu, ir šis vyrukas jau buvo arti jo.

Kiundzas staigiu judesiu atidarė žiebtuvėlio dangtelį ir išgirdo spragtelėjimą. Paskui jį uždarė, ir vėl pasigirdo spragtelėjimas. Tada vėl atidarė. Vėl uždarė. Kaskart išgirsdavo vis tą patį pasitenkinimą teikiantį spragtelėjimą. Mechaninis meistriškumas.

Dabar jis jautė kiekvieną atomą žiebtuvėlio savininko kūne.

Arčis atidarė astono dureles, įsiropštė į vidų ir jas uždarė. Durelės tvirtai dunkstelėjo. Tai buvo rankų darbo durelės, pritaikytos jo rankai, puikiai sukonstruotos. Pasukęs degimo raktelį, jis išgirdo spragtelėjimą — įsijungė elektros įranga. Po akimirkos pasigirdo dar vienas spragtelėjimas — elektros energija pasiekė kompaktinių diskų grotuvą. Paskui buvo dar vienas spragtelėjimas, tačiau tolimas, vos girdimas, toks silpnas, kažkur giliai jo galvoje, todėl Arčis vargu ar išgirdo.

Dundėdamas atgijo variklis, kurio garsas priminė orkestro muziką. Arčis, būdamas dirigentu, spustelėjo akceleratoriaus pedalą. Variklio galingumas sudrebino astoną ir automobilių aikštelę cilindrų išmetamų dujų melodija.

Arčis spustelėjo kaire pėda sankabos pedalą, tačiau niekas nepasikeitė. Sumišęs paspaudė dar kartą. Impulsas iš smegenų nukeliavo į pėdą, tačiau toji nereagavo. Jis pabandė trečią kartą, bet ir vėl nesėkmingai.

Buvau užmigęs, dingtelėjo mintis. Koja nutirpo.

Jis norėjo pakeisti padėtį sėdynėje, tačiau dabar jau rankos neklausė jo nurodymų. Iš tiesų, keista. Arčis spitrijo į variklio apsisukimų skaitiklį, kurio rodyklė svyravo ties tūkstančio padala, tai nusileis-

dama, tai vėl pakildama. Girdėjo variklio gausmą ir išmetamųjų dujų ūžimą, taip pat užuodė kvapus, uoslė nebuvo sutrikusi, ir dabar jautė stiprų „Connolly“ odos, kuria buvo aptrauktas automobilio salonas, kvapą.

Jis išgirdo dar vieną keistą spragtelėjimą savo galvoje, tik daug garsesnį.

Kažkas barbeno į stiklą. Arčis norėjo apsidairyti, jis žinojo, kad turi tai padaryti, bet negalėjo, nesisuko galva.

Ūmai pasigirdo balsas — Arčis jo nepažino, tai galėjo būti ir automobilių aikštelės prižiūrėtojas.

— Ei? Ei? Labas, ar mane girdite?

Arčis pagalvojo, gal šis žmogus norėtų prisidegti cigaretę.

Pusę vienuoliktos suskambo telefonas. Džonas, sėdintis pirmame aukšte, priešais televizorių, stvėrė ragelį, vildamasis išgirsti Siuzaną. Juk tai turi būti Siuzana, *maldauju, tegul tai būna Siuzana.*

Skambino Paila. Ji atrodė sunerimusi, pikta, įžeista ir lengvai kauštelėjusi.

— Labas, Džonai, — pasisveikino ji. — Klausyk, aš nervintis, aš atsiprašau, kad vėlu, bet aš nervintis. Arčis sako, jis žaidė skvošą su tavim šįvakar.

— Aha.

— Jis skambina man, aš nežinau, prieš pusantros valandos, jis ruošėsi būti čia per dvidešimt minučių. Aš bandau skambindama jam, niekas neatsako jo namie, jo mobilusis, jo darbe. Kur jis dingo?

Džonas pasakė jai tiesą, kad devintą vakaro paliko Arčį sporto klube. Bet jis neketino jai pasakoti, kad Arčis bet kuriuo metu po ranka turėdavo keletą merginų, todėl pakeliui galėjo užsukti pas bet kurią iš jų „greitukui“.

Jis nusprendė nieko nepasakoti ir apie Siuzanos dingimą, nes nenorėjo, kad ši pakvaišusi ispanų laukinė katė nuspręstų, jog Arčis pabėgo kartu su Siuzana. Patarė nesijaudinti, nes Arčis pasirodysiąs, o jeigu ji labai nerimaujanti, tai galima paskambinti į policijos nuovadas ir į ligonines ir dėl viso pikto pasidomėti, ar jis nepateko į autoavariją.

Padėjęs ragelį atgal, įsipylė brendžio ir galų gale ryžosi atplėšti jau du mėnesius jo portfelyje išgulėjusį cigarečių pakelį.

Siuzana susidėjo jai reikalingus daiktus ir kažkur išvyko. O dabar dingo ir Arčis.

Sekundės dalį jo smegenys buvo juodu susieję, tačiau tą pačią akimirką šią mintį atmetė. Jeigu jie šį vakarą būtų kartu pabėgę, Arčis vargu ar būtų žaidęs su juo skvošą. Šiaip ar taip, Arčis nuoširdžiai mėgo Pailą, ir Džonas buvo tikras, kad ši mergina jo draugui patinka daug labiau nei bet kuri kita iš jo buvusių merginų.

O Siuzana, nėščia beveik aštuonis mėnesius, tikrai nebūtų su niekuo pabėgusi. Išskyrus poną Sarociną.

Niekada.

Gal Arčis padėjo Siuzanai pasislėpti?

Tai neįmanoma. Džonas prisidegė cigaretę ir jau nuo pirmo dūmo pasijuto apsvaigęs. Tada užsitraukė dar kartą, ir pasidarė geriau: skonis buvo salstelėjęs, svaiginantis, veikė raminamai; atrodė, kad krūtinę užplūdo adrenalinas.

Arčis su tuo nesusijęs. Jis nebuvo suktas žmogus. Jeigu Siuzana ir būtų paprašiusi jo pagalbos, Arčis būtų pats apie tai papasakojęs. Arčis buvo *jo* draugas, *jo* bičiulis, o ne Siuzanos. Arčis dabar kur nors dulkinosi, viskas aišku. Tačiau Siuzana?

Kur, velniai rautų, dabar yra Siuzana?

Traukdamas cigaretės dūmą ir girsnodamas brendį, Džonas jau turbūt šimtąjį kartą šį vakarą svarstė visas įmanomas galimybes.

O galimybių buvo apgailėtinai mažai.

53

— Jis taip prasėdėjo visą valandą, — paaiškino Ronas Viksas.

Apsaugininkas stovėjo prie Arčio astono kartu su dviem ką tik atvykusiais uniformuotais policijos pareigūnais. Automobilio variklis tebedirbo, ore tvyrojo išmetamųjų dujų smarvė.

Vienas pareigūnas atidarė dureles ir paplekšnojo Arčiui per petį.

— Sere, — kreipėsi jis. — Labas vakaras, sere.

Arčis nereagavo. Jis sėdėjo plačiai atmerktomis akimis, apšviestas salono lempučių, ir žiūrėjo į priekį.

— Jis nieko nepasakė? — paklausė antrasis policininkas.

— Nė žodžio.

— Katatonija, — paaiškino pirmasis pareigūnas. — Man teko matyti žmogų, ištiktą šoko, vieną tėvą po autoavarijos, per kurią jo dukrai buvo nupjauta galva.

— Galbūt jį ištiko insultas, — tarė kitas. — Ar iškvietėte greitąją pagalbą?

— Ne, — atsakė Ronas Viksas. — Aš nežinojau, ką daryti.

— Aš iškviesiu, — pareigūnas ėmė kalbėti į radijo stotelę.

Arčis tuo tarpu keistai iškėlė nykštį ir staiga juo sakytum spragtelėjo.

— Sakote, kad jis be perstojo šitaip daro? Nykščiu? — pasiteiravo antrasis policininkas.

— Taip, — atsakė Viksas. — Manote, kad jis nori duoti mums ženklą?

— Nežinau, — suraukdamas antakius atsakė vyriškis. — Tai labai keista. Galima pamanyti, kad jis bando prisidegti cigaretę.

Namas stovėjo už šešių kvartalų nuo Venecijos paplūdimio, bet nuo milijono dolerių vertės namų, susispaudusių išilgai pasivaikščiojimų tako, jį skyrė daugiau kaip šeši šimtai jardų.

Tai buvo mažas, kuklus vienaaukštis namukas su mansardos langu, o iškrypusi sienų apkala jau visą dešimtmetį reikalavo padažymo. Kadaise baltas namas dabar buvo nikotino spalvos. Pašto dėžutės, pagamintos iš rifliuotos geležies, apačioje išskusta juostelė su joje užrašyta pavarde — Koriganas.

Panašios būklės atrodė ir greta namo stovintys automobiliai. Jos tėvo pikapas buvo pasviręs dešinėn, o motinos „Corolla“ irgi atrodė apgailėtinai. Atleistina žmonėms, kurie, pro šalį vesdami pasivaikščioti savo šunis, būtų pagalvoję, kad čia gyvena prasčiokai. Deja, jie būtų klydę.

Jie būtų nustebę, jeigu būtų išvydę sodelį už namo su nepriekaištingai prižiūrimomis gėlių lysvėmis ir kruopščiai apgenėtais vaisme-

džiais, bet dar labiau juos būtų nustebinęs namo interjeras su gausiomis antikvarinėmis retenybėmis, knygomis ir paveikslais, — beje, visi paveikslai, vaizduojantys laivus ir jūros peizažus, buvo tapyti Siuzanos tėvo.

Siuzana užtempė savo mėlynąjį lagaminą iki prienamio ir sustojo; ji jautė įtampą, o gerklėje stovėjo gniutulas. Buvo keista sugrįžti iš anksto nepranešus, it mažam vaikeliui, ieškančiam prieglobsčio tėvų namuose. Ar ji sugrįžo į Los Andželą visam laikui? Ar jos gyvenimas su Džonu buvo tik septynerius metus trukęs tarpinis epizodas? Jos jausmai buvo sumišę, o skrydis ir laiko juostų skirtumas sekino. Los Andžele dabar šešta valanda vakaro, o Londone — antra nakties. Pilvą be paliovos varstė siaubingi skausmai, tarytum jį būtų kas raižęs iki raudonumo įkaitintu peiliu, ir jie vis stiprėjo.

Piniginėje ji tebesinešiojo raktus, bet nusprendė jais nesinaudoti. Tai nebuvo pati tinkamiausia proga nudžiuginti tėvus savo netikėtu pasirodymu. Siuzana praskleidė tinklelį nuo musių, šmurkštelėjo nuo lietaus į prienamį ir paskambino į duris.

Netrukus tarpduryje pasirodė jos motina, Džeila, kuri keletą sekundžių stovėjo it įbesta, žiopčiodama iš nuostabos. Siuzana nebyliai žvelgė į ją. Motina mūvėjo džinsus, buvo apsirengusi medvilninį sportinį nertinį ir įsispyrusi į kambarines šliures; Siuzanai atrodė, kad ji šiek tiek priaugusi svorio po pastarojo jų susitikimo maždaug prieš metus. Kitais atžvilgiais motina atrodė mažai pasikeitusi. Galbūt pagilėjo raukšlės jos veide, sakytum kažkas būtų ėmęs ir išvedžiojęs jas anglies pieštuku, o į kuodą suimti ir netvarkingai susegti plaukai dabar atrodė labiau žili nei šviesūs. Jos motina buvo liekna ir įspūdingo grožio moteris, bet po Keisę ištikusios tragedijos priaugo svorio, kurio atsikratyti taip ir nepavyko, be to, ji buvo įnikusi kramtyti kadaise tvarkingus, prižiūrėtus raudonai lakuotus nagus.

Pro duris sklido gaminamo maisto kvapas. Motina viską troškino orkaitėje ir Siuzana nebūtų galėjusi prisiminti tokio meto, kada jų namai nebūtų gardžiai kvepėję valgiais. Maisto kvapas Siuzanai sužadino mielus prisiminimus.

Žydrose motinos akyse ji įžvelgė aibę klausimų. Jei viskas būtų buvę gerai, jos dukra nebūtų staiga išdygusi su kelioniniu lagaminu ant slenksčio, už tūkstančių mylių nuo savo namų. Jokiu būdu.

— Vaikeli, kas?..

Siuzana nieko neatsakė, tik prisivertė nusišypsoti ir tuojau pat, nieko neaiškindama, ėmė verkti. Po akimirkos ji jau buvo mamos glėbyje, nelyginant maža, pargriuvusi ir kelį skaudžiai susižeidusi mergytė, o mama spaudė ją prie savęs, nepaisydama to didelio tarp jų atsidūrusio dukros guzo. Po minutės kitos viskas bus geriau, viskas grįš į senas vėžes.

Viskas turėtų būti gerai.

Siuzana išsimaudė po dušu ir truputį atsipūtė. Paskui jie susėdo bendrajame kambaryje: Siuzana įsitaisė ant senovinio medinio suolo su aukšta atrama, o motina su tėvu — išklerusiuose foteliuose, jai iš abiejų pusių. Ji dar prisiminė tą dieną, kai motina nupirko šį suolą, tai buvo prieš daug metų, Santa Monikoje, sendaikčių krautuvėlėje. Jos tėvas, Dikas, vyras pailgu aštrių bruožų veidu, vešliais antakiais, gyvomis akimis ir ilgesinga Henrio Fondos šypsena, vilkįs išblukusiu ir terpentinu dvokiančiu džinsinio audinio kombinezonu, stebeilijo į alaus butelį grubioje, dažais aptaškytoje rankoje ir klausėsi.

Siuzana, anksčiau maniusi, kad tapo stipresnė už savo tėvus, jautėsi dar labiau vaikas nei tada, kai, regis, prieš šimtą metų paliko tėvų namus. Dabar jautėsi taip, tartum būtų apklausiama dėl kokio nors nusižengimo.

— Džonas išvien su jais, — tarė ji, užfiksuodama siaubą jų akyse, nors ir nebuvo visiškai tikra, ar tai esąs siaubas, ar netikėjimas.

— Papasakok apie radinį mansardoje daugiau, — paprašė motina.

— *Palėpėje*, — pataisė Siuzana.

Ji papasakojo apie simbolius, kiek tik galėjo prisiminti, ir apie pirštą. Išgirdę apie pirštą, jie sumišo.

— O ar tu turėjai teisę išreikšti savo valią, kai Džonas sudarė sandėrį su banku? — pasidomėjo tėvas.

— Galutinį žodį tariau aš, — Siuzana patraukė pečiais. — Aš sutikau, nes...

Siuzana nesiryžo tęsti.

— Nes pasitikėjai Džonu? — pasufleravo motina. — Žinoma, kad taip.

— Džonas man visuomet patiko, — prisipažino tėvas, — bet jis yra vertelga. Visą laiką jaučiau, kad ambicijos jam svarbiau už viską.

Siuzana, pajutusi aštrų dūrį, krūptelėjo. Tikriausiai sujudėjo jos kūdikis.

— Manau, dar šįvakar reikia nuvežti tave pas gydytoją, — sunerimusi tarė motina.

Siuzana papurtė galvą.

— Aš paprasčiausiai labai pavargusi. Geriau būtų ryt, kai būsiu išsimiegojusi.

— Gerai, nuvešiu tave pas gydytoją rytoj. Nuvažiuosime į medicinos centrą, pas daktarą Gudmaną — matysi, jis tau patiks, geresnio gydytojo tau neteko sutikti.

Siuzana gurkštelėjo obuolių sulčių. Oras kambaryje atrodė tvankus, ir Siuzanai į galvą dingtelėjo mintis, ar tik ji nesapnuoja. Buvo sunku patikėti, kad dabar sėdi štai čia, šiame kambaryje, ir kalbasi su savo tėvais. Sidabrinis laikrodis ant židinio atbrailos buvo išimtas iš seno „Packard“ ir prijungtas prie paslėptos už jo baterijos. Jis rodė septynias valandas dvidešimt penkias minutes vakaro. Anglijoje dabar buvo trys valandos dvidešimt penkios minutės ryto, greitai suskaičiavo ji.

Staiga Siuzana pasijuto kalta dėl to, kad Džonui nepaliko jokio raštelio, todėl pagalvojo, galbūt reikėtų jam paskambinti ir pasakyti: jai viskas gerai, ji ketina pagyventi čia iki gims kūdikis ir teismas užtikrins jo apsaugą.

Tačiau tai sužinojęs Džonas greičiausiai praneš ponui Sarociniui arba Van Rė.

O tada jie atvyks ir ją išsiveš.

Kiundzas, sėdėdamas savo bute Grafo dvare, girdėjo, kaip Siuzana sako:

— Aš negaliu atiduoti savo kūdikio. Negaliu atiduoti ir leisti, kad jį nužudytų.

Paskui išgirdo jos motinos žodžius:

— Jei tas Sarocinis pasirodys čia...

Ją pertraukė Siuzanos tėvas, Dikas Koriganas:

— Džeila, mes turime elgtis praktiškai. Siuzana dabar pavargusi ir labai susijaudinusi. Ji patyrė didelį smūgį, be to, ją išvargino ilgas skrydis. Skrydžiai lėktuvu išsekina net ir stiprų žmogų — prisimink, kaip mes patys jautėmės, parskridę iš Europos.

Po trumpos pauzės tėvas kalbėjo toliau:

— Nemanau, kad mums būtina nedelsiant priimti sprendimą. Man atrodo, Siuzanai dabar reikia užkąsti, gerai išsimiegoti, o ryte viską aptarsime.

— Paklausyk, Dikai. Aš žinau tik viena, — atsakė Siuzanos motina. — Ji jokiu būdu negali atiduoti šio kūdikio. Jokiam žmogui.

— Džeila, nemanau, kad mes turime skubėti su išvadomis. Mes pasiryžę padėti tau, Siuzana, ir būtinai pasirūpinsime tavimi, tačiau man atrodo, kad rasime kitą paaiškinimą, — tėvas laikėsi savo nuomonės.

— Pastaruoju metu žiniose daug kalbama apie surogatinius kūdikius, — tarė motina. — Praėjusią savaitę Devintasis kanalas rodė dokumentinį filmą. Gal vertėtų surasti Siuzanai pagalbos grupę, kuri galėtų jai ką nors patarti?

— O jeigu Džonas *nenori* šio kūdikio? — Dikas Koriganas pakėlė balsą. — Ar Siuzana sugebės jį perkalbėti? Atsakyk man.

— Jis persigalvos, — ramiai, bet tvirtai atsakė pati Siuzana. — Gimus kūdikiui, jis persigalvos. Ar jūs taip nemanote?

Kiundzas nusišypsojo. Viskas gerai. *O, Siuzana, kaip aš didžiuojuosi tavimi.*

Džonas, išsekęs ir kupinas nerimo, atvyko į darbą netrukus po pusės aštuntos.

Jis nemiegojo visą naktį. Kai jau buvo bepradedąs snūduriuoti, maždaug apie pusę ketvirtos, jam paskambino isterijos apimta Paila. Ji skambino iš telefono automato Šventojo Tomo ligoninėje, norėdama pranešti, kad Arčis paguldytas intensyviosios terapijos skyriuje.

Džonas iškart nuvyko į ligoninę ir iškart susiginčijo su palatoje budinčia medicinos seserimi, nusiteikusia neleisti pas Arčį nei Džono, nei Pailos, nes jie nebuvo jo giminaičiai. Galiausiai, priėjęs prie Arčio lovos, Džonas išvydo sukrečiantį vaizdą. Bičiulis nieko nematančiomis

akimis žvelgė priešais save, jis ne tik neatsakė, bet ir visiškai nereagavo į Džono žodžius, tik kartkartėmis keistai judino nykštį.

Nemalonus gydytojas praktikantas iškvotė Džoną, o paskui išsakė moralą. Jis pareiškė Džonui, kad Arčis turėjo labai didelį, jo ūgį ir amžių neatitinkantį antsvorį, be to, labai daug rūkė ir dirbo nežmoniškai įtemptą darbą. Jis žaidė skvošą, reikalaujantį didelės ištvermės, po žaidimo vartodavo alkoholį, o paskui vėl skubėdavo į darbą kontoroje. Šie veiksniai lėmė, kad jis atsidūrė kandidatų susirgti įvairiomis sunkiomis ligomis sąraše, o viena iš dažniausių ligų — insultas.

Džonas sėdėjo prie savo darbo stalo ir jautėsi taip, tarytum jo gyvenimas būtų sudužęs į šipulius. Jis buvo užvaldytas nerimo dėl Siuzanos ir stipriai prislėgtas dėl Arčio; velniai griebtų, juk jie buvo bendraamžiai, o Arčį jis laikė nenugalimu. Tiesa, jis *pats* neturėjo antsvorio ir buvo metęs rūkyti, tačiau stresų patyrė ne mažiau nei Arčis. Jei tai galėjo nutikti Arčiui, tai ir jis nėra išimtis.

Džonas užsimerkė. *Kurgi tu, Siuzana, brangioji, mano mylimoji? O, Dieve! Po perkūnais, kur tu dabar?*

Jis stengėsi įsijausti į Siuzanos situaciją. Ji buvo nėščia, bijojo, kad Sarocinis ir Van Rė planuoja paaukoti jos kūdikį, ją stipriai sujaudino palėpėje rasta okultinė velniava, o Fergiuso Donlivajaus mirtis visiškai išmušė iš vėžių, todėl dabar ji nepasitikėjo netgi juo.

Dabar Siuzanai atrodė, kad visi slapta susimokę prieš ją, o dar labiau prieš jos kūdikį.

Ir vis dėlto jis turėjo kaip nors įtikinti ją elgtis protingai.

Nors jau ir pats nebežinojo, kas tai yra „protinga". Jo pervargusioje galvoje sukosi mintys apie keistus radinius palėpėje. Apie Arčio kolegą su rankoje ištatuiruota pentagrama, kurio klientas yra „Vörn" bankas. Mąstė apie jam parankią Zako Dencigerio mirtį, ištikusią kompozitorių netrukus po to, kai į sceną įžengė „Vörn" bankas. Apie Harvio Adisono mirtį po jųdviejų apsilankymo pasikonsultuoti. Apie Fergiuso Donlivajaus mirtį iškart po perspėjimo Siuzanai. O dabar dar ir Arčis, ištiktas insulto ar balažin ko.

Tačiau kaip, velniai rautų, visa tai susiję? Ne, tai neįmanoma. Lengva išsigąsti ir daryti skubotas išvadas, o išlikti ramiam ir racionaliam yra kur kas sunkiau. Tai galėjo būti tiesiog sutapimų seka, ir Siuzana, kurią taip suerzina kalbos apie sutapimus, galbūt išsigando

visiškai be pagrindo. Ir nors jis pateikė daugybę argumentų, įtikinti savęs Džonas vis dėlto nepajėgė. Nebent tik iš dalies. Nerimas rausėsi po jo savikliova, ir vis gilyn, gilyn.

Siuzana, kurgi tu?

Siuzanos nebuvo nei pas vieną jos draugę, tai kur dar ji galėjo būti? Kur jis būtų dingęs, būdamas jos vietoje? Kokia yra natūrali į bėdą patekusio žmogaus reakcija? Ieškoti prieglobsčio namie, kreiptis pagalbos į tėvus?

Kalifornijoje?

Ne, ji tikrai negalėjo išskristi į Los Andželą. Šiaip ar taip, tačiau paskutiniais nėštumo mėnesiais skristi draudžiama.

Jėzau, juk Van Rė pasiustų sužinojęs, kad Siuzana išvyko iš šalies — jis juk nenorėjo, kad ji išvažiuotų už Londono ribų, net kelioms valandoms. Džonas žvilgtelėjo į rankinį laikrodį. Septynios keturiasdešimt penkios. Tai reiškia, kad Los Andžele šiuo metu vienuolika valandų keturiasdešimt penkios vakaro; vėlu, bet nieko nepadarysi. Jis žvilgtelėjo į rinkmeną su adresais, surado Siuzanos tėvų telefono numerį ir paskambino.

Sprendžiant iš uošvio balso, Džonas jį turbūt prikėlė iš miego. Jo tonas buvo oficialesnis ir šaltesnis nei paprastai. Tikriausiai todėl, kad jau vėlus metas, pagalvojo Džonas.

— Dikai, išklausykite mane. Pirmiausia atsiprašau už trukdymą, be to, nežinau, kaip visa tai geriau paaiškinti... Man atrodo, kad Siuzana labai pervargusi. Vakar vakare grįžęs iš darbo neradau jos namie. Atrodo, ji susidėjo daiktus į lagaminą ir išvyko. Pamaniau, gal jūs arba Džeila kalbėjotės su ja, o gal ji atvyko pas jus?

Po trumpos pauzės Dikas Koriganas atsakė:

— Ne, aš... Džeila ir aš... mes nesikalbėjome su ja pora savaičių... hm, ji skambino praėjusį sekmadienį. Balsas buvo žvalus, gal kiek pavargęs, bet šiaip jautėsi puikiai.

Džonas paprašė uošvio paskambinti, jeigu ką nors sužinotų apie ją. Koriganas pažadėjo tai padaryti ir paprašė Džono to paties, galiausiai baigė pokalbį.

Džonas įsikniaubė veidu į delnus. Dėl visa ko — o ką, jei Siuzana atsiuntė jam elektroninį laišką? — jis įjungė kompiuterį ir prisijungė prie sistemos. Kaip įprasta, buvo apie dvidešimt laiškų. Permetęs juos

akimis, pastebėjo, kad vienas laiškas yra nuo Arčio Vareno, išsiųstas vakar vakare, devintą keturiasdešimt septynios, su priedu. Nuvedęs žymeklį prie laiško, dukart spustelėjo pele ir ėmė skaityti:

džonai, visa su vörn banku susijusi info atrodo užšifruota. daugybė failų. jei galėsi dešifruoti šį failą, pranešk, nukopijuosiu ir atsiųsiu tau visus kt. perskaitęs praryk. arč.

Džonas įdėmiai žiūrėjo ir mąstė. Žaisdmas skvošą Arčis nė neužsiminė apie šį laišką, vadinasi, sprendžiant iš jo išsiuntimo laiko, jo draugas dar buvo nuvažiavęs į kontorą. Taigi Arčis aptiko rinkmenas, susijusias su „Vörn" banku, o paskui jį ištiko insultas?

Ar tai galėtų būti susiję? O gal jis kvaištelėjo, bandydamas rasti kažką bendra?

O gal kvailai elgiasi, manydamas, kad tai neverta dėmesio?

Džonas du kartus spustelėjo priedą ir jį atidarė, o po kelių sekundžių kompiuterio ekrane pasirodė jam beprasmiškai atrodančių raidžių, skaičių ir simbolių kratinys. Jis paskambino savo verslo partneriui Garetui ir šio paprašė užeiti pas jį į kabinetą.

Po kelių minučių, atrodydamas labiau nei įprastai pagiringas, vilkėdamas tarsi ištrauktus iš skalbinių krepšio drabužius, Garetas smaksojo į Džono kompiuterio ekraną.

— ALS, — netrukus pareiškė jis.

— Aukščiausio Lygio Slaptumas? — pasitikslino Džonas. Taip vadinasi viena iš standartinių interneto šifravimo sistemų.

— Jo.

— Ar galėtum dešifruoti?

Garetas pažiūrėjo į kolegą taip, tartum šis būtų kalbėjęs su trejų metų vaiku.

— Žinoma, ne problema. Duok man „Cray" superkompiuterį, ketverius metus laiko, ir, laimei nusišypsojus, atliksiu ko prašai.

— Tai velnias. Tu rimtai?

Garetas nusisuko nuo ekrano.

— Kokia šio teksto kilmė?

— Ką turi omenyje?

— Ar jo autorius žino, ką jie reiškia?

— Manau, kad taip.

Garetas prisidegė cigaretę.

— Tikėtina, kad turime reikalą su NP.

— A?

— Nedeterministiniu polinominiu uždaviniu.

— Ar negalėtum paaiškinti gimtąja kalba?

— Žinoma. Įklimpai į didelį šūdą.

— Nuostabu. Labai suprantamai, Garetai.

— Šiam tekstui perskaityti tau reikia žinoti šifravimo kalbą, kurią žino siuntėjas ir gavėjas. Užšifruodamas pagal šią sistemą, naudojiesi raktu, aštuonių, šešiolikos arba dvidešimt keturių bitų, o gal ir sudėtingesniu, tai priklauso nuo tavo išprusimo. Jo veikimas pagrįstas dvigubinimo principu, kurį galima iliustruoti ryžio grūdo ant šachmatų lentos pavyzdžiu.

— Kas per ryžio grūdas?

— Ant pirmo langelio dedi vieną ryžio grūdą, ant antro — du, ant trečio — keturis, ant ketvirto — aštuonis, ant penkto — šešiolika ir taip toliau. Pasiekus šešiasdešimt ketvirtąjį, tau reikės maždaug triskart daugiau ryžių nei per metus užauginama visame pasaulyje. Tokiu principu pagrįstas ir šis šifravimo metodas.

Džonas stebeilijo į jį, jausdamasis beviltiškai.

— Tai ką? Iššifruoti neįmanoma?

Garetas apsidairė, ieškodamas peleninės, ir nukratė pelenus į šiukšlių dėžę.

— Ar tai skubu?

— Nepaprastai.

Garetas suskato vaikštinėti po kabinetą mostaguodamas rankomis.

— Hm, taip, gerai, hm, turiu vieną draugą, supranti?

Jis priėjo prie Džono ir nervingai apsidairęs tyliai paaiškino:

— Mes kartu studijavome Sasekse, o dabar jis dirba VRC, — turbūt teko girdėti? — aukščiausio saugumo lygio vyriausybinių ryšių centre. Jie ten turi „Cray“, ir jis man yra sakęs, žinoma, ne protokolui, kad jie turi raktus, naudojamus daugumoje interneto šifravimo sistemų. Gyvo alaus mėgėjas. Savaitgalį galėčiau su juo pasikalbėti prie alaus bokalo.

Džonas papurtė galvą.

— Tai ypač skubu, Garetai. O gal vis dėlto galėtum greičiau?

Kolega vėl pažiūrėjo į ekraną ir paklusniai tarė:

— Ech, gerai, duok man nuorašą. Pabandysiu, bet negarantuoju.

Tuo tarpu Kiundzas „British Airways" rytiniu reisu, lojalių klientų klubo klase, jau skrido į Ženevą ir pusryčiams valgė omletą su plona dešrele ir grybais.

54

Pro jo kambario langą buvo matyti pietiniai Ligūrijos kalvų šlaitai, kuriuose augo vynuogynai ir alyvmedžių giraitės. Apačioje, ant kelio, it kaspinas vingiuojančio palei slėniu tekančios upės vagą, riogsojo apdegę vieno iš paskutiniųjų Musolinį lydėjusių konvojų likučiai.

Jam buvo trylika. Prieš dvejus metus baigėsi karas. Vietos vaikigaliai, taip pat prekiautojai sendaikčiais ir metalo laužu jau seniai buvo nuardę sunkvežimių ir pusiau vikšrinių automobilių laužą ir išsinešioję viską, ką tik galėjo iškišti kaip suvenyrus, arba paprasčiausiai sumetę į furgoną ir išgabenę, todėl dabar iš jų buvo belikę tik gremėzdiški griaučiai. O šie jau buvo pradėję rūdyti.

Čia ėjo jo gyvenimas, čia buvo jo kambarys žemomis, pakrypusiomis lubomis, siauru lango plyšiu, su nedideliais pablukusiais paveikslais, vaizduojančiais gėles, ir vaizdu į slėnį, žiemą vešlų, o vasarą išdžiūvusį, o už jo galėjai matyti dangaus skliautą. Šis kambarys ir knygos buvo jo gyvenimas. Kambarys pačiame mansardos gale, po juo vėrėsi status kelių šimtų pėdų skardis; niekas negalėjo jo matyti. Apie tai, kad jis čia, nenutuokė nė vienas šio kaimo gyventojas, išskyrus po juo gyvenusią sutuoktinių porą, šio namo šeimininkus, kurie jį maitino ir malšino žinių alkį, parūpindavo vis naujų knygų. Ir apskritai apie jo egzistavimą žinojo tik saujelė žmonių.

Todėl atvykėliai jį užklupo visiškai netikėtai.

Jis niekada nematė aną naktį į jo kambarį įsiveržusių žmonių. Juos gaubė neperregima naktis. Jis miegojo, o tada staiga nubudo su raiščiu ant akių ir dvokiančiu kamšalu užkimšta burna.

Iš visų pusių buvo girdėti šnabždesiai, jis nežinojo, ar daug jų, žinojo tik tiek, kad jam baisu, o dauguma balsų moteriški. Jie išvilko jį iš lovos ant grindų, paskui užkėlė ant stalo, kuris jam atstojo ir mokyklinį suolą. Ir visą laiką jie be perstogės kartojo ir kartojo: „Ěll diavolo... Ěll diavolo... Ěll diavolo."

Išgirdo, kaip jį prižiūrėjusi moteris, sinjora Veluči, šaukė ant jų, reikalavo palikti jį ramybėje, įspėjo apie jų laukiantį baisų kerštą, bet jie nekreipė dėmesio.

Nuo jo buvo nuplėšti naktiniai marškiniai, paskui jis buvo baksnojamas, vartaliojamas, tyrinėjamas nelyginant veršelis turguje. Tarp monotoniškų šūkčiojimų pasigirdo moters balsas: „Ce l'ha il padre, deve averlo anche lui." *Jei yra ant jo tėvo, tai turi būti ir ant jo.*

Tuo tarpu kita moteris, skirdama jo plaukus ir apžiūrinėdama galvos odą, murmėjo, kad Emilio Sarocinio sūnus netgi turi velnio plaukus.

Kažkas įgrūdo pirštą jam į išangę ir ėmė šiurkščiai skverbtis gilyn, o jis užkimšta burna bandė rėkti iš skausmo. Paskui pirštas buvo lygiai taip pat šiurkščiai ištrauktas, kažkas pasakė pastabą, kurios jis nesuprato, o kambaryje pasigirdo kvatojimas.

Tada stojo tyla.

Šią tylą jis prisiminė ir po penkiasdešimties metų.

Prisiminė rankas, stipriai it spaustuvai suspaudžiančias jo riešus, kulkšnis ir šlaunis. Viena ranka sugriebė jį už sprando ir taip tvirtai prispaudė galvą prie stalo, kad jis vos galėjo kvėpuoti.

Jis prisiminė pirštus, sugriebiančius jo varpą ir staiga truktelinčius ją aukštyn. Prisiminė taip pat ir savo paniką, kai kažkieno pirštai suėmė jo kapšelį, o kita moteris pasakė: „Mums nevalia jo žudyti, bet pasistengsime, kad Sarocinių linija baigtųsi šiuo vaiku. Jis bus paskutinis."

O paskui skausmas, taip, stiprus skausmas tarp kojų, sukeltas aštraus peilio. Ir skausmą lydėjusi netektis.

Ir Dešimtosios tiesos žodžiai: „Žmogus, kuris netrokšta keršto, nejaučia skausmo." Šiuos žodžius jis prisimindavo kiekvieną kartą, kai galvodavo apie aną naktį.

Nuo tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt septintųjų šiame kaime negimė nė vienas naujagimis. Adžanė d'Anuncis merdėjo, jis

garsėjo kaip Prakeiktųjų kaimas. Niekas nesuprato, kas dėl to kaltas: gal vanduo iš chemijos gamyklos, nuo kurios dažnai pūsdavo vėjas, o gal tai, kad vietos gyventojai valgė daug grybų. Gydytojai ir mokslininkai, susirūpinę pasaulyje didėjančiu nevaisingumu, atliko aibę tyrimų, o Adžanė d'Anuncis buvo dažnai linksniuojamas moksliniuose medicinos darbuose, bet prie išvadų prieita nebuvo.

Ponas Sarocinis mąstė apie tai, žiūrėdamas į kitapus stalo sėdintį Kiundzą.

Mąstyti apie tai buvo būtina.

— Kaip tu gyvenai anksčiau, prieš man tave surandant, Stefanai? — paklausė ponas Sarocinis.

— Tai buvo ne gyvenimas.

— O kaip aš tave radau?

— Balsas, — atsakė Kiundzas. — Išgirdote balsą.

— O ką šis Balsas man pasakė?

— Jis pasakė, kur aš tuo metu gyvenau, kur buvo galima mane rasti, tai yra Afrikoje, viename Tanzanijos kaime. Aš buvau penkerių metų.

— Ir ką gi tu darei tame kaime?

— Mokiausi susekti laimikį.

— Ir?

— Tai buvo viskas.

— O iš kur tu atsiradai, Stefanai?

— Aš nežinau.

— Gimei iš vienuolės misionierės, kurią išžagino žvėrių varovas?

— Aš nežinau.

— Kodėl varovas išžagino vienuolę?

— Aš nežinau.

— O ką tu, Stefanai, žinai?

— Kad jūs atvykote manęs.

— O kodėl aš atvykau tavęs?

— Balsas atvedė.

— O kodėl Balsas atvedė?

Kiundzas sėdėjo nudelbęs akis į tankų persišką kilimą.

— Todėl, kad jums reikėjo manęs. O labiausiai jums reikėjo mano geno. Reto geno.

— Ar ir tave, Stefanai, veda šis Balsas?

— Jūs mane vedate.

— Kas tu toks, Stefanai?

— „Kūdikis verkiantis nakty. Kūdikis verkiantis šviesos. Jis nekalba, jis tiktai verkia.“

— Kas tai parašė, Stefanai?

— Tenisonas.

— O kas yra tavo šviesa, Stefanai?

— Jūs.

— Tai kodėl tu manęs neklausai? Kodėl tapai silpnas? Todėl, kad įsimylėjai? Kūniški malonumai? Šie malonumai veda iš proto, jie kiekvieną akimirką, kai tik nemiegi, kirba tavo galvoje, jie neša tave, valdo tave, tu jų apsėstas, tiesa?

Kiundzas neturėjo ką atsakyti.

— Kodėl tu, Stefanai, leidai Siuzanai Karter išvykti į Ameriką?

— Todėl, kad jūs man nurodėte.

— O tu visada klausai manęs? Ar tu man esi Pavlovo šuo? Ar tu seilėjiesi, kai aš skambinu varpeliais?

Kiundzas dvejojo, suprasdamas, kad tai yra pavojinga.

— Taip.

— O seilėjiesi galvodamas apie Siuzaną Karter?

Kiundzas vėl suabejojo.

— Stefanai, aš daviau tau Siuzaną Karter, o tu leidai jai išvykti į Ameriką.

— Mano galios ribotos, — atsakė Kiundzas. — Nesu įgaliotas varžyti jos laisvę.

Pono Sarocinio veide plykstelėjo pyktis.

— Būtų pakakę vieno telefono skambučio į oro uostą, Stefanai, informuojančio apie jos nėštumą, ir jie būtų neleidę jai išskristi. Tau reikėjo padaryti tik tiek.

Susigėdęs Kiundzas nuleido galvą.

— Pažiūrėk į mane, Stefanai. Meilė susilpnino tave.

Kiundzas pakėlė galvą ir pažvelgė į poną Sarocinį, tačiau neturėjo ką atsakyti. Ponas Sarocinis galbūt būtų jį pagyręs, jei jis, vadovaudamasis blaiviu protu, nedelsdamas būtų pasiuntęs Mailzą Van Rė į Ameriką, anksčiau nei ten atsidurs Siuzana Karter, deja, dabar buvo ne metas pagyroms.

— Ar tu, Stefanai, supranti, kad šiam kūdikiui bus reikalingas tėvas?

Kiundzas tvardėsi.

— Taip.

— Ar aš laikiausi tau duoto pažado, Stefanai?

— Taip.

— Tai buvo gerai?

— Taip, tai buvo gerai.

— Taip gerai kaip sapne?

Kiundzas atsakė:

— Vergilijus sakė, kad yra dveji Miego vartai. Vieni iš rago, pro kuriuos lengvai praeina Tiesos dvasios. O kiti iš dramblio kaulo — pro šiuos dievai siunčia į aukštutinį pasaulį klaidinančius sapnus.

— Pro kuriuos vartus tu įėjai į Siuzaną Karter?

Kiundzas akimirką svarstė, mat visi pono Sarocinio klausimai būna pinklės.

— Pro ragą, — atsakė jis.

Ponas Sarocinis nusišypsojo:

— Ar pameni, Stefanai, Penkioliktąją tiesą?

— „Svajonės įgyvendinimas — stiprybės ženklas. Svajojimas apie tą patį — silpnumas."

Ponas Sarocinis atidarė stalčių, išėmė iš jo kirpėjo skustuvą ir ištiesė jį Kiundzui.

— Ar jis aštrus?

Kiundzas pirštu išbandė ašmenis ir atsakė, kad jie aštrūs.

Tada ponas Sarocinis paėmė iš dėžutės ant stalo cigarą bet jo neuždegė.

— Tiesą žinosime tik mudu, tu ir aš, o šis kūdikis ir yra tiesa, — jis tyrinėjo cigaro apvadą, paskui įsmeigė žvilgsnį į Kiundzą. — Aš įvykdžiau savo įsipareigojimą, dabar atėjo metas tau įvykdyti savąjį. Ar esi pasirengęs apsivalymui, Stefanai? Tam, kad apsisaugotum nuo pagundų ateityje. Tam, kad įrodytum, jog aš klystu ir meilė tavęs nesusilpnino, o priešingai — sustiprino.

Kiundzas užgniaužė staigų panikos antplūdį. Jis nenorėjo to daryti, labai nenorėjo, tačiau negalėjo nepaklusti. O be to, turėjo pademonstruoti ponui Sarociniui, kad meilė jo nesusilpnino. Jis stengėsi

nusiraminti. Juk tai turėtų būti tik į gera. Jis besąlygiškai pasitikėjo ponu Sarociniu, o ponas Sarocinis juk neverstų taip elgtis, jeigu tai nebūtų į gera. Tiesa, dabar skaudės, bet vėliau viskas išeis į gera. O jis juk davęs įžadą.

Jis įkvėpė ir tarė:

— Aš pasirengęs.

Ponas Sarocinis nuėjo prie įstiklintos spintelės ir atidarė jos dureles. Paskui įjungė vaizdo leistuvą ir Kiundzą nukrėtė šiurpas. Jis žinojo, kas bus toliau, ir nenorėjo žiūrėti, bet ponas Sarocinis alternatyvos nepasiūlė.

Jis turėjo žiūrėti.

Ekrane pasirodė Klaudija. Ji buvo nuoga. Kairioji jos pusė atrodė balta it pienas — kadaise šis atspalvis jį labai jaudino. Tačiau dešinioji pusė buvo rožinė, kitoks atrodė ir audinys, o dešinioji krūtis buvo be spenelio.

Ji buvo surakinta grandinėmis: viena jų, apvyniota aplink kaklą, buvo tvirtai ištempta iki lubų, kita, kaustanti kojas ties kulkšnimis, pritvirtinta prie grindų, o dar viena laikė abi rankas taip, tarytum Klaudija būtų buvusi nukryžiuota.

Kiundzas žiūrėjo, kaip jis pasirodo ekrane ir eina prie jos. Rankoje laiko peilį, nedidelį, tokie naudojami kaulams išimti, aštrų kaip skustuvas, ir neturi pasirinkimo, privalo tęsti prieš kurį laiką pradėtą darbą.

Jis prisiminė, kad būdamas pakankamai arti Klaudijos bandė jai perduoti, jog labai gailisi, jog labai nenori to daryti. Dabar, stebėdamas šią sceną, jis nudžiugo dėl to, kad jam tąsyk pavyko nuslėpti pastangas užmegzti ryšį su Klaudija.

Kiundzas stebėjo, kaip jis padaro mažą horizontalią įpjovą po kairiąja mente, kruopščiai, kad tik neįpjautų į mėsą, o paskui — net krūptelėjo, išvydęs reginį, — ėmė nerti odą gyvai Klaudijai.

Po kelių minučių ponas Sarocinis sustabdė juostą ir kreipėsi į Kiundzą:

— Tu tikriausiai nenorėtum girdėti taip rėkiančios Siuzanos Karter?

Kiundzas pripažino, kad nenorėtų, ir tai buvo tikra tiesa: jis tikrai nenorėjo.

— Kai įvykdysi savo pareigą, Kiundzai, aš ištesėsiu savo antrą pažadą. Siuzana Karter visam laikui bus tavo.

Kiundzas įdėmiai žiūrėjo į poną Sarocinį, tiesiai jam į akis ir kaip įprastai jautė pasitikėjimą šiuo žmogumi. Tai buvo teisinga ir turėjo būti įvykdyta.

Paėmęs skustuvą, jis nuėjo į prausyklą už pono Sarocinio kabineto ir uždarė paskui save duris. Greitai atsisagstė kelnes, kurios tuojau nukrito ant grindų, o tada nusimovė ir medvilnines trumpikes.

Laimei, Klaudija jau buvo mirusi. Tačiau Siuzana Karter gyva. Todėl jeigu Siuzana Karter vėl jį viliotų, vėl bandytų sugundyti ar bent mėgintų dar kartą pabėgti, ponas Sarocinis priverstų jį nubausti Siuzaną lygiai taip pat, kaip teko nubausti Klaudiją, ir Kiundzas tai gerai suprato. O jis nepajėgtų to pakelti, nes jis mylėjo Siuzaną. Jis privalėjo ją išgelbėti nuo šios bausmės.

Kiundzas dar kartą perbraukė pirštu per skustuvo ašmenis, paskui ėmė galynėtis su savo nervais, su neryžtingumu, su abejonėmis, pats sau primindamas, kad ponas Sarocinis kadaise patyrė tą patį skausmą, o jis gelbės Siuzanos Karter gyvybę. Kas žino, galbūt nepaprastos pono Sarocinio galios susijusios su tuo, kad jis yra būtent toks? Gal jis, norėdamas tapti toks stiprus, koks yra ponas Sarocinis, turi tapti viskuo panašus į jį?

Taip, pagaliau Kiundzas suprato, kad ponas Sarocinis taip norėjo atvesti jį į protą, padėti jam suprasti. O jis suprato, ir tai buvo nuostabu.

O be to, jis gelbėjo Siuzanos Karter gyvybę.

Kiundzą užplūdo dėkingumas ponui Sarociniui ir jis sugriebė savo kapšelį taip, kad jam suskaudo sėklides, kurias ištempė tiek, kad galėtų užčiuopti varpos pagrindą. Tačiau šis skausmas buvo niekas, palyginti su ištikusiu Kiundzą, kai šis, prapjovęs odą, perrėžė kremzlę, ir čiurkšle pratrūkęs kraujas ėmė sruventi per jo ranką ant keraminėmis plytelėmis išklotų grindų.

Kiundzas įsikando sau į lūpą ir sukandęs dantis stengėsi nuslopinti besiveržiantį riksmą. Jis drebėjo, o akys susiaurėjo. Desperatiškai bandė išlaikyti ranką, kad ši nedrebėtų, tikėdamasis ištverti skausmą, jausdamas kūnu žliaugiantį prakaitą. Jam dar buvo likę daugiau, daug daugiau, todėl Kiundzas stengėsi išlikti susikoncentravęs į tai, ką daro,

ir užbaigti pradėtą darbą iki galo. *Aš gelbėju tavo gyvybę, Siuzana.* Pro sukąstus dantis veržėsi tylus niurnėjimas, dejonė, šnypštimas, bet jis tik dar stipriau juos sukando ir persikreipęs visu kūnu ėmė suktis vietoje, tuomet susilenkė, o paskui vėl atsitiesė.

Jis neturi teisės rėkti.

Ūmai skausmas, nelyginant durklas, nudiegė vidurius, tada perskrodė kaukolę ir, virtęs smulkiomis adatomis, pasklido po smegenis, o iš ten vėl sugrįžo į kūną. Kiundzas susirietė dvilinkas ir šįkart jau nesusivaldė, sustaugė, bet staugimas tuojau virto baisia, sukrečiančia dejone; tą akimirką, jam pačiam netikėtai, kruvinas kapšelis įkrito jam į delną. Kone paklaikęs nuo agonijos, Kiundzas įmetė jį į klozetą ir timptelėjo grandinėlę. Kraujas plūdo į vandenį. Jis stebėjo, kaip kraujas teka šlaunimis, varva ant grindų, tada stvėrė tualetinį popierių, susuko jį kamuolį ir suspaudė tarp kojų.

Nebegalėdamas pakelti skausmo, Kiundzas atsiklaupė, prispaudė iki raudonumo įkaitusią kaktą prie prausyklos sienų šaltų plytelių ir pradėjo žiaukčioti. Po trumpos pauzės vėl ėmė žiaukčioti. Jis buvo silpnas, ir jis tai žinojo, ir tai jį baugino. Ponas Sarocinis nebus patenkintas, Kiundzas turi būti stiprus, jis turi rasti jėgų, jis privalo iškęsti iš paskutiniųjų. Ponas Sarocinis jo laukė, o jis jau ir taip ganėtinai užtruko, jis privalo pasirodyti esąs stiprus.

Kiundzas vėl žiauktelėjo ir išvėmė. Galva atrodė lyg ir šviesesnė. Sverdėdamas atsistojo, išsitraukė iš kišenės „Dunhill" žiebtuvėlį ir atlaužė dangtelį. Paskui, tyliai kartodamas Tiesas, atitraukė nuo kūno kruviną popieriaus gniužulą ir žiebtuvėlio liepsna nudegino atspurusią odą. Jis jautė skausmą, svylančios odos kvapas erzino šnerves, tačiau jėgų jam teikė Tiesos. Jis kartojo jas ir kartojo, vieną po kitos, nelyginant mantrą, ir tęsė tol, kol žaizda pridegė, ir jam kažkokiu būdu pavyko priversti skausmą atlėgti, sumažinti iki tvinkčiojimo.

Kiundzas nuplovė nuo marškinių skvernų kraujo dėmes, nusivalė rankas, suveržė kaklaraištį ir iš lėto, nes einant nežmoniškai skaudėjo, sugrįžo į kabinetą pas poną Sarocinį. Sugrįžęs pranešė, kad savo pažadą įvykdė.

Tačiau to vis tiek neužteko. Ponas Sarocinis linktelėjo, bet neatrodė patenkintas.

— Dabar, Stefanai, man paaiškink, kodėl vis dar nenubaudei Siuzanos Karter už tai, kad ji lankėsi pas ginekologą Harvį Adisoną? — paklausė jis.

Kiundzas negalėjo paaiškinti. Smegenys degė, skausmas vėl stiprėjo, bet jis tvardėsi, kad to neparodytų.

— Tu turi silpnybę, Stefanai, ir ji labai pavojinga. Ar supranti, koks pavojus tau gresia?

Kiundzas sukandęs dantis tylėjo, paskui linktelėjo.

— Ar tu pyksti, Stefanai?

Kiundzas vėl palenkė galvą. Jis norėjo atsisėsti, atsigulti, suspausti šakumą, susiriesti į kamuolį ir dar kartą išsivemti, tačiau pono Sarocinio akivaizdoje negalėjo to daryti.

— Ar tu pyksti ant savo silpnumo? Ant Siuzanos Karter? Kiundzai, tu privalai nukreipti savo pyktį, sukoncentruoti jį. Ar atsinešei nuotrauką?

Kiundzas ištraukė iš kišenės Keisės nuotrauką.

Ponas Sarocinis jam linktelėjo. Kiundzas paėmė į ranką „Dunhill" žiebtuvėlį ir padegė fotografiją. Bankininkas ištiesė ranką, paėmė degančią fotografiją ir prikišo ją prie cigaro galo. Paskui numetė ją į stiklinę peleninę ant stalo, o tada abu įsmeigė akis ir laukė, kol sudegs paskutinis jos kampelis.

— Ar turi, Stefanai, kokį nors asmeninį Siuzanos Karter daiktą?

Kiundzas ištraukė ploną nosinę su joje išsiuvinėta mėlyna raide „S" — ją jis buvo ištraukęs iš skalbinių dėžės Siuzanos vonios kambaryje. Ji taip ir nepasigedo jos.

Ponas Sarocinis pažiūrėjo į savo laikrodį, paskui, sulenktu pirštu laikydamas cigarą, giliai įtraukė dūmą.

— Ar esi dėkingas, Stefanai? Ar jauti dėkingumą už viską, ką aš tau padariau?

Kiundzas nedrįso prasižioti, nes bijojo, kad balsas gali išduoti jo kančią. Jis jau atskleidė ponui Sarociniui savo vieną silpnybę, todėl būtų neišmintinga atskleisti dar vieną. Be to, suprato, kad ponas Sarocinis dabar žaidžia su juo norėdamas pakišti jam koją. Nežmoniškas skausmas Kiundzui buvo įspėjimas. Dvyliktoji tiesa byloja: „Dėkingumas yra silpnybė."

— Aš žinau, kad esu išrinktasis, tačiau savo kilme, o ne iš dosnumo.

Ponas Sarocinis atrodė patenkintas.

— Puiku, Stefanai, tai yra puikus atsakymas! Dabar mums reikės energijos. Tu laikyk rankoje nosinę, geriau būtų, kad ryšį užmegztume per tave, o ne per mane. Užsimerk. Įjunk nosinę. Tegul ji kalba.

Kiundzas išvydo ankštą kambarėlį, vaiko kambarį, ant lentynos išrikiuotus minkštus vaikiškus žaisliukus ir celofane supakuotą flamenko šokėją. Kambaryje miegojo moteris. Tai buvo Siuzana Karter.

Dabar buvo dvylika valandų trisdešimt penkios minutės, o Los Andžele — trys valandos trisdešimt penkios minutės ryto.

55

Keisė bėgo pėsčiųjų takeliu, pro stačias tamsiai raudonas uolas ir aukštus akmenis, jos linų spalvos plaukai tviskėjo ryškioje Kolorado saulėje. Siuzana su tėvais neskubėdami pėdino iš paskos.

Paskui Keisė sustojo, atsigręžė, plačiai, iki ausų išsišiepė ir sušuko:

— Ei, jūs, paskubėkite! Ei, žmonės, pražiopsosite šou!

Ji staiga metėsi bėgti nuožulnuma, išilgai auditorijos laiptų, paskui užbėgo į apleisto amfiteatro sceną. Tada sustojo — buvo su džinsinėmis kelnėmis ir sportiniu nertiniu su užrašu „Gelbėkime banginius“, avėjo sportbačiais — ir, sudėjusi sau ant klubų rankas, sušuko Siuzanai, tėvams ir šešiems tūkstančiams tuščių vietų: „Dėmesio! Vienintelis ir nepakartojamas Keisės Korigan pasirodymas gyvai Raudonosiose Uolose! Jėėėėėėėėėėėėėėėė!“

Paėmusi į rankas trumpą lazdelę it mikrofoną, Keisė ėmė dainuoti Sindės Loper „Time After Time“. Ji dainavo aukščiausiu, kiek tik begalėjo, tonu ir it padūkusi lakstė po sceną. Paskui uždainavo Tinos Terner „What's Love Got To Do With It?“. Įpusėjusi šią dainą atsikvėpė ir paragino:

— Nagi, mama, tėti, Siuzana, drauge su manimi... Drąsiau! Siuzana, Siuzanaaa. Siuzaaaaaaaanaaaaaa! Siuuuuzaaanaaaaaaaaa!

Siuzana išsigandusi nubudo ir negalėjo susiorientuoti. Galvoje vis skambėjo Keisės balsas. Lova buvo per maža, o langas visiškai kitoje pusėje. O kur Džonas?

Netrukus prisiminė. Ji namie, savo vaikystės miegamajame, tėvų namuose. Pylė prakaitas, krėtė drebulys. Keisė.

Šaukė Keisė.

Keisei atsitiko kažkas negera.

Aš vakar atskridau iš Londono.

Pilvą skaudėjo stipriau nei vakar vakare.

Velniškai gėlė nugarą — tikriausiai buvo kalta lova, pagaminta vaikui, o ne moteriai, skaičiuojančiai paskutiniąsias nėštumo savaites. Siuzana įjungė šviesą, jos laikrodis rodė trisdešimt penkias minutes po trečios valandos nakties.

Raudonosios Uolos. Ji labai aiškiai prisiminė tą dieną. Tai buvo prieš dešimt, o gal greičiau prieš dvylika metų, kai jie visa šeima per atostogas išvyko į pėsčiųjų žygį Uoliniais kalnais. Keisei buvo ką tik suėję penkiolika ir ji buvo tikra šio žygio siela. Buvo matyti, kad joje jau skleidžiasi moteriškumas ir ji greitai taps stulbinamo grožio mergina, vis dėlto širdyje tebebuvo žaisminga mergaitė, kupina pasitikėjimo ir nevarginama pasaulio rūpesčių.

Siuzana prisiminė, kaip ji tąsyk stovėjo šioje didelėje tuščioje erdvėje, iš kurios matėsi žemiau plytintis Denveris ir į tolį besidriekiančios lygumos, kaip žiūrėjo į seserį ir kaip ją apėmė negera nuojauta. Ji tik vargais negalais prisivertė dainuoti drauge, nes jautė besiartinančią nelaimę. Sakytum ji būtų suvokusi, kad Keisė yra per daug gera, pernelyg geros širdies, pernelyg draugiška šiam apkvaišusiam pasauliui, kad būtų galima palikti ją vieną, nes jis kažkaip kėsinasi įtraukti ją į savo purvą, suteršti ją ir pakeisti, kad ji taptų tokia pati kaip ir jis.

Po trijų savaičių Keisė išgėrė tabletę ir pasikeitė visam laikui.

Tai, beje, nebuvo pirmas kartas, kai ją aplankė nuojauta dėl Keisės. Vaikystėje, net ir tuomet, kai jas skirdavo ne viena mylia, Siuzana galėdavo pasakyti, kaip jaučiasi Keisė. Vieną pavakarę jai stipriai suskaudo dešinę ranką, o sugrįžusi namo sužinojo, kad Keisė nukrito nuo dviračio ir susilaužė dešinę.

Siuzana žinojo, kad telepatija, dažnai pasitaiko tarp dvynių, o tarp kitų brolių ar seserų — gerokai rečiau, tačiau panašių atvejų jos gyvenime yra buvę labai daug. Netgi pastaraisiais metais, tai yra gyvendama Anglijoje, Siuzana ne kartą buvo tikra, kad žino, ką Keisė galvoja, arba jautė, kad Keisė nori perduoti jai kokią nors žinią.

Ji ir dabar jautė tą patį, o šis pojūtis buvo nepaprastai stiprus. Pojūtis, kad Keisę kažkas labai išgąsdino.

O ir Bumpsis buvo atsibudęs — viena koja įsirėmęs jai į pilvą. Jis blaškėsi sunerimęs, tarytum norėdamas kažką pasakyti, tarytum ir jis būtų jautęs savo tetos nerimą.

Kažkur tolumoje kaukė sirena. Siuzana nuleido kojas per lovos kraštą ant grindų ir, kiek tik leidžia jos didžiulis pilvas, išsitempė, rankomis siekdama kojų pirštus, paskui išsitiesė it styga, tikėdamasi sumažinti nugaros skausmą. Pažvelgė į savo lovą, kuri su jos lagaminu ant grindų užėmė didesnę šio ankšto, siauro kambarėlio dalį. Siuzana vos ne vos įžiūrėjo, kas yra kambario viduryje.

Nuo lentynos, įtaisytos tiesiai virš lovos, į ją žvelgė eilė minkštų žaislų; ten buvo ir lėlė flamenko šokėja anglies juodumo plaukais ir kvaila šypsena, įpakuota tame pačiame celofane, kuriame ją Siuzanai buvo lauktuvių parvežę giminaičiai.

Ji nutapeno per kambarį prie lango, praskleidė retas užuolaidas ir pažvelgė į lauką. Švietė pilnatis, be to, gatvė skendėjo gatvės žibintų žaroje, todėl užpakaliniame kieme būtų buvę galima skaityti knygą. Per tvorą peršoko kažkoks padaras — galbūt katė, o gal prerijų vilkas arba meškėnas.

Tuo metu Siuzanai ūmai ėmė svaigti galva, pradėjo pykinti. Negalėdama nė pajudėti, ji įsitvėrė palangės ir į ją atsirėmė, stengdamasi išsilaikyti ant kojų, bijodama pargriūti ir apalpti. Paskui palinko pirmyn, iškišo galvą pro pravirą langą į lauką, kad jeigu jau tektų vemti, tai vemtų į sodą, ir užsimerkė.

Neilgai trukus ją ėmė gaivinti nakties vėsa ir pykinimas liovėsi. Vis dėlto Siuzana liko prie lango ir toliau kvėpavo druskingu jūros oru, kol galvos svaigulys visiškai praėjo. Po valandėlės, galutinai pabudusi, ji prisėdo ant lovos krašto. Laikrodis rodė tris keturiasdešimt. Siuzana greitai paskaičiavo. Jei čia trys valandos keturiasdešimt minučių, tai Londone šiuo metu yra vienuolika keturiasdešimt. Nieko stebėtino, kad ji jautėsi tokia žvali, nes jai dabar buvo vėlyvas rytas.

Kažin ką veikia Džonas?

Gal iš savo kabineto skambinėja telefonu visiems pažįstamiems, bandydamas ją surasti? Trumpą akimirką ją apėmė silpnumas, Siuzana norėjo jausti, kaip jis ją apglėbia, norėjo išgirsti jo balsą, norėjo

išgirsti jį sakant, kad jis nesusijęs su ponu Sarociniu ir su Mailzu Van Rė. Ji labai norėjo tai išgirsti iš jo būtent šiuo metu, norėjo, kad jis pasakytų jai į akis. Kad jis tai *prisiektų*.

Tačiau jis nebūtų galėjęs to padaryti, nes buvo su jais susimokęs. Siuzana prisiminė pirmąjį susitikimą su ponu Sarociniu jo klube. Tai buvo akivaizdi suktybė. Ar vakarienė Rotušėje, kur Džonas susipažino su ponu Sarociniu, o gal tik *tariamai* susipažino, taip pat buvo žabangai, paspęsti jai apkvailinti.

Ar labai tvirti Džono ryšiai su ponu Sarociniu? Ji mąstė apie tai begalę kartų, kai Džonas grįždavo namo vėlai vakare arba būdavo išvykęs kur nors verslo reikalais. Gal tada jis dalyvaudavo jų sąlėkiuose ar kaip ten tie jų susirinkimai vadinami?

Paskui ėmė galvoti racionaliau. Ar Džonas galėjo būti satanistas dar gerokai prieš jiems susipažįstant? Jeigu taip, tai kodėl jis niekada nekalbėjo šia tema, niekada nebandė jos atversti? Galbūt tai buvo susiję su „DigiTrak" sunkumais, kuri buvo paskutinė Džono viltis. Gali būti, Džonui pristigo drąsos jai viską papasakoti.

Zakas Dencigeris, kėlęs pavojų „DigiTrak", mirė praėjus kelioms savaitėms nuo tos dienos, kai į šį reikalą įsitraukė ponas Sarocinis. Tačiau kodėl mirė Harvis Adisonas? Ne, tai buvo visiškai nesuprantama ir Siuzana nematė jokio ryšio. Fergiusas kaišiojo nosį į ne savo reikalus, todėl jį ir ištiko mirtis. Ji Džonui papasakojo, ką buvo girdėjusi iš Fergiuso, o Džonas pranešė ponui Sarociniui, kuris ir nužudė rašytoją. O nuo tada, kai ponas Sarocinis investavo pinigų į jo kompaniją, ji ėmė klestėti: Džonas pats minėjo, kad su jais pasirašomos visos sutartys, į kurias jie pretenduoja.

Iš knygų apie okultizmą, kurias jai teko redaguoti, taip pat ir iš tos, kurią skaitė skrisdama lėktuvu, o ir iš filmų, Siuzana žinojo, kad okultizmu besiverčiantys asmenys, juodosios magijos atstovai, satanistai ir panašaus plauko veikėjai sugeba daryti įtaką kitiems žmonėms. Jie gali manipuliuoti savo aukomis, padaryti joms įvairios žalos, paralyžiuoti jas, apakinti ir net nužudyti, paprasčiausiai nukreipdami į jas savo mintis, vien tik *galvodami* apie jas. Tai labai primena vudu lėlę, kurią žmonės bado smeigėmis.

Ar Džonas yra išvien su jais, o gal tiesiog pasiūlė jiems sandėrį? Mainais į pinigus ir į pagalbą verslo reikaluose jūs gausite naujagimį aukojimui ir niekas nieko jūsų neklausinės.

Tikras ištižėlis — neišdrįso jai papasakoti.

Siuzana ir vėl prisiminė savo sapną (gal haliucinaciją, o gal tikrą įvykį?) klinikoje. Vyras iš „Telekomo“. Žmonės, prisidengę veidus kaukėmis. O jeigu tai *buvo* iš tiesų, jeigu tai ne sapnas ir ne haliucinacija? Ar Džonas ten irgi dalyvavo, gal jis buvo vienas iš tų kaukėtų žmonių, tik jinai jo neatpažino?

Fergiusas minėjo, kad Emilis Sarocinis buvo velnio įsikūnijimas.

Tačiau Emilis Sarocinis šiuo metu būtų mažų mažiausiai šimto dešimties metų.

Bet jeigu jis *buvo* velnio įsikūnijimas, tai šimtas dešimt metų jam nieko nereikštų. Jis galėtų būti ir vyresnis.

Paskui jai dingtelėjo dar baisesnė mintis. O gal ir Arčis Varenas yra vienas iš jų? Įdomu, ar antradieniais po darbo jie iš tikrųjų žaidžia skvošą?

O kiti jų draugai? Ji niekada nebuvo susitikusi su Džono giminaičiais — jeigu jis jų ir turėjo, tai buvo visiškai nutraukęs ryšius. O jeigu visi jo draugai priklauso tai pačiai šutvei, jeigu jis atsivežė ją, nieko neįtariančią naivuolę, iš Amerikos? *Padovanojo* ją savo sėbrams. O visi Džono tauškalai, esą jis nenorįs vaikų, tebuvo priedanga, tik priemonė laimėti laiko, tik priemonė išsaugoti ją tam, kad vėliau galėtų atlikti veislinės kumelės vaidmenį?

O, Dieve! Siuzana, ką gi tu galvoji?!

— Siuuuzaaanaaaaaaaaa!

Ji krūptelėjo. Šauksmas pasigirdo taip aiškiai, tarsi Keisė būtų buvusi čia pat, kambaryje, kartu su ja. Bumpsis vėl suskato spardytis, lyg būtų taip pat išgirdęs šauksmą. Atrodė, kad jis nori pasakyti: *Keisei labai reikia tavęs.*

Siuzana apsirengė savo chalatą, tyliai atidarė miegamojo duris ir kaip kadaise vaikystėje pirštų galais nusėlino pro tėvų miegamąjį, o paskui nusileido laiptais. Įėjusi į virtuvę, paėmė telefoną ir surinko klinikos telefono numerį. Po keturių signalų pasigirdo balso įrašas, informuojantis, kad iki septintos valandos ryto komutatorius yra išjungtas.

Nerimui vis stiprėjant, Siuzana paskambino į telefonų tinklo informacijos biurą ir pasiteiravo, gal galėtų sužinoti Kiparisų Uolyno klinikos Orindžo apygardoje skubios pagalbos skyriaus telefono numerį. Deja, operatorė jai paaiškino, kad tokio numerio nėra.

Ir vėl pradėjo pykinti. Siuzana žvilgtelėjo į virtuvės laikrodį — jis rodė tris keturiasdešimt penkias, — tada pažiūrėjo į savo rankinį laikrodį: trys keturiasdešimt dvi. Dar praeis trys ir ketvirtis valandos, iki kol kas nors klinikoje atsilieps telefonu.

Padėjusi telefono ragelį į vietą, Siuzana pajuto, kaip ją vėl ima pykinti. Tuojau pat užplūdo dar viena šleikštulio banga, ir ji suprato, kad netrukus pradės žiaukčioti. Vos tik atsidūrusi prie prausyklės, stipriai išvėmė. Vidurius degino taip, tartum juose būtų buvęs iki raudonumo įkaitintas žarsteklis. Netrukus dar kartą išvėmė, iš akių byrėjo ašaros. Ji norėjo, kad atsibustų tėvai, kad prie jos prieitų motina ir kaip vaikystėje, Siuzanai sergant, pridėtų jai prie kaktos savo ranką ir palaikytų. Tačiau nuo tada, kai Keisę ištiko šiurpi nelaimė, abu tėvai vakarais išgerdavo raminamųjų ir nugrimzdavo į vaistų sukeltą komos būseną.

Siuzaną ir vėl ėmė tąsyti, kojos linko iš nuovargio taip, kad ji vos išstovėjo. Išvėmusi maisto likučius, vėmė nemaloniai dvokiančia aitria tulžimi. Galiausiai pratrūko baisiai kosėti, atrodė, plyš plaučiai, akis aptraukė migla, o ji tik vylėsi, kad visa tai praeis, kad skausmas viduriuose vis tiek atlėgs.

Galiausiai Siuzana išsiskalavo burną, išplovė klozetą ir pasijuto truputį geriau, išskyrus kamuojantį nenumaldomą troškulį. Įsipylusi į stiklinę ledinio vandens iš šaldytuvo, išgėrė jį vienu mauku. Tada ėmė lipti laiptais aukštyn. Tai prilygo kopimui į kalną. Pasiekusi laiptų aikštelę, stabtelėjo ir susirietė iš skausmo, laukdama, kol praeis priepuolis ir ji vėl galės judėti. Po valandėlės įėjusi į savo miegamąjį, atsisėdo ant lovos krašto.

Kakta degte degė, Siuzana suprato, kad pakilo temperatūra. Ji buvo tikra — jai kažkas labai negerai, ir bijojo. Atsidurti taip toli nuo Van Rė nebuvo protinga. Net jeigu jis ir satanistas, ir ketina paaukoti jos kūdikį, vis dėlto šis žmogus yra gydytojas, maža to — geriausias iš gydytojų. Jis tikrai žinotų, ką reiškia šis skausmas, ir imtųsi kokių nors priemonių.

O gal jau prasideda gimdymas?

Tačiau ji nejautė jokių simptomų, į kuriuos atsižvelgti buvo liepęs Van Rė, jokių kontrakcijų, nebent šie nauji skausmai ir buvo kontrakcijos. Nei kraujavimo. Nei gleivių kamščio.

Siuzana atsilošė ir užsimerkė, bet nervai buvo per daug įtempti, kad galėtų užmigti. Keisė, Keisė, Keisė.

Keisė šaukėsi jos.

Ji ėmė svarstyti, galbūt imti ir nuvažiuoti. Būtų galima išsikviesti taksi. Tačiau vėl ėmė svaigti galva ir ji nebūtų pajėgusi niekur eiti. Dirstelėjo į laikrodį: penkios po keturių. Dar trys valandos, ir galėsiu tau paskambinti. Paprašysiu mamytės ar tėvelio, kad iš pat ryto mane pas tave nuvežtų, todėl būk rami, aš čia pat, Los Andžele, esu visiškai arti tavęs ir po kelių valandų pasimatysim. Aš myliu tave.

Kažkur lagamino dugne gulėjo knyga. Siuzana priklaupė, ėmė naršyti po netvarkingai sudėtus savo daiktus, kol surado tai, ko ieškojo. Išsekinta netgi tokio fizinio krūvio, ji su knyga rankoje įsiropštė atgal į lovą.

Tai buvo antrasis iš dviejų vadovų, kuriuos ji nusipirko okultizmo reikmenų parduotuvėje, Kovent Gardene. Pirmąjį perskaitė skrisdama, tačiau šiame buvo išsamiau nagrinėjamos ją dominančios temos.

Siuzana vartė lapus, kol surado skyrių „Amuletai ir talismanai" ir ėmė atidžiai skaityti:

> Kaip teigia egiptologas seras E. H. Volis Budas, esminis skirtumas tarp amuleto ir talismano yra toks, kad amuleto apsauginės galios nuolat veikia ir supa jo savininką, o talismanas skirtas tam tikrai specifinei apsaugos funkcijai atlikti. Naudojimasis šiais...

Ji liovėsi skaityti. O susuktas į aksomą pirštas pastogėje — amuletas ar talismanas? Skaitant toliau paaiškėjo, kad kaulai, dantys, plaukai, seilės, kraujas ir kūno dalys, anot egiptologijos specialisto, yra labai geri amuletai ir talismanai.

Bumpsis staiga įsirėmė rankutėmis. Paskui apsivertė ir vėl įsirėmė, o Siuzanos atmintyje ūmai išniro „Telekomo" darbuotojas.

— Ko tau reikia?! — sušuko ji ir prikando lūpą, supratusi, kad sušuko visa gerkle.

Aš kliedžiu.

„Siuuuzaaanaaaaaaaaaaaaaa!"

Bumpsis vėl apsivertė.

„Siuuuzaaanaaaaaaaaaaaaaa!"

Keisės šauksmas skambėjo desperatiškai ir tai nebuvo jos vaizduotės padarinys.

— Gerai, — sušnabždėjo Siuzana. — Aš atvažiuoju.

Ji persisvėrė per lovos kraštą, užsitempė blauzdines, apsirengė sportinį nertinį, kurį vilkėjo kelionėje, įsispyrė į batelius be užkulnių, apsivilko kupranugario vilnos puspaltį ir pagriebė savo rankinę.

— Atvažiuoju, Keise, — vėl sušnabždėjo ji. — Nusiramink, aš tuoj pas tave atlėksiu.

Siuzana išėjo iš miegamojo, vėl nupėdino pro tėvų miegamojo duris ir nulipo laiptais į apačią. Laiptai girgždėjo, bet namie niekas nė nesukrutėjo ir ji su palengvėjimu atsiduso. Ji nenorėjo aiškintis tėvams — jų veidų išraiška vakar vakare bylojo apie abejones, ar tikėti jos pasakojimu, ar dukra iš jų tik šaiposi.

Tėvai pažadėjo Siuzanai nesakyti Džonui, kad ji yra pas juos, jei tik jos vyras paskambintų, ir netrukus, vos tik jie atsigulė miegoti, prieš pat vidurnaktį, suskambo telefonas. Siuzana nuskubėjo iš savo kambario prie tėvų miegamojo durų ir išgirdo, kaip tėvas sako: „Ne, aš... Džeila ir aš... mes nesikalbėjome su ja pora savaičių... hm, ji skambino praėjusį sekmadienį. Balsas buvo žvalus, gal kiek pavargęs, bet šiaip jautėsi puikiai."

Uždariusi priekines namo duris, užrakino jas raktu, nenorėdama, kad spragtelėtų automatinė spyna, ir nuėjusi prie išsinuomoto automobilio įsėdo.

Dieną ji būtų užtrukusi keturiasdešimt penkias minutes, bet dabar, dar prieš aušrą, Siuzana greičiau nei per ketvirtį valandos atsidūrė Orindžo apygardoje ir dūmė kanjono link. Jau nebelijo, bet kelias dar blizgėjo nuo lietaus.

Staiga užpakalinio vaizdo veidrodėlyje ji išvydo mirkčiojant plačia juosta išsidėsčiusius švyturėlius, buvo galima pamanyti, kad jai iš paskos greitkeliu kyla erdvėlaivis; Siuzana susierzinusi pasuko į kraštinę kelio juostą ir tuojau pat sumažino greitį.

Netrukus pro šalį nuskubėjo gaisrinių automobilių kolona, lydima dviejų patrulinių policijos automobilių. O paskui juos — greitoji pagalba, bet ne vienas automobilis, o visas jų parkas.

O, Dieve; ne, — Siuzana suprato, kur jie skuba. Ji išvydo raudoną pašvaistę, kuri atrodė per tiršta, per daug sutelkta vienoje vietoje, kad tai galėtų būti gatvės žibintų šviesa.

Vis labiau sielodamasi Siuzana paspaudė akceleratoriaus pedalą, spidometro rodyklė šoktelėjo už devyniasdešimties mylių per valandą žymos, o netrukus ji jau rodė ir šimtą mylių per valandą; Siuzana porą mylių skriejo paskui koloną, matydama, kaip pamažu artėja atstumas iki jų galinių žibintų šviesų, nusekė paskui ją išvažiavimo juosta ir įsuko į keturių eismo juostų kelią, vedantį per nedidelį kaimelį. Pro ją pralėkę dar keli greitosios pagalbos automobiliai netrukus žybtelėjo stabdymo žibintais. Ji instinktyviai irgi nuspaudė stabdžio pedalą, stemplėje jausdama baimės kąsnį. Po pastarosios viešnagės tėvų namuose, praėjusiais metais, kelias pasikeitė, pamanė ji. Veidrodėlyje pasirodė dar daugiau švyturėlių. Kai važiavo pro statybvietę, Siuzanai netikėtai dingtelėjo viltinga mintis, kad įvyko kažkoks stebuklingas sutapimas ir jie visi pasiklydo.

Paskui negalėjo patikėti savo akimis, bet kolona ėmė sukti į kairę. Staiga stabdydama Siuzana pro priekinį stiklą sušuko:

— Ne ten! Ne ten pasukote!..

Tačiau tuojau liovėsi.

Ne, jie nepaklydo.

Jie skubėjo anaiptol ne į Keisės slaugos namus.

Jie važiavo į kitą kanjono vietą. Siuzana pagaliau prisiminė, kad toje pusėje, maždaug už mylios, stovi didelis medienos sandėlis. Tai štai kur jie lekia!

Ji nuleido šoninį stiklą ir vėl padidinusi greitį veidu pajuto gaivų vėjelio dvelksmą. Viskas gerai, klinika nedega. Keisė saugi. Sirenos it pasiutę žvėrys kaukė tiesiai virš jos, o kūnu žliaugė prakaitas.

— Tuoj būsiu pas tave, Keise, — tarė ji. — Tik pakilsiu prie įvažos.

Priekyje buvo matyti baltos dorėninio stiliaus kolonos ir ant kiekvienos buvo išraižytas pavadinimas: KIPARISŲ UOLYNO KLINIKA. Siuzana įjungė dešiniojo posūkio signalą, paskui stabtelėjo ir praleido išvažiuojantį automobilį, — gal gydytojo, gal kurio nors iš naktinės pamainos darbuotojų, — kuris akimirką ją apakino priekinių žibintų šviesa. Netrukus ji dideliu greičiu važiavo ilgu, medžiais iš abiejų pusių apsodintu keliuku, kas penkiasdešimt jardų pristabdydama priešais „gulintį policininką“.

Klinika buvo dailus šiuolaikiškas trijų aukštų pastatas, stovintis išilgai kanjono keteros, o pro jo langus dieną atsiverdavo puikus

vaizdas į vandenyną ir į dykumą. Tai buvo vidutinio dydžio prabangi privati ligoninė, garsėjanti kokybiškomis plastinės chirurgijos paslaugomis ir puikiomis sąlygomis ilgalaikės priežiūros reikalaujantiems pacientams, tokiems kaip Keisė.

Didesnė pastato dalis skendėjo tamsoje, bet pirmo aukšto vestibiulyje ir kur ne kur kituose aukštuose degė šviesa. Kiekvieną kartą, kai tik čia atvažiuodavo, Siuzana rasdavo sausakimšą automobilių aikštelę, tačiau dabar joje stovėjo vos keletas automobilių.

Įvažiavusi į aikštelę, išlipo iš automobilio ir nerimaudama pažvelgė į Keisės palatos langą. Jis buvo antrame aukšte, palangę iš lauko pusės puošė eilė dėžučių su gėlėmis, kurias motina prižiūrėjo ištisus metus, bet dabar Siuzana jų neišvydo. Ore buvo juntamas silpnas degančios medienos kvapas, o nakties tylą skrodė kaukiančios sirenos.

Kiek tik galėdama greičiau Siuzana nuėjo prie pagrindinio įėjimo, bet automatinės stiklinės durys, jai prisiartinus, nė nesujudėjo. Ant jų buvo įspėjimas: PO 22 VAL. PRAŠOME SKAMBINTI.

Ji paspaudė skambučio mygtuką. Niekas neatsiliepė, todėl paskambino dar kartą. Praėjus visai amžinybei, durų link palengva atsliūkino uniformuotas apsauginis, sveriantis tikriausiai gerus tris šimtus svarų, įdėmiai nužvelgė Siuzaną, linktelėjo jai ir nusliūkino atgal. Praėjo visa minutė ir durys pagaliau prasivėrė.

Įėjusi į vidų, ji rado apsauginį, sėdintį prie stalo, ant kurio gulėjo atverstas Nacionalinės šaulių asociacijos žurnalas.

— Kuo galiu jums padėti?

— Ar galiu aplankyti savo seserį?

Jis kilstelėjo antakius lyg norėdamas paklausti: „Tokiu laiku?"

— Ar žinote, kurioje palatoje ji guli?

— Du šimtai keturioliktoje, Lagūnos flygelyje.

Apsauginis ėmė tarškinti kompiuterio klaviatūra.

— Pavardė?

— Jos ar mano?

Jis pažiūrėjo į ją pavargusio žmogaus žvilgsniu.

— Jos.

— Keisė Korigan.

— O jūsų?

— Siuzana Karter.

Tarnautojas įsmeigė akis į ekraną, paskui dar bakstelėjo vieną kitą klavišą. Pasigirdo šaižus dūzgesys, ir iš įrenginio, stovinčio jam už nugaros, pasirodė išspausdintas leidimas. Įdėjęs jį į plastikinę kortelę, apsauginis ištiesė jai.

— Žinote, kaip nueiti?

— Taip, — ji įsegė kortelę į palto atvartą. — Ačiū.

— Nėra už ką. Sėkmės, — atsakė jis ir grįžo prie savo žurnalo.

Ši vieta Siuzanai priminė „Vörn" banko kliniką Londone. Projektuotojai kaip įmanydami pasistengė, kad ji labiau primintų viešbučio fojė negu ligoninės vestibiulį. Sienos buvo apkaltos šviesaus kedro plokštėmis, ant jų kabojo didžiuliai gobelenai, o ant marmurinių grindų stovėjo patogūs krėslai, augo įvairūs augalai, stovėjo vazos su šviežiai nuskintomis gėlėmis. Tačiau ir šioje patalpoje, lygiai taip pat, kaip ir banko klinikoje Londone, viską išdavė sterilumo kvapas.

Staigus lifto kabinos trūktelėjimas sukėlė dar vieną pykinimo priepuolį ir galvos svaigimą. Išlipusi į mėlynu kilimu išklotą koridorių Siuzana turėjo atsiremti į sieną ir užsimerkti. *Kad tik neapalpčiau, — pagalvojo ji. — Tik ne dabar, maldauju, ne dabar.*

Jai už nugaros šnypštelėdamos užsidarė lifto durys ir koridoriuje tebuvo girdėti Siuzanos širdies dunksėjimas, monotoniškas oro kondicionierių ventiliatorių dūzgesys ir nenutrūkstamas pypsėjimas pyp...pyp...pyp...pyp.

Siuzana atsimerkė ir nužvelgė ilgą koridorių; išilgai jo rikiavosi durys, o prie šių pritvirtintuose nedideliuose metaliniuose laikikliuose buvo nurodytas palatos gyventojo vardas. Šiame aukšte gyveno nuolatinės ir ilgalaikės priežiūros reikalaujantys pacientai. Visi jie, kaip ir Keisė, gyveno nuolat būdami vegetacinės būsenos, o daugelis vardų ant durų, pro kurias dabar ėjo Siuzana, jai buvo žinomi. D. Perlmuteris. Salė Šulman. Bobas Taneris. Keisė Korigan.

Virš Keisės palatos durų žybsėjo raudona švieselė.

Pajutusi, kad širdis kone iššoko per gerklę, Siuzana klupdama pribėgo prie durų ir stumtelėjusi jas atidarė. Patalpa skendėjo tamsoje, tik įrangos, palaikančios Keisės gyvybę ir fiksuojančios jos kiekvieną kvėptelėjimą, širdies plakimą ir smegenų signalus, apskritosios skalės skleidė blausią žalsvą ir oranžinę šviesą. Tačiau čia pat mirksėjo trys raudonos lemputės ir buvo girdėti įkyrus spiegiantis garsinis signalas: pip-pip-pip-pip.

Siuzana apgraibomis surado elektros jungiklį. Tą pačią akimirką ją iš viršaus nutvieskė ryški šviesa ir ji pamatė lovoje, kaip paprastai, gulinčią Keisę. Vienintelis skirtumas buvo tas, kad ji gulėjo nejudėdama. Iš respiratoriaus sklido duslus pūškavimas, bet Keisės krūtinė, kitaip nei įprastai, nesikilnojo.

Ji visiškai nejudėjo.

O ir Keisės veido spalva po nosies-ryklės vamzdeliu neatrodė kaip visada. Jos skruostai įprastai būdavo rausvi, tarytum dabartinis ilgas poilsis jai būtų buvęs tik į naudą. Tačiau dabar jie neatrodė rausvi, jau veikiau iškramtytos kramtomosios gumos spalvos.

Siuzanos akys tuojau pat nukrypo į ekranus, paskui šoktelėjo prie elektrokardiografo apskritųjų skalių. Įprastai jose turėtų būti matomos smaigės. Tačiau šįsyk vietoje smaigių išvydo nemirksinčią žalią liniją, o kitame, šalia įrengtame, ekrane mirksėjo trys žodžiai: NETIEKIAMAS DEGUONIS!

Ji staiga žvilgtelėjo į ventiliatorių ir tą pačią akimirką suprasto, kas negerai: buvo ištrūkusi jungtis, jungusi Keisės kvėpavimo įrenginį su guminiu respiratoriaus vamzdeliu. Deguonis buvo tiekiamas be jokios naudos, tiesiai į patalpą.

Šaukdamasi pagalbos, Siuzana pamėgino pašalinti gedimą. Oras ėjo stipria srove, todėl, vos tik sujungus abi dalis, jos ir vėl atsiskyrė. Buvo reikalinga sąvarža arba lipni juosta, arba kažkas panašaus.

— GELBĖKITE! — šaukė ji. — Padėkite kas nors, padėkite! Maldauju, padėkite man!

Netrukus ji jau šaukė išbėgusi į koridorių:

— Gelbėkite! Gelbėkite!

Deja, nesimatė nė gyvos dvasios. Siuzana skubiai mąstė, ką jai daryti. Kažkas vis tiek turėtų pasirodyti, juk yra budintis personalas, o dabar buvo svarbiausia kaip nors palaikyti deguonies tiekimą. Dieve, ar ilgai Keisė taip išgulėjo?

Ji sugrįžo atgal į palatą, sugriebė abu sistemos galus ir pamėgino juos sudurti. Netrukus Keisės krūtinė nežymiai kilstelėjo ir vėl nusileido — ką gi, ji dabar vėl gauna nors truputį oro. Siuzana stebeilijo į seserį, į jos dailų veidą, tartum įrėmintą jos auksiniuose ilguose plaukuose, — Siuzana visada žinojo, kad Keisės plaukai gražesni nei jos, — ir į kraupiai pilką veido spalvą.

Ji pasilenkė į priekį ir palietė sesers veidą. Šis buvo šaltas it glaistas. Jai dar niekada nebuvo tekę liesti tokios šaltos žmogaus odos.

— PADĖĖĖKITEEE! — Siuzana vėl sušuko. — Prašau, prašau, padėkite kas nors! O, Dieve, maldauju, padėkite man!

Tą akimirką ją užklupo skausmas. Sakytum ją būtų apjuosęs plieninis lankas, kuris vis labiau veržė, o galiausiai ėmė traiškyti ją, viską, kas tik buvo joje. Siuzana nepajėgė kentėti, ji garsiai suriko ir susirietė iš skausmo. Vis dėlto kažkokiu būdu sugebėjo įsikibti į deguonies tiekimo liniją ir desperatiškai laikyti sujungtas abi jos dalis. Tuo metu vidurius ėmė raižyti nelyginant plieno ašmenys, skausmas apėmė visus vidaus organus ir kančia tapo nepakeliama. Jai atrodė, kad galva atsiskiria nuo likusio kūno, nežmoniškai spaudė akis, atrodė, kad jos ims ir sprogs į vidų.

Siuzana šaukė iš skausmo, šaukė, kad kas nors gelbėtų Keisę. Ūmai grindys ėmė kilti aukštyn, jos buvo jau tiesiai priešais jos veidą, tačiau ji stengėsi žūtbūt išsilaikyti ant kojų. Apačioje siūbavo sienos.

Kitą akimirką jai į veidą visu smarkumu trenkėsi kilimas.

Ji gulėjo negalėdama pajudėti, šnervėmis prisiplojusi prie kilimo. Jautė valymo skysčio kvapą.

Skausmas vėl grįžo, ašmenys raižė iš naujo, plėšė žarnas ir skverbėsi aukštyn. Tulžis kilo stemple į viršų, ji vėl norėjo vemti, tačiau visomis išgalėmis valdėsi.

Negalėdama išsižioti, nes rijo vėmalus, Siuzana murmėjo:

— *Padėkite man kas nors, padėkite...*

Ir vis dėlto kažkokiu būdu jai pavyko išlaikyti abu deguonies tiekimo sistemos galus sujungtus, tarytum tai būtų vienintelis gyvenime jai likęs dalykas.

Laikykis, Keise, nemirk, maldauju, nemirk, pasistenk dėl manęs.

Tuo metu skausmas tapo toks nepakeliamas, kad atrodė, jog Siuzanos pilve sprogo ir sprogimo banga išsiurbė iš jos viską, visą šviesą iš jos akių ir iš smegenų. Viską prarijo milžiniškas, nepakenčiamas agonijos vakuumas.

Kai Siuzana vėl galėjo žiūrėti, vaizdas buvo labai blausus. Pirmiausia išvydo nepažįstamą veidą — tai buvo moteris, vilkinti baltu slaugės chalatu, žvilgančiais juodais plaukais, o kortelėje, įsegtoje į jos atlapą, perskaitė: PATĖ KOK, VYRESNIOJI BUDINTI SLAUGYTOJA.

— Keisė, — skubėdama sušnabždėjo Siuzana.

Slaugytoja laikė ją už riešo, bet Siuzana nesuprato, ar ji tikrina jos pulsą, ar tik šiaip laiko. Moters ranka buvo ištiesta per jos veidą, o chalato rankogalis, bemaž įgrūstas jai į burną, slopino balsą.

— Keisė, — pakartotinai sušnabždėjo Siuzana. — Prašau...

Tačiau jos žodžiai pranyko kartu sąmone.

56

Džonas atšaukė pietų susitikimą su klientais, nes buvo pernelyg susirūpinęs Siuzana, kad galėtų sutelkti dėmesį į verslo reikalus, todėl liko užsidaręs savo kabinete ir kas pusvalandį, o gal ir dažniau, skambino į namus, tikėdamasis, jog Siuzana bus grįžusi ar bent jau palikusi žinutę telefono atsakiklyje.

Deja, vienintelės žinutės visą rytą buvo padrikas statybininko Džo pasakojimas apie medžiagas, kurias jam būtinai reikia nusipirkti, Lizos Harison kvietimas Siuzanai kartu papietauti ir isteriškas, sunkiai suprantamas Pailos šūkavimas.

Džonas tuojau pat paskambino į ligoninę ir pareikalavo jį sujungti su intensyviosios terapijos klinika. Į skambutį atsiliepusiai slaugytojai jis pamelavo esąs Arčio Vareno brolis ir pasiteiravo, kokia jo būklė.

Dideliam Džono nusivylimui, Arčiui nebuvo nė kiek geriau. Jis vis dar neatgavo sąmonės, prie jo buvo prijungta gyvybės palaikymo sistema, o medikai vis dar negalėjo nustatyti diagnozės. Vienintelė geresnė žinia buvo ta, kad nepavyko aptikti insultui būdingų požymių, todėl neliko nieko kito, kaip tik manyti, kad Arčį užklupo paslaptingas virusas. Tačiau kol nepavyko nustatyti tikslios diagnozės, — *jei* tik tai apskritai pavyks padaryti, — niekas nežinojo, kokį gydymą jam skirti. Beliko tik laukti ir stebėti tiesiogine šių žodžių prasme. Jo būklė arba pagerės, arba liks tokia pati, arba dar labiau pablogės.

Smarkiai nusivylęs Džonas padėjo telefono ragelį. Jei tik būtų gyvas Harvis Adisonas, jis dabar paskambintų jam, pasiteirautų, kas yra geriausias neurologas šalyje, ir naudodamasis pažintimis pasirūpintų,

kad šis nuvyktų apžiūrėti Arčio. Džonas niūriai žiūrėjo į savo kavą. Jis nebevaldė situacijos. Jautėsi bauginamai izoliuotas ir bejėgis.

Siuzanos nebuvo nei pas jokią draugę, nei pas tėvus. Arba jai pakriko nervai ir ji dabar klaidžioja kur nors gatvėmis, arba pasislėpė kur nors viešbutyje, arba — Džonas nesiryžo daryti šios prielaidos, nors ir suprato, kad tai visiškai įmanoma — ją pagrobė ponas Sarocinis.

Pusę penkių vakaro Džonas dėjo telefono ragelį į vietą po eilinio nesėkmingo skambučio į namus, svarstydamas, gal jau reikėtų informuoti policiją apie Siuzanos dingimą, kai su krūva spausdintų lapų į kabinetą įėjo Garetas Noisas.

— Tu turbūt nė nesitikėjai, kad galėčiau tai padaryti, tiesa? — džiugiai paklausė jis.

— Ką padaryti? — pasiteiravo Džonas, iš pradžių nesupratęs, apie ką jo kolega kalba. — Tu juos iššifravai?

— Jei atvirai, tai ne aš. Nuo šiol tu lieki skolingas *gyvo alaus* ekspertui iš Glosterio. Mano bičiulis už tai gali atsidurti kalėjime — turiu omenyje Tarnybinių paslapčių įstatymą, supranti? Tiesą sakant, pažadėjau už tai jo vaikams dar neišleistą Daktarą Niūraveidį, ir jis labai apsidžiaugė.

Džonas įsmeigė žvilgsnį į spausdintą medžiagą, tačiau paskubomis peržiūrėjęs liko nusivylęs. Kiekviename lape buvo nurodyti sandoriai, trumpai tariant, tai tebuvo „Vörn“ banko per pastaruosius septynis mėnesius atliktų sandorių buhalterinė knyga. Kiekvienoje eilutėje nurodytas kompanijos pavadinimas, — kai kurie jam buvo žinomi, bet daugelis — ne, — data, disponuojamų akcijų kiekis, visų akcijų skaičius, disponuojamų akcijų dalis procentais, dabartinė pardavimo kaina ir dvylikos mėnesių aukščiausios bei žemiausios kainos.

— Ačiū, Garetai, — padėkojo Džonas, apsimestinai džiaugsmingu balsu. — Tai puiku.

— Tai gerai. Iki pasimatymo, — atsakė verslo partneris ir išėjo.

Džonas pasitrynė akis, paskui, pradėdamas pirmais penkiolika lapų, ėmė atidžiai skaityti pavadinimus, vildamasis aptikti bet kokį įkaltį prieš „Vörn“ banką.

„Credit Suisse". „First Boston". IBM. P&O. „Glaxo Wellcome". „Dai Ichy Kan Y". „Espirito Santo". AOL.

Įpusėjęs dvyliktą puslapį, jis ėmė skubėti ir kone praleido pavadinimą KIPARISŲ UOLYNO KLINIKA.

Nustebęs Džonas akimis grįžo atgal ir perskaitė dar kartą, norėdamas būti tikras, kad nesuklydo. Sprendžiant iš nurodytų skaičių, praėjusių metų rugsėjo septintą „Vörn" bankas įsigijo šimtą procentų Kiparisų Uolyno klinikos akcijų.

Jis dar kartą atidžiai perskaitė informaciją, norėdamas įsitikinti, kad neapsiriko. KIPARISŲ UOLYNO KLINIKA. Ne, jis neapsiriko, pavadinimas jam buvo pernelyg gerai žinomas, jis pats ten ne kartą ir ne du lankėsi. Džonas jautė, kaip vis labiau kyla įtampa.

Tai buvo ta pati klinika, kurioje gulėjo jaunėlė Siuzanos sesuo Keisė.

57

Susirūpinę veidai. Daugybė akių. Ryški, akinanti šviesa.

Skausmas.

Atrodė, lyg du žmonės būtų bandę perplėšti ją pusiau, sukdami it virvę. Sukimo pojūtis vis stiprėjo, vidurius degino taip, tarytum ten būtų liepsnojęs žaizdras. Siuzana, paklaikusi ir gailiai verkdama, atsikėlė ir mosuodama rankomis mėgino pabėgti nuo jo kuo toliau. Tvirtos, bet švelnios rankos paguldė ją atgal. Jai pro lūpų kamputį tekėjo seilės.

Tuo metu smogė dar viena triuškinama skausmo banga ir Siuzana neįtikėtinai energingai ėmė šauktis pagalbos ar bet ko. Ji nebebijojo mirties, nebebijojo nieko, *kad ir kas* nutiktų, tai būtų geriau už šią kančią.

Netikėtai išgirdo pažįstamą balsą.

— Pabandykite atsipalaiduoti, Siuzana. Suleisime jums anestetikų, užmigdysime jus, o atsibudusi skausmo jau nebejausite.

Anglas, pagalvojo ji, tikėdamasi iš padrikų atminties dalelių sudėti vientisą vaizdą. Anglas. Angliškas akcentas. Pagal balso kryptį suradusi jo veidą, Siuzana įsmeigė į jį akis ir įtemptai galvojo. Didelės

akys. Ramus, lipšnus balsas. *Žinau tave.* Pagaliau prisiminė. *Na, žinoma.* Ji dabar atpažino šias dideles akis ir galiausiai, krūptelėjusi iš baimės, susiejo veidą su balsu.

Mailzas Van Rė.

Ne ne ne ne ne ne ne.

Mailzas Van Rė.

Neeeeeeeeeeeeeeeeeee.

Ginekologas stovėjo palinkęs virš jos, lyg niekur nieko, sakytum susitikti su Siuzana Kalifornijoje jam būtų visiškai įprastas dalykas.

Ji papurtė galvą, vaitodama iš baimės ir maldaujamu žvilgsniu ieškodama kitų veidų. *Padėkite man. Jūs turite man padėti.*

Ją užplūdo nauja skausmo banga ir ėmė pykinti taip stipriai, kad beliko tik laukti, kada priepuolis praeis.

— *Maldauju!* — žioptelėjo ji. — Kas nors juk turite mane girdėti! Šis žmogus nori atimti iš manęs kūdikį, jis nori jį paaukoti, jis ruošiasi panaudoti naujagimį vienam iš savo ritualų, jis verčiasi juodąja magija, satanizmu, maldauju, kas nors patikėkite manimi! Policijoje yra užvesta jo byla, Skotland Jarde, Anglijoje, paskambinkite kas nors, *maldauju,* paskambinkite ir sužinosite! Nejaugi manimi niekas netiki?

Van Rė šypsojosi jai, bet atrodė įsižeidęs.

— Siuzana, jūs truputį kliedite ir iš tiesų nesuprantate, ką kalbate. Mes neketiname daryti *nieko* bloga jūsų kūdikiui. Jis yra ypatingas. Jis bus pats ypatingiausias iš visų kada nors gimusių naujagimių, o jūs nepaprastai didžiuositės būdama jo motina!

— Netikėkite juo! — sudraudė ji, vengdama gydytojo žvilgsnio. — Maldauju, kas nors padėkite, — toliau šaukė nužvelgdama visus iš eilės veidus. — Iškvieskite policiją! Neleiskite jo!

Jie visi spoksojo į ją susirūpinusiais veidais, nelyginant medicinos studentai, sukviesti pažiūrėti neįprasto atvejo. Vienas veidas buvo moters, kurią Siuzana pastaruoju metu buvo mačiusi, tik neprisiminė nei kada, nei kur. Kortelė. Ši moteris atlape segėjo kortelę, ūmai prisiminė Siuzana, susiedama jos veidą su vardu. Patė Kok. Taip, ta pati, kuri buvo palinkusi prie jos Keisės palatoje: PATĖ KOK. VYRESNIOJI BUDINTI SLAUGYTOJA.

— Kur aš? — pasiteiravo Siuzana.

— Esate Kiparisų Uolyno klinikoje, Siuzana, — paaiškino Van Rė. — Esate puikioje vietoje, o jūs — jauna laiminga moteris. Jei būtumėte praradusi sąmonę kur nors kitur, dabar nebūtumėte su mumis.

— Keisė? Kaip... kaip ji?..

Viską vėl užgožė nauja skausmo banga.

Agonijos migloje Siuzana išvydo adatą. Dilgtelėjo riešą, paskui toje vietoje ji pamatė pleistrą. Jai buvo įvesta kaniulė.

— Mums reikia palaukti jo, jis nenori praleisti šio momento, — išgirdo ji tylų Van Rė balsą.

Džonas? Nejaugi jie laukia Džono?

Skausmas silpo, o jos nerimas stiprėjo. Dairydamasi į visus iš eilės, išskyrus ginekologą, Siuzana vėl bandė šaukti:

— Maldauju, patikėkite! Jis nori atiduoti mano kūdikį ponui Sarociniui. Jie visi išvien. Jie satanistai, patys tikriausi, žinau, kad sunku patikėti, bet jie tikrai užsiima tokiais dalykais. *Jie aukoja naujagimius!*

Jie žvelgė į ją, tačiau nekreipė dėmesio. Gal negirdėjo? Gal jie neišgirdo, ką ji jiems ką tik sakė?

Siuzanai į ranką leido kažkokį skystį, nes ji pajuto specifinį spaudimą.

Ei, kas jūs tokie? Vitrinos manekenai? Alio? Alio?

Staiga ji pasijuto gerokai ramesnė. Į kūną smelkėsi nuovargis. Siuzana visus iš eilės įdėmiai nužvelgė. Jums tai nė motais? Gerai, tiek jau to. Jums nerūpi, ką ponas Sarocinis ketina padaryti su mano kūdikiu? Labai gerai, man tas pat, darykite, ką tik norite, palieku tai jūsų sąžinei, tai ne mano problema. Tikrai ne.

Ji šypsojosi jiems, tačiau jie neatsakė tuo pačiu.

Idiotai, dingtelėjo jai. Kimšti manekenai. Ar jūs žinote, kokie k- k-kvaili jūs visi, jūs...

Kažkas tyliu balsu pasiteiravo:

— Kiek laiko ji išgyvens?

Kitas balsas, toks pat tylus, atsiliepė:

— Privalome išlaikyti ją gyvą, kol jis atvyks.

Tada stojo tyla.

*

Džonas grįžo namo jausdamasis psichiškai išsekęs. „Vörn" bankas rugsėjo mėnesį įsigijo Kiparisų Uolyno kliniką. Kodėl?

Kodėl?

Kuriems galams jiems reikalinga klinika Kalifornijoje? Džonas matė vienintelę priežastį: klinika jiems buvo reikalinga todėl, kad joje gulėjo Keisė. Manyti, kad tai tėra tik paprasčiausias atsitiktinumas, reikštų išplėsti atsitiktinumo ribas iki jam neaprėpiamo masto.

O vis dėlto kodėl jiems taip reikėjo klinikos, kurioje buvo Keisė? Jis nesuprato, tačiau jautė, kad turi būti kažkoks protingas paaiškinimas. Ponas Sarocinis nieko nedaro be priežasties.

Jis patikrino, ar niekas jam nepaliko telefonu kokios nors žinios, paskui atidžiai apžiūrėjo namus, vildamasis, kad galbūt Siuzana buvo užlėkusi pasiimti daiktų, bet nieko nerado.

Įsipylė viskio, atsisėdo virtuvėje ir prisidegė cigaretę. Siuzana arba pasislėpė pas kurią nors iš draugių, kuri neišduoda jos, arba...

Tą akimirką jam dingtelėjo viena mintis. Jis paskubomis persirengė nešvariais džinsais ir senu megztiniu, atsinešė iš garažo sulankstomąsias kopėčias ir žibintą ir užsiropštė su jais į antrą aukštą. Pastatęs kopėčias ties durelėmis lubose, užsiropštė į pastogę.

Pasišviesdamas žibintu, mat šviesa palėpėje buvo labai menka, prasibrovė palei vidinę sieną aplink dūmtraukį ir pateko į dešinę pastogės pusę, ten, kur prieš porą dienų jį buvo atsivedusi Siuzana, o jis savo ruožtu — detektyvą seržantą Raisą. Tolyn į šešėlį spruko kažkoks gyvis, tikriausiai pelė.

Šviesos pluoštas iš tamsos ištraukė stogui dengti naudojamo veltinio atplaišas, nukarusias it miegantys šikšnosparniai, ir Džonas bjaurėdamas vėl pamatė ant kiekvienos atidengtos plokštės nupieštus okultinius simbolius. Jis nuleido žibinto spindulį žemyn, į sijas, ir toje vietoje, kur buvo atkelta izoliacinė medžiaga, išvydo dar daugiau panašių simbolių.

Paskui patikrino mažą metalinę dėžutę, kurią Siuzana palaikė skambučių konverteriu. Ji buvo kokių keturių colių ilgio, pažymėta „Telekomo" logotipu, o iš jos išėjo pluoštas laidų laidelių. Jie buvo ploni ir jo neįgudusiai akiai atrodė panašūs į telefono laidus. Džonas nuslinko išilgai jų per palėpę iki pakraigės, kur jie visi susiėjo į plastikinę skirstymo dėžę, vieną iš tokių, kokias jis buvo matęs jau daug kartų.

Nekreipdamas į ją dėmesio, jis sugrįžo į tą vietą, kur buvo atidengtos sijos, priklaupė, atsargiai pastatė žibintą ir ėmė iš eilės plėšti likusią stogo izoliacinę medžiagą.

Po kelių minučių pastangų perštinčiais nuo aštrių stiklo pluošto dalelių delnais Džonas vos nepražiūrėjo laido. Juoda lipnia juostele jis buvo tvarkingai prispaustas prie pagrindo, o ši dar buvo užmaskuota mastikos sluoksniu, todėl atrodė kaip pats nekalčiausias sandariklis.

Pabandžius pakelti, medžiaga nė nepajudėjo. Ji buvo įgudusiai įtaisyta siaurame, specialiai išpjautame griovelyje ir pritvirtinta sankabėlėmis. Kažkas atliko milžinišką darbą, kad paklotų šį laidą, suprato Džonas, sekdamas jo kelią per kiekvienoje sijoje skrupulingai išgręžtas skylutes, kol pagaliau pasiekė tikslą: plastiku apvilktą mažą daiktelį, įleistą į lubas tiksliai toje vietoje, kur, Džono apskaičiavimu, buvo jų miegamasis.

Tada jis nulipo žemyn ir sugrįžo atgal su atsuktuvų komplektu, pora izoliuotų plokščiareplių ir izoliacinės juostos rite. Vėl užlipęs pirmiausia nukirpo laidą ir abu galus apvyniojo izoliacine juosta. Paskui atsuko fiksavimo plokštelę, laikančią plastikinį daiktą, ir, valandėlę pasidarbavęs iš peties, atlaisvino kupolo formos įtaisą.

Pagal savo dydį — ne daugiau kaip dviejų colių skersmens — jis buvo sunkokas, o smulkutis stiklinis objektyvas, kurio plotis buvo mažesnis nei ketvirtis milimetro, labai akivaizdžiai bylojo apie jo paskirtį. Džonas apstulbęs stebeilijo į jį. Tikėjosi pastogėje rasiąs pasiklausymo įrenginį, bet tik ne vaizdo kamerą.

Nusileidęs kopėčiomis, nuėjo į miegamąjį, įjungė šviesą ir įsmeigė akis į lubas. Dabar buvo aišku, kodėl jis niekada nepastebėjo šios kameros: skylutė tiesiai virš lovos vargu ar buvo didesnė už smeigtuko dūrį ir dar užmaskuota tarytum natūraliu įtrūkimu.

Vėl sugrįžęs į palėpę, Džonas nuėjo išilgai laido priešinga kryptimi, o eidamas podraug atkilnojo izoliacinę medžiagą ir po kelių minučių rado tai, ko ieškojo: blizgančią juodo metalo dėžutę, maždaug pėdos ilgio, aštuonių colių pločio ir keturių colių aukščio, glaudžiai įleistą tarp sijų ir rūpestingai užmaskuotą dviem suklijuotomis purvinomis kietmedžio lentomis.

Džonas nenutuokė, kokia galėtų būti šio daikto paskirtis, tačiau jo galvoje gimė puikus sumanymas. Palikęs prietaisą ramybėje, jis ėmėsi

daug pastangų reikalaujančio darbo: atsekti, kur veda kiti vienuolika iš jo išeinančių laidų. Neilgai trukus jis aptiko antrą vaizdo kamerą, įmontuotą virš kambario, kurį Siuzana dekoravo naujagimiui, ir kitas kameras, įrengtas virš kiekvieno iš kitų kambarių svečiams, o likusieji laidai, išskyrus vieną, dingo sienos išdrožoje, kuri, kaip jis spėjo, vedė į pirmąjį namo aukštą. Neliko jokios abejonės: vaizdo kameros stebėjo visus aliai vieno pirmo aukšto kambarius.

Paskutinis laidas buvo apsaugotas labiau nei visi kiti ir prijungtas, kaip jis netrukus įsitikino, prie namo elektros energijos maitinimo tinklo.

Leisdamasis kopėčiomis į laiptų aikštelę ir viena ranka prie kūno prispaudęs sunkią metalinę dėžutę, Džonas net drebėjo iš pykčio, pasipiktinęs kėsinimusi į jo asmeninį gyvenimą ir tuo pat metu giliai susirūpinęs. Paskambinęs Garetui Noisui į namus, išgirdo tik telefono atsakiklį. Paskui surinko jo mobiliojo telefono numerį, manydamas, kad kolega laiką greičiausiai leidžia kuriame nors iš pamėgtų Kamden Tauno barų.

Garetui atsiliepus, pasigirdo triukšmingas klegesys ir Džonas suprato, kad jis bus atspėjęs.

— Ei, Garetai, kur tu? „Hercoge“?

Gareto balsas buvo jukus.

— Dabar čia vyksta regiono alaus vakaras. Kaip tik šiuo metu geriu kažkokį alų pavadinimu „Nudvėsusi kiaulė“. Dėl Dievo meilės — ta „Kiaulė“ yra *aštuonių* laipsnių stiprumo!

— Paklausyk manęs. Gerk lėtai. Norėčiau, kad tu dėl manęs užmestum į kai ką akį. Palauk, kol aš atvyksiu, nenusigerk. Gerai?

— Labai gerai, tačiau tu geriau paskubėk, — atsakė jo partneris.

Džonas įsėdo į automobilį ir leidosi į varginančią kelionę, į Šiaurės Londoną, desperatiškai vildamasis, kad Garetas, jam atvykus, būsiąs *compos mentis**.

Nors jam ir sunkiai sekėsi susikoncentruoti į darbą, Garetas atsuktuvu, nukniauktu iš baro savininko, pašalino vieną išorinio dėžės aptaiso plokštę.

* Pilno proto, sąmoningas (*lot.*).

Tada prisimerkęs įsmeigė žvilgsnį į jos vidurius, bandydamas išvengti į viršų kylančių cigaretės dūmų, ir po kurio laiko nušvito iš džiaugsmo.

— Taip! Oho! Čia tai bent! Tai juk aštuoni penki vienas, negaliu patikėti! Įdomu, — džiaugėsi jis. — Tiesiog nuostabu, čia tai pasiekimas!

Džonas laukė. Garetas toliau atidžiai tyrinėjo, kartkartėmis pratrūkdamas komentuoti.

— Galingas daikčiukas. Turiu omenyje tai, kad jo galia daug didesnė, nei čia, pas tave, gali prisireikti. Žinai, kaip jis veikia?

— Ne, todėl aš čia ir esu, — kantriai atsakė Džonas, gurkštelėdamas gyvo alaus „Nudvėsusi kiaulė" — kolega primygtinai siūlė tuojau pat jo paragauti, nors Džonas dar turėjo vairuoti.

— Tai pirmoji karta, kuriai nereikalinga lėkštė, — paaiškino Garetas.

— *Lėkštė?*

— Palydovinė antena. Tai — iridis, tiesa? Vadinasi, nereikia jokios palydovinės antenos!

Džonas suraukė kaktą.

— Jis siunčia skaitmeninius signalus į vieną iš septyniolikos žema orbita skrendančių palydovų.

— Kas tai per signalai?

— Gali būti bet kokie — garso, vaizdo, elektroninio pašto. Juos gali priimti bet kas, turintis bazinę stotį, bet kurioje pasaulio vietoje. Aukščiausia klasė! Buvau skaitęs apie juos, bet matau pirmą kartą. Kadaise norėjau tau užsiminti, kad ir mums būtų ne pro šalį įsigijus tokią sistemą — iš tikrųjų tai yra niekas kitas, kaip tik įmantrūs mobilieji telefonai.

Garetas toliau darbavosi atsuktuvu, nelyginant mažas berniukas, gavęs naują žaislą, nekreipdamas dėmesio į tai, kad verslo partneris buvo labai tylus.

Kai Džonas po pusantros valandos grįžo namo, raminamai veikusi alkoholio migla buvo jau beišgaruojanti, todėl jis jautėsi labai sunerimęs. Jeigu jų name sumontuota stebėjimo įranga susijusi su

ponu Sarociniu, tai jis turėtų žinoti viską, kas pas juos vyksta. O ką, jei Harvis, apžiūrėdamas Siuzaną, pamatė tai, ko neturėjo pamatyti? Kas tai galėjo būti? Tačiau jeigu jis aptiko kažką negera, kodėl jiems tuojau pat nepasakė?

Fergiusas mirė naktį po susitikimo su Siuzana, kurio metu pripasakojo jai apie visokius okultizmus. Kodėl? Gal jis supykdė poną Sarociną arba jį išgąsdino? O dabar be žinios dingo Siuzana. Galbūt ji pasislėpė. O gal ponas Sarocinis susirūpino ir ją pagrobė? Pastaroji versija atrodė labiau tikėtina, atsižvelgiant į tai, ką Džonas dabar žinojo.

Ant virtuvinės spintelės kabliuko kabojo popieriaus lapas, kuriame detektyvas seržantas Raisas buvo užrašęs savo telefono numerį. Džonas jį nutraukė ir paėmė į rankas belaidį telefono ragelį. Įjungęs jį išgirdo informaciją, kad gautas balso pašto pranešimas. Drebančiais pirštais paspaudė numerį, norėdamas jį išklausyti.

Pranešimas buvo nuo jo uošvio iš Los Andželo, o jo balsas buvo kupinas sielvarto.

58

Siuzana atsimerkė ir išvydo tuščią patalpą. Juk čia buvo pilna aplink susispietusių žmonių, o dabar nebebuvo nė vieno. O gal ji tik įsivaizdavo?

Ne, jie buvo tikri. Ją apėmė panika. *O kūdikis? Nejaugi aš jau pagimdžiau? Nejaugi jie atėmė?..*

Pajutusi, kad Bumpsio rankos iš vidaus stipriai spaudžia pilvą, Siuzana nurimo.

— Aš jiems neleisiu, — sušnabždėjo ji. — Pažadėjau tau, Bumpsi, kad jie tavęs neatims. Aš neketinu...

Skausmo priepuolis ištiko ją visiškai netikėtai — taip staiga, kad ji nė nenujautė jį prasidedant. *O, mielas Jėzau.* Siuzana sugriežė dantimis, tvardydamasi, kad tik nesušuktų. Reikia žūtbūt atlaikyti, o, Dieve, ai, ak, na ir šunsnukis, o, o, šūdaspovelniųpovelnių, na ir skauda, oi, ne, maldauju, ne, maldauju, gana.

JAU!

VISKAS!

Siuzana gaudė orą, burnoje jausdama amalgamos ir kraujo skonį, o skruostais ritosi ašaros. Tačiau skausmas LIOVĖSI!

O palata buvo tuščia. Nė vieno žmogaus. Nieko! Tik medicininė įranga, lentynos su dėžutėmis, kuriose laikomi švirkštai, buteliukais, chirurginėmis pirštinėmis, vienkartinėmis nosinėmis.

Ji pabandė persisverti per lovos kraštą, išlipti iš lovos su ratukais, ant kurios gulėjo, tačiau kojos neklausė, atrodė, kad smegenų siunčiami signalai jų nepasiekia. Siuzana įsikibo į stalelio kraštą ir skausmingai persivertė per kairįjį šoną. Akimirką po savimi jautė tuštumą, tačiau tuojau pat krito galva žemyn. Vieną ranką ištiesusi, kad atsiremtų, kita apglėbė pilvą, saugodama Bumpsį, ir netrukus, šurikusi nuo smūgio, žnektelėjo ant kietų gipso plytelėmis išklotų grindų.

Kairioji ranka nepatogiai kabojo ore, tiesiai virš veido, ir Siuzana buvo jau bemananti, kad ją susilaužė. Tačiau greitai suprato, kad ji it sužvejota žuvis kabo prijungta prie lašelinės.

Ištraukusi iš kaniulės žarnelę, abiem rankomis susiėmė pilvą, tikrindama, kaip laikosi kūdikis. Bumpsis judėjo, vadinasi, viskas gerai. Aprimusi Siuzana atsiklaupė ant kelių ir, įsikibusi į lovos ant ratukų kraštą, ėmė keltis nuo grindų. Tačiau, nesuspėjus atsistoti, kojos sulinko ir ji vėl griuvo.

— Atsiprašau, — sušnabždėjo ji Bumpsiui. — Atleisk man.

Leidosi desperatiškai ropoti keturpėsčia durų link.

— Aš išnešiu tave iš čia, Bumpsi, vis tiek kaip nors išnešiu.

Durys buvo uždarytos. Siuzana sugriebė rankeną, stumtelėjo ir jos atsidarė. Anapus durų buvo koridorius, kurio tolimajame gale matėsi užrašas: OPERACINĖ 6. Kažkas ėjo artyn. Ji girdėjo skubius žingsnius ir riedant ratukus. Jai dar nesuspėjus uždaryti durų, pro šalį nuskubėjo du sanitarai, veždami lovoje gulintį žmogų, tačiau jos nepastebėjo.

Siuzana ir vėl ryžtingai pabandė atsistoti. Šįsyk kojos, nors ir netvirtai, laikė. Ji keletą sekundžių stovėjo įsitvėrusi palatos lovos krašto ir pasileido tik pajutusi pasitikėjimą jėgomis. Krūtinėje daužėsi širdis, o gal tai buvo Bumpsio širdelė. Siuzanai galvoje sukosi vienintelė mintis: kaip iš čia ištrūkti.

Tuo metu ji pamatė, kad vilki tik ligoninės chalatą, o kojos visiškai basos.

Kiek laiko aš čia praleidau?

Ji žvilgtelėjo į riešą, bet laikrodis buvo nusegtas. Kitapus koridoriaus buvo Šeštosios operacinės langas. Apsidairiusi į abi koridoriaus puses, ji netvirtai nupėdino prie lango, melsdama, kad tik atlaikytų kojos. Sieninis laikrodis rodė dvidešimt po antros.

Sumišusi, mintyse keisdama laiko juostas, Siuzana pamėgino suskaičiuoti. Ji čia atsidūrė maždaug ketvirtą valandą ryto, o dabar dvidešimt po antros? Tikriausiai jau po pietų, mąstė, nebent ji išbuvo čia ilgiau.

Ir vėl ją persmelkė skausmo priepuolis. Vėl pasigirdo kažkieno balsai. Siuzana karštligiškai puolė ieškoti pabėgimo kelio. Koridorius buvo ilgas, abiem kryptimis ir iš visų pusių buvo įrengtos operacinės. Ji leidosi bėgti, klupinėdama ir sverdėdama, tolyn nuo balsų. Skausmas stiprėjo, tačiau tai jai nerūpėjo, ji *privalėjo* ištverti. Prabėgo pro langą operacinės, kurioje virė pats darbo įkarštis, akies krašteliu pastebėjo žalių chalatų jūrą, ryškiai geltoną šviesą ir dalį apnuoginto žmogaus kūno.

Kirsdama koridorių susikirtimo vietą, ant vienų durų Siuzana pastebėjo kabančią lentelę: PERSIRENGIMO KAMBARYS, ir įsmuko į jį. Jos paguodai, kambaryje nieko nebuvo. Kabyklose kabojo operaciniai chalatai, atviros spintelės buvo prikrautos baltų klumpių, o ant gembių pakabinti keli švarkai. Tačiau, nespėjus žengti nė žingsnio, viduriuose vėl įsiplieskė „litavimo lempa“.

Tramdydama šauksmą, Siuzana, susirietusi ir jausdama iš burnos tekančias seiles, susmuko ant suoliuko. *Tiknerėknebandykrėkt.* Grieždama dantimis, išsprogusiomis akimis, į delnus suleistais nagais ji vis dar priešinosi. Viduje degė, o lituoklio liepsna vis stiprėjo ir stiprėjo. Skausmas jau ėmė viršų, pralaimėjimas buvo jau čia pat, ji buvo beprarandanti sąmonę.

Turiu išsaugoti sąmonę.

Siuzana matė, kaip į ją artėja grindys.

Ji nustūmė jas nuo savęs.

Galva sukosi tartum norėdama atsiskirti nuo kūno, išsivaduoti iš šios agonijos. Ji įsitvėrė į kabantį ant kablio chalatą ir visomis išgalėmis, sukandusi dantis, stengėsi išsilaikyti, tačiau pajuto, kad kažkaip, nors ir

pati nesuvokė *kaip*, ima vyti šį baisų žvėrį tolyn, kol jis spruko į savo irštvą, liepsna ėmė virpėti, prigeso ir galiausiai visai liovėsi degti.

Siuzana sverdėdama atsistojo. Velniškai svaigo galva. Matyt, netrukus turėjo apalpti. Ne, ji negali apalpti.

Prie jos artinosi visa kabykla operacinių chalatų, todėl Siuzana pasitraukė į šalį. *Kad neapalptum, įsprausk galvą tarp kelių,* — prisiminė ji ir pabandė tai padaryti, tačiau trukdė kūdikis. Keletą kartų giliai įkvėpusi pasijuto geriau. Jai jau darėsi geriau, pamažu grįžo jėgos.

Po kurio laiko stvėrusi vieną chalatą, apsirengė jį, surišo juosteles, o tada sugrūdo kojas į porą baltų klumpių. Jos buvo per didelės, bet jai tai nerūpėjo. Iš išdavimo įtaiso paėmė kaukę, užsimovė ją ant nosies bei burnos ir apgraibomis suraišiojo juosteles. Iš kito įtaiso išsitraukė kepuraitę, kuri jai pasirodė panaši į elastinę šluostę, ir užsimaukšlino ant galvos.

Apsirengusi Siuzana dirstelėjo į veidrodį, iš kurio į ją žvelgė medicinos sesuo liguistu veidu. Gerai. Nerimastingai žvilgtelėjusi į duris, tapšnojimu patikrino sukabintus švarkus, ieškodama kokio nors išsikišimo. Ketvirtojo švarko vidinėje kišenėje rado tai, ko ieškojo: mobiliojo ryšio telefoną.

Paspaudus maitinimo mygtuką, jis akimirksniu švystelėjo, pasigirdo raminamas pyptelėjimas. Kaip tik tuo metu atsidarė durys.

Siuzana sustingo.

Į vidų įėjo du kostiumuoti vyrai, tikriausiai gydytojai, pamanė Siuzana. Jie buvo įsitraukę į pokalbį; vienas jų atsainiai linktelėjo, o kitas jos pusėn nė nepažvelgė. Ji prasibrovė pro juos į koridorių ir čia išvydo būrelį žmonių, einančių link patalpos, iš kurios ji ką tik buvo ištrūkusi.

Siuzana apsisuko ir nuskubėjo į priešingą pusę, pėdoms slysčiojant jai pernelyg didelėse klumpėse. Priekyje, tolimajame koridoriaus gale, pamatė užrašą „Avarinis išėjimas". Ji klupinėdama puolė bėgti, pasiekė duris ir stumtelėjo skląstį. Durys atsidarė.

Ji atsidūrė lauke.

Buvo diena, nežymiai dulksnojo. Jautė atsidūrusi kažkur klinikos gale, ten, kur tarnybinės patalpos. Pro žemo vienaaukščio pastato, greičiausiai priestato, ventiliacinę angą kilo garai.

Virš jos buvo langai, todėl Siuzana stipriai prisispaudė prie sienos,

kad kas nors jos nepamatytų. Kilstelėjusi telefoną, pabandė surinkti „911". Pirštai stipriai drebėjo, todėl telefono ekrane pasirodė neteisingi skaičiai. Ieškodama mygtuko „Išvalyti", sugaišo dar kelias brangias sekundes, paskui, ištrynusi klaidingą numerį, perrinko iš naujo.

Kai jau ketino spausti „Skambinti", akies krašteliu pastebėjo kažką išeinant pro duris pačiame kiemo gale. Tai buvo uniforma vilkinti medicinos sesuo. Ji pažiūrėjo į Siuzaną, nusišypsojo, paskui įkišo ranką kišenėn, o kai ją ištraukė, Siuzanai kaipmat palengvėjo: tai buvo cigaretės. Moteris prisidegė ir užsirūkė.

Siuzana nusigręžė ir ėmė eiti — stengėsi atrodyti kuo nerūpestingesnė, tarytum pati būtų ką tik surūkiusi cigaretę. Netrukus pasuko už pastato, bandydama iš ankstesnių apsilankymų pas Keisę prisiminti išplanavimą. Teritorija. Ilgas keliukas, besidriekiantis iki pagrindinio kelio, apie ketvirtį mylios. Daugiau nėra jokių kelių, tik kanjono krūmynas, o toliau — myliomis driekiasi sausi brūzgynai.

Ji ėmė krapštytis prie telefono antenos poros colių pagrindo, norėjo ištraukti anteną, bet buvo nulūžęs jos galas ir ši neišlindo. Paskui spustelėjo mygtuką „Skambinti", prisidėjo prie ausies telefoną ir po kelių akimirkų išgirdo budinčiojo operatoriaus balsą.

— Policiją, — paprašė Siuzana. — Prašau, skubiai.

Sau už nugaros jau girdėjo šūksmus, apimta baimės atsigręžė pažiūrėti ir išvydo ją skubiai besivejančius du vyrus. Tuo metu pro duris jiems iš paskos išpuolė trečiasis, chirurgo drabužiais vilkįs vyras, su įtūžiu pažvelgė į bėglę ir leidosi ją vytis.

Siuzana nusimetė nuo kojų klumpes ir klupiniuodama puolė bėgti. Nubėgus vos kelis žingsnius, vėl atsinaujino skausmas, bet ji nekreipdama dėmesio dar padidino tempą, mindžiodama gėlių lysves, kol, šokdama per alpinariumo sienelę, kluptelėjo ir užsigavo pirštą. Susverdėjo, bet šiaip ne taip išlaikė pusiausvyrą ir dar pagreitino žingsnį; nepaisydama sunkios naštos, bėgo tokiu greičiu, kokiu dar niekada nebuvo bėgusi; skuodė per drėgną nuo dulksnos, slidžią, basas kojas badančią žolę.

Galų gale pasiekė gudronuotą klinikos keliuką ir juo bėgti buvo lengviau. Tuo metu iš kažkur pasigirdo tylus balsas: „Alio? Alio? Alio, kas skambina? Kas jums?" Trumpą akimirką Siuzana nė nesuprato, iš kur jis sklinda.

Ji atsigręžė. Du vyrai su kostiumais ir vienas chirurgo apranga buvo vos už kelių jardų ir vis labiau artėjo. Siuzana, vos gaudydama kvapą, suriko į telefoną:

— Maldauju... padėkite, aš, aš dabar esu Kiparisų Uolyno klinikoje, Orindžo apygardoje. Maldauju... atvykite... jie... žudo mano kūdikį.

Nepastebėjusi pakeliui pasipainiojusio „gulinčio policininko", Siuzana už jo užkliuvo. Skaudžiai atsitrenkusi į jį pėda, netrukus jau bejėgiškai skriejo pirmyn, veidu tėškėsi į kelio dangą, paleido iš rankos telefoną ir dar suspėjo apglėbti kūdikį.

Ją besivejančių vyrų žingsniai buvo girdėti jau visai čia pat, todėl Siuzana, kone paklaikusi iš baimės, nuropojo prie telefono ir beveik akimirksniu, pastvėrusi jį, sugebėjo atsikelti. Vyrai skuodė paskui ją kiek įkabindami, o chirurgo drabužiais vilkintis vyras jau tiesė į ją ranką. Tuo metu išgirdo gerai pažįstamą meilikaujamą balsą su miestiečiams būdingu akcentu:

— Siuzana, stok, reikalauju liautis!

Mailzui Van Rė sugriebus ją už peties, Siuzana atsisukusi stipriai smogė jam į veidą ir, didelei jos nuostabai, telefono antena įsmigo ginekologui tiesiai į akį.

Toliau atrodė, kad veiksmas sulėtėjo, tartum ji būtų žiūrėjusi filmuotą medžiagą, o vaizdas ekrane būtų buvęs nuolat stabdomas. Pro pirštus, kuriais ji vis dar buvo įsikibusi į telefoną, veržėsi kraujas. Nukritus Van Rė chirurginei kaukei, pasirodė baisaus skausmo iškreiptas veidas. Tą pačią akimirką ginekologas susilenkė ir ėmė tūptis. Mobilusis telefonas, groteskiškai įsmigęs akiduobėje, išsprūdo iš Siuzanos gniaužtų.

Iš baimės net inkšdama ji bandė apsisukti, tačiau nelyginant klaikiame košmare neklausė kojos. Tada užsimojo kaire ranka ir kumščiu smogė tiesiai į žandikaulį kitam persekiotojui. Šis griebė jai už chalato, bet Siuzana smogė jam dar kartą, suleido dantis į jo riešą ir išsilaisvino. Kojos jau galėjo judėti, tačiau persekiotojas vėl įsikibo jai į chalatą. Siuzana trūktelėjo taip stipriai, kad chalatas plyšo, o ji vis tiek ištrūko, kluptelėjo ir vėl leidosi bėgti. Priekyje augo medžiai, už jų ėjo kelias, kurį ji jau buvo pastebėjusi.

Jau nebetoli.

Iki kelio buvo iš tiesų netoli.

Siuzana nesidairė nei į kairę, nei į dešinę, ji tik bėgo tiesiai pro baltas kolonas, mosikavo rankomis ir šaukėsi pagalbos, o iš galvos neišėjo besiraičiojančio ir kruvino Mailzo Van Rė vaizdas su styrančiu jam iš akies mobiliuoju telefonu. Kelias buvo tuščias. Nė nestabtelėjusi pasuko kairėn ir pasileido nuokalne. Žingsniai buvo girdėti vos už kelių colių; kažkieno ranka sugriebė jai už peties, tačiau Siuzana vėl rado jėgų spurtui; toji pati ranka ir vėl sugriebė jai už peties.

Dabar ji išgirdo sirenos kauksmą.

Priekyje sužvilgo metalas.

Tuo metu Siuzana išvydo nuostabiausią reginį savo gyvenime: priekyje, iš už kelio vingio, pasirodė policijos patrulio automobilis. Jis ėmė stabdyti, ir Siuzana, pareigūnui dar nesuspėjus atidaryti durelių, jau stovėjo prie jo šoninio lango ir žiūrėjo į jai besišypsantį mažą ir drūtą išpūstažandį vyruką.

Sakytum truktelėjus didžiulę svirtį, jos viduje viskas ėmė atsileisti. Atsidarius automobilio durelėms, Siuzana įsitvėrė į lango rėmą ir tuoj pat atsidūrė stambiose, raminamai ją apglėbusiose policininko rankose.

Tačiau tuo metu vėl atsinaujino skausmas.

Ji pažvelgė pareigūnui į akis.

— Maldauju, padėkite man, — pašnibždomis ištarė Siuzana. — Neleiskite, kad jie mane vėl ten uždarytų.

Skausmas kirto visu smarkumu. Ji susirietė, užsimerkė ir vos ne vos galėjo girdėti, ką kalba žmonės. Balsai jai pasirodė tokie tylūs, tarytum būtų atsklidę iš už kelių mylių, bet jai dabar tai buvo nė motais, nes pasijuto saugi, saugus buvo ir jos kūdikis, jie abu buvo saugūs, dabar ją gynė policininkas, beliko tik kaip nors įveikti šį skausmą, ir tai buvo viskas, svarbu, kad buvo apsaugotas jos kūdikis, beliko tik nugalėti savo skausmą.

— Atsiprašau, pareigūne, — pasigirdo balsas, — ši pacientė pakvaišusi, nes praėjusią naktį mirė jos sesuo.

— Ši moteris kenčia nuo manijų. Ji įsivaizduoja, kad mes ketiname atimti iš jos kūdikį ir paaukoti kažkokiose velniškose apeigose, — tarė kitas balsas.

— Ji labai sunkiai serga, — vėl pasigirdo pirmasis balsas. — Dėl gangrenuojančios cistos jai išsivystė peritonitas, kuris savo ruožtu sukelia haliucinacijas. Jeigu jos skubiai neoperuosime, mirs.

O tada Siuzana išgirdo trečią, švelnų, bet tvirtą balsą:

— Ponia, ar girdite? Ar girdite mane? Ar girdite ką sakau? Jūs nesveikuojate ir įsipjovėte ranką. Šie mieli žmonės nori jus parvesti atgal į vidų. Jums tai pati geriausia vieta, o ir poilsis dabar labai reikalingas. Suprantate? Susirgusi visoje Orindžo apygardoje nerasite tinkamesnės vietos! Jie tikrai pasirūpins jumis ir jūsų kūdikiu!

59

— Džonai? Ačiū, kad atskambinai, — tarė Dikas Koriganas. — Supranti...

Jis kuriam laikui nutilo. Džonas laukė nekantraudamas.

— Tai... Džonai, aš ne... nežinau, kaip geriau paaiškinti, — tai pasakęs jis pravirko.

Džoną ištiko panikos priepuolis.

— Dikai, ką tai reiškia? Kas atsitiko? — jis dirstelėjo į laikrodį ir greitai paskaičiavęs suprato, kad Los Andžele dabar diena, dvi valandos keturiasdešimt minučių.

Apsauga nuo realybės, kurią jam buvo suteikę prieš maždaug valandą išgerti du „Nudvėsusios kiaulės" bokalai, jau beveik nebeveikė.

— Džonai... hm...mes... — jo uošvis stengėsi suvaldyti balsą.

Džonas laukė, leido jam atsikvėpti. Jis visada mėgo šį vyrą, iš dalies todėl, kad jis priminė vieną iš ekrano dievaičių, Henrį Fondą. Henris Koriganas buvo tokio pat sudėjimo, toks pat santūriai orus, ir Džonui buvo nuoširdžiai gaila, kad sėkmė nusigręžė nuo šio žmogaus.

— Bijau, kad nutiko kažkas labai baisaus, Džonai. Aš... aš... o, Dieve... — Dikas Koriganas sukūkčiojo.

Džonas pajuto stingdantį šaltį. O, Dieve, kas čia, po galais, vyksta? Kad tik Siuzanai nebūtų atsitikę nieko bloga.

— Dikai, kas yra? Kas atsitiko? — skubiai paklausė jis.

— Aš... aš labai atsiprašau... — uošvis vėl ilgam nutilo. — Keisė... — Dikas vargais negalais ištarė vardą, — Keisė mirė.

Džonas suprato ne iš karto. Jam pasirodė, kad kambaryje pritemo.

— Keisė? — ji šito mažiausiai tikėjosi. — Ó, Dieve. Užjaučiu, Dikai, labai nuoširdžiai užjaučiu.

Tačiau širdyje, nors ir priblokštas žinios, Džonas pajuto didžiulį palengvėjimą vien dėl to, kad nelaimė ištiko ne Siuzaną. Nenorėdamas išsiduoti, jis stengėsi kalbėti kuo santūriau.

— Kaip tai atsitiko?

Ir vėl stojo tyla. Po kurio laiko Dikas Koriganas atsakė:

— Ją nužudė Siuzana.

Džonas vos neišmetė iš rankų belaidžio telefono. Pastarieji žodžiai buvo ištarti tokiu bejausmiu tonu, kad Džonui pašiurpo nugara ir ėmė bėgioti šiurpuliai.

— Ką? Dikai, ką jūs pasakėte?

— Tai... Tai oro vamzdelis. Siuzana... kažką padarė... Jungtį... ji ištraukė jungtį... Aš... o, Dieve, Džonai, kas čia vyksta?

Jis vėl pravirko.

Džono galvoje sukosi įvairiausios mintys. „Vörn" bankas įsigijo kliniką. Ar tai susiję su ponu Sarociniu? Dar viena gudrybė?

— Betgi Siuzana Anglijoje. Ji negalėjo...

Jo uošvis aprimo.

— Džonai, aš tau nepasakiau tiesos... vakar vakare, kai paskambinai. Tau pasakiau, kad Siuzanos pas mus nėra. Taigi ji buvo pas mus. Ji... hm... maldavo, kad nei aš, nei Džeila nesakytume...

— Ji pas jus? Siuzana pas jus? Ji Los Andžele?

Džonas nesiliovė vaikštinėjęs po kambarį. Jis prisėdo ant virtuvinio staliuko krašto, vėl atsistojo, perėjo per kambarį, atsirėmė į kriauklę, paskui apsisuko ir įsistebeilijo į langą, į savo vaiduoklišką nelaimės palaužto žmogaus veidą.

— Sakote, ji pas jus?

Džonui pasirodė, kad prislėgtame uošvio balse išgirdo kažką panašaus į irzlumą.

— Ji yra... Šiuo metu ji yra klinikoje. Jie... Jie su ja elgiasi labai gerai, Džonai. Jie supranta, kad Siuzana neatlaikė nervinės įtampos.

— Neatlaikė nervinės įtampos?

Kažkur netoliese Džonas išgirdo uošvės balsą.

— Ji atvyko pas mus vakar vakare... Labai blogos būklės. Aš... Džeila ir aš... — jis vėl nutilo. — Džonai... paklausykite, štai ir pati Džeila. Ji viską papasakos.

Džonas išgirdo traškėjimą, kai uošvis perdavė telefono ragelį žmonai, o paskui ir uošvės balsą. Ji atrodė labai sukrėsta, bet ne tiek, kiek jos vyras.

— Sveikas, Džonai, — pasisveikino ji. — Kas čia dedasi? Prašau, paaiškink mums, kas čia vyksta.

— Džeila, užjaučiu jus dėl Keisės. Labai nuoširdžiai užjaučiu.

Ir vėl tyla.

Paskui ji tarė:

— Ačiū tau. Tu gali įsivaizduoti, kaip mes jaučiamės.

Džonas pasirausė kišenėje ieškodamas cigarečių.

— Džeila, ar aš teisingai supratau Diką? Siuzana atjungė Keisės deguonies vamzdelį?

— Ji nužudė savo seserį. Negaliu patikėti, Džonai, kad ji galėjo tai padaryti, juk ji mylėjo Keisę, mylėjo ją labiau nei... — uošvė įkvėpė oro, lyg būtų bandžiusi atgauti savitvardą.

Džonas luktelėjo keletą sekundžių, o paskui tarė:

— Ar jūs kalbėjotės su Siuzana?

— Ji be sąmonės.

— O kur ji?

— Klinikoje. Atrodo, gali būti komplikacijų. Aš turėjau pasirašyti sutikimą, tai yra leisti ją operuoti. Jie žada skubiai atlikti Cezario pjūvį.

Džonas bandė suprasti tai, ką jis girdi.

— Tai ji vis dar tebėra klinikoje? O ką?..

— Policija?

— Taip.

Džonas ir jos balse išgirdo panašų į uošvio susierzinimą.

— Klinika šiuo atžvilgiu elgiasi labai gražiai, Džonai. Jie... Direktorius jau kalbėjosi su mumis. Jie nenori skandalo... Man atrodo... Man atrodo, ne mažiau nei mes patys.

Prieš tai Džono uošvė teiravosi jo, kas vyksta, o dabar jis jautė, kad atėjo jo eilė pasiteirauti to paties. Siuzana išvyko į Los Andželą ir nužudė Keisę? Jokiu būdu, *tai neįmanoma, velniai rautų,* kad Siuzana galėtų padaryti ką nors bloga Keisei. Tai buvo didelė klaida, didžiulė klaida.

— Džeila, — tarė jis, — dabar atidžiai paklausykite manęs. Jūs turite išvežti Siuzaną iš tos klinikos, nedelsdami. Telefonu negaliu pa-

aiškinti, o jei ir bandyčiau tą padaryti, jūs manimi nepatikėtumėte. Padarykite tai dėl Siuzanos. Pervežkite ją į bet kurią kitą, nesvarbu į kurią, kliniką. Prašau, padarykite tai, gerai?

Po ilgokos pauzės uošvė atsakė:

— Džonai, tai pati geriausia klinika visoje Kalifornijoje ir niekur kitur nėra tokių gerų sąlygų gimdyti. Mes esame jų klientai, o ją išveždami kitur nieko nelaimėtume. Dabar jie mums žūtbūt reikalingi.

— Paklausykite, — neatlyžo Džonas, jausdamas stiprėjančią desperaciją. — Aš atskrendu pirmuoju rytiniu reisu. Išvežkite ją iš ten tuojau pat, nedelsdami. Džeila, prašau, patikėkite manimi. Jie *nužudys ir ją.*

Kažkas spragtelėjo. Negalėdamas patikėti Džonas žiūrėjo į telefoną.

Ji padėjo ragelį.

60

Mėsininkas uždėjo mėsos gabalą ant trinkos ir iškėlė peilį ilgais ašmenimis. Siuzana išvydo, ką jis ketina perkirsti. Tai buvo toli gražu ne mėsa.

Ji metėsi pirmyn ir sušuko:

— Ne! Tai mano kūdikis, maldauju, maldauju, nedarykite to! Maldauju, o, Dieve, *maldaaaaaauju!*

Peilis kirto kūną, prismeigdamas kūdikį prie lentos, ant kurios šis buvo paguldytas. Aplink žvilgantį plieną burbuliavo siauras kraujo geizeris, pasigirdo baisus, kraują stingdantis riksmas.

Riksmas aprimo, virto kūkčiojančia rauda. O dar po kurio laiko — gurguliavimu. Paskui gurguliavimas virto kažkuo panašiu į kosėjimą ar tarškėjimą.

Siuzana išgirdo respiratoriaus klank-puf-klank-puf. Kažkas gaudydamas orą kosėjo.

Keisė.

Keisė raičiojasi savo lovoje.

Siuzana bandė ją pasiekti, bet vaizdas blėso. Tuo tarpu Keisė pasisuko ir nusišypsojo. Ji atrodė laiminga, neįtikėtinai laiminga.

Vaizdas ir toliau nyko, o galiausiai ištirpo ją gaubiančioje tam-

soje. Siuzana dar bandė laikytis jo įsikibusi, tačiau tuo metu pajuto stiprėjantį skausmą, aštrų ir dar labiau aštrėjantį skausmą pilve. Skausmas buvo kitoks nei anksčiau. Jis buvo pakenčiamas, nemalonus, bet pakenčiamas.

Tada jos kūnu nusirito drebulys.

Siuzana išvydo ant žemės susmukusį Mailzą Van Rė su mobiliuoju telefonu, styrančiu iš kraujais paplūdusios akiduobės, ir nuo sukrėtimo iškeiptu veidu. Iš baimės ėmė pilti prakaitas.

Bėgo. Ji bėgo.

O, Kristau, kažin ar stipriai jinai jį sužeidė?

Tačiau kaip jis surado ją? Kaip sužinojo, kad ji čia? Tikriausiai Džonas jam pasakė. Džonas, matyt, paskambino jos tėvams ir kažkaip iš jų išgavo, kur ji šiuo metu yra, o tada pranešė Van Rė. Vadinasi, dabar ir ponas Sarocinis turėtų žinoti, kad ji čia.

Tiesiai priešais akių vokus tamsoje išvydo raudoną šviesą. Siuzana atsimerkė ir suprato gulinti ant nugaros, įsmeigusi žvilgsnį į baltas lubas ir automatinę gaisro gesinimo sistemą jose. Akiratyje pasirodė veidas, nepažįstamos moters baltu chalatu, trumpais šviesiais plaukais, besišypsantis. Siuzana stebeilijo į ją apsiblaususiomis akimis.

— Sveikinu, Siuzana, jūs pagimdėte mažytę mergytę!

Siuzana abejingai žiūrėjo į ją.

— Jūsų kūdikis, — paaiškino medicinos sesuo. — Jums gimė mergytė!

Siuzana suprato žodį „kūdikis“. Kūdikis.

— Mergytė? — sutrikusi pasiteiravo ji. Betgi Bumpsis buvo berniukas, ji buvo tikra, kad Bumpsis — tai berniukas. — O kur... kur... ji? Ar negalėčiau?..

Tuo metu, sugrįžus atminčiai, ją ūmai užplūdo gilus nerimas.

— O Keisė? Kaip Keisė?

Dvejonės šešėlis.

— Keisė?

— Mano sesuo. Kur aš?

— Jūs esate Kiparisų Uolyno klinikoje.

— Mano sesuo, Keisė, kaip ji?

Plati šypsena.

— Keisė Korigan?

Siuzana linktelėjo.

— Lagūnos flygelyje? Ji yra jūsų sesuo? Kokia miela mergaitė!

Siuzana pajuto palengvėjimą. Keisei gerai, ji suprato tai iš šypsenos.

— Kaip jūs jaučiatės?

O kaip Mailzas Van Rė? Gal tai buvo tik sapnas? Kodėl ši moteris nieko nesako apie jį? Greičiausiai tai buvo sapnas.

— Ar jums truputį skauda?

Siuzana apie minutę galvojo. Ji jautėsi apkvaišusi, vis dar šiek tiek sumišusi. Gulėti aukštielninkai buvo nepatogu, todėl skaudėjo pilvą. Ji paaiškino tai medicinos seseriai.

— Labai gaila, bet kurį laiką jums dar šiek tiek skaudės. Suleisiu ko nors skausmui numalšinti.

— Mano kūdikis... Aš... aš turėjau pagimdyti berniuką.

— Daugelis moterų nustemba, Siuzana. Daugybė moterų mano, kad joms gims berniukas, o gimsta mergaitė. Jūsų mažylė labai graži.

Ne, jie visi jai meluoja. Siuzana nešiojo berniuką, o jie atėmė jį.

— Ar galiu atsisėsti?

— Pailsėkite dar kurį laiką, kol atsigausite nuo anestetikų, paskui nuvešiu jus į palatą ir atnešiu jūsų mergytę.

„Dukrelė". Siuzanai patiko šis žodis: jis teikė jai pasididžiavimo pojūtį. Ji pajuto nestiprų dilgtelėjimą šlaunyje, bet netrukus skausmas sumažėjo, tačiau visiškai neatslūgo. Paskui aplankė miglota mintis: *Dukrelė.*

Jūs pagimdėte.

Mergytė.

Bumpsis buvo berniukas.

Galvai praskaidrėjus, sustiprėjo baimė. O ką, jeigu jie ketina jai parodyti anaiptol ne jos, o kieno nors kito kūdikį? Tam, kad ją apmulkintų. Iš kur jai žinoti? Iš kur jai žinoti, kad ponas Sarocinis dar neatėmė iš jos kūdikio? Gali būti, kad šiandien jie jį paaukos, gal jau dabar tai daro. Vienoje iš knygų buvo skaičiusi, kad naujagimiai savo nekaltumu suteikia apeigoms nepaprastą galią.

Ji bandė pabėgti. Jie vijosi. Ji perdūrė Van Rė akį.

Ir gerai. Jis juk buvo vienas iš jų. Jis to nusipelnė.

Siuzana pamėgino atsisėsti ir tuojau pat susmuko atgal, surikdama pajutusi veriamą skausmą. Atrodė, tarytum jos pilvas būtų buvęs

atvertas. Pasuko galvą pirmiau į kairę, paskui į dešinę. Tačiau galėjo įžiūrėti tik lašelinės stovą, diagnostinę įrangą ir plikas sienas. Taip pat ir laikrodį, kuris rodė dešimt minučių po septintos. Ji apsidairė, akimis ieškodama skambučio arba telefono, bet nieko panašaus arti neišvydo.

Dabar Siuzana gulėjo ramiai, jausdama, kaip mintys vis aiškėja, nervindamasi dėl kūdikio, galvodama apie tai, kas praėjusią naktį nutiko Keisei. Apie Van Rė. Apie atjungtą Keisės deguonies tiekimo vamzdelį. Kas įvyko? Keisės deguonies vamzdelis. Kaip? Kaip tai galėjo atsitikti? Gal kaltas slėgis? Kodėl ten nieko nebuvo? O kas būtų įvykę, jeigu ji nebūtų atvykusi ir... ir...?

Siuzana stengėsi prisiminti, kas atsitiko. Skausmas. Medicinos sesuo. Van Rė. Ji bandė pabėgti. Pasirodė policijos pareigūnas. Tai atrodė ir tikra, ir netikra vienu metu.

Visa tai tikriausiai susapnavau.

Galų gale, kai jau atrodė, kad praėjo visa amžinybė, nors laikrodis jai sakė, jog praslinko tik dvidešimt minučių, sugrįžo medicinos sesuo kartu su dviem sanitarais. Jie nuvežė ją koridoriumi į palatą ir įkėlė į lovą.

Siuzanai buvo leista atsisėsti. Jie paramstė ją pagalvėmis. Jos lovą supo įvairiausia medicininė įranga: prietaisai, stovai, siurbliai, visas komplektas mirkčiojančių, blyksinčių ir mirksinčių ciferblatų bei manometrų; prie jos riešo buvo prijungta lašelinės žarnelė, per kirkšnį iš pilvo buvo išvestas drenas, ji buvo kateterizuojama.

Kortelė medicinos sesers atlape išdavė jos vardą ir pavardę: Greta Diufors. Švytėdama iš pasitenkinimo, — Siuzanai buvo įdomu, ar jos veido išraiška kada nors būna kitokia, — ji pranešė, kad tuojau pat atneš jos dukrelę.

Šalia Siuzanos lovos stovėjo vaikiška lovytė su rožine paklode ir rožine medvilnine antklode. Palatoje buvo langas, atsiveriantis į kanjoną, praviros durys į *en suite* vonios kambarį, stovėjo plačiaekranis televizorius, du foteliai, vaza su gėlėmis, o sienas puošė ryškūs šiuolaikiniai paveikslai. Tačiau telefono nesimatė.

Siuzana išgirdo verkiant, o netrukus pasirodė medicinos sesuo Diufors, kuri ramindama įnešė mažytį vaikelį rožiniais berankoviais apatiniais marškinėliais, gulintį tokiuose pat rožiniuose vystykluose; vaikelio veidas, kai jis verkė, panėšėjo į apvalią kempinę.

— Štai kur ji! — pareiškė seselė Diufors. — Štai, tavo mamytė!

Kol stebėjo šį mažą žmogutį, jo smulkias rankeles ir kojytes, kurios tai išsitiesdavo, tai susitraukdavo, visi Siuzanos įtarinėjimai liovėsi. Mergytė atrodė tokia bejėgė, tokia išsigandusi ir sutrikusi.

Tokia nepaprastai graži.

Siuzana instinktyviai ištiesė rankas, paėmė šį smulkų ryšuliuką ir nieko daugiau jai nereikėjo. Laikydama jį prie savęs ir negalėdama atsistebėti jo dailumu, taip pat jausdama kiekvieną krustelėjimą, ji tą pačią akimirką suprato, kad tai ir yra Bumpsis, tai yra tas kūdikėlis, kurį nešiojo savyje. Siuzana pabučiavo ją į galvelę ir pratarė:

— Sveika, mano brangioji, viskas gerai! Viskas gerai!

Jos kūdikis nustojo verkęs ir patenkintas sugurguliavo.

— Štai, taip kur kas geriau, — tarė seselė Diufors. — Tik pažiūrėkite, tiesiog akimirksniu padarėte jai įspūdį!

— Ji labai graži, — džiaugėsi Siuzana. — Aš niekada nesu mačiusi tokio gražaus kūdikio. Juk tu graži, ar ne? Tu nepaprastai graži!

Seselė Diufors praskleidė Siuzanos chalato priekį ir ši priglaudė savo dukrelės burnytę prie krūties. Pirmiausia silpnai dilgtelėjo, paskui pajuto, kaip mergytė sugriebia spenelį dantenomis ir ima žįsti pieną. Nedaug trūko, kad Siuzana apsiverktų. Šis jausmas, šis mažytis žmogutis, jos kūdikis... *Ji maitina krūtimi savo kūdikį.*

— Ji geria! — šūktelėjo Siuzana. — Ji maitinasi!

Seselė Diufors linktelėjo galva; ji taip pat švytėjo iš džiaugsmo.

— Argi ji ne graži?

— Graži, — atsakė Siuzana. — Tai pats gražiausias kūdikis iš visų, kuriuos man yra tekę matyti.

Kairiąja ranka atsargiai laikė mažytį ryšulėlį, savo kūdikį, užuodė pudrą ir muilą kūdikiams, įdėmiai žiūrėjo į raukšlėtą veidelį, į mostaguojančias smulkias rankutes ir atkreipė dėmesį į plaukus. Jų buvo stebėtinai daug — blizgančių, raudonų it liepsna plaukų.

— Taip, tu žavi! Mieloji mano, ar žinai, kad esi nuostabi? Taip, tu iš tiesų neįtikėtinai nuostabi!

Siuzana norėjo, kad dabar ją pamatytų jos tėvai ir Džonas, ir Keitė Foks, ir Lizė Harison, ir visos kitos draugės; ji negalėjo atitraukti akių nuo jos rankų ir veido. *Mano vaikelis,* — galvojo ji. — *Mano kūdikėlis! Tu — mano vaikas, tu! Iš tikrųjų! Dabar man nesvarbu visos kančios,*

kurias buvai sukėlusi, dėl to buvo verta kentėti, kiekviena akimirka buvo verta šio momento!

Ji pabučiavo dukrelei kaktą, paskui pabučiavo dar kartą, o kai pakėlė akis aukštyn, seselė Diufor buvo tyliai pasišalinusi. Siuzana dabar buvo viena palatoje, kartu su savo kūdikiu. Staiga, ji pati nesuprato kodėl, ištarė: „Veritė."

Sakytum pritardama, mergytė žvilgtelėjo į ją, ir Siuzana akimirksniu pajuto bendrystę su ja.

— Tau patinka šis vardas, ar ne? Ir man patinka, tai gražus vardas. *Veritė*. O žinai, ką reiškia „Veritė"?

Veritė ėmė žįsti stipriau, tartum būtų norėjusi atsakyti, kad nežino, kad tai nesvarbu, kad *svarbu* yra šis spenelis.

— Tai reiškia „Tiesa".*

Siuzana ir toliau žiūrėjo į ją, negalėdama atitraukti akių nuo šios smulkios burnytės, nuo rankų, nuo trumputės nosytės, nuo šio rankose laikomo nuostabaus stebuklo. O galiausiai, kai vis dėlto atitraukė, išvydo priešais lovą stovintį poną Sarocinį.

Siuzana pajuto, kaip iš baimės jos kūnu perbėgo šaltis.

Ji dar stipriau prispaudė Veritę prie savęs. Ji jokiu būtu neketino atsisakyti savo kūdikio, jokiu būdu.

Ponas Sarocinis šypsojosi.

— Tai gerai. Nuostabu, Siuzana! Kaip laikomės?

Siuzana neatsakė jam šypsena.

— Puikiai.

Jis prisiartino arčiau lovos.

— Labai graži mergaitė. Mane informavo, kad jos svoris atitinka normą, nors gimė visu mėnesiu per anksti. Be to, ji sveika kaip ridikas. Tai tikrai nepaprastas vaikas.

— Taip, tikrai, — atsakė Siuzana, spausdama mergytę prie savęs taip stipriai, kaip tik išdrįso, ir vėl nuleido akis į ją. — Juk taip, ar ne? Juk tu tikrai nepaprasta? Taip, taip, iš tiesų. Tu nepaprasta! Juk tu tai žinai, tiesa?

Pakėlusi akis Siuzana pono Sarocinio veide vėl išvydo šypseną, ir jos kūnu vėl perbėgo drebulys. Dabar jis nori pasakyti kažką apie Van Rė, pamanė ji. Tačiau nepasakė. Jis tik šypsojosi.

* Angl. *Verity* — tiesa.

— Aš ateisiu pasižiūrėti ryte, — tarė ponas Sarocinis.

Sulig šiais žodžiais jis išėjo.

Siuzana perkėlė Veritę prie dešiniosios krūties, o po valandėlės sugrįžusi seselė Diufors jai parodė, kaip padėti kūdikiui atsiraugėti, pakeitė už ją vystyklus ir apkamšė Veritę jos lovytėje.

Siuzana vėl liko viena. Ji klausėsi, kaip kvėpuoja jos kūdikis, ir svarstė, ką reiškia pono Sarocinio pasakymas *Aš ateisiu pasižiūrėti ryte.*

Vadinasi, ponas Sarocinis neketina atimti Veritės šiąnakt?

O ir apie Van Rė jis nieko nepasakė. Jeigu ji tikrai būtų perdūrusi jam akį, tai kas nors juk vis tiek būtų apie tai užsiminęs. Tai buvo sapnas, klaikus sapnas, tikrų tikriausias košmaras.

Paskui Siuzana pagalvojo, kad ji *tikriausiai taip jautėsi Van Rė atžvilgiu.* Froidas yra pasakęs, kad emocijos, kurias nuslopiname dieną, išlaisvinamos sapnuose. Galbūt pyktis dėl skausmo, kurį teko kentėti keletą mėnesių, galbūt apgaulė, o gal ir viena, ir kita sužadino jos norą nužudyti ginekologą.

Ji būtų galėjusi nužudyti šį žmogų, suprato Siuzana, ir tai ją gąsdino. Ji būtų galėjusi tai padaryti — nužudyti kiekvieną, kas tik būtų pabandęs atimti Veritę.

Ji pažvelgė į patenkintą miegančio kūdikio veidelį, tokį mažytį, tokį trapų, tokį nekaltą.

— Aš neleisiu, — pratarė ji. — Aš jiems neleisiu. Neleisiu jiems paimti tavęs, pažadu tau.

61

Siuzaną pažadino žingsniai. Ir tylus grojančio muzikos instrumento garas. Grojo fleita.

Ji akimirksniu atsimerkė. Durys buvo pravertos, iš koridoriaus į palatą krito šviesa. Jos link judėjo tamsi figūra, paskui sustojo prie vaiko lovelės. Šviesa grybštelėjo kairiąją veido pusę. Tai buvo ponas Sarocinis.

Durys lengvai užsidarė, ir iš jo liko tik siluetas.

Siuzana jį stebėjo virpėdama iš išgąsčio, bijodama sujudėti, nenorėdama išsiduoti, kad yra nubudusi, ir mintyse save drąsino, pasi-

rengusi šokti iš lovos, jeigu tik šis žmogus bandytų pakelti Veritę nuo lovelės.

Ponas Sarocinis pasilenkė virš lovelės ir ėmė kalbėti, monotoniškai, ramiai ir dėmesingai. Jo balsas buvo žemas, todėl Siuzana vos galėjo girdėti. Įtempusi klausą, kad išgirstų žodžius, Siuzana suprato, jog šios kalbos ji niekada nėra girdėjusi. Priminė lotynų, bet tai buvo kita kalba, mat lotynų Siuzana šiek tiek suprato — mokykloje lankė kursą.

Ką, po velnių, jis čionai veikia? Ką jis kalba? Reginys atrodė toks siurrealistinis, kad Siuzana netgi ėmė galvoti, ar tik ji nemiega ir nesapnuoja. Paskui pradėjo vis labiau piktintis tokiu įsibrovimu ir miegančio kūdikio trikdymu.

Įsidrąsinusi paklausė:

— Ką jūs darote?

Ponas Sarocinis nepaisė ir tęsė savo monotonišką kalbėjimą. Po kurio laiko, nė nepažvelgęs į Siuzaną, nusigręžė ir išnyko tamsoje. Atsidarė durys, ir Siuzana akimirką galėjo labai aiškiai jį matyti bei tuo pat metu girdėti, tik šįkart jau aiškiau, fleitos garsus. Jis pagarbiai nusilenkė Veritei, tada uždarė duris ir Siuzana vėl liko tamsoje.

Tačiau ji buvo ne viena.

Sušnarėjo drabužiai, prie lovytės artinosi kita tamsi figūra. Siuzana nurijo seiles, gerklė buvo išdžiūvusi. Gal tai kažkoks ritualas, o gal pasirengimas jam?

Šįsyk ji jau garsiau nei pirmiau, tik drebančiu balsu, pasiteiravo:

— Kas čia? Ką jūs darote?

Durys vėl atsidarė, ir Siuzana šviesos pluošte išvydo palinkusią virš lovelės moterį: tai buvo rūsčios išvaizdos vidutinio amžiaus moteris giliomis raukšlėmis paženklintu slaviškų bruožų veidu. Ji vilkėjo juodą megztinį iš džersio aukšta atverčiama apykakle, buvo pasidabinusi stambiu, negražiu papuošalu, o nuo jos sklido stiprus kvepalų aromatas, kuris Siuzanai priminė smilkalų kvapą. Paskui ją į palatą įėjo kitas žmogus, ir durys vėl užsivėrė.

— Ką jūs darote? — paklausė Siuzana, dar labiau išsigandusi.

Kaip ir prieš tai palatoje buvojęs ponas Sarocinis, moteris nekreipė į Siuzaną dėmesio ir ėmė žemu dainuojamu tonu, ta pačia Siuzanai nežinoma kalba kažką deklamuoti. Po kurio laiko ji taipogi apsisuko, atidarė palatos duris ir išėjo.

Prie lovelės žengė kitas lankytojas; šiam prisiartinus, durys atsidarė dar kartą ir šviesa apšvietė jo veidą. Siuzana beveik neabejojo, kad sapnuoja. Žmogus atrodė panašus į vyrą iš „Telekomo“, kuris buvo atvykęs pas juos į namus, ir į vyrą jos keistame sapne, — o gal haliucinacijoje? — matytame „WestOne“ klinikoje dirbtinio apvaisinimo operacijos metu.

Atrodė, kad jis kalba ilgiau nei pirmieji du lankytojai, o kai baigė, užuot apsisukęs išeiti, priėjo arčiau — Siuzana aiškiai matė — ir pasilenkė virš lovos taip, kad jo veidas atsidūrė vos per keletą colių nuo jos. Ji jautė jo kvapą, šiltą, mėtinį, tarytum šis žmogus būtų ką tik išsivalęs dantis, o jo oda išdavė, kad jis buvo neseniai nusiprausęs arba išsimuilinęs bekvapiu muilu, ir girdėjo, kaip jis kvėpuoja — neskubėdamas, ilgai ir giliai traukdamas į save orą, sakytum, pamanė Siuzana, pro odą šnerkšdamas kokainą.

Ji stebeilijo tiesiai į veidą, kurio negalėjo įžiūrėti, sustingusi iš išgąsčio, norėdama atsitraukti, deja, patalynė nepasidavė. *Tai yra sapnas, aš tikriausiai visa tai sapnuoju. Maldauju, Dieve, padaryk, kad tai būtų sapnas.*

Virpėdama visu kūnu Siuzana jautė, kaip riešе pasiutusiai tvinksi pulsas. Gal taip prasideda aukojimo ritualas, apie kurį jinai buvo skaičiusi? Iškilmingoji ceremonija?

O gal jai pavyktų netikėtai pašokti iš lovos, stverti Veritę ir pasprukti?

Tačiau ji netgi nežinojo, kur yra drabužiai. O kur bėgti? Basomis, vilkint ligoninės chalatą? Vėl tiesiai į to paties policininko rankas?

Laimei, šis žmogus pasitraukė. Atidaręs palatos duris, stabtelėjo ir įsmeigė į ją ilgai trunkantį keistą žvilgsnį. Atrodė, kad jis šypso. Netrukus jis išėjo.

Durys vėl atsidarė ir pasirodė senyvas vyras invalido vežimėlyje, kurį stūmė Siuzanos jau matyta slaugytoja. Slaugytoja Kok. Tai buvo senukas primerktomis lyg neregio akimis, o jo pečius dengė pledas. Durys užsidarė ir jie vėl liko tamsoje.

Siuzana girdėjo, kaip slaugytoja Kok jį privežė prie vaiko lovytės, o paskui išgirdo balsą, silpną ir drebantį, nuo kurio Siuzanos nugara ėmė bėgioti šiurpuliai. Jam intonuojant, balse buvo girdėti neapykan-

ta, pagieža, pyktis, piktdžiuga ir puikybė, o valdinga ir hipnotizuojanti retorika, kontrastuojanti su paliegusiu kūnu, priminė bjaurią, velnišką Hitlerio kalbėjimo manierą Niurnbergo mitinge ir giliai skverbėsi į jos sielą.

Ji norėjo, kad jis greičiau išsinešdintų; jai nepatiko, kad šis senis dabar būna toje pačioje palatoje su jos mažyle, nepatiko, kad jis kažką kalba Veritei, nepatiko, kad jis su ja bendrauja. Siuzana bandė liepti jam pasišalinti, nieko nelaukiant, tučtuojau dingti, bet lūpos nejudėjo, neišėjo nė vienas žodis. Ji tik spoksojo į šio žmogaus siluetą ir beviltiškai tirtėjo.

Vėl atsidarė palatos durys. Įėjo dar kažkas. Pro duris prasiveržus šviesos pluoštui, ji, dideliam savo pasibaisėjimui, pastebėjo, koks senas yra šis invalido vežimėlyje sėdintis vyras. Mažų mažiausiai šimto metų. Nuo skruostikaulių karojo susiraukšlėjusi, šlakais išmarginta oda, o užmerktas, it saulėje besišildančio roplio akis dengė stori vokai. Jaunystės žymės buvo išlikusios tik kruopščiai prižiūrėtuose plaukuose, kurie buvo sušukuoti taip pat skrupulingai kaip ir pono Saricinio plaukai.

Senio dantenos buvo susitraukusios, nelyginant lavono, o lūpos blizgėjo nuo seilių. Galėjai pamanyti, kad Veritei monotoniškai dainuoja pūvanti kaukolė.

Išeik, prašau, išeik, nešdinkis, maldauju, išeik, išeik, TUOJAU PAT IŠEIK!

Tačiau Siuzana tik bejėgiškai verkšleno mintyse, o žodžių nebuvo girdėti. Senis tęsė savo velnišką litaniją, kuri liejosi iš seilėtos burnos trupančiais dantimis.

Išeik, maldauju, išeik, maldauju, išeik.

Tuo metu senis atsisuko į ją. Roplio vokai suvirpėjo, tarytum jis būtų ketinęs atsimerkti, ir Siuzana sustingo iš baimės. Ji nenorėjo pamatyti jo akių, nenorėjo sutikti jo žvilgsnio. Kaip tik tą akimirką šviesa vėl pranyko ir Siuzanos širdyje auganti panika virto baimės vulkanu, o iš jo išsiveržusi lava ją paglemžė ir nunešė tiesiai į skaudžiai deginančią tamsą.

62

Veritė verkė.

Siuzana atmerkė akis. Langus dengė nepermatomos užuolaidos. Buvo vis dar tamsu, bet jau ne taip kaip prieš tai. Nakties tamsumas buvo įgavęs pilkus priešaušrio atspalvius.

Veritė tebegulėjo čia pat, ačiū Dievui, ačiū Dievui, *ačiū Dievui.*

Gyslomis sūkuriavo beformė ir neapibūdinama baimė. Nejaugi ji susapnavo visus šiuos žmones palatoje? Siuzana ištiesė ranką, suieškojo šviesos jungiklį, jį spustelėjo ir stipriai užsimerkė prieš ryškią šviesą. Veritė verkė stipriau.

— Viskas gerai, mieloji, brangioji, mamytė yra čia pat.

Siuzana atsisėdo, užmiršusi skausmą pilve, ir meilingai pažvelgė į Veritę. Sieninis laikrodis rodė keturias dvidešimt. Ji pasislinko arčiau lovytės ir paėmė dukrelę ant rankų.

— Viskas gerai, — sušnabždėjo nuvargusiu balsu. — Tu tik truputėlį išalkai, nieko baisaus. Viskas gerai. Tu ir aš, ir viskas gerai.

◆

Kai Siuzana vėl nubudo, kambarys buvo užlietas dienos šviesos. Kažkas ne taip.

Ji nebegirdėjo Veritės.

Apimta panikos atsisėdo lovoje, raukydamasi nuo siūlių sukelto odos tempimo ir pilve atlikto pjūvio dilginančio skausmo, kuris šįryt atrodė daug stipresnis, ir nerimastingai pažvelgė į vaiko lovelę.

Veritė gulėjo atsibudusi ir stebeilijo į motiną savo dailiomis akelėmis. Apskritos juodos lėliukės spindinčio lazurito spalvos akies rainelėse.

Siuzana fiziškai pajuto palengvėjimą, kad dukrelė tebėra čia. Ji persisvėrė per savo lovos kraštą ir nepaisydama skausmo meiliai pabučiavo dukrelei į galvą. Veritė tą pačią akimirką pravirko.

— Vėl išalkai? Ar žinai, kad esi labai godi mažylė? Taip, taip, aš žinau, kad tu labai godi, bet žinok, aš nesu šios srities specialistė. Turiu omenyje, kad man dar neteko būti motina, o ir tu, kaip aš spėju, dar nesi buvusi kūdikiu, vadinasi, mes abi esame naujokės, tiesa?

Siuzana pažiūrėjo į laikrodį ant sienos. Dešimt minučių po aštuntos ryto.

— Atrodo, nusistatėme reguliarų keturių valandų grafiką.

Veritė jai atsakė dar stipresniu verksmu. Sulaikiusi kvėpavimą, — mat kiekvienas judesys kėlė skausmą, — Siuzana iškėlė savo kūdikį iš lovytės, stipriai ją apglėbė ir švelniai papurtė.

— Viskas gerai, gerai! Aš tavęs visai nekritikuoju, — raminamu tonu tarė ji.

Paskui praskleidė chalato priekį ir nukreipė Veritės burnytę prie savo kairiojo spenelio.

Veritė tvirtai jį sugriebė ir Siuzana net suriko iš nuostabos.

— Aaai! Ei! Čia tai bent! Truputį atsargiau, aš irgi jautri!

Veritė nusiramino ir patenkinta žindo toliau. Siuzana ją stebėjo. Staiga jai iš baimės suspaudė gerklę. Ji atidžiai tyrinėjo nepaprastai susikaupusį smulkutį rausvą Veritės veidelį, vis labiau mylėdama ją ir kartu dėl jos baimindamasi.

Aš jokiu būdu nepaleisiu tavęs ir niekam tavęs neatiduosiu, — mąstė ji.

Kai Veritė pasimaitino, Siuzana paguldė ją atgal į lovytę ir žiūrėjo, kaip ji patenkinta susirango ir užmiega.

Paskui gulėjo ir galvojo. Nors ir galėjo šiek tiek judėti, vis dėlto kiekvienas judesys kėlė nežmonišką skausmą, be to, dabar jos judėjimo laisvė buvo suvaržyta kateterio, kanulės ir iš kirkšnies išvesto dreno. Ji plačiau praskleidė chalato priekį ir atidžiai apžiūrėjo siūles. Vaizdas buvo šiurpus, vadinasi, žaizda turėtų būti didelė, pagalvojo ji, nors dabar dėl to nesijaudino.

Siuzanai reikėjo paskambinti telefonu kam nors, kas ja patikėtų. *Savo tėvams.* Ji turėjo rasti telefoną ir paskambinti, paprašyti jų atvykti pas ją kartu su advokatu. Jiems reikėtų kreiptis į pagalbos surogatinėms motinoms liniją, pasiteirauti patarimo, kaip šiuo atveju geriau pasielgti, išsiaiškinti savo galimybes, paskui susisiekti su advokate, pas kurią Siuzana lankėsi Anglijoje, Elizabeta Freizer, tikriausiai čia turinčia kolegę ir su šia bendradarbiaujančia.

Telefonas.

Ji apsidairė po palatą, rado tikėtiną telefono vietą, bet jo ten neišvydo, jis buvo išneštas.

Akyse ėmė tvenktis ašaros, ir Siuzana, pajutusi širdyje kylantį įniršį, sugniaužė kumščius. Ji jautėsi visiškai bejėgė ir nieko negalėjo pakeisti.

*

Po valandėlės į Siuzanos palatą įžengė medicinos sesuo Diufors, plačiai, kaip įprastai, šypsodama, su pusryčiais ant padėklo. Ji ištraukė kateterį, kanulę ir į kirkšnį įvestą dreną, paskui padėjo Siuzanai vargais negalais nupėdinti keletą žingsnių į vonios kambarį.

— Ar jūs buvote čia praėjusią naktį? — pasidomėjo Siuzana. — Visą naktį?

— Ne, baigiau budėjimą vidurnaktį, kai pasimaitino jūsų dukrytė. Na, kaip, ar dar nesugalvojote vardo?

Siuzana dvejojo. Ji nenorėjo, kad kas žinotų, bent kol kas; ji buvo taip apsisprendusi — apie savo kūdikį atskleisti klinikos personalui kuo mažiau.

— Ne, tiek dar nesuspėjau. Juk tikėjausi berniuko...

— Matote, taip nutinka labai dažnai. Daugybė motinų tikisi berniuko, o paskui labai nustemba.

— Aš tai suprantu. Nė nežinau, kodėl laukiau berniuko.

— Su mergaitėmis mažiau vargo, — linksmai, užtikrintu balsu atsakė seselė Diufors.

Atsisėdusi ant klozeto Siuzana tarė:

— Mano palatoje nėra telefono. Ar negalėtumėte padaryti man paslaugos ir jį atnešti?

Tą pačią akimirką ji pastebėjo, kaip seselės veido išraiška ūmai sugriežtėjo.

— Jokių problemų, — atsakė.

— O gal galėtume padaryti dar kai ką? Vėliau. Norėčiau... Labai norėčiau parodyti savo mažytę savo seseriai Keisei. Ar padėtumėte nueiti į jos palatą?

Seselė Diufors nusigręžė.

— Be abejo, aš... Aš nuvesiu jus... kai būsite tvirtesnė. Nemanau, kad šiandien būtų tinkamas metas.

Ji padėjo Siuzanai nusiprausti ir parlydėjo ją atgal iki lovos, padėjo atsigulti, o paskui išėjo iš palatos. Siuzana priminė jai apie telefoną, o ši pažadėjo tuojau pat tuo pasirūpinti.

Siuzana prisivertė sukramtyti mažytį skrebutį, nors ir nesijautė išalkusi, išgėrė truputį arbatos ir obuolių sulčių. Seselė Diufors su te-

lefonu nesirodė. Siuzana paskambino virš lovos įtaisytu skambučiu ir netrukus išvargusi užsnūdo.

Kai ji vėl atsimerkė, šalia lovos sėdėjo jos tėvas, o prie lovytės stovėjo motina ir neįprastai įdėmiai stebeilijo į Veritę. Pajutusi didžiulį palengvėjimą, Siuzana nusišypsojo.

— Ačiū Dievui, — tarė ji.

— Jos akys — kaip tavo senelės, — veik nežiūrėdama į ją prabilo motina.

Prie palengvėjimo, kurį ką tik pajuto tėvus išvydusi Siuzana, dabar prisidėjo ir nuogąstavimas. Siuzana nebuvo tikra, ar tik tai nėra jos vaizduotės padarinys, tačiau abu tėvai atrodė it patekę į keblią padėtį, nelyginant būtų pozavę Jano van Eiko paveikslui, o motinos balsas nuskambėjo kažkaip nenatūraliai.

— Ji juk graži, tiesa? — pasiteiravo Siuzana.

Sieninis laikrodis rodė dešimt valandų dvidešimt penkias minutes. Dar nemažai laiko iki Veritės maitinimo. Gerai.

Tyliai, kone šnabždėdama, Siuzana tarė:

— Jie čia. Tie žmonės, apie kuriuos jums pasakojau, jie rado mane ir dabar nori atimti mano mažytę, jūs turite padėti man — mums —iš čia ištrūkti.

Tėvas žvelgė į ją nieko nesakančia veido išraiška, o pro atsegtą languotų marškinių apykaklę buvo matyti, kaip aukštyn žemyn slankioja jo Adomo obuolys. Jis buvo nesiskutęs, o tai atrodė neįprasta: nors visada rengėsi kasdieniais darbininko drabužiais, tačiau niekuomet iš namų neišeidavo nesiskutęs. Tėvas atrodė sulysęs ir išsekęs, oda suvytusi. Kadaise, kai Siuzana buvo dar vaikas, tėvas jai atrodė toks stiprus, o dabar, žiūrėdama į jį, matė silpną, bejėgį ir seną žmogų. Siuzana staiga pagalvojo, ar tik jis neserga.

Paskui ji pastebėjo, kad ir jos motina atrodo taip pat išblyškusi ir išsekusi, lyg visą naktį būtų nesumerkusi akių. Ir sunerimusi.

— Nosis — kaip tavo tėvo, — motina vėl prabilo nenatūraliu kaip ir prieš tai balsu, sakytum norėdama pakeisti pokalbio temą. — Tikrų tikriausia Korigano nosis. Ar matai, koks riestas jos galiukas?

Siuzanos motina pasitraukė nuo Veritės ir ėmė vaikštinėti po kambarį, grąžydama rankas ir neatitraukdama akių nuo Siuzanos tėvo, tarytum laukdama jo pagalbos.

— Mums... mums reikia išeiti. Jūs turite padėti man iš čia ištrūkti, — dar labiau jaudindamasi nei prieš tai išbėrė Siuzana. — Žmonės, apie kuriuos jums pasakojau, nejaugi neprisimenate? O personalas... aš manau, kad jie visi išvien. Jūs turite padėti man — mums, Veritei ir man — o galbūt ir Keisei ištrūkti iš čia...

Siuzana nutilo išvydusi, kaip jos tėvai skubiai susižvalgė, ir ji vėl prisiminė pypsintį pavojaus signalą, siaubingą Keisės veido spalvą ir atjungtą deguonies tiekimo žarnelę.

— Ar Keisei viskas gerai? — įtardama kažką negera, pasiteiravo ji.

Tėvas vėl į ją pažiūrėjo, ir Siuzana išvydo, kaip jo Adomo obuolys vėl ima šokčioti — kaip visuomet, kai tėvas dėl ko nors susinervindavo.

Džeila Korigan išėjo iš palatos ir uždarė paskui save duris. Tėvas sėdėjo ir tylėjo. Siuzanai pasirodė, kad jis norėtų kažką pasakyti, tačiau jis atsistojo ir nuėjo prie lango.

— Nuostabus vaizdas, — tarė jis.

Siuzana negalėjo patikėti. Drebėdama iš baimės ji tarė:

— Tėti! Jie ruošiasi atimti Veritę! Nejaugi tu netiki manimi? — ji pakėlė balsą, galiausiai pratrūko šaukti, nekreipdama dėmesio net į miegančią Veritę. — Tėti! Dėl Dievo meilės, tu turi mane iš čia išvežti! Tėėėtiii! *Klausyk!* O, Dieve, *maldauju*, PAKLAUSYK manęs!

Atsidarė palatos durys ir į vidų įėjo seselė Diufors, o jai iš paskos — Siuzanos motina paraudusiomis akimis, lyg būtų verkusi.

Medicinos sesuo atsigręžė į Koriganus ir tarė:

— Aš labai apgailestauju, tačiau šiuo metu ji pavargsta nuo visko, net nuo menkiausių smulkmenų. Ar negalėtumėte leisti jai šiandien mažumėlę pailsėti ir aplankyti rytoj?

Siuzanos tėvas sutikdamas linktelėjo.

— Ne! — maldaujamai sušuko Siuzana. — Tėti, mama! Ne, nepalikite manęs, jūs turite mane iš čia išvežti... jūs...

Ji negalėjo patikėti savo akimis. Jie abu paklusniai ėjo iš palatos. Tėvas sustojo tarpduryje, dar sykį pažvelgė į ją keistu žvilgsniu, kuriame ji pastebėjo sumišimą, gailestį ir priekaištą, ir netrukus abu dingo koridoriuje.

Seselė Diufors pridėjo sau prie lūpų pirštą ir kaip visuomet džiugiai tarė:

— Siuzana, prašau, nurimkite! Pažadinsite savo dukrytę!

— Paklausykite, jūs nesuprantate, prašau...

Siuzana pabandė išlipti iš lovos, bet seselė ją sulaikė, uždėdama ant peties švelnią, tačiau kartu ir tvirtą ranką.

— Jums ir jūsų dukrelei dabar būtinai reikalingas poilsis.

Siuzana pakėlė į ją akis: malonus, ne tiek gražus, kiek dailus veidas, gal kiek per stipriai atgal sušukuoti tamsūs plaukai, tikriausiai įpusėjusi ketvirtą dešimtį. Ar būtų galima tikėtis pagalbos iš šios moters?

— Man... man reikia pasikalbėti su jumis, konfidencialiai.

Seselė staiga ištiesė jai dvi piliules ir popierinį puodelį su vandeniu.

— Išgerkite jas, Siuzana, ir pasijusite kur kas geriau.

Siuzana nepatikliai į ją pažiūrėjo.

— Kas tai?

— Vidutinio stiprumo analgetikai.

Nepasitikėdama Siuzana apsimetė nuryjanti vaistus, o iš tikrųjų tik perdėjo iš vienos rankos į kitą. Paskui paaiškino:

— Aš nenoriu čia likti, norėčiau išvykti į kitą kliniką... arba į ligoninę... arba namo.

Seselė susiraukė.

— Jūs esate geriausioje visoje Kalifornijoje gydymo įstaigoje. Kodėl norite iš čia išvažiuoti, Siuzana?

Siuzana dvejojo. Ar ši moteris ja patikėtų, jeigu Siuzana jai papasakotų viską nuo pat pradžių? Gal tėvai elgiasi taip keistai todėl, kad netiki ja, todėl, kad galvoja, jog jai pasimaišė protas?

— O kodėl niekas man neatneša telefono? — paklausė Siuzana.

Seselė Diufors vėl nusišypsojo.

— O, telefonas! Tuojau pat išspręsiu šį klausimą ir telefoną jūs gausite!

Siuzana luktelėjo, kol ji išeis iš palatos, tada pakišo abi piliules tarp čiužinio ir jo užvalkalo. Paskui vėl pažvelgė į kietai įmigusią Veritę, atsigulė ant nugaros ir pavargusi užsimerkė, klausydama, kada išgirs grįžtančios seselės Diufors žingsnius.

63

Džono paguodai, lėktuvas pakilo laiku ir nusileido gana anksti, dvidešimt minučių anksčiau nei pagal tvarkaraštį, dvyliktą keturiasdešimt penkios, tačiau jis sugaišo dar valandą su ketvirčiu, kol įsėdo į išsinuomotą automobilį ir nušvilpė greitkeliu Orindžo apygardos kryptimi.

Visą skrydžio laiką, tai yra vienuolika valandų, jis tik svarstė, kaip geriausia pasielgti nuvykus į vietą, jausdamas viduje spirgantį pykčio degiklį. Ar pirmiausia bandyti įtikinti Siuzanos tėvus, kad ji pateko į didelę bėdą, ar vykti tiesiai į kliniką ir problemą spręsti vietoje, pagal susidariusią situaciją.

Turint omenyje, ką Dikas Koriganas telefonu papasakojo apie deguonies tiekimo vamzdelį, kreiptis į policiją nebūtų išmintingiausia. Galiausiai jis atmetė ir galimybę kreiptis į uošvius. Jam reikėjo pasikalbėti su Siuzana ir išgirsti jos pačios pasakojimą, kas atsitiko Keisei. Jis vis dar negalėjo patikėti, kad Siuzana būtų galėjusi padaryti ką nors bloga savo seseriai. Nebent...

Spėlionė taip ir pakibo, tarytum aukštai skrendančio lėktuvo pėdsakas. Nebent... nebent Siuzana, visiškai susipainiojusi savo minčių labirinte, pamanė, kad nužudydama Keisę išsivaduotų iš finansinio įsipareigojimo padėti seseriai, o jau tada galėtų nutraukti sandėrį su ponu Sarociniu ir pasilikti kūdikį.

Pakriko nervai?

Jam tai atrodė sunkiai įsivaizduojama. Džonas pernelyg gerai pažinojo Siuzaną. Ji buvo stipri ir mokėjo griebti gyvenimą už ragų. Tiesa, Fergiuso Donlivajaus ir Harvio Adisono mirtys ją stipriai sukrėtė. Be to, išgąsdino Donlivajaus pasakojimas apie Van Rė ir Sarocinio okultinius ryšius. Nejaugi tai galėjo pastūmėti viską mesti ir išlėkti į Ameriką nužudyti savo sesers? Ne, jis taip nemanė.

Buvo graži popietė, pakankamai šilta, kad automobilyje reikėtų įjungti oro kondicionierių. Privažiavęs dorines kolonas, stovinčias prie įvažiavo į Kiparisų Uolyno kliniką, Džonas sumažino greitį, o paskui atsargiai pravažiavo pro šalį, atidžiai apžiūrėdamas vietą. Vartai buvo atidaryti, ir nesimatė nieko, iš ko būtų galima spėti, kad naujieji sa-

vininkai sustiprino klinikos apsaugą. Pieveles purslais taškė ilga eilė purkštuvų, o sodininkas lotynų amerikietis skiedromis išklotu taku stūmė vienratį su nuopjovomis.

Kelias už parko suko į kanjoną. Džonas pavažiavo dar apie ketvirtį mylios, apsuko savo mėlyną „Chevrolet", užgesino variklį ir prisidegė cigaretę. Po ilgo skrydžio, išgėręs nemažai gaiviųjų gėrimų ir tik šiek tiek numarinęs alkį, jis jautėsi stebėtinai žvalus.

„Vörn" bankas įsigijo šią kliniką prieš šešis mėnesius.

Jie paaiškino Dikui ir Džeilai Koriganams, kad Siuzana nužudė Keisę, tačiau buvo nusprendę šio fakto neviešinti.

Klinika šiuo atžvilgiu elgiasi labai gražiai, Džonai. Jie... Direktorius jau kalbėjosi su mumis. Jie nenori skandalo... Man atrodo... Man atrodo, ne mažiau nei mes patys.

Gal jie ir nenori skandalo. Tačiau Sarocinis sekė juos ir klausėsi jų pokalbių nuo... įdomu, nuo kada? Gal nuo tada, kai jie persikėlė į naują namą? Todėl jis turėjo žinoti apie Siuzanos abejones, ar atiduoti jam kūdikį. Galbūt Sarocinis nutarė ją įkalinti atsargumo dėlei? Vargu ar ji galėtų tikėtis teisės į vaiko globą, jeigu jai grėstų kaltinimas žmogžudyste?

Džonas ėmė svarstyti, ar tik jis pats nepasiduoda prasimanymams. Tačiau jau buvo bepradedąs suprasti, kad neverta stebėtis niekuo, kas susiję su ponu Saróciniu.

Siuzanai vėl atsibudus, palatoje, šalia jos lovos, sėdėjo ponas Sarocinis ir abejingai žiūrėjo į vaiko lovytę. Jis labiau atrodė panašus į parodą apžiūrinėjantį muziejaus lankytoją, o ne savo vaiku besigėrintį tėvą. Ji neįsivaizdavo, kiek laiko šis žmogus čia rymo.

— Labas rytas, Siuzana. Kaip jaučiatės?

Ji kurį laiką tylėjo svarstydama klausimą. Pilvą skaudėjo taip, tartum jis būtų buvęs taikinys peilio mėtymo varžybose, sėdynė buvo aptirpusi, šlaunis badė smeigtukai ir adatos, nežmoniškai troškino ir skaudėjo galvą.

— Puikiai, — atsargiai ir be menkiausios šypsenos veide atsakė ji.

Paskui ji kažką prisiminė ir aikštingai pridūrė;

— Jausčiausi dar puikiau, jei kas nors atneštų man telefoną.

Ponas Sarocinis bedė pirštu į staliuką greta jos lovos ir Siuzana išvydo ant jo stovintį telefoną, įjungtą į lizdą.

— Buvome išnešę jį dėl jūsų, Siuzana, saugumo, — linksmai nusiteikęs atsakė jis.

— Ką norite tuo pasakyti?

— Manau, geriau būtų, jei jūs neprisimintumėte. Jūsų elgesys vakar buvo — ar sakyti? — nelabai pastovus.

— O ką reiškia „nelabai pastovus“?

Jis kilstelėjo ranką, tarsi duodamas ženklą, kad pokalbis baigtas.

— Kaip šįryt laikosi Veritė?

Apstulbusi Siuzana paklausė:

— Iš kur jūs... žinote... jos vardą?

— Gražus vardas, labai tinkamas.

— Kaip jį sužinojote? — ji vėl paklausė, tik šįkart tvirčiau.

Jis kilstelėjo antakius.

— Matyt, per daug gerai jus pažįstu, Siuzana.

Ji papurtė galvą.

— Ne, aš taip nemanau. Man atrodo, jūs manęs išvis nepažįstate, — atsakė ji ir susirūpinusi pažvelgė į ramiai miegančią Veritę.

Ponas Sarocinis nesiliovė su šypsena žvelgęs į Siuzaną.

— Aš nepaprastai jumis didžiuojuosi. Būsite nuostabi motina, ir aš visada tai žinojau.

— Kas vyko praeitą naktį? — griežtai paklausė ji. — Kas tokie buvo visi tie žmonės ir ką jie manė, — jūs pats ir jie visi, — ateidami į mano palatą? Kas grojo? Kas grojo fleita?

Jis tvarkingai susidėjo rankas ir pažvelgė į Veritę keistu šaltu žvilgsniu.

— Tai buvo trumpa naujagimio palaiminimo ceremonija.

— *Palaiminimo?* — kandžiai atrėžė Siuzana.

Jis atsisuko ir pažvelgė į ją.

— Mano brangioji Siuzana, jums reikės labai daug sužinoti. Nepaprastai daug.

Siuzana lediniu žvilgsniu stebeilijo į jį.

— Pone Sarocini, Veritė yra mano kūdikis. Aš esu jos motina, todėl supraskite, kad jums teks skaitytis su tuo, ką pasakysiu. Jeigu dar kada nors norėtumėte atsivesti savo keistuolius draugus ir vidurnaktį

surengti jiems vakarėlį mano palatoje, pirmiausia privalėsite atsiklausti manęs, ir man visiškai nerūpi jūsų motyvai. Supratote?

Ponas Sarocinis nukreipė žvilgsnį nuo Siuzanos į Veritę, o paskui vėl pažvelgė atgal.

— Siuzana, aš žinau, kad jūs domėjotės surogatinės motinystės įstatymu ir kreipėtės pagalbos šiuo klausimu, bet jums nėra ko nerimauti, — jis vėl nusišypsojo. — Jums iš tikrųjų nėra ko nerimauti. Aš tik norėjau įsitikinti, ar jūs pamilsite šį vaikelį taip, tartum jis būtų tikras jūsų vaikas. Ir jūs man pateikėte įrodymą.

Siuzana sutriko. Jis žinojo? Žinojo, kad ji lankėsi pas advokatę? Kaip tai? Gal tai Džonas jam papasakojo?

Na, žinoma. Juk Džonas susijęs su tuo. Džonas ir papasakojo jam.

— Aš... aš ne visai suprantu, ką norite pasakyti, — atsakė ji.

— Man atrodo, Siuzana, kad mes galėtume sėkmingai bendradarbiauti — tai ir norėjau pasakyti. Mes buvome sudarę sandėrį, pagal kurį jūs tapote motina, tačiau aš manau, galime susitarti ir dėl to, kad ši mergaitė liktų su jumis.

Siuzana žiūrėjo į jo aristokratišką veidą, sidabru padabintus plaukus, į elegantiškai pasiūtą kostiumą ir į tokį pat elegantišką kaklaraištį; ją apėmė nuostaba, bet kartu ir įtarimas.

— Aš galiu... pasilikti... Veritę? Jūs man leisite? Pasilikti ją?

— Kūdikis priklauso motinai, Siuzana.

— O jūsų žmona?

Jis praleido klausimą pro ausis.

— Pasakykite man, kaip stipriai jūs mylite Veritę?

Ji nervingai sukikeno.

— Aš... aš nežinau, aš negalėčiau išmatuoti. Aš myliu ją visa širdimi.

— „Si parva licet componere magnis“, — atsakė ponas Sarocinis. — „Jei galėtume mažus dalykus išmatuoti dideliais.“ Tai Vergilijus.

Jis meiliai pažvelgė į Veritę, tačiau vis tiek su tam tikru šaltumu, lyg būtų abejingas.

— O jūsų vyras? Kaip jūs išspręsite šį klausimą?

Siuzana nepasitikėdama pažiūrėjo į jį. Ką jie su Džonu yra sutarę?

— Išvydęs Veritę, Džonas... esu tikra, — ji sudvejojo.

— Viskas, apie ką įmanoma svajoti, gali tapti tikrove, — tarė ponas Sarocinis.

Ji šnairomis žvilgtelėjo į jį, o paskui su cinizmo gaidele paklausė:

— Vadinasi, jei pajėgčiau įsivaizduoti, kad Džonas myli Veritę, tuomet jis ir ją pamiltų? Ar teisingai supratau?

— Visiškai teisingai.

Ūmai Siuzana suprato, kas vyksta. Be abejo.

— Mums pirmą kartą susitikus Londone, jūs mums papasakojote, kaip judu su žmona norite kūdikio, tačiau negalite, nes jūsų žmonai buvo pašalintas auglys. Tai jūs norėjote *berniuko*? Sūnaus, tai yra paveldėtojo? Todėl jūs nenorite Veritės?

Valandėlę buvo tylu. Ji it erelis stebeilijo jam į veidą, bet vietoje suktumo išvydo liūdesį.

— Siuzana, — pagaliau pratarė ponas Sarocinis. — Tąsyk jūs iš manęs išgirdote nedidelį nekaltą melą.

Jis vėl nutilo, o paskui pridūrė:

— Aš neturiu žmonos. Aš niekada nebuvau vedęs.

Žodžiai tartum pakibo ore. Jie nepradingo, bet ilgokai neprasiskverbė iki Siuzanos smegenų. Ji girdėjo juos, jie nuskambėjo it aidas, net keletą kartų. Bankininko veidas atrodė griežtas, tarsi jis būtų stengęsis apsisaugoti nuo savo paties emocijų. Jo akys virto dviem liūdesio šaltiniais.

— Nevedęs? — nustebo ji. — Jūs... jūs ne... tai jūs neturite žmonos?

Žvelgdama į šį žmogų, nors buvo labai apstulbusi, Siuzana pajuto dėl jo liūdesį. Tačiau tuo pat metu ji vis aiškiau ir aiškiau suprato, kad ją apmulkino, ir vėl sukilo pyktis. Ir vėl grįžo sumišimas.

— „*Nedidelį* nekaltą melą“?

Jai pasirodė, kad jiems bekalbant ponas Sarocinis ėmė greitai senti. Jo pečiai susmuko, jis gniaužė kumščius, o kaktoje įsirėžė raukšlės, nelyginant įtrūkimai. Jis kalbėjo jau ne kaip galingas, įtakingas ir visko matęs bankininkas, o kaip vienišas senis.

— Siuzana, man... man nelengva tai paaiškinti. Tam neužteks kelių minučių.

— Aš iš tiesų sutrikusi, nes nežinau, ko jums reikia. Kas čia vyksta?

— Leiskite jums paaiškinti. Suprantate, esu paskutinysis labai senos giminės palikuonis. Mūsų giminės pradžia tiesiogine linija siekia dvidešimt penkis tūkstančius metų prieš Kristų, Didįjį Apgaviką. Mano pareiga — perduoti skeptrą. Aš negaliu leisti jai numirti, negaliu

leisti, kad ši giminystės linija nutrūktų, Siuzana. Tik ne dabar, tik ne šiuo istorijos momentu.

Ponas Sarocinis vėl pažvelgė į Veritę.

— Tik ne dabar, kai išsipildė mūsų didžiausia svajonė.

— Kas per skeptras? Kokia svajonė?

Trumpai patylėjęs, jis atsakė:

— Mano religija.

Siuzana pajuto, kaip šiaušiasi sprando plaukeliai. Ji prisiminė Fergiuso žodžius. Ar tai įmanoma? „Velnio įsikūnijimas". Nejaugi ji dabar štai čia sėdi su *tikru velniu* ir jo kūdikiu?

Su savo kūdikiu.

Kurio tėvas — žmogus, nužudęs Fergiusą?

Nejaugi ji pastojo nuo velnio įsikūnijimo, išnešiojo ir pagimdė jo kūdikį?

Ji pažiūrėjo į Veritę, paskui vėl į poną Sarocinį, jausdama, kaip jos kūnu nelyginant elektros srovė bėgioja šiurpuliukai. Šis žmogus skleidė kažkokią galią ir ji tai jautė. Jos oda bėgiojo pagaugai tarytum nuo statinės elektros. Bet ar gali taip būti — *velnio įsikūnijimas*? Ką tai reiškė? Ką Fergiusas turėjo omenyje? Ką reiškė *velnio įsikūnijimas*? Beprotis? Nepadoriai turtingas, didybės manija sergąs diletantas?

Asmuo, galėjęs nužudyti Zaką Dencigerį, Harvį Adisoną, Fergiusą Donlivajų?

Siuzana pažiūrėjo į savo nekaltą mergytę, o paskui vėl į poną Sarocinį.

— Kokia religija? — pasiteiravo ji. — Jūs juk garbinate velnią, tiesa?

Jis nusišypsojo. Atrodė, kad jo pasitikėjimas savimi sugrįžta, o kartu su juo ir jo stotas, ir arogancija.

— O jūs, Siuzana, garbinate Didįjį Apgaviką, kuris mus moko, kad esame prakeikti Gimtąja Nuodėme. Kad gimstame blogi, o mūsų prigimtis sugedusi, kad išganymą galime gauti tik iš dieviškos malonės. Mesdami pinigus į bažnyčios aukų dėžutę, — jo veidas vėl įgavo jam įprastą geraširdišką išraišką. — Pažiūrėkite į savo dukrytę, pažiūrėkite į ją, į Veritę. Argi ji bloga? Ar sugedusi? Ar tikrai ji gimė tokia? Ar tikrai jūs matote ją tokią, žiūrėdama į ją, laikydama ją rankose, žindydama ją? Blogą, pagedusią pabaisą? Ar tikrai taip, Siuzana?

— Tai nėra taip paprasta.

— Taigi jūs tiesi, — ilgesingai tarė jis. — Tai ne taip paprasta ir mes turime apie daug ką pasikalbėti. Tai užtruks ne vieną dieną, Siuzana. Galbūt galiausiai jūs vis tiek nesutiksite su manimi, tačiau suprasite, kad mano įsitikinimai turi tvirtą pagrindą. Ir jūs sutiksite užauginti Veritę pagal mano papročius ir laikydamasi mano giminės religijos.

Siuzana prieštaraujamai papurtė galvą.

— Atsiprašau. Aš auginsiu savo dukrelę pagal *savo* papročius ir laikydamasi *savo* religijos. Jūs negalite lyg niekur nieko įsiveržti į mano gyvenimą ir papirkti mane, kad atsižadėčiau savo įsitikinimų. Aš apgailestauju, bet jie neparduodami. Taškas.

Ponas Sarocinis linktelėjo ir liko sėdėti tylėdamas. Veritė pasukiojo galvelę ir atsimerkė. Jis pirštu palietė mergytės ranką, paskui atsistojo virš jos ir ėmė rodyti grimasas, norėdamas ją pralinksminti. Siuzanai toks jų artumas sužadino pyktį ir savininkiškumo jausmą.

Tada tylomis, tarytum nenorėdamas, kad mažylė jį išgirstų, ponas Sarocinis pareiškė:

— Aš galiu sužlugdyti jūsų gyvenimą, Siuzana. Pakaktų vieno vienintelio skambučio telefonu.

Iš tikrųjų Siuzaną labiausiai išgąsdino ne jo pasakyti žodžiai ir ne jo kalbėjimo maniera, o kažkas, ką ji pastebėjo pono Sarocinio veide. Ji pirmą kartą išvydo galią, didžiulę, paslaptingą galią. Ir tai atėmė iš jos ką tik įgautą pasitikėjimą. Pakerėta ji išlemeno:

— Aš... Aš nesupratau...

— Ar jums sakė, kad jūsų sesuo Keisė mirė?

Siuzana, negalėdama patikėti, tarytum įsitikinusi, kad tai tėra žaidimas ir jis tik nori ją apstulbinti, žiūrėjo tiesiai ponui Sarociniui į akis.

— Ką? Ką jūs?..

Jos balsas nutrūko.

— Keisė? — paklausė ji, jausdama, kaip ima veržti galvą.

Ne, jis nežaidė. Siuzanos viduriuose sūkuriavo tamsūs lediniai vandenys. Ponas Sarocinis išnyko iš akiračio.

— Keisė... Mirė?

Ne, tai klaida, kitaip negali būti. O, Dieve, maldauju, padaryk, kad tai būtų klaida.

— To jums niekas nepasakojo?

Siuzana žiūrėjo į jo veidą, skendintį migloje, tikėdamasi išvysti kokį nors ženklą, suteikiantį jai vilties, kad šis žmogus suklydo.

— Mirė? — tai neįmanoma. — Keisė jautėsi puikiai, ji buvo gyva, ji...

— Aš žinau, kaip stipriai ją mylėjote, Siuzana.

Jis buvo visiškai ramus, dalykiškas. Keisė mirusi, o ponas Sarocinis toks ramus. Siuzana norėjo užsipulti jį, šaukti ant jo. Tačiau ji kalbėjo tyliai, jos balso stygos buvo įtemptos taip, kad kone plyšo.

— Ką? Keisė *mirė?* Ką jūs norite tuo pasakyti?

Jis atlaikė Siuzanos žvilgsnį, tačiau nieko neatsakė.

Kažkas ne taip. Keisė nėra mirusi, ji guli savo palatoje, deguonies tiekimo sistema... kažkas... atjungė.... Siuzanos tikrovės suvokimas, atrodė, blėso. Ji šniurkščiojo, akys buvo sklidinos ašarų.

— Slaugytoja sakė... ji sakė, kad Keisei viskas gerai, ji...

— Ji mirė, Siuzana, — atsakė jis, o jo balsas ūmai tapo ledinis. — Ar norėtumėte pamatyti lavoną?

Siuzana prisidengė delnu burną, užsimerkė ir ėmė stipriai tirtėti.

— Ne, tai netiesa. Maldauju, pasakykite, kad tai netiesa.

— Ji mirė.

— Kk... kada? Kada... ji... mirė?

— Jūs, Siuzana, pati žinote atsakymą. Jūs buvote jos palatoje vakar ryte, ketvirtą valandą, ir rankoje laikėte atjungtą oro vamzdelį.

Pažvelgusi į jį, Siuzana suprato, ką jis nori pasakyti. Ašaroms tekant skruostais, ji purtė galvą, negalėdama tuo patikėti.

— O, ne, — tarė ji. — Ne, ne, ne, ne, jūs neteisingai supratote.

Jis žiūrėjo į ją akmeniniu žvilgsniu.

— Aš mylėjau Keisę, — ji pratrūko raudoti ir tik po kurio laiko pajėgė suimti save į rankas, kad pajėgtų vėl kalbėti. — Aš ją labai mylėjau. Sutikau gimdyti Veritę, nes troškau padėti Keisei, norėjau sumokėti už Keisės slaugą šioje klinikoje, štai kodėl sutikau.

Siuzana ėmė kuistis, ieškodama nosinės ašaroms nusišluostyti.

— Aš mylėjau ją, pone Sarocini, aš negalėjau padaryti jai nieko bloga... aš... — ji pratrūko taip raudoti, kad nebeįstengė ištarti nė žodžio.

Veritė, užsikrėtusi motinos sielvartu, taip pat pravirko. Ponas Sarocinis iškėlė ją iš lovytės ir įteikė Siuzanai. Mergytė beveik tą pačią

akimirką nurimo, o kūdikis ant rankų apramino ir pačią Siuzaną. Dabar ji maldaujamai pažvelgė į poną Sarocinį.

— Prašau, pasakykite man, kad tai netiesa.

Ponas Sarocinis atsakė:

— Siuzana, aš tikiu, kad neketinote padaryti jai ką nors bloga, o jūsų elgesį nulėmė emocinė būklė, kurią tuo metu išgyvenote, ir tikiu, kad tuo metu jūs taip elgėtės paskatinta geriausių ketinimų.

— Aš ne... aš nedariau to, aš nenužudžiau jos. Deguonies tiekimo sistema buvo sugedusi, kai įėjau į palatą. Slaugytoja... slaugytoja... Kok, slaugytoja Kok, paklauskite jos...

Ponas Sarocinis pažvelgė į ją su gailesčio išraiška veide.

— Nejaugi jūs, Siuzana, manote, kad jums patikėčiau savo kūdikį, jei manyčiau, jog jūs iš tikrųjų norėjote padaryti Keisei bloga? Tikiu, kad tai buvo laikinas proto aptemimas, beprotybės akimirka, kilusi iš nevilties. Tačiau ar teisėjas ir prisiekusieji patikėtų jumis? — staiga jo tonas vėl atšalo. — Man tereikia paimti telefoną, paskambinti policijai ir pateikti jiems slaugytojos Kok man duotus parodymus, ir jūs likusius dešimt savo gyvenimo metų praleisite vežiojama iš vieno kalėjimo į kitą, iš vieno teismo į kitą.

Siuzana negalėjo patikėti tuo, ką girdi, ir apimta sielvarto nelabai suvokė, ką šis žmogus kalba.

— Jūs manote, kad tai padariau aš? Jūs iš tikrųjų taip manote?

— Ar prisimenate, Siuzana, ką jūs padarėte vakar popiet? Vargu ar tą būtų galima pavadinti psichiškai normalaus žmogaus elgesiu.

Ji bėgo. Siuzana prisiminė, kaip ji bėgo. Skuodė, kiek tik pajėgė. Mailzas Van Rė susmukęs ant žemės su akyje įstrigusiu mobiliuoju telefonu. Ar ponas Sarocinis norėjo tai pasakyti? *Vakar popiet?*

Tai buvo ne sapnas?

— Pagalvokite, Siuzana, dar apie kai ką. Jeigu paskambinsiu, jūs daugiau niekuomet neišvysite Veritės. Man bus pripažinta teisė į jos globą, dėl to negali būti jokių abejonių. Be to, Siuzana, labai svarbu įsidėmėti vieną dalyką ateičiai. Kalifornijos valstijoje žmogžudystei netaikomas senaties terminas. Aš galiu paimti telefoną ir paskambinti šią akimirką, galiu padaryti tai po dešimties metų arba po dvidešimties. Galbūt jums skirtų mirties bausmę, gal pavyktų išsaugoti gyvybę, o

galbūt jus uždarytų į kurią nors iš institucijų nepakaltinamiems asmenims. O galbūt ir išteisintų.

— Maldauju, maldauju, liaukitės.

Siuzana siaubingai drebėjo, ji stengėsi mąstyti logiškai, sugrįžti į tą nelemtą naktį, kai ji čia atsidūrė, prisiminti, kaip viskas vyko. Nejaugi ji galėjo tai padaryti?

Keisė mirė.

Ar ji būtų galėjusi tai padaryti? Nejaugi? Nejaugi ponas Sarocinis teisus?

Ar ji sužalojo ir Mailzą Van Rė? Kodėl jis neužėjo pas ją? Nejaugi ji nužudė taip pat ir jį?

Van Rė neatėjo jos apžiūrėti todėl, kad išvyko į Angliją, štai kodėl... jeigu jis vakar tikrai būtų buvęs čia... *vakar popiet...* Siuzana jau nesiorientavo tikrovėje... *Ar prisimenate, Siuzana, ką jūs padarėte vakar popiet?*

Drebulys purtė visą jos kūną. Ji dar stipriau apkabino Veritę, tartum kūdikis būtų buvęs vienintelis, kas jai dar liko tikra gyvenime. Galvoje sukosi vienintelė mintis, ji girdėjo labai aiškiai, sakytum būtų šaukusi: *Ne!* Ne, ji jokiu būdu negalėjo padaryti ką nors bloga Keisei.

Tačiau tai jai priminė ne vienerių metų diskusijas su savo tėvais ir gydytojais apie tai, kad, užuot Keisę gydžius, reikėtų leisti jai pamažu užgesti. Tai jos motina kategoriškai reikalavo dukrai skirti respiratorių. Siuzana buvo perskaičiusi aibę knygų apie žmones, panirusius į nuolatinę vegetacinę būseną, ir buvo įsitikinusi, kad Keisei nereikėtų skirti respiratoriaus. Jeigu ji pati galėtų kvėpuoti — puiku, tačiau kokia prasmė palaikyti gyvybę, kai smegenys bemaž visiškai nefunkcionuoja ir ji pati nepajėgia net kvėpuoti?

O, Viešpatie, juk ji pati norėjo, kad sesuo pamažu numirtų, labai norėjo. Pirmosiomis dienomis jiedu su tėvu kalbėdavosi netgi apie tai, ar nebūtų galima imti ir sugalvoti, kaip tai padaryti patiems. Tiesa, nė vienas iš jų nebūtų tam ryžęsis, nes per daug ją mylėjo. O gal ir būtų?

Ar ji būtų galėjusi?

Be to, jie tikėjosi stebuklo arba perversmo neurochirurgijoje. O juk tai buvo įmanoma, ir kol Keisė buvo gyva, išliko galimybė, kad vieną gražią dieną ji vėl galės šypsotis ir juoktis, galės vėl stovėti ant scenos prie Raudonųjų uolų ir dainuoti iš visos širdies.

Ar prisimenate, Siuzana, ką jūs padarėte vakar popiet?

Ponas Sarocinis pasilenkė į priekį ir smiliumi švelniai paglostė Veritei galvelę.

— Siuzana, aš negalėčiau apsakyti, kaip man būtų skaudu, jei jums tektų visa tai išgyventi. Žinoma, ką jau kalbėti apie sunkumus, kuriuos man tektų patirti ieškant kitos tokios nuostabios motinos, tačiau jūs turite suprasti, kad jeigu mane priversite, aš taip ir padarysiu, nes jūs pati man nepaliksite alternatyvos.

— Tai eikite ir darykite, — Siuzana linktelėjo galva į telefoną. — Darykite.

Jis susirūpinusiu žvilgsniu pažiūrėjo į ją.

— Gerai apgalvokite, Siuzana. Turiu prie savęs teisinius dokumentus, įrodančius, kad esu Veritės tėvas. Aš šiandien pat išskrisiu su ja į Šveicariją ir jūs daugiau niekuomet jos nepamatysite.

Ponas Sarocinis toliau glostė Veritei galvelę; ji vėl greitai užmigo.

Keisė mirusi. Daugiau niekas nebesvarbu. Jai jau neberūpėjo, kas dar gali nutikti. Jautėsi išsekusi, jos baterijos buvo išsikrovusios. Jie galėtų nužudyti ir ją. Ūmai, sakytum prieštaraudama, Veritė atsimerkė ir įsmeigė akis į Siuzaną; mergytė ėmė mirksėti ir galiausiai pravirko. *Aš*, — atrodė, kalba jos akys, — *aš. Tai aš esu svarbi.*

Siuzana, staiga atgavusi nuovoką, prisitraukė ją arčiau savęs ir tvirčiau suspaudė.

— Aš neauginsiu jos pagal jūsų nurodytas sąlygas, pone Sarocini, — tyliai tarė ji. — Aš nenoriu, kad mano dukra garbintų velnią arba užsiimtų kitomis jūsų siūlomomis beprotybėmis, ir aš to neleisiu, taigi geriau paskambinkite ir padarykite tai nedelsdamas.

Jis pakėlė ragelį ir paprašė operatoriaus sujungti jį su Orindžo apygardos policijos valdyba. Siuzana žiūrėjo į šį žmogų taip, tarytum jis būtų buvęs siluetas tolumoje, jos mintys buvo padrikos ir nevaldomos. Keisė mirė. Veritė kažkokiu būdu susijusi su tuo. Keisė, deguonies tiekimo sistema, tamsi palata, nutrūkęs deguonies vamzdelis... ji dabar galėjo viską matyti kuo aiškiausiai.

Ar galėjo?

Ponas Sarocinis tarė į telefono ragelį:

— Prašau mane sujungti su žmogžudysčių skyriumi.

Siuzana užsimerkė ir girdėjo, kaip jis kalba:

— Taip, labas rytas. Esu Kiparisų Uolyno klinikos direktorius ir norėčiau pasidalyti informacija apie galimą vienos mūsų klinikos pacientės nužudymą, — jis trumpam nutilo. — Žinoma, taip, be abejo. — Dar viena pauzė. — Taip, žinoma... pacientės pavardė... *Keisė Korigan.*

Jis ėmė tarti paraidžiui.

Siuzanos viduje kažkas pratrūko, ir ji suriko:

— Stok! Maldauju, ne, ne, ne!

Veritės akys atsimerkė, jos buvo pilnos išgąsčio. Siuzana nevaldomai raudojo.

— Maldauju, ne, maldauju, maldauju, aš nedariau to, aš nedariau, maldauju. Maldauju, neatimkite Veritės, ne! — ji dar stipriau suspaudė dukrelę. — Maldauju, maldauju jus, leiskite man ją pasilikti, aš būsiu gera motina, aš pažadu!

Siuzana vėl užsimerkė. Ji kūkčiojo ir laikė apglėbusi savo kūdikį.

Buvo tylu.

Tyla nesiliovė. Ji atsimerkė. Ponas Sarocinis tiesė jai telefono ragelį. Siuzana jį paėmė ir įsiklausė, nesuprasdama, ką ji turėtų pasakyti. Pagaliau suprato.

Nebuvo telefono ryšio.

Pono Sarocinio veidas švytėjo ledine šypsena. Jis paėmė iš Siuzanos ragelį ir padėjo į vietą.

— Manau, labai išmintingai padariau, kad surengiau šią repeticiją. Ar ne, Siuzana?

Ji nieko neatsakė.

Ponas Sarocinis pridūrė, tik jau maloniau:

— Devynioliktoji tiesa byloja, kad tik stipriausiame mūsų baimių sūkuryje galime išvysti tikrąją tiesą.

64

Džonas pristabdė automobilį prieš „gulintį policininką“, o už jo vėl padidino greitį ir nuvažiavo keliuku tolyn. Prisiartinęs prie klinikos pastebėjo, kad lankytojų automobiliams skirta stovėjimo aikštelė beveik tuščia, o tai buvo visiškai normalu. Klinikoje niekada nebūdavo daug žmonių: Džonas vargu ar būtų prisiminęs nors vieną atvejį

iš savo ankstesnių apsilankymų, kada čia būtų sutikęs ką nors ne iš personalo.

Galbūt šis privatumo bei nuošalumo pojūtis ir buvo klinikos sėkmės priežastis, svarstė jis, užrakindamas ševrolė ir, stebint prie vidinės televizijos prijungtai vaizdo stebėjimo kamerai, eidamas pro automatines paradinio įėjimo duris į prabangų, medžiu apkaltą vestibiulį. Šiandien tokia ramybė jam atrodė nejauki.

— Kuo galėčiau padėti, sere? — priėmime budintis juodaodis, maždaug keturiasdešimties vyrukas, už mandagumą buvo vertas diplomo su pagyrimu.

— Atvažiavau aplankyti savo žmonos Siuzanos Karter.

— Koks jūsų vardas, pone Karteri?

Džonas pasakė, budėtojas surinko klaviatūra tekstą ir po kelių sekundžių kompiuteris jau buvo atspausdinęs jo vardą ir pavardę, atvykimo laiką ir leidimo numerį. Ištraukęs lapelį iš spausdintuvo, apsauginінkas įdėjo jį į plastikinį laikiklį ir įteikė Džonui. Paskui paėmė į rankas telefono ragelį, spustelėjo mygtuką ir nerūpestingu balsu tarė:

— Pas mane yra ponas Džonas Karteris, jis atvyko aplankyti ponios Siuzanos Karter iš du nulis nulis, Monterėjaus priestate.

Padėjęs telefono ragelį į vietą, švystelėjo Džonui savo šypsena.

— Kas nors tuoj pat ateis jūsų palydėti, — jis parodė į čia pat stovinčias žemas kėdes. — Prašau, galite atsisėsti.

— Ačiū, aš čia gerai orientuojuosi. Tik pasakykite, kur ji yra, ir aš susirasiu.

Budėtojas žvilgtelėjo į jį apgailestaujančiu žvilgsniu.

— Atleiskite, pone Karteri, bet lydime visus lankytojus — dėl saugumo reikalavimų.

— Kai lankiausi čia pastarąjį kartą, taip nebuvo, — susierzinęs atsakė Džonas.

Jis neatsisėdo, o suglumęs ėmė vaikštinėti aplink. Pakėlęs lankstinuką apie kliniką, pervertė jį, žvilgčiodamas į nuotraukas, kuriose buvo matyti palatos ir operacinės, parkas ir bendras kraštovaizdis. Apie naujus savininkus nebuvo užsiminta nė žodžiu.

— Ponas Džonas Karteris?

Jam kalbant buvo girdėti gomurinis Vidurio Europos akcentas. Atsigręžęs Džonas išvydo į jį žiūrintį aukštą vyrą santūria veido iš-

raiška, trumpai kirptais plaukais ir stambiais pečiais. Jis vilkėjo tamsų blizgų kostiumą, ryšėjo juodą kaklaraištį ir avėjo juodais įsispiriamais batais. Šis žmogus nederėjo prie bendro klinikos vaizdo. Jis priminė ne medicinos įstaigos sanitarą, o asmens sargybinį.

Džonas atsargiai tarė:

— Taip.

— Prašyčiau. Sekite paskui mane.

Šis vyras ėjo netvirtais žingsniais, šlubčiodamas, tarsi jausdamas skausmą. Džonas nusekė paskui jį iki lifto, o paskui, kol jie stovėjo ir laukė, jautė į save įsmeigtą įdėmų jo žvilgsnį.

— Kaip jaučiasi mano žmona? — pasiteiravo sutrikęs Džonas, jausdamasis taip, tartum jam būtų atliekama medicininė apžiūra.

Šio vyro akyse blykstelėjo nepalankumas, lyg Džonas jam būtų uždavęs klausimą, kurio nevalia užduoti, bet po kurio laiko formaliai atsakė:

— Jos būklė patenkinama.

Atsidarius dvivėrėms durims, Džonas įėjo į lifto kabiną, pakankamai didelę, kad joje tilptų lova ant ratukų. Neatitraukdamas nuo jo akių, vyras paspaudė trečio aukšto mygtuką.

Durys lėtai ir su trumpais pertrūkiais užsidarė, liftas ėmė kilti aukštyn. *Patenkinama.* Siuzanos būklė *patenkinama.* Galėjai suprasti kaip tik nori. Ar ją taip pat saugo? Galimas dalykas. Tam, kad nuo jos apsaugotų kitus pacientus? Arba, labiau tikėtina, kad neleistų jai iš čia ištrūkti.

— Lėtas liftas, — pratarė Džonas, sutrikdytas vis dar įbesto į jį tiriamo žvilgsnio ir norėdamas nutraukti slogią tylą.

Tačiau jam atsakydamas nepažįstamasis tik primerkė akis ir ėmė jį tirti dar įdėmesniu žvilgsniu. Tuo metu Džonas pastebėjo sugniaužtus šio žmogaus kumščius ir net išbalusius krumplius. Jo veido raumenys atrodė įtempti, o jis pats virpėjo tartum stengdamasis užgniaužti savo asmeninį priešiškumą Džonui.

Išsigandęs Džonas atsilošė atgal, toliau nuo palydovo, bet už kelių colių buvo kabinos siena. Skydelyje, ties skaičiumi „3", užsidegė lemputė, liftas sudrebėjęs sustojo. Durys liko uždarytos.

Nepažįstamasis pažvelgė į jas, paskui dirstelėjo į skydelį ir nuspaudė mygtuką. Viskas liko kaip ir buvę. Jis pabandė dar kartą, bet

rezultatas buvo toks pat. Paskui, staiga apimtas įniršio, smogė kumščiu į vienas duris. Po akimirkos smogė dar kartą, tik jau stipriau.

Džonas stebėjo jo susierzinimo priepuolį ir nieko nesakė. Jam atrodė, kad užtektų tik praverti burną ir šis žmogus savo agresiją nukreiptų į jį, nes atrodė esąs pamišęs, psichopatas, galįs pasielgti visiškai neprognozuojamai.

Nepratardamas nė žodžio vyras vėl užsimojo ir šįkart trenkė į duris tokia jėga, kad Džonas per durų sujungimą, pačiame viduryje, išvydo šviesą. Žmogus trenkė dar kartą, ir dar, ir dar, ir dar, o nuo jo smūgių pasklido stiprus, aidintis metalo dundėjimas. Lifto kabina ėmė drebėti taip smarkiai, kad Džonas pradėjo nuogąstauti, jog jie staiga prasmegs žemyn.

Paskui nepažįstamasis liovėsi daužęs duris ir vėl paspaudė mygtuką. Kabina vibruodama pakilo dar porą colių, sustojo ir durys, laimei, atsidarė.

Ausyse ir toliau būgnijant, o nuotaikai visai subjurus, Džonas nusekė paskui šį vyrą koridoriumi į nedidelį kambarį, kuriame sėdėjo sekretorė, visą dėmesį sutelkusi į klaviatūrą, todėl akių veik nė nepakėlė. Jai už nugaros buvo praviros durys, ir jį atvedęs vyras rankos mostu davė ženklą pro jas įeiti.

Džonas pateko į didelį, prabangiais baldais apstatytą kabinetą su juntamu silpnu cigaro dūmų kvapu ir sustojo pusiaukelėje. Prie stalo, lyg įrėmintas jam už nugaros kabančiomis pakeliamosiomis žaliuzėmis, sau iš dešinės pasistatęs galingą kompiuterį, sėdėjo Emilis Sarocinis.

Džonas apstulbęs žiūrėjo į bankininką. Jam nė į galvą nebuvo atėję, kad šis žmogus gali būti čia. Džonui už nugaros tyliai spragtelėjo ir užsidarė durys.

Bankininkas atsistojo ir rafinuotai šypsodamas ištiesė tvirtą ranką.

— Man labai malonu jus, pone Karteri, matyti Jungtinėse Valstijose. Prašau, sėskite.

Džonas šaltai paspaudė ranką ir liko stovėti.

— Prašiau mane palydėti pas Siuzaną, o ne pas jus.

— Viskam savas laikas, — atsakė bankininkas.

— Noriu pamatyti ją *dabar.* Kaip jos sveikata?

— Ką tik buvau pas ją. Ji jaučiasi puikiai.

— O aš girdėjau visai ką kita.

— Ji jaučiasi puikiai, pone Karteri, galiu jus patikinti.

— Man jūsų patikinimai nei kiek nerūpi.

Išlikdamas ramus, ponas Sarocinis atsakė:

— Turbūt ne pro šalį būtų jums priminti, kad prieš metus, kai buvau jūsų gelbėtojas, jums tai rūpėjo.

— Taip. Matyt, buvau visiškas idiotas. Aš nenutuokiau, kad jūs — visur esantis.

Bankininkas pašaipiai nužvelgė Džoną.

— Koks įdomus *sutapimas,* kad jūsų bankas nusprendė įsigyti vieną gydymo įstaigą, kaip tik tą, kurios pacientė yra Siuzanos sesuo, — sarkastiškai pridūrė Džonas.

Kyštelėjęs ranką į švarko kišenę, jis ištraukė smulkią kupolo formos vaizdo kamerą ir stumtelėjo ją per stalą. — Manau, tai jūsų daiktas.

Ponas Sarocinis ją atsargiai paėmė savo kaulėtais pirštais ir kurį laiką atidžiai apžiūrinėjo.

— Ne, pone Karteri. Apgailestauju, bet šis daiktas man nežinomas. Jei neklystu, tai yra kažkokia lempa?

— Gana malti šūdą. Dvylika tokių radau užmaskuotų savo namo lubose, be jų, ten dar buvo sumontuotas palydovinis siųstuvas. Jūs slapta klausėtės, apie ką mudu su Siuzana kalbamės. Jūs šnipinėjote mus. Ar jums taip pasistodavo? Kai stebėdavote mus lovoje? Tai nežmoniška ir šlykštu.

Bankininkas atsisėdo ir rankos mostu davė ženklą Džonui taip pat atsisėsti, tačiau šis nekreipė į tai dėmesio. Kurį laiką demonstratyviai ir įdėmiai žiūrėdamas į Džoną ir, bent jau iš pažiūros, giliai kažką mąstydamas, jis paklausė:

— Vėlesni įvykiai tik patvirtino, kad sekimas buvo išmintinga atsargumo priemonė, argi ne taip, pone Karteri?

— Aš nemaniau, kad jūs praktikuojate vujerizmą, pone Sarocini. Kvailai tikėjausi, kad esate džentelmenas. O jūs neketinate nė atsiprašyti?

— Priešingai, pone Karteri: jūs turėtumėte padėkoti ponui Kiundzui, mano kolegai, už tai, kad jis buvo toks įžvalgus.

Ponas Sarocinis palenkė galvą, ir Džonas staiga suprato, kad kabinete yra dar kažkas. Jis apsisuko ir išvydo jį čionai atvedusį vyrą. Pastarasis stovėjo jam už nugaros, visu kūnu užstodamas duris, ir į Džono žvilgsnį atsakė pašaipa akyse.

Pono Sarocinio tonas tapo nedraugiškas.

— Gal jūs, pone Karteri, malonėtumėte paaiškinti, kodėl jūsų žmona nesilaikė pono Van Rė aiškiai išsakytų nurodymų neišvykti iš Londono ir pramuštgalviškai, visiškai negalvodama apie kūdikio gerovę, atskrido čia?

Džonas piktai atkirto:

— Aš maniau, kad priežastis jums nėra paslaptis, nes tik vienas Dievas žino, nuo kada jūs galėjote girdėti viską, kas tik vyksta mūsų namuose. Ji buvo išsigandusi, aišku? Mirė Zakas Dencigeris, po jo — Harvis Adisonas, paskui — Fergiusas Donlivajus. Juos visus siejo tik viena — *jūs*. Be to, ji buvo informuota, kad jūsų stebuklingajam ginekologui, kurį primygtinai rekomendavote, ponui Mailzui Van Rė, kaip velnio garbintojui, Skotland Jarde yra užvesta byla. O dabar ir mano draugas Arčis Varenas yra komoje. Žinote kodėl? Todėl, kad tuo metu, kai tai įvyko, jis ieškojo informacijos apie jus. Paskui sužinau, kad „Vörn“ bankas įsigijo šią kliniką, ir staiga miršta Siuzanos sesuo. O be to...

Džonas susivaldė, kad neleptelėtų ko nors apie Emilį Sarocinį, tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimt septintaisiais mirusį karo nusikaltėlį.

Ponas Sarocinis apatiškai žvelgė į jį.

— Tai labai rimti kaltinimai, pone Karteri. Man atrodo, kad ir jūs išgyvenate kažką panašaus į tą stresą, kurį teko patirti jūsų žmonai. Juk jūs esate pavargęs po skrydžio. Gal norėtumėte ko nors užkąsti? Gal galėčiau pasiūlyti kavos?

— Aš noriu pasimatyti su Siuzana. Pirmiausia noriu išgirsti jos versiją apie tai, kas atsitiko, ir tik paskui klausysiuosi kitų. Supratote?

— Žinoma, — bankininkas plačiai išskėtė rankas. — Dar kelios akimirkos, ir galėsite pasimatyti. Tačiau pirmiausia mums reikia kai ką aptarti, kad truputį geriau suprastume vienas kitą.

Džonas papurtė galvą.

— Ne, aš noriu pasimatyti su ja *dabar*. Noriu pamatyti savo žmo-

ną *dabar pat*. Paskui, jei būsiu patenkintas, sugrįšiu ir galėsime pasikalbėti, o jeigu man kas nors nepatiks, paskambinsiu policijai.

Ponas Sarocinis atidžiai pažiūrėjo į kompiuterio klaviatūrą, surinko komandą ir atsuko monitorių į Džoną. Vaizdas buvo spalvotas: Siuzana gulėjo lovoje, pakrypusi į šoną, ir krūtimi maitino kūdikį. Sieninis laikrodis, kuris kabojo tiesiai virš jos, rodė tokį patį laiką, koks buvo iš tikrųjų. Tai buvo ne įrašas, o tiesioginė transliacija.

Džonas pajuto, kaip jį užvaldo palengvėjimas. *Ji jaučiasi gerai.* Siuzana gyva ir sveika. Ačiū Dievui.

Jis, stipriai jaudindamasis, pasilenkė į priekį, arčiau ekrano.

— Kada ji pagimdė?

— Praėjusią naktį, pone Karteri. Labai sveika mergytė. Jos abi laikosi tiesiog puikiai. Suprantu jūsų norą pasikalbėti su žmona, tačiau pirmiau jums reikia sužinoti kai ką itin svarbaus. Prašau, sėskite. Tai šiek tiek užtruks.

Džonas dvejojo, paskui žvilgtelėjo per petį atgal: liokajus ir toliau ryžtingai blokavo duris. Išvydus Siuzaną, pyktis šiek tiek atlėgo ir Džonas atsisėdo priešais poną Sarocinį, o paskui vėl įsmeigė žvilgsnį į ekraną. Ji dabar žiūrėjo į kūdikį, o jos veidas spindėjo neįtikimu švelnumu. Reginys sujaudino, bet tuo pat metu ir sukėlė didelį skausmą. Išsiskirti su naujagime jai bus be galo sunku.

— Manau, jums jau pranešė apie Siuzanos sesers Keisės mirtį.

Džonas pakėlė akis į bankininką.

— Man telefonu paskambino Siuzanos tėvai ir papasakojo absurdišką istoriją apie tai, kad Siuzana nužudžiusi savo seserį. Tai neįmanoma, visiškai neįmanoma, kad Siuzana būtų galėjusi padaryti jai ką nors bloga.

Ponas Sarocinis linktelėjo, tartum prijausdamas Džono požiūriui, o paskui tarė:

— Man labai gaila, pone Karteri, tačiau iš tiesų viskas gali būti dar blogiau. Jūsų žmona nužudė savo seserį Keisę ir suluošino poną Mailzą Van Rė. Jis neteko akies ir patyrė priekinių smegenų sužalojimą, kurio neįmanoma išgydyti. Paralyžiuota viena jo pusė nuo galvos iki kojų ir jis jau niekada nebegalės dirbti.

— Van Rė? *Mailzas Van Rė*? — Džonas, negalėdamas patikėti, žiūrėjo jam tiesiai į akis. — Jos ginekologas? Ir dėl to kalta Siuzana?

— Gaila, tačiau taip.

Tai buvo kvailystė, visiškas absurdas. Kažkokia keista, storžieviška išdaiga, o gal ir testas, kurį jam reikėjo išlaikyti. Jis vėl pažvelgė į Siuzaną, kuri tuo metu perkėlė kūdikį prie kairiosios krūties. Jis tyliai sukikeno.

— Nagi, tęskite!

Tačiau bankininkas, sprendžiant iš jo veido, nebuvo nusiteikęs juokauti.

— Aš nemaniau, pone Karteri, kad jūsų romioji žmona pajėgi tokiems dalykams. Tačiau ar mes iš tiesų gerai pažįstame vienas kitą?

Bankininkas sutauškino dar vieną komandą kompiuteriui. Vaizdas ekrane pasikeitė: vietoje kūdikį maitinančios Siuzanos pasirodė pastato išorė. Džonas, spręsdamas iš architektūros stiliaus, padarė išvadą, kad tai yra klinika, nors šios pastato dalies jis anksčiau nebuvo matęs. Pro duris išėjo žmogus, apsirengęs žaliais chirurgo drabužiais, su chirurgine kauke ant veido ir kepuraite ant galvos, rankoje jis laikė mobilųjį telefoną.

Vaizdo kamera nukrypo tiesiai į veidą.

Kurį laiką, matant tik akis, buvo sunku nustatyti, kas tai per žmogus, tačiau atrodė, kad tai moteris. Siuzana? Paskui, skambindama telefonu, ji atsismaukė nuo veido kaukę ir Džonas jau aiškiai pamatė, kad tai tikrai Siuzana. Staiga ji pažvelgė per petį atgal ir leidosi bėgti.

Kitos vaizdo stebėjimo kameros rodė ją kitokiais kampais: ji perbėgo gėlių lysvę, pievelę, paskui leidosi bėgti klinikos keliuku, tuomet pasirodė ją besivejantys trys vyrai, du iš jų buvo su kostiumais, o vienas vilkėjo chirurgo apranga.

Džonas, apimtas siaubo, stebėjo, kas vyksta. Siuzana užkliuvo už „gulinčio policininko“, griuvo ant degutbetonio ir išsitiesė galva į priekį. Ji tučtuojau suskato ropoti keturpėsčia, čiupo telefoną, kuris buvo išsprūdęs jai iš rankos, ir netrukus atsikėlė. Vyras chirurgo drabužiais pavijo ją ir sugriebė už peties, norėdamas sulaikyti. Vaizdo kamera parodė jį kitu kampu, ir Džonas pamatė jo veidą: tai buvo maždaug šešiasdešimties vyras, jis sunkiai alsavo nuo įstangos. Tą pačią akimirką Džonas išvydo, kaip Siuzana jam smogia ir susmeigia į akį mobiliojo telefoną antenos galą.

Nuo sukrečiančio vaizdo net išblyškęs Džonas žiūrėjo į vyrą, kuris tikriausiai buvo ginekologas, lenkiantį kelius ir smunkantį prie žemės, su akyje įstrigusiu mobiliuoju telefonu, o paskui virstantį ant šono. Kamera dabar stambiu planu rodė jo veidą. Aplink telefoną sruvo kraujas; žmogus gulėjo nejudėdamas.

Ponas Sarocinis išjungė vaizdą, paskui neskubėdamas, lyg būtų disponavęs amžinybe, sujungė tiltu pirštus ir per jų viršų įsmeigė į Džoną tiriantį žvilgsnį.

Džonas žiūrėjo į bankininką, jausdamas, kaip ima svaigti galva, o mintyse be paliovos sukosi matytas vaizdas.

— Kką... — jo balsas drebėjo, — ką jis norėjo jai padaryti?

— Ponas Van Rė norėjo tik priimti naujagimį, pone Karteri. Tik tiek. Ji juk buvo jo pacientė. Ji nepaisė jo nurodymų likti Londone ir pasielgė labai kvailai — lėktuvu atskrido į Valstijas. Jis labai geranoriškai sutiko pats atvykti pas ją, kad galėtų jai padėti.

— Kokia laimė, kad ji atvyko būtent į kliniką, kurią jūs įsigijote.

Ponas Sarocinis ignoravo jo kandžią pastabą.

— Gaila, tačiau Siuzanai pakrikę nervai, pone Karteri. Jos elgesys labai permainingas.

Džonas pasilenkė pirmyn.

— Tai jūs kaltinate ją? Jei būčiau nėščia moteris ir sužinočiau, kad mano ginekologas policijos laikomas velnio garbintoju, pabėgčiau lygiai taip pat, — jis iš arti įsistebeilijo bankininkui į veidą. — Galimas dalykas, visa tai jums buvo gerai žinoma. Galbūt todėl jūs ir reikalavote, kad Siuzana kreiptųsi tik į jį.

Ponas Sarocinis atsitiesė, iš jo veido išraiškos buvo matyti, kad jis labai įsižeidęs. Tai buvo girdėti ir jo balse.

— Pone Karteri, aš manau, kad jūsų nuomonė apie mane yra klaidinga. Pripažįstu, kad slapta stebėjau jūsų žmoną, nors tai, kaip jums pačiam turėtų būti žinoma, neprieštarauja jūsų šalies įstatymams. Tačiau argi visais kitais atžvilgiais elgiausi su jumis nederamai?

Džonas tylėdamas žiūrėjo jam į akis. Jis stengėsi suvokti, kas iš tikrųjų vyksta, ir kol kas negalėjo pats sau atsakyti. Gal jis tikrai labai klysta, kaltindamas šį žmogų?

— Pone Karteri, aš išgelbėjau jūsų verslą ir jūsų namą, stengiausi nesikišti į jūsų gyvenimą. Mes buvome sudarę sutartį ir aš griežtai

laikiausi savo įsipareigojimų. Gaila, tačiau jūsų žmona jų nesilaikė. Ji kreipėsi pagalbos į surogatinės motinystės grupes internete, ji tarėsi su advokatais, ji nesilaikė gydytojo nurodymų, ji akivaizdžiai parodė, kad nenori laikytis mūsų susitarimo ir ketina pasilikti kūdikį sau, dėl to ji ir atvyko čia, o paskui dėl tos pačios priežasties, kaip pats matėte apgailėtiname vaizdo įraše, visiškai pakvaišusi pabėgo iš klinikos ir žiauriai sužalojo poną Van Rė.

Pono Sarocinio veidas iš pykčio tapo dar griežtesnis.

— O dabar jūs turite įžūlumo atvykti pas mane ir apkaltinti kompozitoriaus bei kitų dviejų asmenų nužudymu, taip pat komos sukėlimu dar kitam asmeniui; be to, norite pasakyti, kad šios klinikos įsigijimas susijęs su jūsų žmonos sesers mirtimi.

Ponas Sarocinis parodė į telefoną ant stalo.

— Prašom, pone Karteri, skambinkite į policiją. Pirmyn. Manau, taip bus geriau mums abiem. Pakvieskite juos čia atvykti. Pasakykite, kad norite duoti parodymus.

Tai taręs, jis nuleido akis, o paskui vėl pažiūrėjo į Džoną ir tęsė toliau:

— Praneškite jiems, kad klinikos direktoriai irgi nori duoti parodymus.

Jis pastūmė telefoną Džonui.

— Prašom, nukelkite ragelį ir paprašykite, kad komutatorius jus sujungtų su policija.

Džonas stipriai suspaudė rankas. Jis pajuto, kad jos šaltos ir drėgnos, toks pat buvo ir visas kūnas. Bankininko žodžius nuleido negirdomis. Tada šis pastūmė telefono aparatą dar arčiau, o paskui staigiu judesiu stumtelėjo dar kartą. Džonas įsistebeilijo į jį. Jame buvo dvi eilės atminties mygtukų, o kiekvienas iš jų turėjo mažytį plastikinį langelį su jame atspausdintu pavadinimu ar vardu. Šaižiai brūkštelėjęs per poliruotą stalo viršų, telefono aparatas atsidūrė visiškai arti Džono.

Jis vis dar neatitraukė akių. Negalėjo nei paskambinti, nei pažiūrėti ponui Saroциniui į veidą. Atrodė, kad iš pilko plastikinio korpuso į jį žvelgia ant žemės susmukęs Van Rė subjaurotu veidu.

— Gal norėtumėte, kad aš paskambinčiau už jus?

Džonas niūriai pažvelgė į bankininką. O, Dieve, Siuzana mėgino pabėgti, vadinasi ji buvo apimta visiškos desperacijos. Tačiau konfron-

tacija su ponu Sarociniu jiems dabar ne į naudą. Ji tariamai nužudė Keisę, tačiau policijai apie tai niekas nepranešė. Ji subadė Van Rė, tačiau ir vėl niekas policijai nepranešė.

Nejaugi Sarocinis nori apsaugoti Siuzaną?

O gal jis nori kažką nuslėpti?

— Prieš priimdamas sprendimą, pageidaučiau pasikalbėti su Siuzana, — atsakė Džonas.

Ponas Sarocinis mostelėjo ranka.

— Ponas Kiundzas nuves jus į jos palatą... Tačiau pirmiausia norėčiau jus, pone Karteri, įspėti. Man atrodo, kalbėdamas su savo žmona, turėtumėte apdairiai rinkti žodžius. Jos psichinė būsena šiuo metu tikrai apgailėtina. Ji žino, nors ir nenori tuo patikėti, kad yra kalta dėl savo sesers mirties, nes atjungė deguonies vamzdelį. Tačiau atrodo, kad jai iš atminties visiškai išsitrynė pono Van Rė užpuolimas. Laimė, niekas kitas, išskyrus mūsų klinikos personalą, šio incidento nematė.

Bankininkas pakreipė galvą ir žvilgtelėjo į Džoną supratingu žvilgsniu.

— Laimė ar palanki aplinkybė?

— Aš nemanau, kad Siuzana šiuo metu atlaikytų policijos apklausą. Juk ir jūs nenorėtumėte, kad jai būtų pareikštas kaltinimas nužudymu? O galbūt ir kaltinimas dar vienu bandymu nužudyti. Jos psichinė būsena dabar tokia, kad ji nepajėgia atskirti realybės nuo vaizduotės. Laikui bėgant, rūpestingai gydant ir slaugant, ji išgytų. Aš baiminuosi dėl to, jog sužinojusi apie pono Van Rė būklę ji gali visiškai pamesti galvą.

Džonas susimąstė. Siuzanos elgesys namuose pastarosiomis savaitėmis jam kėlė nerimą, nors dabar ir nenorėjo to pripažinti nei sau pačiam, nei ponui Sarociniui.

— Ji keletą mėnesių kentėjo nepaliaujamus skausmus. Todėl nenuostabu, kad... — jis prikando liežuvį.

Ponas Sarocinis atkreipė į Džoną savo delnus.

— Kas žino? Galbūt prie to prisidėjo skausmas kartu su stresu... aš tuo beveik neabejoju. Emocinė sumaištis, kurią sukėlė jos patirti išgyvenimai. Pagimdyti kūdikį, o paskui jį atiduoti ir daugiau niekada nepamatyti yra kur kas sunkiau nei žmonėms gali atrodyti. Gerokai sunkiau.

— Taip, — pritarė Džonas. — Ir aš tuo jau įsitikinau.

Ponas Sarocinis dabar pažvelgė į jį kažkokiu keistu žvilgsniu.

— Siuzana iš visos širdies myli savo kūdikį.

— Žinau tai, — tyliai atsakė Džonas. — Ir manau, kad būtų geriausia, jeigu jūs paimtumėte jį... ją... dabar. Su kiekviena minute, praleista drauge su mergaite, Siuzanai bus vis sunkiau atiduoti ją jums. Prašau, paimkite mergaitę, grąžinkite man mano verslą ir mūsų namą... aš nieko daugiau nenoriu. Tik paimkite ją ir leiskite mums gyventi savo gyvenimą.

Atrodė, kad ponas Sarocinis stebi Džoną visą amžinybę. Jis švelniai sudėjo pirštų galiukus, dar kartą padarydamas tiltą iš rankų, ir per jų viršų įdėmiai žiūrėjo į svečią, įsmeigęs savo žvilgsnį į jo akis, tarsi būtų norėjęs perskaityti, ką jos byloja.

Galiausiai bankininkas tarė:

— Manau, dabar jums pats laikas nueiti ir aplankyti Siuzaną.

65

Įėjus Džonui, Siuzana pakėlė išgąsčio kupinas akis, atsitraukdama toliau nuo jo prie pat galvūgalio ir ranka instinktyviai pridengdama dukrelę, kuri ir toliau žindo jos atidengtą krūtį.

Džonas nusišypsojo, o ji tik atsargiai ir tylėdama žvelgė į jį. Siuzana atrodė išblyškusi ir išėjusi iš veido.

— Labas, — neryžtingai pasisveikino jis, uždarydamas paskui save duris, jausdamas, kad ponas Sarocinis tikriausiai jį stebi.

Jis nesidairė ieškodamas stebėjimo kameros, mat nenorėjo, kad Siuzana sunerimtų dar labiau. Džonas patraukė pečiais ir vėl nusišypsojo.

— Kaip laikaisi?

Palatoje tvyrojo šleikščiai salsvas kūdikių pudros ir švarios patalynės kvapas. Džonas užuodė ir dar kažką, tik negalėjo pasakyti ką — šis kvapas jam visuomet asocijavosi su naujagimiais.

Jis smalsiai pažvelgė į kūdikį, į smulkų veidelį ir miniatiūrines rankas. Nosytė — miniatiūrinė Siuzanos nosies kopija, pagalvojo jis, o ir raudoni it ugnis plaukai buvo paveldėti iš Siuzanos, ir tai jį labai nu-

stebino, mat Džonas įsivaizdavo, kad kūdikis turės tik pono Sarocinio bruožus, o tokiu atveju situacija būtų buvusi paprastesnė.

Apimtas emocijų, jis nuėjo per palatą prie lovos, pasilenkė ir pabučiavo Siuzaną į kaktą. Ji nereagavo.

— Ji miela, — tarė Džonas. — Panaši į tave. Paveldėjo tavo plaukus ir nosį.

Jis norėjo paliesti mergytę. Joje buvo tiek daug Siuzanos, — dabar, kai jis buvo visai arti, tai matė dar aiškiau, — tačiau galvoje nuaidėjęs įspėjantis gongas privertė susivaldyti, liepė laikytis emocinės distancijos.

Siuzana nuleido akis.

— Jos vardas — Veritė, — tarė ji bejausmiu balsu.

Po trumpos pauzės lygiai tokiu pat tonu, keistai formaliai pridūrė:

— Mirė Keisė.

— Girdėjau tai.

Jis kurį laiką dvejojo.

— Man labai gaila, brangioji, aš... — jis nebuvo tikras nei dėl savo jausmų, nei ką dabar reikėtų pasakyti. — Aš tave labai užjaučiu, — išlemeno.

Tai taręs, ištiesė ranką, norėdamas ją paglostyti, paguosti, tačiau Siuzana ir toliau į jį nežiūrėjo, buvo įsmeigusi akis į kūdikį. Jis švelniai paglostė jai petį, paskui pirštu palietė jos skruostą, bet ji vis tiek nereagavo.

— Jis sakė, kad tai aš padariau.

Džonas akimirką luktelėjo, paskui paklausė:

— Kas tau tai sakė?

— Jis sakė, kad tai aš nužudžiau Keisę. Kad aš atjungiau deguonies vamzdelį.

Džonas stebėjo, kaip viena ašara su pertrūkiais rieda jos skruostu; paskui ją nuriedėjo antra, trečia. Jis išsitraukė nosinę ir švelniai pridėjo Siuzanai prie skruosto. Atrodė, kad šioje palatoje guli ne jo žmona, o visiškai svetimas žmogus.

— Kas tai pasakė? — vėl paklausė jis.

— Slaugytoja. Slaugytoja Kok. Ponas Sarocinis sakė, kad jam papasakojo slaugytoja Kok, — Siuzana ir toliau nežiūrėjo į jį. — Bet tai netiesa, aš ne... aš...

Džonas nušluostė kitas ašaras.

— Mano tėvai taip pat galvoja, kad tai aš ją nužudžiau. Tačiau aš jos nežudžiau, Džonai. Žmonės gali kalbėti tai, ką jie nori, galvoti tai, ką jie nori, bet jie negali atimti iš tavęs tiesos, ar ne?

— Negali, — atsakė jis.

— Ji buvo svarbiausias mano gyvenimo motyvas.

Palatoje stovėjo pora kietų kėdžių. Džonas pakėlė vieną ir, pastatęs ją arčiau lovos, atsisėdo ant jos, nekreipdamas dėmesio į nuoskaudą dėl pastarųjų žmonos žodžių.

— Aš žinau, — atsakė jis. — Tu padarei dėl jos viską, ką galėjai. Ji buvo laiminga, turėdama tave.

Džonas vėl pažvelgė į mergytę, į mažytę susiraukšlėjusią burnytę, kuri godžiai žindo pieną, paskui į jos plaukus, ugnies raudonumo Siuzanos plaukus, ir į mažytę riestą nosytę.

Jis ieškojo jos veide pono Sarocinio bruožų, bet nerado nė vieno. Mergaitė buvo tikra Siuzana, miniatiūrinė jos kopija. O gal tai tebuvo jo sąmoningas įsivaizdavimas.

— Tu jai buvai pati nuostabiausia sesuo, — tęsė jis. — Tu dėl jos padarei viską, ką galėjai. Dėl tavęs jos gyvenimas buvo kur kas geresnis nei...

Džonas nutilo ir susimąstė apie vaizdo įrašą, kuriame Siuzana smeigia mobiliojo telefono anetną į Van Rė akį, ir sudrebėjo. Ponas Sarocinis pasielgė teisingai jai apie tai neužsimindamas — ji ir taip buvo pernelyg sukrėsta.

Paskui Džonas pasilenkė prie žmonos ir sušnabždėjo į ausį, negalvodamas apie tai, ar jo kas nors pasiklauso, ar ne.

— Aš netikiu, kad tu ją nužudei. Aš myliu tave labiau už viską pasaulyje.

Siuzana pakėlė į jį akis. Jos žvilgsnis buvo trumpas, abejojantis, o paskui, nieko jam neatsakiusi, vėl įsmeigė akis į kūdikį.

Jis žiūrėjo į ją suspausta širdimi. Į kokius nemalonumus jis ją įtraukė. Staiga pajuto neapykantą savo banko valdytojui, ponui Kleikui. Dėl visko buvo kaltas ponas Kleikas su savo Biblija ant stalo. Jeigu šis žmogus nebūtų pakišęs jam kojos, jo verslas būtų suklestėjęs, ir nieko baisaus — *nieko* — nebūtų atsitikę.

O dabar jo žmona guli ligoninės palatoje, yra kaltinama savo sesers nužudymu ir pasikėsinimu nužudyti kitą žmogų, ir visiškai svetimo vyro kūdikis žinda jos krūtis.

O, Dieve, ir kaip jis galėjo sutikti su beprotiškais Sarocinio reikalavimais? Kodėl jis buvo toks silpnas, kodėl negalėjo atsisakyti ir viską pamiršti? Juk jie būtų įveikę sunkumus, tiek jau to, gerai, tegul ir būtų žlugęs jo verslas, tegul ir būtų praradę namą, tačiau būtų turėję vienas kitą. O dabar juos ištiko šis košmaras, žlugdantis juos abu.

Siuzana pažvelgė į jį ir kurį laiką nenuleido nuo jo akių, paskui vėl nukreipė akis į savo mergytę.

— Ponas Sarocinis žada palikti ją man.

Džonas žiūrėjo į žmoną netekęs amo.

— O kaip tu? — pridūrė ji, nervingai stebeilydama į Džoną.

66

Pirmieji lankytojai pasirodė kitos dienos popietę, penkiolika minučių po antros. Tai buvo pagyvenusi ir gerokai nusigyvenusi pora; abu jie vilkėjo geros kokybės drabužiais, kuriuos jau prieš daug metų galėjo atiduoti dėvėtų drabužių supirkėjui, o gal juos buvo iš jo įsigiję, mąstė Džonas.

Kortelėje, kurią segėjo moteris, buvo išspausdinta: *Ponia M. Lebovič*. Jos plaukai buvo dažyti mėlynai, lūpos apvedžiotos rubino spalvos lūpų dažais, pati pasidabinusi neskoningais, akį rėžiančiais papuošalais ir ant galvos užsidėjusi aksominę skrybėlaitę. *Ponas S. Lebovičius* rankoje laikė fetrinę skrybėlę įspaustu viršumi, ryšėjo pilką atspurusį kaklaraištį ir atrodė labai romus žmogus. Gali būti, kad jie vengrai, pagalvojo Džonas. O gal lenkai arba rumunai, arba kas nors panašaus.

— Žavi mergaitė, — tarė moteris stipriu Bruklino akcentu ir, nekreipdama dėmesio į Siuzaną su Džonu, patraukė tiesiai prie kūdikio lovytės.

Vyras nusekė paskui savo žmoną, jo veide atsispindėjo nuolankumas ir nuostaba. Kurį laiką jie stovėjo visiškai ramiai, nelyginant prieš altorių, o ne prie lovytės, ir užsimerkę tyliai kalbėjo maldą.

Siuzanai šį scena priminė klaikų pono Sarocinio ir kitų lankytojų, taip pat ir senio invalido vežimėlyje vizitą naktį.

— Ar jūs esate pono Sarocinio draugai? — pasiteiravo Džonas, akimirksniu pajutęs jiems antipatiją.

Senukas atsargiai ištraukė iš lietpalčio kišenės senu laikraščiu apvyniotą ryšulį ir, nekreipdamas dėmesio į Džoną, ištiesė jį Siuzanai, kuri atsargiai jį stebėjo.

— Prašau, — kreipėsi jis. — Naujagimei.

Daiktas buvo stebėtinai sunkus, Siuzana jo vos neišmetė iš rankų. Ji atrišo elastinį kaspiną ir išvyniojusi popierių rado tamsiai žalią statulėlę. Tai buvo nei žmogus, nei gyvūnas, tikriausiai kažkoks mitologinis padaras, pamanė ji, per daug nesidomėdama.

— Dėkoju, — ištarė netvirtu balsu.

— Tai yra jos paveldas, — tarė vyras, paskui apsigręžė ir nusekė paskui savo žmoną, kuri jau buvo tarpduryje.

— Luktelėkite, — paprašė Siuzana. — Aš nežinau, kaip jūs susiję...

Tačiau jų jau nebebuvo, ir išėjo jie greičiau nei įėjo, sakytum būtų pasijutę pernelyg piktnaudžiaujantys šeimininkų svetingumu.

Ji pažiūrėjo į Džoną, žvilgsniu klausdama: „Kas jie tokie?“

— Ponas ir ponia *Lebovičiai*, — Džonas paėmė iš jos statulėlę. — Draugai... Jėzau, kokia sunki... Gal pono Sarocinio draugai? Giminaičiai? Ką jis sakė? *Tai — jos paveldas?* Ką, po velnių, tai reiškia?

Siuzana pažvelgė į ramiai miegančią Veritę.

— O gal tai jų šeimos relikvija, perduodama iš kartos į kartą?

Džonas apvertė statulėlę, ieškodamas kokios nors užuominos į jos kilmę. Jis nelabai nusimanė apie antikvarinius dirbinius; ši statulėlė atrodė keista, glotni, nelyginant jūros ir smėlio nugludintas akmenėlis jūros pakrantėje, ir jis spėjo, kad pagaminta iš malachito. Grakščios kojos priminė lenktyninio žirgo kojas, liemuo atrodė žmogaus, vyro, o žvynuota galva buvo it grifo. Ji nebuvo bjauri, bet nebuvo ir maloni akiai, jau greičiau — grėsminga.

— Jeigu tai būtų susiję su mano šeima, nemanau, kad man būtų labai gaila ja atsikratyti.

— Dabar ji yra tavo šeimoje, — atsakė ji.

Trumpą akimirką jų akys susitiko, bet paskui Džonas nusisuko į šalį. Siuzanos emocijos buvo tikras minų laukas, todėl jis turėjo rūpes-

tingai parinkti kiekvieną žodį. Jis vėl apžiūrėjo statulėlę, svarstydamas, ar ji neturi kokios nors okultinės reikšmės, bet nieko nepasakė.

Praėjusią naktį jis miegojo palatoje, kuri ribojasi su Siuzanos palata. Po ginčo su ponu Sarociniu vakar dienos popietę jis su juo kalbėjosi tik vieną kartą, ir bankininkas jį informavo, kad turįs grįžti į Europą verslo reikalais, todėl leisiąs jam ir Siuzanai apmąstyti savo poziciją. Ponas Sarocinis Džonui pasakė, kad jis galįs pasilikti čia tiek, kiek jis norėsiąs, ir griežtai prisakė nepalikti Siuzanos vienos tol, kol ši nebus pakankamai stipri grįžti į Angliją. O Džonas ir neketino pasielgti kitaip.

Siuzaną šįryt apžiūrėjo jos naujasis ginekologas, malonus, bet nekalbus šveicaras, daktaras Verlagas. Džono kamantinėjamas jis paaiškino, kad atlikdamas Cezario pjūvį pašalino nedidelę kiaušidės cistą ir Siuzana dabar buvo sveika, pajėgi gimdyti tiek vaikų, kiek tik panorėsianti.

Tačiau jis nė žodžiu neužsiminė apie Mailzą Van Rė ir Džonas pamanė, kad taip geriau, bent kol kas. Geriau pasaugoti Siuzaną, kad ji šio įvykio neprisimintų, bent jau iki to laiko, kol atgaus psichinę pusiausvyrą.

Šįryt Siuzana ir vėl papasakojo Džonui viską, kas nutiko, kai ji atsidūrė Keisės palatoje. Jis norėjo tikėti ja, ir tai, ką ji papasakojo, atrodė tikrai autentiška. Ir vis dėlto viršum visko, it kartuvių kilpa, kabojo didelis klaustukas.

Jei Siuzana sugebėjo išbraukti iš atminties Van Rė užpuolimą, tai galbūt ji lygiai taip pat stengėsi ištrinti ir Keisės nužudymą?

Ar gali tikėtis, kad Sarocinis kalbėjo tiesą?

Taip, ji tam turėjo motyvą: Keisei mirus, nebeliktų finansinių įsipareigojimų, neleidžiančių jai pasislėpti su Verite ir jos neatiduoti. Tačiau ar Siuzana dar negimusį kūdikį galėjo mylėti labiau už savo seserį ir branginti jį labiau už jos gyvybę? Ne, jei ji būtų buvusi normali. Tačiau jeigu jai tikrai buvo pakrikę nervai... jeigu psichinė pusiausvyra buvo pažeista... kaip tokiu atveju?

Džonui dingtelėjo, kad Siuzana jam visko neatskleidžia. Ji nepasitikėjo juo, ir tai buvo aišku.

Praėjus dešimčiai minučių po Lebovičių vizito, atvyko kiti lankytojai. Ponas ir ponia Stounai, maždaug dešimt metų jaunesni už

Lebovičius, apsirengę geriau už pirmuosius ir, Džono akimis žiūrint, kilimo taip pat iš Vidurio Europos. Kaip ir Lebovičiai, jie irgi domėjosi tik Verite, faktiškai nekreipė dėmesio į Siuzaną su Džonu, išskyrus įteiktą savo dovaną: kaspinu perrištą dėžutę su nuostabia auksine taure viduje. Išvydęs ją Džonas gerokai apstulbo, nes ji galėjo kainuoti ne vieną tūkstantį.

Lankytojai visą popietę ėjo nenutrūkstamu srautu. Susirūpinęs, kad tai gali trikdyti Siuzanos ramybę, Džonas kreipėsi į ginekologą ir pasiteiravo, ar šis negalėtų apriboti lankytojų skaičių ar net ir visiškai uždrausti lankyti Siuzaną, bent jau tol, kol ji sustiprės, bet dr. Verlagas atžariai pareiškė, jog jie yra įžymaus žmogaus, pono Sarocinio, gerbėjai, atvykę — daugelis jų per visą Ameriką — pagerbti jo naujagimio.

Tris kitas savaites popietėmis jie neturėjo atokvėpio. Visi be išimties lankytojai buvo mandagūs, bet dauguma atrodė slapūs, bendravo tik su Siuzana, o Džoną ignoravo. Visi ateidavo su dovanomis. Kai kurios moterys patardavo, kaip prižiūrėti kūdikį, papasakodavo apie maitinimą, apie tai, kaip miego metu keisti kūno padėtį, apie kambario ir vandens temperatūrą. Siuzaną jos aprūpino vaistais nuo peršalimo, vaistinėmis žolelėmis Veritės kaulams, pasidalijo patarimais apie vitaminus, kuriais reikėtų papildyti kūdikiui skirtą pieną, kai ji bus pradėta maitinti iš buteliuko.

Visi sveikintojai buvo vidutinio arba vyresnio amžiaus, tarp jų pasitaikydavo ir turtingesnių nei dauguma, ir nors jie atstovavo visoms rasėms, daugelis buvo baltieji, tačiau, kaip iš jų išvaizdos, pavardžių ir kartkartėmis netgi iš balsų sprendė Džonas, vyravo vidurio europiečiai.

Pirmosiomis popietėmis Džonas būdavo palatoje, atidžiai stebėdavo lankytojus ir, kai kuriems svečiams išėjus, apsikeisdavo su Siuzana ironiškais žvilgsniais. Nors Siuzana ir buvo pavargusi, vis dėlto buvo galima pastebėti, kad ji pamažu atgauna savo humoro jausmą.

Daugelis dovanų buvo antikvarinės, tarp jų vyravo tamsiai žalia ir mėlyna spalvos, iš malachito, medžio arba marmuro, dažniausiai perrištos juodu šilkiniu kaspinu. Tačiau buvo ir žalvarinių, ir auksinių dirbinių. Didžiausia dovana pasitaikė įmantriai išraižyta lakuota juoda vaikiška lovelė. Ją atgabenusi pora išdidžiai pareiškė, kad ji jau keletą šimtmečių yra jų giminės nuosavybė. Jiems išėjus, Džonas su Siuzana

apsikeitė pasibaisėjimo kupinais žvilgsniais. Siuzana prisipažino, kad negalėtų į ją ramiai žiūrėti, krėstų šiurpas, todėl Džonas netrukus išnešė lovelę ir įdėjo ją į automobilio bagažinę, o vėliau padovanojo ją vienai apstulbusiai porai Los Andželo priemiestyje, besiverčiančiai prekyba sendaikčiais.

Tarp dovanų buvo ir smilkytuvų, ir tiglių, taip pat puodynių ir kitokių indų, labai daug senų juvelyrinių dirbinių, tarp kurių pasitaikė ir dailių, tačiau daugelis papuošalų atrodė neskoningi ir rėžė akį savo dideliais brangakmeniais. Siuzanai labiausiai patiko išdidžiai dovanoti drobiniai audiniai, tokių ji anksčiau nebuvo mačiusi nei juolab lietusi. Ji paprašė Džono išnešti iš palatos visas akivaizdžiai magišką reikšmę turinčias dovanas ir paslėpti jas taip, kad jų nepastebėtų kiekvieną rytą ją aplankantys jos tėvai.

Džonas nepamiršo ir „DigiTrak" — lankė savo klientus, įsikūrusius Vakarų pakrantėje, ieškojo naujų verslo kontaktų, tačiau negalėjo atsiduoti darbui taip kaip anksčiau. Jis dažniausiai tik laukė palankios progos, mąstydamas, bandydamas suprasti, kas vyksta, stebėdamas Siuzaną, kalbėdamas su ja ir tikėdamasis, kad jųdviejų santykiai vėl taps tokie artimi, kokie buvo kadaise. Deja, visą laiką tarp jų buvo Veritė, nelyginant plyta tarp stiklo šukių, likusių iš jų meilės.

Siuzana Džonui vis primindavo, kad ponas Sarocinis pažadėjo leisti jai gyventi su Verite. Džonas jai neprieštaraudavo, manydamas, kad bankininkas turi tam savų motyvų. Gal ir jis susirūpinęs Siuzanos psichine sveikata, todėl ir leidžia jai likti su Verite, kol Siuzana sustiprės psichiškai ir galės atlaikyti išsiskyrimą su dukra. Tiesa, Džonas jautė, kad ponas Sarocinis yra pernelyg kietaširdis, jog leistų panašiems jausmams nustelbti jo sveiką protą, o tai reiškia, kad jis turėjo savo kėslų.

Jis taip pat jautė, kad šis sprendimas klaidingas. Kuo daugiau laiko Siuzana praleidžia su Verite, tuo sunkiau bus vėliau išsiskirti. Džonas pajuto ir tai, kad kuo ilgiau jis pats būna šalia mergytės, Siuzanos primygtinai prašomas laiko, sūpuoja ją ant rankų, kalbina ir linksmina, tuo daugiau emocijų jį apninka. Ne, jis nebūtų galėjęs pasakyti, kad Veritė jam tampa artimesnė, tik jautė, jog bendrauti su mažyle, kuri jau pradeda jį atpažinti ir yra labai mylima Siuzanos, darosi vis sudėtingiau. Jau vien dėl to, kad ji — kito vyro kūdikis. Be to, Veritė jam

buvo jau nebe tolimas abstraktus objektas, o gležnas kūdikis, toks pat kaip ir jis žmogus, bejėgis ir pasitikintis dviem klystančiais žmonėmis, Siuzana ir juo, kurie jai dabar reiškė visą pasaulį.

Jis kas dvi dienos skambino į Angliją Pailai, tačiau jos ataskaitos apie Arčį būdavo vienodos. Džonas labai nerimavo dėl savo bičiulio būklės ir nuolat prisimindavo akistatą su ponu Sarociniu, kurios metu, Džonui pasidalijus savo prielaidomis apie sąsajas tarp Arčio negalios ir Harvio Adisono, Zako Dencigerio ir Fergiuso Donlivajaus mirčių, bankininkas labai pasipiktino.

Jis vis iš naujo prisimindavo pastarojo reakciją, bandydamas nuspėti, kaip į tai būtų atsiliepęs visiškai nekaltas žmogus, ir kiekvieną kartą padarydavo išvadą, kad pono Sarocinio išsisukinėjimas nuo tiesaus atsakymo ir priminimas apie jo tariamai garbingą elgesį, po kurių sekė įžūlus raginimas Džonui paskambinti į policiją, bylojo apie tai, jog šis žmogus kažką slepia.

Galvoje sukosi milijonas klausimų. Užteko Siuzanai apsilankyti pas Harvį Adisoną, kai panoro išgirsti šio nuomonę, ir gydytojas tą pačią naktį mirė. Mirtis jį ištikusi neva dėl pernelyg didelės kokaino dozės, tačiau gal taip tik turėjo atrodyti? Vėliau Fergiusas pasidalijo su Siuzana informacija apie Sarocinį ir Mailzą Van Rė ir tą pačią naktį mirė girtas, užspringęs savo vėmalais. O ką, jeigu ir tai buvo tik akių dūmimas? Zakas Dencigeris mirė Niujorke, viešbutyje, padauginęs narkotikų. Gal tai irgi buvo surežisuota?

Arčis Varenas, nuvykęs į savo kabinetą, elektroniniu paštu atsiuntė jam bylą apie Sarocinio kompaniją, ir tą pačią naktį jį ištiko insultas, o jo būklė nė kiek negerėja, ir ateities prognozės atrodo niūrios. Plačiai paplitęs požiūris, kad okultizmu užsiimantys asmenys gali padaryti žalos savo aukoms per atstumą, paprasčiausiai galvodami apie jas arba smaigstydami smeiges į jų vaškinius atvaizdus. Gal taip nutiko ir Arčiui?

Bet ar tai apskritai įmanoma?

Ir kodėl visa tai atsitiko? Priežastis, dėl kurios galėjo mirti Zakas Dencigeris, buvo ganėtinai aiški: išgelbėti nuo jo „DigiTrak". O dėl ko mirė Harvis Adisonas? Tik dėl to, kad Siuzana lankėsi pas jį, norėdama išgirsti jo nuomonę apie savo nėštumą? Gal tai susiję su vaisiumi, kurį Harviui nederėjo pamatyti arba apie kurį jis neturėjo teisės sužinoti?

Džonas žinojo, kad Harvis yra mergišius ir vartoja kokainą. Galimas dalykas, jo mirtis iš tikrųjų buvo nelaimingas atsitikimas. Gali būti, kad ir Fergiusas Donlivajus mirė nuo nelaimingo atsitikimo, mat Siuzana buvo užsiminusi, jog Fergiusas buvo linkęs išgerti. Gali būti, kad Arčį pribaigė nutukimas ir besaikis rūkymas.

Jeigu Sarocinis linkęs žudyti ir slėpti nusikaltimų pėdsakus, vadinasi, ir Siuzana nėra saugi. O Džonas?

Ko iš tikrųjų Sarociniui iš jų reikia?

Siuzana jam sakė, kad Sarocinis melavęs apie savo žmoną ir iš tiesų nebuvo vedęs. Ji taip pat sakė, kad jis pasakojęs apie savo religiją ir tvirtinęs, jog Jėzus Kristus buvęs apsišaukėlis, tačiau ji nebuvo visiškai tikra dėl to, kas tai per religija, kurią išpažįsta bankininkas, ir ragino Džoną paskaityti knygas apie okultizmą, kurias ji laikė tėvų namuose, kelioninio lagamino dugne.

Džonas perskaitė šias knygas. Kai kurie skyriai, iš kurių paaiškėjo jų name rastų magiškų simbolių reikšmė ir naujagimių svarba okultizme, jį stipriai sukrėtė. Džoną taip pat stipriai trikdė į palatą virtinėmis, tartum norėdami apstulbinti savo gausa, plūstantys lankytojai su savo magiškomis dovanomis.

Tiek jau to, Siuzanos baimė, kad vos tik gimęs kūdikis bus iš jos atimtas ir paaukotas, neturėjo pagrindo, tačiau tik *kol kas*. Galbūt naujagimis jiems ir nebuvo būtinas. Gal Sarocinis Veritę laikė kuriai nors jo kalendoriuje svarbiai datai. Artėja Valpurgijos naktis, minima balandžio trisdešimtąją. O birželio dvidešimt pirmąją minima vasaros saulėgrįža. Liepos trisdešimt pirmąją švenčiama Javų derliaus šventė, tą naktį vyksta didžiulė raganų puota. O gal jis laukia rudens ekvinokcijos. Arba Sovino. Trumpai tariant, švenčių yra daug ir įvairių.

Ar jie buvo stipriai įtraukti į tai, ko patys nesuprato?

Kokia išeitis? Atiduoti Veritę? Tačiau dabar Džonui tai neatrodė geriausias pasirinkimas, bent jau kol jis neturėjo tvirtų garantijų, jog mergaitė bus saugi. Tačiau net ir žinodamas, kad mergaitei nenutiks nieko bloga, jis negalėjo būti tikras dėl Siuzanos, kuri greičiausiai nebūtų nusileidusi, bent jau šiuo metu.

Džonas neprasitarė apie savo nerimą nei Siuzanai, nei jos tėvams. Dikas ir Džeila Koriganai sunkiai išgyveno Keisės netektį, palatoje buvo pasiklausoma pokalbių, o gal ir stebima vaizdo kamera, galbūt

stebėjimo įranga buvo įtaisyta ir jų namuose, ir automobiliuose, ir dar vienas Dievas žino kur.

Bejėgiškumo jausmas, prieš metus Džono patirtas pono Kleiko kabinete, jį vėl apėmė, tik šįsyk jis buvo daug stipresnis. Tada jis nors žinojo, ko griebtis ir kur ieškoti pagalbos.

Dabar jis nežinojo nieko.

67

Privačiam reaktyviniam lėktuvui įsibėgėjant pakilimo taku, Siuzana jautė po jais trinksint tako siūles. Veritė iš išgąsčio net išsižiojo, ir Siuzana, ją ramindama, ėmė myluoti ir švelniai guosti. Variklių gausmas sustiprėjo, lėktuvas krestelėjo ir netrukus jau slydo oro pagalve, greitai toldamas nuo apačioje mažėjančio Los Andželo.

Užgulė ausis. Siuzana užspaudė nosį ir šnypštelėjo. Kaip tik tuo metu pravirko Veritė. Siuzana susirūpino, ar ir jai skauda jos mažytes ausytes. Tačiau nusprendusi, kad Veritei irgi užgulė ausis, nežinojo, kaip jai padėti.

— Mielasis, ar tavo kompaktiniame diske nėra atsakymo į klausimą, ką daryti, jei Veritei spengia ausyse? — paklausė Siuzana, atsigręždama į Džoną.

Jis užsikėlė lagaminą sau ant kelių ir jį atidarė. Lėktuvui kylant, visi dokumentai nučiuožė pirmyn. Pasirausęs viduje, Džonas ištraukė nešiojamąjį kompiuterį, jį įjungė ir įdėjo vieną iš naujausių „DigiTrack“ kompaktinių diskų „Daktaro Harvio Adisono 1001 naudingas patarimas apie jūsų kūdikį“. Džonas ėmė ieškoti. Deja, apie ausų užgulimą jame nebuvo nė žodžio.

Veritė verkė dar stipriau. Ponas Sarocinis, įsitaisęs priešais juos vienoje iš atgal atsuktų sėdynių, tarė:

— Jeigu jūs, Siuzana, imtumėte maitinti Veritę, žindimas ir rijimas sumažintų slėgį jos ausyse.

Ji pasipiktinusi pakėlė akis. Kiekvieną dieną jai buvo vis sunkiau ir sunkiau pripažinti poną Sarocinį esant Veritės tėvu, todėl netgi šį patarimą ji palaikė kišimusi ne į savo reikalus. Ko jis tikisi? Gal kad ji, nė ne mirktelėjusi, išsitrauks krūtį ir tiesiog jo akyse ims žindyti Veritę?

Tą pačią akimirką ją aplankė įtarimas: o iš kur jis žino, ką reikia daryti? Gal jis turi ir daugiau panašių kaip Veritė vaikų? Iš kitų veislinių motinų?

— Viskas bus gerai, — atsakė ji. — Ji nurims. Ją išgąsdino kylančio lėktuvo triukšmas.

Tačiau Veritė rėkė dar garsiau, jos maža burnytė persikreipė, o veidelis tapo rausvai rudas. Lėktuvui pasiekus reikiamą aukštį ir išlyginus trajektoriją, Siuzana atsisegė saugos diržą ir svyruodama į šalis nusinešė Veritę link sėdynių prie nedidelio stalelio pačiame salono gale.

Likusi viena su mergyte, ji išsitraukė kairiąją krūtį ir kilstelėjo arčiau jos Veritės galvą. Po akimirkos riksmas nurimo, Veritė prigludo prie spenelio. Siuzana žiūrėjo į patenkintą dukrelės veido išraišką, tačiau ją apėmusį šiltą motinišką jausmą tuojau pat nustelbė pyktis ponui Sarociniui, nes jis buvo teisus.

— Mes skrendame į Angliją, — sušnabždėjo ji. — Tu kartu su manimi keliauji namo. Ar lauki, kada parskrisime?

Džonas įdėmiai apsidairė, norėdamas įsitikinti, kad Siuzanai viskas gerai, tačiau jos nepastebėjo ir, vėl sutelkęs dėmesį į kompiuterio ekraną, spustelėjo *Įvado* piktogramą, kurią atstojo smulkus Harvio Adisono avataras.

Netrukus ekrane pasirodė Harvio Adisono atvaizdas. Ginekologas atrodė perdėtai malonus ir kalbėjo jam įprastu lipšniu balsu, visas naujas motinas kviesdamas į savo patarimų pasaulį. Kai išvydo draugą, Džoną užplūdo emocijos. Vos prieš metus jis pats buvo studijoje ir stebėjo įžanginės dalies filmavimą, todėl dabar aiškiai viską prisiminė.

Pakėlęs akis nuo kompiuterio, Džonas pamatė, kad ponas Sarocinis jį stebi. Bankininkas sugrįžo tam, kad asmeniškai palydėtų juos į Angliją. Sutikdamas su jo pasiūlymu skristi kartu jo asmeniniu lėktuvu, Džonas elgėsi labai atsargiai. Jei Sarocinis būtų sumanęs juo ir Siuzana atsikratyti, tai už tūkstančio mylių nuo kranto, virš Atlanto vandenyno, būtų tinkamiausia vieta. Tačiau tam būtų tikusi ir klinika, toptelėjo Džonui. Jei Sarocinio žmonės galėjo nuslėpti Keisės mirtį, tai jo ir Siuzanos mirtys irgi nebūtų sukėlusios daug problemų.

Ponas Sarocinis buvo sakęs, kad civilinių oro linijų lėktuvai yra įvairių infekcijų židiniai, ir jie priėmė jo pasiūlymą tik dėl Veritės. Tačiau dabar Džonas turėjo pripažinti, kad tokia naujybė jam labai

patiko: lėktuvas dydžiu prilygo reisiniam lėktuvui, buvo jame ir patogios lovos. Be to, Los Andželo oro uoste, jiems einant atskirai nuo kitų keleivių, Džonas savo kailiu patyrė, ką reiškia būti svarbiam asmeniui; jį viliojo galimybė nors trumpai valandėlei patekti į turtingiausiųjų karalystę. Tačiau ne tiek, kad jis dėl to galėtų pamesti galvą.

— Taigi, pone Karteri, judu turėjote tris savaites mano pasiūlymui apsvarstyti. Ar ką nors nutarėte?

— Jūs man nebuvote minėjęs apie jokius terminus, — irzliai atšovė Džonas.

Bankininkas priekaištaujamai į jį pažiūrėjo.

— Apie tai aš buvau kalbėjęs su Siuzana. Manyčiau, per pastarąsias tris savaites jūs galėjote šį klausimą aptarti.

— Siuzana vis dar šoko būsenos. Jai reikalinga psichologo konsultacija, terapija, o gal ir ilgalaikė psichiatro pagalba. Šiuo metu ji nepasitiki nei manimi, nei jumis, nei kuo nors kitu. Ji įsitikinusi, kad aš ir jūs esame slapta susimokę ir turime kažkokių kėslų. Nejaugi tikitės iš jos racionalaus mąstymo? Ji stipri mergina, ji stengiasi kaip tik įmanydama, bet reikalauti iš jos daugiau mes negalime. Ji kovoja, ji stengiasi būti gera motina, ar jūs tai suprantate? Jei norite aptarti savo sąlygas, prašom, aš jūsų paslaugoms, aptarkime jas.

— Aš leidžiu Siuzanai pasilikti kūdikį. Ar ji jums tai sakė?

— Taip, ji susidarė tokį įspūdį. Mano nuomonė šiuo atveju tikriausiai nėra svarbi.

— Jūs esate jos vyras, pone Karteri. Jūs turite visišką laisvę atsakyti neigiamai. Ir aš jus suprasčiau.

Džonas įdėmiai žiūrėjo į bankininką, į jo nedraugišką ir arogantišką veido išraišką, į nepriekaištingai pasiūtą kostiumą, į blizgančius batus, į prabangų kaklaraištį, į žmogų, kuris dabar atsilošęs, tačiau budrus, it saulėje besišildantis driežas, buvo įsitaisęs savo plačioje sėdynėje.

— Nejaugi? — Džonas vėl nukreipė žvilgsnį į kompiuterio ekrane nejudantį, sustingusį Harvio Adisono veidą.

Negyvą.

— O iki kada Siuzana galės būti kartu su savo dukra?

Ponas Sarocinis iškėlė rankas.

— Siuzana yra Veritės motina. Iki kada motina būna su savo vai-

ku? — jis pasilenke į priekį ir neskubėdamas sudėjo pirštus galais, taip iš jų suformuodamas jau pažįstamą tiltą. — Be abejo, pone Karteri, aš jus gerai suprantu. Jums nėra lengva.

— Mudu su Siuzana aptarsime šį klausimą tada, kai ji gerai jausis ir bus pasirengusi. Tačiau aš irgi turiu jums savo sąlygų.

Bankininkas pažvelgė į jį atlaidžiai ironišku žvilgsniu, tartum pralinksmintas Džono perdėto pasitikėjimo savimi.

— Tikrai? Prašau, sakykite.

— Norėčiau, kad Siuzanos sveikata nuo šiol rūpintųsi mūsų pačių pasirinkti medikai.

Bankininkas nė nesureagavo.

— O antroji?

— Nenoriu, kad jūs mus sektumėte. Jokios pasiklausymo įrangos mano namuose, jokių vaizdo stebėjimo kamerų.

— Nesuteikite man priežasties nuogąstauti, pone Karteri, ir man nebereikės jūsų sekti.

— Siuzana bėgo, nes bijojo, kad galite atimti iš jos kūdikį.

— Ši problema jau išspręsta.

— Vadinasi, jūs mūsų daugiau neseksite?

— Ne, pone Karteri.

Jų žvilgsniai susitiko, ir Džonas bankininko akyse pabandė įžiūrėti, ar jis kalba nuoširdžiai. Deja, nesėkmingai.

— Trečia sąlyga: aš nenoriu, kad kas nors ir vėl padarytų ką nors bloga, — Džonas atidžiai stebėjo jo veidą, tačiau jame nepastebėjo jokios reakcijos.

— Reikalaujate asmens sargybinio? Žmogaus, kuris saugotų Siuzaną ir Veritę... ir jus?

— Aš ne tai norėjau pasakyti, — atsakė Džonas. Dabar jis pastebėjo, kad bankininkas tvirčiau sučiaupė lūpas ir prisimerkė. — Ir dar man reikia telefono numerių, kuriais galėčiau jums paskambinti. Aš noriu žinoti, kaip dažnai jūs lankysite Veritę, kas jai bus sakoma apie jos tėvą, taip pat ir tai, kas ją išlaikys.

Jis nutilo ir kurį laiką dvejojo.

— Aš noriu žinoti, kas iš tikrųjų vyksta. Kodėl jums praėjo noras pasiimti kūdikį? Kodėl jūs nusiteikęs atiduoti mergaitę mums? Aš to nesuprantu.

— Jūsų Biblijoje, pone Karteri, yra iškalbingas sakinys, jei neklystu, šventojo Pauliaus laiške korintiečiams: „Dabar mes regime lyg per tamsų stiklą, o tuomet matysime aiškiai.“ Jums žinoma ši eilutė?

— Aš žinau šią citatą, tačiau tai nėra „mano“ Biblija. Aš nesu religingas.

— O aš ir nereikalauju, kad jūs būtumėte religingas, pone Karteri. Tik noriu paaiškinti: nors mano sprendimas atiduoti Veritę motinai dabar jums atrodo nesuprantamas, vieną gražią dieną jūs tai suprasite. Nebūtina suprasti viską. Žmogus šioje planetoje nugyveno keturis šimtus tūkstančių metų, nesuprasdamas jį supančio pasaulio. Ar jūs nemanote, kad tai apmaudžiau negu nesuprasti, kodėl naujagimei leidžiama likti su jos tikrąja motina?

— Galbūt jūsų elgesio motyvai nėra tokie globaliniai? — atsakė Džonas. — Galbūt jūs tikėjotės, kad gims berniukas, o mergaitė netinka jūsų tikslams įgyvendinti. Kas žino, gal ji turi kokį nors retą genetinį sutrikimą, nuo kurio mirs arba dėl kurio taps luoša, o jūs nenorite terliotis su invalide?

Ponas Sarocinis pažvelgė į Džoną tokiomis liūdnomis akimis, tarytum Džonas būtų jį stipriai įskaudinęs.

— Nejaugi jūsų širdyje, pone Karteri, nėra vietos paprasčiausiam gailestingumui? Nejaugi jūs taip mane smerkiate, kad net negalite prisileisti minties, jog ir aš esu toks pat žmogus ir turiu tokius pačius žmogiškus jausmus? Gal todėl, kad aš, jūsų akimis, esu turčius ir jau vien dėl šios priežasties atsiduriu ant kažkokio pjedestalo, kur manęs negali pasiekti jokie žmogiški jausmai ir išgyvenimai?

Sielvartas, kurį išdavė bankininko balsas, užklupo Džoną visiškai nepasirengusį. Atrodė, nedaug trūksta, kad jis apsiverktų. Džonas nežinojo ką sakyti.

— Dėl jūsų ir Siuzanos padariau viską, kas nuo manęs priklauso, — tęsė bankininkas. — Išgelbėjau jūsų verslą ir jūsų namus, rizikavau savo garbe ir laisve, siekdamas apsaugoti Siuzaną nuo galimo kaltinimo žmogžudyste. Nejaugi jūs nesuprantate, kad aš pamėgau jūsų mieląją Siuzaną? Kad kankinčiausi matydamas ją nelaimingą? Jei atimsiu Veritę, visiškai išmušiu ją iš vėžių. Ir ką tuo pasieksiu? Tik patenkinsiu senio kaprizus.

— O jūsų žmona? — šiek tiek santūriau pasiteiravo Džonas, su-

jaudintas šio žmogaus, tačiau nebūdamas tikras, ar jis sako visą tiesą. — Siuzanai sakėte, kad neturite žmonos.

Ponas Sarocinis nuleido akis.

— Ar Siuzana būtų sutikusi, jei būtų viską žinojusi? Aš taip nemanau. Esu tik senas žmogus, pone Karteri, senas ir vienišas, norintis palikti ką nors šioje planetoje po savo mirties, — jis linksėjo galva, vis dar nuleidęs akis. — Ačiū jums ir Siuzanai — aš tai padariau. Siuzana bus geresnė motina už bet kurią auklę, kurią tik pasamdyčiau. Jūs... jūs ir Siuzana būsite geresni tėvai ir užauginsite Veritę geriau nei aš galėčiau tikėtis. Tai viskas, tai mano vienintelis siekis, tai visa tiesa, pone Karteri, — jis pakėlė į Džoną pavargusias akis.

Džonas jautėsi visiškai sumišęs. Nejaugi jis tikrai suklydo spręsdamas apie šį žmogų? Nejaugi baisingos Fergiuso istorijos apie satanizmą buvo atėmusios iš jo sveiką nuovoką? Gal jo išvados apie magiškus simbolius pastogėje buvo pernelyg skubotos? Ponas Sarocinis galbūt ir vertėsi kokia nors okultizmo forma, — gal tai yra toji religija, apie kurią jis užsiminė Siuzanai, tik ji nesuprato jo? — tačiau juk okultizmas nebūtinai turi būti blogas, tiesa? Juk yra ir nemažai gerų žmonių, užsiimančių okultizmu, *baltųjų* magų ar kaip ten jie vadinami?

Gal Sarocinis taip susikrovė sau turtus? Okultizmu? Kerėdamas?

Mintis atrodė absurdiška. Tačiau taip pat absurdiška atrodė ir sėdėti privačiame viršgarsiniame lėktuve, absurdiška ir tai, kad jo švelni žmona nužudė savo seserį ir kėsinosi nužudyti ginekologą, absurdiška tai, kad jie dabar skrido namo su kūdikiu, kurio jis net neįsivaikino, ir tai, kad jie gyvens nuolat meluodami, jog jis esąs tėvas, iki...

Iki kada?

Iki tos dienos, kai ponas Sarocinis atvykęs pareikš į ją savo teises?

— Drįstu manyti, — tarė Džonas, — kad jūs jau grąžinsite mano firmos akcijas ir mūsų namo nuosavybės dokumentus?

Atrodė, kad ponas Sarocinis buvo užkluptas netikėtai.

— Mes, pone Karteri, buvome susitarę, kad jūs atiduosite man kūdikį, kai tik jis gims, ir aš tada grąžinsiu jums namo dokumentus ir akcijas. Tačiau taip neįvyko. Judviem nepavyko pelnyti mano pasitikėjimo. Kaip galėčiau žinoti, kad jūs, grįžę į Angliją, nesumanysite, tarkime, atiduoti Veritės įsivaikinti visiškai nepažįstamiems žmonėms?

Džonas nesusivaldė:

— Tai absurdiška!

— Taigi, — ramiai atsakė bankininkas. — Ir aš norėčiau tikėtis. Tačiau Siuzana, kaip jūs pats ką tik pripažinote, yra visiškai išmušta iš pusiausvyros. Kas dar gali šauti jai į galvą?

— Siuzana nusiteikusi auginti Veritę. Ji myli mergaitę labiau už viską pasaulyje... daug labiau nei mane.

Ponas Sarocinis šyptelėjo.

— Tokiu atveju viskas gerai. Tuomet jums nėra ko baimintis dėl akcijų arba dėl namo nuosavybės dokumentų.

— Kada aš juos atgausiu?

— Kai būsiu įsitikinęs, — jis nusišypsojo ir vėl patogiai įsitaisė sėdynėje. Paskui parodė į Džono nešiojamąjį kompiuterį. — Prašau, dirbkite. Neleiskite man vėl jūsų pertraukti.

Džonas spoksojo į jį kunkuliuodamas įniršiu, ir visi įtarimai, esą jis galbūt klydo vertindamas šį žmogų, akimirksniu išnyko. Jis nesitvėrė savame kailyje, norėjo pašokti iš sėdynės ir griebti bankininką už gerklės. Tačiau tokiu pykčio protrūkiu jis nieko nepasiektų.

Vėl žiūrėjo į kompiuterio ekraną, į sustingusį Harvio Adisono veidą, ir nuspaudęs keletą klavišų išvalė ekraną; gerai būtų taip pat išvalyti savo mintis, pagalvojo jis, pykčiui pamažu virstant nusiminimu. Jam pabodo būti pono Sarocinio marionete, jis jau pavargo nuo tokio gyvenimo, kurį kontroliuoja šis žmogus. Jiems susidėjus su bankininku, Džonas matė pačiame gale išėjimą. Dar prieš mėnesį jis galvojo, kad gimus kūdikiui viskas baigsis.

Dabar atrodė, kad tai tik pradžia.

Netrukus jie leisis žemėn. Siuzana sapnavo, tuo tarpu Veritė, motinos rankose susirietusi į kamuoliuką, nuo pieno išpampusiu pilvuku, kietai miegojo. Siuzana sapnavo, kad ji yra kažkokiame erdviame, anksčiau niekada nematytame kambaryje; ji buvo jame su ponu Sarociniu ir atokiau, šešėlyje, tūnančiu kitu vyru; tas kitas vyras buvo senis invalido vežimėlyje.

Ponas Sarocinis prabilo:

— Siuzana, brangioji Siuzana. Atėjo metas tau suprasti, kas aš esu.

— Kas jūs? — paklausė ji.

— Esu įrankis, ir nieko daugiau. Esu tik Aukščiausiosios Jėgos įrankis, Siuzana, tik nuolankus šios Jėgos tarnas, ir nieko daugiau, pasiuntinys, jungtis grandinėje, kuriai skirta laikyti ir perduoti skeptrą. Šis skeptras — tai genetinis kodas, kuriame saugoma iš amžių glūdumos perduodamas pažinimas, visų tiesų pažinimas. Tai pažinimas, kurio valanda pagaliau išmušė.

Paskui su balse girdimu kartėliu jis pridūrė:

— Gaila, bet fiziškai nesu pajėgus perduoti šio skeptro. Aukščiausioji Jėga pasiuntė mane ieškoti dviejų kitų žmonių, kurie turi šį geną, o Žemėje tokie yra tik keli, tik saujelė. Tai buvo nelengva. Pirmą kartą sėkmė mus aplankė prieš dvidešimt penkerius metus, kai vieno senio kapas Bavarijoje nuvedė mane pas Afrikoje gyvenantį berniuką.

— Ar šis berniukas, geno perdavėjas, ir yra Veritės tėvas? Ar tai tas vyras iš „Telekomo"?

Siuzana jautėsi pasiklydusi, nelyginant mažas vaikelis, Alisa Stebuklų šalyje. Jos balsas aidu atsimušė nuo šio kambario sienų, tartum ji būtų buvusi oloje.

— Ar tai jis dalyvavo tuo metu, kai... kai aš buvau apvaisinama. Kas yra Veritės tėvas — jūs ar anas vyras? Berniukas, kurį jūs suradote?

— Tai nesvarbu.

— Ne, tai svarbu. Labai svarbu. Tai reiškia viską. Aš noriu žinoti tiesą. Pasakykite man tiesą.

— Jūs, brangioji mano Siuzana, esate Veritės motina, tai yra svarbiau už viską.

— O tėvas? Kas jos tėvas? Ar tai anas vyras iš „Telekomo"? Vyras, kuris buvo „WestOne" klinikoje?

— Yra dalykų, kurių geriau niekada nežinoti.

— Man reikalinga tiesa.

— Yra daug Tiesų.

— Prašau, pone Sarocini, nežaiskite su manimi.

— Dvidešimt aštuntoji tiesa sako, kad kartais geriau tikėti, o ne žinoti. Dvidešimt ketvirtoji tiesa teigia, kad tikrovė yra tai, kuo tu tiki, o ne tai, kuo tu *nori* tikėti, — jis nusišypsojo. — Labai panašu, bet kartu ir skirtinga. Mums visiems skirta atrasti tas Tiesas, su kuriomis mes jaučiamės gerai, ir gyventi jomis. O jums suteikta daugiau nei bet kam kitam. Todėl kad vieną dieną, Siuzana, jūsų kūdikis pakeis pasaulį.

— Kuo čia dėta aš? Kodėl mano kūdikis?

— Todėl, kad jūs irgi turite šį geną. Jums niekada nereikia nieko bijoti, jūs turite didžiuotis.

— Kas tai per genas? Kaip jūs sužinojote, kad aš jį turiu?

— Mes dvidešimt penkerius metus ieškojome moters su šiuo genu, Siuzana. Galų gale praeitais metais mums pavyko. Los Andžele radome kapą, kuriame buvo palaidota viena ponia, Hana Rouzvel.

— Hana Rouzvel? Mano senelė? — nustebo Siuzana.

— Mes atlikome jos palaikų DNR tyrimą.

— Mano senelė?

— Šį geną turi vos keli žmonės visame pasaulyje, Siuzana, ir jėgos, pranokstančios gamtos jėgas, laikė juos visus atskirai. Tai „Apo-E-AA". Tai mano genties genas.

— Raganių?

Ponas Sarocinis ignoravo pastabą.

— Šį geną turintis žmogus gyvens mažiausiai šimtą metų, o gal ir ilgiau. Tai yra stipriausias, pats atspariausias visos žmonių rasės genas. Mes jį identifikavome jūsų giminėje, aiškindamiesi, kiek joje būta ilgaamžių. Jūsų senelė, Hana Rouzvel, sulaukė šimto vienerių. Paveldėti šį geną, Siuzana, yra didelė privilegija, ir tada, kai susitinka du jį turintys žmonės ir iš jų gimsta kūdikis, jis būna toks stiprus, kokio nebuvo visą tūkstantmetį.

— Kodėl nebuvo?

Dabar pono Sarocinio veidas buvo visiškai arti jos, prie pat jos veido, ir jis šypsojo, plačiai, iš visos širdies šypsojo.

— Todėl, Siuzana, kad Didžiojo Apsišaukėlio sekėjai neleido. Du tūkstantmečius pasaulis buvo priverstas kęsti velnio sąmokslą. Mano genties žmonės buvo vadinami gnostikais, raganomis, eretikais. Juos medžiojo, persekiojo, kankino, žiauriai žudė.

Ratams ėmus riedėti nusileidimo taku, ėmė kratyti ir Siuzana atsibudo, o kartu su ja nubudo ir Veritė. Ponas Sarocinis sėdėjo priešais, įsmeigęs į ją įdėmų žvilgsnį. Siuzana nusisuko, tačiau po kurio laiko atsisukusi atgal išvydo, kad ponas Sarocinis ir toliau stebeilija į ją. Ji sumišo.

Lauke buvo gražus sekmadienio rytas. Londonas buvo pražydęs. Ėjo pavasaris, o lėktuvo salone, išjungus variklius ir oro kondicionierius, atrodė pats vidurvasaris.

Tačiau kaip tik tuo metu, stiuardesei atidarius lėktuvo duris, į vidų pūstelėjo toks šaltas ir stiprus vėjas, tarytum būtų atklydęs čia iš kažkur kitur, iš labai toli, ir dvelktelėjęs į Siuzaną arktinės žiemos speigu.

68

Priešingai nei įspūdingas, postmodernizmo stiliumi įrengtas advokatų kontoros priimamasis, Elizabetos Freizer kabinetas buvo nedidelis ir beveik be jokių dekoracijų. Ant šiaip jau plikų sienų kabojo įrėmintas Atodūsių tilto piešinys. Ant darbo stalo stovėjo vyro ir dviejų vaikų su slidėmis, pozuojančių priešais krėslinį keltuvą, nuotrauka. Vaza su gėlėmis. Dvi lentynos su teisine literatūra. Čia buvo ir daugybė aplankų, dalis jų sukrauta ant grindų šalia stalo, kiti sustatyti ant palangės taip, kad užstojo įstaigų, įsikūrusių kitapus Oldvičo, vaizdą, taip pat stalinis kompiuteris.

Siuzana buvo sakiusi, kad Elizabeta Freizer yra didžiausias autoritetas vaiko teisės srityje, tam pritarė ir paties Džono advokatas.

Jai buvo netoli keturiasdešimties. Aukšta, laiba it nendrė, rudais garbanotais plaukais, su senamadiškais akiniais plieniniais rėmeliais, apsirengusi džinsine palaidine ir juodomis kelnėmis, ji priminė radikalių pažiūrų, revoliucingai nusiteikusią, niekad galvos nepametančią studentę. Neatrodė nemaloni, tačiau jos trapumas vertė Džoną pasijusti nepatogiai.

Buvo atnešta kava, ir juriskonsultė pastatė jam puodelį

— Situacija dabar visiškai kitokia nei tada, kovo mėnesį, kai pas mane buvo atvykusi jūsų žmona, — tarė ji.

— Jūs buvote jai sakiusi, kad ji turi daug šansų.

— Pone Karteri, iš jūsų sužinojau daug naujos informacijos. Pagal Žmogaus vaisingumo ir embriologijos įstatymą, donoro teisės, jeigu jis nėra anonimas, yra labai sudėtinga tema. Poniai Karter, kai ji lankėsi pas mane, patariau, kad būtų geriausia pateikti prašymą teismui imtis prevencinių priemonių, taikomų arba vienam iš tėvų, arba asmeniui, kuris bando elgtis kaip tėvas.

— Tačiau pranešimas turės būti įteiktas ir ponui Sarociniui?

— Taip.

— Tai apsunkintų reikalą... noriu pasakyti, kad tai būtų keblu. Geriau būtų, kad jis nežinotų.

— Tačiau jeigu jis nežinos, kad jam yra uždrausta atimti iš jūsų dukrą, tai kaip tada jį sustabdyti? — kandžiai paklausė ji.

Džonas nežinojo, ką atsakyti.

Ji žvilgtelėjo į didelio formato bloknotą, kuriame paskubomis buvo kažką pakeverzojusi.

— Didžiausia problema šiuo atveju yra jūs žmonos psichinė būklė. Jūs man dar nepapasakojote, ką ji yra padariusi... tačiau, prieš kreipiantis į teismą, turėsite tai padaryti. Sakote, kad šis žmogus, ponas Sarocinis, turi pakankamai įrodymų, kad būtų galima iškelti jai kaltinimus sunkiais kriminaliniais nusikaltimais?

— Taip.

— Ar ji iš tiesų kalta?

— Ne, žinoma, ne... — jis dvejojo. — Ne. Vienu iš jų aš apskritai netikiu. O kitas, — Džonas prisiminė vaizdo įrašą, kuriame Siuzana sužeidžia Van Rė. — Tai priklausytų nuo interpretavimo. Ji gynėsi, tačiau manau, kad būdama tokios psichinės būsenos sureagavo pernelyg jautriai.

— O kokia, jūsų manymu, yra žmonos psichinė būsena?

Džonas nusivaipė.

— Manau, ji sunkiai serga. Jai nedaug trūko, kad nervų sistema visiškai pakriktų... o gal ji ir buvo pakrikusi... paskutiniąsias dvi nėštumo savaites. Vakar ji buvo pas mūsų šeimos gydytoją, ir jis nustatė, kad ji serga pogimdyvine depresija.

— O konkrečiau?

— Pogimdyvine psichoze.

— Tai blogiausia.

— Taip.

— Vadinasi, ją kamuoja iliuzijos? Haliucinacijos? Polinkis į savižudybę? Ji labai pervargusi?

— Taip, visi požymiai. Gydytojas išrašė antidepresantų ir žadėjo paskirti psichiatrę slaugytoją, kuri lankys ją namuose. Be to, jis man siūlė pagalvoti, ar nevertėtų laikinai pasirūpinti į namus atvykstančia vaikų lopšelio aukle, o gal net ir paguldyti ją į ligoninę.

Juriskonsultė vėl dirstelėjo į savo užrašus.

— Veritė gimė prieš tris savaites ir tris dienas.

— Taip.

— Jei teiktume paraišką prevencinėms priemonėms užtikrinti, susidurtume su rimtomis problemomis. Jei Siuzana imtų pasakoti teisėjui visa tai, ką jūs man papasakojote, tai yra apie satanizmą ir juodąją magiją, būtų sunku tikėtis jai palankaus bylos nagrinėjimo, nebent pateiktumėte įtikinamus įrodymus. Teisėjai žino, kad tokia veikla iš tikrųjų egzistuoja, tačiau dažniausiai ja užsiima įvairiausi iškrypėliai, kurie tik prisidengia įvairia atributika ritualiniam smurtui pateisinti. Ar mes turime pakankamai įrodymų, kad galėtume ką nors įtikinti? Būkite atviras, pone Karteri, ir man atsakykite, ar jūs iš tiesų esate įsitikinęs Veritei gresiančiu okultizmo pavojumi?

— Aš nežinau, — atsakė Džonas. — Iš tikrųjų nežinau.

— Savo namo pastogėje jūs aptikote kažką keista, tačiau nežinote, kiek laiko viskas ten išbuvo. Kas dar?

— Nieko, — atsakė jis. — Nieko konkretaus.

— Jūsų žmonos baimės gali būti susijusios su jos psichine būkle. Ar nemanote, kad tai galėtų būti haliucinacijos?

— Aš labai gerbiu Siuzaną, bet ji sunkiai serga. Taip, gali būti, kaip jūs sakote, aš paprasčiausiai neturiu supratimo.

Atidariusi stalčių ji išėmė iš jo plastikinę dėžutę ir elegantiškai, ko Džonas iš jos tikrai nesitikėjo, įmetė į kavą porą dirbtinių saldiklių.

— Manau, geriausia išeitis būtų kreiptis į teismą, kad šis, atsižvelgdamas į jūsų žmonos psichinę būklę, perimtų Veritės globą.

— O ką tai reiškia?

— Iš esmės tai reiškia, kad teismas turėtų užtikrinti Veritės apsaugą, jis veiktų *in loco parentis**. Jis priimtų Veritei naudingus sprendimus ir rūpintųsi jos ateitimi. Be teismo sutikimo niekas negalėtų jos išvežti iš Anglijos.

— Ir aš turėčiau paliudyti, kad Siuzanos psichinė būklė neleidžia jai rūpintis mergaite?

— Ne, mes paprašytume, kad tai padarytų psichiatras.

— Ar apie tai turėtų būti informuotas ponas Sarocinis?

* „Kaip vienas iš tėvų“ (*lot. teis.*).

— Kaip biologinis tėvas — taip.

Džonas papurtė galvą.

— Tai problematiška. Bijau, kad jis gali padaryti ką nors negera.

— Tai ir yra priežastis, dėl kurios jūs atvykote: jūs bijote to, ką jis gali padaryti, ar bent jau bandyti padaryti, tiesa?

Džonas niūriai linktelėjo.

— Taip. Tačiau tai nėra taip paprasta.

— O ar jūs įsivaizduojate, kad kreipdamiesi į teismą mes galime susidurti su dar viena problema? Teismas gali nuspręsti, kad ponas Sarocinis yra geresnis tėvas ir gali pasirūpinti Verite geriau nei jūsų žmona.

69

Garbusis daktaras Evanas Fryras ėjo mėgaudamasis nuostabia gegužės saulėkaita. Buvo šeštadienis, įprastai ramiausia savaitės diena, bet šiandien jam nebuvo eilinė diena.

Jis vilkėjo kostiumu, o tai buvo irgi neįprasta, mat jis visada rengdavosi dvasininko drabužiais, o jeigu ne, tai bent jau segėdavo baltą apykaklę. Tačiau šiandien iš pažiūros niekas nebūtų galėjęs pasakyti, kad jis yra kunigas, paprasčiausiai būtų išvydęs apkūnų vidutinio amžiaus ir įspūdingo stoto verslininką žilstančiais plaukais, tokią gražią dieną pesimistiškai persimetusį per ranką lietpaltį.

Fryras gausiai prakaitavo, tačiau ne nuo kaitrios pavakario saulės, o dėl nervinimosi. Jis visas drebėjo. Jo veidą dengė ryžtingumo kaukė, bet po ja slypėjo baimė.

O lietpaltyje buvo „Sabatier“ firmos peilis mėsai pjaustyti.

Jis turėjo tai padaryti. Pasirinkimo nebuvo, tai *turėjo* įvykti, ir nedelsiant. Žinia apie šį kūdikį, apie šią pabaisą, šį žvėrį, jo tautai kasdien teikė vis daugiau jėgų ir pasitikėjimo.

Šį klausimą reikėjo spręsti atitinkamais kanalais ir laukti įgaliojimų, tačiau jam kėlė nerimą visas šis biurokratinis mechanizmas. Tai užtruktų ne vienerius metus, be to, negalima atmesti galimybės, kad Bažnyčioje yra informatorių. O ką Bažnyčia galų gale būtų padariusi?

Būtų išlemenusi pasmerkimą? Paskelbusi oficialų perspėjimą? Sustiprinusi maldos budėjimą? Argi Bažnyčia dar turėjo *dantis?*

Šį sprendimą turėjo priimti jis pats, tačiau bent suprato, — savo maldose jis ir prašė būtent supratimo, — kad šį jo poelgį sankcionuoja visi aliai vieno.

Jam reikėjo tik vienintelio.

Nuo šaligatvio krašto pakilęs lapų sūkurys it mirtiną kirtį nešanti gyvatė praskriejo tiesiai pro jo veidą. Vėjas, stiprus, ledinis ir kupinas įniršio, pešiojo jo trumpai kirptų plaukų šaknis, skverbėsi po oda ir švilpė gyslomis. Fryras jautė, kaip vėjas tampo jo sausgysles, kaip stingdo jo kūno prakaitą, girdėjo, kaip spiegia jo ausyse.

Tačiau jis ryžtingai žingsniavo pirmyn, ten, kur baigiasi gatvė. Šis Londono rajonas jam buvo nelabai žinomas. Anksčiau niekada nebuvo tekę atsidurti šioje medžiais apsodintoje gatvėje, bet jis žinojo, kad atėjo į reikiamą gatvę, ir žinojo tai net nepažvelgęs į lentelę su jos pavadinimu. Jis jautė jos buvimą.

Evanas Fryras žengė tol, iki priėjo namą su bokšteliu.

Temperatūra siekė arti septyniasdešimties laipsnių*. Sode Veritei buvo pernelyg karšta, todėl ji po sočių vidurdienio pietų miegojo savo kambaryje, savo lovytėje.

Siuzana užsimerkusi gulėjo sode stovinčiame atlošiamame krėsle. Karolina Hadžes, agentūros atsiųsta auklė, kuriai šiandien buvo trečia darbo pas juos diena, sėdėjo prie sodo staliuko ir bandė surinkti gyvūnėlių karuselę, šįryt atvežtą Keitės Foks.

Karolina, miela, trečią dešimtį bebaigianti dailaus sudėjimo mergina pažo šukuosena, šiandien vilkėjo kreminės spalvos palaidinuke ir tamsiai mėlynu klostuotu sijonu. Prie diržo buvo prisisegusi vietinio ryšio radijo stotelę, iš kurios galėjo girdėti kiekvieną garsą, sklindantį iš Veritės kambario. Tyloje buvo girdėti tik vienodas raminantis mergytės kvėpavimas.

Siuzana išgirdo veją laistančio purkštuvo čiužėjimą anapus tvoros. Abu senukai buvo mirę, vienas paskui kitą, dviejų dienų

* Pagal Farenheitą, t. y. apie 21 °C.

laikotarpiu, ir dabar šį namą kažkas nuomojosi, nors pastatas buvo apgailėtinos būklės, kaip jai pasakojo visažinis tailandiečių restorano savininkas Lomas Kotokas. Siuzana naujųjų kaimynų dar nebuvo pastebėjusi.

Ji jautėsi išsekusi. Daktaras Patersonas jai išrašė kažkokių kapsulių, kurios vakar ją buvo pavertusios zombe. Nors ir kaip Džonas maldavo, šiandien ji atsisakė jas gerti. Siuzana norėjo mąstyti blaivia galva, tačiau jokio skirtumo ji šiandien nepajuto. Ramybės nedavė tos pačios galvoje kirbančios neramios mintys. Keisė. Deguonies tiekimo sistema. Nutraukta jungtis. Ji išlipo iš automobilio, nuskubėjo į Keisės palatą ir rado atjungtą deguonies tiekimo vamzdelį. Ji juk tikrai turėtų prisiminti, jeigu... jeigu ji?..

Ją nukrėtė šiurpas. Atrodė, galvoje esama uždaros kameros, į kurią ji negali patekti. Ji važiavo automobiliu, o paskui staiga atsidūrė Keisės palatoje, su dviem atskiromis deguonies tiekimo sistemos dalimis. Tai, kas vyko tarp šių dviejų epizodų, atrodė, buvo paslėpta šioje kameroje. Toje pačioje kameroje buvo saugomas ir atsitikimas su Mailzu Van Rė. Ji bėgo, o paskui Mailzas Van Rė, mobiliojo telefono antenos perverta akimi, susmuko ant žemės. *Iki šiol apie jį niekas nė žodžiu neužsiminė.* Kaskart, kai tik ji paminėdavo šį vardą Džonui, jis išblykšdavo ir pakeisdavo pokalbio temą. Vakar ji paskambino į Van Rė kabinetą ir iš jo sekretorės, „ledo karalienės“, išgirdo, neva Mailzas Van Rė *išvykęs iš šalies.*

Jeigu jis išvykęs, užsienyje, vadinasi, turėtų būti sveikas?

Tačiau Siuzana vis tiek jautė, kad Džonas bando ją nuo kažko apsaugoti arba, ši prielaida atrodė įtikinamesnė, norėjo kažką nuslėpti nuo jos. Tačiau ką? Tiesą?

Kokią tiesą?

Gal Džonas paprasčiausiai nori laimėti laiko, todėl jai gerinasi? Gal jis padeda ponui Sarociniui? Kada jie atvyks paimti Veritės? Šiandien? Ryt? Gal kitą savaitę? Kada?

Džonas antradienį buvo nuvykęs pas advokatę Elizabetą Freizer. Sugrįžęs namo pasakė, kad jie nieko negali padaryti, nes apie kiekvieną jų veiksmą reikės oficialiai, raštu, informuoti poną Sarocinį. Elizabeta Freizer apie tai nebuvo jai užsiminusi.

Nejaugi Džonas galėjo meluoti?

O gal prie to prisidėję ir jos tėvai? Kaskart, kai tik jie atvykdavo į kliniką jos aplankyti, ji be paliovos pasakodavo apie tai, kas paryčiui nutiko Keisės palatoje, bent jau tiek, kiek pajėgė atsiminti, tačiau, nors jie įtikinamai linksėdavo galvomis, viską pasakydavo jų slapukiški, trumpi, tačiau reikšmingi susižvalgymai.

Kartkartėmis, sunkiausiais momentais, Siuzana susimąstydavo, o gal buvo ir kita priežastis, dėl kurios jie žvilgčiodavo vienas į kitą. *Nejaugi man galėjo tai nutikti?* Nejaugi aš kuoktelėjau?

Gal aš psichiškai nesveika?

Jai išdžiūvo gerklė. Šalia jos, ant žolės, stovėjo limonado butelis, bet Siuzana jautėsi tokia pavargusi, kad net nepajėgė ištiesti rankos.

Nesibaigiantis lankytojų srautas vargino. Tris pastarąsias dienas jų namuose buvo taip pat, kaip Kalifornijoje; lankytojai labai panašūs: dauguma — iš Vidurio Europos, tačiau pasitaikydavo ir kitokių. Visi jie elgėsi mandagiai, kaip ji jau buvo įpratusi: atvykdavo pareikšti pagarbos, palikdavo savo dovanas ir išvykdavo. Ir vis dėlto Siuzana kiekvieno vizito metu budriai sėdėdavo prie vaiko lovytės.

Veritė buvo gavusi tiek daug dovanų, kad jiems iškilo problema, kur jas visas sutalpinti. Jomis jau buvo užversti du svečiams skirti kambariai. Paskambino į duris. Tikriausiai jau po antros — lankytojai niekuomet nepasirodydavo anksčiau, lyg būtų laikęsi nerašytos mandagumo taisyklės: rytas priklauso tik jai. Juos galėtų priimti ir Džonas arba auklė. Siuzaną apėmė paviršutiniškas snaudulys.

Džonui teko išversti ant prieškambario grindų visą golfo krepšio turinį, kai stengėsi rasti kortelę-raktą nuo sporto klubo drabužinės. Vėluodamas ir susierzinęs jis atidarė pagrindines namo duris ir išvydo ant slenksčio stovintį apkūnų, gerokai suprakaitavusį, tačiau išvaizdų vyriškį, vilkintį kostiumu, o ant rankos užsimetusį lietpaltį. Džonui jis kažką priminė, ir jis netrukus suprato ką: aktorių Robertą de Niro.

— Laba diena, — švelniu, mandagiu balsu prabilo svečias. — Aš esu daktaras Fryras. Buvau Fergiuso Donlivajaus draugas.

— Hm, — atsakė Džonas. Šis vyras neatrodė panašus į gydytoją. — Taip. Labai užjaučiu. Taip. Siaubinga.

— Taigi. Iš tikrųjų siaubinga, — pritarė Fryras. — Tragedija. Jis buvo nuostabus žmogus, nepaprasto intelekto. Sunku su tuo susitaikyti.

Džonui dabar ne panegirikos rūpėjo. Be to, jam visada atrodė, kad Fergiusas Siuzanai *per daug* patinka.

— Ar mano žmona žino apie jūsų vizitą?

— Ne, ne, aš visiškai atsitiktinai ėjau pro šalį. Tikiuosi?..

— Siuzana šiuo metu ilsisi. Ji labai pavargusi.

Fryras stengėsi neišsiduoti, kad ši žinia jį nudžiugino.

— Gal užeitumėte? Jei norite, galite luktelėti, tačiau aš nenorėčiau jos žadinti.

— Gerai, jei tik nesudarysiu jums nepatogumų.

Džonas dirstelėjo į savo laikrodį. Dvidešimt po pirmos. Jam jau reikėjo važiuoti. Jis išėjo į sodą ir šūktelėjo auklę.

— Karolina, — paprašė Džonas, kai ji atskubėjo. — Pas Siuzaną atvyko daktaras Fryras. Jis palauks, kol ji atsibus. Ar negalėtum su juo pabūti?

— Žinoma, pone Karteri, — mergina atsigręžė į kunigą. — Ar nenorėtumėte pasėdėti sode?

Fryras nosine nusišluostė kaktą.

— Ačiū jums. Jei nesudaryčiau rūpesčių, būčiau linkęs pasėdėti viduje, pavėsyje.

— Žinoma, — ji pasižiūrėjo į Džoną, laukdama nurodymų.

— Svetainėje tikrai turėtų būti vėsiau, — tarė Džonas.

Ji parodė svečiui, kur eiti. Džonas vėl priklaupė ir vėl įniko paskubomis kraustyti savo golfo krepšį. Jis išgirdo, kaip auklė klausia kunigo, ar jis nenorėtų ko nors išgerti, ir kunigas mandagiai paprašo stiklinės vandens.

Evanas Fryras įsitaisė ant didelės, patogios sofos. Netrukus mergina atnešė stiklinę šalto it ledas vandens.

— Gal galėčiau pakabinti? — pasiteiravo ji.

Jis uždėjo ranką ant šalia gulinčio sulankstyto lietpalčio.

— Ačiū, nereikia, man patogu, — nusišypsojo svečias.

— Aš būsiu lauke, — paaiškino mergina. — Kai tik ponia Karter atsibus, pranešiu jai, kad atvykote.

Padėkojęs Fryras gurkštelėjo vandens. Netrukus kažkas atidarė ir uždarė duris, o po minutės kitos jis išgirdo užvesto variklio ir išvažiuojančio iš kiemo automobilio garsą. Paskui stojo tyla.

Kunigas atsistojo ir nuėjo prie lango. Giliame krėsle gulėjo moteris linine suknele, tikriausiai Siuzana Karter, pagalvojo jis. Netoli jos, prie stalo, sėdėjo mergina, atnešusi jam gerti, ir atsidėjusi vėrė siūlą per kažkokį, tikriausiai judantį, objektą. Kūdikio niekur nesimatė, vadinasi, jis turėtų būti kambaryje.

Gerai.

Su lietpalčiu rankoje skubiai nužingsniavo į koridorių, paskui valandėlę stovėjo ir sulaikęs kvėpavimą atidžiai klausėsi. Tyliai užlipęs laiptais į antrą aukštą, pavargęs ėmė greitai šnopuoti, prakaitas žliaugė dar labiau, o nervai buvo įtempti iki kraštutinės ribos.

Jis vėl sustojo ir įsiklausė. Krūtinėje dunksėjo širdis, gniaužė gerklę. Nuleido akis ir žvilgtelėjo žemyn, į prieškambarį, kuriame nieko nebuvo, paskui apsidairė po laiptų aikštelę. Čia pajuto šaltį, oras atrodė sustingęs, tartum iš jo būtų buvusi išsiurbta visa energija. Tolimajame gale išvydo paliktas pravertas duris.

Vidinis balsas jam kuždėjo atsisakyti šios beprotiškos idėjos, nulipti žemyn, išeiti iš čia, paskui susitikti su vyskupu ir aptarti šį reikalą reikiamais kanalais.

Žinoma, žinoma, taip būtų daug lengviau. Išeik iš čia. Užmiršk apie tai. Vakar, kai mintyse kūrė planą, viskas atrodė labai paprasta. Praėjusią naktį Fryras miegojo labai gerai, o šįryt atsibudo dar tvirčiau įsitikinęs savo teisumu ir nepaprastai drąsus. Tačiau dabar, iš tiesų atsidūręs šioje vietoje, pajuto, kad ankstesnio ryžto nebeliko.

Juolab atimti gyvybę, bet kokią gyvybę...

Taip, Biblija pritaria tam, tačiau...

Užsimerkęs jis pasimeldė: „O, Dieve, duok man jėgų."

Paskui tyliai, kaip tik galėdamas, pirštų galais nuėjo laiptų aikštele tolyn, įslinko į kambarį ir uždarė paskui save duris.

Oras čia atrodė toks šaltas, kad jam net užgniaužė kvapą. Iš jo burnos ėjo garas. Jis paskubomis apsidairė, ieškodamas oro kondicionieriaus, bet nieko tokio nepamatė. Užuolaidos užtrauktos, kambaryje prieblanda, bet ne tamsu. Dešinėje, atremta prie sienos, stovėjo

paprasta, be jokių pagražinimų vaikiška lovytė, dailiai apgaubta baltu siuvinėtu lininiu audiniu, o prie jos buvo patiestas mažas kilimėlis, nors šiaip visur kitur kambario grindys buvo plikos.

Jis pirštų galais priėjo prie lovytės ir baisiai drebėdamas pažvelgė į ją. Kūdikis miegojo, iš jo burnos kilo plonutė šilto oro juostelė. Kaip gali kūdikis ištverti tokį šaltį?

Daužantis širdžiai, Fryras keletą akimirkų stebeilijo į smulkutį raukšlėtą veidelį, kuris baltos patalynės fone atrodė dar rausvesnis. Ugnies raudonumo plaukai, užmerktos akys, suspaustos plonos lūpos, miniatiūriniai vienos rankos pirštukai įsipainioję į medvilninės antklodės palaidą pynimą.

Buvo sunku patikėti, kad šis mažas padarėlis, toks gležnas ir nekaltai atrodantis, galėtų būti tai, ko jis ieškojo. Tiesa, Fryras jautė iš naujagimio sklindančią antgamtišką jėgą. Jautė laukinę, baisią energiją, ir suprato, kad jis neturi susvyruoti ir pasiduoti emocijoms, jis negali leisti abejonei įsiskverbti į savo protą.

Dėl šalčio ir baimės kalendamas dantimis, kunigas ėmė šnabždėti Viešpaties maldą taip tyliai, kad žodžių beveik nebuvo girdėti. Baigęs melstis, jis paleido iš rankų lietpaltį ir iškėlė virš galvos aštrų nerūdijančio plieno peilį, laikydamas jo kotą abiem slidžiomis, prakaituotomis rankomis.

Ūmai pasigirdo baisus švilpimas, jo paties venomis pulsuojančio kraujo garsas.

Atrodė, buvo atidarytos visos jo kūno sklendės, atsukti visi iki vieno čiaupai ir kraujas švilpdamas sruvo kraujotakos sistema. Širdis mušė, vibravo, kilnodamasi drebėjo, o krūtinę, rankas ir kojas vėrė skausmas. Nežmoniškai skaudėjo galvą. Akyse aptemo, vaizdas išsiliejo. Peilis barškėdamas nukrito ant grindų.

Dusdamas Fryras trumpai kranktelėjo.

Staiga pažadinta auklės riksmo, Siuzana išsiropštė iš savo atlošiamojo krėslo. Panikos apimta mergina jau skuodė pro vidinio kiemelio duris. Siuzana, bėgdama laiptais jai iš paskos, šaukėsi Džono.

Durys buvo uždarytos ir tai tik dar labiau sustiprino jos nerimą. Auklė nuskubėjo laiptų aikštele prie mergaitės kambario, staigiu ju-

desiu atidarė duris ir sustingo tarpduryje. Siuzana kone įgriuvo jai iš paskos.

Kambaryje ant vieno kelio klūpėjo jai nematytas vyras mirtinai išblyškusiu ir prakaito išpiltu veidu, o šalia jo gulėjo išskleistas lietpaltis; vienas iš tų nelemtų lankytojų, pamanė ji. Širdžiai bandant iššokti per gerklę, Siuzana akimirksniu atsidūrė prie lovytės ir pažvelgė žemyn. Veritė, jos paguodai, miegojo ramų ramiausiai.

— Ką jūs čia darote? — išgirdo ji priekaištaujant auklę.

Nepažįstamasis, vos gaudydamas kvapą, ėmė žiopčioti:

— Aš... aš... labai... labai atsiprašau... Aš...

Siuzana priklaupė šalia, bandydama kuo skubiau prisiminti, kaip teikiama pirmoji medicinos pagalba, kurios kursą ji buvo išklausiusi prieš daugelį metų. Jį tikriausiai ištiko širdies priepuolis. Ji sugriebė nepažįstamąjį už riešo, bandydama užčiuopti pulsą, ir ją nukrėtė šiurpas. Kambaryje buvo labai šalta, nors galbūt jai taip atrodė dėl išgąsčio.

Vyriškis apgailestaujamai išsiviepė, pirmiausia Siuzanai, o paskui auklei.

— Aš... aš tik norėjau... pamatyti kūdikį.... Karštis... toks didelis... aš...

Siuzana pagaliau užčiuopė pulsą ir pažiūrėjo į savo rankinį laikrodį. Pulsas buvo labai dažnas, širdis plakė per greitai.

— Man jau gerai, — tarė jis, neramiai žvairuodamas į savo lietpaltį. — Toks karštis. Man jau gerai, labai jums ačiū. Prašau, atleiskite man.

Atleidusi jo riešą, Siuzana atsigręžė į auklę, laikančią savo plaštaką ant vyriškio kaktos ir tikrinančią jo temperatūrą.

— Man atrodo, būtų geriausia, jei iškviestum greitąją pagalbą, nes jis neatrodo sveikas.

Svečias papurtė galvą.

— Ačiū, nereikia... aš...

Jis negrabiai stvėrė nuo grindų lietpaltį, suvyniojo jį kelis kartus nelyginant nešvarius skalbinius, pasikišo po pažastimi ir atsistojo.

— Karštis, — toliau aiškino jis. — Lauke... padariau klaidą, neįsivaizdavau, kad taip šilta.

— Bet jūs atrodote atšalęs, — paprieštaravo auklė. — Gal nesveikuoja jūsų širdis? Gal kamuoja aukštas kraujospūdis?

— Ne, ne, nekamuoja, nieko rimto.

— Būtų geriau, jei nusileistumėte laiptais ir keletą minučių pasėdėtumėte, — pasiūlė Siuzana. — Ar galėsite eiti?

— Taip, taip, ačiū jums, taip, man jau gerai.

Siuzana pirma nuėjo laiptų aikštele, o auklė, sekdama iš paskos, tipeno greta svečio, neatsitraukdama net lipant laiptais, kad, reikalui esant, jei atrodytų, kad jis griūva, spėtų sugriebti. Ji nuvedė vyriškį į svetainę, ten jis atsisėdo ant sofos krašto, nepaleisdamas dabar ant kelių laikomo lietpalčio.

— Gal galėčiau kuo nors padėti? — pasiteiravo Siuzana.

— Ne, aš... — jis apsidairė aplink. — Aš dar neišgėriau savo vandens, dėkoju jums.

Jis paėmė stiklinę, bet ranka drebėjo taip stipriai, kad vanduo tiško per kraštus.

— Jūsų vyras prašė atvesti jį čia, — pasiaiškino Siuzanai auklė.

— O kas jūs? — pasidomėjo Siuzana.

— Evanas... a... Daktaras Fryras. Ar Fergiusas Donlivajus niekada neminėjo mano vardo?

— Fergiusas? — Siuzanos balse buvo girdėti nuostaba.

— Jis buvo artimas bičiulis.

— Fergiusas Donlivajus?

— Taip, — jis vėl gurkštelėjo vandens. Stiklinė barškėjo į dantis. — Geras žmogus. Po jo liko didžiulė tuštuma.

— Ar jūs — teologijos profesorius? Arkidiakonas emeritas?..

Jis linktelėjo.

— Taip, jis pasakojo apie jus, — jos išraiška tapo draugiškesnė. — Norėjau dalyvauti jo laidotuvėse, tačiau... aš buvau išvykusi. Jo mirtis mane labai pribloškė. Tai buvo taip...

Fryras atsargiai dirstelėjo į auklę, o paskui Siuzanos pasiteiravo:

— O ši panelė?

— Karolina Hadžes, mūsų auklė.

— Atleiskite, ponia Karter, ar mes negalėtume keletą minučių pasikalbėti asmeniškai?

— Aš užlipsiu pažiūrėti Veritės, — pasisiūlė auklė ir išėjo iš svetainės, sau iš paskos uždarydama duris.

Dvasininkas pakėlė akis į lubas ir pritilo, tartum būtų bijojęs, kad kas nors gali jį nugirsti.

— Ponia Karter, kiek jums Fergiusas papasakojo apie šį kūdikį?

Siuzana atsisėdo į krėslą priešais jį.

— Jis buvo užsukęs popiet, prieš pat savo mirtį, kuri ištiko jį tą naktį.

Ji ramiai rikiavo mintis, netikėtai pajutusi, kad galva daug šviesesnė ir mintys nepalyginti aiškesnės nei iki šiol. Kunigo akivaizda ją veikė raminamai.

— Jis buvo įsitempęs, tačiau kalbėjo nelabai aiškiai. Papasakojo kad mano ginekologui Mailzui Van Rė Skotland Jarde užvesta byla ir kad Van Rė dalyvavo apeigose, kuriose buvo aukojami kūdikiai. Taip pat apie tai, kad vyras, tokia pat kaip mano kūdikio surogatinio tėvo pavarde, tai yra ponas Sarocinis, prieš karą buvo garsus magas... jis pavadino jį velnio įsikūnijimu.

Kunigas linktelėjo.

Paskui Siuzana prisiminė dar kai ką.

— Ak, tiesa. Tai man pasirodė keista. Vieną dieną, tai buvo praėjusiais metais, mums kartu pietaujant, jis netikėtai pasiteiravo, ar aš neketinu gimdyti kūdikio... Atrodo, ši mintis nedavė jam ramybės.

— Ir ką jūs jam atsakėte?

— Aš pamelavau, atsakiau, kad neketinu, ir jis nurimo. Kūdikis pradėtas dirbtinio apvaisinimo būdu... Aš nežinau, ar?..

— Taip, aš žinau, — Fryras ir vėl pažiūrėjo į lubas.

Jo galvoje sukosi padrikos mintys. O ką, jeigu jis dar kartą pabandytų pribaigti šitą išperą, o paskui nusižudytų pats? Ar užtektų drąsos? Jis galėtų užlipti laiptais į viršų pirmiau nei jos suprastų, ką jis daro? Jis galėtų nueiti į aną kambarį, nustumti į šalį auklę ir atlikti savo darbą.

Jis turėtų tai padaryti.

Nebent... Vieną kartą jis jau susimovė. O gal tai Dievo ranka jį sulaikė, gal tai Dievas norėjo jam pasakyti, kad yra kitas kelias, geresnis. O gal jam tik pritrūko drąsos. Jis atsikvėpė ir vos girdimu balsu paklausė:

— Siuzana, ar Fergiusas jums paaiškino apie tai, kas yra čia, jūsų namuose?

Nesupratusi užuominos Siuzana suraukė kaktą.

— Jūsų kūdikiui būtina Bažnyčios apsauga. Ir jums, ir jūsų vyrui.

— Apsauga?

— Mums teks gerokai paplušėti — jums, jūsų vyrui ir man. Ir mums bus reikalinga pagalba iš šalies. Ar jūsų vyras lanko bažnyčią?

— Ne. Ką jūs turėjote omenyje sakydamas „gerokai paplušėti"?

Vis dar drebėdamas Fryras atsigėrė vandens.

— Visa tai, ką jums pasakojo Fergiusas, yra tiesa, tačiau tai, apie ką dabar kalbu aš, susiję ne su jūsų kūdikio apsauga nuo paaukojimo, tai yra visiškai kas kita.

— Kas tai?

— Nemanau, kad turėtume aptarti šį klausimą dabar. Būtų gerai, jei jūs kartu su vyru atvežtumėte kūdikį pas mane, noriu pradėti nuo krikšto. Ir turime padaryti tai kuo greičiau. O jūs esate pakrikštyta?

— Taip. Prašau, pasakykite man, ką visa tai reiškia. Kas jos laukia?

Jis vėl pakėlė akis į lubas.

— Nežinau, kiek kūdikis gali girdėti. Būtų gerai, jei judu su vyru atvyktumėte pas mane pasikalbėti. Tuomet būtų saugu.

Siuzana pajuto abejonę šio žmogaus sveiku protu. Jo akys atrodė it pamišėlio.

— Veritei dar tik trys su puse savaitės, — paaiškino ji. — Ji negali girdėti jūsų kalbos.

— O, jūs galite jos neįvertinti, ponia Karter. Niekada nedarykite šios klaidos. Prašau prisiminti tai ateityje, — Fryro veidu nuvarvėjo keli prakaito lašai ir jis nusišluostė nosine kaktą. — Jūsų vyras žaidžia golfą?

— Taip.

— Jis sugrįš vakare?

Siuzana linktelėjo.

— Noriu, kad šįvakar judu abu apsilankytumėte pas mane, vieni. Ar galėtumėte? Palikite savo kūdikį namie, su aukle. Labai svarbu, kad mes kuo anksčiau imtumėmės savo darbo. Kūdikis kasdien vis stiprės. Ji vis labiau ir labiau priešinsis, ir tai padaryti jai bus vis paprasčiau.

Tai taręs, spausdamas prie krūtinės lietpaltį, svečias atsistojo.

Siuzana kuo skubiausiai norėjo užduoti jam keletą svarbių klausimų.

— Prašau, — kreipėsi ji į kunigą. — Gal galėtumėte?..

— Turiu eiti, — Fryras ją pertraukė. — Nemanau, kad gerai darau būdamas čia. Aš jums padėsiu, tačiau jūs ir jūsų vyras turite manimi pasitikėti. Aš... ar... ar galėčiau išsikviesti taksi?

— O kur jums reikia?

— Į Londono centrą... Bromptono gatvė.

— Yra labai nebloga vietinė minitaksi firma, o ir paslaugos pigesnės nei juodųjų taksi. Gal galėčiau pati iškviesti?

— Ačiū jums, — padėkojo jis.

Siuzana nuėjo į virtuvę ir surinko telefono numerį iš kortelės, kabančios ant sienos. Ji buvo taip išsigandusi, kad paklausta vos sugebėjo padiktuoti savo namų adresą. Fergiusas Donlivajus labai palankiai kalbėdavo apie Evaną Fryrą. Pernelyg palankiai, kad Siuzana galėtų palaikyti jį pamišėliu.

Sugrįžusi atgal į svetainę, rado svečią vėl prisėdusį ant sofos sudėtomis priešais veidą rankomis, užsimerkusį ir besimeldžiantį. Nenorėdama trukdyti, ji atsistojo tarpduryje ir laukė iki jis baigs, o atmintyje išniro sutrikęs Fergiuso žvilgsnis prie pietų stalo praeitais metais ir jo susijaudinimas jų paskutinio susitikimo metu.

Pasigirdo skambutis. Nejaugi taksi jau atvažiavo? Taip greitai? Ji nuėjo prie durų ir atidarė. Gatvėje prie namo stovėjo mėlynas dengtas fordas su antena ant stogo ir dirbančiu varikliu. Ji atsisuko į kunigą, norėdama jį pakviesti, tačiau šis, spausdamas prie krūtinės lietpaltį, jau ėjo koridoriumi.

— Mano taksi?

— Taip. Atrodo, taip.

Fryras jai ištiesė savo vizitinę kortelę ir maldaujamai pažvelgė į akis.

— Tai mano namų adresas ir telefono numeris. Ar atvyksite šįvakar su savo vyru pas mane į svečius?

Ji vylėsi, kad jai pavyks įkalbėti Džoną.

— Aš nesu tikra dėl laiko, kada jis grįš namo, — tai tarusi kažką prisiminė. — Tačiau auklė... Kaip tik šįvakar ji su draugu eina į koncertą. Pažadėjau jai, kad galės.

— Tiek jau to, užsukite vėliau. Bet kurią valandą, kai tik galėsite. Ar atvyksite?

Siuzana linktelėjo.

— Aš pasikalbėsiu su ja. Gal kelioms valandoms išsikviesime kitą auklę.

— Gerai.

Ji žvilgtelėjo į kortelę.

— Prašau, daktare Fryrai, paaiškinkite man, ką turėjote omenyje sakydamas, kad Veritė „vis labiau ir labiau priešinsis"? Priešinsis kam?

— Leiskite tai paaiškinti vakare, asmeniškai, — atsakė jis.

Tada, dar kartą neramiai pažvelgęs aukštyn, į laiptų aikštelę, svečias išskubėjo pro duris ir nulipęs prienamio laiptais nuėjo prie taksi.

Siuzana matė, kaip jis atidarė galines automobilio dureles ir įsiropštė vidun. Tą akimirką ji pastebėjo šmėkštelint vairuotojo veidą, kai šis plačiai šypsodamas atsisuko į kunigą jo pasveikinti.

Ji net išsižiojo iš nuostabos.

— Ne, — sušnabždėjo Siuzana. — Ne. Ne. Ne.

Kunigui nespėjus nė uždaryti durelių, taksi automobilis sužviegdamas padangomis staiga truktelėjo iš vietos.

Krečiama šiurpo ji paskubomis nusileido laiptais žemyn ir puolė bėgti.

— Stok! — šaukė ji. — Stop! Šokit lauk! Daktare! Daktare Fryrai! Šokit! *O, maldauju, šokit lauk!*

Ji bejėgiškai skuodė paskui automobilį, stebėdama, kaip jis vis tolsta ir tolsta. Žybtelėjo stabdžių žibintai, tačiau ties sankryža gatvės gale jis tik truputį pristabdė, tada pasuko į dešinę ir dingo iš akių.

— Stok! — tuščiai šaukė ji. — Prašau, sustok! Dėl Dievo meilės, lipk lauk!

Siuzana suklupo ant kelių pačiame kelio viduryje ir pratrūko raudoti. Vairuotojo veidas buvo įsirėžęs jos atmintyje. Ta pati šypsena.

Ta pati šypsena, kurią buvo mačiusi anksčiau, kai jis buvo atvykęs taisyti telefonų. Ta pati šypsena buvo jo veide, kai artinosi prie jos klinikoje. Taip, tai buvo jis. Ji nė neabejojo.

Vairuotojas buvo žmogus iš „Telekomo".

70

Džonas žaidė puikiai.

Pirmą kartą per daugelį pastarųjų savaičių jis jautėsi atsipalaidavęs. Buvo išgėręs porą bokalų alaus, išgirdo keletą naujų anekdotų. Jo vargai su Siuzana ir Sarociniu kelioms laimės valandoms pasitraukė į šalį. Įvažiavęs į savo gatvę, jis mintyse pakartotinai peržvelgė kamuoliuko skrydį virš medžių į keturioliktąją duobutę, matė, kaip kamuoliukas atsimuša į kuolelį ir įriedėdamas į duobutę uždirba jam „erelį" ir galutinę pergalę. Mintyse švęsdamas laimėjimą, sustojo prie namo.

Kažkas buvo ne taip.

Kur Siuzanos automobilis?

Pirmoji į galvą atėjusi mintis buvo „vagystė", mat, jiems grįžus iš Valstijų, Siuzana dar nė karto nevairavo automobilio. Jos mažas VW jau daug savaičių stovėjo ant betonuotos aikštelės, šalia namo.

Džonas įpuolė į namą, kur jį pasitiko laiptais skubiai besileidžianti auklė, išsičiustijusi, pasidažiusi ir vilkinti puošniu moterišku dviejų dalių baltu kostiumu. Iš jos veido išraiškos Džonas nusprendė, kad kažkas atsitiko.

— O, aš pagalvojau, kad grįžta ponia Karter, — tarė ji.

— Ji išvažiavo? Automobiliu?

— Su Verite, — susirūpinusiu balsu atsakė ši.

— Kur?

— Nežinau, pone Karteri.

— Ką tai reiškia *nežinau*? — jis ūmai užsipuolė merginą, tačiau tuojau pat dėl to pasigailėjo. — Atsiprašau.

Ji supratingai nusišypsojo.

— Kai tik ponas... kunigas... išvyko, ponia Karter pasiuntė mane nupirkti maisto prekių. Grįžusi atgal neradau nei jos, nei Veritės.

— Kuriuo laiku tai įvyko?

— Apie antrą valandą.

— Ir ji neužsiminė, kad ruošiasi kur nors važiuoti?

— Ne.

Džonas dirstelėjo į rankinį laikrodį. Buvo septinta valanda dvidešimt minučių.

— Aš susirūpinau, pagalvojau, gal kas nors atsitiko Veritei ir ji išvežė ją pas gydytoją arba į ligoninę, — paaiškino auklė.

Paskui ramesniu nei jos išvaizda balsu pridūrė:

— Esu tikra, kad ji greitai grįš.

— Penkios valandos? Ko tas kunigas norėjo?

— Aš nežinau, — nuoširdžiai atsakė mergina.

— Ar tai tas pats žmogus, kuris buvo atvykęs, man išeinat?

— Taip.

— Ar jūs negirdėjote, ką jis pasakė mano žmonai?

— Ne, jis norėjo pasikalbėti su ja asmeniškai.

Džonas suglumęs pažiūrėjo į auklę.

— O jums jis nieko nesakė?

— Ne.

— Niekas neskambino, niekas neatsiuntė jokios žinutės?

— Ne, niekas nieko. Buvo atvykę keletas žmonių, kurie norėjo aplankyti ponią Karter ir mergaitę... Jiems paaiškinau, kad jos greitai sugrįš.

Mergina susijaudinusi nutilo.

— Ak, ir dar štai kas... Aš nežinau, ar tai turi kokios reikšmės, tačiau kunigui išvažiuojant ponia Karter puolė vytis automobilį. Nežinau, gal jis ką nors pamiršo, bet sugrįžusi ponia atrodė apimta baisaus sielvarto.

Džonas suraukė kaktą ir ėmė galvoti.

— Fryras. Daktaras *Fryras*. Ar jo tokia pavardė?

— Aš... aš manau, kad jis taip prisistatė.

Gatvėje pasigirdo automobilio signalas. Auklė jau ėjo prie durų, bet Džonas buvo greitesnis ir priėjęs prie durų išvydo gatvėje, prie namo, stovintį išklerusį „Citroën 2CV“ dirbančiu varikliu. Prie vairo sėdėjo kažkoks jaunas vyrukas.

— Tai mano draugas, — tarė auklė. — Aš tuojau nueisiu pas jį ir pasakysiu, kad negalėsiu važiuoti kartu... Bandžiau jam paskambinti, bet jis visą dieną praleido kriketo varžybose.

— Jūs važiuojate į koncertą, ar ne?

— Aš atšauksiu jį, pone Karteri. Ketinau jam tai pasakyti, kai jis atvažiuos. Nenorėjau niekur eiti, kol nesugrįš ponia Karter.

— Eikite, — tarė Džonas. — Nėra reikalo sugadinti visą vakarą.

Ji abejojo.

— Ar nemanote, kad aš?..

— Eikite, — tarė jis. — Gero vakaro!

— Jūs tikrai?

— Taip.

Ji atrodė patenkinta.

— Ačiū!

Mergina linksmai pamojavo automobilio vairuotojui, tada nuskuodė atgal pasiimti krepšio. Paskui, pažadėjusi Džonui sugrįžti kuo anksčiau, išbėgo į kiemą.

Džonas atitempė iš savo automobilio bagažinės golfo krepšį ir vežimėlį, įkišo juos į spintelę po laiptais, o mintys galvoje vis sukosi. Ne, Sarocinis jos neišsivežė. Jeigu ji ir Veritė būtų išvežtos jėga, tai Siuzana nebūtų išvažiavusi savo automobiliu. Tai kurgi ji?

Gal vėl išvyko atgal į Ameriką?

Ne, tikrai ne.

Tuomet kur?

Jis nuėjo į virtuvę, pakėlė telefono ragelį ir paskambino į telefonų tinklo informacijos biurą. Atsiliepus operatorei, Džonas pasiteiravo, ar yra jų sąrašuose kanauninkas Fryras, ir padiktavo kelis galimus pavardės variantus.

Jam nurodė du telefono numerius. Vienas buvo namų, Bromptono gatvėje. Kitas — Londono universiteto koledžo. Džonas pirmiausia paskambino namų telefonu, bet išgirdo tik telefono atsakiklį. Tada jis paliko žinutę su prašymu kanauninkui Fryrui kuo greičiau jam paskambinti. Paskui surinko universiteto telefono numerį.

Niekas neatsiliepė.

Dėl dvigubų langų kambaryje viešpatavo klaiki tyla. Už langų buvo gražus vakaras, todėl Londono kontūrai, tartum nudažyti tamsiai raudonais dryžiais, buvo įgavę rausvą atspalvį.

Veritė godžiai žindo. Už jos stovintis televizorius buvo įjungtas, tačiau begarsiu režimu. Siuzana nuotolinio valdymo pultu perjunginėjo kanalus, tačiau beveik nieko nematė. Lygiai taip pat vangiai ji dabar perjunginėjo savo minčių kanalus.

Ji verkė. Ji verkė visą pavakarę. Galvojo apie Evaną Fryrą. Kas jam atsitiko? Tas pats, kas nutiko Fergiusui, Harviui, Zakui Dencigeriui, o gal ir Arčiui Varenui? Ji daug kartų, kas pusvalandį, skambino jo kortelėje nurodytais telefono numeriais, desperatiškai norėdama išgirsti, kad jam nenutiko nieko bloga, kad jis namie, kad ji tik įsivaizdavo taksi automobilyje mačiusi vyro iš „Telekomo" veidą.

Ji verkė ir dėl Fergiuso netekties. Jis žūtbūt norėjo jai kažką papasakoti, tačiau ji nesiklausė, o jei ir klausėsi, tai ne taip, kaip reikėjo.

Siuzana, ar Fergiusas jums paaiškino apie tai, kas yra čia, jūsų namuose?

Jūsų kūdikiui būtina Bažnyčios apsauga. Ir jums, ir jūsų vyrui.

Siuzanai maitinant Veritę, mergaitė rankele glostė mamos krūtį. Siuzana nuleido akis į dukrelę, jausdama jai nepaprastą artumą ir meilę. Sunku patikėti: tai buvo jos kūdikis, ji nešiojo šį žmogutį savo kūne, o dabar savo kūnu ją maitina.

O, jūs galite neįvertinti jos, ponia Karter. Niekada nedarykite šios klaidos. Prašau, prisiminkite tai ateityje.

Mergytė savo baltuose medvilniniuose drabužėliuose atrodė tokia žavi, tokia nekalta, nuostabi. Argi ji galėtų pasikeisti?

Žmogus ir „Telekomo". Nejaugi vieną dieną jis atvyks ir ją pakeis?

Mintys vėl nedavė ramybės. Rožinis atspalvis už lango tamsėjo.

Fergiusas bandė ją perspėti, tačiau ji neklausė. Jis stengėsi jai paaiškinti, ką ji gali pagimdyti, tačiau ji nenorėjo nė girdėti.

— Aš jiems neleisiu, — sušnabždėjo Siuzana. — Jie tikisi vieną dieną ateiti ir pasiimti tave, o paskui panaudoti savo apeigoms. Tačiau taip nebus. Aš jiems niekada neleisiu. Niekada. Aš tai pažadėjau tau dar tada, kai buvai mažytis Bumpsiukas mano pilvelyje. Ar prisimeni?

Kai Veritė baigė maitintis, Siuzana atidarė savo rankinę ir iš jos išėmė kortelę su telefono numeriu, kurią jai buvo davęs ponas Sarocinis, patikindamas, kad šiuo numeriu jam galima prisiskambinti ir dieną, ir naktį. Ji paskambino.

Jis atsiliepė, telefonui pyptelėjus antrą kartą.

— Pone Sarocini, — kreipėsi ji. — Tai Siuzana Karter.

Po trumpos pauzės pasigirdo malonus bankininko balsas:

— Sveika, Siuzana, kaip laikotės?

— Noriu, kad dabar jūs atidžiai manęs paklausytumėte. Šiuo metu esu keturioliktame Londono „Hiltono" viešbučio aukšte, su Verite ant rankų. Jeigu nepadarysite taip, kaip jums nurodysiu, aš kartu su ja iššoksiu pro langą.

71

— Leiskite man su ja pasikalbėti, — paprašė Kiundzas.

Jis pats nuvažiavo limuzino klasės mersedesu į Hitrou oro uostą, nes norėjo būti kartu su ponu Saroeiniu, kai šis vyks pas Siuzaną.

— Tik nuvežk mane, Stefanai, į „Hiltoną" Parko skersgatvyje, ir nieko daugiau. Ar šis viešbutis tau žinomas?

Ponas Sarocinis sėdėjo ant galinės automobilio sėdynės. Jau buvo tamsu, todėl Kiundzas veidrodėlyje neįžiūrėjo pono Sarocinio veido ir dėl to jautėsi nepatogiai. Ponas Sarocinis buvo blogai nusiteikęs ir dėl to Kiundzas irgi jautėsi nepatogiai. Kiundzas norėjo, kad šeimininkas nuvažiuotų į susitikimą gerai nusiteikęs, nes baiminosi dėl Siuzanos. Ji elgėsi kvailai; jam reikėjo su ja pasikalbėti, reikėjo perspėti, kaip pavojinga supykdyti poną Sarocinį.

Oi, Siuzana, Siuzana, mano brangioji Siuzana, ir kodėl tu tai padarei?

Buvo šeštadienio vakaras, didelis judėjimas. Kol išvažiavo iš oro uosto, užtruko keturiasdešimt penkias minutes, o kai sustojo prie įėjimo į viešbutį, buvo jau beveik vienuolikta valanda. Pro sukamąsias duris išėjo linksmai nusiteikę, vakariniais drabužiais vilkintys žmonės.

Visą kelionę ištylėjęs ponas Sarocinis prabilo tik dabar:

— Palauk čia.

Galinės durelės atsidarė. Kiundzas išgirdo šnarant banknotus, netrukus durininkas jau stovėjo priešais automobilį, modamas ranka ir rodydamas, kaip įsukti į laisvą vietą sausakimšame viešbučio kieme. Neramia širdimi jis stebėjo, kaip ponas Sarocinis įeina į viešbutį. Paskui pažvelgė aukštyn. Siuzana buvo kambaryje: daugelyje langų buvo šviesu, kažkuris iš jų turėjo būti jos.

Prašau, Siuzana, tik būk protinga, ak, prašau, būk protinga mergaitė. Aš nenoriu, kad man tektų tave bausti.

Kiundzas kasdien stengėsi išvengti minčių apie kūdikį, tačiau nieko negalėjo pakeisti. Ponas Sarocinis buvo pažadėjęs, kad vieną dieną jis bus katu su Siuzana. Jis, Siuzana ir Veritė, visi trys drauge, visa šeima, vienovė, trejybė. Jis troško paimti mergaitę, šį mažą žmogutį rusvais Siuzanos plaukais, savo dukrą, savo rankomis, laikyti ją prie savęs ir matyti, kaip ji žiūri jam į akis, kaip tiesia į jį savo rankas, ir girdėti ją sakant: *Tėveli!*

Deja, ji žiūrėjo į akis Džonui Karteriui.

Per pastarąsias keturias savaites jis patyrė naujus ir painius jausmus. Jis regėjo pasaulį naujoje šviesoje, regėjo pasaulį, kuris sukasi jau nebe aplink jį, o aplink šį mažą vaikelį. O, kaip jis norėjo apglėbti Siuzaną savo rankomis, švelniai ją pabučiuoti ir pasakyti, kad tai jis, o ne ponas Sarocinis yra mergaitės tėvas ir kad jie nuo šiol amžinai bus kartu, kad jis saugos ją ir Veritę. Daugiau niekas jų nebeįskaudins. O, kaip jis norėjo jai pasakyti, kad ponas Sarocinis pritarė jų meilei!

Ak, Siuzana, ar tu kada nors suprasi, kaip aš myliu tave? O tavo kūdikis, ne, mūsų kūdikis? O ji? Prašau, brangioji, tu dabar turi elgtis protingai, dabar negalima žaisti su ponu Sarociniu.

Tu negali rizikuoti mūsų būsima laime.

Emilis Sarocinis išėjo iš lifto keturioliktame aukšte, susiorientavo koridoriuje pagal kambarių numerius, tada pasuko į kairę, paėjėjo koridoriumi ir sustojo prie kambario 1401. Ant durų buvo užkabinta lentelė NETRUKDYTI. Jis paspaudė durų skambutį.

Niekas neatsiliepė.

Paskambino dar kartą, tik jau ilgiau. Vėl luktelėjo. Paskui dar kartą paskambino.

Pagaliau pasigirdo atkabinamos grandinėlės dzingtelėjimas. Paskui spragtelėjo spyna. Po akimirkos durys atsidarė, o už jų ponas Sarocinis išvydo augalotą barzdylą baltu frotiniu chalatu. Lovoje sėdėjo šviesiaplaukė mergina, ant grindų dryksojo išmėtyti odiniai apdarai.

— Kas tu toks, velniai griebtų? — ryškiu airišku akcentu paklausė vyras.

— Atvykau susitikti su Siuzana Karter, — nei kiek nesutrikęs šaltakraujiškai atsakė ponas Sarocinis.

— Su kuo? — nuoširdžiai nustebo žmogus.

— Su Siuzana Karter, — pakartojo jis.

— Supainiojai sušiktus kambarius! — durys užsitrenkė.

Siuzana Karter, stebėdama pro priešais esančio tūkstantis keturi šimtai antrojo kambario durų akutę, matė, kaip ponas Sarocinis apsisuka ir nueina. Aštuntą valandą vakaro sočiai pavalgiusi Veritė miegojo kuo ramiausiai.

— Kodėl tu, Stefanai, nepatikrinai? Kodėl negalėjai dėl manęs įsitikinti, ar Siuzana tikrai yra ten, kur sakė?

— Londone yra dar ne vienas „Hiltono" viešbutis, — atsakė Kiundzas. — Galimas dalykas, kad...

— Ne, — atkirto ponas Sarocinis. — Tai neįmanoma. Ji tiksliai nurodė. Parko skersgatvis, „London Hilton", tūkstantis keturi šimtai pirmas numeris. Pas juos neužsiregistravo jokia Siuzana Karter. Jie nieko nežino apie jokią pas juos apsistojusią moterį su kūdikiu.

Kiundzas pajuto, kaip jį užplūsta džiaugsmas dėl to, kad Siuzanos čia nėra. Jis buvo išsigandęs dėl jos; niekada nežinai, ką gali padaryti ponas Sarocinis, kai jis supyksta, bet dabar atsitiko paradoksalus dalykas. Siuzanos čia nebuvo ir ponas Sarocinis negalėjo padaryti jai nieko bloga. Vadinasi, Siuzana saugi. Tačiau tai tik dar labiau įsiutino poną Sarocinį. Taigi jai dabar gresia dar didesnis pavojus.

Ak, Siuzana, aš taip tavimi didžiuojuosi. Lik laisva, bėk, slėpkis, tik lik laisva, kartu su mūsų kūdikiu, mudviejų kūdikiu, mudviejų dukra!

Nelauktai Kiundzo galvoje ėmė ryškėti planas. Jeigu jam pavyktų ją rasti, jis galėtų padėti jai pasislėpti. Jis galėtų neprileisti pono Sarocinio prie Siuzanos.

Tačiau tai reikštų nelojalumą ponui Sarociniui. Jis nė karto per savo gyvenimą nebuvo nelojalus ponui Sarociniui. Jis net neįsivaizdavo, kad galėtų toks būti, nors ir labai norėtų. Jis bijojo net tokios minties.

Tačiau mintis apie tai, ką ponas Sarocinis gali priversti jį padaryti Siuzanai, kaip ją nubausti, jį dar labiau išgąsdino. Kartkartėmis jis užsimerkęs vis dar girdėdavo Klaudijos riksmus ir tą jam buvo sunku pakelti. Jis nežinojo, kaip jam reikėtų ištverti Siuzanos šauksmą, ir bijojo, kad jis, galimas dalykas, to neištvertų.

— Aš surasiu ją, — tarė jis, kai mersedesas sustojo šalia pono Sarocinio klubo.

— To nereikės, Stefanai. Siuzana man vėl paskambins. Ji praradusi pusiausvyrą. Kai žmonės netenka pusiausvyros, su jais reikia elgtis labai atsargiai, visada tai atsimink. Grįžk į savo butą Grafo dvare. Ryte tau paskambinsiu.

Kiundzas pirmą kartą nepakluso pono Sarocinio nurodymams. Jis nevažiavo namo, bet pasuko į Pietų Londoną, į gatvę, kurioje gyveno Karteriai, ir sustojo per saugų atstumą nuo jų namo.

Jis matė Džono Karterio BMW, tačiau Siuzanos folksvageno nebuvo nė ženklo. Išjungęs automobilio variklį, Kiundzas ūmai pajuto, kaip jį apima didelė baimė. Nejaugi ponas Sarocinis žino, kad jis čia? Ką jis jam padarytų, jeigu tai paaiškėtų?

Kiundzas žinojo atsakymą. Tačiau jis žinojo ir tai, kad ponas Sarocinis gali nesužinoti, jog jis čia. Nebent, ir Kiundzas pagalvojęs apie tai vėl sunerimo, *nebent* jis pajustų Kiundzo baimę. Tačiau Kiundzas tuo abejojo. Tikriausiai tik ne šįvakar. Juk ponas Sarocinis buvo pavargęs po kelionės, jau buvo vėlus metas, jis turbūt eina miegoti.

Surizikuoti buvo verta. Kiundzas dabar galėjo ryžtis viskam.

Jis liko sėdėti mersedese, stebėjo, klausėsi. Auklė buvo nenuspėjama. Ji bet kuriuo metu galėjo grįžti į namus, o gal ji jau buvo namuose, nors greičiausiai dar ne, jos balsas čia nebuvo užfiksuotas nuo pusės aštuntos vakaro. Norėdamas paprasčiausiai tuo įsitikinti, Kiundzas paskambino savo mobiliuoju ir aktyvavo nuotolinio balso perklausymo funkciją. Vien tik Džono skambučiai draugams, teiraujantis, gal kas nors buvo matęs Siuzaną. Skambutis į policiją ir informacija apie tai, kad jo žmona, esanti nestabilios psichinės būsenos, dingo iš namų kartu su jų naujagime.

Gal Džonas Karteris tikrai nežinojo kur ji. O gal tai tik neblogas triukas.

Kiundzas norėjo pats surasti Siuzanai auklę, bet jam tai buvo uždrausta. Ponas Sarocinis primygtinai tvirtino, kad Veritė turėtų augti normalioje aplinkoje. Jis net Kiundzui priminė Dvidešimt trečiosios tiesos žodžius: „Girdžiu ir pamirštu, matau ir prisimenu, darau ir suprantu.“

Ponas Sarocinis norėjo, kad Veritė suprastų tai, ką daro. Kad gyventų normaliame pasaulyje ir tokiu būdu geriau jį suprastų. Kai ji bus vyresnė, tada jie pradės savo darbą. O iki to laiko reikėjo ją apsaugoti, tačiau nieko daugiau.

Jam labai pravertė laikotarpis, kai Siuzanos ir Džono Karterių tris savaites nebuvo namie. Kiundzas galėjo paslėpti stebėjimo įrangą taip, kad niekas niekada jos nerastų, nebent išardytų visą namą atskiromis plytomis, bet ir tai vargu, ir jis tuo nepaprastai didžiavosi.

Pasinaudojęs savo raktu, įsmuko pro pagrindines duris į vidų, atsargiai jas uždarė ir tyliai nupėdino po laiptais, ten, kur jis būtų nepastebimas nei išėjęs iš virtuvės, nei iš svetainės. Jis išgirdo Džoną kalbant telefonu, jo balsas sklido iš svetainės.

Kiundzas kurį laiką stovėjo sustingęs, uosdamas Siuzanos kvapus, mėgaudamasis jais. Kaip gera ir vėl taip stipriai jausti jos kvapą. Šiam namui būtinai reikėjo šito: jos kvapų; jai išvykus į Ameriką, namas be jos kvapų buvo virtęs apleista vieta. O dabar Siuzana vėl buvo visur, aplink jį, ir jis jautėsi beprotiškai laimingas.

Jis jautė, kad ji vėl grįžo namo.

Tačiau dabar stipriai padvelkė viskiu ir cigaretės dūmais. Nors ir labai nenoriai, vis dėlto Kiundzas liovėsi uostęs Siuzanos kvapus ir ėmė koncentruotis į savo užduotį. Jis vogčiom nusėlino iki pat plačiai atidarytų svetainės durų ir įdėmiai žvilgtelėjo į kambarį.

Televizorius rodė vaizdą, bet garsas buvo išjungtas. Džonas Karteris sėdėjo ant sofos, nugara į jį, ir kalbėjo telefonu, kaip Kiundzas spėjo, su kažkuo iš ligoninės personalo.

Kiundzas kantriai laukė, o neapykanta šiam žmogui, stebint jį, su kiekviena sekunde vis labiau augo, stiprėjo, kol galiausiai jį visiškai užvaldė nelyginant jame tūnantis demonas ir nuvedė pirmyn, artyn; ir pagaliau, tyliai, be jokio garso, įveikęs kelis jardus kilimu, jis atsidūrė šalia Džono. Televizoriaus ekrane du prie laužo sėdintys vyrai rūkė vieną cigaretę po kitos ir kalbėjo, nors dabar Kiundzas jų ir negirdėjo, bet puikiai žinojo apie ką — apie gyvenimo prasmę. Jis jau buvo matęs šį filmą anksčiau: vyrai pliurpė niekus, erzino jį ir tada, ir dabar, ir tik dar labiau sustiprino jo pyktį.

Jis palaukė, kol Džonas baigs kalbėti ir padės ragelį į vietą, o tada prabilo:

— Labas vakaras, pone Karteri.

Džonas atsigręžė. Kiundzas smogė jam trimis coliais žemiau smakro, kaip buvo išmokęs karate treniruotėse, ir nutrenkė jį nuo sofos ant grindų, tačiau smūgis nebuvo toks stiprus, kad sulaužytų Džonui sprandą. Kiundzas nenorėjo jam greitos mirties.

Džonas tysojo ant žemės, vos gaudydamas kvapą ir springdamas, apkurtęs, jausdamas kaukolę varstančius skausmus, ir apstulbęs žvelgė į virš jo stovintį aukštą, stambų vyrą. Paskui, sukaupęs visas jėgas, atsirėmė delnais į grindis, bandydamas išlaikyti pusiausvyrą ir keltis. Kiundzas spyrė jam po smakru, sutrupindamas žandikaulį ir išmušdamas kelis dantis, o paskui šiurkščiai apvertė jį ant nugaros.

Apsvaigęs, bet nejausdamas skausmo, Džonas stebeilijo tiesiai į Kiundzą. Pamažu ėmė rūšiuoti savo mintis. Kas jis toks? Pamišėlis? Plėšikas? Ką, po velnių, jis?.. Netrukus pajuto, kad regėjimas gerėja, o mintys tampa nuoseklesnės. Veidas. Matytas. Klinikoje, Kalifornijoje. Jis priminė aną vyrą, liokajų, jį nuvedusį į pono Sarocinio kabinetą tą dieną, kai Džonas nuskrido į Ameriką.

Kiundzas, stovintis tiesiai virš Džono, rankas sugrūdęs į kišenes, prabilo:

— Pone Karteri, pasakyk man, kur išvažiavo Siuzana.

Džonas bandė kalbėti, tačiau žandikaulį suskaudo taip stipriai, kad jis net suriko. Susiėmęs rankomis už kraujais paplūdusio smakro, jis sumurmėjo:

— Než... nežinau.

Jis stengėsi galvoti logiškai. Ar tik ne Sarocinis jį atsiuntė?

Žvelgdamas į po juo sudribusį Džoną, Kiundzas jam jautė tokią stiprią neapykantą, kad pačiam atrodė, jog neatlaikys, plyš pusiau. *Ar dabar džiaugiesi, pone Karteri?* — norėjo paklausti jis. — *Ar tau dabar malonu taip pat, kaip dulkinant Siuzaną?*

Kiundzas norėjo šiam žmogui padaryti visko tiek daug, kad net nežinojo, nuo ko geriau pradėti.

— Aš dabar pakankinsiu tave, pone Karteri, ir labai smarkiai. Ar supranti mano motyvus?

Džonas suglumęs žvelgė į jį.

— Aš ne... ji... popiet... ji išvyko... nesakė...

— Tu neteisingai mane supratai, pone Karteri.

Kiundzas šyptelėjo jam. Jis norėjo, kad Džonas Karteris atsipalaiduotų, nurimtų, *įsiklausytų*. Jis norėjo, kad šis žmogus suprastų, kodėl yra baudžiamas. Jis norėjo, kad Džonas pajustų *dėkingumą*. Tryliktoji tiesa byloja, kad visas dėkingumas kyla iš bausmės. Džonas būtų dėkingas, jeigu galėtų suprasti, *iš tikrųjų* suprasti, koks nepaprastai svarbus yra šis kūdikis, kurį pagimdė jo žmona.

Tą akimirką, Kiundzui nespėjus nė sureaguoti, Džonas Karteris sugriebė ranka mažą, tvirtą stalelį ir iš visų jėgų trenkė jam į blauzdą.

Iš nuostabos riktelėjęs Kiundzas žengtelėjo atatupstas ir visu ūgiu griuvo ant sofos atramos. Džonas Karteris pašoko ant kojų ir jau skuodė pro duris į prieškambarį. Jausdamas skausmą ir dėl to tik dar labiau įsiutęs, Kiundzas šlubčiodamas puolė jam iš paskos.

Džonas jau buvo prie laukujų durų ir sugriebė „Banham" užrakto rankeną, bet ši nepajudėjo nė iš vietos. *O, Dieve!* Nuleistas spynos kaištis. Vos sugraibęs savo virpančiais pirštais Džonas kilstelėjo jį aukštyn, paskui dar kartą. Durys prasivėrė, bet tik keletą colių — kilpoje garsiai kaukštelėjo saugumo grandinėlė, — ir trūktelėjusios sustojo vietoje.

Jis iš nevilties jas užtrenkė. Kaip, po galais, galėjo užsikabinti durų grandinėlė? Kaip? Kaip? Kaip? Jis čiupo ją pirštais, bet tuo pat metu stipri ranka, nutvėrusi jį už plaukų, smarkiai trūktelėjo atgal. Kojos nuo smūgio į jas sulinko, ir Džonas, iš nevilties raudodamas, krito aukštielninkas.

Apimtas įsiūčio Kiundzas visu svoriu atsistojo ant Džono dešiniojo kelio girnelės ir šią sutrupino.

Nuo patirto skausmo ir šoko Džonas mėšlungiškai stryktelėjo nelyginant lėlių teatro marionetė. Apimtas agonijos jis net užstaugė, tada krito atgal ir raičiodamasis, sukiodamas galvą į visas puses, kumščiais ėmė kulti grindis. Garsiai vaitodamas jis sukiojosi į kairę ir į dešinę, tačiau tai neapmalšino nežmoniško skausmo, kuris it įkaitinti peiliai varstė kūną.

Dieve, leisk man greičiau numirti, — pagalvojo jis. — *Leisk man numirti. Maldauju, sutinku su bet kuo, bet tik atimk šį skausmą, pribaik mane, maldauju, pribaik.* Jis pirštais įsitvėrė į kilimą, dantimis įsikibo į jo pluoštą, staugė, vaitojo, jam atrodė, kad nuo skausmo iš akiduobių iššoks akys, plyš ausys, skils kaukolė.

Tada užpuolikas vėl apvertė jį ant nugaros ir užmynė batu kaklą, prispausdamas Džono galvą prie grindų.

Akių obuoliai buvo išsprogę, veidu sruvo prakaitas, o jis duso ir vis stengėsi įkvėpto oro, jausdamas, kad springsta savo krauju. Kiundzas šypsojosi.

— Pirmoji tiesa, pone Karteri sako, kad skausmas pagimdo tikrą meilę. Norėčiau, kad pagalvotum apie tai. Taip pat norėčiau, kad suprastum, jog taip darau norėdamas padėti Siuzanai. Jeigu tu žinotum, kuo aš rizikuoju, kad galėčiau padėti jai, tu pamiltum mane, pone Karteri, tikrai pamiltum. O dabar prašau susikaupt, gerai pagalvot ir atsakyt į mano klausimą: kur ji?

Jis stipriau primynė koja Džono kaklą. Pernelyg stipriai. Trakštelėjo kaulas, Džono Karterio akys išsprogo, ir jis ėmė gargaliuoti. Kiundzas atleido, bet tik truputį.

— Šššne... šššnau, — sunkiai atsidusdamas pratarė Džonas, — *ne*žinau. Aš *ne*šnau. Prašššau, patikėk.

Kiundzas iš kišenės išsitraukė mažą lenktinį peiliuką ir atlenkė geležtę.

— Man nepatinka, kai tu myliesi su savo žmona, pone Karteri. Aš pasistengsiu, kad ateityje negalėtum to daryti.

Tebestovėdamas Džonui ant kaklo, Kiundzas iš lėto sulenkė kelius ir ėmė lenktis pats, jausdamas stiprų skausmą savo kairėje kojoje. Paskui sugriebė Džono kelnių diržą ir trūktelėjęs atsegė.

Džonas siaubingai suriko; jis purtėsi visu kūnu, įnirtingai mosikavo rankomis.

Tuo metu Kiundzas sau už nugaros išgirdo triukšmą.

Jis atsigręžė. Namo durys buvo praviros, apsauginė grandinė įtempta.

— Ei? Pone Karteri? Ei?

Tai buvo auklė. Kiundzas atpažino ją iš balso ir delnu užspaudė Džonui burną.

— Einu! — šūktelėjo jis. — Uždarykite duris, kad galėčiau atkabinti grandinėlę.

Durys užsidarė. Kiundzas mąstė žaibiškai. Jis nutvėrė Džoną už dešiniojo riešo ir, taikydamas per veną, giliai jį perrėžė, paskui tą pačią sekundę lygiai taip pat perrėžė ir kairįjį riešą. Tada nuskubėjo į

virtuvę ir ten stabtelėjo pakišti peilio po vandens srove iš čiaupo ir jo nušluostyti. Netrukus atkabino užpakalines duris, išsmuko į sodą ir peršokęs tvorą atsidūrė tamsiame parke, kuriuo paskubomis patraukė prie mersedeso.

Automobilį buvo palikęs pakankamai toli, todėl auklė, kurią jis aiškiai atpažino prienamio šviesoje, vargu ar galėjo išgirsti, kaip jis užvedė variklį. O be to, visą dėmesį ji buvo sutelkusi į duris. Jis matė, kaip mergina vėl mėgina jas atrakinti, kaip jas stumdo po keletą colių, kol galų gale grandinėlė pati išlindo iš kilpos.

Kai Kiundzas po dvidešimties minučių grįžo namo, jo laukė pono Sarocinio balso pranešimas: „Ryt, dešimtą ryto, manęs laukia pasimatymas su Siuzana. Paimsi mane nuo klubo devintą. Šįsyk ji manęs neapvils.“

72

Buvo lietingas sekmadienio rytas, pliaupė vasaros liūtis. Kiundzas vairavo mersedesą vienodu septyniasdešimties mylių per valandą greičiu kalvotu Bakingemšyro užmiesčio greitkeliu. Kelio ruožas, kuriuo jie dabar važiavo, buvo trijų juostų, su dviguba balta linija, kuri tai iš vienos, tai iš kitos pusės virsdavo brūkšnine, leidžiančia lenkti. Laikrodis prietaisų skydelyje rodė devintą penkiasdešimt.

Eismas ta pačia kryptimi buvo vangus; kas kita — priešinga, Londono, kryptimi. Pro šalį praūžė didžiulis sunkvežimis, aptaškydamas lietaus vandeniu priekinį stiklą taip, kad Kiundzas nebematė kelio, ir sudrebindamas į sūkuriuotą srautą patekusį limuziną. Jis perjungė valytuvus į greitesnį režimą.

Ponas Sarocinis nieko neužsiminė apie praėjusią naktį, ir Kiundzas pamanė: tai reiškia, kad šeimininkas nenutuokia apie jo nepaklusnumą. Šiaip ar taip, tačiau jis vis tiek nuogąstavo, kad ponas Sarocinis gali apie tai užsiminti.

Kiundzas šįryt atsibudo prislėgtas ir labai susirūpinęs. Užuot džiūgavęs dėl to, kad atkeršijo Džonui Karteriui, jis jautėsi nusivylęs.

Ir nesuprato kodėl. Kiundzas jautėsi esąs nešvarus, sakytum jam būtų reikėję išsimaudyti, nors ką tik buvo nusimaudęs po dušu. Išvydęs Siuzaną jis pasijaustų visiškai kitaip. Tada jis pasijaustų puikiai.

Deja, šiandien jį baugino pono Sarocinio nuotaika. Ji buvo bloga, daug blogesnė negu vakar. Jis net neprisiminė, kad ponas Sarocinis kada nors būtų buvęs taip blogai nusiteikęs. Jis bijojo to, ką ponas Sarocinis gali liepti jam padaryti Siuzanai.

— Vakar vakare, Stefanai, — prabilo ponas Sarocinis.

Kiundzas įsitempęs nepratarė nė žodžio.

— Vakar vakare, kai Siuzana Karter man paskambino antrą kartą, — Kiundzas stebėjo jo veidą veidrodėlyje, sunerimęs, kad ponas Sarocinis ims ir pasiteiraus apie Džoną.

Bankininkas žiūrėjo pro šoninį stiklą, glostė sau smakrą, laukdamas tinkamo momento tęsti savo kalbą.

— Tai štai, Stefanai, ji man paaiškino, kad norėjo sužinoti, ar galinti pasitikėti manimi, tai yra ar aš tikrai atvyksiu vienas. Todėl ji vakar mane išbandžiusi.

Bloga lemiantis pono Sarocinio tonas tik dar labiau sustiprino Kiundzo nerimą.

— Ji matė tavo veidą, Stefanai. Kai vežei tą baisųjį kunigiūkštį, daktarą Fryrą. *Ji matė tavo veidą.*

Kiundzas tai žinojo. Jis pats matė jos veidą, o iš Siuzanos akių suprato, kad jinai jį atpažino.

— Taip, tai buvo klaida, — atsakė jis.

Šią problemą jis galėjo išspręsti. Išvydęs Siuzaną, jis būtų galėjęs viską paaiškinti, ir ji būtų supratusi. Tai buvo tik šlykštus kunigiūkštis, parazitas. Iš jo liko tik atminimas.

— Per daug klaidų, Stefanai. Man atrodo, tavo meilė šiai moteriai neleidžia tau blaiviai galvoti.

Šiurkštus, priekaištaujantis pono Sarocinio tonas sukėlė šiurpulius, kurie perbėgo Kiundzo kūnu. Jam nesuspėjus nė prasižioti, ponas Sarocinis tęsė:

— Tu nuolat klysti, Stefanai. Aš jau nepajėgiu suskaičiuoti tavo klaidų, kurias padarei pastaruoju metu. Tu leidai Siuzanai Karter pabėgti į Jungtines Valstijas. Tu leidai kunigui, daktarui Fryrui, vienam

patekti į Veritės kambarį. O ir dabar tu nepaklusai mano nurodymui. Tu vakar vakare tuojau pat negrįžai namo, į butą Grafo dvare, bet nuvažiavai į Karterių namus.

Kiundzas sustingo. Užpakalinio vaizdo veidrodėlyje jo žvilgsnis susitiko pono Sarocinio žvilgsnį, bet netrukus jis vėl žiūrėjo į priekį, į kelią. Kaip? Kaip? Kaip tai?

Tada jis suprato, ir jį vėl nukrėtė šiurpas, tik daug stipresnis. Žinoma. *Auklė.* Ponas Sarocinis neleido jam surasti auklės, sakė, kad auklė turi būti atrinkta visiškai atsitiktinai. Tačiau pono Sarocinio gyvenime nieko, visiškai *nieko*, nebūdavo atsitiktinio.

Ponas Sarocinis įtaisė šią auklę pas Karterius prižiūrėti ne tik Veritę. *Ji buvo pasamdyta šnipinėtų jį.*

— Siuzanos Karter psichika yra labai nestabili. Telefonu ji man priminė tai, ką buvau pažadėjęs jos vyrui: kad daugiau niekas nebus nužudytas ir kad daugiau jie nebus sekami. Dabar ji grasina nužudyti kūdikį ir nusižudyti pati. Tvirtina, kad jeigu dar kada nors tave pamatys, ji nužudys Veritę.

— Aš jai viską paaiškinsiu, — drebėdamas tarė Kiundzas. — Aš ją nuraminsiu, ji supras.

— Aš negaliu prisiimti tokios rizikos, Stefanai, — pono Sarocinio balsas buvo grėsmingas, o tai reiškė, kad jo žodžiai neatšaukiami.

Kiundzas toliau vairavo tylėdamas.

— Tai tu kaltas dėl susidariusios situacijos, Stefanai, ir aš leisiu tau pasirinkti, kaip iš jos išeiti. Arba tu nužudysi Siuzaną Karter, arba tu nematysi jos per amžius.

— Aš negaliu jos nužudyti, — tyliai atsakė jis.

Jie artėjo prie lėtai važiuojančio vano. Kiundzas pagreitino norėdamas aplenkti, tačiau priešinga kryptimi plūdo ištisas automobilių srautas. Jis grįžo atgal.

— Tuomet niekada prie jos neprisiartinsi.

— Bet mano pareiga — išmokyti Veritę Tiesų, — bandė aiškinti Kiundzas.

— Veritė gimė žinodama visas Tiesas, Stefanai. Būtent todėl ji ir yra nepaprasta. Todėl ji yra unikali. Jai nereikia, kad kas nors ją išmokytų Tiesų. Su amžiumi ji viską supras. Tiesos bus jos antroji prigimtis. Kaip ir daugelis kitų dalykų.

— Jūs man pažadėjote, kad Siuzana bus amžinai mano.

— Dvidešimt septintoji tiesa byloja, kad nieko nėra amžina. Tai entropijos dėsnis. Bėgant laikui natūraliai didėja netvarka. Net pažadai nėra amžini, Stefanai.

Kiundzas vėl nutilo. Jis pabandė įsivaizduoti, kaip žudytų Siuzaną, bet negalėjo. Jis bandė įsivaizduoti, kaip reikėtų gyventi ir daugiau niekada jos nebepamatyti. Negalėjo.

Kas lauktų Siuzanos, jeigu jis nebegalėtų jos apginti? Ji buvo per daug laisvos dvasios, ji buvo per daug valinga. Kada nors ji ir vėl supykdytų poną Sarocinį.

O kas tada?

Galvoje aidėjo Klaudijos aimanos.

Jis vėl suktelėjo vairą, norėdamas pamatyti kelią priešais vaną. Tolumoje artėjo didžiulis autofurgonas. Buvo galima suspėti, laiko užtektų, jeigu tik jis spustelėtų akceleratorių.

Tačiau Kiundzas vėl grįžo atgal. Paskui, žiūrėdamas į pono Sarocinio atvaizdą veidrodėlyje, tarė:

— Aš apvyliau jus. Esu nedoras. Penktoji tiesa sako: „Vienintelis tikras apsivalymas yra sunaikinimas."

Kiundzas staiga pasuko vairą į dešinę. Mersedesas išniro iš už vano ir kryptelėjo tiesiai į priešpriešinio eismo juostą.

Siuzana, mano mylimoji, tai darau dėl tavęs, nes labai tave myliu, daug labiau nei tu pajėgtum suprasti.

Kiundzas ir vėl išgirdo Klaudijos riksmą. O paskui, pirmą kartą gyvenime, jis išgirdo rėkiant poną Sarocinį.

Tai buvo svarbiau už viską.

Didžiulis autofurgonas kliudė limuzino bortą, sulamdė jo stogą, paskui ėmė stumti po jo ratais pakliuvusį suknežintą kledarą į priekį, kokius du šimtus jardų, ir tik tada, nuslydęs į šalikelę, sustojo plačiame griovyje.

Po akimirkos iš jo kabinos iššoko sveikas vairuotojas, o mersedeso bake sprogęs ir ugnies kamuoliu virtęs benzinas savo liepsnose pasiglemžė ir autofurgoną.

Epilogas

Cakt... cakt... cakt... cakt... cakt...

Garsas Siuzaną varė iš proto. Jai iki kitos savaitės galo reikėjo baigti redaguoti Fergiuso Donlivajaus raštų antologijos rankraštinį variantą, todėl dirbo prie jo visą savaitgalį. Ši knyga buvo jos idėja, be to, ji įkalbėjo „Maglan Lowry" pavesti vienam labai protingam, mokslo temomis rašančiam žurnalistui, prieš kelerius metus visiškai atsitiktinai parašiusiam trumpą biografinę apybraižą apie Evaną Fryrą, surinkti mokslininko Donlivajaus veikalus į viena.

Procesas vyko lėtai, todėl nesavanaudiškas darbas užtruko penkerius metus, tačiau ji jautė, kad Fergiuso atžvilgiu pasielgė teisingai, ir tai bus duoklė Fergiuso atminimui.

Cakt... cakt... cakt... cakt... cakt...

Tai buvo girdėti ir per lubas. Tai buvo ta nelemta smiltpelė Bezė, kurią jie prieš dvi savaites padovanojo Veritei penktojo gimtadienio proga. Ji vis bėgo ir bėgo, sukdama jos narvelyje įtaisytą bėgtakį. Retsykiais jai net atrodydavo, kad Veritė gyvūnėlį specialiai versdavo taip bėgioti. Kaskart, kai tik Siuzana susikaupdavo darbui, smiltpelė nedelsdama pradėdavo savo prakeiktą aerobikos užsiėmimą.

Siuzana šiuo metu buvo užstrigusi viename sudėtingame knygos skyriuje. Tai buvo viena iš daugelio Fergiuso minčių apie laiko teorijas. Ji prisiminė, kaip vieną kartą jau bandė perprasti šį fragmentą; tai buvo paskutinioji Fergiuso parašyta knyga, išleista jau po jo mirties. Atsiliepimai apie šią knygą buvo geri, tačiau ji nebuvo taip graibstoma,

kaip Siuzana tikėjosi. Vis dėlto ji guodėsi, kad leidinys Fergiusui būtų patikęs: palankūs kolegų atsiliepimai jam visuomet reiškė daugiau nei parduodamų knygų skaičius.

Laikas yra kreivė, o ne tiesė. Linijinis laikas yra iliuzija; mes egzistuojame erdvės ir laiko kontinuume.

Kartais ji vildavosi, kad tai tiesa, kad laikas tėra iliuzija ir žmonės nemiršta, ir nesiliauja egzistavę taip paprastai, kaip gali atrodyti, kad kiekvienas kada nors egzistavęs žmogus egzistuoja ir dabar. Tačiau tokia viltis turėjo spragų. Ji norėjo, kad Fergiusas ir dabar egzistuotų. Ir Harvis Adisonas. Bet ne ponas Sarocinis.

Stalo stalčiuje ji laikė laikraščio iškarpą apie pono Sarocinio mirtį: Siuzanai ji nuolat patvirtindavo, kad jis tikrai miręs. Tai buvo trumpa, vos kelių eilučių informacija apie tai, kad šveicarų bankininkas Emilis Sarocinis ir jo vairuotojas Stefanas Kiundzas žuvo, kai jų mersedesas kelyje A413, Bakingemšyro grafystėje, trenkėsi į sunkvežimį su priekaba.

Ji truputį apstulbo, tačiau nenusivylė, kai nė viename laikraštyje nerado nekrologo ponui Sarociniui.

Cakt... cakt... cakt... cakt... cakt...

Siuzana žvilgtelėjo į laikrodį. Ketvirta valanda po pietų. Po valandos Džonas grįš iš golfo klubo, o paskui netrukus jie turės išvykti drauge. Jis žaidė su Arčiu Varenu, kuris pagaliau visiškai atsigavo po insulto ir dabar jautėsi gerai, nors gydytojai jam nerekomendavo žaisti skvošo.

Cakt... cakt... cakt... cakt ... cakt...

Siuzana susierzinusi pakėlė akis į lubas ir šūktelėjo:

— *Verite! Nutildyk tą bjaurybę!*

Triukšmas bemaž tą pačią akimirką liovėsi. Tyla! Nuostabi, brangi tyla!

Ne, Veritė nebuvo triukšmadarė, netgi priešingai: jos tylumas kartais versdavo sunerimti. Ji buvo vienišė, sunkiai rasdavo bendrą kalbą su kitais vaikais ir buvo linkusi laiką leisti viena, sėdėdama savo kambaryje, ryte rydama knygas arba žaisdama kompiuteriu. Jos mokyklos mokytojai sakė, kad ji pagal savo amžių atitinka aukštesnįjį mokymosi lygį, tikriausiai todėl, kaip teigė mokyklos direktorė, kad yra vienintelis vaikas šeimoje, o jos motina — literatė.

Ji su Džonu trejus metus bandė pradėti naują kūdikį, tačiau kol

kas nesėkmingai. Jie buvo atlikę daugybę įvairiausių testų; paaiškėjo, kad nėra jokių kliūčių, trukdančių jiems susilaukti vaikų. Paprasčiausiai to dar neįvyko. Kol kas.

Siuzana širdyje nešiojo vieną paslaptį: ji labiau už viską norėjo tikėti, kad Džonas yra Veritės tėvas. Kartkartėmis, nors šia tema Džonas ir nemėgo kalbėti, kai matydavo jį besišnekučiuojantį arba bežaidžiantį su Verite, jai atrodydavo, kad ir jis pats tuo tiki. Ir tai *buvo įmanoma*, kaip ji sau dažnai primindavo.

Nors Veritė gimė neišnešiota, mėnesiu anksčiau, tačiau ji buvo normalaus ūgio ir visus stebino gera sveikata. Kas žino, gal ji buvo pradėta mėnesiu anksčiau nei visi manė ir Džonas iš tikrųjų buvo jos tėvas.

Kas keli mėnesiai Siuzaną aplankydavo tas pats keistas sapnas, jame ponas Sarocinis sėdėdavo šalia jos lovos. Jis liūdnai šypsodavo ir sakydavo: „Siuzana, Dvidešimt aštuntoji tiesa byloja, kad kartais geriau *tikėti*, o ne žinoti."

Siuzana širdyje nešiojo ir dar kai ką. Tai buvo pokalbis su ponu Sarociniu, įvykęs jos palatoje, klinikoje, gana greitai po Veritės gimimo. Jis jai pasakė: *Pažiūrėkite į savo dukrytę, pažiūrėkite į ją, į Veritę. Argi ji bloga? Ar ji sugedusi? Ar tikrai ji gimė tokia? Ar tikrai jūs matote ją tokią, žiūrėdama į ją, laikydama ją rankose, žindydama ją? Blogą, pagedusią pabaisą? Ar tikrai taip, Siuzana?*

Ji karštai tikėjo, kad Veritė gimė tyra ir nekalta, kaip ir visi kūdikiai. Tai, kaip jie auga ir keičiasi, vienodai priklauso nuo jų asmenybės formavimo šeimoje ir nuo genų. Jeigu jiedu su Džonu Veritei perteiks pakankamai meilės ir globos, šilumos ir žmogiškumo, jiems pavyks įveikti net ir blogiausius Veritės paveldėtus genus. Jiems pavyks suardyti pono Sarocinio planus Veritės atžvilgiu, nors jis būtų planavęs blogiausia.

Kaip tik todėl ji nusprendė niekada nesinaudoti auklės paslaugomis ir dirbti namie neetatine redaktore. Ji norėjo daugiau laiko praleisti drauge su Verite. Ji norėjo būti geriausia motina, kokia tik įmanoma būti.

Netrukus po penktos Siuzana išgirdo atidarant namo duris, paskui subarškėjo golfo lazdos, dunkstelėjo prieškambaryje ant grindų

statomas krepšys. Netrukus į jos kambarį šlubuodamas įžengė Džonas, įdegęs ir žavus, ir pabučiavo ją į kaktą.

— Labas, — tarė jis.

Jis dabar visada šlubčiojo, tačiau, laimei, tai buvo vienintelis priminimas apie jų namuose įvykusį žiaurų užpuolimą. Gydytojai tvirtino, kad gyvybę jam išgelbėjo auklės supratingumas. Policija taip ir nesurado užpuoliko, neišsiaiškino ir užpuolimo motyvų. Džonas tik miglotai prisiminė nusikaltėlį, tačiau tam, kad Siuzana būtų visiškai tikra dėl jo asmenybės, jo apibūdinimo užteko. Ji Džonui pasakė, kad, jos manymu, jis buvo vienas iš pono Sarocinio pakalikų, tačiau apie aną naktį „WestOne“ klinikoje jam niekada neužsiminė.

— Labas, brangusis, — atsakė ji. — Kaip sekėsi?

— Gerai. Žaidžiau puikiai.

— Laimėjai?

— Pralošiau aštuonioliktame... Nugalėtojas paaiškėjo paskutiniajame varyme, kurį Arčis sužaidė puikiai. Dabar noriu tik vieno — greit išsimaudyti po dušu. Ar važiuosime?

— Taip, žinoma, — Siuzanos akyse pasirodė susierzinimas.

— Gerai, jokių problemų. Tuojau būsiu pasirengęs. O kur Veritė?

— Ji viršuje. Žaidžia savo kompiuteriu tą naująjį tavo žaidimą „Nykstančios rūšys“.

— Ar jai patinka?

— Aha, spėju, kad taip.

Siuzanai kartais būdavo sunku atspėti, ką Veritė galvoja.

— Tokią gražią dieną jai būtų ne pro šalį pažaisti kieme.

— Ir man taip pat, — šyptelėjo Siuzana. — Atrodo, nerodau jai tinkamo pavyzdžio. Eisiu, padėsiu jai apsirengti.

Užlipusi laiptais, Siuzana koridoriumi patraukė į Veritės kambarį. Durys kaip paprastai buvo uždarytos. Įėjusi į vidų ji rado Veritę, vilkinčią marškinėliais trumpomis rankovėmis ir vaikišku kombinezonu ir sėdinčią priešais kompiuterio ekraną. Mergaitė įdėmiai į kažką stebeilijo. Jos veidas atrodė tartum įrėmintas ilgų rusvų plaukų, o aplink burną nuo susirūpinimo spaudant klavišus ir stumdant po kilimėlį pelę susimetusios raukšlės. Siuzana išgirdo trimituojant dramblį.

— Kaip sekasi, mieloji?

Veritė kilstelėjo ranką, prašydama jos netrukdyti.

— Perkraustau dramblius į naują girdyklą.

Siuzana priėjo prie smiltpelės narvelio ir dirstelėjo į jo vidų.

— Labas, Beze, tu buvai pernelyg įsismaginusi...

Smiltpelė nejudėdama gulėjo šonu ant narvelio grindų.

Siuzana dirstelėjo į Veritę. Jėzau, ar ji nepastebėjo? Ji atsargiai atidarė narvo dureles, — mat Bezės dantys buvo labai aštrūs ir prieš savaitę buvo jai stipriai įkandusi, — ir pirštu švelniai palietė gyvūnėlį.

Jis buvo sustingęs.

Veritė tebesėdėjo įnikusi į žaidimą. Siuzana paėmė smiltpelę į ranką ir pasidėjusi ją ant delno atidžiai apžiūrėjo. Ji suraukė kaktą. Gyvūnėlio galva buvo keistai nusukta į šoną. Palietusi ją suprato, kad ji kabo per daug laisvai, sakytum būtų prilaikoma tik odos, o ne kaulo. Paskui jos burnoje ir virš priešakinių dantų išvydo kraują.

Pe nugarą perbėgo šaltukas.

— Verite, — prabilo ji keliomis oktavomis aukštesniu nei įprastai balsu. — Kas atsitiko Bezei?

— Bezė mirė, — nerūpestingai paaiškino Veritė, toliau sau judindama pelę ir spragsėdama klavišais.

— Kaip tai atsitiko?

— Ji erzino tave ir aš nusukau jai kaklą. Tai geriausias būdas.

Mergaitė pasilenkė į priekį ir dar iš arčiau įsižiūrėjo į ekraną.

Siuzana neįsivaizdavo, kaip jai geriau pasielgti.

— Tu nužudei Bezę? Nužudei savo gyvūnėlį? O aš maniau, kad Bezę myli.

Veritė nusibraukė jai ant veido užkritusius plaukus. Paskui visiškai ramiai pažvelgė į motiną ir atsakė:

— Tikrą skausmą patiri tik tada, kai įskaudini tą, kurį myli.

— Ką? — apstulbusi paklausė Siuzana.

Veritė nusigręžė ir tęsė žaidimą.

Siuzana priėjo prie dukrelės ir uždėjo jai ant peties ranką.

— Mieloji, ką tu pasakei?

Veritė vėl atsisuko į ją, su tokiu nuožmumu išsisukdama nuo Siuzanos rankos, kad ši net krūptelėjo.

— Palik mane ramybėje!

— Jau beveik pusė šeštos, tau reikia rengtis, važiuosime į bažnyčią.

— Nevažiuosiu į bažnyčią. Aš nenoriu į bažnyčią. Mes važiuojame į ją kiekvieną savaitę, ir tai yra nuobodu, todėl aš daugiau nebenoriu, — ji pravirko, o galiausiai ėmė šaukti. — Nenoooriuuunenoooriuuu!

Į kambarį įėjo Džonas.

— Kas, po velnių?..

Išvydęs Siuzanos rankoje smiltpelę, jis nutilo. Siuzanos akys atrodė šaltos it ledas.

Ji priklaupė ir laisva ranka ištraukė kompiuterio laidą iš lizdo sienoje. Atsistojusi sugriebė Veritę už marškinių apykaklės ir trūktelėjo ją nuo kėdės.

— Mes kaip tik ruošiamės į bažnyčią, — džiugiai paaiškino Siuzana.

Padėka

Esu nepaprastai dėkingas Robertui Beardui, Karališkosios chirurgų kolegijos nariui, taip pat Felicity'ei Beard, Andy'ei Holyer, Bruce'ui Katzui ir Sue'ei Ansell, niekuomet nenumojusiems ranka ir visada geranoriškai atsakydavusiems į mano nuolatinius jiems užduodamus klausimus, kurie dažnai iškildavo rašant šį romaną.

Už man suteiktą pagalbą dėkoju ir Richardui Howorthui, dr. Duncanui Stewartui, Barbarai Haywood, Peteriui Rawlingsui ir dr. A. M. Antonui.

Rašytojo darbą tik iš dalies galima prilyginti atsiskyrėlio veiklai, todėl kaip visuomet labai dėkoju už neįkainojamą kūrybinį indėlį ir nenuilstamą paramą mano agentui Jungtinėje Karalystėje Jonui Thurley'ui ir jo nuostabiajai dešiniajai rankai Patricijai Preece, taip pat noriu padėkoti už svarų kūrybinį įnašą mano naujajam redaktoriui Simonui Spantonui, naujajai rankraščio redaktorei Hazelei Orme ir agentui Jungtinėse Valstijose Brianui Siberellui iš CAA.

Kaip visada taip ir šįkart knyga nebūtų pasirodžiusi be mano žmonos Georginos kantrybės ir tik retsykiais savo amtelėjimu iš giliausių apmąstymų mane sugrąžindavusios Bertės tolerancijos...

Peter James

scary@pavilion.co.uk

James, Peter
Ja289 Tiesa: [romanas]/Peter James; iš anglų kalbos vertė Arvydas Malinauskas. — Kaunas: Jotema, [2012]. — 480 p.
ISBN 978-9955-13-343-8

Populiaraus britų rašytojo Peterio Jameso trileris „Tiesa“, kaip ir kiti šio autoriaus romanai, kupinas intriguojančios neramaus laukimo įtampos: demoniškų kėslų turinčios jėgos ima manipuliuoti jaunos šeimos gyvenimu ir paverčia jį tikru pragaru — taip būtų galima apibūdinti šioje knygoje perteikiamus baimės pavidalus.

UDK 821.111-31

Peter James

TIESA

Iš anglų kalbos vertė *Arvydas Malinauskas*
Redaktorius *Jonas Vabuolas*
Viršelio dailininkė *Vilūnė Grigaitė*
Maketavo *Elvyra Laipanova*
Viršelio nuotrauka iš *www.123rf.com*

SL 250. 30 sp. l. Užsak. Nr. 12.744
UAB „Jotema“, Algirdo g. 54, 50157 Kaunas
www.jotema.lt
Tel. 337695, el. paštas: info@jotema.lt
Spausdino UAB „Spindulio spaustuvė“, Vakarinis aplinkkelis 24, 48184 Kaunas

Siuzana ir Džonas Kerteriai beprotiškai myli vienas kitą, jų gyvenimas tiesiog idealus, išskyrus vieną bėdą: jiems gresia finansinis žlugimas. Reikia manyti, surogatinės motinos kito vyro kūdikiui vaidmuo neturėtų pakenkti tokiems geriems jų santykiams? Jau vien todėl, kad paslaptingasis ponas Sarocinis siūlosi išgelbėti jų namą ir verslą, kitaip tariant, viską, ko jie uoliai siekė.

Tai, kas iš pradžių atrodo kaip tobula išeitis, neilgai trukus tampa situacija be išeities. Siuzanos nėštumas komplikuojasi, ją kankina skausmai, tačiau niekas nepasako kodėl. Paaiškėja, kad Sarocinis yra nepaprastai įtakingas, o Siuzana ima abejoti viskuo, kas iki tol atrodė akivaizdu. Supratusi, kokia siaubinga Sarocinio paslaptingų galių kilmė, ji išsigąsta dėl savęs ir dėl Džono, bet labiausiai dėl savo dar negimusio kūdikio...

Šiurpinanti fantazija apie žmogaus pavergimą jį įbauginant. Romanas, nuo kurio neįmanoma atsiplėšti. – Minette Walters

ISBN 978-9955-13-343-8

www.jotema.lt
www.facebook.com/jotema